

İmam Suyûtî

Tercüme

Prof. Dr. Seyit AVCI

el-CÂMIU'S SAGÎR

CİLT 3 ; 7001 - 1031

İmam Suyûtî

ترجمة الجامع الصغير

EL-CÂMIU'S-SAĞÎR TERCÜMESİ

- ÜÇÜNCÜ CİLT -

HAZIRLAYAN

Prof. Dr. Seyit AVCI

Şırnak Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

© Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Serhat Kitabevi'ne aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

<i>Tashih</i>	: Seyit AVCI
<i>Editör</i>	: Serhat VURUCU
<i>Kapak</i>	: Mustafa ERİKÇİ
<i>İç Tasarım</i>	: Extra Tanıtım Basım ve Ajans Hizmetleri www.extratanim.com 0 (332) 350 72 37
<i>Baskı</i>	: Ağustos 2014 // Dizgi Ofset Tel: 3420005 Yeni Matbaacılar Sit. Dizgi Cad. No:6 Karatay/KONYA
<i>ISBN</i>	: 978-975-6213-47-6

SERHAT KİTABEVİ
Türbe Cad. No:71 Karatay - KONYA
Tel-Fax: 0 (332) 3509213 Gsm: 0 (536) 382 44 22
Sertifika No: 14782

Hz. Peygamber

۷۰۰۱- كان يُحِبُّ الزُّيْدَ وَالتَّمْرَ. ح

7001. Hurmayı tereyağıyla yemeyi severdi.⁷⁰⁰¹

۷۰۰۲- كان يُحِبُّ الْقِثَاءَ. ح

7002. Acuru severdi.⁷⁰⁰²

۷۰۰۳- كان يُحِبُّ هَذِهِ السُّورَةَ سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى. ض

7003. Ala suresini okumayı severdi.⁷⁰⁰³

۷۰۰۴- كَانَ يَخْتَجِمُ.

7004. Kan aldırır.⁷⁰⁰⁴

۷۰۰۵- كان يَخْتَجِمُ عَلَى هَامِيهِ وَبَيْنَ كَتِفَيْهِ وَيَقُولُ مَنْ أَهْرَاقَ مِنْ هَذِهِ الدِّمَاءِ فَلَا

يَضُرُّهُ أَنْ لَا يَتَدَاوَى بِشَيْءٍ لِشَيْءٍ. ح

7005. Başının üstüyle omuzları arasından kan aldırır ve; "Buralardan kan aldırmanın bir hastalık durumunda başka bir ilaçla tedavi olmasının kendisine zararı olmaz" derdi.⁷⁰⁰⁵

۷۰۰۶- كَانَ يَخْتَجِمُ فِي رَأْسِهِ وَيُسَمِّيْهَا أُمَّ مُغِيثٍ. ض

7006. Başından kan aldırır ve bu işe Ümmü Muğis derdi.⁷⁰⁰⁶⁷⁰⁰¹ Heysemî, V, 165; Müttekî, nr. 18207.⁷⁰⁰² Heysemî, VIII, 13; Müttekî, nr. 18206.⁷⁰⁰³ Ahmed, I, 86; Heysemî, VII, 136; Müttekî, nr. 4084.⁷⁰⁰⁴ Hatib, VIII, 83; Heysemî, V, 93; Müttekî, nr. 18354.⁷⁰⁰⁵ Ebû Dâvûd, Tıb 4; Heysemî, V, 94; Müttekî, nr. 18357.⁷⁰⁰⁶ Hatib, XIII, 18354; Müttekî, nr. 18354.

۷۰۰۷- كَانَ يَخْتَجِمُ فِي الْأَخْدَعَيْنِ وَالْكَاهِلِ وَكَانَ يَخْتَجِمُ لِسَبْعَ عَشْرَةَ وَتِسْعَ عَشْرَةَ وَإِخْدَى وَعِشْرِينَ. صَح

7007. Boyunun iki tarafındaki damarlarla omuzları arasındaki damarlardan kan aldırır, bu işi de ayın onyediyi, ondokuz ve yirmibirinci günlerinde yapardı.⁷⁰⁰⁷

۷۰۰۸- كَانَ يُحَدِّثُ حَدِيثًا لَوْ عَدَّهُ الْعَادُّ لَأَخْصَاهُ. صَح

7008. Tane tane konuşur, saymak isteyen biri onun konuştuğu kelimeleri sayabilirdi.⁷⁰⁰⁸

۷۰۰۹- كَانَ يُخْفِي شَارِبَهُ. ح

7009. Bıyıklarını kısaltırdı.⁷⁰⁰⁹

۷۰۱۰- كَانَ يَخْلِفُ لَا وَمَقْلَبِ الْقُلُوبِ. صَح

7010. "Ey kalpleri evirip çeviren!" diye yemin ederdi.⁷⁰¹⁰

۷۰۱۱- كَانَ يَحْمِلُ مَاءَ زَمْزَمَ. صَح

7011. Zemzem suyunu taşırdı.⁷⁰¹¹

۷۰۱۲- كَانَ يَخْرُجُ إِلَى الْعِيدِ مَاشِيًا وَيَرْجِعُ مَاشِيًا. ح

7012. Bayram namazına yürüyerek gider, yürüyerek geri dönerdi.⁷⁰¹²

۷۰۱۳- كَانَ يَخْرُجُ إِلَى الْعِيدَيْنِ مَاشِيًا وَيُصَلِّي بِغَيْرِ أَذَانٍ وَلَا إِقَامَةٍ ثُمَّ يَرْجِعُ مَاشِيًا فِي طَرِيقِ آخَرٍ. ح

7013. Bayram namazlarına yürüyerek gider, ezansız ve ikametsiz olarak namaz kılar, sonra bir başka yoldan yürüyerek geri dönerdi.⁷⁰¹³

⁷⁰⁰⁷ Beğavî, XII, 149; Münziri, IV, 314; Müttekî, nr. 18355.

⁷⁰⁰⁸ Müslim, Züh'd 71; Beğavî, XIII, 255; Müttekî, nr. 18438.

⁷⁰⁰⁹ Heysemî, V, 166; Müttekî, nr. 18321.

⁷⁰¹⁰ Zebîdî, VII, 301.

⁷⁰¹¹ Müttekî, nr. 18390.

⁷⁰¹² Müttekî, nr. 18100.

⁷⁰¹³ Taberânî, I, 297; Heysemî, II, 203.

۷۰۱۴- كان يخرُجُ في العِيدَيْنِ رافعاً صَوْتَهُ بِالتَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ. ض

7014. Bayram namazlarına çıkarken yüksek sesle tehlil ve tekbir getirdi.⁷⁰¹⁴

۷۰۱۵- كان يخطُبُ قائماً ويجلسُ بينَ الخطبتينِ ويقرأُ آياتٍ ويُذَكِّرُ النَّاسَ. صَح

7015. Ayakta hutbe okur, iki hutbe arasında oturur, hutbede ayetler okur, cemaata nasihatta bulunurdu.⁷⁰¹⁵

۷۰۱۶- كانَ يخطُبُ بِقَافٍ كُلِّ جُمُعَةٍ.

7016. Her cuma Kaf suresi ile hutbe okurdu.⁷⁰¹⁶

۷۰۱۷- كانَ يخطُبُ النِّسَاءَ وَيَقُولُ لَكَ كَذَا وَكَذَا وَجَفَنَةُ سَعْدٍ تَدُورُ مَعِيَ إِلَيْكَ كُلَّمَا دُرْتُ. ح

7017. Bir kadınla evlenmek istediği zaman ona; "Sana şunu şunu verecek, Sad'ın çapağını da senin için yemekle dolduracağım!" derdi.⁷⁰¹⁷

۷۰۱۸- كانَ يَخِيطُ ثَوْبَهُ وَيَخْصِفُ نَعْلَهُ وَيَعْمَلُ مَا يَعْمَلُ الرِّجَالُ فِي بُيُوتِهِمْ. ح

7018. Elbisesini diker, ayakkabısını tamir eder, erkeklerin evlerinde yaptıkları işleri yapardı.⁷⁰¹⁸

۷۰۱۹- كانَ يَدْخُلُ الْحَمَّامَ وَيَتَنَوَّرُ. ض

7019. Hamama girer, orada hamam otuyla temizlenirdi.⁷⁰¹⁹

۷۰۲۰- كانَ يَذْكُرُهُ الْفَجْرُ وَهُوَ جُنُبٌ مِنْ أَهْلِهِ ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ. صَح

7020. Ailesiyle ilişkiden sonra fecre kadar cünüp durur, sonra gusledip oruç tutardı.⁷⁰²⁰

⁷⁰¹⁴ Ahmed, II, 109.

⁷⁰¹⁵ Buhârî, Cuma 10; Ahmed, V, 92,93; Beyhakî, III, 197.

⁷⁰¹⁶ Müttakî, nr. 17972.

⁷⁰¹⁷ Müttakî, nr. 18331.

⁷⁰¹⁸ İbn Sad, I, 9; Ahmed, VI, 121; Zebîdî, VII, 142.

⁷⁰¹⁹ Beyhakî, I, 152; İrâkî, III, 383; Müttakî, nr. 18317.

⁷⁰²⁰ Müslim, Sıyâm 76; Ahmed, VI, 308; Beyhakî, IV, 214.

۷۰۲۱- كان يُدعى إلى خُبْرِ الشَّعِيرِ وَالْإِهَالَةِ السَّخَّحَةِ. ح

7021. Arpa ekmeği, et yağı ve ekşimiş yemeklere davet edildiği olurdu.⁷⁰²¹

۷۰۲۲- كان يُدْعَوُ عِنْدَ الْكَزْبِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. صَح

7022. Sıkıntılı zamanlarda, "Kendisinden başka ilah olmayan Allah yüce ve merhamet sahibidir; o büyük Arş'ın rabbi olduğu gibi, yedi kat gökle yerin ve kerim olan Arş'ın da sahibidir" diye dua ederdi.⁷⁰²²

۷۰۲۳- كان يَدُورُ عَلَى نِسَائِهِ فِي السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. صَح

7023. Gece ve gündüz eşlerini bir saatte dolaşırdı.⁷⁰²³

۷۰۲۴- كان يُدِيرُ الْعِمَامَةَ عَلَى رَأْسِهِ وَيَغْرِزُهَا مِنْ وَرَائِهِ وَيُرْسِلُ لَهَا دُؤَابَةً بَيْنَ كَتِفَيْهِ. ض

7024. Başına sarık sardığı zaman onu bağlayıp bir ucunu omuzlarının arasına sarkıttı.⁷⁰²⁴

۷۰۲۵- كان يَذْبَحُ أَضْحِيَّتَهُ بِيَدِهِ. صَح

7025. Kurbanını kendi eliyle keserdi.⁷⁰²⁵

۷۰۲۶- كان يَذْكُرُ اللَّهَ تَعَالَى عَلَى كُلِّ أَحْيَانِهِ. صَح

7026. Her halinde Allah'ı zikrederdi.⁷⁰²⁶

⁷⁰²¹ Müttekî, nr. 18208; Zebîdî, VII, 101.

⁷⁰²² Müttekî, nr. 18005; Zebîdî, V, 107.

⁷⁰²³ İbn Sad, II, 2; Ahmed, III, 291; Beğavî, II, 37; Müttekî, nr. 18344.

⁷⁰²⁴ Müttekî, nr. 18270.

⁷⁰²⁵ Müttekî, nr. 18115.

⁷⁰²⁶ Müslim, Hayz 117; Ahmed, VI, 70; Beyhakî, I, 90; Müttekî, nr. 17980.

۷۰۲۷- كان يرى بالليل في الظلمة كما يرى بالنهار في الضوء. ح

7027. Gündüz aydınlığında gördüğü gibi, gece karanlığında da görürdü.⁷⁰²⁷

۷۰۲۸- كان يرى للعباس ما يرى الولد لوالده يعظمه ويفخمه ويبر قسمة. ص

7028. Amcası Abbas'ı babası gibi görerek ona saygı ve hürmette kusur etmez, yemininde onu boşa çıkarmazdı.⁷⁰²⁸

۷۰۲۹- كان يُرخي الإزار من بين يديه ويرفعه من ورائه. ض

7029. İzarını önünden aşağıya doğru salar, arkasından da yukarıya doğru kaldırırdı.⁷⁰²⁹

۷۰۳۰- كان يُردف خلفه ويضع طعامة على الأرض ويجيب دعوة المملوك ويركب الحمار. ص

7030. Binâğının arkasına başkalarını alır, hayvanının yemini yere koyup yedirir, kölelerin davetlerine icabet eder, binek olarak da merkebe binerdi.⁷⁰³⁰

۷۰۳۱- كان يركب الحمار غريباً ليس عليه شيء. ض

7031. Merkebe üzerinde bir şey olmadan da binerdi.⁷⁰³¹

۷۰۳۲- كان يركب الحمار ويخصف النعل ويرفع القميص ويلبس الصوف ويقول من رغب عن سنتي فليس مني. ض

7032. Merkebe biner, ayakkabılarını diker, gömleğini yamar, yün giysiler giyer ve; "Benim sünnetimden yüz çevirenler benden değildir" derdi.⁷⁰³²

⁷⁰²⁷ İbri Adî, IV, 1534; Hatîb, IV, 272; İbnü'l-Cevzi, İlel, I, 168.

⁷⁰²⁸ Müttékî, nr. 37297.

⁷⁰²⁹ Müttékî, nr. 18277; Zebîdî, VII, 126.

⁷⁰³⁰ Hâkim, IV, 119; Müttékî, nr. 17145; Zebîdî, V, 241.

⁷⁰³¹ Hâkim, I, 61; Müttékî, nr. 18144; Zebîdî, V, 54.

⁷⁰³² Müttékî, nr. 18146; Zebîdî, VII, 142.

۷۰۳۳- كَانَ يَزْكُعُ قَبْلَ الْجُمُعَةِ أَرْبَعًا وَيَعْدُهَا أَرْبَعًا لَا يَفْصِلُ فِي شَيْءٍ مِنْهُنَّ. ض.

7033. Cumadan önce dört rekat, sonrasında dört rekat namaz kılar aralarını başka bir şeyle ayırmazdı.⁷⁰³³

۷۰۳۴- كَانَ يَزُورُ الْأَنْصَارَ وَيُسَلِّمُ عَلَى صِبْيَانِهِمْ وَيَمْسَحُ رُؤُوسَهُمْ. ح.

7034. Ensarı ziyaret eder, çocuklarına selam verip başlarını okşardı.⁷⁰³⁴

۷۰۳۵- كَانَ يَسْتَاكُ بِفَضْلِ وَضُوئِهِ. ض.

7035. Abdest suyunun artanıyla dişlerini misvaklardı.⁷⁰³⁵

۷۰۳۶- كَانَ يَسْتَاكُ عَرَضًا وَيَشْرَبُ مَصًّا وَيَتَنَفَّسُ ثَلَاثًا وَيَقُولُ هُوَ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ وَأَبْر. ض.

7036. Misvakı enine doğru kullanır, suyu bir solukta değil yavaş yavaş üç solukta içer ve; "Bu şekilde içmek daha iyi, daha faydalı ve daha sağlıklıdır" derdi.⁷⁰³⁶

۷۰۳۷- كَانَ يَسْتَجِيبُ إِذَا أَفْطَرَ أَنْ يُفْطِرَ عَلَى لَبَنٍ. ح.

7037. İftar edeceğinde sütle iftar etmeyi severdi.⁷⁰³⁷

۷۰۳۸- كَانَ يَسْتَجِمِرُ بِاللُّؤَةِ غَيْرِ مُطَرَّاةٍ وَبِكَافُورٍ يَطْرَحُهُ مَعَ الْأَلْوَةِ.

7038. Koku olarak katıksız öd ağacını ve içine karıştırdığı kafuru kullanırdı.⁷⁰³⁸

۷۰۳۹- كَانَ يَسْتَجِيبُ الْجَوَامِعَ مِنَ الدُّعَاءِ وَيَدْعُ مَا سِوَى ذَلِكَ. صَح.

7039. Özlü kelimelerle dua etmeyi sever, böyle olmayan kelimelerle dua etmezdi.⁷⁰³⁹

⁷⁰³³ Heysemî, II, 195; Müttekî, 17966.

⁷⁰³⁴ Beyhakî, VII, 278; Hatîb, VIII, 398; Müttekî, nr. 18488.

⁷⁰³⁵ Dârekutnî, I, 40; Hatîb, XI, 16; Müttekî, 17860.

⁷⁰³⁶ İbni Abdülber, Temhîd, I, 394; Heysemî, II, 100; Aclûnî, I, 134.

⁷⁰³⁷ Müttekî, nr. 18076.

⁷⁰³⁸ Müslim, Edeb 21; Beyhakî, III, 244; Müttekî, nr. 12894.

⁷⁰³⁹ Müttekî, nr. 18021.

٧٠٤٠- كَانَ يَسْتَحِبُّ أَنْ يُسَافِرَ يَوْمَ الْخَمِيسِ. ح

7040. Perşembe günü yolculuğa çıkmayı severdi.⁷⁰⁴⁰

٧٠٤١- كَانَ يَسْتَحِبُّ أَنْ يَكُونَ لَهُ فَرُوزَةٌ مَذْبُوعَةٌ يُصَلِّي عَلَيْهَا. ض

7041. Namaz kılmak için tabaklanmış postunun olması hoşuna giderdi.⁷⁰⁴¹

٧٠٤٢- كَانَ يَسْتَحِبُّ الصَّلَاةَ فِي الْحِطَّانِ. ض

7042. Bahçelerde namaz kılmayı severdi.⁷⁰⁴²

٧٠٤٣- كَانَ يُسْتَعْدَبُ لَهُ الْمَاءُ مِنْ بُيُوتِ السُّقْيَا. ض

7043. Sukya denilen kuyudan su içmesi için kendisine tatlı su getirilirdi.⁷⁰⁴³

٧٠٤٤- كَانَ يَسْتَعِطُّ بِالسَّمْسِمِ وَيَغْسِلُ رَأْسَهُ بِالسِّدْرِ.

7044. Susam yağı kullanır, başını sidirle yıkardı.⁷⁰⁴⁴

٧٠٤٥- كَانَ يَسْتَغْفِرُ لِلصَّفِّ الْمُقَدِّمِ ثَلَاثًا وَلِلثَّانِي مَرَّةً. صَح

7045. İlk saf için üç, ikinci saf için bir defa istiğfarda bulunurdu.⁷⁰⁴⁵

٧٠٤٦- كَانَ يَسْتَفْتَحُ دُعَاءَهُ بِسُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ. صَح

7046. Duaya, "Sübhane rabbiye'l-aliyyi'l-ale'l-vehhab!" kelimeleriyle başlardı.⁷⁰⁴⁶

٧٠٤٧- كَانَ يَسْتَفْتَحُ وَيَسْتَنْصِرُ بِصَعَالِيكِ الْمُسْلِمِينَ. ح

⁷⁰⁴⁰ Heysemî, III, 211; Müttekî, nr. 18164.

⁷⁰⁴¹ Suyûtî, Sağır, nr. 7041.

⁷⁰⁴² Müttekî, nr. 17936.

⁷⁰⁴³ Irâkî, I, 262; Müttekî, nr. 18232.

⁷⁰⁴⁴ İbni Sad, I, 2, 146.

⁷⁰⁴⁵ Ahmedî, IV, 126; Taberânî, XVIII, 256; Münzirî, I, 316; Müttekî, nr. 17937.

⁷⁰⁴⁶ Müttekî, nr. 18022.

7047. Fakir müslümanların dualarıyla Allah'dan zafer ve yardım isterdi.⁷⁰⁴⁷

٧٠٤٨- كَانَ يَسْتَمِطِرُ فِي أَوَّلِ مَطَرِهِ يَنْزِعُ ثِيَابَهُ كُلَّهَا إِلَّا الْإِزَارَ. ض

7048. Yılın ilk yağmuru yağdığı zaman izarı dışında giysilerini çıkarıp yağmur altında dururdu.⁷⁰⁴⁸

٧٠٤٩- كَانَ يَسْجُدُ عَلَى مِسْج. ض

7049. Çul üzerine secde ettiği zamanlar olurdu.⁷⁰⁴⁹

٧٠٥٠- كَانَ يُسَلِّتُ الْمَنِيَّ مِنْ نَوْبِهِ بِعِزِّ الْإِذْخِرِ ثُمَّ يُصَلِّي فِيهِ وَيَحْتَهُ مِنْ نَوْبِهِ
يَابِساً ثُمَّ يُصَلِّي فِيهِ. صَح

7050. Elbisesine bulaşan meniye izhir otuyla siler, meni kuru ise ovalayarak temizledikten sonra namazını kılar.⁷⁰⁵⁰

٧٠٥١- كَانَ يُسَمِّي الْأُنْثَى مِنَ الْخَيْلِ فَرَساً. صَح

7051. Atların dişi olanlarını feres diye isimlendirirdi.⁷⁰⁵¹

٧٠٥٢- كَانَ يُسَمِّي التَّمْرَ وَاللَّبَنَ الْأَطْيَانَ. ح

7052. Hurmayla sütün en güzel gıdalardan olduğunu söylerdi.⁷⁰⁵²

٧٠٥٣- كَانَ يَشْتَدُّ عَلَيْهِ أَنْ يُوْجَدَ مِنْهُ الرِّيحُ. ح

7053. Üzerinde yemek kokusu olmasından hoşlanmazdı.⁷⁰⁵³

٧٠٥٤- كَانَ يَشْدُ صُلْبَهُ بِالْحَجَرِ مِنَ الْعَرَبِ. ض

7054. Açlıktan karnına taş bağladığı zamanlar olurdu.⁷⁰⁵⁴

⁷⁰⁴⁷ Müttekî, nr. 17107, 18023.

⁷⁰⁴⁸ Ebû Nuaym, VIII, 377; Müttekî, nr. 18027.

⁷⁰⁴⁹ Müttekî, nr. 17938.

⁷⁰⁵⁰ Ahmed, VI, 243; Beyhakî, II, 418; Hatib, VII, 454; Müttekî, nr. 17862.

⁷⁰⁵¹ Hâkim, II, 144; Beyhakî, VI, 330; Müttekî, nr. 18147.

⁷⁰⁵² Hâkim, IV, 106; Müttekî, nr. 18209.

⁷⁰⁵³ Ahmed, VI, 59; Müttekî, nr. 18302.

⁷⁰⁵⁴ İbri Sad, I, 2, 114; Müttekî, nr. 18415.

۷۰۵۵- كَان يَشْرَبُ ثَلَاثَةَ أَنْفَاسٍ يُسَمِّي اللَّهَ فِي أَوَّلِهِ وَيَحْمَدُ اللَّهَ فِي آخِرِهِ. ض

7055. Suyu üç nefeste içer, başında besmele çeker, sonunda da hamd ederdi.⁷⁰⁵⁵

۷۰۵۶- كَان يُشِيرُ فِي الصَّلَاةِ. صَح

7056. Namazda gerekirse işarette bulunduğu olurdu.⁷⁰⁵⁶

۷۰۵۷- كَان يُصَافِحُ النِّسَاءَ مِنْ تَحْتِ الثُّوبِ. ض

7057. Elbisesinin altından kadınlarla tokalaştığı olurdu.⁷⁰⁵⁷

۷۰۵۸- كَان يُصْنَعِي لِلْهَرَّةِ الْإِنَاءَ فَتَشْرَبُ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ بِفَضْلِهَا. ض

7058. Kabı eğerek kediye su içirir, geriye kalan suyla da abdest alırdı.⁷⁰⁵⁸

۷۰۵۹- كَان يَصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ. صَح

7059. Ayakkabılarıyla namaz kılardı.⁷⁰⁵⁹

۷۰۶۰- كَان يُصَلِّي الضُّحَى سِتَّ رَكَعَاتٍ. صَح

7060. Kuşluk namazını altı rekat kılardı.⁷⁰⁶⁰

۷۰۶۱- كَان يُصَلِّي الضُّحَى أَرْبَعًا وَيَزِيدُ مَا شَاءَ اللَّهُ. صَح

7061. Kuşluk namazını dört rekat kılmakla birlikte fazla kıldığı da olurdu.⁷⁰⁶¹

۷۰۶۲- كَان يُصَلِّي عَلَى الْخُمْرَةِ. صَح

7062. Seccade üzerinde namaz kılardı.⁷⁰⁶²

⁷⁰⁵⁵ Müttekî, nr. 18232; Zebîdî, VII, 124.

⁷⁰⁵⁶ Ahmed, III, 138; Beyhakî, II, 262; Hatîb, VI, 293.

⁷⁰⁵⁷ Heysemî, VI, 39; Müttekî, nr. 18501.

⁷⁰⁵⁸ Müttekî, nr. 17848.

⁷⁰⁵⁹ Ahmed, IV, 9; Heysemî, II, 75; Müttekî, nr. 17940.

⁷⁰⁶⁰ Müttekî, nr. 17996; Zebîdî, III, 369

⁷⁰⁶¹ Müslinî, Müsâfirîn 78; Ahmed, VI, 145; Beyhakî, III, 50; Müttekî, nr. 17995.

⁷⁰⁶² Ebû Dâvûd, Salât 91; Ahmed, I, 269; Beyhakî, II, 421; Heysemî, II, 56.

۷۰۶۳-كَانَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُمَا تَوَجَّهَتْ بِهِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُصَلِّيَ الْمَكْتُوبَةَ نَزَلَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ. صح

7063. Binek üzerinde nafile namazlarını bineğin gittiği yöne doğru kılar, farzları ise bineğinden inip öyle kılar.⁷⁰⁶³

۷۰۶۴-كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ الظُّهْرِ رَكْعَتَيْنِ وَبَعْدَهَا رَكْعَتَيْنِ وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ وَبَعْدَ الْعِشَاءِ رَكْعَتَيْنِ وَكَانَ لَا يُصَلِّي بَعْدَ الْجُمُعَةِ حَتَّى يَنْصَرِفَ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ. صح

7064. Öğlenin farzından önce iki, farzından sonra iki, akşamın farzından sonra evinde iki, yatsı namazının farzından sonra iki, cuma günü de farzdan sonra iki rekat namaz kılar, sonra evine giderdi.⁷⁰⁶⁴

۷۰۶۵-كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً مِنْهَا الْوُتْرُ وَرَكْعَتَا الْفَجْرِ. صح

7065. Geceleyin vitir ile sabah namazının sünneti de dahil olmak üzere onüç rekat namaz kılar.⁷⁰⁶⁵

۷۰۶۶-كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ الْعَصْرِ رَكْعَتَيْنِ. صح

7066. İkindiden önce iki rekat namaz kılar.⁷⁰⁶⁶

۷۰۶۷-كَانَ يُصَلِّي بِاللَّيْلِ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يَنْصَرِفُ فَيَسْتَاكُ. صح

7067. Gece namazlarını ikişer ikişer kılar, namazı bitirince dişlerini misvaklardı.⁷⁰⁶⁷

۷۰۶۸-كَانَ يُصَلِّي عَلَى الْخَصِيرِ وَالْفُرْوَةِ الْمَذْبُوعَةِ. صح

7068. Hasırla tabaklanmış post üzerinde namaz kılar.⁷⁰⁶⁸

⁷⁰⁶³ İbni Ebî Şeybe, II, 494; Müslim, Müsâfirîn 32, 37.

⁷⁰⁶⁴ Müttekî, nr. 22038.

⁷⁰⁶⁵ Müslim, Müsâfirîn 123; Ahmed, I, 338; Müttekî, nr. 17989.

⁷⁰⁶⁶ Heysemî, II, 123; Müttekî, nr. 21799.

⁷⁰⁶⁷ Hâkim, I, 145; Münzirî, I, 166; Müttekî, nr. 17991.

⁷⁰⁶⁸ Ebû Dâvûd, Salât 92; Hâkim, I, 259; Beyhakî, II, 420; Beğavî, II, 441.

۷۰۶۹- كان يُصَلِّي بَعْدَ الْعَصْرِ وَيَنْهَى عَنْهَا وَيُؤَاصِلُ وَيَنْهَى عَنِ الْوَصَالِ. صَح

7069. İkindiden sonra namaz kılar fakat başkasını ondan nehyeder, peşpeşe oruç tutar, başkalarına onu yasaklardı.⁷⁰⁶⁹

۷۰۷۰- كان يُصَلِّي عَلَى بَسَاطٍ. ح

7070. Yaygı üzerinde namaz kılardı.⁷⁰⁷⁰

۷۰۷۱- كان يُصَلِّي قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ لَا يَفْصِلُ بَيْنَهُنَّ بِتَسْلِيمٍ وَيَقُولُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ تَفْتَحُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ. ح

7071. Güneşin tepe noktasını aşmasından sonra öğleden önce tek selamla dört rekat kılar ve; "Güneşin zevalinden sonra gök kapıları açılır" buyururdu.⁷⁰⁷¹

۷۰۷۲- كان يُصَلِّي بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ. ح

7072. Akşamla yatsı arasında namaz kılardı.⁷⁰⁷²

۷۰۷۳- كان يُصَلِّي وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَلْعَبَانِ وَيَقْعَدَانِ عَلَى ظَهْرِهِ. ض

7073. Hasan ile Hüseyin'i sırtına alır, o halde namaz kılardı.⁷⁰⁷³

۷۰۷۴- كان يُصَلِّي عَلَى الرَّجُلِ يَرَاهُ يَخْدُمُ أَصْحَابَهُ. ض

7074. Ashabına hizmet eden kişilerin cenaze namazlarını kıldırırdı.⁷⁰⁷⁴

۷۰۷۵- كان يَصُومُ عَاشُورَاءَ وَيَأْمُرُ بِهِ.

7075. Aşure günü oruç tutar, o gün oruç tutulmasını emrederdi.⁷⁰⁷⁵

⁷⁰⁶⁹ Beyhakî, II, 458; Hafîb, X, 324; Müttekî, nr. 17944.

⁷⁰⁷⁰ Müttekî, nr. 17946.

⁷⁰⁷¹ Ahmed, VI, 30; Heysemî, II, 221; Müttekî, nr. 17921.

⁷⁰⁷² Müttekî, nr. 17534.

⁷⁰⁷³ Ebû Nuaym, VIII, 305; Müttekî, nr. 17947.

⁷⁰⁷⁴ Müttekî, nr. 18024.

⁷⁰⁷⁵ Heysemî, III, 184; Müttekî, nr. 18077.

۷۰۷۶- كَانَ يَصُومُ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسَ.

7076. Pazartesi ile perşembe günleri oruç tutardı.⁷⁰⁷⁶

۷۰۷۷- كَانَ يَصُومُ مِنْ غَرَّةِ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَقَلَمَا كَانَ يُفْطِرُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.

7077. Her ayın onüç, ondört ve onbeşinci günlerini oruçlu geçirir, cuma günlerinde de çoğu zaman oruç tutardı.⁷⁰⁷⁷

۷۰۷۸- كَانَ يَصُومُ تِسْعَ ذِي الْحِجَّةِ وَيَوْمَ عَاشُورَاءَ وَثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ أَوَّلِ اِثْنَيْنِ مِنَ الشَّهْرِ وَالْخَمِيسَ وَالْاِثْنَيْنِ مِنَ الْجُمُعَةِ الْآخَرَى.

7078. Zilhicceden dokuz gün, aşure günü ve her aydan üç gün oruç tutardı; bu üç gün ilk haftanın pazartesi günü ile ikinci haftanın perşembe ve pazartesi günleri olurdu. ⁷⁰⁷⁸

۷۰۷۹- كَانَ يَصُومُ مِنَ الشَّهْرِ السَّنْبِتِ وَالْأَحَدِ وَالْاِثْنَيْنِ وَمِنْ الشَّهْرِ الْآخَرِ الثَّلَاثَاءَ وَالْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ.

7079. Bir ayın cumartesi, pazar ve pazartesi günlerinde oruç tutmuşsa, diğer ayın salı, çarşamba ve perşembe günlerinde oruç tutardı.⁷⁰⁷⁹

۷۰۸۰- كَانَ يُضَحِّي بِكَبْشَيْنِ أَقْرَنَيْنِ أَمْلَحَيْنِ وَكَانَ يُسَمِّي وَيُكَبِّرُ. صَح

7080. Kurban bayramında boynuzlu ve alacalı iki koç keser, keserken besmele çekip tekbir getirirdi.⁷⁰⁸⁰

۷۰۸۱- كَانَ يُضَحِّي بِالشَّاةِ الْوَاحِدَةِ عَنْ جَمِيعِ أَهْلِهِ. صَح

7081. Bütün ev halkı adına için kurban keserdi.⁷⁰⁸¹

⁷⁰⁷⁶ Ebû Dâvûd, Sıyâm, 59; Ahmed, V, 205; Taberânî, X, 169; Heysemî, III, 197.

⁷⁰⁷⁷ Beğavî, VI, 358; Müttekî, nr. 18078.

⁷⁰⁷⁸ Ahmed, V, 271; Beyhakî, IV, 285.

⁷⁰⁷⁹ Müttekî, nr. 18080; Zebîdî, IV, 263.

⁷⁰⁸⁰ Ahmed, III, 99; Beğavî, IV, 334; Müttekî, nr. 18116.

⁷⁰⁸¹ Ahmed, IV, 233; Hâkim, III, 356; Beyhakî, VI, 79; Müttekî, nr. 18117.

۷۰۸۲- كَانَ يَضْرِبُ فِي الْخَمْرِ بِالنَّعَالِ وَالْجَرِيدِ.

7082. İçki içenleri terlik ve hurma dallarıyla döverek cezalandırırdı.⁷⁰⁸²

۷۰۸۳- كَانَ يَضَعُ الْيَمْنَى عَلَى الْيُسْرَى فِي الصَّلَاةِ وَرُبَّمَا مَسَّ لِحْيَتَهُ وَهُوَ يُصَلِّي. ض.

7083. Namazda sağ elini sol elinin üstüne koyar, eliyle sakallarına dokunduğu olurdu.⁷⁰⁸³

۷۰۸۴- كَانَ يُضَمِّرُ الْخَيْلَ. صَح.

7084. Atları koşu için hazırlardı.⁷⁰⁸⁴

۷۰۸۵- كَانَ يَطُوفُ عَلَى جَمِيعِ نِسَائِهِ فِي لَيْلَةٍ بِغُسْلٍ وَاحِدٍ. صَح.

7085. Geceleyin bütün eşlerini bir gusülle dolaşırdı.⁷⁰⁸⁵

۷۰۸۶- كَانَ يُعَبِّرُ عَلَى الْأَسْمَاءِ. ح.

7086. Rüyalarda geçen isimleri yorumlardı.⁷⁰⁸⁶

۷۰۸۷- كَانَ يُعْجِبُهُ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةُ. ح.

7087. Güzel rüyalar hoşuna giderdi.⁷⁰⁸⁷

۷۰۸۸- كَانَ يُعْجِبُهُ الثَّقَلُ. ح.

7088. Et çorbasını severdi.⁷⁰⁸⁸

۷۰۸۹- كَانَ يُعْجِبُهُ إِذَا خَرَجَ لِحَاجَتِهِ أَنْ يَسْمَعَ يَا رَاشِدُ يَا نَجِيجُ. ح.

7089. Bir iş için çıkarken birinin, "Doğru yolu bulasın, başarılı olasın!" demesi hoşuna giderdi.⁷⁰⁸⁹

⁷⁰⁸² Müslim, Hudûd 37; Beyhakî, VIII, 319; Müttekî, nr. 18459.

⁷⁰⁸³ Buhârî, Kebîr, V, 425; Beyhakî, II, 462; Müttekî, nr. 17948.

⁷⁰⁸⁴ Ahmed, II, 86; Beğavî, X, 391; Müttekî, nr. 18148.

⁷⁰⁸⁵ Müslim, Hayz 28; Ahmed, III, 225; Ebû Avâne, I, 280; Müttekî, nr. 18345.

⁷⁰⁸⁶ Heysemî, VII, 183; Müttekî, nr. 18258, 18375.

⁷⁰⁸⁷ Ahmed, III, 257; Müttekî, nr. 18259.

⁷⁰⁸⁸ Ahmed, III, 220; Hâkim, IV, 115, 116.

⁷⁰⁸⁹ Tahâvî, Müşkil, II, 344; Müttekî, nr. 18374.

۷۰۹۰- كَانَ يُعْجِبُهُ الْفَاعِجِيَّةُ. صَح

7090. Kına çiçeğini severdi.⁷⁰⁹⁰

۷۰۹۱- كَانَ يُعْجِبُهُ الْقَرْعُ. ح

7091. Kabak yemeğini beğenirdi.⁷⁰⁹¹

۷۰۹۲- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُدْعَى الرَّجُلُ بِأَحَبِّ أَسْمَائِهِ إِلَيْهِ وَأَحَبِّ كُنَاهُ. ح

7092. Kişiyi en güzel ismi ve en güzel künyesiyle hitab edilmesini isterdi.⁷⁰⁹²

۷۰۹۳- كَانَ يُعْجِبُهُ الْبُطِيخُ بِالرُّطَبِ. صَح

7093. Karpuzu taze hurmayla birlikte yemeyi severdi.⁷⁰⁹³

۷۰۹۴- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُقَطَّرَ عَلَى الرُّطَبِ مَا دَامَ الرُّطَبُ وَعَلَى التَّمْرِ إِذَا لَمْ يَكُنْ رُطَبٌ وَيَحْتِمُ بِهِنَّ وَيَجْعَلُهُنَّ وَتَرَأَ ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا.

7094. Yaş hurma olduğu sürece onunla iftar etmeyi sever, yaş hurma olmadığı zaman kuru hurma ile yetinirdi; onu da tek sayılarda üç, beş veya yedi olarak yerdirdi.⁷⁰⁹⁴

۷۰۹۵- كَانَ يُعْجِبُهُ التَّهَجُّدُ مِنَ اللَّيْلِ. ح

7095. Geceleyin teheccüde kalkmayı severdi.⁷⁰⁹⁵

۷۰۹۶- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَدْعُوَ ثَلَاثًا وَأَنْ يَسْتَغْفِرَ ثَلَاثًا. ح

7096. Üç kere dua ve üç kere istiğfar etmekten hoşlanırdı.⁷⁰⁹⁶

⁷⁰⁹⁰ Heysemî, V, 157; Müttekî, nr. 18295.

⁷⁰⁹¹ Ahmed, III, 160; Müttekî, nr. 18211; Zebîdî, VII, 120.

⁷⁰⁹² Heysemî, VIII, 56; Müttekî, nr. 22327.

⁷⁰⁹³ Müttekî, nr. 18199.

⁷⁰⁹⁴ Hatîb, III, 352; Müttekî, nr. 18081.

⁷⁰⁹⁵ Müttekî, nr. 17992.

⁷⁰⁹⁶ Ahmed, I, 494; Taberânî, X, 197; Müttekî, nr. 18050.

۷۰۹۷- كان يُعْجِبُهُ الدَّرَاعُ. ح

7097. Hayvanın ön kol etini severdi.⁷⁰⁹⁷

۷۰۹۸- كان يُعْجِبُهُ الدَّرَاعَانِ وَالْكَتِفُ. ح

7098. Hayvanın en çok omuzla ön kol etlerini yemekten hoşlanırdı.⁷⁰⁹⁸

۷۰۹۹- كان يُعْجِبُهُ الْخُلُو الْبَارِدُ. ض

7099. Tatlı ve soğuk içecekleri severdi.⁷⁰⁹⁹

۷۱۰۰- كان يُعْجِبُهُ الرِّيحُ الطَّيِّبَةُ.

7100. Güzel kokuları severdi.⁷¹⁰⁰

۷۱۰۱- كان يُعْجِبُهُ الْقَالَ الْحَسَنُ وَيَكْرَهُ الطَّيْرَةَ. صَح

7101. Güzel yorumu sever, uğursuzluktan hoşlanmazdı.⁷¹⁰¹

۷۱۰۲- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَلْقَى الْعَدُوَّ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ. ح

7102. Düşmanla güneşin tepe noktasını aşmasından sonra karşılaşmayı temenni ederdi.⁷¹⁰²

۷۱۰۳- كان يُعْجِبُهُ النَّظَرُ إِلَى الْاِتْرَجِ وَكَانَ يُعْجِبُهُ النَّظَرُ إِلَى الْحَمَامِ الْأَخْمَرِ. ض

7103. Turunçgillere ve kırmızı elmaya bakmaktan hoşlanırdı.⁷¹⁰³

۷۱۰۴- كَانَ يُعْجِبُهُ النَّظَرُ إِلَى الْخَضِرَةِ وَالْمَاءِ الْجَارِي. ض

7104. Yeşillığe ve akan suya bakmayı severdi.⁷¹⁰⁴

⁷⁰⁹⁷ Ahmed, VI, 8; Heysemî, VIII, 311; Müttekî, nr. 18170; Zebidî, VII, 120.

⁷⁰⁹⁸ Müttekî, nr. 18171; Zebidî, VII, 120.

⁷⁰⁹⁹ Müttekî, nr. 18222.

⁷¹⁰⁰ Ahmed, VI, 144; Hâkim, IV, 188; Irâkî, II, 358; Müttekî, nr. 18296.

⁷¹⁰¹ Ahmed, VI, 130; Tahâvî, Müşkil, II, 342; İbni Ebî Âsım, I, 113; Müttekî, nr. 18376.

⁷¹⁰² Müttekî, nr. 18131.

⁷¹⁰³ İbnü'l-Çevzî, III, 9; Heysemî, IV, 67; Müttekî, nr. 18460.

⁷¹⁰⁴ Müttekî, nr. 18461; Zebidî, IX, 555.

۷۱۰۵- كَانَ يُعْجِبُهُ الْإِنَاءُ الْمُنْطِقُ. ض

7105. Kapağı olan kapları severdi.⁷¹⁰⁵

۷۱۰۶- كَانَ يُعْجِبُهُ الْعَرَاجِينُ أَنْ يُمَسِّكَهَا بِيَدِهِ. صَح

7106. Eline değnek alıp onunla dolaşmak hoşuna giderdi.⁷¹⁰⁶

۷۱۰۷- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَتَوَضَّأَ مِنْ مَخْضَبٍ مِنْ صُفْرِ. ض

7107. Pirinç kabından abdest almayı severdi.⁷¹⁰⁷

۷۱۰۸- كَانَ يَغْدُ الْآيَ فِي الصَّلَاةِ. ض

7108. Namazda okuduğu ayetleri sayardı.⁷¹⁰⁸

۷۱۰۹- كَانَ يُعْرِفُ بِرِيحِ الطَّيِّبِ إِذَا أَقْبَلَ. ض

7109. Bir yere geldiği güzel kokusundan belli olurdu.⁷¹⁰⁹

۷۱۱۰- كَانَ يَغْقِدُ التَّنْبِيخَ. صَح

7110. Tesbih olarak parmaklarını kullanırdı.⁷¹¹⁰

۷۱۱۱- كَانَ يُعَلِّمُهُمْ مِنَ الْحُمَى وَالْأَوْجَاعِ كُلِّهَا أَنْ يَقُولُوا بِاسْمِ اللَّهِ الْكَبِيرِ أَعُوذُ

بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ كُلِّ عِرْقٍ نَعَارٍ وَمِنْ شَرِّ حَرِّ النَّارِ. صَح

7111. Ateşli ve ağırlı hastalıklar için ashabına, “Büyük olan Allah’ın adıyla, sıkıntı veren her bir damarın ve ateşin hararetinden yüce olan Allah’a sığınırım” duasını öğretirdi.⁷¹¹¹

۷۱۱۲- كَانَ يَفْعَلُ عَمَلَ الْبَيْتِ وَأَكْثَرَ مَا يَفْعَلُ الْخِيَاطَةُ. ض

⁷¹⁰⁵ İbni Ebî Şeybe, VIII, 42; Müttekî, nr. 18220.

⁷¹⁰⁶ Ahmed, III, 24; Müttekî, nr. 18462.

⁷¹⁰⁷ İbni Sad, I, 2, 94; Müttekî, nr. 17849.

⁷¹⁰⁸ Müttekî, nr. 17911.

⁷¹⁰⁹ İbni Sad, I, 2, 113; İbni Ebî Şeybe, IX, 25; Müttekî, nr. 18298.

⁷¹¹⁰ Müttekî, nr. 17912.

⁷¹¹¹ Müttekî, nr. 18370.

7112. Ev işleriyle uğraştığı olur, dikiş işlerini çoğu zaman kendisi yapardı.⁷¹¹²

٧١١٣- كَانَ يَغُودُ الْمَرِيضَ وَهُوَ مُتَكَبِّحٌ ح

7113. İtikafta iken hasta ziyareti yapardı.⁷¹¹³

٧١١٤- كَانَ يُعِيدُ الْكَلِمَةَ ثَلَاثًا لِيُثَقِّلَ عَنْهُ ح

7114. Kelimelerin akılda kalması için üçer defa tekrarlardı.⁷¹¹⁴

٧١١٥- كَانَ يَغْتَسِلُ بِالصَّاعِ وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ

7115. İki üç litreye yakın suyla gusleder, bir litreye yakın suyla da abdest alırdı.⁷¹¹⁵

٧١١٦- كَانَ يَغْتَسِلُ هُوَ وَالْمَرْأَةُ مِنْ نِسَائِهِ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ

7116. Eşlerinden biriyle aynı kaptan yıkanırdu.⁷¹¹⁶

٧١١٧- كَانَ يَغْتَسِلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْفِطْرِ وَيَوْمَ النَّحْرِ وَيَوْمَ عَرَفَةَ ض

7117. Cuma günü, ramazan ve kurban bayramı ile Arefe günü guslederdı.⁷¹¹⁷

٧١١٨- كَانَ يَغْسِلُ مَقْعَدَتَهُ ثَلَاثًا

7118. Büyük abdest yerini üç defa yıkardı.⁷¹¹⁸

٧١١٩- كَانَ يُغَيِّرُ الْأَسْمَ الْقَبِيحَ ح

7119. Kötü isimleri değiştirirdi.⁷¹¹⁹

⁷¹¹² İbni Sad, I, 2, 91; Müttekî, nr. 18520; Zebîdî, VIII, 383.

⁷¹¹³ İbni Sad, I, 2, 95; Müttekî, nr. 18089; Zebîdî, VII, 142.

⁷¹¹⁴ Hatîb, III, 416; Müttekî, nr. 18436; Zebîdî, V, 228.

⁷¹¹⁵ Ahmed, III, 219; Beğavî, II, 54.

⁷¹¹⁶ Ahmed, III, 130; Tahâvî, I, 25; Müttekî, nr. 27523.

⁷¹¹⁷ Ahmed, IV, 78; Dûlâbî, Künâ, I, 85; Müttekî, nr. 17973.

⁷¹¹⁸ Müttekî, nr. 17881.

⁷¹¹⁹ Beğavî, XII, 342; Münzirî, III, 71; Müttekî, nr. 18508.

۷۱۲۰- كَانْ يُفْطِرُ عَلَى رُطَبَاتٍ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ رُطَبَاتٍ فَتَمَرَاتٍ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَمَرَاتٍ حَسَا حَسَوَاتٍ مِنْ مَاءٍ. ح

7120. Oruçlu iken namazdan önce birkaç taze hurmayla, yoksa kuru hurmayla, o da yoksa birkaç yudum suyla orucunu açardı.⁷¹²⁰

۷۱۲۱- كَانْ يَغْلِي ثَوْبَهُ وَيَخْلُبُ شَاتَهُ وَيَخْدُمُ نَفْسَهُ.

7121. Elbisesini yamar, koyununu sağlar ve kendi işlerini yapardı.⁷¹²¹

۷۱۲۲- كَانْ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ وَرَيْبُ عَلَيْهِ.

7122. Hediyeyi kabul eder, ona karşılık verirdi.⁷¹²²

۷۱۲۳- كَانْ يَقْبَلُ بِوَجْهِهِ وَحَدِيثِهِ عَلَى شَرِّ الْقَوْمِ يَتَأَلَّفُهُ بِذَلِكَ. ص

7123. Kalbini kazanmak için en kötü adama bile yüzüyle döner öyle konuşurdu.⁷¹²³

۷۱۲۴- كَانْ يَقْبَلُ بَعْضَ أَزْوَاجِهِ ثُمَّ يُصَلِّي وَلَا يَتَوَضَّأُ. ح

7124. Zevcelerinden bazıları öper, sonra abdest almadan namaz kılar.⁷¹²⁴

۷۱۲۵- كَانْ يَقْبَلُ وَهُوَ صَائِمٌ.

7125. Oruçlu iken eşlerini öptüğü olurdu.⁷¹²⁵

۷۱۲۶- كَانْ يَقْبَلُ وَهُوَ مُحْرِمٌ. ص

7126. İhramlı iken eşlerini öperdi.⁷¹²⁶

⁷¹²⁰ Ahmed, III, 146; Dârekutnî, III, 185; Müttekî, nr. 18082.

⁷¹²¹ Suyûtî, Sağır, nr. 7121.

⁷¹²² Ahmed, VI, 90; Beyhakî, VI, 180; Beğavî, VI, 105.

⁷¹²³ Müttekî, nr. 18522.

⁷¹²⁴ Dârekutnî, I, 135; İbni Asâkir, I, 397.

⁷¹²⁵ Müslim, Sıyâm 65-66; Ahmed, VI, 42; Dârekutnî, I, 135; Müttekî, nr. 18083.

⁷¹²⁶ Hafîb, IV, 171; Müttekî, nr. 1818.

۷۱۲۷- كَانَ يَقْسِمُ بَيْنَ نِسَائِهِ فَيَعْدِلُ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ هَذَا قَسْمِي فِيمَا أَمْلِكُ فَلَا تَلْمَنِي فِيمَا تَمْلِكُ وَلَا أَمْلِكُ. صَح

7127. Eşleri arasında nöbet günlerini belirlerken adil davranır, "Al-lahüm benim gücümün yettiği taksimim budur, senin gücünün yettiği benim yetmeyen şeyde beni kınama!" diye dua ederdi.⁷¹²⁷

۷۱۲۸- كَانَ يَقْصُرُ فِي السَّفَرِ وَيُتِمُّ وَيُفْطِرُ وَيَصُومُ. ح

7128. Yolculukta namazını bazen kısa bazen tam kılar, orucunu da bazen tutar bazen tutmazdı.⁷¹²⁸

۷۱۲۹- كَانَ يَقْطَعُ قِرَاءَتَهُ آيَةً آيَةً الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ يَقِفُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ثُمَّ يَقِفُ.

7129. Kuran okurken ayet ayet okur, "el-Hamdülillahi rabbi'l alemin" dediği zaman durur, sonra "er-Rahmani'r-rahim" derdi.⁷¹²⁹

۷۱۳۰- كَانَ يُقَلِّسُ لَهُ يَوْمَ الْفِطْرِ. ض

7130. Ramazan bayramında kendisi için def çalınırdı.⁷¹³⁰

۷۱۳۱- كَانَ يُقَلِّمُ أَطْفَالَهُ وَيَقْصُ شَارِبَهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ قَبْلَ أَنْ يَرْوَحَ إِلَى الصَّلَاةِ. ض

7131. Cuma günü namaza çıkmadan önce tırnaklarını kesip bıyıklarını kısaltırdı.⁷¹³¹

۷۱۳۲- كَانَ يَقُولُ لِأَحَدِهِمْ عِنْدَ الْمُعَاتَبَةِ مَا لَهُ تَرَبَّ جَبِينُهُ. صَح

7132. Birini uyaracağında, "Ne oluyor, alını topraklanasıc!" derdi.⁷¹³²

۷۱۳۳- كَانَ يَقُومُ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ. صَح

⁷¹²⁷ Ebû Dâvûd, Nikah 39; Nesâî, İşre 2; Ahmed, VI, 144; Zebîdî, V, 368.

⁷¹²⁸ Dârekutnî, II, 189; Beyhakî, III, 141; Müttekî, nr. 17952.

⁷¹²⁹ Ahmed, VI, 302; Hâkim, II, 231; Müttekî, nr. 17913.

⁷¹³⁰ Ahmed, III, 422; Müttekî, nr. 18102.

⁷¹³¹ Heysemî, II, 170; Müttekî, nr. 18322.

⁷¹³² Müttekî, nr. 18407.

7133. Horoz sesini duyduğu zaman gece namazına kalkardı.⁷¹³³

٧١٣٤- كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ حَتَّى تَتَفَطَّرَ قَدَمَاهُ. صَح

7134. Geceleyin ayakları şişinceye kadar namaz kılarıdı.⁷¹³⁴

٧١٣٥- كَانَ يُكَبِّرُ بَيْنَ أَضْعَافِ الْخُطْبَةِ يُكْثِرُ التَّكْبِيرَ فِي خُطْبَةِ الْعِيدَيْنِ. صَح

7135. Bayram hutbeleri arasında tekbir getirir, çokça tekbir alırdı.⁷¹³⁵

٧١٣٦- كَانَ يُكَبِّرُ يَوْمَ عَرَفَةَ مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ آخِرَ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ. ح

7136. Arefe günü sabah namazından itibaren teşrik günlerinin son ikindi namazına kadar tekbir getirirdi.⁷¹³⁶

٧١٣٧- كَانَ يُكَبِّرُ يَوْمَ الْفِطْرِ مِنْ حِينَ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ حَتَّى يَأْتِيَ الْمُصَلَّى. ض

7137. Ramazan bayramına çıkarken namaz yerine varıncaya kadar tekbir getirirdi.⁷¹³⁷

٧١٣٨- كَانَ يَكْتَحِلُ بِالْإِنْمِدِ وَهُوَ صَائِمٌ. ض

7138. Oruçlu iken ismidle sürme çektiği olurdu.⁷¹³⁸

٧١٣٩- كَانَ يَكْتَحِلُ كُلَّ لَيْلَةٍ وَيَخْتَجِمُ كُلَّ شَهْرٍ وَيَشْرِبُ الدَّوَاءَ كُلَّ سَنَةٍ. ض

7139. Her gece gözlerine sürme çeker, ayda bir kan aldırır, yılda bir defa da ilaç içerdi.⁷¹³⁹

٧١٤٠- كَانَ يُكْثِرُ الْقِنَاعَ. ح

7140. Yüzünü sarığının ucuyla genelde kapalı tutardı.⁷¹⁴⁰

⁷¹³³ Beyhakî, III, 17; Irâkî, I, 366; Müttekî, nr. 17993; ebîdî, V, 203.

⁷¹³⁴ Müttekî, nr. 17994; Zebîdî, VII, 410.

⁷¹³⁵ Hâkim, III, 607; Müttekî, nr. 18103.

⁷¹³⁶ Dârekutnî, II, 49; Hafîb, X, 238; Müttekî, nr. 18121.

⁷¹³⁷ Dârekutnî, II, 44; Müttekî, nr. 18104.

⁷¹³⁸ İbni Sad, I, 2, 170; Beyhakî, IV, 262; Heysemî, III, 167; Müttekî, nr. 18084.

⁷¹³⁹ Tahâvî, III, 210; Irâkî, IV, 277; Müttekî, nr. 18360; Zebîdî, IX, 518.

⁷¹⁴⁰ Müttekî, nr. 18278.

٧١٤١- كَانَ يُكْثِرُ الْقَنَاعَ وَيُكْثِرُ دَهْنَ رَأْسِهِ وَيُسْرَحُ لِحْيَتَهُ. ح

7141. Sarığının ucunu yüzüne doğru sarkıtır, başına çokça koku sürer ve sakallarını tarardı.⁷¹⁴¹

٧١٤٢- كَانَ يُكْثِرُ الذِّكْرَ وَيَقِلُّ اللَّغْوُ وَيُطِيلُ الصَّلَاةَ وَيَقْصُرُ الْخُطْبَةَ وَكَانَ لَا يَأْنِفُ

وَلَا يَسْتَكْبِرُ أَنْ يَمْشِيَ مَعَ الْأَرْمَلَةِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَبْدِ حَتَّى يَقْضِيَ لَهُ حَاجَتَهُ. صَح

7142 Çokça zikir yapar, gereksiz konuşmaz, namazı uzatıp hutbeyi kısa tutar, dul, yetim köle ayırımı yapmaksızın güzellikle onların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırdı.⁷¹⁴²

٧١٤٣- كَانَ يَكْرَهُ نِكَاحَ السَّرِّ حَتَّى يُضْرَبَ بِدُفٍ. ح

7143. Gizlice evlenmeyi hoş görmez, evliliğin def çalınarak ilan edilmesini istedi.⁷¹⁴³

٧١٤٤- كَانَ يَكْرَهُ الشَّكَالَ مِنَ الْخَيْلِ. صَح

7144. Üç ayağı beyaz olan atlardan hoşlanmazdı.⁷¹⁴⁴

٧١٤٥- كَانَ يَكْرَهُ رِيحَ الْحِنَاءِ. ح

7145. Kına kokusundan hoşlanmazdı.⁷¹⁴⁵

٧١٤٦- كَانَ يَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ فِي الصَّلَاةِ. ح

7146. Namazda esnemeyi hoş görmezdi.⁷¹⁴⁶

٧١٤٧- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَرَى الرَّجُلَ جَهِيْرًا رَفِيعَ الصَّوْتِ وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يَرَاهُ خَفِيفَ

الصَّوْتِ. ح

⁷¹⁴¹ Irâkî, I, 137; Müttekî, nr. 18279.

⁷¹⁴² Nesâî, Cuma 30; Hâkim, II, 614; Beyhakî, Delâil, I, 329; Müttekî, nr. 17981.

⁷¹⁴³ Ahmed, IV, 78; Beyhakî, VII, 290; Heysemî, IV, 288; Müttekî, nr. 18332.

⁷¹⁴⁴ Müslim, İmare 101; Ebû Dâvûd, Cihad 46; Nesâî, Hayl 4; Ahmed, II, 250.

⁷¹⁴⁵ Ebû Dâvûd, Tereccül 4; Nesâî, Zinet 19; Ahmed, VI, 210.

⁷¹⁴⁶ Taberânî, VIII, 155; Heysemî, VIII, 86; Müttekî, nr. 17949.

7147. Kişinin yüksek sesle konuşmasından hoşlanmaz, sakın ve alçak sesle konuşulmasını isterdi.⁷¹⁴⁷

٧١٤٨- كَانَ يَكْرَهُ رَفْعَ الصَّوْتِ عِنْدَ الْقِتَالِ. صح

7148. Savaş esnasında seslerin yükseltilmesinden hoşlanmazdı.⁷¹⁴⁸

٧١٤٩- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُرَى الْخَاتَمُ. ض

7149. Peygamberlik mührünün görülmesini istemezdi.⁷¹⁴⁹

٧١٥٠- كَانَ يَكْرَهُ الْكَيَّ وَالطَّعَامَ الْحَارَّ وَيَقُولُ عَلَيْكُمْ بِالْبَارِدِ فَإِنَّهُ دُو بَرَكَتٍ أَلَا وَإِنَّ الْحَارَّ لَا بَرَكَتَ لَهُ. ح

7150. Ateşle dağlanmayla sıcak yemek yemeyi kerih görür, "Yemeği normal soğuklukta yiyin; soğuk yemeğin bereketi olur ama sığının olmaz!" derdi.⁷¹⁵⁰

٧١٥١- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَطَأَ أَحَدٌ عَقِبَهُ وَلَكِنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ. صح

7151. Arkasında yürünmesinden hoşlanmaz, sağında ve solunda yürünmesini isterdi.⁷¹⁵¹

٧١٥٢- كَانَ يَكْرَهُ الْمَسَائِلَ وَيَعِيبُهَا فَإِذَا سَأَلَهُ أَبُو رَزِينٍ أَجَابَهُ وَأَعْجَبَهُ. ح

7152. Gereksiz sorulardan hoşlanmaz, böyle soru soranları kınardı; ancak Ebu Rezin'in sorularını beğenir, onlara cevaplar verirdi.⁷¹⁵²

٧١٥٣- كَانَ يَكْرَهُ سُورَةَ الدِّمِّ ثَلَاثًا ثُمَّ يُبَاشِرُ بَعْدَ الثَّلَاثِ.

7153. Üç gün devam eden keskin hayız kokusundan rahatsız olur, hayızlı eşiyle üç günden sonra izar üzerinden birlikte olurdu.⁷¹⁵³

⁷¹⁴⁷ Taberânî, VIII, 208; Heysemî, VIII, 114; Müttekî, nr. 18442.

⁷¹⁴⁸ Müttekî, nr. 18132.

⁷¹⁴⁹ Heysemî, VIII, 281; Müttekî, nr. 18308.

⁷¹⁵⁰ Ebû Nuaym, VIII, 252; Müttekî, nr. 18359; Zebîdî, VII, 116; Aclûnî, I, 28.

⁷¹⁵¹ Hâkim, IV, 279; Müttekî, nr. 18428.

⁷¹⁵² İbni Ebî Âsım, I, 190; Heysemî, I, 160; Müttekî, nr. 18441.

⁷¹⁵³ Hatîb, XI, 223; Müttekî, nr. 11846.

٧١٥٤- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُؤْخَذَ مِنْ رَأْسِ الطَّعَامِ. صَح

7154. Yemeğin ortasından yenilmesinden hoşlanmazdı.⁷¹⁵⁴

٧١٥٥- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُؤْكَلَ الطَّعَامُ الْحَارُّ حَتَّى تَذْهَبَ فَوْرَةُ دُخَانِهِ. ح

7155. Pişen yemeğin buharı gitmeden sıcak şekilde yenilmesinden hoşlanmazdı.⁷¹⁵⁵

٧١٥٦- كَانَ يَكْرَهُ النُّعْطَسَةَ الشَّدِيدَةَ فِي الْمَسْجِدِ.

7156. Mescidde yüksek sesle aksırılmasından hoşlanmazdı.⁷¹⁵⁶

٧١٥٧- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَرَى الْمَرْأَةَ لَيْسَ فِي يَدِهَا أَثَرُ حِنَاءٍ أَوْ أَثَرُ خِصَابٍ. ح

7157. Elinde kına veya boya olmayan kadının bu durumunu beğenmezdi.⁷¹⁵⁷

٧١٥٨- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُطْلَعَ مِنْ نَعْلَيْهِ شَيْءٌ عَنْ قَدَمَيْهِ.

7158. Ayakkabısının ayağından küçük veya büyük olmasından hoşlanmazdı.⁷¹⁵⁸

٧١٥٩- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَأْكُلَ الضَّبَّ. ض

7159. Keler yemeyi sevmezdi.⁷¹⁵⁹

٧١٦٠- كَانَ يَكْرَهُ مِنَ الشَّاةِ سَبْعًا الْمَرَارَةَ وَالْمِثَانَةَ وَالْحَيَا وَالذَّكْرَ وَالْأُنْثَيْنِ وَالْعُدَّةَ

وَالدَّمَ وَكَانَ أَحَبَّ الشَّاةِ إِلَيْهِ مُقَدَّمُهَا. ض

7160. Koyunun safra kesesi, idrar torbası, dişi ile erkek hayvanın cinsel organları, yumurtaları, bezeleri ile kanı olmak üzere yedi yerini yemeyi kerih görür, koyunun ön kol etlerini yemeyi severdi.⁷¹⁶⁰

⁷¹⁵⁴ Heysemî, V, 27; Müttekî, nr. 18212.

⁷¹⁵⁵ Müttekî, nr. 18217.

⁷¹⁵⁶ Beyhakî, II, 290; Müttekî, nr. 18504.

⁷¹⁵⁷ Müttekî, nr. 18333.

⁷¹⁵⁸ Müttekî, nr. 18430.

⁷¹⁵⁹ Hatîb, XII, 318; Müttekî, nr. 18214.

⁷¹⁶⁰ Beyhakî, X, 7; Heysemî, V, 36; Müttekî, nr. 18215.

٧١٦١- كَانَ يَكْرَهُ الْكُلَيْتَيْنِ لِمَكَانِيهِمَا مِنَ الْبَوْلِ. ض

7161. İdrarla olan bağlantılarından dolayı böbrek yemeyi sevmezdi.⁷¹⁶¹

٧١٦٢- كَانَ يَكْسُو بَنَاتِهِ حُمَرَ الْقَزِّ وَالْإِبْرِيسِمِ. ض

7162. Kızlarına ipek karışımı kumaştan yapılan başörtüsü giydirirdi.⁷¹⁶²

٧١٦٣- كَانَ يَلْبَسُ بُرْدَهُ الْأَخْمَرَ فِي الْعِيدَيْنِ وَالْجُمُعَةِ. ض

7163. Kırmızı hırkasını bayram ve cuma günleri giyerdi.⁷¹⁶³

٧١٦٤- كَانَ يَلْبَسُ قَمِيصًا قَصِيرَ الْكُمَيْنِ وَالطُّولِ. ح

7164. Çok uzun olmayan, kolları da kısa olan gömlek giyerdi.⁷¹⁶⁴

٧١٦٥- كَانَ يَلْبَسُ قَمِيصًا فَوْقَ الْكَعْبَيْنِ مُسْتَوِي الْكُمَيْنِ بِأَطْرَافِ أَصَابِعِهِ. ض

7165. Uzunluğu topukların üstünde, kollarının uzunluğu da parmaklarının ucuna kadar olan gömlek giyerdi.⁷¹⁶⁵

٧١٦٦- كَانَ يَلْبَسُ فَلَنْسُوَّةَ بَيْضَاءَ. ح

7166. Beyaz külah giyerdi.⁷¹⁶⁶

٧١٦٧- كَانَ يَلْبَسُ فَلَنْسُوَّةَ بَيْضَاءَ لَا طِئَةَ. ض

7167. Başına tam oturan beyaz bir külah giyerdi.⁷¹⁶⁷

٧١٦٨- كَانَ يَلْبَسُ الْقَلَانِسَ تَحْتَ الْعَمَائِمِ وَبِغَيْرِ الْعَمَائِمِ وَيَلْبَسُ الْعَمَائِمَ بِغَيْرِ قَلَانِسٍ وَكَانَ يَلْبَسُ الْقَلَانِسَ الْيَمَانِيَّةَ وَهِنَّ الْبَيْضُ الْمُضْرَبَةُ وَيَلْبَسُ ذَوَاتِ الْأَذَانِ فِي

⁷¹⁶¹ Irâkî, II, 370; Müttekî, nr. 18216; Zebîdî, VI, 19.

⁷¹⁶² Müttekî, nr. 18280, 41932.

⁷¹⁶³ İbni Ebî Şeybe, II, 156; Beyhakî, III, 247; Müttekî, nr. 18281.

⁷¹⁶⁴ Müttekî, nr. 18282.

⁷¹⁶⁵ Ebû Nuaym, İsbafan, II, 347; Müttekî, nr. 18283; Zebîdî, VI, 127.

⁷¹⁶⁶ Irâkî, II, 375; Müttekî, nr. 18284; Zebîdî, V, 121.

⁷¹⁶⁷ Irâkî, II, 375; Müttekî, nr. 18284; Zebîdî, V, 121.

الْحَرْبِ وَكَانَ رُبَّمَا نَزَعَ قَلَنَسُوتهُ فَجَعَلَهَا سِتْرَةً بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُوَ يُصَلِّي وَكَانَ مِنْ خُلُقِهِ أَنْ يُسَمِّي سِلَاحَهُ وَدَوَابَّهُ وَمَتَاعَهُ. ض

7168. Takkeyi hem sarıkla, hem de sarıksız olarak giyer, sarığı külahsız olarak giydiği de olurdu; Yemen yapımı beyaz renkli pamuktan mamul külahlarla, savaş zamanlarında da kulakları olan külahlar giyerdi, namaz kılarken bazen külahını çıkarıp önüne koyarak sütre yapar, konuşurken genelde silah, binek ve kullandığı eşyaların adlarını söyleyerek konuşurdu.⁷¹⁶⁸

٧١٦٩- كَانَ يَلْبَسُ النَّعَالَ السَّبْيِيَّةَ وَيُصَفِّرُ لِحْيَتَهُ بِالْوَرْسِ وَالرَّعْفَرَانِ. صَح

7169. Tabaklanmış siğir derisinden ayakkabı giyer, sakalını vers ve zaferanla boyardı.⁷¹⁶⁹

٧١٧٠- كَانَ يَلْحَظُ فِي الصَّلَاةِ يَمِينًا وَشِمَالًا وَلَا يَلْوِي عُنُقَهُ خَلْفَ ظَهْرِهِ. ض

7170. Namazda bazen sağına soluna bakar, ama başını çevirip arkasına bakmazdı.⁷¹⁷⁰

٧١٧١- كَانَ يُلْزِقُ صَدْرَهُ وَوَجْهَهُ بِالْمُلْتَزِمِ. ض

7171. Tavaf esnasında göğsüyle yüzünü Mültezem'e dokundururdu.⁷¹⁷¹

٧١٧٢- كَانَ يَلِيهِ فِي الصَّلَاةِ الرِّجَالُ ثُمَّ الصَّبِيَّانُ ثُمَّ النِّسَاءُ. ض

7172. Namazda sırasıyla erkekler, sonra çocuklarla kadınlar saf tutardı.⁷¹⁷²

٧١٧٣- كَانَ يَمُدُّ صَوْتَهُ بِالْقُرْآنِ مَدًّا. صَح

7173. Kuran okurken uzatılması gereken yerleri uzatarak okurdu.⁷¹⁷³

⁷¹⁶⁸ Irâkî, I, 668.

⁷¹⁶⁹ Ebû Dâvûd, Tereccül, 19; Nesâî, Zinet 62; Beyhakî, Delâil, I, 238; Beğavî, XII, 93.

⁷¹⁷⁰ Müttekî, nr. 17950; Zebîdî, III, 98.

⁷¹⁷¹ Müttekî, nr. 18122.

⁷¹⁷² Müttekî, nr. 17951.

⁷¹⁷³ Nesâî, İftihâh 80; Ahmed, III, 131; Müttekî, nr. 18684.

۷۱۷۴- كَانِ يَمُرُّ بِالصَّبْيَانِ فَيَسَلِّمُ عَلَيْهِمْ. صَح

7174. Çocuklara rastladığında onlara selam verirdi.⁷¹⁷⁴

۷۱۷۵- كَانِ يَمُرُّ بِنِسَاءٍ فَيَسَلِّمُ عَلَيْهِنَّ. ح

7175. Kadınların yanından geçerken onlara selam verirdi.⁷¹⁷⁵

۷۱۷۶- كَانِ يَمْسَحُ عَلَى وَجْهِهِ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ فِي الْوُضُوءِ. ض

7176. Abdest aldıktan sonra elbisesinin ucuyla yüzünü silerdi.⁷¹⁷⁶

۷۱۷۷- كَانِ يَمْشِي مَشْيًا يُعْرِفُ فِيهِ أَنَّهُ لَيْسَ بِعَاجِزٍ وَلَا كَسَلَانَ

7177. Yorgun ve tembel olmadığını gösteren bir yürüyüşle yürürdü.⁷¹⁷⁷

۷۱۷۸- كَانِ يَمُصُّ اللِّسَانَ. ض

7178. Eşinin dilini emerdi.⁷¹⁷⁸

۷۱۷۹- كَانِ يَنَامُ وَهُوَ جُنْبٌ وَلَا يَمْسُ مَاءً. صَح

7179. Cünüp iken abdest almadan uyuduğu zamanlar olurdu.⁷¹⁷⁹

۷۱۸۰- كَانِ يَنَامُ حَتَّى يَنْفُخَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي وَلَا يَتَوَضَّأُ. صَح

7180. Horlayacak kadar uyuduğu, sonra kalkıp abdest almadan namaz kıldığı olurdu.⁷¹⁸⁰

۷۱۸۱- كَانِ يَنَامُ أَوَّلَ اللَّيْلِ وَيُحْيِي آخِرَهُ. ح

7181. Gecenin başında uyur, sonunu ibadetle geçirirdi.⁷¹⁸¹

⁷¹⁷⁴ Irâkî, II, 101; Müttekî, nr. 18497.

⁷¹⁷⁵ Müttekî, nr. 18498.

⁷¹⁷⁶ Müttekî, nr. 17851.

⁷¹⁷⁷ Müttekî, nr. 18427.

⁷¹⁷⁸ Müttekî, nr. 18523, 18348.

⁷¹⁷⁹ Müttekî, nr. 18260.

⁷¹⁸⁰ İbni Ebî Şeybe, I, 132; Ahmed, VI, 135; Müttekî, nr. 17852.

⁷¹⁸¹ Müslim, Müsâfirîn 129; Nesâî, Kuyâm 17; Ahmed, VI, 102; Beyhakî, I, 202.

٧١٨٢- كَانَ يَنْخَرُ أَصْحِيَّتَهُ بِالْمُصَلَّى. صَح

7182. Kurbanını bayram namazının kılındığı yerde keserdi.⁷¹⁸²

٧١٨٣- كَانَ يَنْزِلُ مِنَ الْمِنْبَرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَيُكَلِّمُهُ الرَّجُلُ فِي الْحَاجَةِ فَيُكَلِّمُهُ ثُمَّ يَتَقَدَّمُ إِلَى مُصَلَّاهُ فَيُصَلِّي. صَح

7183. Cuma günü minberden indikten sonra ihtiyacı olan kişilerle konuşur, sonra mihraba geçip namazını kıldırırdı.⁷¹⁸³

٧١٨٤- كَانَ يَنْصَرِفُ مِنَ الصَّلَاةِ عَنْ يَمِينِهِ. ح

7184. Namazı bitirdiğinde sağ yanına dönerdi.⁷¹⁸⁴

٧١٨٥- كَانَ يَنْفِثُ فِي الرُّقِيَّةِ. ح

7185. Hastaya okuyup üzerine üflerdi.⁷¹⁸⁵

٧١٨٦- كَانَ يُوتِرُ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَأَوْسَطِهِ وَآخِرِهِ. صَح

7186. Gecenin başında, ortasında ve sonunda vitir kılardı.⁷¹⁸⁶

٧١٨٧- كَانَ يُوتِرُ عَلَى الْبَعِيرِ. صَح

7187. Deve üzerinde vitir kıldığı olurdu.⁷¹⁸⁷

٧١٨٨- كَانَ يَلَاعِبُ زَيْنَبَ بِنْتَ أُمِّ سَلَمَةَ وَيَقُولُ يَا زَيْنَبُ يَا زَيْنَبُ مِرَارًا. صَح

7188. Ümmü Seleme'nin kızı Zeynep'le karşılaşınca ona, "Zeynepçik Zeynepçik!" der, kendisiyle şakalaşıp oynardı.⁷¹⁸⁸

٧١٨٩- كَانَ آخِرُ كَلَامِ النَّبِيِّ الصَّلَاةُ الصَّلَاةُ اتَّقُوا اللَّهَ فِيمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ. صَح

⁷¹⁸² Müttekî, nr. 18123.

⁷¹⁸³ Ahmed, III, 119; Müttekî, nr. 17967.

⁷¹⁸⁴ Müttekî, nr. 17953.

⁷¹⁸⁵ İbni Ebî Şeybe, VII, 402; İbni Abdilber, Temhîd, VIII, 132; Müttekî, nr. 18371.

⁷¹⁸⁶ Ahmed, I, 120; Heysemi, II, 244; Müttekî, nr. 21929.

⁷¹⁸⁷ Müslim, Müsâfirîn 36; Beyhakî, II, 5; Müttekî, nr. 17955.

⁷¹⁸⁸ Suyûtî, Sağır, nr. 7188.

7189. Son sözü, "Namaza özellikle namaza dikkat edin; idareniz altında-kiler hakkında Allah'dan korkup onlara iyi muamele edin!" oldu.⁷¹⁸⁹

۷۱۹۰-كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ أَنْ قَالَ قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ لَا يَبْقَيْنَ دِينَانِ بِأَرْضِ الْعَرَبِ. صح

7190. Vefatından önce son sözleri, "Allah yahudi ile hristiyanları kah-retsin; onlar peygamberlerin kabirlerini tapınak edindiler; Arap yarımadasında iki din bir arada bulunmasın!" oldu.⁷¹⁹⁰

۷۱۹۱-كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ جَلَّالُ رَبِّي الرَّفِيعُ فَقَدْ بَلَغْتُ ثُمَّ قَضَى. صح

7191. Son sözleri, "Ulu ve yüce olan rabbime yemin olsun ki görevimi tebliği ettim!" oldu, sonra ruhunu teslim etti.⁷¹⁹¹

LAM HARFİ

Tevbe

۷۱۹۲-لِلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ إِذَا سَقَطَ عَلَيْهِ بَعِيرُهُ قَدْ أَصْلَهُ بِأَرْضِ فَلَاةٍ.

7192. Allah'ın kulunun tevbesine sevinmesi, çölde kaybettiği devesi-ni bulan kişinin sevincinden daha fazladır.⁷¹⁹²

۷۱۹۳-لِلَّهِ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنَ الْعَقِيمِ الْوَالِدِ وَمِنَ الضَّالِّ الْوَاحِدِ وَمِنَ الظَّمْآنِ الْوَارِدِ. ض

7193. Allah'ın kulunun tevbesine sevinmesi, çocuğu olmayan kadı-nın çocuk sahibi olmasından, bineğini kaybeden kişinin onu bulmasın-dan ve susamış kişinin su başına varmasından daha fazladır.⁷¹⁹³

⁷¹⁸⁹ Beyhakî, VIII, 11; Münzîrî, III, 215; Müttekî, nr. 17956.

⁷¹⁹⁰ Beyhakî, IX, 208.

⁷¹⁹¹ Hâkim, III, 58.

⁷¹⁹² Müslim, Tevbe 2; Ahmed, IV, 275; Müttekî, nr. 10271.

⁷¹⁹³ Suyûtî, Sağır, nr. 7193.

٧١٩٤-لله أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ التَّائِبِ مِنَ الظَّمَانِ الْوَارِدِ وَمِنَ الْعَقِيمِ الْوَالِدِ وَمِنَ الضَّالِّ الْوَاجِدِ فَمَنْ تَابَ إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحاً أَنْسَى اللَّهُ حَافِظِيَهُ وَجَوَارِحَهُ وَبَقَاعَ الْأَرْضِ كُلَّهَا خَطَايَاهُ وَذُنُوبَهُ. ض

7194. Allah tevbe edenin tevbesine susayan kimsenin suyu bulmasından, çocuğu olmayan birinin baba olmasından ve birşeyini kaybeden kişinin yitiğini bulmasından daha çok sevinir; Allah samimi olarak ve bir daha günaha dönmemek üzere tevbe edenin günahlarını yazan iki meleğe, kendi organlarına, günah işlediği yere ve bütün bunlara hata ve günahlarını unutturur. ⁷¹⁹⁴

Çeşitli Hadisler

٧١٩٥-لله أَشَدُّ أَذْناً إِلَى الرَّجُلِ الْحَسَنِ الصَّوْتِ بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ مِنْ صَاحِبِ الْقَيْنَةِ إِلَى قَيْنَتِهِ. صَح

7195. Şarkı söyleyen cariye'nin sesini efendisi nasıl dinliyorsa, güzel sesle Kuran okuyan adamın sesini de Allah Teala öyle dinler. ⁷¹⁹⁵

٧١٩٦-لله أَقْدَرُ عَلَيْكَ مِنْكَ عَلَيْهِ. صَح

7196. Allah'ın gücü senin köleye olan gücünden daha fazladır. ⁷¹⁹⁶

٧١٩٧-لَأَنَا أَشَدُّ عَلَيْكُمْ خَوْفاً مِنَ النَّعَمِ مِنِّي مِنَ الذُّنُوبِ أَلَا إِنَّ النَّعَمَ الَّتِي لَا تُشْكِرُ هِيَ الْحَتْفُ الْقَاضِي. ض

7197. Ben sizin günah işlemenizden daha çok nimetlere şükretmenizden korkarım; dikkat edin, şükredilmeyen nimetler öldürücü ve yok edicidir. ⁷¹⁹⁷

⁷¹⁹⁴ Suyûti, Sağîr, nr. 7194.

⁷¹⁹⁵ Hâkim, I, 760; Beyhakî, Şuabi II, 387.

⁷¹⁹⁶ Müslim, İmân 36; Beyhakî, VIII, 10; Beğavî, IX, 347.

⁷¹⁹⁷ İbni Asâkir, XXVI, 134.

٧١٩٨- لَأَنَا مِنْ فِتْنَةِ السَّرَّاءِ أَخَوْفَ عَلَيْكُمْ مِنْ فِتْنَةِ الضَّرَّاءِ إِنَّكُمْ ابْتُلِيتُمْ بِفِتْنَةِ الضَّرَّاءِ فَصَبَرْتُمْ وَإِنَّ الدُّنْيَا حُلُوءٌ خَضِرَاءُ. ض

7198. Ben sizin darlıkla imtihandan daha çok bollukla imtihan edilmenizden korkarım; siz sıkıntıyla imtihan edildip sabrettiniz; şüphesiz dünya tatlıdır, caziptir.⁷¹⁹⁸

٧١٩٩- لَأَنَّ أَذْكَرَ اللَّهِ تَعَالَى مَعَ قَوْمٍ بَعْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَأَنَّ أَذْكَرَ اللَّهِ مَعَ قَوْمٍ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. ح

7199. Bir toplulukla beraber sabah namazını kıldıktan sonra güneş doğuncaya kadar Allah'ı zikretmem benim için dünyaya ve dünya içindekilere sahip olmaktan daha iyidir; yine bir toplulukla birlikte ikinci namazını kıldıktan sonra güneş batıncaya kadar Allah'ı zikretmem benim için dünyaya ve dünya içindekilere sahip olmaktan daha iyidir.⁷¹⁹⁹

٧٢٠٠- لَأَنَّ أَطَّأَ عَلَى جَمْرَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَطَّأَ عَلَى قَبْرِ. ض

7200. Bir ateş parçasına basmam benim için bir mezara basmamdan daha iyidir.⁷²⁰⁰

٧٢٠١- لَأَنَّ أَطْعِمَ أَخًا فِي اللَّهِ مُسْلِمًا لُقْمَةً أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِدِرْهَمٍ وَلَأَنَّ أُعْطِيَ أَخًا فِي اللَّهِ مُسْلِمًا دِرْهَمًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِعَشْرَةِ وَلَأَنَّ أُعْطِيَ عَشْرَةَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ رَقَبَةً. ض

7201. Allah için bir müslüman kardeşime yemek yedirmem benim için bir dirhem sadaka vermemden, Allah için müslüman bir kardeşime bir dirhem vermem benim için on dirhem sadaka vermemden, yine Allah

⁷¹⁹⁸ Ebû Nuaym, I, 93.

⁷¹⁹⁹ Beyhakî, Şuab, I, 409.

⁷²⁰⁰ Hatîb, XI, 251.

için müslüman bir kardeşime on dirhem vermem benim için bir köle azad etmemden daha iyidir.⁷²⁰¹

٧٢٠٢-لَأَنْ أَعِينَ أَخِي الْمُؤْمِنَ عَلَى حَاجَتِهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَاعْتِكَافِهِ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ. ض

7202. Mümin kardeşimin bir ihtiyacına yardım etmem, benim için Mescid-i Haram'da oruçlu olarak bir yıl itikafa girmemden daha hayırlıdır.⁷²⁰²

٧٢٠٣-لَأَنْ أَقْعَدَ مَعَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ صَلَاةِ الْعَدَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَلَأَنْ أَقْعَدَ مَعَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَرْبَعَةً. ح

7203. 'Sabah namazında sonra güneş doğuncaya kadar Allah'ı zikreden bir toplulukla birlikte oturmam bana İsmail'in çocuklardan dört kişiyi kölelikten kurtarmamdan daha sevimlidir; ikindi namazından namazında sonra güneş batıncaya kadar Allah'ı zikreden bir toplulukla birlikte oturmam benim için dört insanı kölelikten kurtarmamdan daha sevimlidir.⁷²⁰³

٧٢٠٤-لَأَنْ أَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ. ض

7204. "Allahım seni tenzih ederim, hamdler sanadır, senden başka ilah yoktur, en büyük sensin!" demem benim için güneşin üzerine doğduğu her şeyden daha sevimlidir.⁷²⁰⁴

٧٢٠٥-لَأَنْ أُمْتَعَ بِسَوَاطِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ وَلَدَ الرَّزْلِ.

⁷²⁰¹ Hennâd, I, 345; Beyhakî, Şuab, VII, 100.

⁷²⁰² Suyûtî, Sağîr, nr. 7202.

⁷²⁰³ İbni Adî, VII, 2674; Ebû Nuaym, III, 35; Heysemî, X, 105.

⁷²⁰⁴ Müslüm, Zikir 32; Beğavî, V, 60; Münzirî, II, 424.

7205. Allah yolunda bir kamçı yardımında bulunmam, benim için bir zina çocuğunu azad etmemden daha hayırlıdır.⁷²⁰⁵

٧٢٠٦-لَأَنْ أُمْتَعَ بِسَوْطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَمُرَ بِالرُّزَى ثُمَّ أُعْتِقَ
الْوَلَدَ. صح

7206. Allah yolunda bir kamçı yardımında bulunmam, benim için zinayla emredip sonra zinadan çocuğunu azad etmekten daha hayırlıdır.⁷²⁰⁶

٧٢٠٧-لَأَنْ أَمْشِيَ عَلَى جَمْرَةٍ أَوْ سَيْفٍ أَوْ أَخَصِفَ نَعْلِي بِرَجْلِي أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ
أَمْشِيَ عَلَى قَبْرِ مُسْلِمٍ وَمَا أَبَالِي أَوْسَطَ الْقَبْرِ فَضَيْتُ حَاجَتِي أَوْ وَسَطَ السُّوقِ. ض

7207. Ateş veya kılıcın üzerinde yürümem veya ayakkabımı ayağıma dikmem bana bir müslümanın kabri üzerinde yürümekten daha sevimlidir; kabrin üzerinde abdest bozmakla çarşı içinde abdest bozma arasında fark görmem.⁷²⁰⁷

٧٢٠٨-لَأَنْ تُصَلِّيَ الْمَرْأَةُ فِي بَيْتِهَا خَيْرٌ لَهَا مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ فِي حُجْرَتِهَا وَلَأَنْ تُصَلِّيَ
فِي حُجْرَتِهَا خَيْرٌ مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ فِي الدَّارِ وَلَأَنْ تُصَلِّيَ فِي الدَّارِ خَيْرٌ لَهَا مِنْ أَنْ
تُصَلِّيَ فِي الْمَسْجِدِ. ح

7208. Kadının yatak odasında namaz kılması salonda kılmasından, salonda kılması evin avlusunda kılmasından, evin avlusunda kılması da mescidde kılmasından daha hayırlıdır.⁷²⁰⁸

٧٢٠٩-لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ ثُمَّ يَغْدُوَ إِلَى الْجَبَلِ فَيَخْتَطِبُ فَيَبِيعُ فَيَأْكُلُ
وَيَتَصَدَّقَ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ. صح

⁷²⁰⁵ Hâkim, II, 234.

⁷²⁰⁶ Hâkim, II, 234; Beyhakî, X, 58.

⁷²⁰⁷ Bûsîrî, II, 41.

⁷²⁰⁸ Beyhakî, III, 132.

7209. Birinizin ipini alıp dağa çıkması, odun toplayıp satarak hem kendisine hem de başkasına faydalı olması, insanlara el açmasından daha hayırlıdır.⁷²⁰⁹

٧٢١٠-لَأَنْ يُؤَدِّبَ الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِصَاعٍ. ض

7210. Kişinin çocuğunu terbiye etmesi, bir miktar sadaka vermesinden daha iyidir.⁷²¹⁰

٧٢١١-لَأَنْ يَتَصَدَّقَ الْمَرْءُ فِي حَيَاتِهِ بِدِرْهَمٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِمِائَةِ عِنْدَ مَوْتِهِ. ح

7211. Kişinin hayatta iken bir dirhemi sadaka olarak vermesi, vefatı anında yüz dirhemi sadaka olarak vermesinden daha hayırlıdır.⁷²¹¹

٧٢١٢-لَأَنْ يَجْعَلَ أَحَدُكُمْ فِي فِيهِ تُرَابًا خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْعَلَ فِي فِيهِ مَا حَرَّمَ اللَّهُ.

7212. Birinizin ağzına toprak koyması, Allah'ın haram kıldığı bir şeyi koymasından daha iyidir.⁷²¹²

٧٢١٣-لَأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَمْرَةٍ فَتُحْرَقَ ثِيَابُهُ فَتَخْلُصَ إِلَى جِلْدِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْلِسَ عَلَى قَبْرِ. ض

7213. Kişinin ateş üzerine oturup elbisesinin yanarak tenine ulaşması, kabir üzerine oturmasından daha iyidir.⁷²¹³

٧٢١٤-لَأَنْ يَزْنِيَ الرَّجُلُ بِعَشْرِ نِسْوَةٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَزْنِيَ بِامْرَأَةٍ جَارِهِ وَلَأَنْ يَسْرِقَ الرَّجُلُ مِنْ عَشْرَةِ أَمْثَالٍ أَيْسَرُ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْرِقَ مِنْ بَيْتِ جَارِهِ. ح

7214. Kişinin on kadınla zina etmesi komşusunun karısıyla zina etmesinden daha iyidir; on evden bir şey çalması komşusunun evinden bir şey çalmasından daha iyidir.⁷²¹⁴

⁷²⁰⁹ Ahmed, I, 167; Beyhakî, IV, 195; Heysemî, III, 94.

⁷²¹⁰ Ahmed, V, 95; İbni Adî, VII, 2510; Münzirî, III, 72; Aclûnî, II, 216.

⁷²¹¹ İbni Hibbân, VIII, 125.

⁷²¹² Beyhakî, Şuab, V, 57.

⁷²¹³ Ahmed, II, 311.

⁷²¹⁴ Ahmed, VI, 8; Buhârî, Müfred, I, 50; Taberânî, XX, 256; Heysemî, VIII, 168.

۷۲۱۵-لَأَنْ يَطَّأَ الرَّجُلُ عَلَى جَمْرَةٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَطَّأَ عَلَى قَبْرِ ض.

7215. Kişinin ateşe basması, kabre basmasından daha iyidir.⁷²¹⁵

۷۲۱۶-لَأَنْ يُطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخْيَاطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ. ض.

7216. Kişinin başına demirden bir iğne batması, nikahı düşen bir kadına dokunmasından daha iyidir.⁷²¹⁶

۷۲۱۷-لَأَنْ يَلْبَسَ أَحَدُكُمْ ثَوْبًا مِنْ رِقَاعٍ شَتَّى خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْخُذَ بِأَمَانَتِهِ مَا لَيْسَ عَنْدهُ. ح.

7217. Birinizin yamalı bir elbise giymesi, kendisine güvenilir bir görünüm vererek bedelini ödeyemeyeceği bir elbise almasından daha iyidir.⁷²¹⁷

۷۲۱۸-لَأَنْ يَمْتَلِيَّءَ جَوْفُ أَحَدِكُمْ فَيْحًا حَتَّى يَرِيَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمْتَلِيَّءَ شِعْرًا. ص.

7218. Kişinin karnunun irinle dolması, şüirle dolmasından daha iyidir.⁷²¹⁸

۷۲۱۹-لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ عَلَى يَدَيْكَ رَجُلًا خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَغَرَبَتْ. ح.

7219. Allah'ın senin elinle bir kişiye hidayet etmesi, senin için üzerine güneşin doğup battığı herşeyden daha hayırlıdır.⁷²¹⁹

۷۲۲۰-لَنْ يَبْقِيَ إِلَى قَابِلٍ لِأَصُومَنَّ التَّاسِعَ. ص.

7220. Gelecek yıla kadar yaşarsam, muharremin dokuzuncu günü oruç tutacağım.⁷²²⁰

⁷²¹⁵ İbni Adî, III, 1228.

⁷²¹⁶ Taberânî, XX, 212; Heysemî, IV, 326.

⁷²¹⁷ Ahmed, III, 243.

⁷²¹⁸ Ahmed, II, 288.

⁷²¹⁹ Taberânî, I, 315; Heysemî, V, 334.

⁷²²⁰ Müslim, Sıyâm 134; Ahmed, I, 225; Taberânî, XI, 16.

٧٢٢١- لَتَأْخُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ فَإِنِّي لَا أَذْرِي لَعَلِّي لَا أَحُجُّ بَعْدَ حَاجَّتِي هَذِهِ. صَح

7221. Hacla ilgili hususları benden öğrenin; bu haccımdan sonra bir daha haccedip edemeyeceğimi bilemiyorum.⁷²¹

٧٢٢٢- لَتَوَدُّنَّ الْحُقُوقَ إِلَى أَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُقَادَ لِلشَّاةِ الْجَلْحَاءِ مِنَ الشَّاةِ الْقَرْنَاءِ تَنْطَحُّهَا. صَح

7222. Kıyamet günü haklar sahiplerine ödenir; boynuzlu koyundan boynuzsuz koyunun hakkı bile alınır.⁷²²

٧٢٢٣- لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيَسْلَطَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ شِرَارَكُمْ فَيَدْعُو خِيَارَكُمْ فَلَا يَسْتَجَابُ لَهُمْ. ح

7223. İyiliği emredip kötülükten nehyetmezseniz Allah size kötülerinizi musallât eder de iyileriniz dua ettiği halde duaları kabul edilmez.⁷²³

٧٢٢٤- لَتَرْكَبُنَّ سُنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شَبْرًا بِشَبْرٍ وَدِرَاعًا بِدِرَاعٍ نَحْنِي لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ دَخَلَ حُجْرَ صَبٍّ لَدَخَلْتُمْ وَحَتَّى لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ جَامَعَ امْرَأَتَهُ بِالطَّرِيقِ لَفَعَلْتُمُوهُ. صَح

7224. Sizler öncekilerin yoluna karışı karışına, arşını arşınuna uya-caksınız; öyle ki onlardan biri keler deliğine girse siz de girer, bir yolun ortasında eşiyle birleşse siz de ayrısını yaparsınız.⁷²⁴

٧٢٢٥- لَتَزْدَحِمَنَّ هَذِهِ الْأُمَّةُ عَلَى الْخَوْضِ اِزْدِحَامَ إِبِلٍ وَرَدَّتْ لِخَمْسٍ. ح

7225. Bu ümmet Havz'ın başında dört gün susuz kalıp beşinci gün-de su başına gelen develerin birbirleriyle itiştikleri gibi itişirler.⁷²⁵

٧٢٢٦- لَتَسْتَحِلَّنَّ طَائِفَةً مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ بِاسْمِ يُسْمُونَهَا إِيَّاهُ. ح

⁷²¹ İbni Huzeyme, IV, 277.

⁷²² Ahmed, II, 235.

⁷²³ Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Ahmed, V, 391; Beyhakî, X, 93; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 303.

⁷²⁴ Hâkim, IV, 69.

⁷²⁵ Taberânî, XVIII, 253; Heysemî, X, 365.

7226. Ümmetim içinden bir taife çıkıp içkiyi başka isimler altında helal kılarlar.⁷²²⁶

٧٢٢٧-لَتَفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ وَلِنَعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا وَلِنَعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ. صح

7227. İstanbul muhakkak fethedilecektir; onu fetheden komutan ne güzel komutan, onu fetheden asker de ne güzel askerdir.⁷²²⁷

٧٢٢٨-لَتَمْلَأَنَّ الْأَرْضُ جَوْرًا وَظُلْمًا فَإِذَا مِلْتِ جَوْرًا وَظُلْمًا يَبْعَثُ اللَّهُ رَجُلًا مِنِّي اسْمُهُ اسْمِي وَاسْمُ أَبِيهِ اسْمُ أَبِي فَيَمْلَأُهَا عَدْلًا وَقِسْطًا كَمَا مِلْتِ جَوْرًا وَظُلْمًا فَلَا تَمْنَعُ السَّمَاءُ شَيْئًا مِنْ قَطْرِهَا وَلَا الْأَرْضُ شَيْئًا مِنْ نَبَاتِهَا يَمُكُّثُ فِيكُمْ سَبْعًا أَوْ ثَمَانِيًا فَإِنْ أَكْثَرَ فَتِسْعًا. ض

7228. Yeryüzü kötülük ve zulümle dolar; kötülük ve zulümle dolduğu zaman Allah adı adıma, babasının adı da babamın adına uyan bir adam gönderir; o dünya nasıl kötülük ve zulümle dolmuşsa onu adalet ve iyilikle doldurur; o geldiğinde gökyüzü yağmurlarını, yeryüzü de bitkilerini esirgemez; o kişi içinizde yedi, sekiz veya en fazla dokuz yıl kalır.⁷²²⁸

٧٢٢٩-لَتَمْلَأَنَّ الْأَرْضُ ظُلْمًا وَعُدْوَانًا ثُمَّ لَيُخْرِجَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي حَتَّى يَمْلَأَهَا قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مِلْتِ ظُلْمًا وَعُدْوَانًا.

7229. Yeryüzü zulüm ve haksızlıkla dolar; sonra ehl-i beytimden biri çıkar ve zulüm ve haksızlıkla dolan yeryüzünü adalet ve hakkaniyetle doldurur.⁷²²⁹

٧٢٣٠-لَتَنْتَقُونَ كَمَا يُنْتَقَى التَّمْرُ مِنَ الْحِثَالَةِ فَلْيَذْهَبَنَّ خِيَارُكُمْ وَلْيَبْقَيْنَنَّ شِرَارُكُمْ فَمُوتُوا إِنْ اسْتَطَعْتُمْ. صح

⁷²²⁶ Ahmed, V, 318; Ziyâ, VIII, 255; Heysemî, V, 75.

⁷²²⁷ Ahmed, IV, 335; Buhârî, Kebîr, II, 81; Hâkim, IV, 468.

⁷²²⁸ Bezzar, VIII, 257; Taberânî, XIX, 32; Heysemî, VII, 314.

⁷²²⁹ Ebû Nuaym, III, 101; Ukaylî, IV, 259; Müttekî, nr. 38670.

7230. İyi hurmanın kötü hurmadan ayıklandığı gibi zamanla sizler de ayıklanır, iyileriniz gidip geriye kötüleriniz kalır; o zamanda ölümü tercih edebilen ölümü tercih etsin.⁷²³⁰

٧٢٣١-لَتَنْتَهِكَنَّ الْأَصَابِعَ بِالطُّهُورِ أَوْ لَتَنْتَهِكَنَّ النَّارَ. ح

7231. Parmak aralarını temizlerken oğuşturun, aksi halde onları ateş oğuşturur.⁷²³¹

٧٢٣٢-لَتَنْقَضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ غُرُوزَ غُرُوزٍ وَلَتَكُونَنَّ أَيْمَةٌ مُضِلُّونَ وَلَتَخْرُجَنَّ عَلَى أَثَرِ ذَلِكَ الدَّجَالُونَ الثَّلَاثَةُ

7232. İslam'ın bağları bir ip gibi birer birer kopar; biri koptuğu zaman insanlar bir diğerini koparmaya çalışır; ilk kopacak olan bağ adalet, son kopacak olan da namazdır.⁷²³²

٧٢٣٣-لِجَهَنَّمَ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ بَابٌ مِنْهَا لِمَنْ سَلَّ السَّيْفَ عَلَى أُمَّتِي. ح

7233. Cehennem'in yedi kapısı vardır; onlardan biri ümmetime kılıç çekenler içindir.⁷²³³

٧٢٣٤-لِحَجَّةٍ أَفْضَلُ مِنْ عَشْرِ غُرُزَاتٍ وَلَغُرُوزَةٌ أَفْضَلُ مِنْ عَشْرِ حَبَّاتِ ض.

7234. Haccetmemiş bir kişi için hac on gazveden, haccetmiş bir kişi için de bir gazve on hacdan daha faziletlidir.⁷²³⁴

٧٢٣٥-لَحْمُ صَيْدِ الْبَرِّ لَكُمْ حَلَالٌ مَا لَمْ تَصِيدُوهُ أَوْ يُصَادَ لَكُمْ. ص

7235. İhramlı iken avlanmamış veya sizin için avlanılmamışsa kara hayvanlarını yemek helaldir.⁷²³⁵

٧٢٣٦-لَرَوَالِ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ. ص

⁷²³⁰ Hâkim, IV, 351; Bûsîrî, IV, 191.

⁷²³¹ Taberânî, Evsat, III, 122; Heysemî, I, 236.

⁷²³² Ahmedî, V, 251; İbrî Hibbân, XV, 111; Hâkim, IV, 104; Heysemî, VII, 281.

⁷²³³ Ahmed, II, 94.

⁷²³⁴ Beyhakî, Suab, IV, 12.

⁷²³⁵ Hâkimî, I, 621.

7236. Allah yanında dünyanın yok olup gitmesi, bir müslümanın öldürülmesinden daha hafiftir.⁷²³⁶

٧٢٣٦- لِسَانُ الْقَاضِي بَيْنَ جَمْرَتَيْنِ إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِمَّا إِلَى النَّارِ. ض

7237. Hakimin dili iki yer arasındadır; onu ya cennete ya da cehenneme götürür.⁷²³⁷

٧٢٣٨- لَسْتُ أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي غَوَاءَ تَقْتُلُهُمْ وَلَا عَدُوًّا يَجْتَاهُمْ وَلَكِنِّي أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي مُضِلِّينَ إِنْ أَطَاعُوهُمْ فَتَنُوهُمْ وَإِنْ عَصَوْهُمْ قَتَلُوهُمْ. ض

7238. Ümmetim için çekirge sürüsü gibi şerre koşup helak olmalarında veya onları yok edecek düşmanla karşılaşmalarından korkmam; ben onlar için boyun eğdikleri zaman kendilerini fitneye düşürecek, karşı çıktıkları zaman öldürecek olan sapırtıcı liderlerden korkarım.⁷²³⁸

٧٢٣٩- لَسْتُ أَدْخُلُ ذَارًا فِيهَا نَوْحٌ وَلَا كَلْبٌ أَسْوَدُ. ض

7239. İçinde ağıt yakılan, siyah köpek bulunan eve girmem.⁷²³⁹

٧٢٤٠- لَسْتُ مِنْ دَدٍ وَلَا الدَّدُ مِنِّي. صَح

7240. Ben eğlenceden, eğlence de benden uzaktır.⁷²⁴⁰

٧٢٤١- لَسْتُ مِنْ دَدٍ وَلَا الدَّدُ مِنِّي وَلَسْتُ مِنَ الْبَاطِلِ وَلَا الْبَاطِلُ مِنِّي. ض

7241. Benim oyun ve oyalanma ile ilgim olmadığı gibi oyun ve oyalanmanın da benimle ilgisi olmaz; boş işle alakam olmadığı gibi boş işin de benimle alakası olmaz.⁷²⁴¹

٧٢٤٢- لَسْتُ مِنَ الدُّنْيَا وَلَيْسَتْ مِنِّي إِنِّي بُعِثْتُ وَالسَّاعَةَ نَسْتَقِ. صَح

⁷²³⁶ Beyhakî, VIII, 23; Münzirî, III, 293; Aclûnî, II, 137.

⁷²³⁷ Ebû Nuaym, İsfahân, II, 9; Müttekî, nr. 14992.

⁷²³⁸ Taberânî, VIII, 149

⁷²³⁹ Taberânî, XII, 440; Heysemî, III, 14.

⁷²⁴⁰ Buhârî, Müfred, I, 274; Taberânî, I, 132; Heysemî, VIII, 225.

⁷²⁴¹ Dûlâbî, I, 179; Ukaylî, IV, 427; Taberânî, XIX, 344; Beyhakî, X, 217.

7242. Benim dünya ile dünyanın da benimle ilgisi yoktur, ben kıyametle yarış ettiğimiz bir zamanda gönderildim.⁷²⁴²

٧٢٤٣-لَسَفَرَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ خَمْسِينَ حَجَّةً. ض

7243. Allah yolunda yapılan bir sefer, elli hacdan daha faziletlidir.⁷²⁴³

٧٢٤٤-لَسِقْطٌ أَقْدَمُهُ بَيْنَ يَدَيَّ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَارِسٍ أَحْلَفُهُ خَلْفِي. ض

7244. Önden gönderdiğim düşük bir çocuk, bana geride bıraktığım atlı bir askerden daha sevimlidir.⁷²⁴⁴

٧٢٤٥-لَشَبِيرٌ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. ح

7245. Cennette bir karış yer, dünya ve dünyadakilerden daha iyidir.⁷²⁴⁵

٧٢٤٦-لَصَوْتُ أَبِي طَلْحَةَ فِي الْجَيْشِ خَيْرٌ مِنْ فِئَةٍ. صَح

7246. Ebu Talha'nın ordu içindeki sesi, bir topluluğun sesinden daha hayırlıdır.⁷²⁴⁶

٧٢٤٧-لَصَوْتُ أَبِي طَلْحَةَ فِي الْجَيْشِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَجُلٍ. صَح

7247. Ebu Talha'nın askerler içindeki sesi, bin kişinin sesinden daha etkilidir.⁷²⁴⁷

٧٢٤٨-لَعَثْرَةٌ فِي كَدِّ خَلَالٍ عَلَى عَيْلٍ مَحْجُوبٍ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ ضَرْبِ سَيْفٍ

خَوْلًا كَامِلًا لَا يَجِفُّ دَمًا مَعَ إِمَامٍ عَادِلٍ. ض

7248. Helal kazanç yolunda aile fertleri için çekilen bir sıkıntı, Allah katında karı kurumadan adil bir imamla bir yıl kılıç sallamaktan daha hayırlıdır.⁷²⁴⁸

⁷²⁴² Ziyâ, IV, 375.

⁷²⁴³ Sakalî, Erbeûn, IV, 208.

⁷²⁴⁴ Bûsîrî, II, 52.

⁷²⁴⁵ Ebû Nuaym, IV, 108; Bûsîrî, IV, 264.

⁷²⁴⁶ Ahmed, III, 112; Hâkim, III, 397; Heysemî, IX, 312.

⁷²⁴⁷ Hâkim, III, 397.

⁷²⁴⁸ İbni Asâkir, XIII, 33.

٧٢٤٩-لَعَلَّكَ تُرْزَقُ بِهِ. صَح

7249. Belkide kişi kardeşi sayesinde rızıklandırılır.⁷²⁴⁹

٧٢٥٠-لَعَلَّكُمْ سَتَفْتَحُونَ بَعْدِي مَدَائِنَ عِظَامًا وَتَتَّخِذُونَ فِي أَسْوَاقِهَا مَجَالِسَ فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَرُدُّوا السَّلَامَ وَغَضُّوا مِنْ أَبْصَارِكُمْ وَاهْدُوا الْأَعْمَى وَأَعِينُوا الْمَظْلُومَ. ح

7250. Öyle ümit ediyorum ki benden sonra büyük şehirler fetheder, çarşılarında oturup sohbet edersiniz; o zaman verilen selamları alıp gözlerinizi haramlardan koruyun, gözü görmeyenlere yol gösterip zulme uğrayanlara da yardım edin.⁷²⁵⁰

Lanetlenenler

٧٢٥١-لَعَنَ اللَّهُ عَلَى الرَّاشِيِّ وَالْمُرْتَشِيِّ. ح

7251. Allah, rüşvet verene de alana da lanet etsin!⁷²⁵¹

٧٢٥٢-لَعَنَ اللَّهُ الْخَامِشَةَ وَجْهَهَا وَالشَّاقَّةَ جَنْبَيْهَا وَالذَّاعِيَةَ بِالْوَيْلِ وَالشُّبُورَ. صَح

7252. Allah musibet anında yüzünü tırmalayan, yakasını yırtan, ölümünü ve felaketini dileyen kadınlara lanet eder.⁷²⁵²

٧٢٥٣-لَعَنَ اللَّهُ الْخَمَرَ وَشَارِبَهَا وَسَاقِيَهَا وَبَائِعَهَا وَمُبْتَاعَهَا وَعَاصِرَهَا وَمُعْتَصِرَهَا وَحَامِلَهَا وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ وَآكِلَ ثَمَرِهَا. صَح

7253. Allah içkiye, onu içene, dağıtana, satana, satın alana, üzümünü sıkana, sıktırana, taşıyana, taşınana ve parasını yiyene lanet eder.⁷²⁵³

٧٢٥٤-لَعَنَ اللَّهُ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ فِي الْحُكْمِ. صَح

⁷²⁴⁹ Hâkim, I, 172.

⁷²⁵⁰ Taberânî, XXII, 138; Heysemî, VIII, 62.

⁷²⁵¹ Ahmed, II, 387; Hâkim, IV, 103; Hatîb, X, 254; Heysemî, IV, 199.

⁷²⁵² İbni Hibban VII, 427; Bûsîrî, II, 46.

⁷²⁵³ Hâkim, IV, 160.

7254. Allah hüküm konusunda rüşvet verene de alana da lanet etmiştir.⁷²⁵⁴

٧٢٥٥- لَعَنَ اللَّهُ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ وَالرَّائِشَ الَّذِي يَمْشِي بَيْنَهُمَا. صح

7255. Allah rüşveti verene, alana ve aracılık yapana lanet etmiştir.⁷²⁵⁵

٧٢٥٦- لَعَنَ اللَّهُ الرَّبَا وَآكِلَهُ وَمُوكِلَهُ وَكَاتِبَهُ وَشَاهِدَهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ وَالْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ وَالْوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ وَالنَّامِصَةَ وَالْمُتَنَمِّصَةَ. صح

7256. Faiz yiyen yediren, bilerek ona şahitlik yapan onu yazan, saçına saç ekleyen ekleten, yüzdeki kolları yolan yolduran, dövme yapan ve yaptırana Allah lanet etmiştir.⁷²⁵⁶

٧٢٥٧- لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ. صح

7257. Allah kadın elbisesi giyen erkeğe ve erkek elbisesi giyen kadına lanet etmiştir.⁷²⁵⁷

٧٢٥٨- لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَةَ مِنَ النِّسَاءِ. ح

7258. Erkeklerle benzemeye çalışan kadınlara Allah lanet etmiştir.⁷²⁵⁸

٧٢٥٩- لَعَنَ اللَّهُ الزُّهْرَةَ فَإِنَّهَا هِيَ الَّتِي فَتَنَتِ الْمَلَائِكِينَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ. ض

7259. Zühre yıldızı Allah'ın rahmetinden uzak olsun, Harut ile Marut adlı melekleri fitneye düşüren odur.⁷²⁵⁹

٧٢٦٠- لَعَنَ اللَّهُ السَّارِقَ يَسْرِقُ الْبَيْضَةَ فَتُقَطَّعُ يَدُهُ وَيَسْرِقُ الْحَبْلَ فَتُقَطَّعُ يَدُهُ. صح

7260. Yumurta çalıp eli kesilen sonra ip çalıp diğer eli kesilen kişiye Allah lanet eder.⁷²⁶⁰

⁷²⁵⁴ Ahmed, II, 387; Hâkim, IV, 115.

⁷²⁵⁵ Ahmed, V, 279; Heysemî, IV, 198.

⁷²⁵⁶ Taberânî, X, 92; Heysemî, IV, 118.

⁷²⁵⁷ Hâkim, IV, 215.

⁷²⁵⁸ Müttekî, nr. 45018.

⁷²⁵⁹ Müttekî, nr. 17652.

⁷²⁶⁰ Ahmed, II, 253.

٧٢٦١-لَعَنَ اللَّهُ الْعُقْرَبَ مَا تَدْعُ الْمُصَلِّيَّ وَغَيْرَ الْمُصَلِّيِّ أَقْتُلُوهَا فِي الْحِلِّ وَالْحَرَمِ.

7261. Allah akrebe lanet etsin; o namazda olsun namaz dışında olsun insanı rahat bırakmaz; onu harem içinde de dışında da öldürün.⁷²⁶¹

٧٢٦٢-لَعَنَ اللَّهُ الْعُقْرَبَ مَا تَدْعُ نَبِيًّا وَلَا غَيْرَهُ إِلَّا لَدَعَتْهُمْ. ض

7262. Akrep Allah'ın rahmetinden uzak olsun; peygamber olsun olmasın o herkesi sokar.⁷²⁶²

٧٢٦٣-لَعَنَ اللَّهُ الْقَاشِرَةَ وَالْمَقْشُورَةَ. ض

7263. Allah süslenmek için yüzünü boyayan ve boyattıran kadına lanet etmiştir.⁷²⁶³

٧٢٦٤-لَعَنَ اللَّهُ الَّذِينَ يُشَقُّونَ الْخُطْبَ تَشْقِيقَ الشَّعْرِ. ض

7264. Hutbeleri şiir gibi okuyan kişiler Allah'ın rahmetinden uzaktırlar.⁷²⁶⁴

٧٢٦٥-لَعَنَ اللَّهُ الْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ وَالْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ. صَح

7265. Allah erkeklere benzemeye çalışan kadınlara ve kadınlara benzemeye çalışan erkeklere lanet etsin.⁷²⁶⁵

٧٢٦٦-لَعَنَ اللَّهُ الْمُحَلَّلَ وَالْمُحَلَّلَ لَهُ. صَح

7266. Allah hulle yapana da yaptırana da lanet etsin!⁷²⁶⁶

٧٢٦٧-لَعَنَ اللَّهُ الْمُخْتَفِيَ وَالْمُخْتَفِيَةَ.

7267. Kabir hırsızlığı yapan erkek ve kadına Allah lanet eder.⁷²⁶⁷

⁷²⁶¹ Bûsîrî, I, 148.

⁷²⁶² Beyhakî, Şuab, II, 518.

⁷²⁶³ Ahmed, VI, 250; Heysemî, V, 169.

⁷²⁶⁴ Ahmed, IV, 98; Taberânî, XIX, 361.

⁷²⁶⁵ Ahmed, I, 330.

⁷²⁶⁶ Ahmed, I, 87.

⁷²⁶⁷ Beyhakî, VIII, 270.

٧٢٦٨-لَعَنَ اللَّهُ الْمُخَنَّثِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالْمُتَرَجِّلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ. صَح

7268. Kadınlara benzemeye çalışan erkeklere ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlara Allah lanet etmiştir.⁷²⁶⁸

٧٢٦٩-لَعَنَ اللَّهُ الْمُسَوِّفَاتِ الَّتِي يَدْعُوهَا زَوْجُهَا إِلَى فِرَاشِهِ فَتَقُولُ سَوْفَ حَتَّى تَغْلِبَهُ عَيْنَاهُ. صَح

7269. Allah "Az sonra!" diyen kadınları lanetlemiştir; kocası kendisini yatağa çağırdığı zaman o "Az sonra geliyorum!" der; kocası da sonunda uyuya kalır.⁷²⁶⁹

٧٢٧٠-لَعَنَ اللَّهُ الْمُفْسِلَةَ الَّتِي إِذَا أَرَادَ زَوْجُهَا أَنْ يَأْتِيَهَا قَالَتْ أَنَا حَائِضٌ. ض.

7270. Allah müfessileye lanet etsin; müfessile, kocası kendisine yaklaşmak istediğinde, "Ben adetliyim" diyen kadındır.⁷²⁷⁰

٧٢٧١-لَعَنَ اللَّهُ النَّائِحَةَ وَالْمُسْتَمِعَةَ. صَح

7271. Ölen için feryad edene ve onu dinleyen kadına Allah lanet etmiştir.⁷²⁷¹

٧٢٧٢-لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ وَالنَّامِصَاتِ وَالْمُتَمَمِّصَاتِ وَالْمُتَفَلِّجَاتِ

لِلْحُسْنِ الْمُغَيَّرَاتِ خَلَقَ اللَّهُ. صَح

7272. Dövme yapana yaptırana, saç ekleyene ekletene, güzellik için yüzdeki kılları yolana yoldurana ve yaratıldığı şekli değiştirmek isteyen Allah lanet etmiştir.⁷²⁷²

٧٢٧٣-لَعَنَ اللَّهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ وَالْوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ. صَح

⁷²⁶⁸ Heysemî, VIII, 103; Aclûnî, II, 205.

⁷²⁶⁹ Taberânî, Evsat, IV, 346; Heysemî, V, 169.

⁷²⁷⁰ Müttekî, nr. 45022.

⁷²⁷¹ Ahmed, III, 65; Beyhakî, IV, 63.

⁷²⁷² Ahmed, I, 443.

7273. Saç ekleyene ekletene, dövme yapana ve yaptıranı Allah lanet etmiştir.⁷²⁷³

٧٢٧٤-لَعَنَ اللَّهُ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ وَشَاهِدَهُ وَكَاتِبَهُ. صح

7274. Faiz yiyen yediren, bilerek ona şahidlik yapan ve onu yazana Allah lanet etmiştir.⁷²⁷⁴

٧٢٧٥-لَعَنَ اللَّهُ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ وَكَاتِبَهُ وَمَانِعَ الصَّدَقَةِ. صح

7275. Faiz yiyen yediren, onu yazan ve zekata mani olana Allah lanet etmiştir.⁷²⁷⁵

٧٢٧٦-لَعَنَ اللَّهُ زَائِرَاتِ الْقُبُورِ وَالْمُتَّخِذِينَ عَلَيْهَا الْمَسَاجِدَ وَالسُّرُجَ. صح

7276. Allah kabir ziyareti yapan kadınlara, oraları mescid edinenlere ve oralarda kandil yakanlara lanet etmiştir.⁷²⁷⁶

٧٢٧٧-لَعَنَ اللَّهُ زَوَارَاتِ الْقُبُورِ. صح

7277. Kabir ziyareti yapan kadınlar Allah'ın rahmetinden uzaktırlar.⁷²⁷⁷

٧٢٧٨-لَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي. صح

7278. Ashabıma dil uzatanlara Allah lanet etsin.⁷²⁷⁸

٧٢٧٩-لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَعَدَ وَسَطَ الْحَلَقَةِ. صح

7279. Halkarın ortasında oturan Allah'ın rahmetinden uzaktır.⁷²⁷⁹

٧٢٨٠-لَعَنَ اللَّهُ مَنْ يَسْمُ فِي الْوُجْهِ. صح

7280. Allah hayvanların yüzlerini ateşle damgalayana lanet etmiştir.⁷²⁸⁰

⁷²⁷³ Ahmed, II, 21.

⁷²⁷⁴ Ahmed, I, 393.

⁷²⁷⁵ Ahmed, III, 304.

⁷²⁷⁶ İbnî Adî, V, 1698; Beyhakî, II, 78; Müttekî, nr. 45039.

⁷²⁷⁷ Ahmed, III, 442; Bûsîrî, II, 44.

⁷²⁷⁸ Taberânî, XII, 434; a.mlf, Evsat, VII, 114; Heysemî, X, 21.

⁷²⁷⁹ Ahmed, V, 398; Hâkim, IV, 314.

⁷²⁸⁰ Taberânî, XI, 335; Heysemî, VIII, 110.

٧٢٨١-لَعَنَ اللَّهُ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الْوَالِدَةِ وَوَلَدِهَا وَبَيْنَ الْأَخِ وَأَخِيهِ. صَح

7281. Allah anne ile çocuğu kardeş ile kardeşi ayırana lanet etmiştir.⁷²⁸¹

٧٢٨٢-لَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَعَنَ وَالِدَيْهِ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ آوَى مُخْدِئًا وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ غَيَّرَ مَنَارَ الْأَرْضِ. صَح

7282. Allah ana babasına lanet edene, kendisinden başkası için kurban kesene, bir caniyi barındırana, sınır işaretlerini değiştirene lanet etsin.⁷²⁸²

٧٢٨٣-لَعَنَ اللَّهُ مَنْ مَثَلَ بِالْحَيَوَانِ. صَح

7283. Hayvanın diri diri organlarını kesene Allah lanet etsin. ⁷²⁸³

٧٢٨٤-لَعَنَ عَبْدُ الدِّينَارِ لَعْنُ عَبْدِ الدَّرَّهَمِ. ح

7284. Dinara ve dirheme kul olanlar lanetlenmiştir.⁷²⁸⁴

٧٢٨٥-لُعِنَتِ الْقَدْرِئَةُ عَلَى لِسَانِ سَبْعِينَ نَبِيًّا. ض

7285. Kaderi inkar edenler yetmiş peygamber diliyle lanetlenmişlerdir.⁷²⁸⁵

Çeşitli Hadisler

٧٢٨٦-لَعْدُوَّةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَقَابٌ قَوْسٍ أَحَدِكُمْ أَوْ مَوْضِعٌ قَدِّهِ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْ اطَّلَعَتْ امْرَأَةٌ مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَى الْأَرْضِ لَمَلَأَتْ مَا بَيْنَهُمَا رِيحًا وَلَأَصْأَتْ مَا بَيْنَهُمَا وَلَنَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. صَح

⁷²⁸¹ Heysemî, X, 21.

⁷²⁸² Ahmed, I, 152.

⁷²⁸³ Ahmed, I, 338.

⁷²⁸⁴ Suyûtî, Sağîr, nr. 7284.

⁷²⁸⁵ Dârekutnî, İlel, I, 149.

7286. Allah yolunda bir defa sefere çıkmak dünyadan ve dünya içindeki herşeyden daha hayırlıdır; birinizin cennette bir yay veya bir kamçı kadar yerinin olması dünyadan ve dünya içindeki herşeyden daha hayırlıdır; cennet kadınlarından bir tanesi dünyaya görünecek olsa yerle gök arasısını güzel kokularla doldurup ikisinin arasını aydınlatırdı; onun başındaki başörtüsü dünyadan ve dünya içindeki herşeyden daha hayırlıdır.⁷²⁸⁶

٧٢٨٧-لَعَزُوزَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَرْبَعِينَ حَجَّةً. ض

7287. Allah yolunda bir defa savaşa çıkmak, kırk defa nafile hac yapmaktan daha sevimlidir.⁷²⁸⁷

٧٢٨٨-لَقَدْ أَكَلَ الدَّجَالُ الطَّعَامَ وَمَشَفَى الْأَسْوَاقِ. ض

7288. Deccal, yemek yiyip çarşılarda dolaşır.⁷²⁸⁸

٧٢٨٩-لَقَدْ أَمَرْتُ أَنْ أَتَجَوَّزَ فِي الْقَوْلِ فَإِنَّ الْجَوَّازَ فِي الْقَوْلِ هُوَ خَيْرٌ. ح

7289. Kısa ve öz konuşmakla emrolundum; kısa ve öz konuşmak daha hayırlıdır.⁷²⁸⁹

٧٢٩٠-لَقَدْ أَنْزَلَ عَلَيَّ عَشْرَ آيَاتٍ مَن أَقَامَهُنَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ

الآيَاتِ. ص

7290. Bana indirilen on ayetin gereğini yerine getiren kişi cennete girer; onlar "Müminler felaha erdi" diye başlayan ayetlerdir.⁷²⁹⁰

٧٢٩١-لَقَدْ أُودِيتُ فِي اللَّهِ وَمَا يُؤْدِي أَحَدٌ وَأُخِفْتُ فِي اللَّهِ وَمَا يُخَافُ أَحَدٌ وَلَقَدْ

أَنْتَ عَلَيَّ ثَلَاثُونَ مِنْ بَنِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَمَا لِي وَلِبَالٍ طَعَامٌ يَأْكُلُهُ ذُو كَبِدٍ إِلَّا شَيْءٌ

يُؤَارِيهِ إِنْطُ بِالِال. ص

⁷²⁸⁶ Ahmed, III, 141; Ebû Avâne, IV, 466; İbni Hibbân, X, 461.

⁷²⁸⁷ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 233.

⁷²⁸⁸ Ahmed, IV, 444; Taberânî, XVIII, 155; Heysemî, VIII, 2.

⁷²⁸⁹ Beyhakî, Şuab, IV, 252.

⁷²⁹⁰ Ahmed, I, 34; Hâkim, II, 425; Âyetler için bk. Müminûn 1-10.

7291. Allah yolunda kimserin görmediği eziyetleri gördüm; onun yolunda kimsenin korkmadığı kadar korktum; öyle günler oldu ki bir ay boyunca benle Bilal'in bir canlının yiyebileceği bir şeyi olmaz sadece onun koltuk altına sıkıştırarak getirdiği bazı şeylerle idare ederdik.⁷²⁹¹

٧٢٩٢-لَقَدْ بَارَكَ اللَّهُ لِرَجُلٍ فِي حَاجَةٍ أَكْثَرَ الدُّعَاءِ فِيهَا أُعْطِيَهَا أَوْ مُنِعَهَا.

7292. Allah bir ihtiyacından dolayı istediği verilse de verilmese de çokça dua eden kuluna bereket ihsan eder.⁷²⁹²

٧٢٩٣-لَقَدْ رَأَيْتُنِي يَوْمَ أَحَدٍ وَمَا فِي الْأَرْضِ قُرْبِي مَخْلُوقٌ غَيْرُ جَبْرِيلَ عَنْ يَمِينِي وَطَلْحَةَ عَنْ يَسَارِي. صَح

7293. Uhud günü sağumda Cibril, solumda da Talha'dan başka yakınlarımdam başka kimseyi görmedim.⁷²⁹³

٧٢٩٤-لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَتَقَلَّبُ فِي الْجَنَّةِ فِي شَجَرَةٍ قَطَعَهَا مِنْ ظَهْرِ الطَّرِيقِ كَأَنَّهُ تُؤْذِي النَّاسَ. صَح

7294. Yol üzerinde insanların gelip geçmesine mani olan ağacı kesen bir adamın cennet nimetleri içinde yüzdüğünü gördüm.⁷²⁹⁴

٧٢٩٥-لَقَدْ رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ تُغَسِّلُ حَمْرَةً. ض

7295. Meleklerin Hamza'yı yıkadıklarını gördüm.⁷²⁹⁵

٧٢٩٦-لَقَدْ رَأَيْتُ الْآنَ مُنْذُ صَلَّيْتُ لَكُمْ الْجَنَّةَ وَالنَّارَ مُمَثَّلَتَيْنِ فِي قِبْلَةِ هَذَا الْجِدَارِ فَلَمْ أَرَ كَالْيَوْمِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ. صَح

7296. Namaz kıldığım sırada duvarın yanında bana cennetle cehennem gösterildi; hayırla şer konusunda bugün gördüklerimi daha önceden görmüş değilim.⁷²⁹⁶

⁷²⁹¹ Ahmed, III, 286; İbni Hibbân, XIV, 515.

⁷²⁹² Beyhakî, Şuab, II, 50; Hatîb, III, 299.

⁷²⁹³ Hâkim, III, 426.

⁷²⁹⁴ Müslim, Sıla 129; Münzirî, III, 620; İbni Arrâk, II, 145.

⁷²⁹⁵ İbni Sad, VII, 16.

⁷²⁹⁶ Müttekî, nr. 31918.

۷۲۹۷-لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَقْبَلَ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ فُرَشِيٍّ أَوْ أَنْصَارِيٍّ أَوْ ثَقَفِيٍّ أَوْ
دَوْسِيٍّ. صح

7297. Kureyşli, ensari, sekafi veya devsi olanlar dışında başkalarından hediye almamayı isterdim.⁷²⁹⁷

۷۲۹۸-لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَى عَنِ الْغِيلَةِ حَتَّى ذَكَرْتُ أَنَّ الرُّومَ وَفَارِسَ يَصْنَعُونَ
ذَلِكَ فَلَا يَضُرُّ أَوْلَادَهُمْ. صح

7298. Süt emziren kadınla ilişkiye girilmesini yasaklamayı düşünmüştüm, ama Bizanlılarla Farslıların bunu yaptığını ve çocuklarına bir zarar vermediğini hatırlayınca yasaklamaktan vazgeçtim.⁷²⁹⁸

۷۲۹۹-لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ رَجُلًا يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ ثُمَّ أَحْرِقَ عَلَى رِجَالٍ يَتَخَلَّفُونَ عَنِ
الْجُمُعَةِ بُيُوتَهُمْ. صح

7299. Birine benim yerine namaz kıldırmasını emretmeyi, sonra da çıkıp cuma namazına gelmeyen kişileri evleriyle birlikte yakmayı isterdim.⁷²⁹⁹

۷۳۰۰-لَقَلْبُ ابْنِ آدَمَ أَشَدُّ انْقِلَابًا مِنَ الْقَدْرِ إِذَا اسْتَجْمَعَتْ غَلِيَانًا. صح

7300. İnsanoğlunun kalbinin değişmesi, kaynayan tenceredeki suyun değişmesinden daha fazladır.⁷³⁰⁰

۷۳۰۱-لَقْنُوا مَوْتَكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. صح

7301. Ölmek üzere olanlara lailaheillallah demeyi telkin edin.⁷³⁰¹

۷۳۰۲-لَقِيَامُ رَجُلٍ فِي الصَّفِّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ سَاعَةً أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ
سَنَةً. صح

⁷²⁹⁷ Ahmed, II, 292; Hâkim, II, 63; Irâkî, IV, 202; Zebîdî, IX, 297.

⁷²⁹⁸ Ahmed, VII, 434.

⁷²⁹⁹ İbni Ebî Şeybe, I, 480; Ahmed, I, 394.

⁷³⁰⁰ Ahmed, VI, 4; Hâkim, II, 317; Heysemî, VII, 211.

⁷³⁰¹ Ahmed, III, 3.

7302. Kişinin Allah yolunda bir saat safta durması, altmış yıllık ibadet etmesinden daha hayırlıdır.⁷³⁰²

٧٣٠٢-لَقِيْدُ سَوَاطِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. صَح

7303. Cennette bir kamçılık yer, yerle gök arasında bulunan her şeyden daha hayırlıdır.⁷³⁰³

٧٣٠٤-لِكُلِّ أُمَّةٍ مَجْجُوسٌ وَمَجْجُوسُ أُمَّتِي الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا قَدَرَ إِنْ مَرَضُوا فَلَا تَعُوْذُوهُمْ وَإِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُوهُمْ. ح

7304. Her ümmetin mecusileri vardır; bu ümmetin mecusileri de kaderi inkar edenlerdir; hastalandıklarında onları ziyarete gitmeyin, öldüklerinde definlerine iştirak etmeyin.⁷³⁰⁴

٧٣٠٥-لِكُلِّ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْبِرِّ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَإِنَّ بَابَ الصِّيَامِ يُدْعَى الرَّيَّانَ. ح

7305. İyiliklerden her biri için cennet kapılarından bir kapı vardır; orucun kapısı da Reyyan denilen kapıdır.⁷³⁰⁵

٧٣٠٦-لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ فَإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءِ بَرِيءٌ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى. صَح

7306. Her derdin bir devası vardır; hastalığın devası kullanılırsa Allah'ın izniyle hasta da şifa bulur.⁷³⁰⁶

٧٣٠٧-لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ وَدَوَاءُ الدُّنُوبِ الِاسْتِغْفَارُ. ض

7307. Her hastalığın ilacı vardır, günahların ilacı da Allah'dan bağışlanma dilemektir.⁷³⁰⁷

٧٣٠٨-لِكُلِّ سَهْوٍ سَجْدَتَانِ بَعْدَمَا يُسَلِّمُ. ض

⁷³⁰² Ukaylî, I, 86; Hatîb, X, 295.

⁷³⁰³ Ahmed, II, 315; Irâkî, II, 343; Zebîdî, X, 543.

⁷³⁰⁴ Ahmed, II, 86.

⁷³⁰⁵ Ahmed, III, 396; Beyhakî, Şuab, III, 289.

⁷³⁰⁶ Ahmed, III, 335; Hâkim, IV, 222.

⁷³⁰⁷ Suyûtî, Sağîr, nr. 7307.

7308. Namazda her yanılmadan dolayı, selamdan sonra iki secde yapılır.⁷³⁰⁸

٧٣٠٩- لِكُلِّ سُورَةٍ حَظُّهَا مِنَ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ. ح

7309. Her surenin rüku ve secdeden payı vardır.⁷³⁰⁹

٧٣١٠- لِكُلِّ شَيْءٍ آفَةٌ تُفْسِدُهُ وَأَفَاتُ هَذَا الدِّينِ وُلَاةُ السُّوءِ. صَح

7310. Herşeyin ifsad edici bir afeti vardır, bu dinin afeti de kötü idarecilerdir.⁷³¹⁰

٧٣١١- لِكُلِّ شَيْءٍ أَسٌّ وَأُسُّ الْإِيمَانِ الْوَرَعُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ فَرْعٌ وَفَرْعُ الْإِيمَانِ الصَّبْرُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ سَنَامٌ وَسَنَامُ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَمِّي الْعَبَّاسُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ سِنْبُطٌ وَسِنْبُطُ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ جَنَاحٌ وَجَنَاحُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ مِجَنٌّ وَمِجَنُّ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ. ض

7311. Herşeyin bir temeli vardır, imanın temeli haramlardan kaçınmaktır; herşeyin bir gövdesi vardır, imanın gövdesi sabırdır; her şeyin bir zirvesi vardır, bu ümmetin zirvesi amcam Abbas'tır; her şeyin bir dalı vardır, bu ümmetin dalları da Hasan ile Hüseyin'dir; her şeyin bir kanadı vardır, bu ümmetin kanatları da Ebu Bekir ile Ömer'dir; her şeyin bir kalkanı vardır, bu ümmetin kalkanı da Ali'dir.⁷³¹¹

٧٣١٢- لِكُلِّ شَيْءٍ حَصَادٌ وَحَصَادُ أُمَّتِي مَا بَيْنَ السَّيِّئِ إِلَى السَّيِّئِ. ض

7312. Her şeyin bir ömrü vardır, ümmetimin ömrü de altmışla yetmiş arasındır.⁷³¹²

٧٣١٣- لِكُلِّ شَيْءٍ حَلِيَّةٌ وَحَلِيَّةُ الْقُرْآنِ الصَّوْتُ الْحَسَنُ. صَح

⁷³⁰⁸ Ahmed, V, 280; Taberânî, II, 92; Beyhakî, II, 337.

⁷³⁰⁹ Ahmed, V, 65; Beyhakî, III, 10; Heysemî, II, 114; Bazı mezheblere göre rüku ve secdede Kuran okunabilmektedir.

⁷³¹⁰ Acîûrî, II, 209.

⁷³¹¹ İbni Asâkir, XXVI, 345.

⁷³¹² Beyhakî, Şuab,

7313. Her şeyin bir süsü vardır, Kuran'ın süsü de güzel sestir.⁷³¹³

٧٣١٤- لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصَّوْمُ. ض

7314. Her şeyin bir zekatı vardır, bedenin zekatı da oruçtur. ⁷³¹⁴

٧٣١٥- لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الدَّارِ بَيْتُ الضِّيَافَةِ. ض

7315. Herşeyin bir zekatı vardır, evin zekatı da misafir odasıdır.⁷³¹⁵

٧٣١٦- لِكُلِّ شَيْءٍ سَنَامٌ وَإِنَّ سَنَامَ الْقُرْآنِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَفِيهَا آيَةٌ هِيَ سَيِّدَةُ آيِ الْقُرْآنِ آيَةُ الْكُرْسِيِّ. ض

7316. Her şeyin bir zirvesi olduğu gibi Kuran'ın zirvesi de Bakara suresidir; bu surede Kuran ayetlerinin efendisi olan Ayete'l-kürsi vardır.⁷³¹⁶

٧٣١٧- لِكُلِّ شَيْءٍ صَفْوَةٌ وَصَفْوَةُ الصَّلَاةِ التَّكْبِيرَةُ الْأُولَى. ح

7317. Her şeyin bir özü vardır, namazın özü de başlama tekbiridir.⁷³¹⁷

٧٣١٨- لِكُلِّ شَيْءٍ طَرِيقٌ وَطَرِيقُ الْجَنَّةِ الْعِلْمُ. ض

7318. Herşeyin bir yolu vardır, cennetin yolu da ilimdir. ⁷³¹⁸

٧٣١٩- لِكُلِّ شَيْءٍ عَرُوسٌ وَعَرُوسُ الْقُرْآنِ الرَّحْمَنُ. ض

7319. Her şeyin bir gelini olduğu gibi Kuran'ın gelini de Rahman suresidir.⁷³¹⁹

٧٣٢٠- لِكُلِّ شَيْءٍ مَعْدِنٌ وَمَعْدِنُ التَّقْوَى قُلُوبُ الْعَارِفِينَ. ض

7320. Herşeyin bir madeni vardır, takvanın madeni de Allah'ı iyi tanıyanların kalpleridir. ⁷³²⁰

⁷³¹³ Ziyâ, VII, 88.

⁷³¹⁴ Taberânî, VI, 238; Heysemî, III, 182; Zebîdî, VII, 395.

⁷³¹⁵ İbni Asâkir, III, 344.

⁷³¹⁶ İbni Asâkir, VII, 245; Münzirî, II, 370; Heysemî, VII, 195.

⁷³¹⁷ Beyhakî, Şuab, III, 73; Ebû Yalâ, III, 11.

⁷³¹⁸ Müttekî, nr. 28803.

⁷³¹⁹ Beyhakî, Şuab, II, 490.

⁷³²⁰ Heysemî, X, 268.

٧٣٢١- لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ السَّمَوَاتِ قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض

7321. Her şeyin bir anahtarı vardır, semanın anahtarı da lailahe illallah demektir.⁷³²¹

٧٣٢٢- لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ الْمَسَاكِينِ وَالْفُقَرَاءِ. ض

7322. Herşeyin bir anahtarı vardır, cennetin anahtarı da yoksullarla fakirleri sevmektir.⁷³²²

٧٣٢٣- لِكُلِّ عَبْدٍ صَيِّتٌ فَإِنْ كَانَ صَالِحًا وَضِعَ فِي الْأَرْضِ وَإِنْ كَانَ سَيِّئًا وَضِعَ فِي الْأَرْضِ. ح

7323. Her kulun bir namı vardır; iyi kişi iyi bir namla, kötü kişi de kötü bir namla anılır.⁷³²³

٧٣٢٤- لِكُلِّ عَبْدٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ عِنْدَ إِفْطَارِهِ أُعْطِيَهَا فِي الدُّنْيَا أَوْ ذُخِرَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ. ح

7324. Oruç tutan her kulun iftar zamanı kabul edilen bir duası vardır; o dua ya dünyada iken kabul edilir ya da ahirete tehir edilir.⁷³²⁴

٧٣٢٥- لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءٌ يَعْرِفُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

7325. Sözünde durmayan kişiler kıyamet günü ellerindeki sancaklarla bilinirler.⁷³²⁵

٧٣٢٦- لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءٌ عِنْدَ اسْتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

7326. Sözünde durmayan kişilerin yanında kıyamet günü sancaklar olur.⁷³²⁶

⁷³²¹ Heysemî, X, 83.

⁷³²² Heysemî, X, 82; Müttekî, nr. 16587, Zebîdî, IX, 283.

⁷³²³ Hâkim, II, 226.

⁷³²⁴ Hâkim, I, 298.

⁷³²⁵ Ahmed, III, 142; Ebû Yalâ, VI, 231.

⁷³²⁶ Ebû Yalâ, II, 441.

۷۳۲۷-لِكُلِّ قَرْنٍ مِنْ أُمَّتِي سَابِقُونَ. ض

7327. Ümmetim içinde her asırda öncü kişiler bulunur.⁷³²⁷

۷۳۲۸-لِكُلِّ قَرْنٍ سَابِقٌ.

7328. Her asrın bir öncüsü olur.⁷³²⁸

۷۳۲۹-لِكُلِّ نَبِيٍّ تَرَكَّةٌ وَإِنَّ تَرَكَّتِي وَضِيعَتِي الْأَنْصَارُ فَأَحْفَظُونِي فِيهِمْ. ح

7329. Her peygamberin geride bıraktığı kişiler olur; benim geride bıraktıklarım da ailemle ensardır; benden sonra onların haklarına riayet edin.⁷³²⁹

۷۳۳۰-لِكُلِّ نَبِيٍّ حَرَمٌ وَحَرَمِي الْمَدِينَةُ. ح

7330. Her peygamberin bir haremi vardır, benim haremim de Medine'dir.⁷³³⁰

۷۳۳۱-لِكُلِّ نَبِيٍّ خَلِيلٌ فِي أُمَّتِهِ وَإِنَّ خَلِيلِي عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ. ض

7331. Her peygamberin ümmeti içinde bir dostu vardır, benim dostum da Osman İbni Affan'dır.⁷³³¹

۷۳۳۲-لِكُلِّ نَبِيٍّ رَفِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَرَفِيقِي فِيهَا عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ. ض

7332. Her peygamberin cennette bir arkadaşı vardır, benim arkadaşım da Osman İbni Affan'dır.⁷³³²

۷۳۳۳-لِكُلِّ نَبِيٍّ رَهْبَانِيَّةٌ وَرَهْبَانِيَّةُ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

7333. Her peygamberin bir ruhbanlığı vardır; bu ümmetin ruhbanlığı da Allah yolunda cihaddır.⁷³³³

⁷³²⁷ Ebû Nuaym, I, 8.

⁷³²⁸ Ebû Nuaym, VIII, 278.

⁷³²⁹ Taberânî, Evsat, V, 309.

⁷³³⁰ Ahmed, I, 318; Heysemî, III, 301.

⁷³³¹ Müttekî, nr. 32598, 33089.

⁷³³² İbni Kesir, Bidâye, VII, 212.

⁷³³³ Ahmed, III, 266.

۷۳۳۴- لِلْإِمَامِ وَالْمُؤَذِّنِ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُمَا. ض

7334. İmamla müezzin kendileriyle beraber namaz kılan cemaat kadar sevap alır. ⁷³³⁴

۷۳۳۵- لِلْبَكْرِ سَبْعٌ وَلِلثَيْبِ ثَلَاثٌ. صَح

7335. Bakire kadının yedi, dulun ise yedi gece gerdek hakkı vardır. ⁷³³⁵

۷۳۳۶- لِلتَّوْبَةِ بَابٌ بِالْمَغْرِبِ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ عَامًا لَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّى يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ طُلُوعُ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا. ح

7336. Tevbe için batıda genişliği yetmiş yıl süren bir kapı vardır; kıyamet alametlerinden olan güneşin batıdan doğmasına kadar o kapı açık kalır. ⁷³³⁶

۷۳۳۷- لِلْجَارِ حَقٌّ.

7337. Komşunun hakkı vardır. ⁷³³⁷

۷۳۳۸- لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ سَبْعَةٌ مَغْلَقَةٌ وَبَابٌ مَفْتُوحٌ لِلتَّوْبَةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ نَحْوِهِ. صَح

7338. Cennetin sekiz kapısı olup onlardan yedisi kapalıdır; biri ise güneşin batıdan doğmasına kadar tevbe için açık kalır. ⁷³³⁸

۷۳۳۹- لِلْحَرَّةِ يَوْمَانِ وَلِلْأَمَةِ يَوْمٌ. ض

7339. Hür kadının iki, cariyenin bir gece gerdek hakkı vardır. ⁷³³⁹

۷۳۴۰- لِلرِّجَالِ حَوَارِيٌّ وَلِلنِّسَاءِ حَوَارِيَّةٌ فَحَوَارِيُّ الرِّجَالِ الرُّبُورُ وَحَوَارِيَّةُ النِّسَاءِ عَائِشَةُ. ض

⁷³³⁴ Müttekî, nr. 20374.

⁷³³⁵ Müslim, Radâ 42; Beyhakî, VII, 301; Hâkim, IV, 18.

⁷³³⁶ Taberânî, VIII, 54.

⁷³³⁷ Heysemî, VIII, 164; Müttekî, nr. 24902.

⁷³³⁸ Taberânî, X, 206; Hâkim, IV, 290; Heysemî, X, 198.

⁷³³⁹ Müttekî, nr. 44824.

7340. Erkekler içinde havari olduğu gibi kadınlar içinde de havariler vardır; erkeklerden havari Zübeyr, kadınlardan ise Aişe'dir.⁷³⁴⁰

٧٣٤١- لِلرَّحِمِ لِسَانٌ عِنْدَ الْمِيزَانِ تَقُولُ يَا رَبِّ مَنْ قَطَعَنِي فَأَقْطَعُهُ وَمَنْ وَصَلَنِي فَصِلْهُ. ح

7341. Akrabalık bağı mizanda dile gelir ve; "Rabbim beni bırakanı sen de bırak, beni gözeteni sen de gözet!" der.⁷³⁴¹

٧٣٤٢- لِلْسَّائِلِ حَقٌّ وَإِنْ جَاءَ عَلَى فَرَسٍ. ص

7342. At üzerinde gelse bile dilencinin hakkı vardır.⁷³⁴²

٧٣٤٣- لِلصَّفِّ الْأَوَّلِ فَضْلٌ عَلَى الصُّفُوفِ. ض

7343. İlk saf, diğer saflardan daha faziletlidir.⁷³⁴³

٧٣٤٤- لِلْعَبْدِ الْمَمْلُوكِ الصَّالِحِ أَجْرَانِ.

7344. İyi bir köleye iki sevap vardır.⁷³⁴⁴

٧٣٤٥- لِلْعَازِي أَجْرُهُ وَلِلْجَاعِلِ أَجْرُهُ وَأَجْرُ الْعَازِي. ح

7345. Savaşa çıkana ecir, onu donatana ise donatma ve cihada çıkma eciri vardır.⁷³⁴⁵

٧٣٤٦- لِلْمَائِدِ أَجْرُ شَهِيدٍ وَلِلْغَرِيقِ أَجْرُ شَهِيدَيْنِ. ض

7346. Denizde başı dönene bir, boğulana ise iki şehid sevabı vardır.⁷³⁴⁶

٧٣٤٧- لِلْمَرْأَةِ سِتْرَانِ الْقَبْرِ وَالزَّوْجُ. ض

7347. Kadını örten iki şey vardır; biri kabir, biri de kocadır.⁷³⁴⁷

⁷³⁴⁰ İbni Asâkir, XVIII, 375; İbni Hacer, VII, 80.

⁷³⁴¹ Rûyânî, I, 75.

⁷³⁴² Ahmed, I, 201; Ebû Nuaym, VIII, 379

⁷³⁴³ Heysemî, II, 92; Müttekî, nr. 20565.

⁷³⁴⁴ Ahmed, II, 402.

⁷³⁴⁵ Beyhakî, IX, 28.

⁷³⁴⁶ Taberânî, XXV, 133.

⁷³⁴⁷ Taberânî, XII, 123; İbni Adî, III, 15.

۷۳۴۸- لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ بِالْمَعْرُوفِ يُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيَهُ وَيُجِيبُهُ إِذَا دَعَاهُ وَيُسَمِّتُهُ إِذَا عَطَسَ وَيَعُودُهُ إِذَا مَرَضَ وَيَتَّبِعُ جَنَازَتَهُ إِذَا مَاتَ وَيُحِبُّ لَهُ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ. ح

7348. Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı altıdır; onlar karşılaştığında selam vermesi, davetine icabet etmesi, aksırınca Allah'a hamd ederse yerhamukellah demesi, hastalandığında kendisini ziyaret etmesi, öldüğü zaman cenazesine gitmesi ve kendisi için sevdiğini onun için de sevmesidir.⁷³⁴⁸

۷۳۴۹- لِلْمُصَلِّي ثَلَاثُ خِصَالٍ يَتَنَاقَرُ الْبَرُّ مِنْ عَنَانِ السَّمَاءِ إِلَى مَفْرَقِ رَأْسِهِ وَتَخَفُّ بِهِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ لَدُنْ قَدَمَيْهِ إِلَى عَنَانِ السَّمَاءِ وَيَنَادِيهِ مُنَادٍ لَوْ يَعْلَمُ الْمُصَلِّي مَنْ يُنَاجِي مَا انْقَتَلَ. ض

7349. Namaz kılanın üç özelliği vardır; gökten başının tepesine kadar sevap saçılır, gökyüzünden ayaklarına kadar melekler kendisini kuşatır; bir münadi ona; "Eğer namaz kılan o esnada kiminle konuştuğunu bilseydi asla namazdan ayrılmazdı" diye seslenir.⁷³⁴⁹

۷۳۵۰- لِلْمَمْلُوكِ طَعَامُهُ وَكِسْوَتُهُ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا يُكَلِّفُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا يُطِيقُ. صَح

7350. Kölenin yiyeceğiyle giyeceğinin karşılanıp gücünün yetmediği şeylerle sorumlu tutulmaması onun hakkıdır.⁷³⁵⁰

۷۳۵۱- لِلْمَمْلُوكِ عَلَى سَيِّدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ لَا يُعَجِّلُهُ عَنْ صَلَاتِهِ وَلَا يَقِيمُهُ عَنْ طَعَامِهِ وَيُشْبِعُهُ كُلَّ الْإِشْبَاعِ.

7351. Kölenin efendisi üzerinde üç hakkı vardır; onlar namazda acele ettirmemesi, yemek yerken kaldırmaması ve karnını iyice doyurmasıdır.⁷³⁵¹

۷۳۵۲- لِلْمُؤْمِنِ أَرْبَعَةُ أَعْدَاءٍ مُؤْمِنٌ يَحْسُدُهُ وَمُتَافِقٌ يَبْغِضُهُ وَشَيْطَانٌ يُضِلُّهُ وَكَافِرٌ يَقَاتِلُهُ. ض

⁷³⁴⁸ Müslim, Selâm 5.

⁷³⁴⁹ Abdürrezzâk, I, 49.

⁷³⁵⁰ Beyhakî, VIII, 6.

⁷³⁵¹ Taberânî, Sağîr, II, 256; Heysemî, IV, 236.

7352. Müminin dört düşmanı vardır; onlar kendisine hased besleyen mümin, ona kin duyan münafık, yoldan sapıran şeytan ve onunla savaşan kafirdir.⁷³⁵²

٧٣٥٢-لِلْمُهَاجِرِينَ مَنَابِرٌ مِنْ ذَهَبٍ يَجْلِسُونَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَدْ آمَنُوا مِنَ الْفِرْعِ
الْأَكْبَرِ. صَح

7353. Kıyamet günü muhacirlerin üzerine oturacakları altından minberler vardır, onlar büyük korkudan emin olurlar.⁷³⁵³

٧٣٥٤-لِلنَّارِ بَابٌ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ إِلَّا مَنْ شَقَى غَيْظَهُ بِسَخَطِ اللَّهِ تَعَالَى. ض

7354. Cehennemin bir kapısı vardır ki, oradan sadece Allah'ı kızdırarak öfkelerini dindirenler girerler.⁷³⁵⁴

٧٣٥٥-لَمْ تُؤْتُوا بَعْدَ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ مِثْلَ الْعَافِيَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ. ح

7355. Kelime-i tevhidden sonra size afiyetten daha hayırlı birşey verilmemiştir; Allah'dan afiyet isteyin.⁷³⁵⁵

٧٣٥٦-لَمْ تَحِلَّ الْغَنَائِمُ لِأَحَدٍ سِوَا الرُّؤُوسِ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانَتْ تُجْمَعُ وَتَنْزِلُ نَارٌ مِنَ السَّمَاءِ فَتَأْكُلُهَا.

7356. Ganimetler sizden önceki ümmetlerin hiçbirine helal kılınmadı; onlar bir yere toplanır, sonra gökten bir ateş gelerek onları yakardı.⁷³⁵⁶

٧٣٥٧-لَمْ يَنْعَثِ اللَّهُ تَعَالَى نَبِيًّا إِلَّا بَلَّغَهُ قَوْمَهُ. صَح

7357. Allah Teala her peygamberi kendi kavminin diliyle gönderdi.⁷³⁵⁷

٧٣٥٨-لَمْ يَبْقَ مِنَ النَّبُوَّةِ إِلَّا الْمُبَشِّرَاتُ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ. ض

⁷³⁵² Deylemî, III, 320.

⁷³⁵³ Deylemî, III, 320.

⁷³⁵⁴ Ukaylî, I, 83.

⁷³⁵⁵ Beyhakî, Şuab, II, 161.

⁷³⁵⁶ Beyhakî, VI, 290.

⁷³⁵⁷ Ahmed, V, 158; Heysemî, I, 43.

7358. Peygamberlikten geriye ancak müjdeli iyi rüyalar kaldı.⁷³⁵⁸

٧٣٥٩- لَمْ يَتَكَلَّمْ فِي الْمَهْدِ إِلَّا أَرْبَعَةٌ عِيسَى وَشَاهِدُ يُوسُفَ وَصَاحِبُ جُرْجِجٍ وَابْنُ مَاشِطَةَ فِرْعَوْنَ. صَح

7359. Beşikte konuşanlar yalnız dört kişidir; onlar İsa, Yusuf'a şahidlik eden bebek, Cüreyc'e tanıklık eden yavru ile Firavun'un çocuklarının saçlarını tarayan kadının çocuğudur.⁷³⁵⁹

٧٣٦٠- لَمْ تَخْشُدْنَا الْيَهُودُ بِشَيْءٍ مَا حَسَدُونَا بِثَلَاثِ التَّسْلِيمِ وَالتَّائِمِينَ وَاللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ. ض

7360. Yahudiler bizim üç şeyimizi kıskanırlar; ilki karşılaşmalarda selam verme, ikincisi "Amin!" deme, üçüncüsü de "Allahım hamd sanadır rabbimiz!" diye dua etmedir.⁷³⁶⁰

٧٣٦١- لَمْ يُرَ لِلْمُتَحَابِّينِ مِثْلُ النِّكَاحِ. صَح

7361. Birbirlerini sevenler için nikah gibisi yoktur.⁷³⁶¹

٧٣٦٢- لَمْ يَزَلْ أَمْرُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مُعْتَدِلًا حَتَّى نَشَأَ فِيهِمُ الْمُؤَلَّدُونَ وَأَبْنَاءُ سَبَايَا الْأُمَمِ الَّتِي كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ تَسْبِيهَا فَقَالُوا بِالرَّأْيِ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا. ح

7362. İsrail oğullarının durumu, bidat çıkarak esir aldıkları kişilerin çocukları aralarında yetişene kadar iyi idi; onlar kendi görüşlerini söyledikleri zaman hem kendileri saptılar, hem de başkalarını saptırdılar.⁷³⁶²

٧٣٦٣- لَمْ يُسَلْطَ عَلَى الدَّجَالِ إِلَّا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ. ح

7363. Deccal'ı öldürme işi Meryem oğlu İsa'ya verilir.⁷³⁶³

⁷³⁵⁸ Beyhakî, II, 88; Müttekî, nr. 41424.

⁷³⁵⁹ Hâkim, II, 650.

⁷³⁶⁰ Beyhakî, II, 56.

⁷³⁶¹ Taberânî, XI, 17; Hâkim, II, 174; Beyhakî, VII, 78.

⁷³⁶² Heysemî, I, 180; Müttekî, nr. 918.

⁷³⁶³ Müttekî, nr. 38847.

٧٣٦٤- لَمْ يُقْبَرْ نَبِيٌّ إِلَّا حَيْثُ يَمُوتُ. ح

7364. Peygamberler öldükleri yere defnedilirler.⁷³⁶⁴

٧٣٦٥- لَمْ يَكْذِبْ مَنْ نَمَى بَيْنَ اثْنَيْنِ لِيُصْلِحَ. ح

7365. İki kişinin arasını düzeltmek için hayırlı sözleri artıran kişi yalan söylemiş olmaz.⁷³⁶⁵

٧٣٦٦- لَمْ يَكُنْ مُؤْمِنٌ وَلَا يَكُونُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا وَلَهُ جَارٌ يُؤْذِيهِ. ح

7366. Mümine kıyamet gününe kadar sıkıntı veren komşuları mutlaka olacaktır.⁷³⁶⁶

٧٣٦٧- لَمْ يَلْقَ ابْنُ آدَمَ شَيْئًا قَطُّ مُنْذُ خَلَقَهُ اللهُ أَشَدَّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ثُمَّ إِنَّ الْمَوْتَ لَأَهْوَنُ مِمَّا بَعْدَهُ. ض

7367. İnsanoğlu yaratıldığı günden bugüne ölümden daha sıkıntılı birşeyle karşılaşmamıştır; ölüm ise daha sonra olacak şeylerin en hafifidir.⁷³⁶⁷

٧٣٦٨- لَمْ يَمُتْ نَبِيٌّ حَتَّى يَوْمُهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ. ص

7368. Peygamberler ümmetinden birinin imamlığında namaz kılmandan ölmezler.⁷³⁶⁸

٧٣٦٩- لَمْ يَمْنَعْ قَوْمٌ زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلَّا مُنِعُوا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ وَلَوْلَا الْبَهَائِمُ لَمْ يَنْظُرُوا. ض

7369. Mallarının zekatını vermeyen toplulukların yağmurları kesilir; hayvanları olmasa bir tek damla bile göremezlerdi.⁷³⁶⁹

⁷³⁶⁴ Ahmed, I, 7.

⁷³⁶⁵ Ebû Dâvûd, Edeb 57; Ebû Nuaym, VI, 266; Münziri, III, 488.

⁷³⁶⁶ Müttekî, nr. 719; Aclûnî, II, 212.

⁷³⁶⁷ Ahmed, III, 154; Heysemî, II, 319.

⁷³⁶⁸ Hâkim, I, 370.

⁷³⁶⁹ Taberânî, XII, 446.

٧٣٧٠- لَمَّا صَوَّرَ اللَّهُ تَعَالَى آدَمَ فِي الْجَنَّةِ تَرَكَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَتْرَكَهُ فَجَعَلَ إِبْلِيسَ يُطِيفُ بِهِ يَنْظُرُ إِلَيْهِ فَلَمَّا رَأَاهُ أَجُوفَ عَرَفَ أَنَّهُ خَلَقَ لَا يَتِمَّالِكُ. صح

7370. Allah cennette Adem'i yarattığı zaman dilediği kadar onu kendi haline bıraktı; o arada şeytan ona bakarak etrafında dönmeye başladı; karın ve midesinin bulunduğunu görünce kendisine hakim olamayacak bir varlık olduğunu anladı.⁷³⁷⁰

٧٣٧١- لَمَّا عَرَجَ بِي رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ مَرَرْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَطْفَارٌ مِنْ نُحَاسٍ يَنْخُمِشُونَ وَجُوهَهُمْ وَصُدُورَهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جِبْرِيلُ ؟ قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لُحُومَ النَّاسِ وَيَقْعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ. صح

7371. Mirac gecesi bakır tırnaklarıyla yüzlerini ve göğüslerini tırma-
layan bir topluluğa uğradım; Cibril'e onların kimler olduğunu sordum;
o da, "Onlar insanların gıybetini yapıp namuslarına dil uzatan kişilerdir" di-
ye cevap verdi.⁷³⁷¹

٧٣٧٢- لَمَّا نَفِخَ فِي آدَمَ الرُّوحَ مَارَتْ وَطَارَتْ فَصَارَتْ فِي رَأْسِهِ فَعَطَسَ فَقَالَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَقَالَ اللَّهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ. صح

7372. Adem'e ruh üfürülünce dolaşmaya başladı ve o sırada hap-
şırıp "Alemlerin rabbi olan Allah'a hamd olsun!" dedi; Allah Teala da "Allah
da sana rahmet etsin!" buyurdu.⁷³⁷²

٧٣٧٣- لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى جَنَّةَ عَذْنٍ خَلَقَ فِيهَا مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى
قَلْبٍ بَشَرٍ ثُمَّ قَالَ لَهَا تَكَلَّمِي فَقَالَتْ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ. ض

7373. Allah Teala Adn cennetini yaratınca orada gözlerin görmediği
ve hiçbir beşerin tasavvur edemediği şeyler yarattı ve sonra ona konuş-
tu; o da "Müminler felah buldu!" diye cevap verdi.⁷³⁷³

⁷³⁷⁰ Ahmed, III, 229.

⁷³⁷¹ Beğavî, VI, 229; Nevevî, Ezkâr, s. 300; Zebîdî, VII, 533.

⁷³⁷² Hatîb, V, 116.

۷۳۷۴-لَمَّا أُلْقِيَ إِبْرَاهِيمُ فِي النَّارِ قَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ فِي السَّمَاءِ وَاحِدٌ وَأَنَا فِي الْأَرْضِ وَاحِدٌ أَعْبُدُكَ. ض

7374. İbrahim ateşe atılırken, "Allahım sen gökte birsin, ben de yerde de sana tapan biriyim!" diye dua etti.⁷³⁷⁴

۷۳۷۵-لَمَّا أُلْقِيَ إِبْرَاهِيمُ الْخَلِيلُ فِي النَّارِ قَالَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ فَمَا اخْتَرَقَ مِنْهُ إِلَّا مَوْضِعُ الْكِتَافِ. ض

7375. İbrahim ateşe atılınca, "Allah bana yeter, o ne güzel vekildir!" dedi; vücudunun ipile bağlı olan yerinden başka yeri yanmadı.⁷³⁷⁵

۷۳۷۶-لَمَّا كَذَّبْتَنِي قُرَيْشٌ حِينَ أُسْرِيَ بِي إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ قُبْتُ فِي الْحَجَرِ فَجَلَّى اللَّهُ لِي بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَطَفِقْتُ أَخْبِرُهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ. صَح

7376. Mîrac gecesi Beytül-Makdis'e götürülüp döndüğümde Kureyş beni yalanladı; Hiçr mevkiinde durduğumda Allah Beytül-Makdis'i gözlerimin önüne getirdi de ona bakarak orayı onlara anlatmaya başladım.⁷³⁷⁶

۷۳۷۷-لَمَّا أَسْلَمَ عُمَرُ أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ قَدْ اسْتَبَشَرَ أَهْلُ السَّمَاءِ بِإِسْلَامِ عُمَرَ. صَح

7377. Ömer müslüman olunca Cibril bana gelerek, "Göktekiler Ömer'in müslüman olmasına sevindi" dedi.⁷³⁷⁷

۷۳۷۸-لَمُعَالَجَةُ مَلِكِ الْمَوْتِ أَشَدُّ مِنْ أَلْفِ ضَرْبَةٍ بِالسَّيْفِ. ض

7378. Ölüm meleğinin can alması, bin kılıç darbesinden daha acıdır.⁷³⁷⁸

۷۳۷۹-لَنْ تَخْلَوْ الْأَرْضُ مِنْ ثَلَاثَيْنِ مِثْلِ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ بِهِمْ تَعَاثُونَ وَبِهِمْ تُرْزَقُونَ وَبِهِمْ تُنْطَرُونَ. ض

⁷³⁷³ Taberânî, Evsat, II, 248.

⁷³⁷⁴ Ebû Nuaym, I, 19.

⁷³⁷⁵ Ebû Nuaym, I, 19.

⁷³⁷⁶ Müslim, İmân 276; Ebû Avâne, I, 125; Beyhakî, Delâil, II, 359.

⁷³⁷⁷ Hâkim, III, 90.

⁷³⁷⁸ Hatîb, III, 252.

7379. Yeryüzünde hepsi de İbrahim peygamber gibi olan otuz kişi hiçbir zaman eksik olmaz; onlar sebebiyle size yardım edilip rızık verilir, yağmurlar indirilir.⁷³⁷⁹

٧٣٨٠- لَنْ تَخْلُوَ الْأَرْضُ مِنْ أَرْبَعِينَ رَجُلًا مِثْلَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ فِيهِمْ تُسْقَوْنَ وَبِهِمْ تُنْصَرُونَ مَا مَاتَ مِنْهُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَبَدَلَ اللَّهُ مَكَانَهُ آخَرَ. ح

7380. Yeryüzünde hepsi de İbrahim peygamber gibi olan kırk kişi hiçbir zaman eksik olmaz; o kırk kişi sebebiyle yağmur yağdırılıp sizlere yardım olunur; onlardan biri öldüğü zaman Allah onun yerini bir başkasıyla doldurur.⁷³⁸⁰

٧٣٨١- لَنْ تَزَالَ أُمَّتِي عَلَى سُنَّتِي مَا لَمْ يَنْتَظِرُوا بِفِطْرِهِمْ طُلُوعَ النَّجُومِ. ح

7381. Ümmetim iftar için yıldızların çıkmasına kadar beklemedikçe sünnetim üzere devam ederler.⁷³⁸¹

٧٣٨٢- لَنْ تَزُولَ قَدَمُ شَاهِدِ الزُّورِ حَتَّى يُوجِبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ. صَح

7382. Kıyamet günü Allah Teala kendisi için cehennem ateşini vacip kılmadıkça, yalancı şahidlik yapan kişiler adımlarını bile atamaz.⁷³⁸²

٧٣٨٣- لَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ حَتَّى يَسُودَ كُلُّ قَبِيلَةٍ مُنَافِقُوهَا.

7383. Her topluma içindeki münafıklar lider olmadıkça kıyamet kopmaz.⁷³⁸³

٧٣٨٤- لَنْ تَهْلِكَ أُمَّةٌ أَنَا فِي أَوَّلِهَا وَعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ فِي آخِرِهَا وَالْمَهْدِيُّ فِي وَسْطِهَا. ض

7384. Başında benim, sonunda Meryem oğlu İsa, ortasında da Meh-di'nin bulunduğu bir ümmet helak olmaz.⁷³⁸⁴

⁷³⁷⁹ İbnü'l-Cevzî, III, 151; Müttekî, nr. 34602; Zebîdî, VIII, 386.

⁷³⁸⁰ Taberânî, Evsat, IV, 247; Heysemî, X, 63.

⁷³⁸¹ Heysemî, III, 155.

⁷³⁸² Bûsîrî, III, 55.

⁷³⁸³ Taberânî, X, 7.

⁷³⁸⁴ Müttekî, nr. 38671.

٧٣٨٥- لَنْ يُبْتَلَى عَبْدٌ بِشَيْءٍ أَشَدَّ مِنَ الشُّرْكِ وَلَنْ يُبْتَلَى بِشَيْءٍ بَعْدَ الشُّرْكِ أَشَدَّ مِنْ ذَهَابِ بَصَرِهِ وَلَنْ يُبْتَلَى عَبْدٌ بِذَهَابِ بَصَرِهِ فَيَصْنِرَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ. ض

7385. Kişi şirkten daha ağır bir şeyle imtihan olmadığı gibi, şirkten sonra körlükten daha ağır bir şeyle de imtihan olmaz; körlükle imtihan olup da ona sabreden kişinin günahları mutlaka affedilir.⁷³⁸⁵

٧٣٨٦- لَنْ يَبْرَحَ هَذَا الدِّينُ قَائِمًا يُقَاتِلُ عَلَيْهِ عَصَابَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ. ص

7386. Müslümanlardan bir grup kıyamete kadar din için çarpışmaya devam ettikçe bu din ayakta kalacaktır.⁷³⁸⁶

٧٣٨٧- لَنْ يَجْمَعَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ سَيِّفَيْنِ سَيِّفًا مِنْهَا وَسَيِّفًا مِنْ عَدُوِّهَا. ح

7387. Allah bu ümmete iki kılıç cezasını ayrı anda vermez; biri kendi kendilerine çektikleri, diğeri de düşman tarafından çekilen kılıçlardır.⁷³⁸⁷

٧٣٨٨- لَنْ يَدْخُلَ النَّارَ رَجُلٌ شَهِدَ بَدْرًا وَالْحُدَيْبِيَّةَ. ح

7388. Bedir ve Hudeybiye'de bulunan bir kişi asla cehenneme girmez.⁷³⁸⁸

٧٣٨٩- لَنْ يَزَالَ الْعَبْدُ فِي فِسْحَةٍ مِنْ دِينِهِ مَا لَمْ يَشْرَبِ الْخَمْرَ فَإِذَا شَرِبَهَا خَرَقَ اللَّهُ عَنْهُ سِتْرَهُ وَكَانَ الشَّيْطَانُ وَلِيَّهُ وَسَمِعَهُ وَبَصَرَهُ وَرَجَلَهُ يَسُوقُهُ إِلَى كُلِّ شَرٍّ وَيَصْرِفُهُ عَنْ كُلِّ خَيْرٍ.

7389. Kul içki içmedikçe dininde genişlik içinde olmaya devam eder; içki içtiğinde Allah Teala onun üzerindeki himayesini kaldırır; artık onun dostu, kulağı, gözü ve ayağı şeytan olur; şeytan onu her kötülüğe sürükler ve her iyilikten geri çevirir.⁷³⁸⁹

⁷³⁸⁵ Heysemî, II, 308.

⁷³⁸⁶ Müslimî, İmâre 172; Ahmed, V, 103; Taberânî, II, 250.

⁷³⁸⁷ Ahmed, VI, 26; Müttekî, nr. 34481.

⁷³⁸⁸ Ahmed, III, 396.

⁷³⁸⁹ Taberânî, XIX, 14.

٧٣٩٠- لَنْ يَشْبَعَ الْمُؤْمِنُ مِنْ خَيْرٍ يَسْمَعُهُ حَتَّى يَكُونَ مُنْتَهَاهُ الْجَنَّةَ. صح

7390. Mümin cennete kavuşuncaya kadar kulağına gelen hayırlı söz-
lere doymaz.⁷³⁹⁰

٧٣٩١- لَنْ يُعْجِزَ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ مِنْ نِصْفِ يَوْمٍ. صح

7391. Bu ümmet, yarım gün geciktirilmekle Allah katında aciz kalmaz.⁷³⁹¹

٧٣٩٢- لَنْ يَغْلِبَ عُسْرٌ يُسْرَيْنِ إِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرٌ إِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرٌ.

7392. Bir zorluk iki kolaylığa galip gelemeyiz; ayette, "Her zorlukla bir-
likte bir kolaylık, her zorlukla birlikte bir kolaylık vardır" buyurulmuştur.⁷³⁹²

٧٣٩٣- لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ. صح

7393. İdaresini kadına veren eden bir millet asla iflah olmaz.⁷³⁹³

٧٣٩٤- لَنْ يَلِجَ النَّارَ أَحَدٌ صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا. صح

7394. Güneşin doğup batmasından önce namaz kılanlardan kimse
cehenneme girmez.⁷³⁹⁴

٧٣٩٥- لَنْ يَلِجَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مَنْ تَكْهَنَ أَوْ اسْتَقَسَمَ أَوْ رَجَعَ مِنْ سَفَرٍ تَطْثِيرًا. ح

7395. Kâhinlik yapan, fala bakan, uğursuzluk vehmine kapılarak
yolculuktan vazgeçen kişiler asla yüksek derecelere nail olamazlar.⁷³⁹⁵

٧٣٩٦- لَنْ يَنْفَعَ حَدَرٌ مِنْ قَدَرٍ وَلَكِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزَلْ فَعَلَيْكُمْ

بِالدُّعَاءِ عِبَادَ اللَّهِ. ح

7396. Tedbir takdiri bozmaz; duanın gelen ve gelecek olan şeylere
karşı faydası olur; ey Allah'ın kulları dua etmekten geri durmayın.⁷³⁹⁶

⁷³⁹⁰ İbni Hibbân, III, 185.

⁷³⁹¹ Hâkim, IV, 470.

⁷³⁹² Hâkim, II, 575; Ayet için bk. İnşirah 5.

⁷³⁹³ Ahmed, V, 51.

⁷³⁹⁴ Ahmed, IV, 136; İbni Hibbân, V, 34; İbni Huzeyme, I, 164.

⁷³⁹⁵ Heysemî, V, 118.

⁷³⁹⁶ Ahmed, V, 234; Taberânî, XX, 103; Heysemî, X, 146.

٧٣٩٧- لَنْ يَهْلِكَ النَّاسُ حَتَّى يُعَذِّبُوا مِنْ أَنْفُسِهِمْ. ح

7397. İnsanlar hak etmedikçe helak olmazlar. ⁷³⁹⁷

٧٣٩٨- لَوْ أَنَّ الدُّنْيَا كُلَّهَا بِحَدَافِيرِهَا بِيَدِ رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي ثُمَّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَانَتْ لَكَانَتِ الْحَمْدُ لِلَّهِ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ. ض

7398. Dünyanın tamamı ümmetinden birinin elinde olsa o da bunlara karşılık hamd etse onun, "el-Hamdülillah" sözü o nimetlerden daha üstün olur. ⁷³⁹⁸

٧٣٩٩- لَوْ أَنَّ الْعِبَادَ لَمْ يُذِيبُوا لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا يُذِيبُونَ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُونَ ثُمَّ يَغْفِرُ لَهُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. صَح

7399. Kullar günah işlemeyecek olsalardı Allah Teala günah işleyen kullar yaratır, onlar günahlarından dolayı bağışlanma diler o da onları bağışlardı; zira Allah çokça bağışlayan ve merhamet sahibi olandır. ⁷³⁹⁹

٧٤٠٠- لَوْ أَنَّ الْمَاءَ الَّذِي يَكُونُ مِنْهُ الْوَلَدُ أَهْرَقَتْهُ عَلَى صَخْرَةٍ لَأَخْرَجَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهَا وَلَدًا وَلَيَخْلُقَنَّ اللَّهُ نَفْسًا هُوَ خَالِقُهَا. صَح

7400. Kendisinden çocuk olan meni bir kayanın üzerine dökülecek olsa Allah ondan yine de bir çocuk çıkarırdı; zira Allah yaratacağı şeyi mutlaka yaratır. ⁷⁴⁰⁰

٧٤٠١- لَوْ أَنَّ ابْنَ آدَمَ هَرَبَ مِنْ رِزْقِهِ كَمَا يَهْرَبُ مِنَ الْمَوْتِ لَأَذْرَكَهُ رِزْقُهُ كَمَا يُذْرِكُهُ الْمَوْتُ. ض

7401. İnsanoğlu ölümden kaçtığı gibi rızkıdan kaçsa bile, ölümün ona ulaştığı gibi rızkı da ona ulaşır. ⁷⁴⁰¹

⁷³⁹⁷ Ahmed, V, 293.

⁷³⁹⁸ İbni Asâkir, LIV, 16.

⁷³⁹⁹ Hâkim, IV, 274.

⁷⁴⁰⁰ Ahmed, II, 140; İbni Ebî Âsım, I, 1261; Ziyâ, V, 197.

⁷⁴⁰¹ Ebû Nûaym, VII, 90.

٧٤٠٢- لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ يَغْمَلُ فِي صَخْرَةٍ صَمَاءَ لَيْسَ لَهَا بَابٌ وَلَا كَوَّةٌ لَأُخْرِجَ عَمَلُهُ لِلنَّاسِ كَاتِبًا مَا كَانَ. صح

7402. Biriniz kapısız, deliksiz sert bir kayanın içinde dahi bir iş yap-sa, yaptığı iş ne olursa olsun o insanlar tarafından bilinir.⁷⁴⁰²

٧٤٠٣- لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا قَالَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ فِي ذَلِكَ الْمَنْزِلِ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْهُ. ح

7403. Bir yerde konaklayan kişi, "Tam olan kelimelerle yarattığı şeylerin şerrinden Allah'a sığınırım!" derse o yerden ayrılınca kadar kendisine hiç bir şey zarar veremez.⁷⁴⁰³

٧٤٠٤- لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْتِيَ أَهْلَهُ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا فَإِنَّهُ إِنْ قَضَى بَيْنَهُمَا وَلَدَ مِنْ ذَلِكَ لَمْ يَضُرَّهُ الشَّيْطَانُ أَبَدًا. صح

7404. Biriniz eşine yaklaşmak istediğinde, "Allah'ın adıyla, Allah'ım bizi şeytandan uzaklaştır, şeytanı da bize vereceğin çocuktan uzaklaştır!" der de kendilerine çocuk takdir edilmişse şeytan o çocuğa asla zarar veremez.⁷⁴⁰⁴

٧٤٠٥- لَوْ أَنَّ امْرَأً أَطْلَعَ عَلَيْكَ بِغَيْرِ إِذْنٍ فَحَذَفْتَهُ بِحَصَاةٍ فَقَفَأَتْ عَيْنُهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ جُنَاحٌ. ح

7405. İznin olmadan bir kişi senin evine bakmak ister, sen de bir taş atıp onun gözünü çıkarırsan sana bir şey lazım gelmez.⁷⁴⁰⁵

٧٤٠٦- لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَشْرَفَتْ عَلَى الْأَرْضِ لَمَلَأَتِ الْأَرْضَ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَلَأَذْهَبَتْ ضَوْءُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ. صح

⁷⁴⁰² Ahmed, III, 28; İbni Hibbân, XII, 491; Ebû Yalâ, II, 521; Hâkim, IV, 349; Heysemî, X, 225.

⁷⁴⁰³ İbni Ebî Şeybe, VI, 53.

⁷⁴⁰⁴ Ahmed, I, 286; İbni Hibbân, II, 263.

⁷⁴⁰⁵ Ahmed, II, 428.

7406. Cennet kadınlarından biri dünyaya bakacak olsa dünyayı misk kokusuyla doldurur, güneşle ayın ışığını gölgede bırakırdı.⁷⁴⁰⁶

٧٤٠٧- لَوْ أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ اشْتَرَكُوا فِي دَمِ مُؤْمِنٍ لَكَبَّهُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فِي النَّارِ. ح

7407. Gökle yer ehlinin tamamı bir müminin öldürülmesine iştirak edecek olsa, Allah Teala onların hepsini yüz üstü cehenneme atardı.⁷⁴⁰⁷

٧٤٠٨- لَوْ أَنَّ بُكَاءَ دَاوُدَ وَبُكَاءَ جَمِيعِ أَهْلِ الْأَرْضِ يَعْدِلُ بِبُكَاءِ آدَمَ مَا عَذَلَهُ. ح

7408. Davud'un ağlaması ile bütün yer halkının ağlaması Adem'in ağlamasıyla karşılaştırılacak olsa Adem'in ağlaması daha fazla tutardı.⁷⁴⁰⁸

٧٤٠٩- لَوْ أَنَّ حَجْرًا مِثْلَ سَبْعِ خَلِفَاتِ أَلْقِي عَنْ شَفِيرِ جَهَنَّمَ هَوَى فِيهَا سَبْعِينَ خَرِيفًا لَا يَبْلُغُ قَعْرَهَا. ض

7409. Yedi gebe deve ağırlığındaki bir taş, cehennemin kenarından aşağıya atılacak olsa yetmiş yılda dibine varamaz.⁷⁴⁰⁹

٧٤١٠- لَوْ أَنَّ دُلُوءًا مِنْ غَسَاقٍ يُهْرَاقُ فِي الدُّنْيَا لَأَنْتَنَ أَهْلُ الدُّنْيَا. صَح

7410. Cehennem içeceğinden olan gassaktan bir kova dünyaya dökülse, dünyada ne varsa hepsi kokardı.⁷⁴¹⁰

٧٤١١- لَوْ أَنَّ رَجُلًا يُجَرُّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وُلِدَ إِلَى يَوْمٍ يَمُوتُ هَرَمًا فِي مَرْضَةٍ اللَّهُ تَعَالَى لَحَقَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

7411. Kişi doğumundan ölümüne kadar Allah'ın rızası uğrunda yüz üstü yerde sürünse kıyamet günü yine de onun değerinin olmadığını görür.⁷⁴¹¹

⁷⁴⁰⁶ Taberânî, VI, 59; Heysemî, X, 417.

⁷⁴⁰⁷ Beyhakî, VIII, 22; Münzirî, III, 294; Müttekî, nr. 39893.

⁷⁴⁰⁸ İbni Asâkir, VII, 415.

⁷⁴⁰⁹ Hennâd, I, 175.

⁷⁴¹⁰ Hâkim, V, 644.

⁷⁴¹¹ Ahméd, IV, 185; Buhârî, Kebîr, I, 15; Taberânî, XVII, 122; Heysemî, X, 225.

٧٤١٢- لَوْ أَنَّ رَجُلًا فِي حَجَرِهِ دَرَاهِمُ يَفْسِمُهَا وَآخِرُ يَذْكُرُ اللَّهَ كَانَ الذَّاكِرُ لِلَّهِ أَفْضَلَ. ح

7412. Birinin kucağında dirhemler olup sadaka olarak taksim etse, diğeri de Allah'ı zikretse Allah'ı zikreden öbür kişiden daha üstün olur.⁷⁴¹²

٧٤١٣- لَوْ أَنَّ شَرَارَةً مِنْ شَرِّ جَهَنَّمَ بِالْمَشْرِقِ لَوَجَدَ حَرَّهَا مِنْ بِالْمَغْرِبِ. ض

7413. Cehennem kıvılcımlarından bir kıvılcım doğuda olsa, batıdaki bir kişi onun hararetini hissederd. ⁷⁴¹³

٧٤١٤- لَوْ أَنَّ شَيْئًا كَانَ فِيهِ شِفَاءٌ مِنَ الْمَوْتِ لَكَانَ فِي السَّنَا. صَح

7414. Bir şeyde ölümün ilacı olsaydı sinamekide olurdu. ⁷⁴¹⁴

٧٤١٥- لَوْ أَنَّ عَبْدَيْنِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ وَاحِدٌ فِي الْمَشْرِقِ وَآخَرُ فِي الْمَغْرِبِ لَجَمَعَ اللَّهُ تَعَالَى بَيْنَهُمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ هَذَا الَّذِي كُنْتَ تُحِبُّهُ فِيَّ. ض

7415. Biri doğuda diğeri batıda olan iki kul birbirlerini Allah için severlerse Allah Teala onları kıyamet günü biraraya getirir ve; "İşte bu benim için sevdiğin kimse budur!" buyurur. ⁷⁴¹⁵

٧٤١٦- لَوْ أَنَّ قَطْرَةً مِنَ الرُّقُومِ قَطَرَتْ فِي دَارِ الدُّنْيَا لَأَفْسَدَتْ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا مَعَاشَهُمْ فَكَيْفَ بِمَنْ تَكُونُ طَعَامُهُ. ح

7416. Cehennem yiyeceği olan zakkumdan bir tek damla dünyaya damlasa, dünya halkının düzeni bozulurdu; yiyeceği bu olanın durumunu siz düşünün! ⁷⁴¹⁶

٧٤١٧- لَوْ أَنَّ مِقْمَعًا مِنْ حَدِيدٍ وَضِعَ فِي الْأَرْضِ فَاجْتَمَعَ لَهُ الثَّقَلَانِ مَا أَقْلَوْهُ مِنَ الْأَرْضِ وَلَوْ ضُرِبَ الْجَبَلُ بِمِقْمَعٍ مِنْ حَدِيدٍ كَمَا يُضْرَبُ أَهْلُ النَّارِ لَتَفَتَّتْ وَعَادَ غُبَارًا. صَح

⁷⁴¹² Taberânî, Evsat, VI, 116; Heysemî, X, 74.

⁷⁴¹³ Münziri, IV, 462; Müttekî, nr. 39487; Zebîdî, X, 519.

⁷⁴¹⁴ Hâkim, IV, 448.

⁷⁴¹⁵ Beyhakî, Şuab, VI, 492.

⁷⁴¹⁶ Ahmed, I, 338; İbri Hibbân, XV, 511; Hâkim, II, 322.

7417. Cehennemde bulunan topuzlardan biri yeryüzüne konulsa insanlarla cinlerin hepsi bir araya gelse dahi onu yerinden oynatamazlardı; o demir topuzlardan biriyle cehennemde olanlara vurulduğu gibi bir dağa vurulacak olsa o dağ paramparça olur, toz duman haline gelirdi.⁷⁴¹⁷

٧٤١٨- لَوْ أَنَّكُمْ تَكُونُونَ عَلَى كُلِّ حَالٍ عَلَى الْحَالَةِ الَّتِي أَنْتُمْ عَلَيْهَا عِنْدِي لَصَافَحْتَكُمْ الْمَلَائِكَةُ بِأَكْفِهِمْ وَلَزَارَتْكُمْ فِي بُيُوتِكُمْ وَلَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لَجَاءَ اللَّهُ بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ كَمَا يَغْفِرُ لَهُمْ. ض

7418. Sizler her zaman benim yanımda bulunduğunuz hal içinde olseydiniz melekler sizinle el sıkışır ve evlerinizde sizleri ziyaret ederlerdi; eğer günah işlemeseydiniz Allah sizin yerinize bağışlamak için günah işleyen başka birilerini yaratırdı.⁷⁴¹⁸

٧٤١٩- لَوْ أَنَّكُمْ إِذَا خَرَجْتُمْ مِنْ عِنْدِي تَكُونُونَ عَلَى الْحَالِ الَّذِي تَكُونُونَ عَلَيْهِ لَصَافَحْتَكُمْ الْمَلَائِكَةُ بِطُرُقِ الْمَدِينَةِ. ض

7419. Yanımdan çıktığınızda yanımda bulunduğunuz hal üzere olseydiniz, melekler Medine'nin sokaklarında sizinle tokalaşırdı.⁷⁴¹⁹

٧٤٢٠- لَوْ أَنَّكُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا. صَح

7420. Eğer Allah'a hakkıyla tevekkül etseydiniz, sabahleyin yuvasından aç çıkıp akşamleyin karnı tok olarak dönen kuşların rızıklandığı gibi Allah sizi de rızıklandırırdı.⁷⁴²⁰

٧٤٢١- لَوْ آمَنَ بِي عَشْرَةٌ مِنَ الْيَهُودِ لَأَمَنَ بِي الْيَهُودُ. صَح

7421. Yahudilerden bana on kişi iman etseydi, diğer yahudiler de iman ederdi.⁷⁴²¹

⁷⁴¹⁷ Ahmed, III, 29; Ebû Yalâ, II, 526; Hâkim, IV, 642; Heysemî, X, 388.

⁷⁴¹⁸ Ahmed, II, 304.

⁷⁴¹⁹ Ebû Yalâ, VI, 58; Heysemî, X, 310.

⁷⁴²⁰ Ahmed, I, 30; Hâkim, IV, 354; Ziyâ, I, 33.

⁷⁴²¹ Ahmed, II, 346; Müttekî, nr. 1347.

٧٤٢٢- لَوْ أَخْطَأْتُمْ حَتَّى تَبْلُغَ خَطَايَاكُمْ السَّمَاءَ ثُمَّ تُبْتُمْ لَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ. ح

7422. Göge ulaşacak kadar günah işleyip sonra da tevbe etseniz, Allah tevbelerinizi kabul eder.⁷⁴²²

٧٤٢٣- لَوْ أَدِنَ اللَّهُ تَعَالَى فِي التِّجَارَةِ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ لَاتَّجَرُوا فِي الْبُرِّ وَالْعَطْرِ. ض

7423. Allah Teala cennet halkının ticaret yapmalarına izin verse, onlar kumaş ve koku ticareti yaparlardı.⁷⁴²³

٧٤٢٤- لَوْ أَعْلَمْتُ لَكَ فِيهِ خَيْرًا لَعَلَّمْتُكَ لِأَنَّهُ أَفْضَلُ الدُّعَاءِ مَا خَرَجَ مِنَ الْقَلْبِ بِحَدِّ وَاجْتِهَادٍ فَذَلِكَ الَّذِي يُسْمَعُ وَيُسْتَجَابُ وَإِنْ قَلَّ. ض

7424. Benim ettiğim duanın sana faydalı olacağını bilsem onları sana öğrettirdim; ancak en iyi dua kişinin samimi bir şekilde içinden geldiği gibi ettiği duadır; Allah katında icabete en yakın ve kabul edilen dua budur.⁷⁴²⁴

٧٤٢٥- لَوْ اغْتَسَلْتُمْ مِنَ الْمَذْيِ لَكَانَ أَشَدَّ عَلَيْكُمْ مِنَ الْحَيْضِ.

7425. Eğer meziden dolayı gusledecek olsaydınız, bu sizin için hayızdan daha zor olurdu.⁷⁴²⁵

٧٤٢٦- لَوْ أَفْلَيْتَ أَحَدًا مِنْ ضَمَّةِ الْقَبْرِ لَأُفْلَيْتَ هَذَا الصَّبِيُّ. ض

7426. Kabrin sıkmasından kurtulabilenler olsaydı çocuklar kurtulurdu.⁷⁴²⁶

٧٤٢٧- لَوْ أَفْسَمْتُ لَبَرَزْتُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَبْلَ سَابِقِ أُمَّتِي. ح

7427. Ümmetimin öncüleri girmeden hiç kimsenin cennete giremeyeceğine yemin etsem yeminim boşa gitmez.⁷⁴²⁷

٧٤٢٨- لَوْ أَفْسَمْتُ لَبَرَزْتُ إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ الرَّعَاءُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ وَإِنَّهُمْ لَيَعْرِفُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِطُولِ أَعْنَاقِهِمْ.

⁷⁴²² Bûsîrî, IV, 246.

⁷⁴²³ Taberânî, Sağîr, II, 17; Heysemî, X, 416.

⁷⁴²⁴ Hâkim, III, 201.

⁷⁴²⁵ Suyûtî, Sağîr, nr. 7425.

⁷⁴²⁶ Taberânî, IV, 121; Heysemî, III, 47.

⁷⁴²⁷ Heysemî, X, 69.

7428. Yeminle söyleyebilirim ki Allah'ın en sevimli kulları, namaz için güneşle ayı gözetleyip duranlardır; kıyamet günü onlar boylarının uzunluğuyla tanınırlar.⁷⁴²⁸

٧٤٢٩-لَوْ أَهْدَيْتُ إِلَى كِرَاعٍ لَقَبِلْتُ وَلَوْ دُعِيتُ عَلَيْهِ لَأَجَبْتُ. ض

7429. Bir koyun paçası bile hediye edilse onu kabul eder, bir paça yemeğine bile davet edilsem ona da icabet ederdim.⁷⁴²⁹

٧٤٣٠-لَوْ بَغَى جَبَلٌ عَلَى جَبَلٍ لَدُكَّ الْبَاغِي مِنْهُمَا. ض

7430. Bir dağ başka bir dağa taşkınlık yapacak olsa, taşkınlık yapan yerle bir olurdu.⁷⁴³⁰

٧٤٣١-لَوْ بُنِيَ مَسْجِدِي هَذَا إِلَى صَنْعَاءَ كَانَ مَسْجِدِي. ض

7431. Mescidim Sana'ya kadar genişletilse bile yine benim mescidimdir.⁷⁴³¹

٧٤٣٢-لَوْ تَرَكَ أَحَدٌ لِأَخِي لَتَرَكَ ابْنُ الْمُقْعَدَيْنِ. ض

7432. Ölümünden bir kişi kurtulacak olsaydı, kötürüm olan ana babanın çocuğu kurtulurdu.⁷⁴³²

٧٤٣٣-لَوْ تَعَلَّمَ الْبَهَائِمُ مِنَ الْمَوْتِ مَا يَعْلَمُ بَنُو آدَمَ مَا أَكَلْتُمْ مِنْهَا سَمِينًا. ض

7433. Hayvanlar ölüm hakkında insanların bildiğini bilseydi, insanlar hiçbir zaman besili hayvan eti yiyemezdi.⁷⁴³³

٧٤٣٤-لَوْ تَعَلَّمَ الْمَرْأَةُ حَقَّ الزَّوْجِ لَمْ تَقْعُدْ مَا حَصَرَ عَدَاؤُهُ وَعَشَاؤُهُ حَتَّى يَفْرَغَ مِنْهُ. ض

7434. Kadın kocasının üzerindeki hakkını bilseydi öğle ve akşam yemeklerinde kocası yemeğini bitirmeden oturmayıp ona hizmet ederdi.⁷⁴³⁴

⁷⁴²⁸ Taberânî, Evsat, V, 106; Heysemî, I, 326.

⁷⁴²⁹ Ahmed, III, 209; İbni Hibbân, XII, 103.

⁷⁴³⁰ Buhârî, Müfred, I, 206.

⁷⁴³¹ Deylemî, III, 378.

⁷⁴³² Beyhakî, IV, 66; Heysemî, II, 320.

⁷⁴³³ Beyhakî, Şuab, VII, 353.

⁷⁴³⁴ Taberânî, XX, 160; Heysemî, IV, 309.

۷۴۳۵- لَوْ تَعْلَمُونَ قَدَرَ رَحْمَةِ اللَّهِ لَا تَكَلَّمْتُمْ عَلَيْهَا. ض

7435. Allah'ın rahmetinin ne kadar geniş olduğunu bilseydiniz ona güvenip ameli terkederdiniz.⁷⁴³⁵

۷۴۳۶- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيراً. صَح

7436. Benim bildiklerimi bilmiş olsaydınız, az güler çok ağlardınız.⁷⁴³⁶

۷۴۳۷- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيراً وَلَمَّا سَأَغَ لَكُمْ الطَّعَامُ
وَلَا الشَّرَابُ. صَح

7437. Benim bildiklerimi bilmiş olsaydınız az güler çok ağlar, rahatlıkla yiyip içemezsiniz.⁷⁴³⁷

۷۴۳۸- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيراً وَلَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً وَلَخَرَجْتُمْ إِلَى الصُّعَدَاتِ
تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى لَا تَذُرُونَ تَنْجُونَ أَوْ لَا تَنْجُونَ. صَح

7438. Sizler benim bildiğimi bilseydiniz az gülüp çok ağlar, yüksek dağlara çıkarak Allah'a yalvarırdınız; zira kurtulup kurtulamayacağınızı bilmiyorsunuz.⁷⁴³⁸

۷۴۳۹- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيراً وَلَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً يَظْهَرُ النَّفَاقُ وَتَرْتَفِعُ
الْأَمَانَةُ وَتُقْبَضُ الرَّحْمَةُ وَيُتَّهَمُ الْأَمِينُ وَيُؤْتَمَنُ غَيْرُ الْأَمِينِ نَاحَ بَكْمُ الشُّرْفِ الْجُونُ
الْفِتْنُ كَأَمَثِلِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ. صَح

7439. Benim bildiklerimi bilmiş olsaydınız az güler çok ağlardınız; zamanla nifak baş gösterir, emniyet ortadan kalkar, rahmet çekilir, emin olanlara hain, hain olanlara emin gözüyle bakılır; onlar olduğu zaman doğu tarafından gelen fitneler zifiri karanlıklar gibi üzerinize çöker.⁷⁴³⁹

⁷⁴³⁵ Heysemî, X, 213; Müttekî, nr. 894.

⁷⁴³⁶ Ahmed, III, 154.

⁷⁴³⁷ Hâkim, IV, 622.

⁷⁴³⁸ Hâkim, IV, 356; Beyhakî, Şuab, I, 486; Heysemî, X, 230.

⁷⁴³⁹ Hâkim, IV, 622.

٧٤٤٠- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أُدْخِرَ لَكُمْ مَا خَزِنْتُمْ عَلَىٰ مَا زُيِّ عَنْكُمْ. صَح

7440. Eğer sizin için hazırlanan mükafatı bilseydiniz, elinizden çıkan şeylere asla üzülmezsiniz.⁷⁴⁴⁰

٧٤٤١- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ لَا حَبِيبْتُمْ أَنْ تَزْدَادُوا فَاقَةً وَحَاجَةً. صَح

7441. Allah katında nelere sahip olacağınızı bilseydiniz, sıkıntı ve ihtiyaçlarınızın daha fazla artmasını isterdiniz.⁷⁴⁴¹

٧٤٤٢- لَوْ تَعْلَمُونَ مِنَ الدُّنْيَا مَا أَغْلَمَ لَا سْتَرَا حَتَّىٰ أَنْفُسُكُمْ مِنْهَا.

7442. Dünya hakkında benim bildiğimi bilseydiniz, ona karşı rahat olurdunuz.⁷⁴⁴²

٧٤٤٣- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِي الْمَسْأَلَةِ مَا مَشَىٰ أَحَدٌ إِلَىٰ أَحَدٍ يَسْأَلُهُ شَيْئاً

7443. Dilencilikte neler olduğunu bilseydiniz, hiç kimse dilenmek için bir başkasına gitmezdi.⁷⁴⁴³

٧٤٤٤- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ مَا كَانَتْ إِلَّا قُرْعَةً. صَح

7444. Eğer birinci saftaki sevabı bilseydiniz, oraya ancak kurayla geçmek isterdiniz.⁷⁴⁴⁴

٧٤٤٥- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَنْتُمْ لَاقُونَ بَعْدَ الْمَوْتِ مَا أَكَلْتُمْ طَعَاماً عَلَىٰ شَهْوَةِ أَبَدٍ وَلَا

شَرِبْتُمْ شَرَاباً عَلَىٰ شَهْوَةِ أَبَدٍ وَلَا دَخَلْتُمْ بَيْتاً تَسْتَظِلُّونَ بِهِ وَلَمْ تَرَوْهُمْ إِلَى الصُّعَدَاتِ

تَلْدُمُونَ صُدُورَكُمْ وَتَبْكُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ. ض

7445. Eğer ölümden sonra karşılaşacağınız şeyleri bilseydiniz asla iştahla yemek yiyip su içmez, gölgelenmek için evlere girmeyip yüksek yerlere çıkarak çırpınır ve halinize ağlardınız.⁷⁴⁴⁵

⁷⁴⁴⁰ Ahmed, IV, 128; Heysemî, X, 260.

⁷⁴⁴¹ Taberânî, XVIII, 310; Münzirî, IV, 215; Müttekî, nr. 16604.

⁷⁴⁴² Hâkim, III, 628; Müttekî, nr. 6130.

⁷⁴⁴³ Hatîb, V, 171; Müttekî, nr. 16722.

⁷⁴⁴⁴ Müslim, Şalât 131; Beyhakî, III, 102; Münzirî, I, 316.

⁷⁴⁴⁵ İbni Asâkir, LVI, 268.

٧٤٤٦- لَوْ جَاءَ الْعُسْرُ فَدَخَلَ هَذَا الْجُحْرَ لَجَاءَ الْيُسْرُ فَدَخَلَ عَلَيْهِ فَأَخْرَجَهُ. صبح

7446. Zorluk gelip bir deliğe girse, kolaylık gelip onu oradan çıkarırdı.⁷⁴⁴⁶

٧٤٤٧- لَوْ خَشَعَ قَلْبُ هَذَا خَشَعَتْ جَوَارِحُهُ. ض

7447. Kişinin kalbi huşu içinde olursa, diğer organları da huşu içinde olur.⁷⁴⁴⁷

٧٤٤٨- لَوْ خِفْتُمْ اللَّهَ تَعَالَى حَقَّ خِيفَتِهِ لَعَلِمْتُمْ الْعِلْمَ الَّذِي لَا جَهْلَ مَعَهُ وَلَوْ عَرَفْتُمْ اللَّهَ تَعَالَى حَقَّ مَعْرِفَتِهِ لَزَالَتْ لِدُعَائِكُمُ الْجِبَالُ. ض

7448. Allah'dan gerçekten korksaydınız cahilliğin olmadığı bir ilimle alim olurdunuz; onu hakkıyla tanısaydınız duanızla dağlar da yerle bir olurdu.⁷⁴⁴⁸

٧٤٤٩- لَوْ دَعَا لَكَ إِسْرَافِيلُ وَجِبْرِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَحَمَلَةُ الْعَرْشِ وَأَنَا فِيهِمْ مَا تَزَوَّجْتَ إِلَّا الْمَرْأَةَ الَّتِي كُتِبَتْ لَكَ. ض

7449. Aralarında ben de olmak üzere İsrafil, Cibril, Mikail ve Arş'ı taşıyan melekler hepimiz dua etsek, sen yine de sana yazılan kadınla evlenirdin.⁷⁴⁴⁹

٧٤٥٠- لَوْ دُعِيَ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى شَيْءٍ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ فِي سَاعَةٍ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ لَاسْتُجِيبَ لِصَاحِبِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. ض

7450. Cuma gününün bir saatinde doğuyla batı arasında bir şey için, "Senden başka ilah yoktur; ey hannan ve mennan, ey gökleri ve yerleri en güzel şekilde yaratan, ey celal ve ikram sahibi!" diyerek dua edilirse, bu şekilde dua eden bir kişinin duası kabul edilir.⁷⁴⁵⁰

⁷⁴⁴⁶ Hâkîm, II, 280.

⁷⁴⁴⁷ Hâkîm, III, 210.

⁷⁴⁴⁸ İbnî Asâkir, XIII, 33.

⁷⁴⁴⁹ İbnî Asâkir, LII, 395.

⁷⁴⁵⁰ Hafîb, IV, 115.

٧٤٥١- لَوْ رَأَيْتَ الْأَجَلَ وَمَسِيرَهُ أَبْغَضْتَ الْأَمَلَ وَغُرُورَهُ. ض

7451. Eğer eceli ve onun sana doğru gelişini görseydin uzun emel beslemekten ve dünyaya aldanmaktan nefret ederdin.⁷⁴⁵¹

٧٤٥٢- لَوْ رَجَمْتُ أَحَدًا بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ لَرَجَمْتُ هَذِهِ. صَح

7452. Delilsiz olarak birini recmedecek olsaydım şüpheli bir kadını recmederdim.⁷⁴⁵²

٧٤٥٣- لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ لَكَانَ صَدِيقًا نَبِيًّا. ض

7453. Oğlum İbrahim yaşasaydı sadık bir peygamber olurdu.⁷⁴⁵³

٧٤٥٤- لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ مَارَقَ لَهُ خَالٌ. ض

7454. Oğlum İbrahim yaşasaydı Kıpti dayılarından hiçbir köle kalmazdı.⁷⁴⁵⁴

٧٤٥٥- لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ لَوَضَعْتُ الْجِزْيَةَ عَنْ كُلِّ قِبْطِي. ض

7455. Oğlum İbrahim yaşasaydı Kıptilerden alınan cizye alınmazdı.⁷⁴⁵⁵

٧٤٥٦- لَوْ غَفَرَ لَكُمْ مَا تَأْتُونَ إِلَى الْبَهَائِمِ لَغَفَرَ لَكُمْ كَثِيرٌ. ح

7456. Hayvanlara yaptığınız şeylerin bağışlanması gerekseydi, bağışlanacak pek çok şey olurdu.⁷⁴⁵⁶

٧٤٥٧- لَوْ قُضِيَ كَانَ. ض

7457. Takdir olunan şey mutlaka olur.⁷⁴⁵⁷

⁷⁴⁵¹ İbni Asâkir, VI, 285.

⁷⁴⁵² Suyutî, Sağır, nr. 7452.

⁷⁴⁵³ İbni Sad, I, 140.

⁷⁴⁵⁴ Müttekî, nr. 32205.

⁷⁴⁵⁵ İbni Sad, I, 144.

⁷⁴⁵⁶ Ahmed, VI, 441; Heysemî, X, 217.

⁷⁴⁵⁷ Hatîb, III, 303; İbnü'l-Cevzi, İlel, I, 156; Aclûnî, II, 225.

٧٤٥٨- لَوْ قِيلَ لِأَهْلِ النَّارِ إِنَّكُمْ مَآكِثُونَ فِي النَّارِ عَدَدَ كُلِّ حَصَاةٍ فِي الدُّنْيَا لَفَرَحُوا بِهَا وَلَوْ قِيلَ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ إِنَّكُمْ مَآكِثُونَ بِهَا عَدَدَ كُلِّ حَصَاةٍ لَحَزِنُوا وَلَكِنْ جُعِلَ لَهُمُ الْأَبَدُ. ض.

7458. Cehennem ehline orada yeryüzündeki çakıllar adedince kalacakları söylense ona sevinirler, cennet ehline de orada yeryüzündeki çakıllar sayısınca kalacakları söylense onlar da ona üzülürler; her iki grup da orada ebedi kalırlar.⁷⁴⁵⁸

٧٤٥٩- لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ عِنْدَ الثَّرَيَّا لَتَنَآوَلَهُ رِجَالٌ مِنْ فَارِسَ. ض.

7459. İman Sürayya yıldızında bile olsa Farslılar'dan bazıları gidip onu alacaktır.⁷⁴⁵⁹

٧٤٦٠- لَوْ كَانَ الْحَيَاءُ لِرِجَالٍ لَكَانَ رِجُلًا صَالِحًا. ض.

7460. Haya bir adam olsaydı, iyi bir adam olurdu.⁷⁴⁶⁰

٧٤٦١- لَوْ كَانَ الصَّبْرُ لِرِجَالٍ لَكَانَ رِجُلًا كَرِيمًا. ض.

7461. Sabır bir insan olsaydı, iyi bir insan olurdu.⁷⁴⁶¹

٧٤٦٢- لَوْ كَانَ الْعُجْبُ لِرِجَالٍ كَانَ رِجُلًا سَوْءًا. ض.

7462. Kendini beğenme olan ucub bir adam olsaydı, kötü bir adam olurdu.⁷⁴⁶²

٧٤٦٣- لَوْ كَانَ الْعُسْرُ فِي جُحْرِ لَدَخَلٍ عَلَيْهِ الْيُسْرُ حَتَّى يُخْرِجَهُ. ض.

7463. Zorluk bir deliğe girse, kolaylık gelip onu oradan çıkarır.⁷⁴⁶³

٧٤٦٤- لَوْ كَانَ الْعِلْمُ مُعَلَّقًا بِالثَّرَيَّا لَتَنَآوَلَهُ قَوْمٌ مِنْ أَبْنَاءِ فَارِسَ. ض.

⁷⁴⁵⁸ Taberânî, X, 179; Heysemî, X, 396.

⁷⁴⁵⁹ Müslim, Fedâilü's-sahâbe 231, Ahmed, II, 417.

⁷⁴⁶⁰ Hatîb, II, 355.

⁷⁴⁶¹ Ebû Nuaym, VIII, 290.

⁷⁴⁶² Suyûtî, Sağır, nr. 7462.

⁷⁴⁶³ Taberânî, X, 70; Heysemî, VII, 139.

7464. İlim Süreyya yıldızında bile asılı olsaydı, Farslılar'dan bir grup mutlaka ona ulaşırdu. ⁷⁴⁶⁴

٧٤٦٥- لَوْ كَانَ الْفُخْشُ خَلْقًا لَكَانَ شَرَّ خَلْقِ اللَّهِ. ض.

7465. Çirkinlik bir mahluk olsaydı, Allah'ın en kötü mahluklarından biri olurdu. ⁷⁴⁶⁵

٧٤٦٦- لَوْ كَانَ الْقُرْآنُ فِي إِهَابٍ مَا أَكَلَتْهُ النَّارُ. ض.

7466. Kuran bir deri içinde olsa, ateş onu yakmazdı. ⁷⁴⁶⁶

٧٤٦٧- لَوْ كَانَ الْمُؤْمِنُ فِي جُحْرِ صَبَّ لَقَيْضَ اللَّهِ لَهُ مَنْ يُؤْذِيهِ. ض.

7467. Mümin keler deliğinde bile olsa Allah ona eziyet edecek birini musallat eder. ⁷⁴⁶⁷

٧٤٦٨- لَوْ كَانَ الْمُؤْمِنُ عَلَى قَصَبَةٍ فِي الْبَحْرِ لَقَيْضَ اللَّهِ لَهُ مَنْ يُؤْذِيهِ. ض.

7468. Mümin denizde bir kamış üzerinde olsa bile, ona eziyet edecek biri mutlaka çıkar. ⁷⁴⁶⁸

٧٤٦٩- لَوْ كَانَ أُسَامَةُ جَارِيَةً لَكَسَوْتُهُ وَخَلَيْتُهُ حَتَّى أَنْفَقَهُ. ح.

7469. Üsame bir kız olsaydı, evleninceye kadar onu giydirip süslerdim. ⁷⁴⁶⁹

٧٤٧٠- لَوْ كَانَ بَعْدِي نَبِيٌّ لَكَانَ عُمرُ بْنُ الْخَطَّابِ.

7470. Benden sonra peygamber gelseydi, Ömer İbni Hattab gelirdi. ⁷⁴⁷⁰

٧٤٧١- لَوْ كَانَ جُرَيْجُ الرَّاهِبِ فَقِيهًا عَالِمًا لَعَلِمَ أَنَّ إِجَابَتَهُ دُعَاءُ أُمِّهِ أَوْلَى مِنْ

عِبَادَةِ رَبِّهِ. ض.

⁷⁴⁶⁴ Taberânî, X, 85; Heysemî, VII, 139; Aclûnî, II, 213.

⁷⁴⁶⁵ Zebîdî, VII, 479.

⁷⁴⁶⁶ Taberânî, XVII, 308; Heysemî, VII, 158.

⁷⁴⁶⁷ Taberânî, IX, 113; Beyhakî, Şuab, VII, 146; Heysemî, VII, 286.

⁷⁴⁶⁸ Müttekî, nr. 718.

⁷⁴⁶⁹ Ahmed, V, 139.

⁷⁴⁷⁰ Ahmed, IV, 154; Hâkim, III, 92; Heysemî, IX, 68.

7471. Rahip Cüreyc anlayış sahibi bir alim olsaydı, anasının çağrısına cevap vermesinin rabbine ettiği ibadetten daha hayırlı olduğunu bilirdi.⁷⁴⁷¹

٧٤٧٢-لَوْ كَانَ حُسْنُ الْخُلُقِ رَجُلًا يَمْشِي فِي النَّاسِ لَكَانَ رَجُلًا صَالِحًا. ض

7472. Güzel ahlak halk arasında dolaşan bir adam olsaydı, iyi bir adam olurdu.⁷⁴⁷²

٧٤٧٣-لَوْ كَانَ سُوءُ الْخُلُقِ رَجُلًا يَمْشِي فِي النَّاسِ لَكَانَ رَجُلًا سُوءًا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقْنِي فَحَاشَا. ض

7473. Kötü ahlak insanlar arasında yürüyen bir insan olsaydı kötü bir kişi olurdu; Allah beni kötü konuşan biri olarak yaratmadı.⁷⁴⁷³

٧٤٧٤-لَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقَ الْقَدْرِ لَسَبَقْتُهُ الْعَيْنُ. صَح

7474. Kaderin önüne geçen bir şey olsaydı, onu nazar değmesi geçerdi.⁷⁴⁷⁴

٧٤٧٥-لَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقَ الْقَدْرِ لَسَبَقْتُهُ الْعَيْنُ وَإِذَا اسْتُغْسِلْتُمْ فَاغْسِلُوا. صَح

7475. Kaderin önüne geçen bir şey olsaydı nazar değmesi onun önüne geçerdi; nazarı değen kişinin yıkanması istenirse hemen yıkansın.⁷⁴⁷⁵

٧٤٧٦-لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادٍ مِنْ مَالٍ لَا يَبْتَغِي إِلَيْهِ ثَانِيًا وَلَوْ كَانَ لَهُ وَادِيَانِ لَا يَبْتَغِي لَهُمَا ثَالِثًا وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ. صَح

7476. Ademoğlunun bir vadi dolusu malı olsa, ikinci bir vadiyi ister, iki vadi dolusu malı olsa, üçüncüsünü ister; onun karnunu topraktan başka birşey doldurmaz; Allah tevbe edenlerin tevbesini ise kabul eder.⁷⁴⁷⁶

⁷⁴⁷¹ Hakîm, IV, 7; Beyhakî, VI, 195.

⁷⁴⁷² Müttekî, nr. 5190.

⁷⁴⁷³ Aclûnî, II, 210.

⁷⁴⁷⁴ Ahmed, VI, 438.

⁷⁴⁷⁵ Ahmed, VI, 438; Beyhakî, IX, 348.

⁷⁴⁷⁶ Ahmed, III, 247.

٧٤٧٧-لَوْ كَانَ لابنِ آدَمَ وَادٍ مِنْ نَخْلٍ لَتَمَنَّى مِثْلَهُ ثُمَّ تَمَنَّى مِثْلَهُ حَتَّى يَتَمَنَّى أَوْدِيَةً
وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ. صح

7477. İnsanoğlunun bir vadi dolusu hurmalığı olsa bir benzerini hatta bir çok vadi dolusu hurmalığının olmasını ister; onun gözünü topraktan başkası doyurmaz.⁷⁴⁷⁷

٧٤٧٨-لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ أَحَدٍ ذَهَباً لَسَرَّيْنِي أَنْ لَا يَمُرَّ عَلَيَّ ثَلَاثٌ وَعِنْدِي مِنْهُ شَيْءٌ
إِلَّا شَيْءٌ أَرْصِدُهُ لِدَيْنٍ. صح

7478. Uhud dağı kadar altınım olsa, üç gün geçmeden onun hepsini dağıtır, borcumu ödeyebilecek kadarı dışında yanımda ondan hiçbir şey bırakmazdım.⁷⁴⁷⁸

٧٤٧٩-لَوْ كَانَ مُسْلِمًا فَأَعْتَقْتُمْ عَنْهُ أَوْ تَصَدَّقْتُمْ عَنْهُ أَوْ حَجَجْتُمْ عَنْهُ بَلَغَهُ ذَلِكَ. ح

7479. Ölen eğer müslümansa, onun adına köle azad edip sadaka vermeniz ya da hacca gitmeniz sevap olarak ona ulaşır.⁷⁴⁷⁹

٧٤٨٠-لَوْ كَانَتْ الدُّنْيَا تَغْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَقَى كَافِرًا مِنْهَا شَرْبَةً مَاءٍ. صح

7480. Dünyanın Allah katında sivrisinek kanadı kadar bir değeri olsaydı, kafire ondan bir yudum su dahi vermezdi.⁷⁴⁸⁰

٧٤٨١-لَوْ كُنْتُ أَمِراً أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا. صح

7481. Birinin bir başkasına secde etmesini emredecek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim.⁷⁴⁸¹

٧٤٨٢-لَوْ كُنْتُ أَمِراً أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ النِّسَاءَ أَنْ يَسْجُدْنَ لِأَزْوَاجِهِنَّ

لِمَا جَعَلَ اللَّهُ لَهُمْ عَلَيْهِنَّ مِنَ الْحَقِّ. صح

⁷⁴⁷⁷ Ahmed, III, 341; İbni Hibbân, VIII, 27; Heysemî, X, 243.

⁷⁴⁷⁸ Beyhakî, V, 354; İbni Hacer, V, 55.

⁷⁴⁷⁹ Beyhakî, VI, 319, IX, 67.

⁷⁴⁸⁰ Heysemî, X, 288.

⁷⁴⁸¹ Ahmed, IV, 381; Hâkim, IV, 190.

7482. Birinin bir başkasına secde etmesini emredecek olsaydım, üzerlerindeki haklarından dolayı kadınların kocalarına secde etmelerini emrederdim.⁷⁴⁸²

٧٤٨٣- لَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنْ أُمَّتِي خَلِيلًا دُونَ رَبِّي لَاتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنْ أَخِي وَصَاحِبِي. ح

7483. Rabbimden başka bir dost edinecek olsaydım Ebu Bekir'i dost edinirdim; ama o benim din kardeşim ve arkadaşımıdır.⁷⁴⁸³

٧٤٨٤- لَوْ كُنْتُ مُؤَمَّرًا عَلَى أُمَّتِي أَحَدًا مِنْ غَيْرِ مَشُورَةٍ مِنْهُمْ لَأَمَرْتُ عَلَيْهِمْ ابْنَ أُمِّ عَبْدِ. صَح

7484. Eğer ümmetimle istişare etmeden onların başına birini idareci olarak tayin etseydim, İbni Ümmü Abd'i tayin ederdim.⁷⁴⁸⁴

٧٤٨٥- لَوْ كُنْتُ امْرَأَةً لَغَيَّرْتُ أَظْفَارَكَ بِالْحِثَاءِ. ح

7485. Kadın olsaydın tırnaklarının rengini kınayla boyardın.⁷⁴⁸⁵

٧٤٨٦- لَوْ كُنْتُمْ تَغْرِفُونَ مِنْ بَطْحَانَ مَا زِدْتُمْ. صَح

7486. Buthan vadisinden avuçla gümüş toplasaydın, evlilik için daha fazlasını bulamazdınız.⁷⁴⁸⁶

٧٤٨٧- لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لَجَاءَ اللَّهُ تَعَالَى بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ لِيَغْفِرَ لَهُمْ. ح

7487. Eğer siz günah işlememiş olsaydınız Allah Teala, günah işleyen başkalarını getirir, sonra onların günahlarını mağfiret ederdi.⁷⁴⁸⁷

٧٤٨٨- لَوْ لَمْ تَكُونُوا تُذْنِبُونَ لَخَفْتُ عَلَيْكُمْ مَا هُوَ أَكْبَرُ مِنْ ذَلِكَ الْعُجْبِ الْعُجْبِ. ض

⁷⁴⁸² Hâkim, IV, 190; Taberânî, XVIII, 351; Beyhakî, VII, 291.

⁷⁴⁸³ Ahmed, IV, 4.

⁷⁴⁸⁴ Ahmed, I, 107; Hâkim, III, 359.

⁷⁴⁸⁵ Ahmed, VI, 262; Biat sırasında örtü içindeki elin tanınması üzerine söylenmiştir.

⁷⁴⁸⁶ Ahmed, III, 448; Hâkim, II, 194; Beyhakî, VII, 235.

⁷⁴⁸⁷ Ahmed, I, 298.

7488. Günah işlemeseydiniz sizin için daha büyük bir şeyden, kendinizi beğenmenizden endişe ederdim.⁷⁴⁸⁸

٧٤٨٩- لَوْ لَمْ يَنْقُ مِنَ الدَّهْرِ إِلَّا يَوْمَ لَبِغْتَ اللَّهُ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَمْلُؤُهَا عَدْلًا
كَمَا مِلْتُ جَوْرًا. ح

7489. Zaman olarak bir gün bile kalmış olsa Allah Teala ehl-i beytimden birini gönderir ve zulümle dolan dünyayı yeniden adaletle doldurur.⁷⁴⁸⁹

٧٤٩٠- لَوْ لَمْ يَنْقُ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمَ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يُبْعَثَ فِيهِ رَجُلٌ
مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ اسْمَهُ اسْمِي وَاسْمُ أَبِيهِ اسْمُ أَبِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا
كَمَا مِلْتُ ظُلْمًا وَجَوْرًا

7490. Dünyanın bir günlük dahi ömrü kalsa Allah Teala o günü uzatır ve adı adıma, babasının adı da babamın adına uyan birini gönderir; o kişi dünya nahl kötülük ve zulümle dolduysa onu adalet ve iyilikle doldurur.⁷⁴⁹⁰

٧٤٩١- لَوْ لَمْ يَنْقُ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمَ لَطَوَّلَهُ اللَّهُ حَتَّى يَمْلِكَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي
يَمْلِكُ جَبَلَ الدَّيْلَمِ وَالْقُسْطَنْطِينِيَّةَ.

7491. Dünyanın bir günlük ömrü kalsa dahi ehl-i beytimden biri çıkıp Deylem dağı bölgesiyle Kostantiniyye'ye sahip olana kadar Allah Teala o günü uzatır.⁷⁴⁹¹

٧٤٩٢- لَوْ مَرَّتِ الصَّدَقَةُ عَلَى يَدَيِّ مِائَةٍ لَكَانَ لَهُمْ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أَجْرِ الْمُتَبَدِّي
مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا. ض

⁷⁴⁸⁸ Beyhaki, Şuab, V, 453.

⁷⁴⁸⁹ Ahmed, I, 99.

⁷⁴⁹⁰ Taberânî, X, 166; Müttekî, nr. 38676.

⁷⁴⁹¹ Müttekî, nr. 38674.

7492. Eğer sadaka yerine ulaşıncaya kadar yüz kişinin elinden geçse hepsine ilk verenin sevabı kadar sevap yazılır, onun sevabından da bir-şey eksilmez.⁷⁴⁹²

٧٤٩٣- لَوْ نَجَا أَحَدٌ مِنْ ضَمَّةِ الْقَبْرِ لَنَجَا سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ وَلَقَدْ ضَمَّ ضَمَّةً ثُمَّ رُوِيَ عَنْهُ

7493. Kabir sıkmasından bir kişi kurtulabilseydi Sad İbni Muaz kurtulurdu; onu bile bir kere sıkı da öyle bıraktı.⁷⁴⁹³

٧٤٩٤- لَوْ نَزَلَ مُوسَى فَاتَّبَعْتُمُوهُ وَتَرَكْتُمُونِي لَضَلَلْتُمْ أَنَا حَظُّكُمْ مِنَ النَّبِيِّ وَأَنْتُمْ حَظِّي مِنَ الْأَمَمِ. ض

7494. Eğer Musa gelse, beni bırakıp da ona tabi olsanız dalalete düşmüş olursunuz; zira ben sizin peygamberiniz, siz de benim ümmetimsiniz.⁷⁴⁹⁴

٧٤٩٥- لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى نَاسٌ دِمَاءَ رِجَالٍ وَأَمْوَالَهُمْ وَلَكِنْ الْيَمِينُ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ. صَح

7495. İnsanlara yalnız iddiaları sebebiyle bir takım haklar verilecek olsaydı, bazı kişiler bazı insanların kanlarıyla mallarını almaya kalkarlardı, ama yemin davalıya düşer.⁷⁴⁹⁵

٧٤٩٦- لَوْ يَعْلَمُ الَّذِي يَشْرَبُ وَهُوَ قَائِمٌ مَا فِي بَطْنِهِ لَاسْتَقَاءَ. ض

7496. Ayakta su içen karnunda ne olacağını bilse, onu kusardı.⁷⁴⁹⁶

٧٤٩٧- لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ. صَح

7497. Namaz kılanın önünden geçen kimse ne kadar günah işlediğini bilmiş olsaydı, kırk kadar zaman yerinde durması onun için daha hayırlı olurdu.⁷⁴⁹⁷

⁷⁴⁹² Hatîb, VII, 131.

⁷⁴⁹³ Taberânî, X, 334; a. mlf, Evsat, VI, 349; Heysemî, III, 46.

⁷⁴⁹⁴ Beyhakî, Şuab, IV, 307.

⁷⁴⁹⁵ Ahmed, I, 342.

⁷⁴⁹⁶ Beyhakî, VII, 282.

⁷⁴⁹⁷ Buhârî, Salât 101; Müslim, Salât 261; Ebû Dâvûd, Salât 108; Tirmizî, Mevâkît 134; Nesâî, Kible 8; İbni Mâce, İkâme 37; Hadiste geçen kırk sayısından gün mü ay mı kastedildiği konusunda tereddüt vardır.

٧٤٩٨- لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي لَأَحَبَّ أَنْ يَنْكَسِرَ فَخُذَهُ وَلَا يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ. ض.

7498. Kişi namaz kılanın önünden geçmenin ne kadar günah olduğunu bilmiş olsaydı, onun önünden geçmektense bacağının kırılmasını tercih ederdi.⁷⁴⁹⁸

٧٤٩٩- لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمَعَ فِي الْجَنَّةِ أَحَدٌ وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَنَطَ مِنَ الْجَنَّةِ أَحَدٌ. ح.

7499. Eğer mümin Allah katındaki azabı bilseydi, hiç kimse cennete girmeyi ümit etmez, kafir de onun katındaki rahmeti bilseydi, hiç kimse de cennete girmekten ümidini kesmezdi.⁷⁴⁹⁹

٧٥٠٠- لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا يَأْتِيهِ بَعْدَ الْمَوْتِ مَا أَكَلَ أَكْلَةً وَلَا شَرِبَ شَرْبَةً إِلَّا وَهُوَ يَبْكِي وَيَضْرِبُ عَلَى صَدْرِهِ. ض.

7500. Mümin öldükten sonra ne ile karşılaşacağını bilseydi göğsünü yumruklamadan ne yemek yiyebilir, ne de su içebilirdi.⁷⁵⁰⁰

٧٥٠١- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مِنَ الْوُخْدَةِ مَا أَعْلَمَ مَا سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَخُدَهُ. صَح.

7501. İnsanlar yalnızlıkta ne olduğunu benim kadar bilselerdi, hiçbir binitli geceleyin tek başına yolculuğa çıkmazdır.⁷⁵⁰¹

٧٥٠٢- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ لَاسْتَبَقُوا إِلَيْهِ وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوً. صَح.

7502. İnsanlar ezan okumanın ve namazda birinci safta bulunmanın ne kadar faziletli olduğunu bilselerdi, sonra bunları yapabilmek için kura çekmek zorunda kalsalardı kura çekerlerdi; şayet camide cemaate

⁷⁴⁹⁸ İbni Ebî Şeybe, I, 253.

⁷⁴⁹⁹ Müslim, Tevbe 23; Ahmed, II, 334; Münziri, IV, 262.

⁷⁵⁰⁰ Taberânî, Evsat, III, 373; Heysemî, X, 334.

⁷⁵⁰¹ Ahmed, II, 23.

erken yetişmenin ne kadar faziletli olduğunu bilselerdi, birbirleriyle yarışa girerler, eğer yatsı namazıyla sabah namazındaki fazileti bilselerdi emekleyerek de olsa bu iki namaza gelirlerdi.⁷⁵⁰²

۷۵۰۳- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا لَهُمْ فِي التَّائِذِينَ لَتَضَارَبُوا عَلَيْهِ بِالسُّيُوفِ. ح

7503. İnsanlar ezandaki fazileti bilselerdi, onun için kılıçla vuruşmayı bile göze alırlardı.⁷⁵⁰³

۷۵۰۴- لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُكُمْ مَا لَهُ فِي أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْ أَخِيهِ مُعْتَرِضاً فِي الصَّلَاةِ لَكَانَ أَنْ يُقِيمَ مِائَةَ عَامٍ خَيْرًا لَهُ مِنَ الْخَطْوَةِ الَّتِي خَطَاَهَا. ح

7504. Kişi namaz kılanın önünden geçmenin ne kadar günah olduğunu bilmiş olsaydı, yüzyıl beklemesi kendisi için onun önünden geçmesinden daha hayırlıdır.⁷⁵⁰⁴

۷۵۰۵- لَوْ يَعْلَمُ صَاحِبُ الْمَسْأَلَةِ مَا لَهُ فِيهَا لَمْ يَسْأَلْ. صَح

7505. Dilenci dilenmekteki günahı bilseydi asla dilenmezdi.⁷⁵⁰⁵

۷۵۰۶- لَوْلَا أَنْ أَشَقُّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ لِأَمْرَتُهُمْ بِتَأْخِيرِ الْعِشَاءِ وَالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ. صَح

7506. Ümmetime meşakkat vermeyeceğini bilseydim yatsı namazını geciktirmelerini ve her namaz öncesi onlara misvak kullanmalarını emrederdim.⁷⁵⁰⁶

۷۵۰۷- لَوْلَا أَنْ أَشَقُّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرَتُهُمْ أَنْ يُصَلُّوْهَا هَكَذَا يَغْنِي الْعِشَاءَ نِصْفَ اللَّيْلِ. صَح

7507. Ümmetime zorluk çıkarmayacağımı bilseydim, yatsı namazını gece yarısına kadar tehir etmelerini emrederdim.⁷⁵⁰⁷

⁷⁵⁰² Buhârî, Ezân 9, 32, Şehâdât 30; Müslim, Salât 129; Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, Mevâkît 22, Ezân 31.

⁷⁵⁰³ Ahmed, III, 29; Heysemî, I, 325.

⁷⁵⁰⁴ Ahmed, II, 371.

⁷⁵⁰⁵ Taberânî, XII, 108; Ziyâ, IX, 556; Heysemî, III, 93.

⁷⁵⁰⁶ Ahmed, II, 287; Nesâî, Kübrâ, II, 197.

⁷⁵⁰⁷ Ahmed, IV, 116; Taberânî, V, 243.

Misvak

٧٥٠٨-لَوْلَا أَنِ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرَتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ كُلِّ وُضُوءٍ. صَح

7508. Ümmetime meşakket vermeyecek olsaydım, her abdestte onlara misvak kullanmalarını emrederdim.⁷⁵⁰⁸

٧٥٠٩-لَوْلَا أَنِ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرَتُهُمْ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ بِوُضُوءٍ وَمَعَ كُلِّ وُضُوءٍ

بِسَوَاكِ. صَح

7509. Eğer ümmetime zorluk çıkarmayacağımı bilseydim, her namaz için abdest almalarını ve her abdest alışlarında misvak kullanmalarını emrederdim.⁷⁵⁰⁹

٧٥١٠-لَوْلَا أَنِ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَفَرَضْتُ عَلَيْهِمُ السَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ كَمَا فَرَضْتُ

عَلَيْهِمُ الْوُضُوءَ. صَح

7510. Eğer ümmetime külfet vermeyeceğimi bilseydim, onlara namaz için abdest almalarını emrettiğim gibi her namaz öncesinde de misvak kullanmalarını emrederdim.⁷⁵¹⁰

٧٥١١-لَوْلَا أَنِ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَفَرَضْتُ عَلَيْهِمُ السَّوَاكِ مَعَ الْوُضُوءِ وَلَاخْرَجْتُ

الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ إِلَى نِصْفِ اللَّيْلِ. صَح

7511. Eğer ümmetime zahmet vermeyeceğini bilseydim onlara abdest alırken misvak kullanmalarını emreder, yatsı namazlarını da gece yansına kadar tehir ederdim.⁷⁵¹¹

٧٥١٢-لَوْلَا أَنِ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرَتُهُمْ بِالسَّوَاكِ وَالطَّيْبِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ. صَح

7512. Eğer ümmetime sıkıntı vermeyeceğini bilseydim, onlara her namaz öncesi misvakla koku kullanmalarını emrederdim.⁷⁵¹²

⁷⁵⁰⁸ Şâfî, I, 13; Beyhakî, I, 35; Münziri, I, 100.

⁷⁵⁰⁹ İbni Ebî Şeybe, I, 168; İbni Adî, III, 1218.

⁷⁵¹⁰ Hâkim, I, 245.

⁷⁵¹¹ Hâkim, I, 245; Beyhakî, I, 36.

⁷⁵¹² Müslim, Tahâret 42; Ahmed, I, 221.

٧٥١٣- لَوْلَا أَنِّي أَشَقُّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ أَنْ يَسْتَأْكَوا بِالْأَسْحَارِ. صَح

7513. Eğer ümmetime zorluk çıkarmayacağını bilseydim, onlara seher vakitlerinde misvak kullanmalarını emrederdim.⁷⁵¹³

٧٥١٤- لَوْلَا أَنِّي الْكِلَابُ أُمَّةٌ مِنَ الْأُمَمِ لَأَمَرْتُ بِقَتْلِهَا كُلِّهَا فَأَقْتُلُوا مِنْهَا الْأَسْوَدَ
الْبَيْهِيمَ. صَح

7514. Köpekler ümmetlerden bir ümmet olmasaydı hepsinin öldürülmesini emreder, özellikle onlardan siyah olanların öldürmesini söyledim.⁷⁵¹⁴

٧٥١٥- لَوْلَا أَنِّي الْمَسَاكِينُ يَكْذِبُونَ مَا أَفْلَحَ مَنْ رَدَّهُمْ. ض

7515. Eğer ihtiyaç sahibi fakirler yalan söylemeseydi, onları geri çevirenler iflah olmazlardı.⁷⁵¹⁵

٧٥١٦- لَوْلَا أَنِّي لَا تَدَافِنُوا لَدَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُسَمِعَكُمْ عَذَابَ الْقَبْرِ. صَح

7516. Ölüleri defnetmeyi bırakmayacağınızı bilsem, size kabir azabını göstermesi için Allah'a dua ederdim.⁷⁵¹⁶

٧٥١٧- لَوْلَا أَنَّكُمْ تُذْنِبُونَ لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا يُذْنِبُونَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ. ض

7517. Eğer siz günah işlememiş olsaydınız, Allah Teala günah işleyen insanlar yaratır, onları mağfiret ederdi.⁷⁵¹⁷

٧٥١٨- لَوْلَا الْمَرْأَةُ لَدَخَلَ الرَّجُلُ الْجَنَّةَ. ض

7518. Eğer kadınlar olmasaydı erkekler mutlaka cennete girerlerdi.⁷⁵¹⁸

٧٥١٩- لَوْلَا النِّسَاءُ لَعَبَدَ اللَّهُ حَقًّا حَقًّا. ض

7519. Eğer kadınlar olmasaydı Allah'a hakkıyla kulluk edilirdi.⁷⁵¹⁹

⁷⁵¹³ Ahmed, I, 221, 366.

⁷⁵¹⁴ Ahmed, V, 56; Beyhakî, VI, 10; Taberânî, XI, 349.

⁷⁵¹⁵ Taberânî, VIII, 246; Heysemî, III, 102.

⁷⁵¹⁶ Ahmed, III, 273, V, 190.

⁷⁵¹⁷ Ahmed, V, 414.

⁷⁵¹⁸ Müttekî, nr. 44497.

⁷⁵¹⁹ İbri Adî, V, 1921; Aclûnî, II, 233.

٧٥٢٠-لَوْلَا النِّسَاءُ لَعِيدَ اللَّهُ حَقَّ عِبَادَتِهِ.ض

7520. Kadınlar olmasaydı Allah'a layıkıyla ibadet edilirdi.⁷⁵²⁰

٧٥٢١-لَوْلَا بَنُو إِسْرَائِيلَ لَمْ يَخْبَثِ الطَّعَامُ وَلَمْ يَخْنَزِ اللَّحْمُ وَلَوْلَا حَوَاءُ لَمْ تَخُنْ أَنْشَرُوجَهَا.صح

7521. İsrail oğulları olmasaydı yiyecekler bozulmaz etler kokmazdı; Havva da olmasaydı kadınlar da kocalarına ihanet etmezdi.⁷⁵²¹

٧٥٢٢-لَوْلَا ضَعْفُ الضَّعِيفِ وَسُقْمُ السَّقِيمِ لَأَخَّرْتُ صَلَاةَ الْعَتَمَةِ.ح

7522. Zayıfların zayıflığı, hastaların hastalığı olmasaydı yatsı namazını geciktirirdim.⁷⁵²²

٧٥٢٣-لَوْلَا عِبَادُ اللَّهِ رُغِّعَ وَصَبِيَّةٌ رُضِعَ وَبَهَائِمٌ رُغِّعَ لَصَبَّ عَلَيْكُمُ الْعَذَابُ صَبًّا ثُمَّ رُصَّ رَصًّا.ح

7523. Eğer balı bükülen kullar, süt emen yavrular, otlayan hayvanlar olmasaydı, başınıza saġnak saġnak azab yaġardı.⁷⁵²³

٧٥٢٤-لَوْلَا مَا مَسَّ الْحَجَرَ مِنْ أَنْحَاسِ الْجَاهِلِيَّةِ مَا مَسَّهُ دُوعَاهَةٌ إِلَّا شَفِي وَمَا عَلَى الْأَرْضِ شَيْءٌ مِنَ الْجَنَّةِ غَيْرُهُ.ح

7524. Hacerü'l-esved'e cahiliye pislikleri dokunmamış olsaydı, ona dokunan her hasta şifa bulurdu; yeryüzünde cennetten gelen ondan başka bir şey yoktur.⁷⁵²⁴

٧٥٢٥-لَوْلَا مَخَافَةُ الْقَوْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَأَوْجَعْتُكَ بِهَذَا السَّوَاكِ.ح

7525. Eğer kıyamet günü hakkını alman korkusu olmasaydı, şu misvakla canını yakardım.⁷⁵²⁵

⁷⁵²⁰ İbni Arrâk, II, 204; Aclûnî, II, 233.

⁷⁵²¹ Ahmed, II, 315.

⁷⁵²² Taberânî, XII, 158; Heysemî, I, 313.

⁷⁵²³ Taberânî, XXII, 309; Beyhakî, III, 345; Heysemî, X, 227.

⁷⁵²⁴ Beyhakî, V, 75; a.mlf. Şuab, III, 449.

⁷⁵²⁵ Beyhakî, Şuab, III, 450.

٧٥٢٦-لَيَأْتِيَنَّ هَذَا الْحَجَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُ عَيْنَانِ يُبْصِرُ بِهِمَا وَلِسَانٌ يَنْطِقُ بِهِ يَشْهَدُ عَلَى مَنْ اسْتَلَمَهُ بِحَقِّ ح.

7526. Hacerü'l-esved kıyamet günü gören gözü ve konuşan dili olarak gelir de kendisi selamlayanlara şahidlik eder.⁷⁵²⁶

٧٥٢٧-لَيَأْتِيَنَّ عَلَى الْقَاضِي الْعَدْلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَاعَةً يَتَمَنَّى أَنَّهُ لَمْ يَقْضِ بَيْنَ اثْنَيْنِ فِي تَمْرَةٍ قَطُّ ح.

7527. Adaletle hükmeden kadı bile kıyamet günü öyle bir an olur ki, iki kişi arasında bir hurma konusunda bile hüküm vermemiş olmayı temenni etmek zorunda kalır.⁷⁵²⁷

٧٥٢٨-لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يُكَذِّبُ فِيهِ الصَّادِقُ وَيُصَدِّقُ فِيهِ الْكَاذِبُ وَيَخُونُ فِيهِ الْأَمِينُ وَيُؤْتِمَنُ الْخَوْنُ وَيَشْهَدُ الْمَرْءُ وَلَمْ يُسْتَشْهَدْ وَيَخْلِفُ وَإِنْ لَمْ يُسْتَخْلَفْ وَيَكُونُ أَسْعَدَ النَّاسِ بِالْدُّنْيَا لُكْعُ ابْنِ لُكْعٍ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ح.

7528. İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki o zamanda doğru olanlar yalanlanıp yalancı olanlara doğru gözüyle bakılır; emin kişiler hain, hain kişiler emin görülür; kişiler istenmediği halde şahidlikte bulunup yemin ederler; o zamanda dünyanın en müreffeh insanları Allah ve resulüne inanmayan adi insanlar olur.⁷⁵²⁸

٧٥٢٩-لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ ثُمَّ لَا يَجِدُ أَحَدًا يَأْخُذُهَا مِنْهُ وَيُبْرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتَّبِعُهُ أَرْبَعُونَ امْرَأَةً يَلْذَنَ بِهِ مِنْ قِلَّةِ الرِّجَالِ وَكَثْرَةِ النِّسَاءِ ح.

7529. Öyle bir zaman gelir ki o zamanda kişi eline aldığı altını sadakayı vermek için kapı kapı dolaşır da verecek kimse bulamaz; o zaman-

⁷⁵²⁶ Mütteki, nr. 34735.

⁷⁵²⁷ Ahmed, VI, 75; Heysemî, Iv, 192.

⁷⁵²⁸ Taberânî, XXIII, 314.

da erkeklerin azlığı kadınların çokluğu sebebiyle kırk kadının bir erkeğin peşinden koştuğu görülür.⁷⁵²⁹

٧٥٣٠-لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يُبَالِي الْمَرْءُ بِمَا أَخَذَ الْمَالُ مِنْ حَلَالٍ أَمْ مِنْ حَرَامٍ. ح

7530. Öyle bir zaman gelir ki kişi o zamanda malını helalden mi, haramdan mı kazandığına aldırmaz etmez.⁷⁵³⁰

٧٥٣١-لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى مِنْهُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَكَلَ الرَّبَا فَإِنْ لَمْ يَأْكُلْهُ أَصَابَهُ مِنْ غُبَارِهِ. ص

7531. Öyle bir zaman gelir ki o zamanda faiz yemeyen kimse kalmaz, yemese bile tozuna bulaşır.⁷⁵³¹

٧٥٣٢-لَيَأْتِيَنَّ عَلَى أُمَّتِي مَا أَتَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ حَذَوُ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ حَتَّى إِنْ كَانَ مِنْهُمْ مَنْ أَتَى أُمَّهُ عِلَانِيَةً لَكَانَ فِي أُمَّتِي مَنْ يَصْنَعُ ذَلِكَ وَإِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَفَرَّقَتْ عَلَى ثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِلَّةً وَاحِدَةً مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي. ض

7532. Ümmetimin başına İsrail oğullarının durumuna benzer durumlar gelir; öyle ki onlardan annesiyle açıkça zina eden kimseler çıksa bu ümmetten de onu yapanlar çıkar; İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya ayrıldılar, ümmetim ise yetmiş üç fırkaya ayrılır; onlardan bir fırkanın dışında hepsi cehennemi boylar; kurtulanlar benim ve ashabımın yolu üzerinde olanlardır.⁷⁵³²

٧٥٣٣-لَيُؤَذَّنَ لَكُمْ خِيَارُكُمْ وَلَيُؤْمَكُمُ قُرَاؤُكُمْ. ح

7533. En iyiniz ezan okusun, en güzel okuyanınız da imamlık yapsın.⁷⁵³³

⁷⁵²⁹ Müslim, Zekât 59; Müttekî, nr. 38483.

⁷⁵³⁰ Ahmed, II, 435; Beyhakî, V, 264.

⁷⁵³¹ Hâkim, II, 13.

⁷⁵³² Suyûtî, Sağır, nr. 7532.

⁷⁵³³ Taberânî, XI, 237; Beyhakî, I, 426.

٧٥٣٤- لِيَأْكُلَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ أَضْحِيَّتِهِ. ح

7534. Herkes kestiği kurbanının etinden yesin.⁷⁵³⁴

٧٥٣٥- لِيَأْكُلَ أَحَدُكُمْ بِيَمِينِهِ وَلِيَشْرَبَ بِيَمِينِهِ وَلِيَأْخُذَ بِيَمِينِهِ وَلِيُعْطِيَ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ وَيُعْطِي بِشِمَالِهِ وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ. ح

7535. Kişi sağ eliyle yiyip içsin; sağ eliyle alıp versin; zira şeytan sol eliyle yiyip içer, sol eliyle alıp verir.⁷⁵³⁵

٧٥٣٦- لِيُؤْمَّكُمْ أَكْثَرُكُمْ قِرَاءَةً لِلْقُرْآنِ. ح

7536. Kuran'ı en iyi okuyan kişi imamlık yapsın.⁷⁵³⁶

٧٥٣٧- لِيُؤْمَّكُمْ أَحْسَنُكُمْ وَجْهًا فَإِنَّهُ آخِرَى أَنْ يَكُونَ أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا

7537. Yüzü güzel olan imamlık yapsın, yüzü güzel olanın ahlakının da güzel olması umulur.⁷⁵³⁷

٧٥٣٨- لِيُؤْمَنَ هَذَا الْبَيْتَ جَيْشٌ يَغْزُونَهُ حَتَّى إِذَا كَانُوا بَيْنَدَاءِ مِنَ الْأَرْضِ يُخَسَفُ بِأَوْسَطِهِمْ وَيُنَادِي أَوْلَهُمْ آخِرُهُمْ ثُمَّ يُخَسَفُ بِهِمْ فَلَا يَبْقَى إِلَّا الشَّرِيدُ الَّذِي يُخْبِرُ عَنْهُمْ. ص

7538. Kıyamete yakın bir ordu Kabe'yi yıkmak için yola çıkar, ancak Beyda denilen yere vardıklarında orta kısmı yerin dibine geçer; önde olanlar arkada olanlara seslenip uyarmak isterler, ancak her ikisi de yere geçerler; sonunda başlarına geleni başkalarına haber edecek kişi dışında ordudan geriye kimse kalmaz.⁷⁵³⁸

٧٥٣٩- لِيُيَسَّرَ قُرَاءَةُ الْمُؤْمِنِينَ بِالْقُورِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ بِمِقْدَارِ خَمْسِمِائَةٍ عَامٍ هَؤُلَاءِ فِي الْجَنَّةِ يُنْعَمُونَ وَهَؤُلَاءِ يُحَاسَبُونَ. ح

⁷⁵³⁴ Taberânî, XII, 142; Heysemî, IV, 25.

⁷⁵³⁵ Bûsîrî, IV, 10.

⁷⁵³⁶ İbni Sad, I, 337; İbni Ebî Şeybe, I, 302.

⁷⁵³⁷ İbni Adî, II, 364; Deylemî, III, 457; İbni Asâkir, XIV, 326.

⁷⁵³⁸ Ahmed, VI, 285.

7539. Mümin fakirlere kıyamet günü zenginlerden beş yüz sene önce kurtulma konusunda müjdeler olsun; onlar cennette nimetlenirken, zenginler hesaba çekilirler.⁷⁵³⁹

٧٥٤٠-لَيَبْعَثَنَّ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ مَدِينَةِ بِالشَّامِ يُقَالُ لَهَا حِمصُ سَنَيْنِ أَلْفَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ وَلَا عَذَابَ مُبْعَثُهُمْ فِيمَا بَيْنَ الزَّيْتُونِ وَالْحَائِطِ فِي الْبَرِّ الْأَحْمَرِ مِنْهَا

7540. Allah Teala kıyamet günü Şam beldelerinden biri olan Humus'ta hesap ve azab görmeyecek olan yetmişbin kişi diriltilir; onlar Humus'un Zeytun ile Hait arasındaki kızıl kumluk bölgesinden haşre-dilirler.⁷⁵⁴⁰

٧٥٤١-لَيُبْلَغَنَّ شَاهِدُكُمْ غَائِبَكُمْ لَا تُصَلُّوا بَعْدَ الْفَجْرِ إِلَّا سَجْدَتَيْنِ. ح

7541. Burada bulunanlar bulunmayanlara fecirden sonra sabah namazının iki rekat sünnetinden başka nafil namaz olmadığını bildirsin.⁷⁵⁴¹

٧٥٤٢-لَيَسِيَّتَنَّ أَقْوَامٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى أَكْلِ وَلَهْوٍ وَلَعِبٍ ثُمَّ لَيُصْبِحُنَّ قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ. ض

7542. Ümmetimden bazıları yiyip içmek oynayıp eğlenmek suretiyle gecelerini geçirirler, ama sabaha maymun ve domuzlar olarak çıkarlar.⁷⁵⁴²

٧٥٤٣-لَيْتَ شِعْرِي كَيْفَ أُمَّتِي بَعْدِي حِينَ تَتَبَخْتَرُ رِجَالَهُمْ وَتَمْرُحُ نِسَاؤُهُمْ وَلَيْتَ شِعْرِي حِينَ يَصِيرُونَ صِنْفَيْنِ : صِنْفًا نَاصِبِي نُحُورِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَصِنْفًا عُمَّالًا لِغَيْرِ اللَّهِ. ض

7543. Ümmetimden erkeklerin kibir, kadınların aşırı şımarıklık içinde iki sınıfa ayrılıp bir kısmının Allah yolunda canlarını ortaya koyarken diğer kısmının başka işler peşinde olduğu zaman ne yapacaklarını bir bilseydim!⁷⁵⁴³

⁷⁵³⁹ Ebû Nuaym, I, 342.

⁷⁵⁴⁰ Ahmed, I, 19.

⁷⁵⁴¹ Beyhakî, II, 465.

⁷⁵⁴² Taberânî, VIII, 256; Heysemî, V, 75.

⁷⁵⁴³ İbni Asâkir, XX, 401.

٧٥٤٤-لِيَتَّخِذْ أَحَدُكُمْ قَلْبًا شَاكِرًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَزَوْجَةً مُؤْمِنَةً تُعِينُهُ عَلَى أَمْرِ
الْآخِرَةِ. ح

7544. Kişi şükreden bir kalp, zikreden bir dil ve ahiret işlerinde kendisine yardımcı olan mümin bir eş edinsin.⁷⁵⁴⁴

٧٥٤٥-لِيَتَصَدَّقِ الرَّجُلُ مِنْ صَاعِ بُرِّهِ وَلِيَتَصَدَّقْ مِنْ صَاعِ تَمْرِهِ. ح

7545. Kişi bir ölçek bile olsa buğdayından ve hurmasından sadaka versin.⁷⁵⁴⁵

٧٥٤٦-لِيَتَّقِ أَحَدُكُمْ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ. صَح

7546. Kişi yarım hurmayla da olsa kendini cehennemden korusun.⁷⁵⁴⁶

٧٥٤٧-لِيَتَكَلَّفْ أَحَدُكُمْ مِنَ الْعَمَلِ مَا يُطِيقُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا
وَقَارِبُوا وَسَدُّوا. ح

7547. Gücünüzün yettiği işleri yapın; siz usanmadıkça Allah usanmaz; orta yolu tutup itidalli olun.⁷⁵⁴⁷

٧٥٤٨-لِيَتَمَنَّيَنَّ أَقْوَامٌ وَلَوْ هَذَا الْأَمْرَ أَنَّهُمْ خَرُّوا مِنَ الثَّرِيَّا وَأَنَّهُمْ لَمْ يَلُوا شَيْئًا.

7548. Bazı insanlar idarecilik yapmaktansa Süreyya yıldızından aşağı düşmeyi temenni ederler.⁷⁵⁴⁸

٧٥٤٩-لِيَتَمَنَّيَنَّ أَقْوَامٌ لَوْ أَكْثَرُوا مِنَ السَّيِّئَاتِ الَّذِينَ بَدَّلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ سَيِّئَاتِهِمْ
حَسَنَاتٍ. صَح

7549. Allah'ın günahlarını sevaba çevirdiğini gören kişiler, daha fazla günah işlemiş olmayı temenni ederler.⁷⁵⁴⁹

⁷⁵⁴⁴ Ahmed, V, 282.

⁷⁵⁴⁵ Taberânî, Evsat, IV, 343

⁷⁵⁴⁶ Ahmed, I, 388; Heysemî, III, 105.

⁷⁵⁴⁷ Ebû Nuaym, IX, 20.

⁷⁵⁴⁸ Ahmed, II, 520.

⁷⁵⁴⁹ Hâkim, IV, 281.

٧٥٥٠-لَيَجِيئَنَّ أَقْوَامٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَتْ فِي وُجُوهِهِمْ مَرْعَةٌ مِنْ لَحْمٍ قَدْ أَخْلَقُوهَا. ح

7550. Kıyamet günü öyle insanlar gelir ki, dilencilikten dolayı yüzlerinde bir parça et kalmamıştır.⁷⁵⁵⁰

٧٥٥١-لَيُخْرِجَنَّ هَذَا الْبَيْتُ وَلَيُعْتَمَرَنَّ بَعْدَ خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ. صَح

7551. Yecuc ile Mecuc'un çıkışından sonra da Kabe'ye hac ve umre için gidilir.⁷⁵⁵¹

٧٥٥٢-لَيُخْرِجَنَّ قَوْمٌ مِنْ أُمَّتِي مِنَ النَّارِ بِشِقَاقَتِي يُسَمُّونَ الْجَهَنَّمِيِّينَ. صَح

7552. Ümmetimden bazı topluluklar şefaatiyle cehennemden çıkar; onlara cehennemlikler denilir.⁷⁵⁵²

٧٥٥٣-لَيَخْشَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُؤْخَذَ عِنْدَ أَذَى ذَنْبِهِ فِي نَفْسِهِ.

7553: Kişi, en küçük günahı sebebiyle dahi cezalandırılacağından korksun.⁷⁵⁵³

٧٥٥٤-لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا أَوْ سَبْعُمِائَةٍ أَلْفٍ مَتَمَسِكُونَ آخِذٌ بَعْضُهُمْ بِيَدِ بَعْضٍ لَا يَدْخُلُ أُولَئِهِمْ حَتَّى يَدْخُلَ آخِرُهُمْ وَجُوهُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَذْرِ. صَح

7554. Ümmetimden yetmişbin veya yediyüzbin kişi birbirlerinin ellerinden tutmuş olarak yan yana cennete girerler; en baştakilerle en sondakiler aynı anda cennete girerler; yüzleri mehtaplı bir gecedeki ay gibi parlaktırlar.⁷⁵⁵⁴

٧٥٥٥-لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ وَلَا عَذَابَ مَعَ كُلِّ أَلْفٍ سَبْعُونَ أَلْفًا. ح

⁷⁵⁵⁰ Taberânî, VIII, 246; Heysemî, III, 102.

⁷⁵⁵¹ Ahmed, III, 27.

⁷⁵⁵² Taberânî, Evsat, V, 346; Heysemî, X, 379.

⁷⁵⁵³ Ahmed, I, 402; Taberânî, X, 212; Heysemî, X, 189.

⁷⁵⁵⁴ Müslim, İmân 373; Ebû Avâne, I, 141; Heysemî, X, 407.

7555. Ümmetimden yetmişbin kişi hesapsız ve azapsız bir şekilde cennete girer; her bin kişinin yanında da yetmişbin kişi bulunur.⁷⁵⁵⁵

٧٥٥٦-لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَةِ رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَكْثَرُ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ. صَح

7556. Ümmetimden bir kişinin şefaatiyle Temim oğullarından daha fazla kişi cennete girer.⁷⁵⁵⁶

٧٥٥٧-لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَةِ رَجُلٍ لَيْسَ بِنَبِيِّ مِثْلِ الْحَيَّيْنِ رِبْعَةً وَمُضَرَّ إِنَّمَا أَقُولُ مَا أَقُولُ. ح

7557. Peygamber olmayan bir adamın şefaatiyle Rebia ve Mudar kabileleri kadar kişi cennete girer; bunu ben demiyorum, bana böyle söylemem emrolundu.⁷⁵⁵⁷

٧٥٥٨-لَيَدْخُلَنَّ بِشَفَاعَةِ عَثْمَانَ سَبْعُونَ أَلْفًا كُلُّهُمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ

7558. Osman'ın şefaatiyle cehennemi hak eden yetmişbin kişi hesapsız olarak cennete girer.⁷⁵⁵⁸

٧٥٥٩-لَيَذَرِكَنَّ الدَّجَالُ قَوْمًا مِثْلَكُمْ أَوْ خَيْرًا مِنْكُمْ وَلَنْ يُخْزِيَ اللَّهُ أُمَّةً أَنَا أَوْلَاهَا وَعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ آخِرُهَا. صَح

7559. Deccal sizin gibi veya sizden daha hayırlı olan bir topluluğa yetişir; ama Allah Teala başında benim sonunda da Meryem oğlu İsa'nın bulunduğu bir ümmeti asla hüsrana uğratmaz.⁷⁵⁵⁹

٧٥٦٠-لَيَذْكُرَنَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَوْمٌ فِي الدُّنْيَا عَلَى الْفُرْشِ الْمُمَهَّدَةِ يَدْخُلُهُمُ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى. صَح

7560. Dünyada serilmiş yataklarında bile Allah'ı zikreden bir topluluğu Allah Teala cennette yüksek makamlara ulaştırır.⁷⁵⁶⁰

⁷⁵⁵⁵ Ahmed, V, 280; Heysemî, X, 407.

⁷⁵⁵⁶ Ahmed, V, 366; İbni Hibbân, XVI, 376; Hâkim, I, 142.

⁷⁵⁵⁷ Ahmed, V, 257; Taberânî, VIII, 275; Heysemî, X, 381.

⁷⁵⁵⁸ İbni Asâkir, XI, 105.

⁷⁵⁵⁹ Hâkim, III, 43.

⁷⁵⁶⁰ İbni Hibbân, II, 124; Ebû Yalâ, II, 527; Heysemî, X, 78.

٧٥٦١- لَيَرِدَنَّ عَلَى نَاسٍ مِنْ أَصْحَابِي الْحَوْضَ حَتَّى إِذَا رَأَيْتَهُمْ وَعَرَفْتَهُمْ اخْتَلَجُوا
دُونِي فَأَقُولُ يَا رَبِّ أَصْحَابِي أَصْحَابِي فَيَقَالُ لِي إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَخَذُوا بَعْدَكَ. صح

7561. Ashabımdam bazıları havuz başında benim yanuma gelir; onları görüp tanıdığımda onlar yanımdan uzaklaştırılırlar; ben, "Rabbim, onlar benim ashabımdır!" derim; bana, "Senden sonra onların neler yaptığını bilmezsin!" denilir.⁷⁵⁶¹

٧٥٦٢- لَيَسْأَلْ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ كُلَّهَا حَتَّى يَسْأَلَهُ شَيْعَ نَعْلِهِ إِذَا انْقَطَعَ. صح

7562. Kişi bütün ihtiyaçlarını hatta ayakkabı bağına varıncaya kadar, her şeyi rabbinden istesin.⁷⁵⁶²

٧٥٦٣- لَيَسْأَلْ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ حَتَّى يَسْأَلَهُ الْمِلْحَ وَحَتَّى يَسْأَلَهُ شَيْعَهُ .

7563. Kişi, tuzdan ayakkabı bağına varıncaya kadar her şeyini rabbinden istesin.⁷⁵⁶³

٧٥٦٤- لَيَسْتَتِرَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ بِالْخُطِّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَبِالْحَجَرِ وَبِمَا وَجَدَ مِنْ شَيْءٍ
مَعَ أَنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَقْطَعُ صَلَاتَهُ شَيْءٌ. ض

7564. Kişi namaz kılacağı zaman önüne bir çizgi çizmek, bir taş veya herhangi bir şey koymakla kendine sütre yapsın; bununla birlikte müminin namazına hiçbir şey engel olamaz.⁷⁵⁶⁴

٧٥٦٥- لَيَسْتَخِي أَحَدُكُمْ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّذِينَ مَعَهُ كَمَا يَسْتَحِي مِنْ رَجُلَيْنِ صَالِحَيْنِ
مِنْ جِيرَانِهِ وَهُمَا مَعَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. ض

7565. Biriniz yanındaki iki melekten, salih iki komşusundan utandığı gibi utansın da günah işlemesin; çünkü onlar gece gündüz kendisiyle beraberdirler.⁷⁵⁶⁵

⁷⁵⁶¹ İbni Hacer, XI, 385, 464.

⁷⁵⁶² Müttekî, nr. 3139; Aclûnî, I, 257.

⁷⁵⁶³ Aclûnî, I, 257.

⁷⁵⁶⁴ İbni Asâkir, VIII, 291.

⁷⁵⁶⁵ Müttekî, nr. 5751.

٧٥٦٦-لَيْسْتَ رَجُلٌ أَحَدُكُمْ فِي كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى فِي شَيْءٍ نَعْلَمُ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَصَائِبِ. ض

7566. Ayakkabı bağının kopması da dahil başınıza gelen her musibet için, “Biz Allah’a aidiz ve ona döneceğiz” deyin; o da musibetlerden bir musibettir.⁷⁵⁶⁶

٧٥٦٧-لَيْسْتَ غَنِيٌّ أَحَدُكُمْ بِغِنَى اللَّهِ عَدَاءَ يَوْمِهِ وَعَشَاءَ لَيْلَتِهِ. ض

7567. Kişi Allah’ın kendisine ihsan ettiği bir gün ve gecelik yiyeceğe kanaat etmeye çalışsın.⁷⁵⁶⁷

٧٥٦٨-لَيْسَ الرَّاكِبُ عَلَى الرَّاحِلِ وَلَيْسَ الرَّاحِلُ عَلَى الْقَاعِدِ وَلَيْسَ الْأَقْلُ عَلَى الْأَكْثَرِ فَمَنْ أَجَابَ السَّلَامَ فَهُوَ لَهُ وَمَنْ لَمْ يُجِبْ فَلَا شَيْءَ لَهُ. ح

7568. Binekli olan yürüyene, yürüyen oturana, az olan çok olana selam versin; selamı alanlar kazansın, almayanlar kazanamazlar.⁷⁵⁶⁸

٧٥٦٩-لَيْسَ الْأَعْمَى بِمَنْ يَغْمَى بَصَرُهُ إِنَّمَا الْأَعْمَى مَنْ تَغْمَى بِصِيرَتِهِ. ض

7569. Gerçek kör baş gözü görmeyen değil, asıl kör kalp gözü görmeyendir.⁷⁵⁶⁹

٧٥٧٠-لَيْسَ الْإِيمَانُ بِالْتَّمَنِّي وَلَا بِالتَّحَلِّي وَلَكِنْ هُوَ مَا وَقَرَ فِي الْقَلْبِ وَصَدَقَهُ الْعَمَلُ. ض

7570. İman temenni ve dış görünüş değildir; o kalpte yerleşerek amellerle doğrulanan şeydir.⁷⁵⁷⁰

٧٥٧١-لَيْسَ الْإِيْرُ فِي حُسْنِ اللَّبَاسِ وَالزِّيِّ وَلَكِنَّ الْإِيْرَ السَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ. ض

7571. İyi olmak, güzel giyinip güzel görünmekle değil; iyi olmak kişinin sükunet ve vakar sahibi olmasıyla olur.⁷⁵⁷¹

⁷⁵⁶⁶ Müttekî, nr. 6636.

⁷⁵⁶⁷ Suyûtî, Sağır, nr. 7567.

⁷⁵⁶⁸ Ahmed, III, 444; Heysemî, VIII, 36.

⁷⁵⁶⁹ Müttekî, nr. 1220; Aclûnî, II, 235.

⁷⁵⁷⁰ Deylemî, III, 404.

٧٥٧٢- لَيْسَ الْبَيَانُ كَثْرَةَ الْكَلَامِ وَلَكِنْ فَصْلًا فِيمَا يُحِبُّ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَيْسَ الْعَمَلُ عَمَلُ اللِّسَانِ وَلَكِنْ قِلَّةُ الْمَعْرِفَةِ بِالْحَقِّ. ض

7572. Güzel konuşmak çok laf etmek olmayıp doğru olanı ortaya koymaktır; gerçek tutukluk da dil tutukluğu değil, hakkı bilmemektir.⁷⁵⁷²

٧٥٧٣- لَيْسَ الْجِهَادُ أَنْ يَضْرِبَ رَجُلٌ بِسَيْفِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى إِنَّمَا الْجِهَادُ مَنْ عَالَ وَالِدَيْهِ وَعَالَ وَلَدَهُ فَهُوَ فِي جِهَادٍ وَمَنْ عَالَ نَفْسَهُ فَكَفَّهَا عَنِ النَّاسِ فَهُوَ فِي جِهَادٍ. ض

7573. Cihad kişinin yalnız Allah yolunda kılıçla çarpışması değildir; kişinin ana babasıyla çocuklarının nafakasını kazanması, kendi nafakasını kazanarak insanlara yük olmaması da bir cihaddır.⁷⁵⁷³

٧٥٧٤- لَيْسَ الْخَبْرُ كَالْمُعَايَنَةِ. ح

7574. Duymak, görmek gibi değildir.⁷⁵⁷⁴

٧٥٧٥- لَيْسَ الْخَبْرُ كَالْمُعَايَنَةِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَخْبَرَ مُوسَى بِمَا صَنَعَ قَوْمُهُ فِي الْعِجْلِ فَلَمْ يُلْقِ الْأَلْوَاخَ فَلَمَّا عَايَنَ مَا صَنَعُوا أَلْقَى الْأَلْوَاخَ فَانْكَسَرَتْ. صَح

7575. Haber almak görmek gibi değildir; Allah Musa'nın kavminin buzağı konusunda neler yaptığını haber verdiğinde Musa elindeki levhaları atmadı; onların yaptıklarını gördüğünde levhaları yere attı, onlar da kırıldı.⁷⁵⁷⁵

٧٥٧٦- لَيْسَ الْخُلْفُ أَنْ يَعِدَ الرَّجُلُ وَمِنْ نِيَّتِهِ أَنْ يَفِي وَلَكِنْ الْخُلْفُ أَنْ يَعِدَ الرَّجُلُ وَمِنْ نِيَّتِهِ أَنْ لَا يَفِي. ح

7576. Verilen sözün yerine getirilememesi sözden dönmek değildir; asıl sözden dönmek kişinin yerine getirmeme niyetiyle söz vermesidir.⁷⁵⁷⁶

⁷⁵⁷¹ Müttekî, nr. 6401.

⁷⁵⁷² Deylemî, III, 399.

⁷⁵⁷³ İbni Asâkir, XXI, 172.

⁷⁵⁷⁴ Taberânî, Evsat, VII, 90; Hatîb, VIII, 27; Heysemî, I, 153.

⁷⁵⁷⁵ Ahmed, V, 215; Taberânî, Evsat, I, 12; Hâkim, II, 351.

⁷⁵⁷⁶ İrâkî, III, 130; Müttekî, nr. 6871.

٧٥٧٧- لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ. صح

7577. Pehlivan rakibini güreşte yenen değildir; gerçek pehlivan öfkelenildiğinde kendisine hakim olan kişidir.⁷⁵⁷⁷

٧٥٧٨- لَيْسَ الصِّيَامُ مِنَ الْأَكْلِ وَالشُّرْبِ إِنَّمَا الصِّيَامُ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ فَإِنْ سَابَكَ أَحَدٌ أَوْ جَهِلَ عَلَيْكَ فَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ. صح

7578. Gerçek oruç yemeyi ve içmeyi terketmek değildir; gerçek oruç boş sözü ve hayasızca konuşmayı terk etmektir; oruçlu iken birisi sana söver veya kabalık ederse, "Ben oruçluyum, ben oruçluyum" de!⁷⁵⁷⁸

٧٥٧٩- لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلَكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ. صح

7579. Zenginlik mal çokluğu değildir, asıl zenginlik gönül zenginliğidir.⁷⁵⁷⁹

٧٥٨٠- لَيْسَ الْفَجْرُ بِالْأَبْيَضِ الْمُسْتَطِيلِ فِي الْأَفْقِ وَلَكِنَّهُ الْأَحْمَرُ الْمُعَرِّضُ. ح

7580. Fecir ufukta uzunlamasına görülen beyazlık olmayıp enlemesine olan kırmızılıktır.⁷⁵⁸⁰

٧٥٨١- لَيْسَ الْكَذَّابُ بِالَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ فَيَنْبِئُ خَيْرًا وَيَقُولُ خَيْرًا. صح

7581. İnsanların arasını düzeltmek için hayırlı sözleri artıran kişi yalancı sayılmaz.⁷⁵⁸¹

٧٥٨٢- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ. ح

7582. Komşusunun şerrinden emin olmadığı kişi, gerçek mümin değildir.⁷⁵⁸²

⁷⁵⁷⁷ Ahmed, II, 236.

⁷⁵⁷⁸ Hâkim, I, 595; Beyhakî, IV, 270; Deylemî, III, 402.

⁷⁵⁷⁹ Ahmed, II, 243.

⁷⁵⁸⁰ Ahmed, IV, 23; Taberânî, VIII, 331.

⁷⁵⁸¹ Ahmed, VI, 403; Heysemî, VIII, 81.

⁷⁵⁸² Taberânî, VIII, 334; a. mlf, Evsat, VIII, 66; Heysemî, VIII, 169.

٧٥٨٣- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي يَشْبَعُ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ. صح

7583. Yanıbaşında komşusu aç iken doya doya yiyen kişi, gerçek mümin değildir. ⁷⁵⁸³

٧٥٨٤- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَانِ وَلَا اللَّعَانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِيٍّ. صح

7584. Gerçek mümin insanlara dil uzatan, lanet eden, kötü davranışlarda bulunan ve hayasızca konuşan kişi değildir. ⁷⁵⁸⁴

٧٥٨٥- لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ فِتْرَتُهُ اللَّقْمَةُ وَاللُّقْمَتَانِ وَالتَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ وَلَكِنَّ الْمِسْكِينُ الَّذِي لَا يَجِدُ غِنًى يُغْنِيهِ وَلَا يُفْطِنُ لَهُ فَيَتَصَدَّقَ عَلَيْهِ وَلَا يَقُومُ فَيَسْأَلَ النَّاسَ. صح

7585. Miskin, bir iki hurma veya bir iki lokma verilerek geri çevrilen kişi değildir; miskin ihtiyacı olduğu halde insanlardan bir şey isteyemeyen ve onlaı tarafından durumu bilinmediğı için de kendisine bir şey verilmeyen kişidir. ⁷⁵⁸⁵

٧٥٨٦- لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِيءِ وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ الَّذِي إِذَا انْقَطَعَتْ رَحْمَةُ وَصَلَهَا. صح

7586. Akrabalarına iyilik eden kişi, sadece onların iyiliklerine karşılık veren değildir; akrabalarına asıl iyilik eden kişi, akrabaları kendisiyle ilişkileri kopardıklarında, onlara iyilik yapmaya devam edendir. ⁷⁵⁸⁶

٧٥٨٧- لَيْسَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ الْمَدْحُ مِنَ اللَّهِ وَلَا أَحَدٌ أَكْثَرَ مَعَادِيرَ مِنَ اللَّهِ. صح

7587. Allah'dan daha çok övülmeyi seven olmadığı gibi, ondan daha fazla da özürleri kabul eden yoktur. ⁷⁵⁸⁷

⁷⁵⁸³ Hâkim, II, 15.

⁷⁵⁸⁴ Beyhakî, X, 193; Heysei, I, 97.

⁷⁵⁸⁵ Ahmed, II, 395; İbni Hibbân, VIII, 139.

⁷⁵⁸⁶ Beyhakî, X, 35.

⁷⁵⁸⁷ Taberânî, I, 285.

۷۵۸۸- لَيْسَ أَحَدٌ أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ مُؤْمِنٍ يُعَمِّرُ فِي الْإِسْلَامِ لِتَكْبِيرِهِ وَتَحْمِيدِهِ
وَتَسْبِيحِهِ وَتَهْلِيلِهِ. صح

7588. Allah katında hiç kimse uzun süre yaşayıp ömrünü tekbir, tahmid, tesbih ve tehlille geçiren müminden daha üstün değildir.⁷⁵⁸⁸

۷۵۸۹- لَيْسَ أَحَدٌ أَحَقَّ بِالْحِدَّةِ مِنْ حَامِلِ الْقُرْآنِ لِعِزَّةِ الْقُرْآنِ فِي جَوْفِهِ. ض

7589. İçlerinde bulunan Kuran izzetinden dolayı Kuran hafızlarından daha hiddetli kimseler yoktur.⁷⁵⁸⁹

۷۵۹۰- لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي يَعُولُ ثَلَاثَ بَنَاتٍ أَوْ ثَلَاثَ أَخَوَاتٍ فَيُحْسِنُ إِلَيْهِنَّ إِلَّا
كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ. ح

7590. Ümmetimden birisi üç kız çocuğunu veya üç kız kardeşini büyütür, onların geçimini üstlenerek onlara iyi davranırsa, kesinlikle onlar cehenneme karşı kendisine birer perde olurlar.⁷⁵⁹⁰

۷۵۹۱- لَيْسَ أَحَدٌ مِنْكُمْ بِأَكْسَبَ مِنْ أَحَدٍ قَدْ كَتَبَ اللَّهُ الْمُصِيبَةَ وَالْأَجَلَ وَقَسَمَ
الْمَعِيشَةَ وَالْعَمَلَ فَالنَّاسُ يَخْرُونَ فِيهَا إِلَى مُنْتَهَى. ض

7591. Kimse başkasından daha karlı değildir; Allah Teala belalarla ömürleri takdir edip maişetlerle amelleri de taksim etmiştir; insanlar o istikamette yol alıp gitmektedir.⁷⁵⁹¹

۷۵۹۲- لَيْسَ أَحَدٌ أَصْبَرَ عَلَى أَدَى سَمْعِهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى إِنَّهُمْ لَيَدْعُونَ لَهُ وَلَدًا
وَيَجْعَلُونَ لَهُ أُنْدَادًا وَهُوَ مَعَ ذَلِكَ يُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ. صح

7592. Duyduğu sıkıntı verici sözlere karşı Allah'dan daha sabırlı olan kimse yoktur; insanlar ona çocuk isnad edip kendisine ortak koş-

⁷⁵⁸⁸ Ahmed, I, 163.

⁷⁵⁸⁹ Ukaylî, I, 141; İbni Arrâk, I, 289.

⁷⁵⁹⁰ Beyhakî, VII, 468.

⁷⁵⁹¹ Ebû Nuaym, VI, 116.

tukları halde o buna rağmen onlara afiyet verip kendilerini rızıklandırmaktadır.⁷⁵⁹²

٧٥٩٣- لَيْسَ بِحَكِيمٍ مَنْ لَمْ يُعَاشِرْ بِالْمَعْرُوفِ مَنْ لَا بُدَّ لَهُ مِنْ مُعَاشَرَتِهِ حَتَّى يَجْعَلَ
اللهُ لَهُ مِنْ ذَلِكَ مَخْرَجاً

7593. Allah kendisine bir çıkış yolu açıncaya kadar oturup kalkmak zorunda olduğu kimselerle güzel geçinmeyen kimse, hikmet sahibi olamaz.⁷⁵⁹³

٧٥٩٤- لَيْسَ بِخَيْرِكُمْ مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ وَلَا آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ حَتَّى يُصِيبَ مِنْهُمَا
جَمِيعاً فَإِنَّ الدُّنْيَا بَلَاغٌ إِلَى الْآخِرَةِ وَلَا تَكُونُوا كَلَاءً عَلَى النَّاسِ. ض

7594. Her ikisinden de nasiplenmeyip dünyası için ahiretini veya ahireti için dünyasını terk eden kimse hayırlı insan değildir; dünya ahirete ulaştırılan bir yoldur, başkasına yük olmayın.⁷⁵⁹⁴

٧٥٩٥- لَيْسَ بِمُؤْمِنٍ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ غَوَائِلَهُ.

7595. Komşusunun şerrinden emin olmadığı kişi olgun mümin olamaz.⁷⁵⁹⁵

٧٥٩٦- لَيْسَ بِمُؤْمِنٍ مُسْتَكْمِلٍ الْإِيمَانِ مَنْ لَمْ يَعُدَّ الْبَلَاءَ نِعْمَةً وَالرِّخَاءَ مُصِيبَةً. صَح

7596. Belayı nimet, rahatlığı musibet olarak görmeyen müminin imanı kemale ermez.⁷⁵⁹⁶

٧٥٩٧- لَيْسَ بَيْنَ الْعَبْدِ وَالشُّرْكِ إِلَّا تَرْكُ الصَّلَاةِ فَإِذَا تَرَكَهَا فَقَدْ أَشْرَكَ. صَح

7597. Kul ile şirk arasında yalnız namaz vardır; o terk edildiği zaman kişi şirke düşer.⁷⁵⁹⁷

⁷⁵⁹² Müttekî, nr. 5814.

⁷⁵⁹³ Beyhakî, Şuab, VI, 266.

⁷⁵⁹⁴ İbni Asâkir, LXV, 197.

⁷⁵⁹⁵ Hâkim, IV, 182.

⁷⁵⁹⁶ Taberânî, XI, 32; Heysemî, I, 96.

⁷⁵⁹⁷ Bûsîrî, I, 128.

۷۵۹۸- لَيْسَ بِي رَغْبَةٍ عَنْ أَخِي مُوسَى عَرِيشٍ كَعَرِيشِ مُوسَى. ض

7598. Mescidimde kardeşim Musa'nun yaptığından başkasını yapacak değilim; onun kullandığı gibi bir gölgelik bana yeterli olur.⁷⁵⁹⁸

۷۵۹۹- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ. ض

7599. Mizanda güzel ahlaktan daha ağır basan başka bir şey yoktur.⁷⁵⁹⁹

۷۶۰۰- لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ مِنْ قَطْرَتَيْنِ وَأَثَرَيْنِ قَطْرَةٍ مِنْ دُمُوعٍ فِي خَشْيَةِ اللَّهِ وَقَطْرَةٍ دَمٍ تُهْرَاقُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَأَمَّا الْأَثَرَانِ فَأَثَرٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَثَرٌ فِي فَرِيضَةٍ مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ. صَح

7600. Allah'a iki damladan ve iki adımdan daha sevimli bir şey yoktur; o iki damla Allah korkusundan dolayı akıtılan göz yaşı ile onun yolunda akıtılan kandır; iki adım ise onun yolunda cihada çıkmak üzere atılan adımla, farzlarından birini yerine getirmek için atılan adımdır.⁷⁶⁰⁰

۷۶۰۱- لَيْسَ شَيْءٌ أَطِيعَ اللَّهَ تَعَالَى فِيهِ أَعْجَلَ ثَوَاباً مِنْ صَلَاةِ الرَّحِمِ وَلَيْسَ شَيْءٌ أَعْجَلَ عِقَاباً مِنَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةِ الرَّحِمِ وَالْيَمِينِ الْفَاجِرَةِ تَدْعُ الدِّيَارَ بِالْقَاعِ. ح

7601. Allah'a itaat olarak sevabı en çabuk verilen akraba ziyareti olduğu gibi, cezası en çabuk verilen de akraba ziyaretini kesmekle, başkalarına zulmemektir; yalan yere yapılan yeminler de diyarları yerle bir eder.⁷⁶⁰¹

۷۶۰۲- لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الدُّعَاءِ. صَح

7602. Allah katında duadan daha değerli birşey yoktur.⁷⁶⁰²

۷۶۰۳- لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الْمُؤْمَنِ. ض

⁷⁵⁹⁸ Heysemî, II, 16.

⁷⁵⁹⁹ Ahmed, VI, 451.

⁷⁶⁰⁰ Münziri, II, 295; Mütteki, nr. 43448.

⁷⁶⁰¹ Beyhakî, X, 35.

⁷⁶⁰² Ahmed, II, 362; Buhârî, Müfred, I, 249; Hâkim, I, 666.

7603. Allah katında müminden daha değerli birisi yoktur. ⁷⁶⁰³

٧٦٠٤- لَيْسَ شَيْءٌ خَيْرًا مِنْ أَلْفٍ مِثْلِهِ إِلَّا الْإِنْسَانُ. صح

7604. İnsan dışında bin mislinden daha hayırlı olan başka bir şey yoktur. ⁷⁶⁰⁴

٧٦٠٥- لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْجَسَدِ إِلَّا وَهُوَ يَشْكُو ذَرْبَ اللِّسَانِ. ح

7605. Vücuddaki her organ dilin kötü konuşmalarından şikayetçi olur. ⁷⁶⁰⁵

٧٦٠٦- لَيْسَ شَيْءٌ إِلَّا وَهُوَ أَطْوَعُ لِلَّهِ تَعَالَى مِنْ ابْنِ آدَمَ. ح

7606. Her şey insanoğlundan daha çok Allah'a itaat eder. ⁷⁶⁰⁶

٧٦٠٧- لَيْسَ صَدَقَةٌ أَكْبَرُ مِنْ مَاءٍ. ح

7607. Sevabı sudan daha çok olan bir sadaka yoktur. ⁷⁶⁰⁷

٧٦٠٨- لَيْسَ عَدُوُّكَ الَّذِي إِنْ قَتَلْتَهُ كَانَ لَكَ نُورًا وَإِنْ قَتَلْتَ الْجَنَّةَ وَلَكِنْ أَعْدَى عَدُوِّكَ وَلَذَلِكَ الَّذِي خَرَجَ مِنْ صُلْبِكَ ثُمَّ أَعْدَى عَدُوِّكَ لَكَ مَا لَكَ الَّذِي مَلَكَتْ يَمِينُكَ. ح

7608. Öldürdüğünde sana nur veya seni öldürüp de cennete girmene sebep olacak kişi senin düşmanın değildir; senin asıl düşmanın soyundan gelen çocuğun, ondan sonra da sahip olduğun malındır. ⁷⁶⁰⁸

٧٦٠٩- لَيْسَ عَلَى الرَّجُلِ جُنَاحٌ أَنْ يَتَزَوَّجَ بِقَلِيلٍ أَوْ كَثِيرٍ مِنْ مَالِهِ إِذَا تَرَاضَوْا وَأَشْهَدُوا

7609. Karşılıklı rıza ve şahidlerin olması halinde kişinin az veya çok bir mehirle evlenmesinde sakınca yoktur. ⁷⁶⁰⁹

⁷⁶⁰³ Taberânî, Evsat, VI, 161; Heysemî, I, 81.

⁷⁶⁰⁴ Taberânî, VI, 238; Heysemî, V, 318.

⁷⁶⁰⁵ Ebû Yalâ, I, 17; Beyhakî, Şuab, IV, 244; Heysemî, X, 302.

⁷⁶⁰⁶ İbni Sad, VIII, 98; Dârekutnî, I, 113.

⁷⁶⁰⁷ Beyhakî, Şuab, III, 220.

⁷⁶⁰⁸ Taberânî, III, 294; Heysemî, X, 245.

⁷⁶⁰⁹ Beyhakî, VII, 239.

٧٦١٠- لَيْسَ عَلَى الْمَاءِ جَنَابَةٌ. ح

7610. Su cünüp olmaz.⁷⁶¹⁰

٧٦١١- لَيْسَ عَلَى الْمَاءِ جَنَابَةٌ وَلَا عَلَى الْأَرْضِ جَنَابَةٌ وَلَا عَلَى الثُّوبِ جَنَابَةٌ. ح

7611. Su cünüp olmaz, toprak cünüp olmaz, elbise cünüp olmaz.⁷⁶¹¹

٧٦١٢- لَيْسَ عَلَى الْمُخْتَلِسِ قَطْعٌ. ح

7612. Kapkaç yapan kişinin eli kesilmez.⁷⁶¹²

٧٦١٣- لَيْسَ عَلَى الْمَرْأَةِ إِحْرَامٌ إِلَّا فِي وَجْهِهَا. ح

7613. İhramlı kadının yüzü dışında örtmesi yasak olan bir yeri yoktur.⁷⁶¹³

٧٦١٤- لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي عَبْدِهِ وَلَا فِي فَرَسِهِ صَدَقَةٌ. صَح

7614. Müslümanın kölesi ve atında zekat yoktur.⁷⁶¹⁴

٧٦١٥- لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ زَكَاةٌ فِي كَرْمِهِ وَلَا فِي زَرْعِهِ إِذَا كَانَ أَقَلَّ مِنْ خَمْسَةِ

أَوْسُقٍ. صَح

7615. Müslümanın beş deve yükünden az ürününde bağı ve ekinde zekat yoktur.⁷⁶¹⁵

٧٦١٦- لَيْسَ عَلَى الْمُعْتَكِفِ صِيَامٌ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَهُ عَلَى نَفْسِهِ. صَح

7616. İtikafa giren kişinin kendi istemesi dışında oruç tutması şart değildir.⁷⁶¹⁶

٧٦١٧- لَيْسَ عَلَى الْمُتَنَهِّبِ وَلَا عَلَى الْمُخْتَلِسِ وَلَا عَلَى الْخَائِنِ قَطْعٌ. صَح

⁷⁶¹⁰ Taberânî, XXIII, 425.

⁷⁶¹¹ Dârekutnî, I, 113.

⁷⁶¹² Bûsîrî, III, 113.

⁷⁶¹³ Taberânî, XII, 370; Beyhakî, V, 47.

⁷⁶¹⁴ Müslim, Zekât 8-9; Ahmed, II, 249; Beyhakî, IV, 117.

⁷⁶¹⁵ Beyhakî, IV, 128.

⁷⁶¹⁶ Hâkim, I, 605; Beyhakî, IV, 318.

7617. Çapulcuya, yankesiciye ve aldığı bir şeye karşı hıyanet edene el kesme cezası yoktur.⁷⁶¹⁷

٧٦١٨- لَيْسَ عَلَى النِّسَاءِ حَلْقٌ إِنَّمَا عَلَى النِّسَاءِ التَّقْصِيرُ

7618. Kadınların traş olması gerekmeyp sadece saçlarını kısaltmalarını yeterlidir.⁷⁶¹⁸

٧٦١٩- لَيْسَ عَلَى أَبِيكَ كَرْبٌ بَعْدَ الْيَوْمِ. صَح

7619. Kızım Fatıma, babana bugünden sonra artık sıkıntı yoktur.⁷⁶¹⁹

٧٦٢٠- لَيْسَ عَلَى أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَشَةَ فِي الْمَوْتِ وَلَا فِي الْقَبْرِ وَلَا فِي النَّشُورِ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِمْ عِنْدَ الصَّيْحَةِ يَنْقُضُونَ رُؤُوسَهُمْ مِنَ التُّرَابِ يَقُولُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ. ض

7620. Lailaheillallah diyenler için ölüm anında, kabirde ve mahşer gününde yalnızlık yoktur; İsrâfil'in diriliş günü sura üflediğinde onların başlarındaki toprakları silkeleyip, "Bizden üzüntüyü gideren Allah'a hamd olsun!" dediklerini görür gibiyim.⁷⁶²⁰

٧٦٢١- لَيْسَ عَلَى رَجُلٍ نَذْرٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ وَلَعَنُ الْمُؤْمِنُ كَفْتَلِهِ وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ عُدَّ بِه يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ خَلَفَ بِمِلَّةٍ سِوَى الْإِسْلَامِ كَاذِبًا فَهُوَ كَمَا قَالَ وَمَنْ قَدَفَ مُؤْمِنًا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَفْتَلِهِ. صَح

7621. Sahip olmadığı birşeyi adayan kimsenin o adağını yerine getirmesi gerekmez; mümine lanet okumak onu öldürmek gibidir; bir şeyle intihar eden kıyamet günü onunla cezalandırılır; İslam'dan başka bir dini kastederek yalan yere, "Şu şöyle değilse filan dinden olayım!" diye yemin eden o dinden olur; mümine kafir diye iftira eden onu öldürmüş gibi olur.⁷⁶²¹

⁷⁶¹⁷ Ahmed, III, 380; İbni Hibbân, X, 309.

⁷⁶¹⁸ Beyhakî, V, 104.

⁷⁶¹⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 7619; Hz. Peygamber bu sözünü vefatından önce söylemiştir.

⁷⁶²⁰ Beyhakî, Şuab, I, 110; Heysemî, X, 333.

⁷⁶²¹ Ahmed, IV, 33; Neşâî, Kübrâ, VII, 19; İbni Hibbân, XIX, 209.

۷۶۲۲- لَيْسَ عَلَى الرَّجُلِ طَلَاقٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ وَلَا عِتَاقٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ وَلَا بَيْعٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ. صح

7622. Kişinin henüz nikahı altına almadığı kadını boşama hakkı olmadığı gibi, sahip olmadığı köleyi azad etme, malı da satma hakkı yoktur.⁷⁶²²

۷۶۲۳- لَيْسَ عَلَى مُسْلِمٍ جِزْيَةٌ. صح

7623. Müslümana cizye yoktur.⁷⁶²³

۷۶۲۴- لَيْسَ عَلَى مَقْهُورٍ يَمِينٌ. ح

7624. Baskı altında olan kişinin yemini geçerli değildir.⁷⁶²⁴

۷۶۲۵- لَيْسَ عَلَى مَنْ اسْتَفَادَ مَالاً زَكَاةً حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ. ح

7625. Kişinin kullandığı malın üzerinden bir yıl geçmeden onun zekat yoktur.⁷⁶²⁵

۷۶۲۶- لَيْسَ عَلَى مَنْ نَامَ سَاجِداً وَضُوءٌ حَتَّى يَضْطَجِعَ فَإِنَّهُ إِذَا اضْطَجَعَ اسْتَرْخَتْ مَقَاصِلُهُ. ح

7626. Secdede uyuyan kişi bir yere dayanmadığı sürece abdest alması gerekmez; bir yere dayandığında eklemeleri gevşer.⁷⁶²⁶

۷۶۲۷- لَيْسَ عَلَى وَلَدِ الرَّئِي مِنْ وَزْرِ أَبَوَيْهِ شَيْءٌ. صح

7627. Zinadan doğan çocuk ana babasının günahından sorumlu değildir.⁷⁶²⁷

۷۶۲۸- لَيْسَ عَلَيْكُمْ فِي غُسْلِ مَيِّتِكُمْ غُسْلٌ. صح

7628. Cenaze yıkamaktan dolayı gusül gerekmez.⁷⁶²⁸

⁷⁶²² Ahmed, II, 189.

⁷⁶²³ Ahmed, I, 223.

⁷⁶²⁴ Dârekutrû, IV, 171.

⁷⁶²⁵ Taberânî, XXV, 137; Heysemî, III, 79.

⁷⁶²⁶ İbni Ebî Şeybe, I, 122; Ahmed, I, 156.

⁷⁶²⁷ Hâkim, IV, 112.

⁷⁶²⁸ Hâkim, I, 543.

٧٦٢٩- لَيْسَ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمٌ وَلَا لَيْلَةٌ تَعْدِلُ اللَّيْلَةَ الْغَرَاءَ وَالْيَوْمَ الْأَزْهَرَ. ض

7629. Allah katında cuma gecesi ile cuma gününden daha değerli olan bir başka gece ve gün yoktur.⁷⁶²⁹

٧٦٣٠- لَيْسَ فِي الْإِبِلِ الْعَوَامِلِ صَدَقَةٌ. ض

7630. İşlerde kullanılan develerin zekatı yoktur.⁷⁶³⁰

٧٦٣١- لَيْسَ فِي الْأَوْقَاصِ شَيْءٌ. ض

7631. İki nisab arasında zekat yoktur.⁷⁶³¹

٧٦٣٢- لَيْسَ فِي الْبَقَرِ الْعَوَامِلِ صَدَقَةٌ وَلَكِنْ فِي كُلِّ ثَلَاثِينَ تَبِيعَ وَفِي كُلِّ أَرْبَعِينَ مُسِنَّةً أَوْ مُسِنَّةً. ح

7632. Çalışan sığırların zekatı yoktur; otuz sığırdan bir yaşında bir dana, her kırk sığırdan iki yaşında erkek bir sığır veya iki yaşında dişi bir sığır verilir.⁷⁶³²

٧٦٣٣- لَيْسَ فِي الْجَنَّةِ شَيْءٌ مِمَّا فِي الدُّنْيَا إِلَّا الْأَسْمَاءُ. صَح

7633. Cennette dünyadaki şeylerden yalnız isimler kalır.⁷⁶³³

Zekat

٧٦٣٤- لَيْسَ فِي الْخَلْيِ زَكَاةٌ.

7634. Zinet eşyalarının zekatı yoktur.⁷⁶³⁴

٧٦٣٥- لَيْسَ فِي الْخَضِرَاوَاتِ زَكَاةٌ. ض

7635. Sebzelerde zekat yoktur.⁷⁶³⁵

⁷⁶²⁹ İbri Asâkir, LVIII, 374.

⁷⁶³⁰ İbri Adî, VI, 7; Beyhakî, IV, 116.

⁷⁶³¹ Taberânî, XX, 168.

⁷⁶³² Taberânî, XI, 40; Heysemî, III, 75.

⁷⁶³³ Ziyâ, X, 16.

⁷⁶³⁴ Dârekutnî, II, 107.

⁷⁶³⁵ Taberânî, Evsat, VI, 100; Dârekutnî, II, 96; Heysemî, III, 68.

٧٦٣٦- لَيْسَ فِي الْخَيْلِ وَالرَّقِيقِ زَكَاةٌ إِلَّا زَكَاةُ الْفِطْرِ فِي الرَّقِيقِ. صح

7636. Köle için verilen fıtır sadakası dışında at ve kölenin zekatı yoktur.⁷⁶³⁶

٧٦٣٧- لَيْسَ فِي الصَّوْمِ رِيَاءٌ. صح

7637. Oruçta gösteriş olmaz.⁷⁶³⁷

٧٦٣٨- لَيْسَ فِي الْعَبْدِ صَدَقَةٌ إِلَّا صَدَقَةُ الْفِطْرِ. صح

7638. Fıtır sadakası dışında kölenin zekatı yoktur.⁷⁶³⁸

٧٦٣٩- لَيْسَ فِي الْقَطْرَةِ وَلَا فِي الْقَطْرَتَيْنِ مِنَ الدَّمِ وَضُوءٌ حَتَّى يَكُونَ دَمًا سَائِلًا. ض

7639. Akan kan olmadıkça bir veya iki damla kandan dolayı abdest almaya gerek yoktur.⁷⁶³⁹

٧٦٤٠- لَيْسَ فِي الْمَالِ زَكَاةٌ حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ. ح

7640. Üzerinden yıl geçmeyen malda zekat yoktur.⁷⁶⁴⁰

٧٦٤١- لَيْسَ فِي الْمَالِ حَقٌّ سِوَى الزَّكَاةِ. ض

7641. Malda zekattan başka hak yoktur.⁷⁶⁴¹

Çeşitli Hadisler

٧٦٤٢- لَيْسَ فِي الْمَأْمُومَةِ قَوْدٌ. ض

7642. Beyine ulaşmayan yaralamalarda kısas yoktur.⁷⁶⁴²

⁷⁶³⁶ Beyhakî, IV, 117.

⁷⁶³⁷ Hennâd, , II, 358; Beyhakî, Şuab, III, 296; İbni Asâkir, XXXVIII, 101.

⁷⁶³⁸ Müslim, Zekât 10; Ahmed, II, 420; Beyhakî, IV, 160.

⁷⁶³⁹ Dârekutnî, I, 157.

⁷⁶⁴⁰ Dârekutnî, II, 91.

⁷⁶⁴¹ Müttekî, nr. 15856; Zebîdî, IV, 105.

⁷⁶⁴² Beyhakî, VIII, 65.

٧٦٤٣- لَيْسَ فِي النَّوْمِ تَفْرِيطٌ إِنَّمَا التَّفْرِيطُ فِي الْيَقَظَةِ أَنْ تُؤَخَّرَ صَلَاةٌ حَتَّى يَدْخُلَ
وَقْتُ صَلَاةٍ أُخْرَى. صَح

7643. Uyku halinde kusur olmaz; ancak uyanırken diğer namazın vakti girinceye kadar önceki namazın geciktirilmesi kusurdur.⁷⁶⁴³

٧٦٤٤- لَيْسَ فِي صَلَاةِ الْخَوْفِ سَهْوٌ. ض

7644. Korku namazında sehiv secdesi yoktur.⁷⁶⁴⁴

٧٦٤٥- لَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ مِنَ التَّمْرِ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ دَوْدَ
مِنَ الْإِبِلِ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ أَوَاقٍ مِنَ الْوَرِقِ صَدَقَةٌ. صَح

7645. Beş deve yükünden az olan hurmada, beşten az olan devede ve beş okiyyeden az olan gümüşte de zekat yoktur.⁷⁶⁴⁵

٧٦٤٦- لَيْسَ فِي مَالِ الْمُكَاتِبِ زَكَاةٌ حَتَّى يَغْتَقَ. ض

7646. Azad olunana kadar anlaşmalı kölenin malında zekat yoktur.⁷⁶⁴⁶

٧٦٤٧- لَيْسَ فِي مَالِ الْمُسْتَفِيدِ زَكَاةٌ حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ. ح

7647. Üzerinden bir yıl geçmedikçe ticaret mallarında zekat yoktur.⁷⁶⁴⁷

٧٦٤٨- لَيْسَ لِلْحَامِلِ الْمَتَوَفَى عَنْهَا زَوْجُهَا نَفَقَةٌ. ض

7648. Kocası ölen hamile kadının nafakası olmaz.⁷⁶⁴⁸

٧٦٤٩- لَيْسَ لِلدَّيْنِ دَوَاءٌ إِلَّا الْقَضَاءُ وَالْوَفَاءُ الْحَمْدُ. ض

7649. Borcun tam olarak ödenmesi, alacak sahibine teşekkür edilip Allah'a hamd edilmesinden başka çare yoktur.⁷⁶⁴⁹

⁷⁶⁴³ Ahmed, V, 298; Ebû Avâne, II, 257; Tahâvî, I, 165; İbni Huzeyme, II, 95; İbni Hibbân, IV, 317; Dârekutnî, I, 386.

⁷⁶⁴⁴ Taberânî, X, 72; Heysemî, II, 154.

⁷⁶⁴⁵ Ahmed, III, 30; İbni Huzeyme, IV, 33; İbni Hibbân, VIII, 62.

⁷⁶⁴⁶ Dârekutnî, II, 90; Beyhakî, IV, 104.

⁷⁶⁴⁷ Müttekî, nr. 15859.

⁷⁶⁴⁸ Dârekutnî, IV, 21.

⁷⁶⁴⁹ Hatîb, VII, 198; İbnü'l-Cevzi, İlel, II, 111; İbni Asâkir, I, 414.

٧٦٥٠- لَيْسَ لِلْفَاسِقِ غِيَّةٌ. ض

7650. Fasığın gıybeti olmaz. ⁷⁶⁵⁰

٧٦٥١- لَيْسَ لِلْقَاتِلِ مِنَ الْمِيرَاثِ شَيْءٌ. ح

7651. Katile mirastan bir şey yoktur. ⁷⁶⁵¹

٧٦٥٢- لَيْسَ لِلْقَاتِلِ شَيْءٌ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَارِثٌ فَوَارِثُهُ أَقْرَبُ النَّاسِ إِلَيْهِ وَلَا يَرِثُ الْقَاتِلُ شَيْئاً. ض

7652. Katile mirastan bir şey yoktur; eğer ölenin varisi yoksa insanlardan en yakını ona varis olur ve o durumda da katil mirastan bir şey alamaz. ⁷⁶⁵²

٧٦٥٣- لَيْسَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَنْتَهَكَ شَيْئاً مِنْ مَالِهَا إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا.

7653. Kadın kocasının izni olmadan kendi malından infak edemez. ⁷⁶⁵³

٧٦٥٤- لَيْسَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَنْطَلِقَ لِلْحَجِّ إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا وَلَا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تُسَافِرَ ثَلَاثَ لَيَالٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُوْمَحْرَمٌ تَحْرُمُ عَلَيْهِ. ح

7654. Kadın kocasının izni olmadan hacca gidemez, yanında mahremi olmadan üç günlük bir yolculuğa çıkamaz. ⁷⁶⁵⁴

٧٦٥٥- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ فِي اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ أَجْرٌ. ض

7655. Cenaze arkasında giden kadınlara ecir yoktur. ⁷⁶⁵⁵

٧٦٥٦- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ فِي الْجَنَازَةِ نَصِيبٌ.

7656. Cenazeye katılmada kadınlara sevap yoktur. ⁷⁶⁵⁶

⁷⁶⁵⁰ Taberânî, XIX, 418; Heysemî, I, 149.

⁷⁶⁵¹ Beyhakî, VI, 219.

⁷⁶⁵² Ebû Dâvûd, Diyat 21; Beyhakî, VI, 219; Beğavî, VIII, 366.

⁷⁶⁵³ Taberânî, XXII, 85; Temmâm, II, 88; İbni Asâkir, XI, 284; Heysemî, IV, 315.

⁷⁶⁵⁴ Beyhakî, V, 223.

⁷⁶⁵⁵ Heysemî, III, 28.

⁷⁶⁵⁶ Heysemî, III, 28.

٧٦٥٧-لَيْسَ لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ فِي الْخُرُوجِ إِلَّا مُضْطَرَّةٌ يَغْنِي لَيْسَ لَهَا خَادِمٌ إِلَّا فِي الْعِيدَيْنِ الْأَضْحَى وَالْفِطْرِ وَلَيْسَ لَهُنَّ نَصِيبٌ فِي الطَّرِيقِ إِلَّا الْخَوَاشِي. ض

7657. Kadınların evden çıkmalarına gerek yoktur; hizmetçileri yoksa zaruret durumunda çıkabilirler; kurban ve ramazan bayramları bunun dışındadır; yollarda da yol kenarlarından gitmeleri daha uygundur.⁷⁶⁵⁷

٧٦٥٨-لَيْسَ لِلنِّسَاءِ وَسْطُ الطَّرِيقِ. ض

7658. Kadınların yol ortasında gitmeleri uygun değildir.⁷⁶⁵⁸

٧٦٥٩-لَيْسَ لِلنِّسَاءِ سَلَامٌ وَلَا عَلَيْهِنَّ سَلَامٌ. ض

7659. Kadınlar selam vermez, selam da almazlar.⁷⁶⁵⁹

٧٦٦٠-لَيْسَ لِلْوَلِيِّ مَعَ الْيَتِيمِ أَمْرٌ وَالْيَتِيمَةُ تُسْتَأْمَرُ وَصَمْتُهَا إِفْرَارُهَا

7660. Evlilik konusunda velinin dul üzerinde hakkı yoktur; bakire yetim kızın izni alınır, onun izni de susmasıdır.⁷⁶⁶⁰

٧٦٦١-لَيْسَ لِابْنِ آدَمَ حَقٌّ فِيمَا سِوَى هَذِهِ الْخِصَالِ بَيْتٌ يَسْكُنُهُ وَتَوْبٌ يُؤَارِي غُورَتَهُ وَجِلْفٌ الْخُبْزِ وَالْمَاءِ. صَح

7661. İnsanın barınacak bir ev, avret yerini örtecek bir elbise, yiyecek bir ekmekle, içecek bir su dışında başka bir hakkı yoktur.⁷⁶⁶¹

٧٦٦٢-لَيْسَ لِأَحَدٍ عَلَى أَحَدٍ فَضْلٌ إِلَّا بِالْدِّينِ أَوْ عَمَلٍ صَالِحٍ حَسَبُ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ فَاحِشًا بَذِيًّا بِخِيَلًا جَبَانًا. صَح

7662. Dindarlık ve salih amel dışında hiç kimsenin kimseye üstünlüğü yoktur; kişinin kötü hareketli, dili bozuk, cimri ve korkak olması kendisine kötülük olarak yeter.⁷⁶⁶²

⁷⁶⁵⁷ Heysemî, II, 200.

⁷⁶⁵⁸ Beyhakî, Şuab, XVI, 330.

⁷⁶⁵⁹ Ebû Nüaym, VIII, 58.

⁷⁶⁶⁰ Ahmed, I, 334; Beyhakî, VII, 168; Aclûnî, II, 243.

⁷⁶⁶¹ Hâkim, IV, 347.

⁷⁶⁶² Beyhakî, Şuab, IV, 291.

٧٦٦٣- لَيْسَ لِقَاتِلٍ مِيرَاثٌ. ح

7663. Katile miras yoktur.⁷⁶⁶³

٧٦٦٤- لَيْسَ لِقَاتِلٍ وَصِيَّةٌ. ض

7664. Katile vasiyet yoktur.⁷⁶⁶⁴

٧٦٦٥- لَيْسَ لِيَوْمٍ فَضْلٌ عَلَى يَوْمٍ فِي الصَّيَامِ إِلَّا شَهْرُ رَمَضَانَ وَيَوْمَ عَاشُورَاءَ. ض

7665. Ramazan ayı ve Aşure günü dışında oruç tutulan günlerden hiçbirinin diğerine karşı bir üstünlüğü yoktur.⁷⁶⁶⁵

٧٦٦٦- لَيْسَ لِي أَنْ أَدْخُلَ بَيْتًا مَرْوَقًا. ح

7666. Süslü eve girmeyi hoş görmem.⁷⁶⁶⁶

٧٦٦٧- لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصَّيَامُ فِي السَّفَرِ. صَح

7667. Yolculukta oruç tutmak iyilik değildir.⁷⁶⁶⁷

٧٦٦٨- لَيْسَ مِنَ الْجَنَّةِ فِي الْأَرْضِ شَيْءٌ إِلَّا ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ غَرَسُ الْعَجْوَةِ وَالْحَجَرُ وَأَوَاقٍ تَنْزُلُ فِي الْفَرَاتِ كُلُّ يَوْمٍ بَرَكَةٌ مِنَ الْجَنَّةِ. ض

7668. Yeryüzünde cennetten gelen üç şey vardır; biri hurma ağacı, diğeri Hacerü'l-esved, üçüncüsü de her gün içine cennet bereketlerinin ölçek ölçek döküldüğü Fırat nehridir.⁷⁶⁶⁸

٧٦٦٩- لَيْسَ فِي الصَّلَوَاتِ صَلَاةٌ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَجْرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِي الْجَمَاعَةِ وَمَا أَحْسِبُ مَنْ شَهِدَهَا مِنْكُمْ إِلَّا مَغْفُورًا لَهُ. ح

⁷⁶⁶³ İbni Ebî Şeybe, XI, 358; Dârekutnî, IV, 237.

⁷⁶⁶⁴ Beyhakî, VI, 281.

⁷⁶⁶⁵ Taberânî, I, 126; Beyhakî, Şuab, III, 362; Heysemî, III, 186.

⁷⁶⁶⁶ Ahmed, V, 220; Taberânî, VII, 84.

⁷⁶⁶⁷ Ebû Dâvûd, Sıyâm 43; Ahmed, III, 319; Beyhakî, IV, 242.

⁷⁶⁶⁸ Hatîb, I, 55.

7669. Namazlardan hiçbirisi cuma günü cemaatla kılınan sabah namazından daha faziletli değildir; o namaza giden kişinin günahlarının bağışlanacağını ümid ederim.⁷⁶⁶⁹

٧٦٧٠-لَيْسَ مِنَ الْمُرُوءَةِ الرَّيْحُ عَلَى الْإِخْوَانِ. ض

7670. Kardeşlerden kar etmek kişiye yakışan hallerden değildir.⁷⁶⁷⁰

٧٦٧١-لَيْسَ مِنْ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ التَّمَلُّقُ وَلَا الْحَسَدُ إِلَّا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ. ض

7671. İlim öğrenme dışında yağcılık ve kıskançlık müminin huylarından değildir.⁷⁶⁷¹

٧٦٧٢-لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ ادَّعَى لِغَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُهُ إِلَّا كَفَرَ وَمَنْ ادَّعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا وَلَيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ وَمَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكَفْرِ أَوْ قَالَ عَدُوُّ اللَّهِ وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِلَّا حَارَ عَلَيْهِ وَلَا يَرْمِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفِسْقِ وَلَا يَزِمِيهِ بِالْكَفْرِ إِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَيْهِ
إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ. ص

7672. Bilerek kendisini babasından başkasına nispet eden küfre girer; kendisine ait olmayan bir şeyde hak iddia eden bizden olmayıp cehennemî hak eder; küfürle ilgisi olmadığı halde birinin kafir veya din düşmanı olduğunu iddia edenin bu iddiası kendine döner; bir başkasını fasıklıkla veya küfürle itham eden kişinin iddiası öyle değilse o iddiası da kendisine rücu eder.⁷⁶⁷²

٧٦٧٣-لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِائَةَ مَرَّةٍ إِلَّا بَعَثَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَجْهَهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَلَمْ يُزَفَّ لِأَحَدٍ يَوْمَئِذٍ عَمَلٌ أَفْضَلُ مِنْ عَمَلِهِ إِلَّا مَنْ قَالَ
مِثْلَ قَوْلِهِ أَوْ زَادَ. ض

⁷⁶⁶⁹ Hakîm, II, 217; Taberânî, I, 156; Heysemî, II, 168.

⁷⁶⁷⁰ İbni Asâkir, LI, 325.

⁷⁶⁷¹ Beyhakî, Şuab, IV, 224.

⁷⁶⁷² Ahmed, VI, 156.

7673. Yüz defa lailaheillallah diyen bir kul kıyamet günü ayın on-dördü gibi yüzü parlak bir şekilde haşredilir; o gün onun gibi veya daha fazlasını yapandan başka hiç kimsenin ameli onun amelinden daha faziletli olmaz.⁷⁶⁷³

٧٦٧٤-لَيْسَ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ إِلَّا وَهُوَ يُخْتَمُ عَلَيْهِ فَإِذَا مَرَضَ الْمُؤْمِنُ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَارَبَّنَا عَبْدُكَ فَلَانٌ قَدْ حَبَسْتَهُ فَيَقُولُ الرَّبُّ اخْتِمُوا لَهُ عَلَى مِثْلِ عَمَلِهِ حَتَّى يَبْرَأَ أَوْ يَمُوتَ. صَح

7674. Her gün ameller mühürlenir; mümin hastalandığı zaman melekler, "Ey rabbimiz falan kulunu salih amellerden alıkoydun" derler; Allah Teala da; "İyileşinceye veya ölünceye kadar daha önce yaptığı amellerin benzerini yazarak mühürleyin!" buyurur.⁷⁶⁷⁴

٧٦٧٥-لَيْسَ مِنْ غَرِيمٍ يَرْجِعُ مِنْ عِنْدَ غَرِيمِهِ رَاضِياً إِلَّا صَلَّتْ عَلَيْهِ دَوَابُّ الْأَرْضِ وَتُؤْنُ الْبَحَارِ وَلَا غَرِيمٍ يَلْوِي غَرِيمَهُ وَهُوَ يَقْدِرُ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ إِثْمًا. ض

7675. Bir alacaklı borçlusunun yanından hoşnud olarak dönerse, kara hayvanlarından denizdeki balıklara varıncaya kadar her hayvan ona dua eder; ödemeye gücü yettiği halde alacaklısını geri çeviren bir borçluya da her gün ve gece için bir günah yazılmaya devam eder.⁷⁶⁷⁵

٧٦٧٦-لَيْسَ مِنْ لَيْلَةٍ إِلَّا وَالْبَحْرُ يُشْرِفُ فِيهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَسْتَأْذِنُ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَنْتَضِحَ عَلَيْكُمْ فَيَكْفُهُ اللَّهُ. ح

7676. Her gece denizler üç defa yükselip insanları boğmak için izin ister, ama Allah Teala onlara izin vermez.⁷⁶⁷⁶

٧٦٧٧-لَيْسَ مِنَّا مَنْ انْتَهَبَ أَوْ سَلَبَ أَوْ أَشَارَ بِالسَّلْبِ

7677. Yağma yapan, zorla mal alan ve yağma yapmaya emir veren bizden değildir.⁷⁶⁷⁷

⁷⁶⁷³ Heysemî, X, 86.

⁷⁶⁷⁴ Ahmed, IV, 146; Hâkim, IV, 344; Taberânî, XVII, 284.

⁷⁶⁷⁵ Beyhakî, Şuab, VII, 530.

⁷⁶⁷⁶ Ahmed, I, 43.

⁷⁶⁷⁷ Taberânî, XII, 107; Hâkim, II, 147; Heysemî, V, 337.

٧٦٧٨- لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ وَلَا مَنْ تَشَبَّهَ بِالنِّسَاءِ مِنَ الرِّجَالِ. صح

7678. Kadınlara benzemeye çalışan erkeklerle, erkeklere benzemeye çalışan kadınlar bizden değildir.⁷⁶⁷⁸

٧٦٧٩- لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِغَيْرِنَا لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا بِالنَّصَارَى فَإِنَّ تَسْلِيمَ الْيَهُودِ الْإِشَارَةُ بِالْأَصَابِعِ وَتَسْلِيمَ النَّصَارَى الْإِشَارَةُ بِالْأَكْفُفِ. ض

7679. Bizden başkasına benzeyenler bizden değildir; yahudi ve hristiyanlara benzemeyin; yahudilerin selamlaşmaları parmak işaretiyle, hristiyanlarınki ise el işaretiyledir.⁷⁶⁷⁹

٧٦٨٠- لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ وَلَا مَنْ تُطَيَّرَ لَهُ أَوْ تَكْهَنَ أَوْ تُكْهَنَ لَهُ أَوْ تَسْحَرُ أَوْ تُسْحَرُ لَهُ. ح

7680. Fala bakan, kendisi için fala bakılan, kehanette bulunan, kendisi için kehanette bulunulan, büyü yapan ve kendisi için büyü yapılan kişiler bizden değildirler.⁷⁶⁸⁰

٧٦٨١- لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ وَمَنْ حَبَّبَ عَلَى امْرِئٍ زَوْجَتَهُ أَوْ مَمْلُوكَهُ فَلَيْسَ مِنَّا. صح

7681. Emanete yemin eden kişi bizden olmadığı gibi, bir kimsenin karısını veya kölesini ona karşı kışkırtan kişi de bizden değildir.⁷⁶⁸¹

٧٦٨٢- لَيْسَ مِنَّا مَنْ حَبَّبَ امْرَأَةً عَلَى زَوْجِهَا أَوْ عَبْدًا عَلَى سَيِّدِهِ. صح

7682. Kadını kocasına veya köleyi efendisine karşı kışkırtan kişi bizden değildir.⁷⁶⁸²

٧٦٨٣- لَيْسَ مِنَّا مَنْ خَصَصَى أَوْ اخْتَصَصَى وَلَكِنْ صُمِّمَ وَوُقِّرَ شَعْرُ جَسَدِكَ. ح

⁷⁶⁷⁸ Ahmed, II, 199; Heysemî, VIII, 103.

⁷⁶⁷⁹ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 234; Münziri, III, 434; Heysemî, VIII, 38.

⁷⁶⁸⁰ Taberânî, XVIII, 162; Heysemî, V, 103.

⁷⁶⁸¹ Ahmed, V, 352; İbni Hibbân, X, 205; Hâkim, IV, 331.

⁷⁶⁸² Hâkim, II, 214.

7683. Kişinin başkalarını veya kendini kısırlaştırması bizim işlerimizden değildir; fakat kişi oruç tutup vücudundaki kılları çoğaltabilir.⁷⁶⁸³

٧٦٨٤-لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَى عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَى عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَى عَصِيَّةٍ. ح

7684. Irkçılığa çağıran bizden değildir, ırkçılık için savaşan bizden değildir, ırkçılık üzere ölen de bizden değildir.⁷⁶⁸⁴

٧٦٨٥-لَيْسَ مِنَّا مَنْ سَلَقَ وَمَنْ حَلَقَ وَمَنْ خَرَقَ. صَح

7685. Ölü ardından bağırıp çağırarak ağlayan, saçını başını yolan ve yakasını paçasını yırtan kişiler bizden değildirler.⁷⁶⁸⁵

٧٦٨٦-لَيْسَ مِنَّا مَنْ عَمِلَ بِسُنَّةٍ غَيْرِنَا

7686. Bizim sünnetimizden başkasıyla amel eden kişi, bizden değildir.⁷⁶⁸⁶

٧٦٨٧-لَيْسَ مِنَّا مَنْ غَشَّ. صَح

7687. Bizi aldatan kişi, bizden değildir.⁷⁶⁸⁷

٧٦٨٨-لَيْسَ مِنَّا مَنْ غَشَّ مُسْلِمًا أَوْ ضَرَّهُ أَوْ مَاكَرَهُ. ح

7688. Müslümanı aldatan, ona zarar veren ve ona hile yapan kişi bizden değildir.⁷⁶⁸⁸

٧٦٨٩-لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ. صَح

7689. Ölünün ardından yüzünü gözünü tırmalayan, yakasını paçasını yırtan ve cahiliye döneminde olduğu gibi hareketler yapan kişiler bizden değildirler.⁷⁶⁸⁹

⁷⁶⁸³ Taberânî, XI, 144; Heysemî, IV, 254.

⁷⁶⁸⁴ İbri Adî, III, 1005; Beğavî, XIII, 122.

⁷⁶⁸⁵ Ahmed, IV, 396.

⁷⁶⁸⁶ Deylemî, III, 415.

⁷⁶⁸⁷ Ahmed, II, 242; Hâkim, II, 10.

⁷⁶⁸⁸ Râfiî, Târih, III, 87.

⁷⁶⁸⁹ Ahmed, I, 504; Heysemî, III, 15.

۷۶۹۰- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَتَغَنَّ بِالْقُرْآنِ. صح

7690. Kuran'ı güzel okumayan bizden değildir.⁷⁶⁹⁰

۷۶۹۱- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُقَرِّرْ كَبِيرَنَا. صح

7691. Küçüğümüze merhamet etmeyip büyüğümüze saygı göstermeyen kişi bizden değildir.⁷⁶⁹¹

۷۶۹۲- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ شَرَفَ كَبِيرَنَا. صح

7692. Küçüğümüze merhamet etmeyip büyüğümüze değer vermeyen kişi bizden değildir.⁷⁶⁹²

۷۶۹۳- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُقَرِّرْ كَبِيرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ. ح

7693. Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen kişi, iyiliği emredip kötülükten sakındırmayan bizden değildir.⁷⁶⁹³

۷۶۹۴- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُجَلِّ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ لِعَالِمِنَا حَقَّهُ. ح

7694. Büyüklerimize saygı göstermeyen, küçüklerimize merhamet etmeyen ve alimlerimize hak ettiği değeri vermeyen kişi bizden değildir.⁷⁶⁹⁴

۷۶۹۵- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَلَمْ يَعْرِفْ حَقَّ كَبِيرَنَا وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ عَشَّنَا

وَلَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا حَتَّى يُحِبَّ لِلْمُؤْمِنِينَ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ. ح

7695. Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir; bizi aldatan da bizden değildir; mümin kendisi için istediğini başkası için de istemedikçe olgun mümin olamaz.⁷⁶⁹⁵

۷۶۹۶- لَيْسَ مِنَّا مَنْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَتَرَ عَلَى عِيَالِهِ. ض

⁷⁶⁹⁰ Ahmed, I, 179; Hâkim, I, 758.

⁷⁶⁹¹ Hâkim, IV, 197.

⁷⁶⁹² Ahmed, II, 222; Hâkim, I, 131.

⁷⁶⁹³ Ahmed, I, 257; Heysemî, VIII, 14.

⁷⁶⁹⁴ Ahmed, V, 323; Münzirî, I, 64; Hâkim, I, 211.

⁷⁶⁹⁵ Taberânî, VIII, 308; Heysemî, VIII, 16.

7696. Allah kendisine imkan verdiği halde çoluk çocuğunu sıkıntıya sokan kişi bizden değildir.⁷⁶⁹⁶

٧٦٩٧- لَيْسَ مِنَّا مَنْ وَطِئَ خُبْلَى. ح

7697. Esirler içinde hamile kadınla ilişkiye giren kişi bizden değildir.⁷⁶⁹⁷

٧٦٩٨- لَيْسَ مِنْكُمْ مِنْ رَجُلٍ إِلَّا أَنَا مُمَسِّكٌ بِخُجْرَتِهِ أَنْ يَقَعَ فِي النَّارِ. ح

7698. Her birinizi cehenneme düşmemesi için kemerinden tutmaya çalışıyorum.⁷⁶⁹⁸

٧٦٩٩- لَيْسَ مِنِّي إِلَّا عَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ.

7699. Alim olmayan veya ilim öğrenmeye çalışmayan kişi bizden değildir.⁷⁶⁹⁹

٧٧٠٠- لَيْسَ مِنِّي ذُو حَسَدٍ وَلَا نَمِيمَةٌ وَلَا كَهَانَةٌ وَلَا أَنَا مِنْهُ. ح

7700. Hased eden, söz götürüp getiren ve kahınlık yapan benden değildir, ben de onlardan değilim.⁷⁷⁰⁰

٧٧٠١- لَيْسَ يَتَحَسَّرُ أَهْلُ الْجَنَّةِ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا عَلَى سَاعَةٍ مَرَّتْ بِهِمْ لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ

عَزَّوَجَلَّ فِيهَا. ح

7701. Cennet halkı Allah'ı zikretmeden geçirdikleri zaman dışında hiçbir şeye üzülmezler.⁷⁷⁰¹

٧٧٠٢- لَيْسَتْ السَّنَةُ بِأَنَّ لَا تُمَطَّرُوا وَلَكِنَّ السَّنَةَ أَنْ تُمَطَّرُوا وَتُمْطَرُوا وَلَا تُنْبِتِ

الْأَرْضُ شَيْئًا

7702. Kuraklık yağmurların kesilmesi değildir; kuraklık yağmurların yağmasına rağmen yeryüzünün bir şey bitirmemesidir.⁷⁷⁰²

⁷⁶⁹⁶ Deylemî, III, 416.

⁷⁶⁹⁷ Taberânî, XI, 390.

⁷⁶⁹⁸ Taberânî, VII, 269.

⁷⁶⁹⁹ Deylemî, III, 419.

⁷⁷⁰⁰ Heysemî, VIII, 91.

⁷⁷⁰¹ Taberânî, XX, 93; Beyhakî, Şuab, I, 392; Heysemî, X, 74.

⁷⁷⁰² Müslim, Fiten 15; Beyhakî, III, 363.

۷۷۰۳-لَيْسُوْنَ الرَّجُلُ مِنْ قَخْطَانَ النَّاسِ بَعْصاً. صح

7703. Kahtanlılardan bir adam insanları önüne alıp sopasıyla onları sürecektir.⁷⁷⁰³

۷۷۰۴-لَيْشْتَرِكَ النَّفَرُ فِي الْهَذِي. صح

7704. Kurbanlık hayvana bir kaç kişi ortak olsun.⁷⁷⁰⁴

۷۷۰۵-لَيْشَرَيْنَ أَنَاَسَ مِنْ أَمْتِي الْخَمَرِ يُسْمُونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا. صح

7705. Ümmetimden bazı insanlar içkiyi başka adlar altında içecekler.⁷⁷⁰⁵

۷۷۰۶-لَيْشَرَيْنَ أَنَاَسَ مِنْ أَمْتِي الْخَمَرِ يُسْمُونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا وَيُضْرَبُ عَلَى رُؤُوسِهِمْ بِالْمَعَارِفِ وَالْقَيْنَاتِ يَخْسِفُ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ وَيَجْعَلُ مِنْهُمْ قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ. صح

7706. Ümmetimden bazı insanlar içkiyi başka adlar altında içerler; başlarında defler çalınır şarkılar söylenir; Allah sonunda onları yerin dibine geçirerek maymunlarla domuzlara çevirir.⁷⁷⁰⁶

۷۷۰۷-لِيُصَلَّ الرَّجُلُ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يَلِيهِ وَلَا يَتَّبِعِ الْمَسَاجِدَ. ح

7707. Kişi yakındaki mescidde namaz kılsın, mescidleri dolaşır durmasın.⁷⁷⁰⁷

۷۷۰۸-لِيُصَلَّ أَحَدُكُمْ نَشَاطَةً فَإِذَا كَسِلَ أَوْ فَتَرَ فَلْيَقْعُدْ. صح

7708. Kişi istekli olduğu zaman namaz kılsın, isteksiz veya yorgun olduğu zaman da oturup dirlensin.⁷⁷⁰⁸

۷۷۰۹-لِيَضَعْ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلَ مُوْخَرَةِ الرَّجُلِ وَلَا يَضْرِبْهُ مَا مَرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ. صح

⁷⁷⁰³ Taberânî, XII, 308; Heysemî, V, 238.

⁷⁷⁰⁴ Hâkim, IV, 256.

⁷⁷⁰⁵ Ahmed, V, 342.

⁷⁷⁰⁶ Taberânî, III, 283; Beyhakî, X, 221.

⁷⁷⁰⁷ İbni Adî, VI, 2450; Müttekî, nr. 20782.

⁷⁷⁰⁸ Ahmed, III, 101; İbni Huzeyme, II, 200; İbni Hibbân, VI, 239.

7709. Biriniz namaz kılacağı zaman dayandığı baston gibi bir şeyi kendisine sütre yapıp gelip geçenlerin zararından korusun.⁷⁷⁰⁹

٧٧١٠-لِيُعْزَّ الْمُسْلِمِينَ فِي مَصَائِبِهِمُ الْمُصِيبَةُ بِي

7710. Müslümanlar kendi ölümlerinde, benim ölümümü düşünerek birbirlerini teselli etsinler.⁷⁷¹⁰

٧٧١١-لِيُغَسِّلَ مَوْتَاكُمْ الْمَأْمُونُونَ. ض

7711. Ölülerinizi güvenilir kişiler yıkasın.⁷⁷¹¹

٧٧١٢-لِيُغَشِّينَ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي فِتْنٌ كَقِطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُؤْمِسِي كَافِرًا يَبِيعُ أَقْوَامَ دِينِهِمْ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا قَلِيلٍ. صَح

7712. Benden sonra ümmetimi karanlık gece dalgaları gibi fitneler kuşatır; o zamanlarda kişi mümin olarak sabahlar, kafir olarak akşamlar; bazı insanlar dinlerini az bir dünya malı karşılığı satardır.⁷⁷¹²

٧٧١٣-لِيَفِرَّ النَّاسُ مِنَ الدَّجَالِ فِي الْجِبَالِ. صَح

7713. İnsanlar Deccal'dan kaçıp dağlara sığınurlar.⁷⁷¹³

٧٧١٤-لِيَقْتُلَنَّ ابْنُ مَرْيَمَ الدَّجَالَ بِبَابِ لُدٍّ

7714. Meryem oğlu İsa, Deccal'ı Bab-ı Lüd denilen yerde öldürür.⁷⁷¹⁴

٧٧١٥-لِيَقْرَأَنَّ الْقُرْآنَ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ. صَح

7715. Ümmetim içinde Kuran okuyan öyle topluluklar çıkar ki, okun avı delip çıktığı gibi onlar da dinden öyle çıkarlar.⁷⁷¹⁵

⁷⁷⁰⁹ Tayâlisî, s. 31; Abd b. Humeyd, s. 64; İbni Hibbân, VI, 141.

⁷⁷¹⁰ İbni Sad, II, 59; Müttekî, nr. 42611.

⁷⁷¹¹ Bûsîrî, II, 24

⁷⁷¹² Hâkim, IV, 485.

⁷⁷¹³ Ahmed, VI, 462.

⁷⁷¹⁴ Ahmed, IV, 390; Bab-ı Lüd, Şam veya Filistin'de bulunan bir dağ adıdır.

⁷⁷¹⁵ Ahmed, I, 256; Bûsîrî, I, 25.

٧٧١٦-لَيْقُلْ أَحَدُكُمْ حِينَ يُرِيدُ أَنْ يَنَامَ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَكَفَرْتُ بِالطَّاغُوتِ وَعَدُ اللَّهُ حَقًّا
وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ طَوَارِقِ هَذَا اللَّيْلِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ. صح

7716. Kişi yatacağında, "Allah'a iman edip sahte tanrıları inkar ettim; onun vadi hak olup peygamberler doğru söylemişlerdir; Allahım hayırlı olanın dışında geceleyin herhangi birşeyle karşılaşmaktan sana sığınırım" desin. 7716

٧٧١٧-لِيَقُمِ الْأَعْرَابُ خَلْفَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ لِيَقْتَدُوا بِهِمْ فِي الصَّلَاةِ

7717. Bedeviler namazda muhacirle ensarın arkasında durup onlara uysunlar. 7717

٧٧١٨-لِيَكْفِ الرَّجُلَ مِنْكُمْ كَرَادِ الرَّكْبِ.

7718. Dünyalık olarak size bir yolcunun azığı kadarı yeterlidir. 7718

٧٧١٩-لِيَكْفِ أَحَدُكُمْ مِنَ الدُّنْيَا خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ. صح

7719. Dünyalık olarak size bir hizmetçi ile bir binek kafi gelir. 7719

٧٧٢٠-لَيَكُونَنَّ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسَفٌ وَقَذْفٌ وَمَسْخٌ وَذَلِكُ إِذَا شَرِبُوا الْخُمُورَ
وَاتَّخَذُوا الْقَيْنَاتِ وَضَرَبُوا بِالْمَعَارِفِ. ح

7720. Bu ümmet içinde yere batma, taşlanma ve hayvanlara dönüşme olayları olur; onlar da içkiler içilip şarkıcı kadınlar edinildiği ve çalgı aletleri çalındığı zamanlarda olur. 7720

٧٧٢١-لَيَكُونَنَّ فِي وَلَدِ الْعَبَّاسِ مُلُوكٌ يَلُونُ أَمْرَ أُمَّتِي يُعِزُّ اللَّهُ تَعَالَى بِهِمُ الدِّينَ. صح

7721. Abbas oğulları içinde ümmetimin idaresini üstlenen sultanlar çıkar; Allah onlarla dininizi aziz eder. 7721

7716 Taberânî, III, 297; Heysemî, X, 124.

7717 Taberânî, VII, 213; Heysemî, II, 94.

7718 İbni Hibbân, II, 481; Bûsîrî, IV, 211.

7719 Ahmed, V, 360; Nesâî, Kübrâ, V, 507.

7720 Müttekî, nr. 13168.

7721 Dârekutnî, Efrâd, I, 288.

Mübarek Geceler

٧٧٢٢- لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَيَوْمُ الْجُمُعَةِ أَرْبَعٌ وَعِشْرُونَ سَاعَةً لِلَّهِ تَعَالَى فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْهَا سِتْمِائَةُ أَلْفٍ عِتِيقٍ مِنَ النَّارِ كُلُّهُمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ

7722. Cuma günü ve cuma gecesi yirmidört saattir; o günün her saatinde Allah cehennemi hak eden altıyüzbin kişiyi ondan azad eder.⁷⁷²

٧٧٢٣- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ. صَح

7723. Kadir gecesi yirmiyedinci gecedir.⁷⁷³

٧٧٢٤- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ. ح

7724. Kadir gecesi yirmidördüncü gecedir.⁷⁷⁴

٧٧٢٥- لَيْلَةُ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ فِي الْخَامِسَةِ أَوْ الثَّالِثَةِ. صَح

7725. Kadir gecesi ramazanın son on günü içinde yirmibeşinci veya yirmiüçüncü gecedir.⁷⁷⁵

٧٧٢٦- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَابِعَةٍ أَوْ تَاسِعَةٍ وَعِشْرِينَ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فِي الْأَرْضِ أَكْثَرُ مِنْ عَدَدِ الْحَصَى. صَح

7726. Kadir gecesi ramazanın yirmiyedi veya yirmidokuzuncu gece-sidir; o gece yeryüzüne inen meleklerin sayısı çakıl taşlarından daha çoktur.⁷⁷⁶

٧٧٢٧- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ بَلَجَةٍ لَا حَارَّةَ وَلَا بَارِدَةَ وَلَا سَحَابَ فِيهَا وَلَا مَطَرَ وَلَا رِيحَ وَلَا يُرْمَى فِيهَا بِنَجْمٍ وَمِنْ عَلَامَةِ يَوْمِهَا تَطْلُعُ الشَّمْسُ لَا شُعَاعَ لَهَا.

⁷⁷² Müttetkî, nr. 21044.

⁷⁷³ Taberânî, I, 345; Heysemî, III, 176.

⁷⁷⁴ Ahmed, VI, 12; Tahâvî, III, 92; Taberânî, I, 360; İbni Asâkir, LIV, 93.

⁷⁷⁵ Ahmed, V, 234; Taberânî, XX, 92; Heysemî, III, 175.

⁷⁷⁶ Ahmed, II, 519.

7727. Kadir gecesi hava açık olur; o gece sıcak ve soğuk olmadığı gibi bulut, yağmur, rüzgar ve yıldız kayması da olmaz; o gecenin işareti güneşin ışıksız olarak doğmasıdır.⁷⁷²⁷

٧٧٢٨-لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةٌ سَمْحَةٌ طَلَقَتْ لَا حَارَّةَ وَلَا بَارِدَةً تُصْبِحُ الشَّمْسُ صَبِيحَتَهَا ضَعِيفَةً حَمْرَاءَ ح

7728. Kadir gecesi güzel ve hoş bir gecedir; o gece ne sıcak ne de soğuk olur; o gün güneş zayıf ve kızıl olarak doğar.⁷⁷²⁸

٧٧٢٩-لَيْلَةُ أُسْرِي بِي مَا مَرَرْتُ عَلَى مَلَأَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَّا أَمْرُونِي بِالْحَجَامَةِ. ض

7729. İsra gecesi uğradığım melekler topluluğunun hepsi bana haçamat olmamı söylediler.⁷⁷²⁹

Çeşitli Hadisler

٧٧٣٠-لَيْلَتِي مِنْكُمْ أُولُوا الْأَخْلَامَ وَالتَّهَشُّمَ الَّذِينَ يُلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يُلُونَهُمْ وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ وَإِيَّاكُمْ وَهَيْشَاتِ الْأَسْوَاقِ. صَح

7730. Namazda arkama yetişkin ve yaşlılar, daha sonra onlardan sonra gelenler, sonra da onlardan sonra gelenler dursun; safları eğri tutup da gönülleriniz ayrışmasın; çarşı pazarda kargaşa çıkarmaktan da uzak durun!⁷⁷³⁰

٧٧٣١-لَيْلَتِي مِنْكُمْ الَّذِينَ يَأْخُذُونَ عَنِّي. صَح

7731. Benden bir şeyler öğrenmiş olanlar namazda arkamda dursunlar.⁷⁷³¹

٧٧٣٢-لَيُنْسَخَنَّ قَوْمٌ وَهُمْ عَلَى أَرْبَكِيَّتِهِمْ قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ بِشَرِّهِمُ الْخَمْرُ وَضُرِّهِمُ بِالْبُرَاطِ وَالْقِيَانِ. ض

⁷⁷²⁷ Taberânî, XX, 59; Heysemî, III, 178.

⁷⁷²⁸ Tayâlîsî, I, 349; Beyhakî, Şuab, III, 334.

⁷⁷²⁹ Taberânî, XIX, 274; Heysemî, V, 91.

⁷⁷³⁰ Abdürrezzâk, II, 45.

⁷⁷³¹ Hâkim, I, 340.

7732. Bazı topluluklar içki içip çalgı çalmaları ve şarkıcı kadınları dinlemeleri sebebiyle oturdukları yerde maymunlara ve domuzlara çevrilir.⁷⁷³²

٧٧٣٢-لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ. صح

7733. Bazı insanlar ya cuma kılmamayı terkederler, ya da Allah onların kalblerini mühürler de sonra onlar gafillerden olurlar.⁷⁷³³

٧٧٣٤-لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي الصَّلَاةِ أَوْ لَا تَرْجِعُ إِلَيْهِمْ أَبْصَارُهُمْ. صح

7734. Namazda yukarı bakan kişiler bunu yapmaktan vazgeçsin; vazgeçmezlerse gözleri kendilerine geri dönsün.⁷⁷³⁴

٧٧٣٥-لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ رَفْعِهِمْ أَبْصَارَهُمْ عِنْدَ الدُّعَاءِ فِي الصَّلَاةِ إِلَى السَّمَاءِ أَوْ لَيُخْطَفَنَّ أَبْصَارُهُمْ

7735. Namazda dua eden bazı kişiler gözlerini semaya dikmekten vazgeçsin; vazgeçmezlerse gözleri kendilerine bir daha geri dönsün.⁷⁷³⁵

٧٧٣٦-لَيَنْتَهِيَنَّ رِجَالٌ عَنْ تَرْكِ الْجَمَاعَةِ أَوْ لَأُحَرِّقَنَّ بُيُوتُهُمْ. ح

7736. Cemaate gelmeyenler ya bu durumlarından vazgeçerler, ya da onları evleriyle birlikte yakarım.⁷⁷³⁶

٧٧٣٧-لَيَنْصُرَنَّ الرَّجُلُ أَخَاهُ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا إِنْ كَانَ ظَالِمًا فَلَيَنْصُرْهُ فَإِنَّهُ لَهُ نَصْرَةٌ وَإِنْ كَانَ مَظْلُومًا فَلَيَنْصُرْهُ. صح

⁷⁷³² Müttekî, nr. 13169.

⁷⁷³³ İbni Ebî Şeybe, I, 480; Ahmed, II, 239; İbni Hibbân, VII, 25.

⁷⁷³⁴ İbni Ebî Şeybe, II, 48; Ahmed, V, 108.

⁷⁷³⁵ Taberânî, XIX, 99; Heysemî, II, 83.

⁷⁷³⁶ Bûsîrî, I, 101.

7737. Kişi zalim de olsa, mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin; zalim olana zulmünden vazgeçirerek yardımda bulunsun, mazlum olana da yardım etsin.⁷⁷³⁷

٧٧٣٨-لَيَنْظُرَنَّ أَحَدُكُمْ مَا الَّذِي يَتَمَنَّى فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْ أَمْنِيَّتِهِ.

7738. Biriniz, ne temenni ettiğine iyi baksın; zira kişi temenni ettiği şeylerden kendisi için neyin yazıldığını bilemez.⁷⁷³⁸

٧٧٣٩-لَيَنْتَقِصَنَّ الْإِسْلَامُ غُرُوزَ غُرُوزٍ. ح

7739. İslam'ın bağları birer birer kopacaktır.⁷⁷³⁹

٧٧٤٠-لَيُودُّنَّ أَهْلُ الْعَافِيَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنَّ جُلُودَهُمْ قُرِصَتْ بِالْمَقَارِيضِ مِمَّا يَرَوْنَ مِنْ ثَوَابِ أَهْلِ الْبَلَاءِ. ح

7740. Kıyamet günü sıkıntı çekenlere verilen sevapları görünce dünyada sıkıntı çekmeyenler o gün derilerinin makaslarla kesilip parça parça olmasını temenni ederler.⁷⁷⁴⁰

٧٧٤١-لَيُودُّنَّ رَجُلٌ أَنَّهُ خَرَّ مِنْ عِنْدِ الثَّرَيَّا وَأَنَّهُ لَمْ يَلِ مِنْ أَمْرِ النَّاسِ شَيْئًا. ص

7741. Kişi gün gelir, insanların işlerini üzerine almaktansa Süreyya yıldızından aşağıya düşmeyi temenni eder.⁷⁷⁴¹

٧٧٤٢-لَيَهْطُنَّ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ حَكْمًا وَإِمَامًا مُقْسِطًا وَلَيَسْلُكَنَّ فَجًّا فَجًّا حَاجًّا أَوْ مُعْتَمِرًا وَلَيَأْتِيَنَّ قَبْرِي حَتَّى يُسَلَّمَ عَلَيَّ وَلَا رُدُّنَّ عَلَيْهِ. ص

7742. Meryem oğlu İsa adil bir yönetici ve imam olarak iner; hac ve umre için bütün yolları açar; benim kabrime gelerek bana selam verir, ben de selamuna karşılık veririm.⁷⁷⁴²

⁷⁷³⁷ Ahmed, III, 323.

⁷⁷³⁸ Suyûtî, Sağır, nr. 7738.

⁷⁷³⁹ Ahmed, IV, 232.

⁷⁷⁴⁰ Taberânî, Sağır, I, 156; Beyhakî, Şuab, VII, 180.

⁷⁷⁴¹ Suyûtî, Sağır, nr. 7741.

⁷⁷⁴² Hâkim, II, 651.

٧٧٤٣- لَيْ الْوَاحِدِ يُحِلُّ عِرْضَهُ وَعُقُوبَتَهُ. صَح

7743. Zenginın borcunu geciktirmesi azarlanıp cezalandırılmasını gerektirir.⁷⁷⁴³

٧٧٤٤- لَيْهَ لَا لَيْتَيْنِ. صَح

7744. Başörtüsünü iki değil bir defa dolayıp bağla!⁷⁷⁴⁴

٧٧٤٥- اللَّبَّاسُ يُظْهِرُ الْغِنَى وَالْدَّهْنُ يُذْهِبُ الْبُؤْسَ وَالْإِحْسَانُ إِلَى الْمَمْلُوكِ يَكْبِتُ
اللَّهُ بِهِ الْعُدُو. ض

7745. Elbise zenginliği gösterir, koku sürünmek kötü kokuyu giderir, köleye iyi davranmak da düşmanı zelil eder.⁷⁷⁴⁵

٧٧٤٦- اللَّبَنُ فِي الْمَنَامِ فِطْرَةٌ. صَح

7746. Uykuda süt görmek fıtrattır.⁷⁷⁴⁶

٧٧٤٧- اللَّحْدُ لَنَا وَالشَّقُّ لغيرِنَا. صَح

7747. Kabri lahidle yapma bizim, yarıp gömme ise başkalarının işidir.⁷⁷⁴⁷

٧٧٤٨- اللَّحْدُ لَنَا وَالشَّقُّ لغيرِنَا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ. صَح

7748. Kabri lahidle yapma bizim, yarıp gömme ise ehl-i kitabın işidir.⁷⁷⁴⁸

٧٧٤٩- اللَّحْمُ بِالْبُرِّ مَرْقَةٌ الْأَنْبِيَاءِ. ض

7749. Etin buğdayla karıştırılması peygamberlerin çorbasıdır.⁷⁷⁴⁹

⁷⁷⁴³ Ebû Dâvûd, Akdiye 29; Nesâî, Büyü 100; İbni Mâce, Sadakât 18; Ahmed, IV, 222.

⁷⁷⁴⁴ Ahmed, VI, 294; Taberânî, XXIII, 312; Hâkim, IV, 215; Beyhakî, Şuab, V, 150.

⁷⁷⁴⁵ Suyûtî, Sağîr, nr. 7745.

⁷⁷⁴⁶ Deylemî, III, 470; Heysemî, VII, 183.

⁷⁷⁴⁷ Ahmed, IV, 362; Bûsîrî, II, 39.

⁷⁷⁴⁸ Ahmed, IV, 362; Bûsîrî, II, 39.

⁷⁷⁴⁹ Deylemî, III, 470.

۷۷۵۰-الَّذِي تَفُوتُهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ كَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ. صح

7750. İkinci namazını kaçıran, çoluk çocuğuyla malını kaybetmiş gibi olur.⁷⁷⁵⁰

۷۷۵۱-الَّذِي لَا يَنَامُ حَتَّى يُوتَرَ حَازِمٌ. صح

7751. Akıllı kişi, vitir namazı kılmadan yatmaz.⁷⁷⁵¹

۷۷۵۲-الَّذِي يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيِ الرَّجُلِ وَهُوَ يُصَلِّي عَمْدًا يَتَمَنَّى يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنَّهُ شَجَرَةٌ
يَابِسَةٌ. صح

7752. Namaz kılanın önünden bilerek geçen kimse, kıyamet günü kuru bir ağaç olup da geçmemiş olmayı temenni eder.⁷⁷⁵²

۷۷۵۳-اللَّهُ فِي ثَلَاثٍ تَأْدِيبٍ فَرَسِكَ وَزَمِيكَ بِقَوْسِكَ وَمُلَاعِبَتِكَ أَهْلَكَ.

7753. Üç çeşit eğlence kişinin atını eğitmesi, yayıyla atıcılık yapması ve eşiyle şakalaşması meşrurdur.⁷⁷⁵³

۷۷۵۴-الَّيْلُ خَلْقٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ عَظِيمٌ. ض

7754. Gece, Allah'ın yarattığı büyük şeylerden biridir.⁷⁷⁵⁴

۷۷۵۵-الَّيْلُ وَالنَّهَارُ مَطِيَّتَانِ فَارْكَبُوهُمَا بَلَاغًا إِلَى الْآخِرَةِ. ض

7755. Gece ile gündüz iki binektir, ahirete ulaşmak için onlara binip onlardan istifade edin.⁷⁷⁵⁵

⁷⁷⁵⁰ Tayâlisî, s. 249.

⁷⁷⁵¹ Ahmed, I, 170; Ziyâ, III, 242.

⁷⁷⁵² Taberânî, Evsat, II, 262; Heysemî, II, 51.

⁷⁷⁵³ Hâkim, II, 104.

⁷⁷⁵⁴ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 281; Beyhakî, IX, 241.

⁷⁷⁵⁵ İbni Adî, IV, 217; İbni Asakir LXI, 255.

MİM HARFİ

Sular

۷۷۵۶- مَاءُ الْبَحْرِ طَهُورٌ. صح

7756. Deniz suyu temizdir.⁷⁷⁵⁶

۷۷۵۷- مَاءُ الرَّجُلِ غَلِيظٌ أَبْيَضُ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ رَقِيقٌ أَصْفَرُ فَأَيُّهُمَا سَبَقَ أَشْبَهُهُ الْوَلَدُ. صح

7757. Erkeğin menisi beyaz ve katı, kadınınki ise sarı ve incedir; hangisinin menisi önce gelirse çocuk ona benzer.⁷⁷⁵⁷

۷۷۵۸- مَاءُ الرَّجُلِ أَبْيَضُ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ أَصْفَرُ فَإِذَا اجْتَمَعَا فَعَلَا مَنِي الرَّجُلِ مَنِي الْمَرْأَةِ أَذْكَرَا يَأْذَنُ اللَّهُ وَإِذَا عَلَا مَنِي الْمَرْأَةِ مَنِي الرَّجُلِ أَنْتَا يَأْذَنُ اللَّهُ. صح

7758. Erkeğin menisi beyaz kadınınki ise sarı; birleşmede erkeğin menisi kadının menisine üstün gelirse çocuk Allah'ın izniyle erkek, kadının menisi erkeğin menisine üstün gelirse Allah'ın izniyle çocuk kız olur.⁷⁷⁵⁸

۷۷۵۹- مَاءُ زَمْزَمَ لِمَا شَرِبَ لَهُ

7759. Zemzem suyu ne maksatla içilirse ona şifa olur.⁷⁷⁵⁹

۷۷۶۰- مَاءُ زَمْزَمَ لِمَا شَرِبَ لَهُ فَإِنْ شَرِبْتَهُ تَسْتَشْفِي بِهِ شَفَاكَ اللَّهُ وَإِنْ شَرِبْتَهُ مُسْتَعِيداً أَعَادَكَ اللَّهُ وَإِنْ شَرِبْتَهُ لَتَقْطَعَ ظَمَأَكَ فَطَعَهُ اللَّهُ وَإِنْ شَرِبْتَهُ لِشَبْعِكَ أَشْبَعَكَ اللَّهُ وَهِيَ هَزْمَةٌ جَبْرِيلَ وَسُقْيَا إِسْمَاعِيلَ. صح

⁷⁷⁵⁶ Hâkim, I, 237.

⁷⁷⁵⁷ İbni Ebî Şeybe, I, 80; Ahmed, III, 199; İbni Hibbân, XIV, 63.

⁷⁷⁵⁸ İbni Huzeyme, I, 116; Ebû Avâne, I, 446; İbni Hibbân, XVI, 440; Taberânî, II, 93.

⁷⁷⁵⁹ Ahmed, III, 357; Beyhakî, V, 148.

7760. Zemzem suyu hangi niyetle içilirse ona faydalı olur; şifa niyetiyle içersen Allah sana şifa verir, kötülükten korunmak için içersen Allah seni kötülükten korur, susuzluğunu gidermek için içersen, Allah susuzluğunu giderir, karnını doyurmak için içersen Allah seni doyurur; Cibril'in ayağını vurması Allah'ın İsmail'e içirmesinin eseridir.⁷⁷⁶⁰

٧٧٦١-مَاءُ زَمْزَمَ لِمَا شَرِبَ لَهُ مِنْ شَرِبَهُ لِمَرَضٍ شَفَاهُ اللَّهُ أَوْ لَجُوعٍ أَشْبَعَهُ اللَّهُ أَوْ لِحَاجَةٍ قَضَاهَا اللَّهُ. ح

7761. Zemzem suyu hangi niyetle içilirse ona yarar; hastalıktan dolayı içene şifa olur, açlıktan dolayı içene gıda olur, bir ihtiyaçtan dolayı içene de ihtiyaçtan kurtulmasına vesile olur.⁷⁷⁶¹

٧٧٦٢-مَاءُ زَمْزَمَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. ص. ض

7762. Zemzem suyu her hastalığa şifadır.⁷⁷⁶²

٧٧٦٣-مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا كَمَا يَمْشِي أَحَدُكُمْ إِلَى الْيَمِّ فَأَدْخَلَ أَصْبَعَهُ فِيهِ فَمَا خَرَجَ مِنْهُ فَهُوَ الدُّنْيَا. ص. ح

7763. Dünyanın ahirete nisbeti, birinizin denize gidip parmağını batırduğunda, parmağına bulaşan ıslaklığın denize nisbeti gibidir.⁷⁷⁶³

٧٧٦٤-مَا الَّذِي يُعْطَى مِنْ سَعَةٍ بِأَعْظَمِ أَجْرٍ مِنَ الَّذِي يَقْبَلُ إِذَا كَانَ مُحْتَاجًا. ص. ح

7764. Bolluk anında veren kişi, muhtaçken yardımı kabul eden kişiden daha büyük mükafat kazanamaz.⁷⁷⁶⁴

٧٧٦٥-مَا الْمُعْطَى مِنْ سَعَةٍ بِأَفْضَلِ مِنَ الْآخِذِ إِذَا كَانَ مُحْتَاجًا. ص. ح

7765. Durumu iyi olup da başkasına veren kişi, muhtaç olup da alan kişiden daha üstün değildir.⁷⁷⁶⁵

⁷⁷⁶⁰ Dârekutnî, II, 289; Deylemî, IV, 152.

⁷⁷⁶¹ Deylemî, IV, 152.

⁷⁷⁶² Suyûtî, Sağîr, nr. 7762.

⁷⁷⁶³ Hâkim, IV, 355.

⁷⁷⁶⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 150; Heysemî, III, 301.

⁷⁷⁶⁵ Taberânî, XII, 423; Heysemî, III, 101.

۷۷۶۶- مَا الْمَوْتُ فِيمَا بَعْدَهُ إِلَّا كَنَطْحَةِ عَنَرٍ. ض

7766. Ölüm, sonradan olacak şeylere göre keçi toslaması gibi kalır.⁷⁷⁶⁶

۷۷۶۷- مَا آتَى اللَّهَ عَالِمًا عِلْمًا إِلَّا أَخَذَ عَلَيْهِ الْمِيثَاقَ أَنْ لَا يَكْتُمَهُ. صَح

7767. Allah bir alime ilim vermişse, onu gizlemeyeceğine dair kendisinden söz de almıştır.⁷⁷⁶⁷

۷۷۶۸- مَا آتَاكَ اللَّهُ مِنْ هَذَا الْمَالِ مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ وَلَا إِشْرَافٍ فَخُذْهُ فَتَمَوَّلْهُ أَوْ تَصَدَّقْ بِهِ وَمَا لَا فَلَا تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ. صَح

7768. İstemediğin ve göz dikmediğin halde Allah'dan sana bir mal gelirse onu al veya alıp bir başkasına tasadduk et; böyle olmayan bir malın da peşine düşme!⁷⁷⁶⁸

۷۷۶۹- مَا آتَاكَ اللَّهُ مِنْ أَمْوَالِ السُّلْطَانِ مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ وَلَا إِشْرَافٍ فَكُلْهُ وَتَمَوَّلْهُ. صَح

7769. İstemediğin ve göz dikmediğin halde sana devlet mallarından bir şey verilirse onu alıp kabul et ve ondan yararlan.⁷⁷⁶⁹

۷۷۷۰- مَا آمَنَ بِالْقُرْآنِ مَنْ اسْتَحْلَ مَحَارِمَهُ. ض

7770. Kuran'ın haram kıldığını helal gören kişi, Kuran'a iman etmemiştir.⁷⁷⁷⁰

۷۷۷۱- مَا آمَنَ بِي مَنْ بَاتَ شَبَعَانِ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ وَهُوَ يَعْلَمُ بِهِ. ح

7771. Komşusunun yanında aç olduğunu bildiği halde tok yatan bana iman etmiş olamaz.⁷⁷⁷¹

۷۷۷۲- مَا أَبَالِي مَا رَدَدْتُ بِهِ عَنِّي الْجُوعَ. ض

⁷⁷⁶⁶ Taberânî, Evsat, XVIII, 105.

⁷⁷⁶⁷ İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 104.

⁷⁷⁶⁸ Nesâî, Kübrâ, II, 56

⁷⁷⁶⁹ Ahmed, VI, 452.

⁷⁷⁷⁰ Taberânî, VIII, 31; Heysemî, I, 177.

⁷⁷⁷¹ Taberânî, I, 259.

7772. Açlığını giderecek kadar olduktan sonra yemeğin ne olduğuna aldırış etmem.⁷⁷²

٧٧٧٣- مَا أَتَالِي مَا أَتَيْتُ إِنْ أَنَا شَرِبْتُ تَرْيَاقًا أَوْ تَعَلَّقْتُ تَمِيمَةً أَوْ قُلْتُ الشَّعْرَ مِنْ قَبْلِ نَفْسِي. ح

7773. Ben panzehir içip nazarlık taktıktan veya içimden geldiği gibi şiir söyledikten sonra ne yaptığıma aldırış etmem.⁷⁷³

٧٧٧٤- مَا أَتَقَاهُ مَا أَتَقَاهُ رَاعِي غَنَمٍ عَلَى رَأْسِ جَبَلٍ يُقِيمُ فِيهَا الصَّلَاةَ. ح

7774. Dağ başında namazını kılan koyun çobarı, ne kadar takvalıdır!⁷⁷⁴

٧٧٧٥- مَا اجْتَمَعَ الرَّجَاءُ وَالْخَوْفُ فِي قَلْبِ مُؤْمِنٍ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَآمَنَهُ الْخَوْفَ

7775. Müminin kalbinde korku ile ümit birarada bulunursa Allah onu umduğuna nail eder, korktuğundan da emin kılar.⁷⁷⁵

٧٧٧٦- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ. ص

7776. Bir topluluk Allah'ın evlerinden birinde toplanır, Allah'ın kitabını okur, aralarında müzakere ederlerse, üzerlerine huzur iner, kendilerini rahmet kaplar, melekler kuşatır, Allah da katındaki melekler arasında onları anar.⁷⁷⁶

٧٧٧٧- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ عَلَى ذِكْرِ فَتَفَرَّقُوا عَنْهُ إِلَّا قِيلَ لَهُمْ قَوْمُوا مَغْفُورًا لَكُمْ. ح

7777. Allah'ı anmak üzere bir araya gelen bir topluluk dağılacaklarında onlara, "Günahlarınız bağışlanmış olarak kalkın!" denilir.⁷⁷⁷

⁷⁷² İbnü'l-Mübârek, I, 200.

⁷⁷³ Ahmed, II, 223; Heysemî, V, 103.

⁷⁷⁴ Taberânî, VIII, 168; Heysemî, IV, 66.

⁷⁷⁵ Beyhakî, Şuab, II, 5.

⁷⁷⁶ İbni Hibpân, III, 45.

⁷⁷⁷ İbni Ebî Şeybe, VI, 60.

٧٧٧٨- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ ثُمَّ تَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ وَصَلَاةٍ عَلَى النَّبِيِّ إِلَّا قَامُوا عَنْ أَنْتَنٍ مِنْ جِيفَةٍ. صح

7778. Bir topluluk biraraya gelir de Allah'ı zikredip peygambere salat etmeden ayrılırlarsa bir laşenin yanından kalmış gibi olur.⁷⁷⁷⁸

٧٧٧٩- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فَتَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ إِلَّا كَأَنَّمَا تَفَرَّقُوا عَنْ جِيفَةِ حِمَارٍ وَكَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً. صح

7779. Biraraya gelen bir topluluk Allah'ı zikretmeden dağılırlarsa merkep ölüsünün yanından kalkanlar gibi olurlar ve o meclisten dolayı kıyamet günü pişmanlık duyarlar.⁷⁷⁷⁹

٧٧٨٠- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي مَجْلِسٍ فَتَفَرَّقُوا وَلَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ وَيُصَلُّوا عَلَى النَّبِيِّ إِلَّا كَانَ مَجْلِسُهُمْ تَرَةً عَلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

7780. Biraraya gelen bir topluluk Allah'ı zikredip peygambere salat etmeden dağılırsa o meclisleri kıyamet günü kendileri bir hasret ve pişmanlık sebebi olur.⁷⁷⁸⁰

٧٧٨١- مَا أَحْبَبْتُ مِنْ عَيْشِ الدُّنْيَا إِلَّا الطَّيِّبَ وَالنِّسَاءَ. ض

7781. Dünya nimetlerinden yalnız koku ve kadınları sevdim.⁷⁷⁸¹

٧٧٨٢- مَا أَحَبُّ عَبْدٍ عَبْدًا لِلَّهِ إِلَّا أَكْرَمَ رَبَّهُ. صح

7782. Allah'ın kullarını seven bir kul, ancak rabbine saygı göstermiş olur.⁷⁷⁸²

٧٧٨٣- مَا أَحَبُّ أَنْ أُسَلِّمَ عَلَى الرَّجُلِ وَهُوَ يُصَلِّي وَلَوْ سَلَّمَ عَلَيَّ لَرَدَدْتُ عَلَيْهِ. ح

⁷⁷⁷⁸ Beyhakî, Şuab, II, 214.

⁷⁷⁷⁹ Ahmed, II, 389.

⁷⁷⁸⁰ Ahmed, II, 446; Heysemî, X, 80.

⁷⁷⁸¹ İbni Sad, I, 398.

⁷⁷⁸² Ahmed, V, 259.

7783. Kimseye namazda selam vermek istemem; ama biri bana selam verecek olursa onun selamını alırım.⁷⁷⁸³

٧٧٨٤- مَا أَحِبُّ أَنْ أُحْدَأَ تَحَوَّلَ لِي ذَهَبًا يَمْكُثُ عِنْدِي مِنْهُ دِينَارٌ فَوْقَ ثَلَاثٍ إِلَّا دِينَارٌ أَرْضُدُوهُ لِدَيْنٍ. صح

7784. Uhud dağı benim için altın olsa, borcumu ödemek dışında ondan bir dinarın bile üç günden fazla yanımda kalmasını istemem.⁷⁷⁸⁴

٧٧٨٥- مَا أَحِبُّ أَنْ لِي الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا بِهَذِهِ الْآيَةِ يَا عِبَادِي الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ. ح

7785. Benim için, "Kendilerine kötülükte aşırı giden kullarım Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin!" ayeti bütün dünyaya sahip olmaktan daha iyidir.⁷⁷⁸⁵

٧٧٨٦- مَا أَحِبُّ أَنِّي حَكَيْتُ إِنْسَانًا وَأَنْ لِي كَذَا وَكَذَا. صح

7786. Ne kadar mal verilirse verilsin, kimsenin taklidini yapmak istemezdim.⁷⁷⁸⁶

٧٧٨٧- مَا أَحَدٌ أَعْظَمَ عِنْدِي يَدًا مِنْ أَبِي بَكْرٍ وَاسَانِي بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ وَأَنْكَحَنِي ابْنَتُهُ. ح

7787. Ebu Bekir kadar bana iyilik yapan kimse olmamıştır; o canı ve malıyla beni koruduğu gibi kızını da benimle evlendirmiştir.⁷⁷⁸⁷

٧٧٨٨- مَا أَحَدٌ أَكْثَرَ مِنَ الرَّبِّ إِلَّا كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِ إِلَى قِلَّةٍ. ح

7788. Faizle malını artıran kişinin malı sonunda mutlaka azalır.⁷⁷⁸⁸

٧٧٨٩- مَا أَخَذْتُ رَجُلًا إِخَاءً فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا أَخَذْتُ اللَّهَ لَهُ دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ. ض

⁷⁷⁸³ Tahâvî, I, 457.

⁷⁷⁸⁴ Suyûtî, Sağır, nr. 7784.

⁷⁷⁸⁵ Ahmed, V, 275; Taberânî, Evsat, II, 250; Heysemî, X, 100; Ayet için bk. Zümer (39), 53.

⁷⁷⁸⁶ Beyhakî, X, 247.

⁷⁷⁸⁷ Taberânî, XI, 191; a. mlf, Evsat, IV, 147; Heysemî, IX, 46.

⁷⁷⁸⁸ Bûsîrî, III, 35.

7789. Allah için bir kardeşlik yapana Allah cennette bir derece verir.⁷⁷⁸⁹

٧٧٩٠- مَا أَخَذْتُ قَوْمَ بِدْعَةٍ إِلَّا رَفَعَ مِثْلَهَا مِنَ السُّنَّةِ. ح

7790. Bidat çıkaran bir topluluk onun karşılığı bir sünneti ortadan kaldırmış olur.⁷⁷⁹⁰

٧٧٩١- مَا أَخْرَزَ الْوَلَدُ أَوْ الْوَالِدُ فَهُوَ لِعَصْبَةٍ مَنْ كَانَ. ح

7791. Çocuğun veya babasının kazandığı mal, onun asabesinindir.⁷⁷⁹¹

٧٧٩٢- مَا أَحْسَنَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى مَا أَحْسَنَ الْقَصْدَ فِي الْفَقْرِ وَأَحْسَنَ الْقَصْدَ فِي الْعِبَادَةِ. ح

7792. Varlıkta ve darlıkta orta yolu tutamayan kişi, Allah'a kullukta da orta yolu tutamaz.⁷⁷⁹²

٧٧٩٣- مَا أَحْسَنَ عَبْدُ الصَّدَقَةِ إِلَّا أَحْسَنَ اللَّهُ الْخِلَافَةَ عَلَى تَرْكِه. ض

7793. Sadakasını güzel bir şekilde veren kulun malına Allah güzel bir bereket ihsan eder.⁷⁷⁹³

٧٧٩٤- مَا أَحَلَّ اللَّهُ شَيْئًا أَبْغَضَ إِلَيْهِ مِنَ الطَّلَاقِ. ح

7794. Allah'ın helal kıldığı şeyler içinde boşamadan daha sevimsiz olanı yoktur.⁷⁷⁹⁴

٧٧٩٥- مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي إِلَّا ضَعْفَ الْيَقِينِ. ح

7795. Ümmetim hakkında ancak iman zayıflığından korkarım.⁷⁷⁹⁵

٧٧٩٦- مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي فِتْنَةَ أَخَوَفَ عَلَيْهَا مِنَ النَّسَاءِ وَالْخَمْرِ. ح

⁷⁷⁸⁹ İbnü Ebi'd-Dünyâ, İhvân, s. 74.

⁷⁷⁹⁰ Ahmed, IV, 105; Heysemî, I, 188.

⁷⁷⁹¹ Ahmed, I, 27.

⁷⁷⁹² Bezzâr, VII, 349; Heysemî, X, 252.

⁷⁷⁹³ İbnü'l-Mübârek, I, 227.

⁷⁷⁹⁴ Beyhakî, VII, 322; Hâkim, II, 214.

⁷⁷⁹⁵ Taberânî, Evsat, VIII, 358; Beyhakî, Şuab, I, 63; Heysemî, I, 107.

7796. Ümmetim hakkında kadın ve içkiden daha büyük bir fitneden korkmam.⁷⁷⁹⁶

۷۷۹۷- مَا اخْتَلَجَ عِرْقٌ وَلَا عَيْنٌ إِلَّا بِذَنْبٍ وَمَا يَدْفَعُ اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرُ.

7797. Damarın çekilip gözün seğirmesine kadar her şey günahlar sebebiyle olur; Allah'ın affı ise hepsinden daha çoktur.⁷⁷⁹⁷

۷۷۹۸- مَا اخْتَلَطَ حُبِّي بِقَلْبِ عَبْدٍ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ. صَح

7798. Beni samimiyetle seven bir kulun bedenini Allah Teala cehennemde haram kılar.⁷⁷⁹⁸

۷۷۹۹- مَا اخْتَلَفَتْ أُمَّةٌ بَعْدَ نَبِيِّهَا إِلَّا ظَهَرَ أَهْلُ بَاطِلِهَا عَلَى أَهْلِ حَقِّهَا. ض

7799. Bir ümmet peygamberinden sonra ihtilafa düşerse mutlaka batıl ehli olanlar hak ehli olanlara galip gelir.⁷⁷⁹⁹

۷۸۰۰- مَا أَخَذَتِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ إِلَّا كَمَا أَخَذَ الْمَخِيطُ غُمِسَ فِي الْبَحْرِ مِنْ مَائِهِ. ح

7800. Dünya denizde batırılan iğnenin deniz suyundan alabildiği miktar kadar ahiretten o kadarını alabilir.⁷⁸⁰⁰

۷۸۰۱- مَا أَخْشَى عَلَيْكُمُ الْفَقْرَ وَلَكِنِّي أَخْشَى عَلَيْكُمُ التَّكَاثُرَ وَمَا أَخْشَى عَلَيْكُمُ

الْخَطَأَ وَلَكِنِّي أَخْشَى عَلَيْكُمُ التَّعَمُّدَ. ض

7801. Ben sizin için fakirlikten değil mal çoğaltma yarışından, hata yapmanızdan değil kasten kötülüğü yapmanızdan korkarım.⁷⁸⁰¹

۷۸۰۲- مَا أَذِنَ اللَّهُ لَشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِنَبِيِّ حَسَنِ الصَّوْتِ يَتَغَنَّى بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ. صَح

7802. Allah Teala güzel sesli bir peygamberin güzel sesiyle okuduğu Kuran'ı dinlediği kadar başka bir şeyi dinlememiştir.⁷⁸⁰²

⁷⁷⁹⁶ Deylemî, IV, 94; Aclûnî, II, 230.

⁷⁷⁹⁷ Taberânî, Sağır, II, 216; Heysemî, II, 295.

⁷⁷⁹⁸ Ebû Nuaym, VII, 255.

⁷⁷⁹⁹ Taberânî, Evsat, VII, 370; Heysemî, I, 157.

⁷⁸⁰⁰ Taberânî, XX, 308.

⁷⁸⁰¹ Hâkim, II, 582; Beyhakî, Şuab, VII, 281.

٧٨٠٣- مَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ رَكَعَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ رَكَعَتَيْنِ وَإِنَّ الْبِرَّ لَيَذُرُّ فَوْقَ رَأْسِ الْعَبْدِ مَا كَانَ فِي الصَّلَاةِ وَمَا تَقَرَّبَ عَبْدٌ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بِأَفْضَلٍ مِمَّا خَرَجَ مِنْهُ. صَح

7803. Allah kuluna iki rekat veya daha fazla namaz kılması için verdiği izinden daha hayırlı bir izin vermemiştir; kul namaza devam ettiği sürece üzerine iyilik saçılır, Kuran okuduğu sürece de en faziletli bir ibadetle Allah'a yaklaşır.⁷⁸⁰³

٧٨٠٤- مَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي الدُّعَاءِ حَتَّى أَذِنَ لَهُ بِالْإِجَابَةِ.

7804. Allah bir kuluna dua etmeyi müyesser kılmışsa, kabul edilmesini de müyesser kılar.⁷⁸⁰⁴

٧٨٠٥- مَا أَرَى الْأَمْرَ إِلَّا أَعْجَلَ مِنْ ذَلِكَ. صَح

7805. Ölüm evin onarılmasından daha çabuk gelir.⁷⁸⁰⁵

٧٨٠٦- مَا أُرْسِلَ عَلَى عَادٍ مِنَ الرِّيحِ إِلَّا قَدَرُ خَاتِمِي هَذَا. ض

7806. Ad kavmine gönderilen rüzgar yüzüğümün halkası kadardı.⁷⁸⁰⁶

٧٨٠٧- مَا أَرْدَادَ رَجُلٌ مِنَ السُّلْطَانِ قُرْبًا إِلَّا أَرْدَادَ عَنِ اللَّهِ بُعْدًا وَلَا كَثُرَتْ أَتْبَاعُهُ إِلَّا كَثُرَتْ شَيَاطِينُهُ وَلَا كَثُرَ مَالُهُ إِلَّا اشْتَدَّ حِسَابُهُ. ض

7807. Zalim idareciye yaklaşmaya çalışan kişi Allah'a uzaklaşmış olur; kişinin tabileri çoğalırsa şeytanları da çoğalmış, malı çoğalırsa hesabı da zorlaşmış olur.⁷⁸⁰⁷

٧٨٠٨- مَا أَرَزَيْنَ الْحِلْمَ. ض

⁷⁸⁰² Ahmed, II, 450.

⁷⁸⁰³ Ahmed, V, 268; Heysemî, II, 250.

⁷⁸⁰⁴ Ahmed, III, 360.

⁷⁸⁰⁵ Hennâd, I, 294.

⁷⁸⁰⁶ Suyûtî, Sağır, nr. 7806.

⁷⁸⁰⁷ Hennâd, I, 327.

7808. Yumuşaklık ne güzel süstür!⁷⁸⁰⁸

٧٨٠٩- مَا اسْتَرْذَلَ اللَّهُ عَبْدًا إِلَّا حُرِّمَ الْعِلْمُ. ض

7809. Allah rezil etmek istediği kulu, ilimden mahrum eder.⁷⁸⁰⁹

٧٨١٠- مَا اسْتَرْذَلَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا إِلَّا حَظَرَ عَلَيْهِ الْعِلْمُ وَالْأَدَبُ. ض

7810. Allah bir kulun rezil olmasını isterse, onu ilim ve edepten mahrum bırakır.⁷⁸¹⁰

٧٨١١- مَا اسْتَفَادَ الْمُؤْمِنُ بَعْدَ تَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَيْرًا لَهُ مِنْ زَوْجَةٍ صَالِحَةٍ إِنْ أَمَرَهَا أَطَاعَتْهُ وَإِنْ نَظَرَ إِلَيْهَا سَرَّتْهُ وَإِنْ أَقْسَمَ عَلَيْهَا أَبْرَتْهُ وَإِنْ غَابَ عَنْهَا نَصَحَتْهُ فِي نَفْسِهَا وَمَالِهِ. ح

7811: Mümin Allah korkusundan sonra en çok salih kadından istifade eder; zira mümin bir şey emrettiğinde o kendisine itaat eder, baktığında kendisine sürur verir, yemin ettiğinde yemininde kendisine yarıdımçı olur, ondan uzak kaldığında namusunu ve malını korur.⁷⁸¹¹

٧٨١٢- مَا اسْتَكْبَرَ مَنْ أَكَلَ مَعَهُ خَادِمُهُ وَرَكِبَ الْجِمَارَ بِالْأَسْوَاقِ وَاعْتَقَلَ الشَّاةَ فَحَلَبَهَا. ح

7812. Hizmetçisiyle birlikte yemek yiyen, çarşı pazarda merkebe binen ve koyun sağan kişi kibirden uzaktır.⁷⁸¹²

٧٨١٣- مَا أَسَرَ عَبْدٌ سَرِيرَةً إِلَّا أَلْبَسَهُ اللَّهُ رِذَاءَهَا إِنْ خَيْرًا فَخَيْرٌ وَإِنْ شَرًّا فَشَرٌّ. ح

7813. Kişi birşeyi gizli gizli yapıyorsa Allah Teala mutlaka onu hal ve hareketlerine yansıtır; yaptığı şey hayırsa hayır olarak, şerse şer olarak yansıtır.⁷⁸¹³

⁷⁸⁰⁸ İbni Asâkir, XXXVII, 198.

⁷⁸⁰⁹ İbni Hacer, İsâbe, I, 316.

⁷⁸¹⁰ Kudâî, II, 17.

⁷⁸¹¹ Taberânî, VIII, 222; İbni Asâkir, VIII, 279.

⁷⁸¹² Buhârî, Müfred, I, 194.

⁷⁸¹³ Taberânî, II, 171; a. mlf, Evsat, VIII, 43; Heysemî, X, 225.

٧٨١٤- مَا أَسْفَلَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الْإِرَارِ فِي النَّارِ. صَح

7814. Elbisenin topuklardan aşağı sarkan kısmı ateştedir.⁷⁸¹⁴

٧٨١٥- مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ. ح

7815. Çoğu sarhoş eden şeyin azı da haramdır.⁷⁸¹⁵

٧٨١٦- مَا أَسْكَرَ مِنْهُ الْفَرْقُ فَمِلْءُ الْكَفِّ مِنْهُ حَرَامٌ. ح

7816. Çoğu sarhoş eden şeyin bir avucu da haramdır.⁷⁸¹⁶

٧٨١٧- مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِمَّا يَكْرَهُ فَهُوَ مُصِيبَةٌ. ح

7817. Mümini üzen herşey onun için bir musibettir.⁷⁸¹⁷

٧٨١٨- مَا أَصَابَ الْحَجَّامُ فَأَغْلَفُوهُ النَّاصِحُ. ح

7818. Hacamatçının kazancını su develerini yemlemede kullanın.⁷⁸¹⁸

٧٨١٩- مَا أَصَابَنِي شَيْءٌ مِنْهَا إِلَّا وَهُوَ مَكْتُوبٌ عَلَيَّ وَآدَمُ فِي طَيْبَتِهِ. ح

7819. Başuma gelen şeyler, Adem çamur iken takdir olunan şeylerdir.⁷⁸¹⁹

٧٨٢٠- مَا أَصْبَحْتُ غَدَاةً قَطُّ إِلَّا اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ تَعَالَى فِيهَا مِائَةَ مَرَّةٍ. ح

7820. Ben her sabah mutlaka Allah'dan yüz defa bağışlanma dilerim.⁷⁸²⁰

٧٨٢١- مَا أَصَبْنَا مِنْ دُنْيَاكُمْ إِلَّا نِسَاءَكُمْ.

7821. Dünyanızdan kadınlardan başkasıyla nasiplenmedik.⁷⁸²¹

٧٨٢٢- مَا أَصَرَ مَنْ اسْتَغْفَرَ وَإِنْ عَادَ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً. ض

⁷⁸¹⁴ Müttekî, nr. 41894; Heysemî, V, 217.

⁷⁸¹⁵ İbni Hibbân, XII, 202.

⁷⁸¹⁶ Ahmed, VI, 72.

⁷⁸¹⁷ Taberânî, VIII, 203; Heysemî, II, 331.

⁷⁸¹⁸ Ahmed, IV, 141; Heysemî, IV, 93.

⁷⁸¹⁹ Bûsîrî, IV, 79.

⁷⁸²⁰ Taberânî, Evsat, IV, 110.

⁷⁸²¹ Taberânî, XII, 352.

7822. Kişi istiğfar ettiği sürece günde yetmiş defa bile hata yapsa, gûnahta ısrar etmiş sayılmaz.⁷⁸²²

٧٨٢٣- مَا أَصِيبَ عَبْدٌ بَعْدَ ذَهَابِ دِينِهِ بِأَشَدِّ مِنْ ذَهَابِ بَصَرِهِ وَمَا ذَهَبَ بَصَرُ عَبْدٍ فَصَبَرَ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ. ض

7823. Kişinin dininden sonra karşılaşacağı en ağır musibet gözlerini kaybetmesidir; gözlerini kaybedip de sabreden kul cernete girer.⁷⁸²³

٧٨٢٤- مَا أَطْعَمْتُ زَوْجَتَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا أَطْعَمْتُ وَلَدَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا أَطْعَمْتُ خَادِمَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا أَطْعَمْتُ نَفْسَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ. ح

7824. Eşine yedirdiğin şey senin için sadakadır, çocuğuna yedirdiğin şey senin için sadakadır, hizmetçine yedirdiğin şey senin için sadakadır, kendin yediğin şey de senin için sadakadır.⁷⁸²⁴

٧٨٢٥- مَا أَطْلَتِ الْخَضِرَاءُ وَلَا أَقْلَتِ الْعَبْرَاءُ مِنْ ذِي لَهْجَةٍ أَصْدَقَ مِنْ أَبِي ذَرٍّ. ح

7825. Gökyüzünün altında ve yeryüzünün üstünde Ebu Zer'den daha doğru sözlü olan birisi yoktur.⁷⁸²⁵

٧٨٢٦- مَا أُعْطِيَ أَهْلُ بَيْتِ الرَّفْقِ إِلَّا نَفَعَهُمْ. ض

7826. Bir aileye yumuşaklık verilmişse bu mutlaka onlara fayda verir.⁷⁸²⁶

٧٨٢٧- مَا أُعْطِيَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ فَهُوَ صَدَقَةٌ. ض

7827. Kişinin eşine verdiği şeylerin hepsi sadakadır.⁷⁸²⁷

٧٨٢٨- مَا أُعْطِيَتْ أُمَّةٌ مِنَ الْيَقِينِ أَفْضَلَ مِمَّا أُعْطِيَتْ أُمَّتِي. ض

7828. Ümmetime verilen yakinden daha iyisi önceki ümmetlere verilmemiştir.⁷⁸²⁸

⁷⁸²² Beyhakî, X, 188.

⁷⁸²³ Hatîb, I, 394.

⁷⁸²⁴ Ahmed, IV, 131; Taberânî, XX, 268; Ebû Nuaym, IX, 309; Beyhakî, IV, 179; Heysemî, III, 119.

⁷⁸²⁵ Ahmed, Fedâilu's-sahâbe, I, 432.

⁷⁸²⁶ Taberânî, XII, 330; Heysemî, VIII, 19.

⁷⁸²⁷ Ahmed, IV, 179; Beyhakî, IV, 178; Heysemî, III, 119.

⁷⁸²⁸ Hakîm, III, 150.

۷۸۲۹- مَا أَقْفَرَ مِنْ أَدَمَ بَيْتٍ فِيهِ خَلٌّ ح

7829. İçinde sirke bulunan ev, fakirlik görmez.⁷⁸²⁹

۷۸۳۰- مَا اكْتَسَبَ مُكْتَسِبٌ مِثْلَ فَضْلِ عِلْمٍ يَهْدِي صَاحِبَهُ إِلَى هُدًى أَوْ يَرُدُّهُ عَنْ رَدًى وَلَا اسْتِقَامَ دِينَهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ عَقْلُهُ. ض

7830. Kişi, sahibini doğru yola götüren veya bir kötülükten engelleyen ilimden daha faziletli bir kazanç elde etmemiştir; kişinin aklı istikamet üzere olmadıkça dini de istikamet üzere olmaz.⁷⁸³⁰

۷۸۳۱- مَا أَكْرَمَ شَابٌّ شَيْخًا لِسِنِّهِ إِلَّا قَيْضَ اللَّهِ مَنْ يُكْرِمُهُ عِنْدَ سِنِّهِ. ح

7831. Yaşlılığından dolayı yaşlı birine saygı gösteren genç bir kişiye Allah da yaşlandığında kendisine saygı gösteren kişiler yaratır.⁷⁸³¹

۷۸۳۲- مَا أَكْفَرَ رَجُلٌ رَجُلًا قَطُّ إِلَّا بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا. ص

7832. Kişi bir başkasını tekfir ettiği zaman o tekfiri ikisinden birine gider.⁷⁸³²

۷۸۳۳- مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ. ص

7833. Kişi el emeğinden daha hayırlı bir şey yememiştir; Allah'ın peygamberi Davud da kendi el emeğinden başkasını yemezdi.⁷⁸³³

۷۸۳۴- مَا التَفَّتْ عَبْدٌ قَطُّ فِي صَلَاتِهِ إِلَّا قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَيْنَ تَلْتَفِتُ يَا ابْنَ آدَمَ أَنَا خَيْرٌ لَكَ مِمَّا تَلْتَفِتُ إِلَيْهِ.

7834. Namazda sağa sola bakan bir kula rabbi, "Ey Ademoğlu nereye bakıyorsun? Ben senin için baktığın yerden daha hayırlıyım!" buyurur.⁷⁸³⁴

⁷⁸²⁹ Taberânî, XXIV, 437; Ebû Nuaym, VIII, 313.

⁷⁸³⁰ Taberânî, Evsat, V, 79; Heysemî, I, 121.

⁷⁸³¹ Suyûtî, Sağır, nr. 7831.

⁷⁸³² İbni Hibbân, I, 483.

⁷⁸³³ Ahmed, IV, 132.

⁷⁸³⁴ Beyhakî, Şuab, III, 138.

٧٨٣٥- مَا أُمِرْتُ بِتَشْيِيدِ الْمَسَاجِدِ. ض

7835. Ben mescidleri yükseltmekle emrolunmadım.⁷⁸³⁵

٧٨٣٦- مَا أُمِرْتُ كُلَّمَا بُلْتُ أَنْ أَتَوَضَّأَ وَلَوْ فَعَلْتُ لَكَانَتْ سُنَّةً. ح

7836. İdrardan sonra suyla temizlikle emrolunmadım; eğer öyle yap-saydım o sünnet olurdu.⁷⁸³⁶

٧٨٣٧- مَا أَمَّرَ حَاجٌّ قَطُّ. ض

7837. Hacca giden kişi, asla fakir olmaz.⁷⁸³⁷

٧٨٣٨- مَا أَنْتَ مُحَدِّثٌ قَوْمًا حَدِيثًا لَا تَبْلُغُهُ عُقُولُهُمْ إِلَّا كَانَ عَلَى بَعْضِهِمْ فِتْنَةٌ. ض

7838. Bir topluluğa akıllarının ermediği şeyleri söylemen onlardan bazılarının fitneye düşmesine sebep olur.⁷⁸³⁸

٧٨٣٩- مَا أُنْزِلَ لَهُ دَاءٌ إِلَّا أُنْزِلَ لَهُ شِفَاءٌ. ح

7839. Hastalığı indiren kişi, onun şifasını da indirmiştir.⁷⁸³⁹

٧٨٤٠- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا كَانَ الَّذِي أُعْطِيَ أَفْضَلَ مِمَّا أَخَذَ. ض

7840. Kul kendisine verdiği nimetler karşısında, "Allah'a hamd olsun!" dediği zaman hamdinin karşılığında aldığı sevap kendisine verilen nimet-ten daha değerli olur.⁷⁸⁴⁰

٧٨٤١- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهَا إِلَّا كَانَ ذَلِكَ الْحَمْدُ أَفْضَلَ مِنْ تِلْكَ النِّعْمَةِ وَإِنْ عَظُمَتْ. ض

⁷⁸³⁵ Beyhakî, Şuab, II, 438.

⁷⁸³⁶ Ahmed, VI, 95.

⁷⁸³⁷ Beyhakî, Şuab, III, 483; İbni Asâkir, XVI, 445; Heysemî, III, 208.

⁷⁸³⁸ İbni Asâkir, XXXVIII, 356.

⁷⁸³⁹ Bûsîrî, IV, 50.

⁷⁸⁴⁰ Bûsîrî, IV, 131.

7841. Kul kendisine verdiği nimetler karşısında, "Allah'a hamd olsun!" dediği zaman verinle o nimetler ne kadar çok olursa olsun, onun hamdi o nimetlerden daha üstündür.⁷⁸⁴¹

٧٨٤٢- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً مِنْ أَهْلِ وَمَالٍ وَوَلَدٍ فَيَقُولُ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَيَرَى فِيهِ آفَةً دُونَ الْمَوْتِ. ض

7842. Allah bir kula aile, mal ve çocuk gibi bir nimet verir, o da "Allah dilediğini yapar, güç ancak Allah'ın yardımındadır" derse, o nimet hakkında ölüm dışında hiçbir afet görmez.⁷⁸⁴²

٧٨٤٣- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا أَدَّى شُكْرَهَا فَإِنْ قَالَهَا الثَّانِيَةَ جَدَّدَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَهَا فَإِنْ قَالَهَا الثَّلَاثَةَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ. ص

7843. Allah bir kula bir nimet verir, o da "Allah'a hamd olsun!" derse, o nimetin şükürünü ödemiş olur; bir daha derse, Allah sevabını yeniler, üç defa derse günahlarını affeder.⁷⁸⁴³

٧٨٤٤- مَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِهِ وَأَهْلِهِ وَوَلَدِهِ وَخَدَمِهِ فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ. ح

7844. Kişinin evine, eşine, çoluk çocuğu ve hizmetçilerine harcadığı şeyler kendisi için birer sadaka olur.⁷⁸⁴⁴

٧٨٤٥- مَا أَنْفَقْتَ الْوَرَقَ فِي شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ نَحِيرٍ يُنَحَّرُ فِي يَوْمٍ عِيدٍ. ض

7845. Allah paraların en fazla bayram gününde kurbanlık hayvan almak için harcanmasını sever.⁷⁸⁴⁵

٧٨٤٦- مَا أَنْكَرَ قَلْبُكَ فَدَعُهُ. ض

7846. Kalbini tırmalayan bir işi yapma!⁷⁸⁴⁶

⁷⁸⁴¹ Taberânî, VIII, 193.

⁷⁸⁴² Taberânî, Evsat, VI, 126; Beyhakî, Şuab, IV, 89; Heysemî, X, 140.

⁷⁸⁴³ Hâkim, III, 113.

⁷⁸⁴⁴ Taberânî, VIII, 95.

⁷⁸⁴⁵ Taberânî, XI, 17; Beyhakî, Şuab, V, 482; Heysemî, IV, 17.

⁷⁸⁴⁶ İbni Asâkir, XXXV, 441.

٧٨٤٧- مَا أَهْدَى الْمَرْءَ الْمُسْلِمُ لِأَخِيهِ هَدِيَّةً أَفْضَلَ مِنْ كَلِمَةٍ حِكْمَةٍ يَرِيدُهُ اللَّهُ بِهَا هُدًى أَوْ يَرُدُّهُ بِهَا عَنْ رَدَى. ض

7847. Müslüman kişi, din kardeşine yolunu iyi aydınlatıp kendisini kötülüklerden koruyacak hikmetli bir sözden daha güzel bir hediye vermemiştir.⁷⁸⁴⁷

٧٨٤٨- مَا أَهْلٌ مُهْلٌ قَطُّ إِلَّا آبَتِ الشَّمْسُ بِذُنُوبِهِ. ض

7848. Hac ve umrede tehlil getiren kişinin günahları, güneşin batmasıyla birlikte yok olur.⁷⁸⁴⁸

٧٨٤٩- مَا أَهْلٌ مُهْلٌ قَطُّ وَلَا كَبَّرَ مُكَبَّرٌ قَطُّ إِلَّا بُشِّرَ بِالْجَنَّةِ. ض

7849. Hac ve umrede tehlil ve tekbir getiren kişi mutlaka cennetle müjdelendir.⁷⁸⁴⁹

٧٨٥٠- مَا أُوتِيَ عَبْدٌ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يُؤْذَنَ لَهُ فِي رَكَعَتَيْنِ يُصَلِّيَهُمَا. ح

7850. Kula dünyada iki rekat namaz kılması için verilen izinden daha hayırlı bir şey verilmemiştir.⁷⁸⁵⁰

٧٨٥١- مَا أُوتِيَكُمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَا أَمْنَعُكُمْوهُ إِلَّا أَنَا إِلاَّ خَازِنٌ أَضْعُ حَيْثُ أَمَرْتُ. ح

7851. Ben size ne bir şey verebilir, ne de onu sizden geri çevirelim; ben ancak emrolunduğu şeyleri yapan bir hazinedarım.⁷⁸⁵¹

٧٨٥٢- مَا أُودِيَّ أَحَدٌ مَا أُودِيْتُ. ض

7852. Benim çektiğim kadar kimse eziyet çekmedi.⁷⁸⁵²

٧٨٥٣- مَا أُودِيَّ أَحَدٌ مَا أُودِيْتُ فِي اللَّهِ. ح ض

⁷⁸⁴⁷ Beyhakî, Şuab, II, 280, Deylemî, IV, 100.

⁷⁸⁴⁸ Beyhakî, Şuab, III, 449; Hatîb, II, 79.

⁷⁸⁴⁹ Taberânî, Evsat, VII, 379.

⁷⁸⁵⁰ Taberânî, VIII, 151.

⁷⁸⁵¹ Ahmed, II, 314.

⁷⁸⁵² İbni Adî, VII, 155.

7853. Allah yolunda benim gördüğüm eziyet kadar kimse eziyet görmedi.⁷⁸⁵³

٧٨٥٤- مَا بَرَّ أَبَاهُ مَنْ شَدَّ إِلَيْهِ الطَّرْفَ بِالْعَضْبِ. ض

7854. Ana babasına öfkeyle bakan kişi, onlara iyi davranmış olmaz.⁷⁸⁵⁴

٧٨٥٥- مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا عَاشَ نِصْفَ مَا عَاشَ النَّبِيُّ الَّذِي كَانَ قَبْلَهُ. ض

7855. Allah'ın gönderdiği her peygamber, kendisinden önce gönderilen peygamberin ömrünün yarısı kadar yaşamıştır.⁷⁸⁵⁵

٧٨٥٦- مَا بَلَغَ أَنْ تُؤَدَّى زَكَاةُ فَرْكِي فَلَيْسَ بِكَنْزٍ. ح

7856. Zekatı verilecek şeyin zekatı verilirse, o şey kenz olmaz.⁷⁸⁵⁶

٧٨٥٧- مَا بَيْنَ الشَّرَّةِ وَالرَّكْبَةِ عَوْرَةٌ. ح

7857. Göbekle diz arası avrettir.⁷⁸⁵⁷

٧٨٥٨- مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ قِبْلَةٌ. صَح

7858. Doğu ile batı arası kibledir.⁷⁸⁵⁸

٧٨٥٩- مَا بَيْنَ النَّفْخَتَيْنِ أَرْبَعُونَ ثُمَّ يُنْزِلُ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيَنْبُتُونَ كَمَا يَنْبُتُ الْبَقْلُ وَلَيْسَ مِنَ الْإِنْسَانِ شَيْءٌ إِلَّا يَبْلَى إِلَّا عَظْمٌ وَاحِدٌ وَهُوَ عَجْبُ الذَّنْبِ مِنْهُ خُلِقَ وَمِنْهُ يُرْكَبُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

7859. İki sur arasında kırk kadar zaman vardır; sonra gökten yere su iner ve ölen insanların bitkilerin yerden çıktığı gibi onları yerden çıkarır; kuyruk sokumu kemiği dışında insanın her tarafı çürür; insan ondan yaratılmış ve kıyamet günü tekrar ondan diriltilir.⁷⁸⁵⁹

⁷⁸⁵³ İbni Adî, VII, 155.

⁷⁸⁵⁴ Taberânî, Evsat, IX, 149.

⁷⁸⁵⁵ Ebû Nuaym,

⁷⁸⁵⁶ Suyûtî, Sağır, nr. 7856.

⁷⁸⁵⁷ Hâkim, III, 657.

⁷⁸⁵⁸ Hâkim, I, 323; Beyhakî, II, 9.

⁷⁸⁵⁹ Müslim, Fiten, 141; Münziri, IV, 383.

٧٨٦٠- مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ. صَح

7860. Evimle minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. ⁷⁸⁶⁰

٧٨٦١- مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ. صَح

7861. Adem'in yaratılışından kıyamet kopuncaya kadar Deccal'dan daha büyük bir fitne yoktur. ⁷⁸⁶¹

٧٨٦٢- مَا بَيْنَ لَابَتِي الْمَدِينَةِ حَرَامٌ. ح

7862. Medine'nin iki taşlık arası harem'dir. ⁷⁸⁶²

٧٨٦٣- مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ مَسِيرَةُ أَرْبَعِينَ عَاماً وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَيْهِ يَوْمٌ وَإِنَّهُ لَكَظِيطٌ

7863. Cennet kapılarından her birinin iki kanat aralığı kırk yıllık bir mesafedir; orada öyle bir gün gelir ki cennet kapılarının tümünde insanların girmek için izdiham içinde oldukları görülür. ⁷⁸⁶³

٧٨٦٤- مَا بَيْنَ مَنْكِبَيْ الْكَافِرِ فِي النَّارِ مَسِيرَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ لِلرَّاكِبِ الْمُسْرِعِ. صَح

7864. Cehennemde kafirin omuzları arasındaki mesafe, bineğiyle hızlı bir şekilde giden birinin üç günde aldığı yol kadardır. ⁷⁸⁶⁴

٧٨٦٥- مَا تَجَالَسَ قَوْمٌ مَجْلِساً فَلَمْ يُنْصِتْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ إِلَّا تَرَعَ مِنْ ذَلِكَ الْمَجْلِسِ الْبَرْكََةُ. ض

7865. Bir topluluk bir yerde oturur da birbirlerinin sözüne kulak vermezlerse, o meclisten bereket alınır. ⁷⁸⁶⁵

٧٨٦٦- مَا تَجَرَّعَ عَبْدٌ جُرْعَةً أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ جُرْعَةٍ عَظِيطَ كَظْمِهَا اللَّهُ ابْتِغَاءً وَجْهِ اللَّهِ. ح

⁷⁸⁶⁰ Ahmed, IV, 40.

⁷⁸⁶¹ Ahmed, IV, 19.

⁷⁸⁶² Müslim, Hac 471; Ahmed, II, 236; Beyhaki, V, 196.

⁷⁸⁶³ Ahmed, V, 3; Heysemî, X, 397.

⁷⁸⁶⁴ Müslim, Cennet 45; Münziri, IV, 483; Irâkî, IV, 171.

⁷⁸⁶⁵ İbni Asâkir, XXXIII, 361.

7866. Bir kul Allah katında onun rızası için yuttuğu bir öfkeden daha faziletli birşey yutmamıştır. ⁷⁸⁶⁶

٧٨٦٧- مَا تَحَابَّ اِثْنَانِ فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا كَانَ أَفْضَلَهُمَا أَشَدَّهُمَا حُبًّا لِصَاحِبِهِ. صَح

7867. İki kişi Allah için birbirini severlerse, en üstünleri arkadaşını daha çok severdir. ⁷⁸⁶⁷

٧٨٦٨- مَا تَحَابَّ رَجُلَانِ فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا وَضَعَ اللَّهُ لَهُمَا كُرْسِيًّا فَأَجْلَسَا عَلَيْهِ حَتَّى يَفْرَغَ اللَّهُ مِنَ الْحِسَابِ. ض

7868. Allah için birbirini sevenler, kulların hesabı görülünceye kadar kendilerine hazırlanan kürsüler üzerinde otururlar. ⁷⁸⁶⁸

٧٨٦٩- مَا تَرَفَّعَ إِبِلُ الْحَاجِّ رَجُلًا وَلَا تَضَعُ يَدًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بِهَا حَسَنَةً أَوْ مَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً أَوْ رَفَعَهُ بِهَا دَرَجَةً. ض

7869. Hac yapanın devesi ayağını her kaldırıp indirdiğinde kendisine bir sevap yazılı, bir günahı silinir ya da makamı bir derece yükseltilir. ⁷⁸⁶⁹

٧٨٧٠- مَا تَرَكَ عَبْدُ اللَّهِ أَمْرًا لَا يَتَرَكُهُ إِلَّا اللَّهُ إِلَّا عَوَّضَهُ اللَّهُ مِنْهُ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ مِنْهُ فِي دِينِهِ وَدُنْيَاهُ. ض

7870. Bir kul Allah için bir şeyi terk ederse, Allah ona dini ve dünyası hakkında ondan daha hayırlısını verir. ⁷⁸⁷⁰

٧٨٧١- مَا تَرَكَتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَّ عَلَى الرَّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ. صَح

7871. Erkekler için kadınlardan daha tehlikeli bir fitne bırakmadım. ⁷⁸⁷¹

٧٨٧٢- مَا تَرَوْنَ مِمَّا تَكْرَهُونَ فَذَلِكَ مَا تَجْزُونَ بِهِ يُؤَخَّرُ الْخَيْرُ لِأَهْلِهِ فِي الْآخِرَةِ

⁷⁸⁶⁶ Ahmed, II, 128.

⁷⁸⁶⁷ Buhârî, Müfred, I, 191; İbni Hibbân, II, 325; Hâkim, IV, 189; Heysemî, X, 276.

⁷⁸⁶⁸ Taberânî, XX, 36; Heysemî, X, 278.

⁷⁸⁶⁹ Beyhakî, Şuab, III, 479.

⁷⁸⁷⁰ Ebû Nuaym, II, 196; İbni Asâkir, X, 374.

⁷⁸⁷¹ Ahmed, V, 210; İbni Hibbân, XIII, 308; Taberânî, I, 169; İbni Kâni, I, 10.

7872. Hoşlanmadığınız şeylerin mükafatını ahirette alırsınız, sevaplar verilmek üzere ahiret gününe saklanır.⁷⁸⁷²

٧٨٧٣- مَا تَسْتَقِيلُ الشَّمْسُ فَيَبْقَى شَيْءٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ إِلَّا سَبَّحَ اللَّهُ بِحَمْدِهِ إِلَّا مَا كَانَ مِنَ الشَّيَاطِينِ وَأَغْيَاءِ بَنِي آدَمَ. ض

7873. Güneş yükseldiği zaman şeytanlar ve aklı az olanlar dışında Allah'ın yaratmış olduğu şeylerden gölgesi olan her şey Allah'ı hamd ile tesbih eder.⁷⁸⁷³

٧٨٧٤- مَا تَشْهَدُ الْمَلَائِكَةُ مِنْ لَهْوِكُمْ إِلَّا الرَّهَانَ وَالتَّضَالَ. ح

7874. Melekler eğlencelerden at yarışlarında ve ok atışlarında hazır bulunurlar.⁷⁸⁷⁴

٧٨٧٥- مَا تَصَدَّقَ النَّاسُ بِصَدَقَةٍ أَفْضَلَ مِنْ عِلْمٍ يُنْشَرُ. ض

7875. İnsanlar, neşredilen ilimden daha faziletli bir sadaka vermemişlerdir.⁷⁸⁷⁵

٧٨٧٦- مَا تَغْبِرَتِ الْأَقْدَامُ فِي مَشْيٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ رَفْعِ صَفٍّ. ض

7876. Yürürken tozlanan ayaklarla, safları doldururken tozlanan ayaklardan daha sevimli bir ayak yoktur.⁷⁸⁷⁶

٧٨٧٧- مَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ سُجُودٍ خَفِيِّ. ض

7877. Kul, gizli yaptığı secdeden daha faziletli bir şeyle Allah'a yaklaşmamıştır.⁷⁸⁷⁷

٧٨٧٨- مَا تَلَفَ مَالٌ فِي بَرٍّ وَلَا بَحْرِ إِلَّا بِحَسَنِ الزَّكَاةِ. صَح

⁷⁸⁷² Hâkim, II, 580.

⁷⁸⁷³ Ebû Nuaym, VI, 111.

⁷⁸⁷⁴ Taberânî, XII, 399.

⁷⁸⁷⁵ Taberânî, VII, 231; Heysemî, I, 166.

⁷⁸⁷⁶ Müttekî, nr. 10507.

⁷⁸⁷⁷ İbnü'l-Mübârek, I, 50.

7878. Karada ve denizde telef olan mal, zekatının verilmemesi sebebiyle telef olur.⁷⁸⁷⁸

٧٨٧٩- مَا تَوَادَّ اثْنَانِ فِي اللَّهِ فَيَفْرَقَ بَيْنَهُمَا إِلَّا بِذَنْبٍ يُخْدِتُهُ أَحَدُهُمَا.

7879. İki kişi Allah için birbirini sevdiği zaman onlardan biri bir kötülük yapmadığı sürece onlar birbirlerinden ayrılmazlar.⁷⁸⁷⁹

٧٨٨٠- مَا تَوَطَّنَ رَجُلٌ مُسْلِمٌ الْمَسَاجِدَ لِلصَّلَاةِ وَالذِّكْرِ إِلَّا تَبَشَّشَ اللَّهُ لَهُ مِنْ حِينَ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ كَمَا يَتَبَشَّشُ أَهْلُ الْغَائِبِ بِغَائِبِهِمْ إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِمْ. صح

7880. Allah Teala mescidleri namaz ve zikir için mekan edinen müslüman kişiyi evinden çıkarken, gurbetteki kişiyi de ailesinin yanına dönerken onların sevinçle karşıladığı gibi karşılar.⁷⁸⁸⁰

٧٨٨١- مَا ثَقُلَ مِيزَانُ عَبْدٍ كَذَابَةٍ تَنفُقُ لَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ يُحْمَلُ عَلَيْهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

7881. Allah yolunda bağışlanan at veya ona yüklenen yük kadar kulun terazisini ağırlaştıran başka bir şey yoktur.⁷⁸⁸¹

٧٨٨٢- مَا جَاءَنِي جِبْرِيلُ إِلَّا أَمَرَنِي بِهَاتَيْنِ الدَّعَوَتَيْنِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي طَيِّبًا وَاسْتَغْمِلْنِي صَالِحًا

7882. Cibril bana her geldiğinde, "Allahım beni helal ile rızıklandır ve salih işlerde çalıştır" dualarını yapmamı emrederdi.⁷⁸⁸²

٧٨٨٣- مَا جَاءَنِي جِبْرِيلُ قَطُّ إِلَّا أَمَرَنِي بِالسَّوَاكِ حَتَّى لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ أَخْفِيَ مُقَدِّمَ فَمِي. صح

7883. Cibril her gelişinde bana misvak kullanmamı emretti; öyle ki diş etlerimin zarar görmesinden endişe ettim.⁷⁸⁸³

⁷⁸⁷⁸ Heysemî, III, 63.

⁷⁸⁷⁹ Buhârî, Müfred, I, 145.

⁷⁸⁸⁰ Hâkim, I, 332.

⁷⁸⁸¹ Taberânî, XX, 64; Müttekî, nr. 10622.

⁷⁸⁸² Hâkim, II, 227.

⁷⁸⁸³ Ahmed, V, 263; Taberânî, VIII, 210.

٧٨٨٤- مَا جَلَسَ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى إِلَّا نَادَاهُمْ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ قُومُوا مَغْفُوراً لَكُمْ

7884. Bir topluluk Allah'ı zikretmek için bir yere oturduğu zaman semadan bir münadi onlara, "Bağışlanmış olarak kalkın! diye seslenir.⁷⁸⁸⁴

٧٨٨٥- مَا جَلَسَ قَوْمٌ يَذْكُرُوا اللَّهَ تَعَالَى فَيَقُومُونَ حَتَّى يُقَالَ لَهُمْ قُومُوا قَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَبَدَلْتُ سَيِّئَاتِكُمْ حَسَنَاتٍ. ح

7885. Bir topluluk Allah'ı zikretmek için bir yere oturursa kendilerine, "Kalkın, Allah günahlarınızı bağışladı ve günahlarınızı sevapla değiştirdi" denmeden onlar yerlerinden kalkmazlar.⁷⁸⁸⁵

٧٨٨٦- مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِساً لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ تَعَالَى فِيهِ وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ. ح

7886. Bir topluluk bir yere oturur da orada Allah'ı anmaz, peygamberine salat etmezlerse o toplantı kendileri için bir pişmanlık sebebi olur; Allah dilerse onlara azab eder, dilerse affeder.⁷⁸⁸⁶

٧٨٨٧- مَا جُمِعَ شَيْءٌ إِلَى شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ عِلْمٍ إِلَى حِلْمٍ. ض

7887. İlimle hilmin birarada bulunmasından daha faziletli bir şey yoktur.⁷⁸⁸⁷

٧٨٨٨- مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ فَدَعُهُ. ح

7888. Gönlünü rahatsız eden şeyi bırak!⁷⁸⁸⁸

٧٨٨٩- مَا حُبِسَتْ الشَّمْسُ عَلَى بَشَرٍ قَطُّ إِلَّا عَلَى يُوشَعَ بْنِ نُونٍ لَيَالِي سَارَ إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ. ض

⁷⁸⁸⁴ Ahmed, III, 142; Ziyâ, VII, 235; Heysemî, X, 76.

⁷⁸⁸⁵ Taberânî, VI, 212; Beyhakî, Şuab, I, 454; Heysemî, X, 76.

⁷⁸⁸⁶ Beğavî, V, 27; Zebîdî, V, 9; Müttakî, nr. 25462.

⁷⁸⁸⁷ Taberânî, Evsat, V, 120; Heysemî, I, 121.

⁷⁸⁸⁸ Taberânî; XXII, 78; Heysemî, X, 294.

7889. Yuşa İbni Nun dışında kimse için güneş durdurulmadı; Beytü'l-Makdis'e giderken yalnız onun için durduruldu.⁷⁸⁸⁹

٧٨٩٠- مَا حَسَدَتْكُمْ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ مَا حَسَدَتْكُمْ عَلَى السَّلَامِ وَالْأَمِينِ.

7890. Yahudiler sizin karşılaşmalarda selam vermeniz ve dualardan sonra "Amin!" demenizi kıskanırlar.⁷⁸⁹⁰

٧٨٩١- مَا حَسَدَتْكُمْ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ مَا حَسَدَتْكُمْ عَلَى آمِينَ فَأَكْثَرُوا مِنْ قَوْلِ آمِينَ. ح

7891. Yahudiler sizin dualardan sonra, "Amin!" demenizi kıskandıkları kadar hiçbir şeyi kıskanmazlar; o halde siz çokça "Amin!" deyin.⁷⁸⁹¹

٧٨٩٢- مَا حَسَنَ اللَّهُ تَعَالَى خُلُقَ رَجُلٍ وَلَا خَلْقَهُ فَتَطْعَمُهُ النَّارُ أَبَدًا.

7892. Allah Teala ahlakını ve yaratılışı güzel yaptığı bir kişiyi asla ateşe yedirmez.⁷⁸⁹²

٧٨٩٣- مَا حَقَّ أَمْرِيءُ مُسْلِمٍ لَهُ شَيْءٌ يُرِيدُ أَنْ يُوصِّيَ فِيهِ يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ

7893. Vasiyet edeceği bir şeyi olup da vasiyeti yanında yazılı olmadan müslüman bir kişinin iki gece geçirmesi uygun değildir.⁷⁸⁹³

٧٨٩٤- مَا خَلَفَ بِالطَّلَاقِ مُؤْمِنٌ وَلَا اسْتَخْلَفَ بِهِ إِلَّا مُنَافِقٌ.

7894. Mümin boşama üzerine yemin etmez, öyle bir yemini münafık olan eder.⁷⁸⁹⁴

٧٨٩٥- مَا خَابَ مَنْ اسْتَخَارَ وَلَا نَدِمَ مَنْ اسْتَشَارَ وَلَا عَالَ مَنْ اقْتَصَدَ. ح

7895. İstihare eden mahrum kalmaz, istişare eden pişman olmaz, iktisad eden geçim sıkıntısı çekmez.⁷⁸⁹⁵

⁷⁸⁸⁹ Hatîb, IX, 99.

⁷⁸⁹⁰ Büsirî, I, 107.

⁷⁸⁹¹ Heysemî, II, 111.

⁷⁸⁹² Taberânî, Evsat, VII, 37; Beyhakî, Şuab, VI, 249; Heysemî, VIII, 21.

⁷⁸⁹³ Ahmed, II, 80.

⁷⁸⁹⁴ İbni Asâkir, LVII, 393.

⁷⁸⁹⁵ Taberânî, Evsat, VI, 365; a.mlf, Sağîr, II, 175.

٧٨٩٦- مَا خَالَطَ قَلْبَ امْرِئٍ رَهَجٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ. ح

7896. Allah yolunda içine toz kaçan kişiye Allah cehennem ateşini haram kılar.⁷⁸⁹⁶

٧٨٩٧- مَا خَالَطَ الصَّدَقَةَ مَالًا إِلَّا أَهْلَكَتُهُ. ض

7897. Sadaka hakkının karıştığı mal helak olur.⁷⁸⁹⁷

٧٨٩٨- مَا خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَيْتِهِ يَطْلُبُ عِلْمًا إِلَّا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ. ح

7898. Evinden ilim öğrenmek için çıkan kişiye Allah Teala cennet yolunu kolaylaştırır.⁷⁸⁹⁸

٧٨٩٩- مَا خَفَّفَتْ عَنْ خَادِمِكَ مِنْ عَمَلِهِ فَهُوَ أَجْرٌ لَكَ فِي مَوَازِينِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

7899. Yapacağı işte hizmetçine yardım edip onun yükünü hafifletirsen, bu iyiliğin kıyamet günü mizanına konan bir sevap olur.⁷⁸⁹⁹

٧٩٠٠- مَا خَلَّفَ عَبْدٌ عَلَى أَهْلِهِ أَفْضَلَ مِنْ رَكْعَتَيْنِ يَرْكَعُهُمَا عِنْدَهُمْ حِينَ يُرِيدُ سَفَرًا. ض

7900. Yolculuğa çıkan kişi, ailesine kılacağı iki rekat namazdan daha güzel bir şey bırakamaz.⁷⁹⁰⁰

٧٩٠١- مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ شَيْئًا أَقْلًا مِنَ الْعَقْلِ وَإِنَّ الْعَقْلَ فِي الْأَرْضِ أَقْلٌ مِنَ

الْكِبْرِيتِ الْأَحْمَرِ

7901. Allah'ın yeryüzünde en az yarattığı şey akıldır; orada akıl kibrit-i ahmerden daha azdır.⁷⁹⁰¹

٧٩٠٢- مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ خَلَقَ لَهُ مَا يَغْلِبُهُ وَخَلَقَ رَحْمَتَهُ تَغْلِبُ غَضَبَهُ. ح

⁷⁸⁹⁶ Ahmed, VI, 85; Heysemî, V, 275.

⁷⁸⁹⁷ Şâfiî, I, 99; İbni Adî, V, 208; Beyhakî, IV, 159.

⁷⁸⁹⁸ Taberânî, Evsat, V, 229; Heysemî, I, 133.

⁷⁸⁹⁹ İbni Hibbân, X, 153; Ebû Yalâ, III, 50; Heysemî, IV, 239.

⁷⁹⁰⁰ İbni Ebî Şeybe, I, 424.

⁷⁹⁰¹ İbni Arrâk, I, 224.

7902. Allah ne yaratmışsa onu geçen başka bir şey de yaratmış, rahmetini de gazabını geçecek şekilde yaratmıştır.⁷⁹⁰²

۷۹۰۳- مَا خَلَا يَهُودِيٌّ قَطُّ بِمُسْلِمٍ إِلَّا حَدَّثَ نَفْسَهُ بِقَتْلِهِ. ض

7903. Müslümanla yalnız kalan bir yahudi mutlaka onu öldürmeyi düşünür.⁷⁹⁰³

۷۹۰۴- مَا خَيَّبَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا قَامَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ فَافْتَتَحَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ وَآلِ عِمْرَانَ وَنِعْمَ كَنْزُ الْمَرْءِ الْبَقَرَةُ وَآلُ عِمْرَانَ.

7904. Allah Teala gece yarısı kalkıp namaz kılan, Bakara ve Al-i İmran surelerini okuyan insanın elini boşa çıkarmaz; o iki sure kişi için ne güzel hazinedirler!⁷⁹⁰⁴

۷۹۰۵- مَا خَيْرَ عَمَارٍ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا اخْتَارَ أَرْشَدَهُمَا. صَح

7905. Ammar iki şeyden birini tercih etme durumunda kaldığında, onlardan en iyi olanını tercih eder.⁷⁹⁰⁵

۷۹۰۶- مَاذَا فِي الْأَمْرَيْنِ مِنَ الشَّفَاءِ الصَّبْرِ وَالْثِقَاءِ. ض

7906. İki şeyde sabır otuyla hardalda ne çok şifa vardır.⁷⁹⁰⁶

۷۹۰۷- مَا ذُكِرَ لِي رَجُلٌ مِنَ الْعَرَبِ إِلَّا رَأَيْتُهُ دُونَ مَا ذُكِرَ لِي إِلَّا مَا كَانَ مِنْ زَيْدٍ فَإِنَّهُ لَمْ يَبْلُغْ كُلَّ مَا فِيهِ

7907. Araplardan bana anlatılan her kişiyi anlatılandan daha aşağıda gördüm; ama Zeydül-Hayl öyle değildi, onu bana anlatıldığından daha yukarıda buldum.⁷⁹⁰⁷

⁷⁹⁰² Hâkim, IV, 277.

⁷⁹⁰³ Hatîb, VIII, 316; Deylemî, IV, 108.

⁷⁹⁰⁴ Taberânî, Evsat, II, 214; Ebû Nuaym, VIII, 129; Heysemî, II, 254.

⁷⁹⁰⁵ Hâkim, III, 438.

⁷⁹⁰⁶ Beyhakî, Şuab, IX, 346.

⁷⁹⁰⁷ İbni Sad, I, 321.

٧٩٠٨- مَا ذُنْبَانِ جَائِعَانِ أَرْسَلَا فِي غَنَمٍ بِأَفْسَدَ لَهَا مِنْ حِرْصِ الْمَرْءِ عَلَى الْمَالِ
وَالشَّرَفِ لِدِينِهِ. صح

7908. Bir koyun sürüsüne salıverilen iki aç kurt, kişinin mal ve makama olan hursunun dinine verdiği zarardan daha çok zarar veremez.⁷⁹⁰⁸

٧٩٠٩- مَا رَأَيْتُ مِثْلَ النَّارِ نَامَ هَارِبُهَا وَلَا مِثْلَ الْجَنَّةِ نَامَ طَالِبُهَا. ض

7909. Cehennem gibi kendisinden kaçanı uyuyan, cennet gibi de isteyen uyuyan birşey görmedim.⁷⁹⁰⁹

٧٩١٠- مَا رَأَيْتُ مَنْظَرًا قَطُّ إِلَّا وَالْقَبْرُ أَفْطَعُ مِنْهُ. صح

7910. Kabirden daha korkunç bir manzara görmedim.⁷⁹¹⁰

٧٩١١- مَا رُزِقَ عَبْدٌ خَيْرًا لَهُ وَلَا أَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ

7911. Kula sabırdan daha hayırlı ve ondan daha faydalı bir şey verilmemiştir.⁷⁹¹¹

٧٩١٢- مَا رَفَعَ قَوْمٌ أَكْفَهُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى يَسْأَلُونَهُ شَيْئًا إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ
يَضَعَ فِي أَيْدِيهِمْ الَّذِي سَأَلُوا. صح

7912. Bir topluluk ellerini yukarı kaldırıp Allah'dan birşey isterlerse istedikleri şeyi onlara vermek Allah üzerinde bir hak olur.⁷⁹¹²

٧٩١٣- مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِّيَنِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورَّثُهُ. صح

7913. Cibril bana komşu hakkında o kadar tavsiyede bulundu ki, neredeyse komşuyu komşuya mirasçı kılacak sandım.⁷⁹¹³

⁷⁹⁰⁸ Ahmed, III, 456; Beğavî, II, 315; Münziri, II, 540.

⁷⁹⁰⁹ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 336; Münziri, IV, 453; Müttekî, nr. 43039.

⁷⁹¹⁰ Hâkim, IV, 366.

⁷⁹¹¹ Hâkim, II, 449.

⁷⁹¹² Taberânî, VI, 254; Heysemî, X, 169.

⁷⁹¹³ Ahmed, II, 85, VI, 187.

۷۹۱۴- مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِّيَنِي بِالْبَجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ يُورَثُهُ وَمَا زَالَ يُوصِّيَنِي بِالْمَمْلُوكِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ يَضْرِبُ لَهُ أَجْلاً أَوْ وَقْتاً إِذَا بَلَغَهُ عَتَقَ. ح

7914. Cibril bana komşu hakkında o kadar çok tavsiyede bulundu ki, komşuyu komşuya mirasçı kılacağını, köle konusunda da o kadar çok tavsiyede bulundu ki, neredeyse bir süre belirleyip o süre bitiminde kölenin hürriyetine kavuşacağını sandım.⁷⁹¹⁴

۷۹۱۵- مَا زَالَتْ أَكْلَةُ خَيْرٍ تُعَاوِدُنِي كُلَّ عَامٍ حَتَّى كَانَ هَذَا أَوَانَ قَطْعِ أَبْهَرِي. ح

7915. Hayber’de yediğim zehirli etin acısını her yıl hissetmekteyim; galiba o benim ölüm sebebim olacak!⁷⁹¹⁵

۷۹۱۶- مَا زَانَ اللَّهُ الْعَبْدَ بِزِينَةٍ أَفْضَلَ مِنْ زَهَادَةٍ فِي الدُّنْيَا وَعَقَافٍ فِي بَطْنِهِ وَفَرْجِهِ. ض

7916. Allah kulunu dünyaya karşı tok gözlü, midesi ve tenasül uzvunu haramdan korumayla süslediği kadar başka birşeyle süslememiştir.⁷⁹¹⁶

۷۹۱۷- مَا زُوِيَتِ الدُّنْيَا عَنْ أَحَدٍ إِلَّا كَانَتْ خَيْرَةً لَهُ. ض

7917. Kişiye dünyalıkların verilmemesi, kendisi için daha hayırlıdır.⁷⁹¹⁷

۷۹۱۸- مَا سَاءَ عَمَلُ قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا زَخَرُوا مَسَاجِدَهُمْ. ح

7918. Amelleri bozulan topluluk, mescidleri süslemeye başlarlar.⁷⁹¹⁸

۷۹۱۹- مَا سَتَرَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ ذَنْباً فِي الدُّنْيَا فَيُعَيَّرَهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

7919. Allah dünyada ayıbını örttüğü kişinin ayıbını kıyamet günü ortaya çıkarmaz.⁷⁹¹⁹

۷۹۲۰- مَا سَلَّطَ اللَّهُ الْقَلْطَ عَلَى قَوْمٍ إِلَّا يَتَمَرَّدُهُمْ عَلَى اللَّهِ

⁷⁹¹⁴ Beyhakî, VIII, 11.

⁷⁹¹⁵ İbnü Adî, III, 1239; Zehebî, Mîzân, nr. 3263; Müttekî, nr. 32189.

⁷⁹¹⁶ Ebû Nuaym, VIII, 177.

⁷⁹¹⁷ Deylemî, IV, 68.

⁷⁹¹⁸ Ebû Nuaym, IV, 152; Müttekî, nr. 20820.

⁷⁹¹⁹ Bezzar, VIII, 145; Heysemî, X, 192.

7920. Bir topluluk kitlelikle imtihan olursa Allah'a isyanlarından dolayı imtihan olurlar.⁷⁹²⁰

٧٩٢١- مَا شِئْتُ أَنْ أَرَى جِبْرِيلَ مُتَعَلِّقًا بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ وَهُوَ يَقُولُ يَا وَاحِدُ يَا وَاحِدُ لَا تُزِلْ عَنِّي نِعْمَةً أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ إِلَّا رَأَيْتُهُ. ض

7921. Cibril'i çoğu zaman Kabe'nin örtüsüne tutunmuş olarak, "Ya Vahid, ya Macid, bana verdiğin nimetleri yok etme!" derken görürdüm.⁷⁹²¹

٧٩٢٢- مَا شَبَّهْتُ خُرُوجَ الْمُؤْمِنِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مِثْلَ خُرُوجِ الصَّيِّ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ مِنْ ذَلِكَ الْغَمِّ وَالظُّلْمَةِ إِلَى رَوْحِ الدُّنْيَا

7922. Ben müminin dünyadan ayrılışını çocuğun anne rahmindeki kaygı ve karanlıktan kurtulup, dünyanın genişliğine doğru çıkmasına benzetirim.⁷⁹²²

٧٩٢٣- مَا شَدَّ سُلَيْمَانُ طَرْفَهُ إِلَى السَّمَاءِ تَخَشُّعًا حَيْثُ أَعْطَاهُ اللَّهُ مَا أَعْطَاهُ. ض

7923. Süleyman Allah'ın kendisine verdiği hikmetten dolayı ona olan saygısı sebebiyle bir defa bile semaya bakmadı.⁷⁹²³

٧٩٢٤- مَا صَبَرَ أَهْلُ بَيْتِ عَلِيٍّ جَهْدَ ثَلَاثًا إِلَّا أَتَاهُمُ اللَّهُ بِرِزْقٍ. ض

7924. Üç gün açlığa sabreden bir aileye Allah mutlaka bir rızık gönderir.⁷⁹²⁴

٧٩٢٥- مَا صَدَقَ أَفْضَلُ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى. ح

7925. Allah'ı anmaktan daha hayırlı bir sadaka yoktur.⁷⁹²⁵

٧٩٢٦- مَا صَفَّ صُفُوفَ ثَلَاثَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَيْتٍ إِلَّا أَوْجِبَ.

⁷⁹²⁰ İbri Hacer, Lisân, IV, 170.

⁷⁹²¹ İbri Asâkir, LI, 164.

⁷⁹²² Hakîm, I, 276.

⁷⁹²³ İbri Asâkir, XXII, 274.

⁷⁹²⁴ Hakîm, I, 253.

⁷⁹²⁵ Taberânî, Evsat, XVI, 203.

7926. Cenaze namazında üç saf müslüman olan kişinin günahları bağışlanır.⁷⁹²⁶

٧٩٢٦- مَا صَلَّتِ امْرَأَةٌ صَلَاةً أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ صَلَاتِهَا فِي أَشَدِّ بَيْتِهَا ظُلْمَةً

7927. Kadının kıldığı namazların Allah'a en sevimli olanı, evinin en karanlık yerinde kıldığı namazdır.⁷⁹²⁷

٧٩٢٨- مَا صِيدَ صَيْدٌ وَلَا قُطِعَتْ شَجَرَةٌ إِلَّا بِتَضْيِيعٍ مِنَ التَّسْبِيحِ

7928. Avlanan her hayvanın, kesilen her ağacın Allah'a olan tesbihinin kesilmesi demektir.⁷⁹²⁸

٧٩٢٩- مَا ضَاقَ مَجْلِسٌ بِمُتَحَابِّينَ. ض.

7929. Birbirlerini seven kişilere meclisler dar gelmez.⁷⁹²⁹

٧٩٣٠- مَا ضَجَّكَ مِيكَائِيلُ مُنْذُ خُلِقَتِ النَّارُ. ح.

7930. Cehennemin yaratıldığı günden beri Mikail gülmemiştir.⁷⁹³⁰

٧٩٣١- مَا ضَجَّيَ مُؤْمِنٌ مُلْكِيًّا حَتَّى تَغِيبَ الشَّمْسُ إِلَّا غَابَتْ بِدُنُوبِهِ فَيَعُودُ كَمَا وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ح.

7931. Sabahtan akşama kadar telbiye getiren bir müminin günahları güneşin batmasıyla bağışlanır ve anasından doğduğu gün gibi tertemiz olur.⁷⁹³¹

٧٩٣٢- مَا ضَرَّ أَحَدَكُمْ لَوْ كَانَ فِي بَيْتِهِ مُحَمَّدٌ وَمُحَمَّدَانِ وَثَلَاثَةٌ. ض.

7932. Birinizin evinde çocuklardan bir, iki veya üç tanesinin adının Muhammed olmasında sakınca yoktur.⁷⁹³²

⁷⁹²⁶ Hâkim, I, 516.

⁷⁹²⁷ Beyhakî, III, 131.

⁷⁹²⁸ İbni Asâkir, V, 340; Müttekî, nr. 3954, 3955.

⁷⁹²⁹ Hatîb, III, 226.

⁷⁹³⁰ Ahmed, III, 224; Heysemî, X, 385.

⁷⁹³¹ Beyhakî, Şuab, III, 448; Heysemî, III, 223.

⁷⁹³² İbni Sad, V, 54.

٧٩٣٣- مَا ضَرَبَ مِنْ مُؤْمِنٍ عِرْقٌ إِلَّا حَطَّ اللَّهُ عَنْهُ بِهِ خَطِيئَةً وَكَتَبَ لَهُ بِهِ حَسَنَةً
وَرَفَعَ لَهُ بِهِ دَرَجَةً. صح

7933. Müminin atan her nabzı sebebiyle Allah Teala onun bir günahını silip kendisine bir sevap yazar ve derecesini de bir derece yükseltir.⁷⁹³³

٧٩٣٤- مَا ضَلَّ قَوْمٌ بَعْدَ هُدًى كَانُوا عَلَيْهِ إِلَّا أَوْتُوا الْجَدَلَ. ح

7934. Hiçbir topluluk hakkı batıl batılı hak gösteren bir çekişmeye girmedikçe, hidayetden sonra dalaletle düşmez.⁷⁹³⁴

٧٩٣٥- مَا طَلِبَ الدَّوَاءَ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ شَرِبَةِ عَسَلٍ. ض

7935. Bal şerbetinden daha iyi bir ilaç yoktur.⁷⁹³⁵

٧٩٣٦- مَا طَلَعَ النَّجْمُ صَبَاحًا قَطُّ وَبَقَوْمٍ عَاهَةً إِلَّا وَرَفَعَتْ عَنْهُمْ أَوْ خَفَّتْ. ح

7936. Yıldız afete maruz kalan bir topluluğa doğduğunda o afet kalkmış ya da hafiflemiş olur.⁷⁹³⁶

٧٩٣٧- مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عَمَرَ. ح

7937. Güneş, Ömer'den daha hayırlı bir kimsenin üzerine doğmamıştır.⁷⁹³⁷

٧٩٣٨- مَا طَهَّرَ اللَّهُ كَفًّا فِيهَا خَاتَمٌ مِنْ خَلِيدٍ. ح

7938. Allah parmağında demir yüzük bulunan bir eli temiz kılma.⁷⁹³⁸

٧٩٣٩- مَا عَالَ مَنْ اقْتَصَدَ. ح

7939. Tutumlu olan kişi, fakir olmaz.⁷⁹³⁹

⁷⁹³³ Taberânî, Evsat, III, 57; Hâkim, I, 498; Heysemî, II, 304.

⁷⁹³⁴ Ahmed, V, 252; Hâkim, II, 486.

⁷⁹³⁵ Müttekî, nr. 28168.

⁷⁹³⁶ Ahmed, II, 388; Heysemî, IV, 103.

⁷⁹³⁷ Hâkim, III, 96.

⁷⁹³⁸ Taberânî, XIX, 435; a. mlf, Evsat, II, 25; Heysemî, V, 154; Biat sırasında kadın erkek ellerinin birbirine bñnzemesi üzerine söylendiğı rivayet edilmiştir; Münâvî, V, 454.

⁷⁹³⁹ Ahmed, I, 447; Taberânî, Evsat, V, 206; Heysemî, X, 252.

٧٩٤٠- مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ فِقْهِ فِي دِينٍ. ض

7940. Dinde ince anlayıştan daha faziletli birşeyle Allah'a kulluk edilmemiştir.⁷⁹⁴⁰

٧٩٤١- مَا عَدَلَ وَالٍ اتَّجَرَ فِي رَعِيَّتِهِ. ض

7941. Ticaretle uğraşan idareci, halka karşı adil olamaz.⁷⁹⁴¹

٧٩٤٢- مَا عَظُمَتْ نِعْمَةُ اللَّهِ عَلَى عَبْدٍ إِلَّا اشْتَدَّتْ عَلَيْهِ مُؤْنَةُ النَّاسِ فَمَنْ لَمْ يَحْتَمِلْ تِلْكَ الْمُؤْنَةَ لِلنَّاسِ فَقَدْ عَرَضَ تِلْكَ النِّعْمَةَ لِلزَّوَالِ. ض

7942. Allah'ın kuluna olan nimeti artarsa insanların ona olan eziyeti de artar; insanların eziyetlerine tahammül edemeyen kişi o nimeti kaybeder.⁷⁹⁴²

٧٩٤٣- مَا عَلَى أَحَدِكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَتَصَدَّقَ لِلَّهِ صَدَقَةً تَطَوُّعاً أَنْ يَجْعَلَهَا عَنْ وَالِدَيْهِ إِذَا كَانَا مُسْلِمَيْنِ فَيَكُونُ لِوَالِدَيْهِ أَجْرُهَا وَلَهُ مِثْلُ أَجُورِهِمَا بَعْدَ أَنْ لَا يَنْتَقِصَ مِنْ أَجُورِهِمَا شَيْئاً. ض

7943. Biriniz sadaka vermek istediği zaman onu müslüman olan ana babası adına versin; ana babası onun sevabına nail olduğu gibi kendisi de bir o kadar sevaba nail olur; onların sevabından da bir şey eksilmez.⁷⁹⁴³

٧٩٤٤- مَا عَلَى أَحَدِكُمْ إِنْ وَجَدَ سَعَةً أَنْ يَتَّخِذَ ثَوْبَيْنِ لِيَوْمِ الْجُمُعَةِ سِوَى ثَوْبَيْنِ مِهْنَتِهِ. ض

7944. İmkan bulan iş elbisesi dışında cuma günü için iki elbise daha edinsin.⁷⁹⁴⁴

٧٩٤٥- مَا عَلِمَ اللَّهُ مِنْ عَبْدٍ نَدَامَةً عَلَى ذَنْبٍ إِلَّا غَفَرَ لَهُ قَبْلَ أَنْ يَسْتَغْفِرَهُ مِنْهُ. صَح

⁷⁹⁴⁰ Hakîm, I, 135; Beyhakî, Şuab, II, 266.

⁷⁹⁴¹ Müttekî, nr. 14676.

⁷⁹⁴² İbni Ebi'd-Dünyâ, Havâic, I, 55.

⁷⁹⁴³ Taberânî, Evsat, VII, 358; İbni Asâkir, LIII, 307.

⁷⁹⁴⁴ İbni Huzeyme, nr. 1765.

7945. Allah kulunun günahından pişman olduğunu gördüğü zaman, o bağışlanma dilemeden onun günahlarını bağışlar.⁷⁹⁴⁵

٧٩٤٦- مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَغْرُلُوا فَإِنَّ اللَّهَ قَدَّرَ مَا هُوَ خَالِقٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صَح

7946. Azil yapmanızdan dolayı size bir sorumluluk yoktur; ancak Allah Teala kıyamet gününe kadar yaratacağı insanları önceden takdir etmiştir.⁷⁹⁴⁶

٧٩٤٧- مَا عَمِلَ آدَمِيُّ عَمَلًا أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ. صَح

7947. İnsanoğlu Allah'ın azabından kurtarıcı olarak onu zikretmekten daha hayırlı bir amel işlememiştir.⁷⁹⁴⁷

٧٩٤٨- مَا عَمِلَ ابْنُ آدَمَ شَيْئًا أَفْضَلَ مِنَ الصَّلَاةِ وَصَلَاةِ ذَاتِ الْبَيْنِ وَخُلُقِ حَسَنٍ.

7948. Ademoğlu namaz kılmaktan, iki kişi arasını düzeltmekten ve güzel ahlakın gereğini yerine getirmekten daha faziletli bir amel işleyemez.⁷⁹⁴⁸

٧٩٤٩- مَا عَمِلَ آدَمِيُّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ إِنَّهَا لَتَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقُرُونِهَا وَأَشْعَارِهَا وَأَظْلَافِهَا وَإِنَّ الدَّمَ لَيَقَعُ مِنَ اللَّهِ بِمَكَانٍ قَبْلَ أَنْ يَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ فَطَبِّئُوا بِهَا نَفْسًا. ح

7949. İnsanın bayram gününde kurban kanı akıtmasından daha sevimli bir amel yoktur; o kurbanlar kıyamet günü boynuzları, kılları ve tırnaklarıyla gelirler; kanları yere değmeden Allah katına ulaşır, gönülleriniz rahat olsun.⁷⁹⁴⁹

٧٩٥٠- مَا فَتَحَ رَجُلٌ بَابَ عَطِيَّةٍ بِصَدَقَةٍ أَوْ صَلَاةٍ إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا كَثْرَةً وَمَا

فَتَحَ رَجُلٌ بَابَ مَسْأَلَةٍ يُرِيدُ بِهَا كَثْرَةً إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا قِلَّةً. ح

⁷⁹⁴⁵ Hâkim, IV, 282.

⁷⁹⁴⁶ Nesâî, Kübrâ, IV, 403; Taberânî, XXII, 330.

⁷⁹⁴⁷ Zeylaî, IV, 355; Müttekî, nr. 43292.

⁷⁹⁴⁸ Buhârî, Kebîr, I, 63; Beyhakî, Şuab, VII, 489; İbni Asâkir, LII, 266.

⁷⁹⁴⁹ Hâkim, IV, 246.

7950. Allah tasaddukta bulunmak ya da akrabaya yardım etmek için başkalarına yardım eden her kişinin malını artırır; mal biriktirmek için başkalarından diken her kişinin de malını azaltır.⁷⁹⁵⁰

٧٩٥١- مَا فَوْقَ الرُّكْبَتَيْنِ مِنَ الْعَوْرَةِ وَمَا أَسْفَلَ السَّرَّةِ مِنَ الْعَوْرَةِ. ض

7951. Dizlerin yukarısıyla göbeğin aşağısı avrettir.⁷⁹⁵¹

٧٩٥٢- مَا فَوْقَ الْإِزَارِ وَظِلُّ الْحَائِطِ وَجَرُّ الْمَاءِ فَضْلٌ يُحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

7952. Kul elbise, ev ve ekmeğin fazlasından dolayı kıyamet günü hesaba çekilir.⁷⁹⁵²

٧٩٥٣- مَا فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةٌ إِلَّا وَسَاقُهَا مِنْ ذَهَبٍ. ح

7953. Cennetteki ağaçların gövdeleri altındandır.⁷⁹⁵³

٧٩٥٤- مَا فِي السَّمَاءِ مَلَكٌ إِلَّا وَهُوَ يُوقَرُ عَمَرَ وَلَا فِي الْأَرْضِ شَيْطَانٌ إِلَّا وَهُوَ يَفْرُقُ مِنْ عَمَرٍ. ض

7954. Gökteki her melek Ömer'e saygı duyar, yerdeki her şeytan da ondan korkar.⁷⁹⁵⁴

٧٩٥٥- مَا قَالَ عَبْدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَطُّ مُخْلِصًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ حَتَّى تُفْضِيَ إِلَى الْعَرْشِ مَا اجْتَنَبَ الْكِبَائِرَ. ح

7955. Bir kul ihlasla lailaheillallah derse gök kapıları açılır, büyük günah işlemezse o söz Arş'a kadar ulaşır.⁷⁹⁵⁵

٧٩٥٦- مَا قَبَضَ اللَّهُ تَعَالَى نَبِيًّا إِلَّا فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي يُحِبُّ أَنْ يُدْفَنَ فِيهِ.

⁷⁹⁵⁰ Beyhakî, Şuab, III, 233.

⁷⁹⁵¹ Dârekutnî, II, 231; Beyhakî, II, 229.

⁷⁹⁵² Heysemî, XI, 169.

⁷⁹⁵³ Hatîb, V, 108; Münzîrî, IV, 522; Müttekî, nr. 39247.

⁷⁹⁵⁴ İbni Adî, VI, 349.

⁷⁹⁵⁵ Hatîb, XI, 394.

7956. Allah her peygamberin ruhunu gömülmek istediği yerde almıştır.⁷⁹⁵⁶

٧٩٥٧- مَا قَبِضَ اللَّهُ تَعَالَى عَالِمًا مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَّا كَانَ تُغْرَةُ فِي الْإِسْلَامِ لَا تُسَدُّ تُلْمَتُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ض

7957. Allah bu ümmetten bir alimin ruhunu aldığında İslam'da bir gedik açılır ve o gedik kıyamete kadar doldurulamaz.⁷⁹⁵⁷

٧٩٥٨- مَا قُدِّرَ فِي الرَّحِمِ سَيَكُونُ.

7958. Rahimlerde olması takdir olunanlar dünyaya gelecektir.⁷⁹⁵⁸

٧٩٥٩- مَا قُدِّرَ اللَّهُ لِنَفْسٍ أَنْ يَخْلُقَهَا إِلَّا هِيَ كَائِنَةٌ. صَح

7959. Allah'ın yaratmayı takdir ettiği her can mutlaka yaratılacaktır.⁷⁹⁵⁹

٧٩٦٠- مَا قَدَّمْتُ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَدَّمَهُمَا. ض

7960. Ebu Bekir'le Ömer'i ben değil Allah öne geçirdi.⁷⁹⁶⁰

٧٩٦١- مَا قُطِعَ مِنَ الْبَهِيمَةِ وَهِيَ حَيَّةٌ فَهُوَ مَيْتَةٌ. ح

7961. Diri hayvandan kesilen parça ölü hükmündedir.⁷⁹⁶¹

٧٩٦٢- مَا قُلَّ وَكَفَى خَيْرٌ مِمَّا كَثُرَ وَاللَّهِ. صَح

7962. Az olup yeterli olan, çok olup oyalayandan daha hayırlıdır.⁷⁹⁶²

٧٩٦٣- مَا كَانَ الْفُخْشُ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا شَانَهُ وَلَا كَانَ الْحَيَاءُ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا زَانَهُ. ح

7963. Hayasızlık bulunduğu şeyi çirkinleştirir, haya da bulunduğu şeyi güzelleştirir.⁷⁹⁶³

⁷⁹⁵⁶ Müttekî, nr. 18764.

⁷⁹⁵⁷ Müttekî, nr. 28812.

⁷⁹⁵⁸ Ahmed, III, 450; Taberânî, VI, 32.

⁷⁹⁵⁹ Ahmed, III, 313; İbni Hibbân, IX, 506; Tahâvî, III, 35.

⁷⁹⁶⁰ İbni Hacer, Lisan, II, 191.

⁷⁹⁶¹ Ahmed, V, 218; Taberânî, IV, 138; Hâkim, IV, 266.

⁷⁹⁶² Ebû Yalâ, II, 319; Heysemî, X, 256.

⁷⁹⁶³ Ahmed, III, 165; Buhârî, Müfred, I, 210.

۷۹۶۴- مَا كَانَ الرَّفْقُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ وَلَا نُرْعَ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ. صَح

7964. Yumuşaklığın bulunduğu yerde güzellik, bulunmadığı yerde ise çirkinlik vardır.⁷⁹⁶⁴

۷۹۶۵- مَا كَانَ بَيْنَ عُثْمَانَ وَرُقَيْيَةَ وَبَيْنَ لُوطٍ مِنْ مُهَاجِرٍ.

7965. Lut peygamberden sonra dini için ilk hicret eden Osman'la kızım Rukayye'dir.⁷⁹⁶⁵

۷۹۶۶- مَا كَانَ مِنْ حَلْفٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَتَمَسَّكُوا بِهِ وَلَا حَلْفَ فِي الْإِسْلَامِ. ح

7966. Cahiliye döneminden olan anlaşmalara riayet edin, ancak İslam'da cahiliye döneminde olduğu gibi anlaşmalar yoktur.⁷⁹⁶⁶

۷۹۶۷- مَا كَانَ وَلَا يَكُونُ إِلَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُؤْمِنٌ إِلَّا وَلَهُ جَارٌ يُؤْذِيهِ. ض

7967. Kıyamete kadar her müminin kendisine eziyet eden bir komşusu mutlaka olacaktır.⁷⁹⁶⁷

۷۹۶۸- مَا كَانَتْ نُبُوءَةٌ قَطُّ إِلَّا كَانَ بَعْدَهَا قَتْلٌ وَصَلْبٌ. صَح

7968. Gönderilen her peygamberden sonra mutlaka öldürülme ve idamlar olmuştur.⁷⁹⁶⁸

۷۹۶۹- مَا كَانَتْ نُبُوءَةٌ قَطُّ إِلَّا تَبِعَتْهَا خِلَافَةٌ وَلَا كَانَتْ خِلَافَةٌ قَطُّ إِلَّا تَبِعَهَا مُلْكٌ وَلَا كَانَتْ صَدَقَةٌ قَطُّ إِلَّا كَانَ مَكْسًا. ض

7969. Her nübüvvetti bir hilafet, her hilafeti de bir saltanat dönemi takip eder; zekatın olduğu yerde de mutlaka öşür de olur.⁷⁹⁶⁹

۷۹۷۰- مَا كَبِيرَةٌ بِكَبِيرَةٍ مَعَ الْاِسْتِغْفَارِ وَلَا صَغِيرَةٌ بِصَغِيرَةٍ مَعَ الْاِصْرَارِ. ض

⁷⁹⁶⁴ Müslim, Birr 78; Ebû Dâvûd, Edeb 10.

⁷⁹⁶⁵ Taberânî, V, 139; Heysemî, IX, 81.

⁷⁹⁶⁶ Ahmed, V, 61; Taberânî, XVIII, 337.

⁷⁹⁶⁷ Müttekî, nr. 716.

⁷⁹⁶⁸ Taberânî, I, 115; Ziyâ, III, 41; Heysemî, VII, 307.

⁷⁹⁶⁹ İbni Asâkir, XXXIV, 421.

7970. İstiğfar edilirse büyük günah büyük günah olarak kalmaz, ısrar edilirse küçük günah da küçük günah olarak durmaz.⁷⁹⁷⁰

۷۹۷۱- مَا كَرِهْتَنِي أَمْرٌ إِلَّا تَمَثَّلَ لِي جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ قُلْ تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا

7971. Başıma sıkıntılı bir hal geldiğinde Cibril bana görünür ve; "Ey Muhammed, hiç ölmeyecek hayat sahibi olan Allah'a tevekkül ettim; evlad edinmeyen, saltanatında ortağı olmayan, yaratıklardan yardımcısı bulunmayan Allah'a hamolsun" dememi söylerdi.⁷⁹⁷¹

۷۹۷۲- مَا كَرِهْتُمْ أَنْ تُوَاجِهَ بِهِ أَخَاكَ فَهُوَ غِيْبَةٌ. ض

7972. Din kardeşinin yüzüne karşı söylemediğin şeyi ardından söylemeni gıybettir.⁷⁹⁷²

۷۹۷۳- مَا كَرِهْتُمْ أَنْ يَرَاهُ النَّاسُ مِنْكَ فَلَا تَفْعَلْهُ بِنَفْسِكَ إِذَا خَلَوْتَ. صَح

7973. İnsanların sende görmesini istemediğin şeyi yalnızken de yapma!⁷⁹⁷³

۷۹۷۴- مَا لَقِيَ الشَّيْطَانُ عَمَرَ مِنْذُ أَسْلَمَ إِلَّا خَرَّ لَوْجِهِ. ض

7974. Şeytan, Ömer'in müslüman oluşundan sonra onunla her karşılaşmasında yüzüstü yere düşmüştür.⁷⁹⁷⁴

۷۹۷۵- مَا لِي أَرَاكُمْ عَزِينَ. صَح

7975. Sizleri neden dağınık halde param parça görüyorum?⁷⁹⁷⁵

⁷⁹⁷⁰ İbni Asâkir, VI, 394.

⁷⁹⁷¹ Hâkim, I, 509; Münzirî, II, 619; Müttekî, nr. 3424.

⁷⁹⁷² İbni Asâkir, LI, 28.

⁷⁹⁷³ Elbânî, Sahîha, nr. 1055.

⁷⁹⁷⁴ İbni Asâkir, XXXVIII, 194.

⁷⁹⁷⁵ Ahmed, V, 93; Nesâî, Kübrâ, VI, 498.

٧٩٧٦- مَا لِي وَلِلدُّنْيَا مَا أَنَا فِي الدُّنْيَا إِلَّا كَرَكَابٍ اسْتَظَلَّ تَحْتَ شَجَرَةٍ ثُمَّ رَاحَ وَتَرَكَهَا. صح

7976. Dünyanın benimle benim de dünya ile işim olmaz; benim dünyadaki durumum bir ağaç altında gölgelendikten sonra bırakıp giden bir yolcunun durumuna benzer.⁷⁹⁷⁶

٧٩٧٧- مَا مَاتَ نَبِيٌّ إِلَّا دُفِنَ حَيْثُ يُقْبَضُ

7977. Her peygamber öldüğü yere gömülür.⁷⁹⁷⁷

٧٩٧٨- مَا مَحَقَ الْإِسْلَامَ مَحَقَ الشُّحِّ شَيْءٌ. ح

7978. Cimrilik gibi İslam'ı mahveden birşey yoktur.⁷⁹⁷⁸

٧٩٧٩- مَا مَرَزْتُ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي بِمَلَأٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَّا قَالُوا يَا مُحَمَّدُ مَرُّ أَمْتِكَ بِالْحِجَامَةِ. ح

7979. İsra gecesi uğradığım melekler topluluklarının hepsi bana; Ya Muhammed ümmetine hacamat yaptırmalarını söyle!" dediler.⁷⁹⁷⁹

٧٩٨٠- مَا مَسَخَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ شَيْءٍ فَكَانَ لَهُ عَقِبٌ وَلَا نَسْلٌ. ح

7980. Allah suretlerini başka şeylere çevirdiği varlıkların nesillerini ve soylarını devam ettirmemiştir.⁷⁹⁸⁰

٧٩٨١- مَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أُعْطِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا مِثْلُهُ آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

⁷⁹⁷⁶ Ahmed, I, 391; Hâkim, IV, 345.

⁷⁹⁷⁷ Bûsîrî, II, 56.

⁷⁹⁷⁸ Ebû Yalâ, VI, 209; Münzirî, III, 257; Heysemî, I, 102.

⁷⁹⁷⁹ Hâkim, IV, 209; Münzirî, IV, 314; Heysemî, V, 91; Müttekî, nr. 28138.

⁷⁹⁸⁰ Taberânî, XXIII, 325; Heysemî, VIII, 11.

7981. Her peygambere halkın kendisine iman etmesi için bazı mucizeler verilmiştir; bana verilen mucize de Allah'ın bana vahyettiği Kur'an'dır; kıyamet günü ben tabilerinin en çok olacağı kişi olacağımı ümit ediyorum.⁷⁹⁸¹

٧٩٨٢- مَا مِنَ الذِّكْرِ أَفْضَلُ مِنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا مِنَ الدُّعَاءِ أَفْضَلُ مِنْ
الاسْتِغْفَارِ. ح

7982. "Lailaheillallah" sözünden daha üstün zikir, istiğfardan daha hayırlı da dua yoktur.⁷⁹⁸²

٧٩٨٣- مَا مِنَ الْقُلُوبِ قَلْبٍ إِلَّا وَلَهُ سَحَابَةٌ كَسَحَابَةِ الْقَمَرِ بَيْنَمَا الْقَمَرُ يُضِيءُ إِذْ
عَلَتْهُ سَحَابَةٌ فَأَظْلَمَ إِذْ تَجَلَّتْ

7983. Kalplerin önünde Ay'ın önündeki bulutlar gibi bulutlar vardır; Ay'ın ışık saçarken önüne gelen bulutlar sebebiyle kararıp açıldığı zaman ışık saçtığı gibi gibi kalpler de tıpkı öyledir.⁷⁹⁸³

٧٩٨٤- مَا مِنْ آدَمِيٍّ إِلَّا فِي رَأْسِهِ حَكْمَةٌ بِيَدِ مَلِكٍ فَإِذَا تَوَاضَعَ قِيلَ لِلْمَلِكِ ارْزُقْ
حَكْمَتَهُ وَإِذَا تَكَبَّرَ قِيلَ لِلْمَلِكِ دَعْ حَكْمَتَهُ.

7984. Her insanın başında ucu meleğin elinde bulunan bir halka vardır; kişi tevazu gösterdiğinde meleğe halkayı kaldırmaması, kibirlendiğinde de halkayı indirmesi emredilir.⁷⁹⁸⁴

٧٩٨٥- مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْعُو بِدُعَاءٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ أَوْ كَفَّ عَنْهُ مِنَ الشُّؤْمِ مِثْلَهُ
مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ. ح

7985. Kişi günah veya akraba bağlarını koparmayla ilgili olmayan bir dua ettiğinde Allah Teala onun bu duasını ya kabul eder ya da bir günahını siler.⁷⁹⁸⁵

⁷⁹⁸¹ Ahmed, II, 341.

⁷⁹⁸² Heysemî, X, 84.

⁷⁹⁸³ Taberânî, Evsat, V, 247; Heysemî, I, 162.

⁷⁹⁸⁴ Ukaylî, IV, 237; Müttekî, nr. 5729; Zebîdî, VII, 351.

⁷⁹⁸⁵ Ahmed, II, 362; Buhârî, Müfred, I, 249; Hâkim, I, 666.

٧٩٨٦- مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ. ض

7986. Bana selam veren kişinin selamını alabilmem için Allah ruhumu bana iade eder.⁷⁹⁸⁶

٧٩٨٧- مَا مِنْ أَحَدٍ يَمُوتُ إِلَّا نَدِمَ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا نَدِمَ أَنْ لَا يَكُونُ أَزْدَادَ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا نَدِمَ أَنْ لَا يَكُونُ نَزْعَ. صَح

7987. Ölen herkes pişmanlık duyar; kişi iyi biriye daha fazla iyilik yapmadığına, kötü biriye kötülüğü niçin bırakmadığına pişman olur.⁷⁹⁸⁷

٧٩٨٨- مَا مِنْ أَحَدٍ يُخْذِلُ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ حَدَّثًا لَمْ يَكُنْ فَيَمُوتُ حَتَّى يُصِيبَهُ ذَلِكَ. ض

7988. Bu ümmet içinde bidat çıkaran, o bidatın şerrine uğramadan ölmez.⁷⁹⁸⁸

٧٩٨٩- مَا مِنْ أَحَدٍ يُدْخِلُهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ إِلَّا زَوْجَةٌ ثَنَّتِيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً ثَنَّتِيْنِ مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ وَسَبْعِينَ مِنْ مِيرَائِهِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ مَا مِنْهُنَّ وَاحِدَةٌ إِلَّا وَلَهَا قَبْلُ شَهِيٍّ وَلَهُ ذَكَرٌ لَا يَنْتَبِي.

7989. Cennete giren her bir kişi orada yetmişüç dul kadınla evlenir ki onlardan ikisi hurilerden, yetmiş de cehenneme girenlerin geride kalan kadınlarıdandır; o kadınlardan her birinin çekiciliği ve erkekleri istekleri daimidir.⁷⁹⁸⁹

٧٩٩٠- مَا مِنْ أَحَدٍ يُؤْمَرُ عَلَى عَشْرَةِ فَصَاعِدًا إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الْأَصْفَادِ وَالْأَغْلَالِ. صَح

7990. On veya daha fazla kişinin sorumluluğunu üzerine alan bir insan kıyamet günü bukağı ve zincirlere bağlı olarak huzura gelir.⁷⁹⁹⁰

⁷⁹⁸⁶ Ebû Dâvûd, Menâsik 99; Ahmed, II, 527; Beyhakî, V, 245; Heysemî, X, 162.

⁷⁹⁸⁷ Ebû Nuaym, VIII, 178.

⁷⁹⁸⁸ Taberânî, X, 44; Heysemî, VI, 251.

⁷⁹⁸⁹ Bûsîrî, IV, 266.

⁷⁹⁹⁰ Hâkim, IV, 100.

٧٩٩١- مَا مِنْ أَحَدٍ يَكُونُ عَلَى شَيْءٍ مِنْ أُمُورِ هَذِهِ الْأُمَّةِ فَلَا يَغْدِلُ فِيهِمْ إِلَّا كَبَهُ
اللهُ تَعَالَى فِي النَّارِ. صح

7991. Bu ümmetin işlerinden birini üzerine alıp da adil davranmayan işiyi Allah yüzüstü cehenneme atar.⁷⁹⁹¹

٧٩٩٢- مَا مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَفِي رَأْسِهِ عُزُوقٌ مِنَ الْجَذَامِ تَنْعَرُ فَإِذَا هَاجَ سَلَطَ اللهُ عَلَيْهِ
الرُّكَامَ فَلَا تَدَاوُوا لَهُ. ح

7992. Başında cüzzam damarı olmayan kimse yoktur; o damarlar harekete geçince Allah Teala onlara nezleyi musallat eder; nezleden dolayı tedavi olmanıza gerek yoktur.⁷⁹⁹²

٧٩٩٣- مَا مِنْ أَحَدٍ يَلْبَسُ ثَوْبًا لِيَبَاهِيَ بِهِ فَيَنْظُرَ النَّاسُ إِلَيْهِ إِلَّا لَمْ يَنْظُرِ اللهُ إِلَيْهِ
حَتَّى يَنْزِعَهُ مَتَى مَا نَزَعَهُ. ح

7993. Kişi ihsanlara karşı övünmek için giyer de insanlar da ona bakarsa Allah ona rahmet nazarıyla bakmaz, o kişi üzerindeki elbiseyi çıkarıncaya kadar bu hal böyle devam eder.⁷⁹⁹³

٧٩٩٤- مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي يَمُوتُ بِأَرْضٍ إِلَّا بُعِثَ قَائِدًا وَنُورًا لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

7994. Sahabilerim öldükleri yer halkı için kıyamet günü bir rehber ve nur olarak dirilirler.⁷⁹⁹⁴

٧٩٩٥- مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي إِلَّا وَلَوْ شِئْتُ لَأَخَذْتُ عَلَيْهِ فِي بَعْضِ خُلُقِهِ غَيْرَ
أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ. صح

7995. Ashabım içinde her birinin kendine göre bir kusuru vardır; ama Ebu Ubeyde İbnü'l-Cerrah öyle değildir.⁷⁹⁹⁵

⁷⁹⁹¹ Hâkim, IV, 102.

⁷⁹⁹² Hâkim, IV, 456.

⁷⁹⁹³ Taberânî, XXIII, 293.

⁷⁹⁹⁴ İbni Asâkir, I, 265; Müttekî, nr. 32475; Aclûnî, II, 270.

⁷⁹⁹⁵ Müttekî, nr. 33483, 33486, 33487.

۷۹۹۶- مَا مِنْ إِمَامٍ أَوْ وَاَلٍ يَغْلِقُ بَابَهُ دُونَ ذَوِي الْحَاجَةِ وَالْخَلَّةِ وَالْمَسْكَنَةِ إِلَّا أَغْلَقَ اللَّهُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ دُونَ خَلَّتِهِ وَحَاجَتِهِ وَمَسْكَنَتِهِ. ح

7996. Bir idareci veya vali kapısını darda kalan ihtiyaç sahiplerinin yüzüne kapatırsa, Allah da ona karşı gök kapılarını kapatır.⁷⁹⁹⁶

۷۹۹۷- مَا مِنْ إِمَامٍ يَغْفُو عِنْدَ الْغَضَبِ إِلَّا عَفَا اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

7997. İdareci öfkelenildiğinde affederse kıyamet günü de Allah onu affeder.⁷⁹⁹⁷

۷۹۹۸- مَا مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا وَنَعَضُهَا فِي النَّارِ وَنَعَضُهَا فِي الْجَنَّةِ إِلَّا أُمَّتِي فَإِنَّهَا كُلُّهَا فِي الْجَنَّةِ. ض

7998. Her ümmetin bir kısmı cehenneme, bir kısmı da cennete gider; ancak ümmetimin hepsi sonunda cennete girer.⁷⁹⁹⁸

۷۹۹۰- مَا مِنْ أُمَّةٍ ابْتَدَعَتْ بَعْدَ نَبِيِّهَا فِي دِينِهَا بِدْعَةً إِلَّا أَضَاعَتْ مِثْلَهَا مِنَ السُّنَّةِ. ض

7999. Peygamberden sonra dinde bidat çıkaran bir ümmet, sünnetten bir o kadarını kaybeder.⁷⁹⁹⁹

۸۰۰۰- مَا مِنْ أَمْرٍ يُحْيِي أَرْضاً فَيَشْرَبُ مِنْهَا كَبِدٌ حَرّاً أَوْ يُصِيبُ مِنْهَا عَافِيَةٌ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا أَجْراً. ح

8000. Bir araziyi dirilterek susuz bir canlının oradan bir şey yiyip içmesini sağlayan kişiye o sebeple bir sevap yazılır.⁸⁰⁰⁰

۸۰۰۱- مَا مِنْ أَمْرٍ مُسْلِمٍ يُنْقِي لِفَرَسِهِ شَعِيراً ثُمَّ يُعَلِّقُهُ عَلَيْهِ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ حَبَّةٍ حَسَنَةً. ض

⁷⁹⁹⁶ Ahmed, IV, 231.

⁷⁹⁹⁷ Suyûti, Câmi, nr. 20361.

⁷⁹⁹⁸ Hatîb, IX, 376.

⁷⁹⁹⁹ Taberânî, XIX, 99; Heysemî, I, 188.

⁸⁰⁰⁰ Taberânî, XXIII, 39; Heysemî, IV, 157.

8001. Atına arpa hazırlayıp sonra ona yem olarak veren her müslümana o arpanın her bir tanesi için bir sevap yazılır.⁸⁰⁰¹

٨٠٠٢- مَا مِنْ أَمْرٍ يَخْذُلُ أَمْرًا مُسْلِمًا فِي مَوْطِنٍ يُنْتَقَصُ فِيهِ مِنْ عَرْضِهِ وَيُنْتَهَكُ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتَهُ وَمَا مِنْ أَحَدٍ يَنْصُرُ مُسْلِمًا فِي مَوْطِنٍ يُنْتَقَصُ فِيهِ مِنْ عَرْضِهِ وَيُنْتَهَكُ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ إِلَّا نَصَرَهُ اللَّهُ فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتَهُ. صح

8002. Bir müslümanın aleyhinde konuşulup itibarının düşürülmeye çalışıldığı bir yerde onu yardımsız bırakanı Allah da yardıma muhtaç olduğu bir yerde onu yardımsız bırakır; aleyhinde konuşulup itibarının düşürülmeye çalışıldığı bir yerde ona yardım eden kişiye de Allah onun yardıma muhtaç olduğu bir yerde yardım eder.⁸⁰⁰²

٨٠٠٣- مَا مِنْ أَمْرٍ مُسْلِمٍ تَحْضُرُهُ صَلَاةٌ مَكْتُوبَةٌ فَيُحْسِنُ وُضُوئَهَا، وَخُشُوعَهَا وَزُكُوعَهَا إِلَّا كَانَتْ كَفَّارَةً لِمَا قَبْلَهَا مِنَ الذُّنُوبِ مَا لَمْ تَأْتِ كَبِيرَةً وَذَلِكَ الدَّهْرُ كُلُّهُ. صح

8003. Bir müslüman farz bir namazın vakti girdiğinde güzelce abdest alıp huşu içerisinde namazını kılarsa o namaz büyük günahları dışındaki günahlarına keffaret olur; bu durum ömür boyunca böyle devam eder.⁸⁰⁰³

٨٠٠٤- مَا مِنْ أَمْرٍ تَكُونُ لَهُ صَلَاةٌ بِاللَّيْلِ فَيَغْلِبُهُ عَلَيْهَا النَّوْمُ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ أَجْرَ صَلَاتِهِ وَكَانَ نَوْمُهُ عَلَيْهِ صَدَقَةً. صح

8004. Teheccüd namazı kılma adeti olan kişinin uykusu gelip de uyursa, Allah Teala ona teheccüd namazını kılmış gibi sevabını yazar, uykusu da kendisi için sadaka olur.⁸⁰⁰⁴

⁸⁰⁰¹ Ahmed, IV, 103 Taberânî, Evsat, II, 30; Beyhakî, Şuab, IV, 33; İbni Asâkir, XVIII, 241.

⁸⁰⁰² Ahmed, IV, 30; Buhârî, Kebîr, I, 347.

⁸⁰⁰³ İbni Hibbân, III, 319.

⁸⁰⁰⁴ Beyhakî, III, 15.

۸۰۰۵- مَا مِنْ أَمْرٍ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ثُمَّ يَنْسَاهُ إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَجْدَمَ. ح

8005. Kuran okuyup sonra onu unutan kişi kıyamet günü Allah'a çolak olarak kavuşur.⁸⁰⁰⁵

۸۰۰۶- مَا مِنْ أَمِيرٍ عَشْرَةٍ إِلَّا وَهُوَ يُؤْتَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُولًا حَتَّى يَفْكَهُ الْعَدْلُ أَوْ يُوبِقَهُ الْجَوْرُ. ح

8006. On kişinin başına amir olan kişi, kıyamet günü zincirlenmiş olarak gelir; adil olanı ise adaleti kurtarır veya zulmü kendisini helak eder.⁸⁰⁰⁶

۸۰۰۷- مَا مِنْ أَمِيرٍ عَشْرَةٍ إِلَّا يُؤْتَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَدُهُ مَغْلُولَةٌ إِلَى عُنُقِهِ. ح

8007. On kişiye amir olan kişi kıyamet günü elleri boynuna zincirlenmiş olarak gelir.⁸⁰⁰⁷

۸۰۰۸- مَا مِنْ أَمِيرٍ يُؤْمَرُ عَلَى عَشْرَةٍ إِلَّا سُئِلَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8008. On kişinin başına amir olan kişi kıyamet günü onlardan hesaba çekilir.⁸⁰⁰⁸

۸۰۰۹- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ عِنْدَهُمْ شَاةٌ إِلَّا وَفِي بَيْتِهِمْ بَرَكََةٌ. ض

8009. Koyun sahibi olan ailelerin evlerinde mutlaka bereket vardır.⁸⁰⁰⁹

۸۰۱۰- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ تَرَوْحُ عَلَيْهِمْ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْغَنَمِ إِلَّا بَاتَتْ الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّي عَلَيْهِمْ حَتَّى تُصْبِحَ. ض

8010. Bir ailenin koyunları akşam eve geldiği zaman sabaha kadar melekler o ailede olanlara bağışlanma dilerler.⁸⁰¹⁰

⁸⁰⁰⁵ Ebû Dâvûd, Vitir 21; Münzirî, II, 359; Müttekî, nr. 2835.

⁸⁰⁰⁶ Beyhakî, X, 96; Heysemî, IV, 192.

⁸⁰⁰⁷ Beyhakî, X, 95.

⁸⁰⁰⁸ Taberânî, XI, 411; Heysemî, V, 208.

⁸⁰⁰⁹ İbni Sad, I, 496.

⁸⁰¹⁰ İbni Sad, I, 496.

٨٠١١- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ يَغْدُو عَلَيْهِمْ فَدَّانٌ إِلَّا دُلُّوا. ض

8011. Ziraat işlerini yapan aileler, idarecilerin vergilerinden dolayı zillet içinde yaşamak zorunda kalırlar.⁸⁰¹¹

٨٠١٢- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ وَاصَلُوا إِلَّا أَجَرَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِمُ الرِّزْقَ وَكَانُوا فِي كَنْفِ اللَّهِ تَعَالَى. ض

8012. Yokluktan dolayı arka arkaya oruç tutan bir ev halkına Allah Teala bol bol rızık verir ve onları himayesine alır.⁸⁰¹²

٨٠١٣- مَا مِنْ أَيَّامٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُتَعَبَّدَ لَهُ فِيهَا مِنْ عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ يَغْدِلُ صِيَامُ كُلِّ يَوْمٍ مِنْهَا بِصِيَامِ سَنَةٍ وَقِيَامُ كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْهَا بِقِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ. ض

8013. Zilhiccenin on günü kadar Allah'a ibadet edilen başka faziletli günler yoktur; o on günde tutulan her bir oruç bir sene orucuna, ihya edilen her bir gece de bir kadir gecesini ihya etmeye denktir.⁸⁰¹³

٨٠١٤- مَا مِنْ بَعِيرٍ إِلَّا وَفِي ذُرْوَتِهِ شَيْطَانٌ فَإِذَا رَكِبْتُمُوهَا فَادْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْكُمْ كَمَا أَمَرَكُمْ اللَّهُ ثُمَّ امْتَنِعُوا لَأَنْفُسِكُمْ فَإِنَّمَا يَحْمِلُ اللَّهُ تَعَالَى. صَح

8014. Her devenin üstünde bir şeytan bulunur; ona bineceğiniz zaman Allah'ın adını arın; sonra onu işinizde kullanın; gerçekte size binmeyi lutfeden Allah'dır.⁸⁰¹⁴

٨٠١٥- مَا مِنْ بُقْعَةٍ يُذَكَّرُ اسْمُ اللَّهِ فِيهَا إِلَّا اسْتَبَشَرْتُ بِذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى مُنْتَهَاهَا مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ وَإِلَّا فَخَرْتُ عَلَى مَا حَوَّلَهَا مِنْ بَقَاعِ الْأَرْضِ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَرَادَ الصَّلَاةَ مِنَ الْأَرْضِ تَزَخَّرَتْ لَهُ الْأَرْضُ. ض

⁸⁰¹¹ Taberânî, VIII, 293.

⁸⁰¹² Taberânî, XI, 141; Heysemî, VIII, 152.

⁸⁰¹³ Beğavî, IV, 364; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 72; Münziri, II, 199; Zeylaî, II, 157.

⁸⁰¹⁴ Hâkim, I, 612.

8015. Üzerinde Allah'ın adının anıldığı yerler, yedi kat altına kadar o zikirle sevinir ve yanındaki yerlere karşı övünür; mümin kişi de bir yerde namaz kıldığı zaman o yer de onun için bir süs olur.⁸⁰¹⁵

٨٠١٦- مَا مِنْ بَنِي آدَمَ مَوْلُودٌ إِلَّا يَمَسُّهُ الشَّيْطَانُ حِينَ يُولَدُ فَيَسْتَهْلُ صَارِحاً مِنْ مَسِّ الشَّيْطَانِ غَيْرَ رِيمٍ وَابْنِهَا. صَح

8016. Şeytan yeni doğan her çocuğa dokunur; bundan dolayı çocuklar doğar doğmaz ağlamaya başlarlar; o yalnız Meryem ile oğluna dokunmamıştır.⁸⁰¹⁶

٨٠١٧- مَا مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي قَرْيَةٍ وَلَا بَدْوٍ لَا تُقَامُ فِيهِمُ الصَّلَاةُ إِلَّا اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ فَإِنَّمَا يَأْكُلُ الذَّنْبُ الْقَاصِيَةَ. صَح

8017. Köyde veya çölde bulunan üç kişi bir araya gelip de cemaatla namaz kılmazlarsa şeytan onlara hakim olur; cemaattan ayrılmayın, sürüden ayrılanı kurt kapar.⁸⁰¹⁷

٨٠١٨- مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَعْظَمَ أَجْراً عِنْدَ اللَّهِ مِنْ جُرْعَةٍ غِيْظٍ كَظْمِهَا عَبْدٌ ابْتِغَاءً وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى. ح

8018. Allah katında sevap olarak öfke anında kişinin onun rızası için yutkunup içine attığı yutkunmadan daha değerli bir yutkunma yoktur.⁸⁰¹⁸

٨٠١٩- مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ جُرْعَةٍ غِيْظٍ يَكْظُمُهَا عَبْدٌ مَا كَظَمَهَا عَبْدٌ إِلَّا مَلَأَ اللَّهُ تَعَالَى جَوْفَهُ إِيمَاناً.

8019. Öfkелendiği zaman öfkesini Allah için yutan kişinin yutkunmasından daha değerli bir yutkunma yoktur; böyle bir kulun kalbini Allah imanla doldurur.⁸⁰¹⁹

⁸⁰¹⁵ Râfi, IV, 16.

⁸⁰¹⁶ Beğavi, I, 340; Müttekî, nr. 32345.

⁸⁰¹⁷ İbni Hibbân, V, 457; Hâkim, I, 374.

⁸⁰¹⁸ Bûsîrî, IV, 233.

⁸⁰¹⁹ Irâkî, III, 172; Müttekî, nr. 43469; Zebidî, VIII, 25.

٨٠٢٠- مَا مِنْ حَافِظَيْنِ رَفَعَا إِلَى اللَّهِ مَا حَفِظَا فَيَرَى فِي أَوَّلِ الصَّحِيفَةِ خَيْرًا وَفِي آخِرِهَا خَيْرًا إِلَّا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لِعَبْدِي مَا بَيْنَ طَرَفِي الصَّحِيفَةِ. ح

8020. Koruyucu melekler kaydettikleri kulun amellerini Allah'a arz ederler; kulun amel defterinin başında ve sonunda hayır varsa Allah Teala meleklerine; "Kulumun bütün günahlarını bağışladığıma şahid olun!" buyurur.⁸⁰²⁰

٨٠٢١- مَا مِنْ حَافِظَيْنِ يَرْفَعَانِ إِلَى اللَّهِ بِصَلَاةِ رَجُلٍ مَعَ صَلَاةٍ إِلَّا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَشْهَدُكُمَا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لِعَبْدِي مَا بَيْنَهُمَا. ح

8021. Koruyucu melekler kulun namazlarını semaya yükselttikleri zaman Allah Teala, "Kulumun iki namazı arasındaki günahlarını bağışladığıma sizleri şahid tutuyorum" buyurur.⁸⁰²¹

٨٠٢٢- مَا مِنْ حَاكِمٍ يَحْكُمُ بَيْنَ النَّاسِ إِلَّا يُخْشَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَلَكَ آخِذٌ بِقَفَاهُ حَتَّى يَقِفَهُ عَلَى جَهَنَّمَ ثُمَّ يَرْفَعُ رَأْسَهُ إِلَى اللَّهِ فَإِنْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَلْقِهِ أَلْقَاهُ فِي مَهْوَى أَرْبَعِينَ خَرِيفًا. ح

8022. İnsanlar arasında hüküm veren bir hakimi kıyamet günü dirildiğinde bir melek arkasından tutup onu cehennem kenarında durdurur; sonra başını kaldırır; kendisine onu cehenneme atması emrolunursa melek onu cehennemin öyle bir yerine atar ki o cehennemin dibine ancak kırk yılda varabilir.⁸⁰²²

٨٠٢٣- مَا مِنْ خَالَةٍ يَكُونُ عَلَيْهَا الْعَبْدُ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ أَنْ يَرَاهُ سَاجِدًا يُعَفِّرُ وَجْهَهُ فِي التُّرَابِ. ض

⁸⁰²⁰ Ebû Yalâ, V, 162.

⁸⁰²¹ Beyhakî, Şuab, V, 391.

⁸⁰²² Ahmed, I, 430; Beyhakî, X, 89; Bûsîrî, III, 43.

8023. Kulun Allah'a en sevimli zamanı, yüzünü yere koyarak secde ettiği zamandır.⁸⁰²³

٨٠٢٤- مَا مِنْ خَارِجٍ خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ إِلَّا وَضَعَتْ لَهُ الْمَلَائِكَةُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا بِمَا يَصْنَعُ حَتَّى يَرْجِعَ. صَح

8024. İlim öğrenmek için evinden çıkan kişi, evine geri dönünceye kadar melekler ona olan hoşnutluklarını göstermek için kendisine kanat gererler.⁸⁰²⁴

٨٠٢٥- مَا مِنْ ذَائِبَةٍ طَائِرٍ وَلَا غَيْرِهِ يُقْتَلُ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا سَيُخَاصِمُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8025. Haksız yere öldürülen bir kuş veya hayvan kıyamet günü haklarının alınmasını mutlaka isterler.⁸⁰²⁵

٨٠٢٦- مَا مِنْ دُعَاءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ اللَّهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً. ض

8026. Allah'a en sevimli dua kulun, "Allahım ümmet-i Muhammed'in hepsine merhamet eyle!" demesidir.⁸⁰²⁶

٨٠٢٧- مَا مِنْ دَعْوَةٍ يَدْعُو بِهَا الْعَبْدُ أَفْضَلَ مِنَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْمُعَافَاةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

8027. Kulun yaptığı dualardan hiçbirisi, "Allahım senden dünyada ve ahirette afiyet isterim" duasından daha faziletli değildir.⁸⁰²⁷

٨٠٢٨- مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَرُ أَنْ يُعَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى لِصَاحِبِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا مَعَ مَا يَدْخِرُهُ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةِ الرَّحِمِ.

⁸⁰²³ Taberânî, Evsat, VI, 158; Heysemû, I, 301.

⁸⁰²⁴ Ahmed, IV, 239; İbni Hibbân, I, 285; Hâkim, I, 180.

⁸⁰²⁵ Suyûtî, Sağır, nr. 8025.

⁸⁰²⁶ Hatîb, VI, 157; Müttekî, nr. 3212.

⁸⁰²⁷ Münzirî, IV, 272; Müttekî, nr. 3201.

8028. Ahirette verilecek ceza yanında dünyada peşin olarak cezası verilen günahlardan biri başkalarına zulmetmek, diğeri de akrabalarla ilişkileri kesmektir.⁸⁰²⁸

٨٠٢٩- مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَرَ أَنْ يُعْجَلَ اللَّهُ تَعَالَى لِصَاحِبِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا مَعَ مَا يَدَّخِرُهُ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ قَطِيعَةِ الرَّحِمِ وَالْخِيَانَةِ وَالْكَذِبِ وَإِنَّ أَعْجَلَ الطَّاعَةِ ثَوَابًا لَصَلَّةُ الرَّحِمِ حَتَّى أَنْ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَكُونُوا فَجْرَةً فَتَنْمُو أَمْوَالُهُمْ وَيَكْثُرُ عَدَدُهُمْ إِذَا تَوَاصَلُوا. ح

8029. Ahirette hazırlanan azabın yanında dünyada iken cezası çabucak verilen günahlar akrabalık bağlarını kesilmesi yalan ve hiyanettir; ona itaat olarak sevabı en çabuk verilen amel de akrabalık bağlarının güçlendirilmedir; bir aile fertleri günahkar olmalarına rağmen aralarındaki akraba bağlarını canlı tutarlarsa malları da sayıları da artar.⁸⁰²⁹

٨٠٣٠- مَا مِنْ ذَنْبٍ بَعْدَ الشَّرِّكَ أَعْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ نُطْقَةٍ وَضَعَهَا رَجُلٌ فِي رَحِمِ لَا يَحِلُّ لَهُ

8030. Şirkten sonra en büyük günah, kişinin suyunu kendisine helal olmayan birinin rahmine akıtmasıdır.⁸⁰³⁰

٨٠٣١- مَا مِنْ ذَنْبٍ إِلَّا وَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ تَوْبَةٌ إِلَّا سُوءُ الْخُلُقِ فَإِنَّهُ لَا يَتُوبُ مِنْ ذَنْبٍ إِلَّا رَجَعَ إِلَى مَا هُوَ شَرُّ مِنْهُ. ض

8031. Kötü ahlak dışında her günahın Allah katında tevbesi vardır; kötü ahlak sahibi ise bir günahdan tevbe etse, ardından ondan daha kötü bir günah işler.⁸⁰³¹

٨٠٣٢- مَا مِنْ ذِي غِنَى إِلَّا سَيُودُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَوْ كَانَ إِنَّمَا أُوتِيَ مِنَ الدُّنْيَا قُوتًا

8032. Zenginler kıyamet günü dünyadayken kendilerine yetecek kadar mallarının olmasını temennî ederler.⁸⁰³²

⁸⁰²⁸ Ahmed, V, 3; Buhârî, Müfred, I, 24; İbni Hibbân, II, 200; Hâkim, II, 388.

⁸⁰²⁹ Heysemî, VIII, 151.

⁸⁰³⁰ İbni Kesir, V, 70, VI, 135.

⁸⁰³¹ Beyhakî, X, 155; Heysemî, X, 200.

⁸⁰³² Hennâd, I, 327.

۸۰۳۳- مَا مِنْ رَاكِبٍ يَخْلُو فِي مَسِيرِهِ بِاللَّهِ وَذَكَرَهُ إِلَّا كَانَ رِذْقُهُ مَلَكًا وَلَا يَخْلُو بِشَيْءٍ وَنَحْوِهِ إِلَّا كَانَ رِذْقُهُ شَيْطَانًا. ح

8033. Yolculukta Allah'ı zikreden biritli kişinin yanında bir melek, şiiir okuyan veya başka bir işle meşgul olanın ise yanında bir şeytan bulunur.⁸⁰³³

۸۰۳۴- مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَقُومُ عَلَى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا لَا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا شَفَعَهُمُ اللَّهُ فِيهِ. صَح

8034. Kırk kişi Allah'a şirk koşmadan ölen bir müslümanın cenaze namazını kıldıkları zaman Allah Teala onların ölü hakkındaki dualarını kabul eder.⁸⁰³⁴

۸۰۳۵- مَا مِنْ رَجُلٍ يَغْرِسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَدْرَ مَا يَخْرُجُ مِنْ ثَمَرٍ ذَلِكَ الْغَرْسُ. صَح

8035. Kişi bir ağaç dikerse diktiği o ağacın meyveleri kadar Allah Teala ona sevap yazar.⁸⁰³⁵

۸۰۳۶- مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يُصَابُ بِشَيْءٍ فِي جَسَدِهِ فَيَتَصَدَّقُ بِهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهِ دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهِ خَطِيئَةٌ. صَح

8036. Bir müslümanın vücuduna bir zarar gelir de o zararı veren kişiyi bağışlarsa, Allah onun derecesini yükseltir, günahlarını da siler.⁸⁰³⁶

۸۰۳۷- مَا مِنْ رَجُلٍ يُجْرَخُ فِي جَسَدِهِ جَرَاخَةٌ فَيَتَصَدَّقُ بِهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ عَنْهُ مِثْلَ مَا تَصَدَّقَ. صَح

8037. Bir kişi vücudundan yaralanır da yaralayanı bağışlarsa, Allah da bağışladığı kadar onun günahlarını bağışlar.⁸⁰³⁷

⁸⁰³³ Taberânî, XII, 293.

⁸⁰³⁴ Ahmed, I, 277.

⁸⁰³⁵ Ahmed, V, 415.

⁸⁰³⁶ Ahmed, VI, 448.

⁸⁰³⁷ Ahmed, V, 316; Ziyâ, VIII, 299.

٨٠٣٨- مَا مِنْ رَجُلٍ يَعُودُ مَرِيضًا مُنْسِيًّا إِلَّا خَرَجَ مَعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يُصْبِحَ وَمَنْ أَتَاهُ مُصْبِحًا خَرَجَ مَعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يُمْسِيَ. صَح

8038. Bir kimse akşamleyin bir hastayı ziyarete giderse onunla birlikte yetmiş bin melek de kendisiyle birlikte ziyarete giderek sabaha kadar onun için Allah'tan bağışlanma dilerler; sabahleyin bir hastayı ziyaret ederse onunla birlikte yetmiş bin melek de o ziyarete giderek onun için akşama kadar Allah'dan bağışlanma dilerler.⁸⁰³⁸

٨٠٣٩- مَا مِنْ رَجُلٍ يَلِي أَمْرَ عَشْرَةٍ فَمَا فَوْقَ ذَلِكَ إِلَّا أَتَى اللَّهَ مَغْلُولًا يَدُهُ إِلَى عُنُقِهِ فَكَفَّ بِرُّهُ أَوْ أَوْفَقَهُ إِنَّهُمْ أَوْلَاهَا مَلَامَةً وَأَوْسَطُهَا نَدَامَةً وَآخِرُهَا حِزْبِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8039. On veya daha fazla kişinin başına amir olan kişi kıyamet günü elleri boynuna bağlanmış olarak gelir; iyiliği onun bağıru ya çözer ya da günahı bağlı tutar; idareciliği başlangıcı kınanmak, ortası pişmanlık, sonu da kıyamet günü zillettir.⁸⁰³⁹

٨٠٤٠- مَا مِنْ رَجُلٍ يَأْتِي قَوْمًا وَيُوسِّعُونَ لَهُ حَتَّى يَرْضَى إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ رِضَاهُمْ. ض

8040. Bir topluluk yanlarına gelen kişiye yer açarak onu razı ederlerse, Allah da onları razı eder.⁸⁰⁴⁰

٨٠٤١- مَا مِنْ رَجُلٍ يَتَعَاطَمُ فِي نَفْسِهِ وَيَخْتَالُ فِي مِشْيَتِهِ إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ. ض

8041. Kişi kendini büyük görür, kibirle yürürse kıyamet günü Allah'ın huzuruna onun gazabına uğramış olarak çıkar.⁸⁰⁴¹

٨٠٤٢- مَا مِنْ رَجُلٍ يَنْعَسَ بِلِسَانِهِ حَقًّا فَعَمِلَ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ إِلَّا أَجْرَى عَلَيْهِ أَجْرُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ وَقَاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوَابَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

⁸⁰³⁸ Hâkim, I, 492.

⁸⁰³⁹ Ahmed, V, 267; Taberânî, VIII, 204; Münzirî, III, 157; Heysemî, V, 204.

⁸⁰⁴⁰ Heysemî, V, 59.

⁸⁰⁴¹ Ahmed, II, 118; Buhârî, Müfred, I, 193; Hâkim, I, 128.

8042. Kişi hak bir söz söyleyip de kendisinden sonra o sözün gereğiyle amel edilirse kıyamete kadar kendisine sevap yazılır; kıyamet günü ise Allah onun sevabını tam olarak verir.⁸⁰⁴²

٨٠٤٣- مَا مِنْ رَجُلٍ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِ وَالِدَيْهِ نَظَرَ رَحْمَةٍ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَجَّةً مَقْبُولَةً مَبْرُورَةً.

8043. Ana babasının yüzüne rahmet nazarıyla bakan kişiye Allah Teala kabul olunmuş bir hac sevabı yazar.⁸⁰⁴³

٨٠٤٤- مَا مِنْ رَجُلٍ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ مِائَةٌ إِلَّا غُفِرَ لَهُ

8044. Yüz kişinin cenaze namazını kıldığı bir kişinin günahları affolunur.⁸⁰⁴⁴

٨٠٤٥- مَا مِنْ سَاعَةٍ تَمُرُّ بِابْنِ آدَمَ لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهَا إِلَّا حَسِرَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ض.

8045. İnsanoğlu kıyamet günü Allah'ı zikretmeden geçirdiği her saat için pişmanlık duyar.⁸⁰⁴⁵

٨٠٤٦- مَا مِنْ شَيْءٍ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ. ص ح

8046. Mizanda güzel ahlaktan daha ağır gelen birşey yoktur.⁸⁰⁴⁶

٨٠٤٧- مَا مِنْ شَيْءٍ يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ وَإِنَّ صَاحِبَ حُسْنِ الْخُلُقِ لَيَنْبَغُ بِهِ دَرَجَةٌ صَاحِبِ الصَّوْمِ وَالصَّلَاةِ. ح

8047. Mizanda güzel ahlaktan daha ağır gelen birşey yoktur; güzel ahlak sahibi olan kişi gündüzleri oruçla, geceleri namazla geçiren kişinin derecesine ulaşır.⁸⁰⁴⁷

⁸⁰⁴² Ahmed, III, 266; Heysemî, I, 167.

⁸⁰⁴³ Müttekî, nr. 45496.

⁸⁰⁴⁴ Taberânî, I, 190; Ebû Nuaym, VIII, 391.

⁸⁰⁴⁵ Ebû Nuaym, V, 361; Beyhakî, Şuab, I, 392.

⁸⁰⁴⁶ Müttekî, nr. 5192; Zebîdî, VII, 320; Aclûnî, II, 278.

⁸⁰⁴⁷ Irâkî, III, 49; Müttekî, nr. 5150; Zebîdî, VII, 320.

٨٠٤٨- مَا مِنْ شَيْءٍ يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا حَزَنٍ وَلَا وَصَبٍ حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِهُ
إِلًّا يُكَفِّرَ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ مِنْ سَيِّئَاتِهِ. صح

8048. Müminin başına gelen her türlü üzüntü, sıkıntı ve musibet sebebiyle Allah onun günahlarını bağışlar.⁸⁰⁴⁸

٨٠٤٩- مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَغْلَمُ أَلِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا كَفَرَةُ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ. صح

8049. Kafir olan cin ve insanlar dışında herşey benim Allah'ın resulü olduğumu bilir.⁸⁰⁴⁹

٨٠٥٠- مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ شَابٍ تَائِبٍ وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضُ إِلَى
اللَّهِ تَعَالَى مِنْ شَيْخٍ مُقِيمٍ عَلَى مَعَاصِيهِ وَمَا فِي الْحَسَنَاتِ حَسَنَةً أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
مِنْ حَسَنَةٍ تُعْمَلُ فِي لَيْلَةِ جُمُعَةٍ أَوْ يَوْمِ جُمُعَةٍ وَمَا مِنَ الذُّنُوبِ ذَنْبٌ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ
تَعَالَى مِنْ ذَنْبٍ يُعْمَلُ فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ أَوْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ. ض

8050. Allah'a tevbe eden gençten daha sevimli kimse olmadığı gibi, günahlara devam eden ihtiyardan daha sevimsiz kimse de yoktur; yine ona cuma gecesi veya cuma günü yapılan iyilikten daha sevimli gelen bir iyilik olmadığı gibi, cuma gecesi veya cuma günü işlenen kötülükten daha sevimsiz bir kötülük de yoktur.⁸⁰⁵⁰

٨٠٥١- مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ إِلَّا مُنَادٍ يُنَادِي سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ. ح

8051. Her gün görevli bir melek, "Her şeyin sahibi ve noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ı tesbih ederim!" diye seslenir.⁸⁰⁵¹

٨٠٥٢- مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ إِلَّا وَصَارَ يُصْرَخُ أَيُّهَا الْخَلَائِقُ سَبِّحُوا الْمَلِكِ
الْقُدُّوسِ. ح

⁸⁰⁴⁸ Ahmed, IV, 98; Hâkim, I, 498; Heysemî, II, 301.

⁸⁰⁴⁹ Taberârî, XXII, 261.

⁸⁰⁵⁰ Müttekî, nr, 43108.

⁸⁰⁵¹ İbni Hacer, Metâlib, nr. 884.

8052. Her sabah görevli bir melek, "Ey insanlar her şeyin sahibi ve noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ı tesbih edin!" diye nida eder.⁸⁰⁵²

٨٠٥٣- مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُهُ الْعِبَادُ إِلَّا صَارَ يَصْرُخُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ لِدَوَا لِّلْتَرَابِ
وَاجْمَعُوا لِّلْفَنَاءِ وَابْنُوا لِّلْخَرَابِ. ض

8053. Her sabah bir münadi, "Ey insanlar toprağa gömeceğinizi bilerek çocuk yapın, yok olacağını bilerek mal toplayın, harap olacağını bilerek de ev yapın!" diye seslenir.⁸⁰⁵³

٨٠٥٤- مَا مِنْ صَبَاحٍ وَلَا رَوَاحٍ إِلَّا وَبِقَاعِ الْأَرْضِ يُنَادِي بَعْضُهَا بَعْضًا يَا جَارَةَ هَلْ مَرَّ بِكَ
الْيَوْمَ عَبْدٌ صَالِحٌ صَلَّى عَلَيْكَ أَوْ ذَكَرَ اللَّهَ فَإِنْ قَالَتْ نَعَمْ رَأَتْ أَنَّ لَهَا بِذَلِكَ فَضْلًا. ض

8054. Sabah akşam her gün yerdeki topraklar birbirlerine; "Komşum, bugün üzerinde namaz kılan veya Allah'ı zikreden salih bir kul oldu mu?" diye sorarlar; eğer biri evet derse o yer kendini diğer yerlere göre daha üstün hisseder.⁸⁰⁵⁴

٨٠٥٥- مَا مِنْ صَدَقَةٍ أَفْضَلَ مِنْ قَوْلِ ح

8055. Güzel sözden daha faziletli bir sadaka yoktur.⁸⁰⁵⁵

٨٠٥٦- مَا مِنْ صَدَقَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ قَوْلِ الْحَقِّ. ح

8056. Hak sözden daha sevimli olan bir sadaka yoktur.⁸⁰⁵⁶

٨٠٥٧- مَا مِنْ صَلَاةٍ مَّفْرُوضَةٍ إِلَّا وَبَيْنَ يَدَيْهَا رُكْعَتَانِ. ص

8057. Farz namazlardan önce iki rekat namaz vardır.⁸⁰⁵⁷

٨٠٥٨- مَا مِنْ عَامٍ إِلَّا وَالَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ حَتَّى تَلْقُوا رَبَّكُمْ. ص

⁸⁰⁵² Ebû Yalâ, II, 45; Heysemî, X, 94.

⁸⁰⁵³ Ahmed, II, 37; Beyhakî, Şuab, VII, 396.

⁸⁰⁵⁴ Taberânî, Evsat, I, 177; Heysemî, II, 6.

⁸⁰⁵⁵ Beyhakî, Şuab, VI, 125.

⁸⁰⁵⁶ Beyhakî, Şuab, XVI, 171.

⁸⁰⁵⁷ İbni Hibbân, VI, 208; Dârekutnî, I, 267; Heysemî, II, 231.

8058. Rabbinize kavuşuncaya kadar her gelen yıl, bir önceki yıldan daha kötü olur.⁸⁰⁵⁸

٨٠٥٩- مَا مِنْ عَامٍ إِلَّا يَنْقُصُ الْخَيْرُ فِيهِ وَيَزِيدُ الشَّرُّ. ح

8059. Gelen her bir yılla birlikte hayırlar azalır, şerler çoğalır.⁸⁰⁵⁹

٨٠٦٠- مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ. صَح

8060. Allah Teala secde eden her kulun derecesini bir derece yükseltir, bir günahını da siler.⁸⁰⁶⁰

٨٠٦١- مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَدْعُو لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ إِلَّا قَالَ الْمَلَكُ وَلَكَ بِمِثْلِ. صَح

8061. Din kardeşinin gıyabında dua eden bir müslümana melek, "Sana da aynısı verilsin!" der.⁸⁰⁶¹

٨٠٦٢- مَا مِنْ عَبْدٍ يَمُرُّ بِقَبْرِ رَجُلٍ كَانَ يَعْرِفُهُ فِي الدُّنْيَا فَيُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِلَّا عَرَفَهُ وَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ.

8062. Dünyada tanıdığı birinin kabrine uğrayıp da ona selam veren bir kulu kabirdeki ölü tanuyıp onun selamına karşılık verir.⁸⁰⁶²

٨٠٦٣- مَا مِنْ عَبْدٍ يُصْرَعُ صَرَعَةً مِنْ مَرَضٍ إِلَّا بَعَثَهُ اللَّهُ مِنْهَا طَاهِرًا.

8063. Hastalanıp yatağa düşen bir kul, o hastalığından dolayı günahlarından temizlenmiş olarak ayağa kalkar.⁸⁰⁶³

٨٠٦٤- مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً يَمُوتُ يَوْمَ يَمُوتُ وَهُوَ غَاشٍ لِرَعِيَّتِهِ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. صَح

⁸⁰⁵⁸ Müttekî, nr. 38662; Aclûnî, II, 79.

⁸⁰⁵⁹ Aclûnî, II, 249.

⁸⁰⁶⁰ Tayâlisî, s. 132; Ahmed, V, 280; İbni Hibbân, V, 27.

⁸⁰⁶¹ Müslim, Zikir 86.

⁸⁰⁶² Hatîb, VI, 137; İbni Asâkir, X, 380; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 911.

⁸⁰⁶³ Ahmed, VIII, 97; Münzirî, IV, 152.

8064. Allah bir kulun emrine bir topluluk verir de o kişi başında bulunduğ u topluluğun hakkını üzerine geçirmiş olarak ölürse, Allah ona cenneti haram kılar.⁸⁰⁶⁴

٨٠٦٥- مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْطُبُ خُطْبَةً إِلَّا اللَّهُ سَأَلَهُ عَنْهَا مَا أَرَادَ بِهَا. ح

8065. Konuşma yapan her hatibe Allah Teala o konuşmadan ne kastettiğini mutlaka sorar.⁸⁰⁶⁵

٨٠٦٦- مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْطُو خُطْوَةً إِلَّا سُئِلَ عَنْهَا مَا أَرَادَ بِهَا. ض

8066. Bir kul bir adım dahi atsa, Allah o adımı hangi gaye ile attığını mutlaka sorar.⁸⁰⁶⁶

٨٠٦٧- مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ إِلَّا لَهُ بَابَانِ فِي السَّمَاءِ بَابٌ يَنْزِلُ مِنْهُ رِزْقُهُ وَبَابٌ يَدْخُلُ فِيهِ عَمَلُهُ وَكَلَامُهُ فَإِذَا فَقَدَاهُ بَكَيًا عَلَيْهِ. ض

8067. Müminin iki kapısı vardır; birinden rızkı iner, diğerinden ameli ve sözleri çıkar; ölümünde onun için ağlarlar.⁸⁰⁶⁷

٨٠٦٨- مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّتِي يُصَلِّي عَلَى صَلَاةٍ صَادِقًا بِهَا مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ إِلَّا صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ بِهَا عَشْرَ صَلَوَاتٍ وَكُتِبَ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَمَحَا بِهَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ. ض

8068. Ümmetimden bir kişi bana samimiyetle bir defa salat ederse Allah ona on defa salat eder; on sevap yazar, on günahını da siler.⁸⁰⁶⁸

٨٠٦٩- مَا مِنْ عَبْدٍ يَبِيعُ تَالِدًا إِلَّا سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِ تَالِفًا.

8069. Kendisine miras kalan malını satan birinin malını da satacak başka biri gelir.⁸⁰⁶⁹

⁸⁰⁶⁴ Müslim, İmâre 21; Beyhakî, IX, 41; Münzirî, III, 136; Irâkî, III, 315.

⁸⁰⁶⁵ Beyhakî, Şuab, II, 287.

⁸⁰⁶⁶ Beyhakî, Şuab, II, 287.

⁸⁰⁶⁷ Ebû Nuaym, VIII, 327.

⁸⁰⁶⁸ Ebû Nuaym, VIII, 373.

⁸⁰⁶⁹ Taberânî, XVIII, 222; Heysemî, IV, 110.

٨٠٧٠- مَا مِنْ عَبْدٍ كَانَتْ لَهُ نِيَّةٌ فِي آدَاءِ ذَنْبِهِ إِلَّا كَانَ لَهُ مِنَ اللَّهِ عَوْنٌ. صح

8070. Bir kul borcunu ödeme niyeti taşırsa, Allah Teala mutlaka ona yardım eder.⁸⁰⁷⁰

٨٠٧١- مَا مِنْ عَبْدٍ يُرِيدُ أَنْ يَرْتَفَعَ فِي الدُّنْيَا دَرَجَةً فَارْتَفَعَ إِلَّا وَضَعَهُ اللَّهُ فِي الْآخِرَةِ دَرَجَةً أَكْبَرَ مِنْهَا وَأَطْوَلَ. ض

8071. Kul dünyada makamını yükseltmek istediği ve yükselttiği zaman Allah Teala onu derecesini ahirette yükseldiği dereceden daha çok ve daha uzun süreli olacak şekilde düşürür.⁸⁰⁷¹

٨٠٧٢- مَا مِنْ عَبْدٍ وَلَا أَمَةٍ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ سَبْعِمِائَةَ ذَنْبٍ وَقَدْ خَابَ عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ عَمِلَ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِمِائَةِ ذَنْبٍ. ض

8072. Günde yetmiş defa istiğfar eden erkek veya kadının yediyüz günahı bağışlanır. Bir gün ve gecede yediyüz günahı fazlasını işleyen erkek veya kadın da ziyana uğramıştır.⁸⁰⁷²

٨٠٧٣- مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْجُدُ فَيَقُولُ رَبِّ اغْفِرْ لِي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ إِلَّا غَفَرَ لَهُ قَبْلَ أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ. ض

8073. Secdede üç defa, "Rabbim beni bağışla!" diyen bir kulun başı secdeden kalkmadan günahları bağışlanır.⁸⁰⁷³

٨٠٧٤- مَا مِنْ عَبْدٍ يُصَلِّي عَلَى إِلَّا صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ مَا دَامَ يُصَلِّي عَلَى فَلْيَقِلَّ الْعَبْدُ مِنْ ذَلِكَ أَوْ لِيَكْثِرْ. صح

8074. Bir kul bana salavat getirdiği sürece melekler onun için istiğfar ederler; artık kul onu ister az, ister çok yapsın.⁸⁰⁷⁴

⁸⁰⁷⁰ Ahmed, VI, 99; Hâkim, II, 26.

⁸⁰⁷¹ Taberânî, VI, 239; Ebû Nuaym, IV, 204; Heysemî, VII, 49.

⁸⁰⁷² Beyhakî, Şuab, I, 442.

⁸⁰⁷³ Taberânî, VIII, 383; Heysemî, II, 129; Müttekî, nr. 2091, 19815.

⁸⁰⁷⁴ Ahmed, III, 445; Ziyâ, VIII, 189.

٨٠٧٥- مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَخْرُجُ مِنْ عَيْنَيْهِ مِنَ الدَّمُوعِ مِثْلَ رَأْسِ الذَّبَابِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ تَعَالَى فَتُصِيبُ حَرَّ وَجْهِهِ فَتَمْسُهُ النَّارُ أَبَدًا. ح

8075. Allah korkusundan dolayı gözlerinden sinek başı kadar yaş akan mümin kula asla cehennem ateşi dokunmaz.⁸⁰⁷⁵

٨٠٧٦- مَا مِنْ عَبْدٍ ابْتُلِيَ بِبَلِيَّةٍ فِي الدُّنْيَا إِلَّا بِذَنْبٍ وَاللَّهُ أَكْرَمُ وَأَعْظَمُ عَفْوًا مِنْ أَنْ يَسْأَلَهُ عَنْ ذَلِكَ الذَّنْبِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8076. Kulun dünyada musibetlere maruz kalması işlediği günahlar yüzündendir; Allah Teala kıyamet günü günahları ifşa etmekten daha cömert ve çok bağışlayıcıdır.⁸⁰⁷⁶

٨٠٧٧- مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَهُ ذَنْبٌ يَعْتَادُهُ الْفِتْنَةُ بَعْدَ الْفِتْنَةِ أَوْ ذَنْبٌ هُوَ مُقِيمٌ عَلَيْهِ لَا يُفَارِقُهُ حَتَّى يُفَارِقَ الدُّنْيَا إِنَّ الْمُؤْمِنَ خُلِقَ مُفْتَنًا تَوَابًا نَسِيًّا إِذَا ذُكِرَ ذَكَرَ. ح

8077. Her mümin kulun arasına işlediği veya gelenek haline getirdiği bazı günahları vardır ki ölene kadar da adeti olan o günahları bırakmaz; mümin imtihan görmeye, unutmaya ve hatırlatılınca kendisine gelmeye uygun şekilde yaratılmıştır⁸⁰⁷⁷

٨٠٧٨- مَا مِنْ عَبْدٍ يَظْلِمُ رَجُلًا مَظْلَمَةً فِي الدُّنْيَا لَا يَقْصُهُ مِنْ نَفْسِهِ إِلَّا أَقْصَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8078. Dünyada başkasına zulmedip de cezası verilmeyen kişiye kıyamet günü cezası mutlaka verilir.⁸⁰⁷⁸

٨٠٧٩- مَا مِنْ عَبْدٍ إِلَّا وَلَهُ صِيتٌ فِي السَّمَاءِ فَإِنْ كَانَ صِيتُهُ فِي السَّمَاءِ حَسَنًا وَضِعَ فِي الْأَرْضِ وَإِنْ كَانَ صِيتُهُ فِي السَّمَاءِ سَيِّئًا وَضِعَ فِي الْأَرْضِ. ض

⁸⁰⁷⁵ Taberânî, XI, 304; Heysemî, IV, 271.

⁸⁰⁷⁶ İbni Asâkir, X, 380; Müttekî, nr. 6806.

⁸⁰⁷⁷ Taberânî, XI, 304; Heysemî, X, 201; Müttekî, nr. 10234; Zebîdî, VIII, 595.

⁸⁰⁷⁸ Beyhakî, Şuab,

8079. Her kulun semada bir namı vardır; orada namı iyiye yeryüzünde iyi, kötü ise yeryüzünde kötü bir şekilde anılır.⁸⁰⁷⁹

٨٠٨٠- مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَحْيَا مِنْ الْحَلَالِ إِلَّا ابْتَلَاهُ اللَّهُ بِالْحَرَامِ. ض

8080. Helal bir işi yapmaya utanan kişiyi Allah haram bir işe müptela kılar.⁸⁰⁸⁰

٨٠٨١- مَا مِنْ عَشْرَةٍ وَلَا اخْتِلَاجٍ عَزِيزٍ وَلَا خَذَشٍ عَوْدٍ إِلَّا بِمَا قَدَّمْتَ أُنْدِيكُمْ وَمَا يَغْفِرُ اللَّهُ أَكْثَرَ. ض

8081. Zorluklar, damar hastalıkları veya çöp sıyrıkları işlediğiniz günahlar sebebiyle başınıza gelir; Allah'ın bağışladıkları ise daha çoktur.⁸⁰⁸¹

٨٠٨٢- مَا مِنْ غَازِيَةٍ تَغْزُو فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُصِيبُونَ الْغَنِيمَةَ إِلَّا تَعَجَّلُوا ثُلْثِي أَجْرِهِمْ مِنَ الْأَجْرَةِ وَيَبْقَ لَهُمُ الثُّلُثُ فَإِنْ لَمْ يُصِيبُوا غَنِيمَةً تَمَّ لَهُمْ أَجْرُهُمْ. ض

8082. Allah yolunda savaşıp da ganimet alan mücahidlerin sevaplarının üçte ikisi peşin olarak verilir, üçte biri de ahirete kalır; ganimet almadan geri dönerlerse ahirette sevapları tam olarak verilir.⁸⁰⁸²

٨٠٨٣- مَا مِنْ قَاضٍ مِنْ قُضَاةِ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا وَمَعَهُ مَلَكَانِ يُسَدِّدَانِهِ إِلَى الْحَقِّ مَا لَمْ يَرِدْ غَيْرُهُ فَإِذَا أَرَادَ غَيْرَهُ وَجَارَ مُتَعَمِّدًا تَبَرَّأَ مِنْهُ الْمَلَكَانِ وَوَكَّلَاهُ إِلَى نَفْسِهِ. ح

8083. Müslüman bir hakimın yanında haktan başkasını istemediği sürece kendisini hakka yönlendiren iki melek bulunur; tersini isteyip bilerek zulmettiğinde ise melekler kendisinden uzaklaşır ve onu kendi nefsiyle başbaşa bırakırlar.⁸⁰⁸³

٨٠٨٤- مَا مِنْ قَلْبٍ إِلَّا وَهُوَ مُعَلَّقٌ بَيْنَ إِبْصَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ إِنْ شَاءَ أَقَامَهُ وَإِنْ شَاءَ أَرَاغَهُ وَالْمِيزَانُ بِيَدِ الرَّحْمَنِ يَرْفَعُ أَقْوَامًا وَيَخْفِضُ آخَرِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ح

⁸⁰⁷⁹ Heysemî, XI, 174.

⁸⁰⁸⁰ Müttekî, nr. 9912.

⁸⁰⁸¹ İbni Asâkir, XXIV, 190.

⁸⁰⁸² Ahmed, II, 169.

⁸⁰⁸³ Taberânî, XVIII, 24; Heysemî, IV, 194.

8084. Bütün kalpler Allah'ın kudret parmaklarından iki parmağı arasındadır; onlardan dilediğini hıdayette sabit tutar, dilediğini batıla kaydırır; terazi de onun kudret elindedir; kıyamete kadar bazı toplulukları yükseltir, bazılarını da alçaltır.⁸⁰⁸⁴

٨٠٨٥- مَا مِنْ قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي هُمْ أَعَزُّ وَأَكْثَرُ مِمَّنْ يَعْمَلُهُ ثُمَّ لَمْ يُغَيِّرُوهُ إِلَّا عَمَّهُمُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ بِعِقَابٍ. ح

8085. Bir toplulukta bir takım günahlar işlenir, işlemeyenler o günahları işleyenlerden daha güçlü ve daha çok oldukları halde ona engel olmazlarsa Allah Teala hepsine birden ceza verir.⁸⁰⁸⁵

٨٠٨٦- مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ حِجْفَةٍ حِمَارٍ وَكَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8086. Bir topluluk Allah'ı zikretmedip peygambere salat etmeden bir meclisten kalkarlarsa merkebin ölüsünün yanından kalkmış gibi olurlar ve o meclisten dolayı kıyamet günü bir pişmanlık duyarlar.⁸⁰⁸⁶

٨٠٨٧- مَا مِنْ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا حَفَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ. ح

8087. Bir topluluk Allah'ı zikrederse melekler onların etrafını sarar; onları rahmet kaplayıp üzerlerine huzur iner ve Allah onları huzurunda bulunanların yanında anar.⁸⁰⁸⁷

٨٠٨٨- مَا مِنْ قَوْمٍ يَظْهَرُ فِيهِمُ الرَّبُّ إِلَّا أُخِذُوا بِالرُّعْبِ. ح

8088. Bir toplulukta faiz yaygınlaşırsa o topluluk kılıkla rüşvet yaygınlaşırsa o topluluk da korkuyla cezalandırılır.⁸⁰⁸⁸

⁸⁰⁸⁴ Hâkim, IV, 172; Müttekî, nr. 1168; Zebidî, VII, 302.

⁸⁰⁸⁵ Ahmed, IV, 364; İbni Hibbân, I, 536.

⁸⁰⁸⁶ Hâkim, I, 668.

⁸⁰⁸⁷ Müttekî, nr. 1822, 1891.

⁸⁰⁸⁸ Ahmed, IV, 205; Heysemî, IV, 118.

٨٠٨٩- مَا مِنْ قَوْمٍ يَكُونُ فِيهِمْ رَجُلٌ صَالِحٌ فَيَمُوتُ فَيَخْلَفُ فِيهِمْ مَوْلُودٌ فَيُسَمَّوْهُ بِاسْمِهِ إِلَّا خَلَقَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى بِالْحُسْنَى. ض

8089. İçlerinde salih kişilerin bulunduğu bir toplulukta onlardan birinin adının konulması halinde Allah Teala o topluluğa hayırlar ihсан eder.⁸⁰⁸⁹

٨٠٩٠- مَا مِنْ لَيْلٍ وَلَا نَهَارٍ إِلَّا وَالسَّمَاءُ تُنْطَرُ فِيهَا يَصْرِفُهُ اللَّهُ حَيْثُ شَاءَ. ض

8090. Gece gündüz her vakit Allah Teala yağmurunu indirir, onu dilediği yerlere gönderir.⁸⁰⁹⁰

٨٠٩١- مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَهُ بَابَانِ بَابٌ يَصْعَدُ مِنْهُ عَمَلُهُ وَبَابٌ يَنْزِلُ مِنْهُ رِزْقُهُ فَإِذَا مَاتَ بَكِيَ عَلَيْهِ. ح

8091. Müminin iki kapısı vardır; birinden ameli çıkar, diğerinde rızık iner; öldüğü zaman o kapılar kendisine ağlar.⁸⁰⁹¹

٨٠٩٢- مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُعْزِي أَخَاهُ بِمُصِيبَةٍ إِلَّا كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ خَلْلِ الْكِرَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8092. Mümin uğradığı bir musibetten dolayı din kardeşini teselli ederse, Allah kıyamet günü ona şeref elbisesi giydirebilir.⁸⁰⁹²

٨٠٩٣- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَأْخُذُ مَضْجَعَهُ يَقْرَأُ سُورَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ إِلَّا وَكَّلَ اللَّهُ بِهِ مَلَكًا يَحْفَظُهُ فَلَا يَقْرُبُهُ شَيْءٌ يُؤْذِيهِ حَتَّى يَهْبَ مَتَى هَبَّ. ح

8093. Bir müslüman yatağına girdiğinde Allah'ın kitabından bir sure okursa, Allah Teala onu koruyacak bir melek görevlendirir de uyanıncaya kadar ona sıkıntı verecek bir şeyi yaklaştırmaz.⁸⁰⁹³

٨٠٩٤- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ لَهُ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ مَا لَمْ يَبْلُغُوا الْجَنَّةَ إِلَّا تَلَقَّوْهُ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ مِنْ أَيَّهَا شَاءَ دَخَلَ. ح

⁸⁰⁸⁹ İbni Asâkir, VIII, 44.

⁸⁰⁹⁰ Şâfiî, I, 82.

⁸⁰⁹¹ Müttekî, nr. 3041, 42718.

⁸⁰⁹² Bûsîrî, II, 50.

⁸⁰⁹³ Müttekî, nr. 41288.

8094. Ergenlik çağına ulaşmamış üç çocuğu ölen müslümanlar, cennetin sekiz kapısında o çocuklar tarafından karşılanarak istedikleri kapıdan cennete girerler.⁸⁰⁹⁴

٨٠٩٥- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَنْظُرُ إِلَى امْرَأَةٍ أَوْ لَوْ رَمَقَتْهُ ثُمَّ يَغْضُّ بَصَرَهُ إِلَّا أَحَدَّثَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ عِبَادَةً يَجِدُ خَلَاوَتَهَا فِي قَلْبِهِ. ض

8095. Bir müslüman kasdı olmaksızın bir kadına bakar da sonra gözü-nü çevirirse, Allah ona hazzını kalbinde duyacağı bir ibadet sevabı yazar.⁸⁰⁹⁵

٨٠٩٦- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَزْرَعُ زَرْعًا أَوْ يَغْرِسُ غَرْسًا فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ إِنْسَانٌ أَوْ بِهِمَةٌ إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ. صَح

8096. Bir müslüman ekin eker veya bir ağaç diker de ondan kurt kuş, insan hayvan kim yerse onlar, kendisi için bir sadaka olur.⁸⁰⁹⁶

٨٠٩٧- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا حَطَّ اللَّهُ لَهُ بِهِ سَيِّئَاتِهِ كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا. ح

8097. Müslümanın ayağına batan diken veya kendisini rahatsız eden birşey dokunursa ağacın yapraklarının döküldüğü gibi onun da günah-larını dökülür.⁸⁰⁹⁷

٨٠٩٨- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُشَاكُ شَوْكَةً فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا كُتِبَتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ وَمُحِيتَ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ. صَح

8098. Bir diken veya daha büyük bir şey sebebiyle acı çeken bir mümi-nin günahları, ağaç yapraklarının döküldüğü gibi dökülür.⁸⁰⁹⁸

٨٠٩٩- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَشِيبُ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَسَنَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ.

⁸⁰⁹⁴ Ahmed, IV, 183; Bûsîrî, II, 51.

⁸⁰⁹⁵ Ahmed, V, 264; Taberânî, VIII, 208; Heysemî, VIII, 63.

⁸⁰⁹⁶ Ahmed, III, 147.

⁸⁰⁹⁷ Taberânî, XIX, 359; İbni Asâkir, VII, 177; Müttekî, nr. 6839.

⁸⁰⁹⁸ İbni Ebî Şeybe, III, 233; Ebû Nuaym, İsfahân, I, 238; Heysemî, II, 304.

8099. İslam yolunda saç ağaran bir müslümanın her bir saç teline bir sevap yazılır, bir günahı da bağışlanır.⁸⁰⁹⁹

۸۱۰۰- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَبِيتُ عَلَى ذِكْرِ طَاهِرٍ فَيَتَعَارُ مِنَ اللَّيْلِ فَيَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِثَابَهُ. ح

8100. Abdest alıp Allah'ı zikrederek yatan bir müslüman gece uyan-
dığı zaman Allah'dan dünya ve ahiret işlerinden hayırlı bir şey iste-
diğinde Allah onun duasını kabul eder.⁸¹⁰⁰

۸۱۰۱- مَا مِنْ مُسْلِمٍ كَسَا مُسْلِمًا ثَوْبًا إِلَّا كَانَ فِي حِفْظِ اللَّهِ تَعَالَى مَا دَامَ عَلَيْهِ مِنْهُ خِرْقَةٌ. ح

8101. Bir müslümana elbise giydiren kişi, o elbiseden bir yama bile
onun üzerinde kaldığı sürece Allah'ın himayesinde olur.⁸¹⁰¹

۸۱۰۲- مَا مِنْ مُسْلِمٍ تُدْرِكُ لَهُ ابْنَتَانِ فَيُحْسِنُ إِلَيْهِمَا مَا صَحِبَتَاهُ إِلَّا أَدْخَلَتْهُ الْجَنَّةَ. ح

8102. İki kızı olup da onlara güzelce bakıp büyüten bir müslüman
onlar sebebiyle cennete girer.⁸¹⁰²

۸۱۰۳- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعْمَلُ ذَنْبًا إِلَّا وَقَفَهُ الْمَلَكُ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ فَإِنْ اسْتَغْفَرَ مِنْ ذَنْبِهِ لَمْ يُوقَفْ عَلَيْهِ وَلَمْ يُعَذَّبْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8103. Müslüman bir günah işlediği zaman melek onu üç saat yaz-
maz; kişi o günahından dolayı tevbe ederse o günahı kayda geçmez ve
kıyamet günü onunla cezalandırılmaz.⁸¹⁰³

۸۱۰۴- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصَابُ فِي جَسَدِهِ إِلَّا أَمَرَ اللَّهُ تَعَالَى الْحَفَظَةَ أَكْتُبُوا لِعَبْدِي فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ مِنَ الْخَيْرِ مَا كَانَ يَعْمَلُ مَا دَامَ مَحْبُوسًا فِي وَثَاقِي. صَح

⁸⁰⁹⁹ Ebû Dâvûd, Tereccül 17; Ahmed, II, 178; Münziri, III, 117; Müttekî, nr. 17274.

⁸¹⁰⁰ Ahmed, V, 234

⁸¹⁰¹ Münziri, III, 116; Zebîdî, IV, 172; Müttekî, nr. 16073.

⁸¹⁰² Ahmed, I, 363; Buhârî, Müfred, I, 41; İbni Hibbân, VII, 20; Hâkim, IV, 196; Beyhakî, Şuab, VI, 406.

⁸¹⁰³ Hâkim, IV, 291.

8104. Vücudunda hastalık çıkan bir müslüman için Allah Teala meleklerine; "İpimle bağlı olduğu sürece kuluma daha önce gece gündüz yaptığı amellerin sevabını yazın!" buyurur.⁸¹⁰⁴

٨١٠٥- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُظْلَمُ مَظْلَمَةً فَيُقَاتِلُ فَيُقْتَلُ إِلَّا قُتِلَ شَهِيداً. صح

8105. Bir müslüman zulmen elinden alınan hakkı uğrunda öldürülürse, şehid olarak ölmüş olur.⁸¹⁰⁵

٨١٠٦- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعُودُ مَرِيضاً لَمْ يَحْضُرْ أَجَلُهُ فَيَقُولُ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيَكَ إِلَّا عُوفِيَ. صح

8106. Bir müslüman henüz eceli gelmeyen bir hastayı ziyaret eder de ona yedi defa; "Yüce Arş'ın rabbi olan Allah'dan senin için şifa dilerim!" derse, muhakkak Allah ona şifa verir.⁸¹⁰⁶

٨١٠٧- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَلْبِي إِلَّا لَبَّى مَا عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ مِنْ حَجَرٍ أَوْ شَجَرٍ أَوْ مَدْرٍ حَتَّى تَنْقَطَعَ الْأَرْضُ مِنْ هَاهُنَا وَهَاهُنَا. ح

8107. Telbiye getiren her müminin sağında ve solunda bulunan taş toprak ve ağaçlarla yeryüzünün doğusunda batısında ne varsa hepsi onunla birlikte telbiye getirir.⁸¹⁰⁷

٨١٠٨- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَوْ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ إِلَّا وَقَاهُ اللَّهُ تَعَالَى فِتْنَةَ الْقَبْرِ. ح

8108. Cuma günü veya gecesi ölen bir müslümanı Allah Teala kabir azabından korur.⁸¹⁰⁸

٨١٠٩- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافَحَانِ إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَتَفَرَّقَا. ح

⁸¹⁰⁴ Hâkim, I, 499.

⁸¹⁰⁵ Ahmed, II, 205.

⁸¹⁰⁶ Hâkim, I, 350; Müttekî, nr. 25133.

⁸¹⁰⁷ Taberânî, VI, 130; Hâkim, I, 620; Beyhakî, Şuab, III, 446.

⁸¹⁰⁸ Ahmed, II, 169.

8109. İki müslüman karşılaşır da birbirleriyle musafaha ederlerse, birbirlerinden ayrılmadan önce günahları bağışlanır.⁸¹⁰⁹

٨١١٠- مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَمُوتُ لَهُمَا ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ لَمْ يَبْلُغُوا خِنْتًا إِلَّا أَدْخَلَهُمَا
اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ. صح

8110. Allah Teala ergenlik çağına ulaşmamış üç çocuğu ölen müslümanları onlara olan merhametleri sebebiyle cennete koyar.⁸¹¹⁰

٨١١١- مَا مِنْ مُصَلٍّ إِلَّا وَمَلَكَ عَنْ يَمِينِهِ وَمَلَكَ عَنْ يَسَارِهِ فَإِنْ أَتَمَّهَا عَرَجًا بِهَا
وَأِنْ لَمْ يَتِمَّهَا ضَرْبًا بِهَا وَجْهَهُ. ض

8111. Namaz kılan kişinin sağında ve solunda birer melek bulunur; namazını eksiksiz kılarsa onu göğe yükseltirler, eksiksiz kılarsa yüzüne çarparlar.⁸¹¹¹

٨١١٢- مَا مِنْ مُصِيبَةٍ تُصِيبُ الْمُسْلِمَ إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا عَنْهُ حَتَّى الشُّوْكَةُ يَشَاكُهَا.

8112. Müslüman başına gelen her çeşit bela, hatta ayağına batan dikene varıncaya kadar her şey onun günahlarına keffaret olur.⁸¹¹²

٨١١٣- مَا مِنْ مَيِّتٍ يُصَلِّي عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ إِلَّا شُفُّوا فِيهِ. ح

8113. İnsanların cenaze namazı kıldığı kişi hakkında o insanların şefaati kabul edilir.⁸¹¹³

٨١١٤- مَا مِنْ نَبِيٍّ يَمْرُضُ إِلَّا خَيْرَ بَيْنِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. صح

8114. Hastalanan her peygamber dünya ile ahiret arasında tercih konusunda muhayyer bırakılır.⁸¹¹⁴

⁸¹⁰⁹ Ahmed, IV, 289.

⁸¹¹⁰ Ahmed, V, 153; İbni Hibbân, X, 501.

⁸¹¹¹ İbnü'l-Cevzi, İlel, I, 446; Münziri, I, 338.

⁸¹¹² Ahmed, VI, 88; Beyhakî, III, 373; Münziri, IV 285.

⁸¹¹³ Beyhakî, Şuab, VII, 5.

⁸¹¹⁴ Ahmed, VI, 269; Müttekî, nr. 32243.

۸۱۱۵- مَا مِنْ نَبِيٍّ يَمُوتُ فَيَقِيمُ فِي قَبْرِهِ إِلَّا أَرْبَعِينَ صَبَاحًا.

8115. Ölen her bir peygamber kabrinde sadece kırk gün bekletilir.⁸¹¹⁵

۸۱۱۶- مَا مِنْ يَوْمٍ إِلَّا يُقَسَّمُ فِيهِ مِثْقَالُ مِنْ بَرَكَاتِ الْجَنَّةِ فِي الْفَرَاتِ. ض.

8116. Cennetten her gün Fırat nehrine ölçeklerle bereket dökülür.⁸¹¹⁶

۸۱۱۷- مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وَعَاءَ شَرًّا مِنْ بَطْنِهِ بِحَسْبِ ابْنِ آدَمَ أَكْلَاتِ يُقْمِنُ صَلْبَهُ فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ فَتُلُتْ لِبَطْنِهِ وَتُلُتْ لِبَطْنِهِ وَتُلُتْ لِنَفْسِهِ. ح.

8117. Ademoğlu midesinden daha kötü bir kabı tıka basa doldurmuş değildir; ona belini doğrultacak birkaç lokma yeterlidir; daha fazla yiyecekse midesinin üçte birini yemek, üçte birini su, üçte birini de nefes için ayırmalıdır.⁸¹¹⁷

۸۱۱۸- مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدَهُ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ. ص.

8118. Hiçbir baba oğluna güzel terbiyeden daha üstün bir bağışta bulunamaz.⁸¹¹⁸

۸۱۱۹- مَا نَفَعَنِي مَالٌ قَطُّ مَا نَفَعَنِي مَالُ أَبِي بَكْرٍ. ح.

8119. Hiç kimsenin malı bana Ebu Bekir'in malı kadar faydalı olmadı.⁸¹¹⁹

۸۱۲۰- مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا وَمَا تَوَاضَعُ أَحَدٌ

لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ. ص.

8120. Sadaka malı eksiltmez, kişinin kendisine yapılan haksızlığı affetmesi onun izzetini artırır, Allah için tevazu gösteren kişinin de ancak derecesi yükseltilir.⁸¹²⁰

⁸¹¹⁵ Taberânî, Şâmiyyîn, I, 196; Ebû Nuaym, VIII, 333.

⁸¹¹⁶ Ebû Nuaym, VI, 100; İbni Hacer, Telhîs, II, 97; Müttekî, nr. 43732.

⁸¹¹⁷ Hâkim, IV, 331; Irâkî, II, 4.

⁸¹¹⁸ Ahmed, III, 412; İbni Kâni, I, 261; Hâkim, IV, 292; Beyhakî, II, 18.

⁸¹¹⁹ Ahmed, II, 253; Nesâî, Kübrâ, V, 37.

⁸¹²⁰ Ahmed, II, 235; İbni Hibbân, VIII, 40.

٨١٢١- مَا وَضَعْتُ قَبْلَهُ مَسْجِدِي هَذَا حَتَّى فُرِجَ لِي مَا بَيْنِي وَبَيْنَ الْكَعْبَةِ. ض

8121. Kabe ile aramdaki engeller kaldırıldıktan sonra mescidimin kiblesini belirledim.⁸¹²¹

٨١٢٢- مَا وُلِدَ فِي أَهْلِ بَيْتِ غُلَامٍ إِلَّا أَصْبَحَ فِيهِمْ عِزٌّ لَمْ يَكُنْ. ح

8122. Çocukları olan ev halkı, daha önce sahip olmadıkları bir izzete kavuşurlar.⁸¹²²

٨١٢٣- مَا يَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَشْتَدَّ إِلَى أَخِيهِ بِنَظَرَةٍ تُؤْذِيهِ.

8123. Bir müminin din kardeşine onu rahatsız eden bir bakışla bakması helal olmaz.⁸¹²³

٨١٢٤- مَا يُخْرِجُ رَجُلًا شَيْئًا مِنَ الصَّدَقَةِ حَتَّى يَفُكَّ عَنْهَا لَحْيَيْنِ سَبْعِينَ شَيْطَانًا. ص

8124. Kişi vereceği sadakayı yetmiş şeytanın ağzından kurtarmadıkça onu veremez.⁸¹²⁴

٨١٢٥- مَانِعُ الْحَدِيثِ أَهْلُهُ كَمُحَدِّثِهِ غَيْرَ أَهْلِهِ. ض

8125. Faydalı sözü layık olandan esirgemek, onu layık olmayana anlatmak gibidir.⁸¹²⁵

٨١٢٦- مَانِعُ الزَّكَاةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ. ح

8126. Zekat vermeyen kişi, kıyamet günü cehennemdedir.⁸¹²⁶

٨١٢٧- مَثَلُ الْإِيمَانِ مَثَلُ الْقَمِيصِ تَقَمَّصُهُ مَرَّةً وَتَنْزِعُهُ أُخْرَى.

8127. İman gömlek gibidir; kişi bazen onu giyer, bazen de çıkarır.⁸¹²⁷

⁸¹²¹ Müttekî, nr. 34834.

⁸¹²² Taberânî, Evsat, VII, 244.

⁸¹²³ İbnü'l-Mübârek, I, 240.

⁸¹²⁴ Ahmed, V, 350; Hâkim, I, 577; Rûyânî, I, 68; Beyhakî, IV, 187.

⁸¹²⁵ Müttekî, nr. 29013.

⁸¹²⁶ Taberânî, Sağır, II, 145; Heysemî, III, 64.

⁸¹²⁷ İbni Kâni, I, 244; İbni Hacer, Lisân, I, 184.

٨١٢٨- مَثَلُ الْبَحِيلِ وَالْمُتَصَدِّقِ كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ مِنْ تُدِيهِمَا إِلَى تَرَاقِيهِمَا فَأَمَّا الْمُنْفِقُ فَلَا يُنْفِقُ شَيْئاً إِلَّا سَبَعَتْ عَلَى جِلْدِهِ حَتَّى تُخْفِيَ بَنَانَهُ وَتَعْفُو أَثَرَهُ وَأَمَّا الْبَحِيلُ فَلَا يُرِيدُ أَنْ يُنْفِقَ شَيْئاً إِلَّا لَزِقَتْ كُلُّ حَلَقَةٍ مَكَانَهَا فَهُوَ يُوسِّعُهَا فَلَا تَتَّسِعُ. صح

8128. Cimri ile cömerdin durumu, göğüsleriyle köprücük kemikleri arasına zırh giymiş iki kişinin durumuna benzer; cömert kişi sadaka verdikçe üzerindeki zırhı genişleyip açılır, ayak parmaklarını örterek ayak izlerini siler; cimri kişi ise bir şey vermek istediğinde zırhun halkaları birbirine iyice geçerek kendisini sıkıştırır; o genişletmek için ne kadar çalışsa da başarılı olamaz.⁸¹²⁸

٨١٢٩- مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يُذَكِّرُ اللَّهَ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يُذَكِّرُ اللَّهَ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ. صح

8129. İçinde Allah'ın anıldığı evle anılmadığı ev, diriyle ölünün durumu gibidir.⁸¹²⁹

٨١٣٠- مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالْجَلِيسِ السَّوِّءِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْمِسْكِ وَكَبِيرِ الْحَدَّادِ لَا يَغْدِمُكَ مِنْ صَاحِبِ الْمِسْكِ إِلَّا أَنْ تَشْتَرِيَهُ أَوْ تَجِدَ رِيحَهُ وَكَبِيرِ الْحَدَّادِ يُحْرِقُ بَيْتَكَ أَوْ ثَوْبَكَ أَوْ تَجِدُ مِنْهُ رِيحاً خَبِيثَةً

8130. İyi ve kötü arkadaşın hali, güzel koku satanla körük çekenin haline benzer; misk satan, ya sana güzel kokusundan bir miktar bedava verir ya da sen ondan satın alır veya en azından sen güzel koku koklamış olursun; körük çeken kimse ise ya senin elbiseni yakar ya da en azından sen körüğün kötü kokusundan rahatsız olursun.⁸¹³⁰

⁸¹²⁸ Buhârî, Cihâd 89; Zekât 28, Talâk 24; Libâs 9; Müslim, Zekât 76-77; Nesâî, Zekât 61.

⁸¹²⁹ Müslim, Müsâfirîn 211; Münziri, I, 278; Müttekî, nr. 1820.

⁸¹³⁰ Buhârî, Zebâih 31, Büyû 38; Müslim, Birr 146; Ebû Dâvûd, Edeb 16.

٨١٣١- مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ إِنْ لَمْ يُعْطِكَ مِنْ عِطْرِهِ أَصَابَكَ مِنْ رِيحِهِ. صح

8131. İyi arkadaş güzel koku satan kişiye benzer; sana kokusundan bir şey vermese de en azında seni kokusundan faydalandırır.⁸¹³¹

٨١٣٢- مَثَلُ الرَّافِلَةِ فِي الرِّينَةِ فِي غَيْرِ أَهْلِهَا كَمَثَلِ ظُلْمَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا نُورَ لَهَا.

8132. Yabancılar arasında süslenen kadın, kıyamet gününde aydınlığı olmayan bir karanlık içine girer.⁸¹³²

٨١٣٣- مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ كَمَثَلِ نَهْرِ جَارٍ عَذْبٍ عَلَى بَابٍ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ فَمَا يُبْقِي ذَلِكَ مِنَ الدَّنَسِ.

8133. Beş vakit namaz kişinin kapısının önünden akan bir nehir gibidir; o kişi günde beş defa o nehirde yıkansa kendisinde kirden eser kalır mı?⁸¹³³

٨١٣٤- مَثَلُ الْعَالِمِ الَّذِي يَعْلَمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسَى نَفْسَهُ كَمَثَلِ السَّرَّاجِ يُضِيءُ لِلنَّاسِ وَيُخْرِقُ نَفْسَهُ.

8134. İnsanlara hayrı öğretip de kendisini unutan alimin durumu, insanları aydınlatıp da kendisini yakan kandilin durumuna benzer.⁸¹³⁴

٨١٣٥- مَثَلُ الْقَلْبِ مَثَلُ الرِّيشَةِ تُقَلِّبُهَا الرِّيحُ بِقَلَاةٍ. ح

8135. Kalp boş bir arazide rüzgarın sağa sola döndürdüğü bir tüy gibidir.⁸¹³⁵

٨١٣٦- مَثَلُ الَّذِي يُعْتِقُ عِنْدَ الْمَوْتِ كَمَثَلِ الَّذِي يُهْدِي إِذَا شَبَعَ. صح

8136. Ölüm geldiğinde köle azad eden kişi, doyduğunda hediye veren kişi gibidir.⁸¹³⁶

⁸¹³¹ Hâkim, IV, 312.

⁸¹³² Müttekî, nr. 45041; Aclûnî, II, 424.

⁸¹³³ Ahmed, III, 317; Abd b. Humeyd, s. 312.

⁸¹³⁴ Taberânî, II, 165.

⁸¹³⁵ Bûsîrî, I, 14.

⁸¹³⁶ Ahmed, V, 196; Hâkim, II, 231.

٨١٣٧- مَثَلُ الَّذِي يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ ثُمَّ لَا يُحَدِّثُ بِهِ كَمَثَلِ الَّذِي يَكْنِزُ الْكَنْزَ فَلَا يُنْفِقُ مِنْهُ. ح

8137. İlim öğrenip de onu başkalarına anlatmayan kimsenin durumu, hazine biriktirip de başkasına yardım etmeyen kimsenin durumu gibidir. ⁸¹³⁷

٨١٣٨- مَثَلُ الَّذِي يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ فِي صِغَرِهِ كَالنَّقْشِ عَلَى الْحَجَرِ وَمَثَلُ الَّذِي يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ فِي كِبَرِهِ كَالَّذِي يَكْتُبُ عَلَى الْمَاءِ.

8138. Küçükken ilim öğrenmek taşa işlenen nakışa, büyükken ilim öğrenmek de su üzerine yazılan yazıya benzer. ⁸¹³⁸

٨١٣٩- مَثَلُ الَّذِي يَجْلِسُ يَسْمَعُ الْحِكْمَةَ وَلَا يُحَدِّثُ عَنْ صَاحِبِهِ إِلَّا بِشَرِّ مَا يَسْمَعُ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَتَى رَاعِيًا فَقَالَ يَا رَاعِي أَجْزَيْتَنِي شَاةً مِنْ غَنَمِكَ قَالَ أَذْهَبَ فَخُذْ بِأُذُنِ خَيْرِهَا شَاةً فَذْهَبَ فَآخَذَ بِأُذُنِ كَلْبِ الْغَنَمِ. ح

8139. Bir meclise oturup da orada hikmetli sözler dinledikten sonra onlardan sadece kötü olanları başkalarına anlatan kişi bir çobana gelip de ondan bir koyun isteyen, kendisine en iyilerinden birini alması söylendiğinden gidip sürü içindeki köpeğin kulağından tutup getiren kişi gibidir. ⁸¹³⁹

٨١٤٠- مَثَلُ الَّذِي يَتَكَلَّمُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ مَثَلُ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا وَالَّذِي يُقَالُ لَهُ أَنْصِتْ لَا جُمُعَةَ لَهُ. ح

8140. Cuma günü imamın hutbe okuduğu sırada konuşan kişi kitap taşıyan merkep gibidir; hutbe sırasında kendisine susması için uyarıda bulunulan kişi de cuma namazı kılmamış demektir. ⁸¹⁴⁰

⁸¹³⁷ Taberânî, Evsat, I, 213; Heysemî, I, 164.

⁸¹³⁸ Heysemî, I, 125.

⁸¹³⁹ Ahmed, II, 353; Bûsîrî, IV, 228.

⁸¹⁴⁰ İbnî Ebî Şeybe, I, 458; Taberânî, XII, 90; Heysemî, II, 184.

٨١٤١- مَثَلُ الَّذِي يُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسَى نَفْسَهُ مَثَلُ الْفَتِيلَةِ تُضِيءُ لِلنَّاسِ وَتُخْرِقُ نَفْسَهَا. ح

8141. Başkalarına iyi şeyleri öğretip de kendisi onları yapmayan alim, insanları aydınlatıp da kendisini yarıp tükenen lamba fitiline benzer.⁸¹⁴¹

٨١٤٢- مَثَلُ الَّذِي يُعِينُ قَوْمَهُ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ مَثَلُ بَعِيرٍ تَرَدَّى وَهُوَ يَجُرُّ بِذَنَبِهِ. ص

8142. Haksız olan kavmine yardım edenin durumu, uçurumdan yuvarlanıp da kuyruğundan çekilerek kurtarılmaya çalışılan devenin durumu gibidir.⁸¹⁴²

٨١٤٣- مَثَلُ الَّذِينَ يَغْزُونَ مِنْ أُمَّتِي وَيَأْخُذُونَ الْجُعْلَ يَتَقَوَّوْنَ بِهِ عَلَى عَدُوِّهِمْ مَثَلُ أُمِّ مُوسَى تُرَضِّعُ وَلَدَهَا وَتَأْخُذُ أَجْرَهَا. ص

8143. Ümmetimden savaşa çıkıp da karşılığında düşmandan korunmak için ücret alanlar, kendi çocuğunu emzirmesine rağmen Musa'nın annesi gibi olurlar.⁸¹⁴³

٨١٤٤- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعُطَّارِ إِنْ جَالَسْتَهُ نَفَعَكَ وَإِنْ مَاشَيْتَهُ نَفَعَكَ وَإِنْ شَارَكَتَهُ نَفَعَكَ. ض

8144. Müminin durumu, güzel koku satan kişinin durumu gibidir; onun yanında oturursan sana fayda verir, beraber yürürsen sana fayda verir, ortaklık yaparsan sana fayda verir.⁸¹⁴⁴

٨١٤٥- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ النَّخْلَةِ مَا أَخَذْتَ مِنْهَا مِنْ شَيْءٍ نَفَعَكَ. ح

8145. Mümin hurma ağacına benzer, ondan aldığın şeylerin sana faydası dokunur.⁸¹⁴⁵

٨١٤٦- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ إِذَا لَقِيَ الْمُؤْمِنَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ كَمَثَلِ الْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا. ض

⁸¹⁴¹ Heysemî, I, 184.

⁸¹⁴² Ebû Nuaym, VII, 102; Beyhakî, X, 234; Münzirî, III, 198.

⁸¹⁴³ Suyûtî, Mensur, V, 122.

⁸¹⁴⁴ Taberânî, XII, 418; Heysemî, I, 83.

⁸¹⁴⁵ Taberânî, XII, 411.

8146. Müslümanın müslümanla karşılaşmasında ona selam vermesi, binadaki tuğlaların birbirine destek vermesi gibidir.⁸¹⁴⁶

٨١٤٧- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ النَّخْلَةِ لَا تَأْكُلُ إِلَّا طَيِّبًا وَلَا تَضَعُ إِلَّا طَيِّبًا. ض

8147. Mümin bal arısı gibidir; temiz olanı yer, temiz olanı üretir.⁸¹⁴⁷

٨١٤٨- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ السُّنْبَلَةِ تَمِيلُ أَحْيَانًا وَتَقُومُ أَحْيَانًا. ض

8148. Mümin rüzgarda bazen eğilip bazen dik duran buğdaya başına benzer.⁸¹⁴⁸

٨١٤٩- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ السُّنْبَلَةِ تَسْتَقِيمُ مَرَّةً وَتَخِرُّ مَرَّةً وَمَثَلُ الْكَافِرِ مَثَلُ الْأَرْزَةِ لَا تَزَالُ مُسْتَقِيمَةً حَتَّى تَخِرُّ وَلَا تَشْعُرُ. ح

8149. Müminin durumu yeşil ekin gibidir; rüzgar estiğinde eğilir, durduğunda doğrulur; mümin de böyledir, o da bela ve musibetlerle eğilir; kafirin durumu ise çam ağacı gibidir; Allah dilediği zaman sert ve dik durur, bela ve musibetlere uğramaz.⁸¹⁴⁹

٨١٥٠- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ الْخَامَةِ تَحْمَرُّ مَرَّةً وَتَصْفَرُّ أُخْرَى وَالْكَافِرِ كَالْأَرْزَةِ.

8150. Mümin yeşil ekin gibidir; bazen kızarır, bazen sararır; kafir ise rüzgardan etkilenmeyen selvi ağacı gibidir.⁸¹⁵⁰

٨١٥١- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْخَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ تُفَيِّئُهَا الرِّيحُ مَرَّةً وَتَعْدِلُهَا مَرَّةً وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ الْأَرْزَةِ لَا تَزَالُ حَتَّى يَكُونَ أَنْجَفَافُهَا مَرَّةً وَاحِدَةً. ص

8151. Mümin yeşil ekin gibidir; rüzgarın geldiği tarafa doğru eğilir, geçince tekrar doğrulur, musibetlere karşı da aynı şekildedir; kafir ise selvi ağacı gibidir; Allah onu kırana kadar o kaskatı ve dimdik olarak durur.⁸¹⁵¹

⁸¹⁴⁶ Hatîb, VI, 370.

⁸¹⁴⁷ İbnî Hibbân, I, 481; Nesâî, Kübrâ, VI, 376; Taberânî, XIX, 204.

⁸¹⁴⁸ Ebû Yalâ, V, 406; Ziyâ, V, 134; Heysemî, II, 293.

⁸¹⁴⁹ Ahmed, III, 394; Heysemî, II, 293; Zebîdî, VIII, 595.

⁸¹⁵⁰ Ahmed, V, 142; Heysemî, II, 293.

⁸¹⁵¹ İbnî Ebî Şeybe, VII, 89; Taberânî, XIX, 94.

٨١٥٢- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْأُتْرَاجَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ لَا رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الرَّيْحَانَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ.

8152. Kuran okuyan müminin durumu portakal gibidir; kokusu da tadı da güzeldir; Kuran okumayan müminin durumu hurmanın durumu gibidir; kokusu yok ama tadı güzeldir; Kuran okuyan münafığın durumu reyhanın durumu gibidir; kokusu güzel, fakat tadı acıdır; Kuran okumayan münafığın durumu ise Ebu Cehil karpuzu gibidir, kokusu olmadığı gibi tadı da acıdır.⁸¹⁵²

٨١٥٣- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ النَّخْلَةِ إِنْ أَكَلْتَ أَكَلْتَ طَيِّبًا وَإِنْ وَضَعْتَ وَضَعْتَ طَيِّبًا وَإِنْ وَقَعْتَ عَلَى عُودٍ نَجَرَ لَمْ تَكْسِرْهُ وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ سَيْبِكَ الذَّهَبِ إِنْ نَفَخْتَ عَلَيْهَا احْمَرَّتْ وَإِنْ وَزَنْتَ لَمْ تَنْقُصْ. ض

8153. Mümin bal arısına benzer; sadece temiz olan şeyleri yer, temiz olan şeyleri üretir; çürük bir dala konacak olsa onu kırmaz; o aynı zaman da altın gibidir; ateşe tutulup kızdırılrsa tartıldığı zaman ağırlığı eksilmez.⁸¹⁵³

٨١٥٤- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ فِي الظَّاهِرِ فَإِذَا دَخَلْتُهُ وَجَدْتُهُ مُؤْنَقًا وَمَثَلُ الْفَاجِرِ كَمَثَلِ الْقَبْرِ الْمُشْرِفِ الْمُجْصَصِ يُعْجِبُ مَنْ رَأَاهُ وَخَوْفُهُ مُمْتَلِئٌ نَسَاءً.

8154. Mümin dışarıdan harap bir eve benzer; ancak içi güzeldir; günahkar kişi ise görenler tarafından beğenilen boyanıp yükseltilmiş bir kabre benzer; ancak içi pislikle doludur.⁸¹⁵⁴

⁸¹⁵² Ahmed, IV, 403.

⁸¹⁵³ Beyhaki, Şuab, V, 58.

⁸¹⁵⁴ Müttekî, nr. 736.

٨١٥٥- مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى. صح

8155. Müminler birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet edip yardımlaşmada bir vücut gibidirler; vücutun bir tarafı hastalandığında bütün vücut uykusuzluk ve ateşte onun acısına ortak olursa müminler de öyledir.⁸¹⁵⁵

٨١٥٦- مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يَفْتُرُ مِنْ صِيَامٍ وَلَا صَدَقَةٍ حَتَّى يَرْجِعَ وَتَوَكَّلَ اللَّهُ تَعَالَى لِلْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِهِ إِنْ تَوَفَّاهُ أَنْ يَدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ يُرْجِعَهُ سَالِمًا مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ. صح

8156. Allah yolunda cihad eden kişi, -Allah kendi yolunda kimin cihad ettiğini daha iyi bilir- cihaddan geri dönünceye kadar sürekli olarak oruç tutup sadaka veren kişiye benzer; Allah kendi yolunda cihad eden kişinin ruhunu alırsa onu cennete koyacağına veya sağ salım olarak ganimetle ailesine geri döndüreceğine dair güvence vermiştir.⁸¹⁵⁶

٨١٥٧- مَثَلُ الْمَرْأَةِ الصَّالِحَةِ فِي النَّسَاءِ كَمَثَلِ الْغَرَابِ الْأَعْصَمِ الَّذِي إِخْدَى رَجُلِيهِ بَيْضَاءُ. ح

8157. Kadınlar arasında salih kadın, kargalar arasında ayağı beyazlık olan karga gibidir.⁸¹⁵⁷

٨١٥٨- مَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ الشَّاةِ الْعَائِرَةِ بَيْنَ الْغَنَمَيْنِ تَعِيرُ إِلَى هَذِهِ مَرَّةً وَإِلَى هَذِهِ مَرَّةً لَا تَدْرِي أَيُّهُمَا تَتَّبِعُ. صح

8158. Münafığın durumu iki sürü arasında gidip gelen şaşkın koyunun durumu gibidir; bir o yana gider, bir buna gider, neyin peşinden gideceğini bilemez.⁸¹⁵⁸

⁸¹⁵⁵ Müslim, Sıla 66; Ahmed, IV, 270; Beyhaki, III, 353.

⁸¹⁵⁶ İbni Hibbân, X, 482.

⁸¹⁵⁷ Taberânî, VIII, 238; Heysemî, III, 301; Müttekî, nr. 45145.

⁸¹⁵⁸ Ahmed, II, 143.

٨١٥٩- مَثَلُ ابْنِ آدَمَ وَإِلَى جَنْبِهِ تِسْعَةٌ وَتَسْعُونَ مَنِيَّةً إِنْ أَخْطَأَتْهُ الْمَنَآيَا وَقَعَ فِي الْهَرَمِ حَتَّى يَمُوتَ.

8159. İnsanoğlu doksandokuz musibetle kuşatılmış gibidir; onların hepsinden kurtulsa bile sonunda yaşlarıp ölmekten yine kurtulamaz.⁸¹⁵⁹

٨١٦٠- مَثَلُ أَصْحَابِي مَثَلُ الْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ لَا يَصْلُحُ الطَّعَامُ إِلَّا بِالْمِلْحِ. ح

8160. Ashabımın örneği yemekteki tuz gibidir, yemek ancak tuzla güzel olur.⁸¹⁶⁰

٨١٦١- مَثَلُ أُمِّي مَثَلُ الْمَطَرِ لَا يُدْرِي أَوَّلُهُ خَيْرٌ أَمْ آخِرُهُ. ح

8161. Ümmetimin durumu yağmurun durumu gibidir, başı mı sonu mu daha hayırlıdır bilinmez.⁸¹⁶¹

٨١٦٢- مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ. ح

8162. Ehl- kıyım Nuh'un gemisi gibidir; ona binen kurtulur, binmeyen boğulur.⁸¹⁶²

٨١٦٣- مَثَلُ بِلَالٍ كَمَثَلِ نَحْلَةٍ غَدَتْ تَأْكُلُ مِنَ الْخُلُوِّ وَالْمُرِّ ثُمَّ يُمْسِي خُلُوا كُلُّهُ.

8163. Bilal sabah çıkıp acı tatlı çiçek tozlarını toplayan, akşam olunca onların hepsini tatlıya dönüştüren arı gibidir.⁸¹⁶³

٨١٦٤- مَثَلُ بَلْعَمَ بْنِ بَاغُورَاءَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَثَلِ أُمِّيَّةَ بْنِ أَبِي الصَّلْتِ فِي هَذِهِ

الْأُمَّةِ. ض

8164. İsrail oğullarındaki Belam İbni Baura ne ise, bu ümmet içindeki Ümeyye İbni Ebi's-Salt da odur.⁸¹⁶⁴

⁸¹⁵⁹ Ziyâ, IX, 475.

⁸¹⁶⁰ Beğavî, Mesâbîhu's-sünne, IV, 147.

⁸¹⁶¹ Ahmed, III, 143; Beğavî, I, 405; Hatîb, XI, 114; Aclûnî, II, 276.

⁸¹⁶² Heysemî, IX, 168.

⁸¹⁶³ Taberânî, Evsat, I, 63; Hâkim, II, 319; Heysemî, IX, 300

⁸¹⁶⁴ İbni Asâkir, X, 406.

۸۱۶۵- مَثَلُ مَنَى كَالرَّحِمِ فِي ضَيْقِهِ فَإِذَا حَمَلَتْ وَسَعَهَا اللَّهُ.

8165. Mina darlığı konusunda kadın rahmine benzer; dar geldiği zaman Allah onu genişletir.⁸¹⁶⁵

۸۱۶۶- مَثَلُ هَذِهِ الدُّنْيَا مَثَلُ ثَوْبٍ شُقَّ مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ فَبَقِيَ مُتَعَلِّقًا بِخَيْطٍ فِي آخِرِهِ فَيُوشِكُ ذَلِكَ الْخَيْطُ أَنْ يَنْقَطِعَ. ض

8166. Dünya bir ucundan diğer ucuna kadar yırtılan ve birbirine iple bağlanan bir elbise gibidir; o ipin kopması çok uzak değildir.⁸¹⁶⁶

۸۱۶۷- مَثَلِي وَمَثَلُ السَّاعَةِ كَقَرَسِي رِهَانٍ مَثَلِي وَمَثَلُ السَّاعَةِ كَمَثَلِ رَجُلٍ بَعَثَهُ قَوْمٌ طَلِيعَةً فَلَمَّا خَشِيَ أَنْ يُسَبَقَ الْأَحْ بَثْوَيْهِ أُتِيَتْهُ أُتِيَتْهُ أَنَا ذَاكَ أَنَا ذَاكَ. ح

8167. Benim gönderilişimle kıyametin kopma vakti birbirleriyle yarışan atlara benzediği gibi yine benim gönderilişimle kıyametin kopma zamanı düşmanın durumundan haberdar olmak için önden gönderilen kişinin durumuna benzer; o kişi düşmanın kendisini geçmesi endişesiyle elbisesini çıkarıp sallayarak, "Düşman geldi!" diye bağırın o kişi işte bana benzer.⁸¹⁶⁷

۸۱۶۸- مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا فَجَعَلَ الْفَرَّاشُ وَالْجَنَادِبُ يَقَعْنَ فِيهَا وَهُوَ يَذُبُّهُنَّ عَنْهَا وَأَنَا آخِذٌ بِخُجْرِكُمْ عَنِ النَّارِ وَأَنْتُمْ تَفْلَتُونَ مِنْ يَدِي. ص

8168. Benimle sizin durumunuz, ateş yakıp da böceklerle kelekelerin ateşe düşmesine engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer; ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutmaya, siz ise benim elimden kurtulup ateşe atılmaya çalışıyorsunuz.⁸¹⁶⁸

۸۱۶۹- مَجَالِسُ الذِّكْرِ تَنْزِلُ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَتَخَفُ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَتَغْشَاهُمُ الرَّحْمَةُ وَيَذْكُرُهُمُ اللَّهُ عَلَى عَرْشِهِ. ح

⁸¹⁶⁵ Müttekî, nr. 34799.

⁸¹⁶⁶ Beyhakî, Şuab, VII, 260.

⁸¹⁶⁷ Ahmed, V, 331.

⁸¹⁶⁸ Buhârî, Rikâk 26; Müslim, Fezâil 19; Tirmizî, Edeb 82.

8169. Zikir meclislerine huzur iner, onları melekler kuşatır, kendilerini rahmet kaplar ve onları Allah Arş'ında anar.⁸¹⁶⁹

٨١٧٠-مُذَارَاةُ النَّاسِ صَدَقَةً. صَح

8170. İnsanlarla iyi geçinmek sadakadır.⁸¹⁷⁰

٨١٧١-مَرَزْتُ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي عَلَى مُوسَى قَائِمًا يُصَلِّي فِي قَبْرِهِ. صَح

8171. İsra gecesi Musa'ya uğradım, o kabrinde namaz kılıyordu.⁸¹⁷¹

٨١٧٢-مَرَزْتُ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي بِالْمَلَأِ الْأَعْلَى وَجَبْرِيلُ كَالْحِلْسِ الْبَالِي مِنْ خَشْيَةِ
اللَّهِ تَعَالَى. صَح

8172. İsra gecesi ileri gelen melekler topluluğuna uğradım; Cibril'in Allah korkusundan dolayı eskimiş bir çul gibi yere kapandığını gördüm.⁸¹⁷²

٨١٧٣-مَرَّ رَجُلٌ بِغُصْنِ شَجَرَةٍ عَلَى ظَهْرِ طَرِيقٍ فَقَالَ وَاللَّهِ لَا تُحْيِيَنَّ هَذَا عَنِ
الْمُسْلِمِينَ لَا يُؤْذِيهِمْ فَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ. صَح

8173. Yol üzerinde insanların gelip geçmesine mani olan bir ağacı gören bir kişi, "Vallahi müslümanlara mani olan bu ağacı buradan kaldıracam!" dedi ve o sebeple de cennete girmeyi hak etti.⁸¹⁷³

٨١٧٤-مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ
عَشْرِ سِنِينَ وَفَرَّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ وَإِذَا زَوْجٌ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ عَبْدَهُ أَوْ أَجِيرَهُ فَلَا
يَنْظُرُ إِلَى مَا دُونَ السُّرَّةِ وَفَوْقَ الرُّكْبَةِ. صَح

8174. Çocuklarınızı yedi yaşına gelince onlara namaz kılmayı emredin; on yaşına geldiklerinde kılmazlarsa onları dövüp yataklarını ayırın;

⁸¹⁶⁹ Ebû Nuaym, V, 118; Hatib, III, 128; Müttekî, nr. 1821.

⁸¹⁷⁰ İbni Adî, I, 391; Ebû Nuaym, VIII, 246; Hatib, VIII, 58; Heysemî, VIII, 17.

⁸¹⁷¹ Ahmed, III, 148; Nesâî, Kübrâ, III, 215.

⁸¹⁷² Taberânî, Evsat, V, 64; Heysemî, I, 78.

⁸¹⁷³ Ahmed, II, 521.

köle veya işçisini evlendiren kişi de artık onun göbekte dizi arasına bakmasın.⁸¹⁷⁴

۸۱۷۵- مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ. صَح

8175. Ebu Bekir'e söyleyin, cemaate namaz kıldırınsın!⁸¹⁷⁵

۸۱۷۶- مُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهُوا عَنِ الْمُنْكَرِ قَبْلَ أَنْ تَدْعُوا فَلَا يُسْتَجَابَ لَكُمْ. صَح

8176. Dua edip de dualarınız reddedilmeden önce iyiliği emredip kötülükten nehyedin.⁸¹⁷⁶

۸۱۷۷- مُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوهُ وَأَنْهُوا عَنِ الْمُنْكَرِ وَإِنْ لَمْ تَجْتَنِبُوهُ كُلُّهُ. ح

8177. Kendiniz yapmasanız da siz iyiliği emredin; hiç birinden sakınmasanız da kötüklerden de nehyedin.⁸¹⁷⁷

۸۱۷۸- مَسْأَلَةُ الْغَنِيِّ شَيْنٌ فِي وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8178. Zenginin dilenmesi, kıyamet günü yüzünde bir leke olur.⁸¹⁷⁸

۸۱۷۹- مَشْيُكَ إِلَى الْمَسْجِدِ وَانْصِرَافُكَ إِلَى أَهْلِكَ فِي الْأَجْرِ سَوَاءٌ. ض

8179. Mescide gitmenle oradan evine dönmen sevap bakımından eşittir.⁸¹⁷⁹

۸۱۸۰- مُصُّوْا الْمَاءَ مَصًّا وَلَا تَعْبُوهُ عَبًّا. ح

8180. Su içerken emerek için, soluk almadan içmeyin.⁸¹⁸⁰

۸۱۸۱- مَضْمُضُوا مِنَ اللَّبَنِ فَإِنَّ لَهُ دَسْمًا. صَح

8181. Süt içtiğinizde ağzınızı çalkalayın, zira onun yağı vardır.⁸¹⁸¹

⁸¹⁷⁴ Ahmed, II, 180; Hâkim, I, 311; Ebû Nuaym, X, 26; Beyhakî, II, 229.

⁸¹⁷⁵ İbni Sad, III, 127; Ahmed, I, 209; Beyhakî, Delâil, VII, 188.

⁸¹⁷⁶ İbni Adî, VI, 2300; Beyhakî, X, 93; Münzirî, III, 233.

⁸¹⁷⁷ Heysemî, I, 330; Müttekî, nr. 5522.

⁸¹⁷⁸ Ahmed, IV, 426; Heysemî, III, 96.

⁸¹⁷⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 8179.

⁸¹⁸⁰ Müttekî, nr. 41076.

⁸¹⁸¹ Müttekî, nr. 41047.

٨١٨٢-مَطْلُ الْغَنِيِّ ظَلَمَ وَإِذَا أَتَبَعَ أَحَدَكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ. صَح

8182. Zenginın borcunu geciktirmesi zulümdür, zengine havale olunan kişi de havaleyi kabul etsin.⁸¹⁸²

٨١٨٣-مَعَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ

8183. Her hatimde kabul olunan bir dua vardır.⁸¹⁸³

٨١٨٤-مَعَ كُلِّ فَرْحَةٍ تَرْحَةٌ. ض

8184. Her sevincin bir de üzüntüsü vardır.⁸¹⁸⁴

٨١٨٥-مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ أَعْلَمُ النَّاسِ بِحَلَالِ اللَّهِ وَحَرَامِهِ.

8185. Muaz İbni Cebel Allah'ın helallarıyla haramlarını en iyi bilen kişidir.⁸¹⁸⁵

٨١٨٦-مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ أَمَامَ الْعُلَمَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِرُتُوبَةٍ. ض

8186. Muaz İbni Cebel, kıyamet günü alimlerin önderi olup bir ok atımı kadar onların önünde durur.⁸¹⁸⁶

٨١٨٧-مُعْتَرَكُ الْمَنَآيَا مَا بَيْنَ السَّيِّئِ إِلَى السَّيِّئِ. ض

8187. Müslümanların ölümleri altmışla yetmiş yaş arasındır.⁸¹⁸⁷

٨١٨٨-مُعَقَّبَاتٌ لَا يُخَيَّبُ قَائِلُهُنَّ ثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَسْبِيحَةً وَثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَحْمِيدَةً وَارْبَعٌ وَثَلَاثُونَ تَكْبِيرَةً فِي ذِكْرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ

⁸¹⁸² Buhârî, İstikrâz 12, Havâlât 1, 2; Müslim, Müsâkât 33; Ebû Dâvûd, Büyü 10, ; Tirmizî, Büyü 68; Nesâî, Büyü 101; Muvatta, Büyü 84.

⁸¹⁸³ Beyhakî, Şuab, II, 374.

⁸¹⁸⁴ Hatîb, III, 116.

⁸¹⁸⁵ Ebû Nuaym, I, 228.

⁸¹⁸⁶ Ebû Nuaym, I, 229; Heysemî, IX, 311.

⁸¹⁸⁷ Hakîm, II, 157.

8188. Peşpeşe söylenen öyle kelimeler var ki onları söyleyen asla kaybetmez; onlar her namazdan sonra söylenen otuzüç defa sübhanallah, otuzüç defa elhamdülillah ve otuzdört defa Allahü ekber kelimeleridir.⁸¹⁸⁸

٨١٨٩- مُعَلِّمُ الْخَيْرِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَيَاتَانِ فِي الْبَحْرِ. ح

8189. Denizlerdeki balıklara varıncaya kadar her şey ilim öğrenen kişiye mağfiret talebinde bulunurlar.⁸¹⁸⁹

٨١٩٠- مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ خَمْسٌ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى لَا يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا يَكُونُ فِي عَدِ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى وَلَا يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْحَامِ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى وَلَا يَعْلَمُ مَتَى تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى وَلَا تَذَرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى وَلَا يَذَرِي أَحَدٌ مَتَى يَجِيءُ الْمَطَرُ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى. ص

8190. Gaybın anahtarları beş olup onları Allah'dan başkası bilmez; yarın ne olacağını, rahimlerden ne doğacağını, kıyametin ne zaman kopacağını Allah'dan başkası bilemez; kimse nerede öleceğini bilemediği gibi, yağmurun ne zaman yağacağını da Allah'dan başkası bilemez.⁸¹⁹⁰

٨١٩١- مَفَاتِيحُ الْجَنَّةِ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض

8191. Cennetin anahtarı, "Lailaheillallah!" kelimesidir.⁸¹⁹¹

٨١٩٢- مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ وَمِفْتَاحُ الصَّلَاةِ الطُّهُورُ. ح

8192. Cennetin anahtarı namaz, namazın anahtarı da abdesttir.⁸¹⁹²

٨١٩٣- مِفْتَاحُ الصَّلَاةِ الطُّهُورُ وَتَحْرِيمُهَا التَّكْبِيرُ وَتَحْلِيلُهَا التَّسْلِيمُ. ح

8193. Namazın anahtarı abdest, namaz dışı işleri haram kılan tekbir, namazdan çıkmayı helal kılan da selamdır.⁸¹⁹³

⁸¹⁸⁸ Müslim, Mesâcid 144; Beyhakî, II, 198; Beğavî, 231.

⁸¹⁸⁹ Taberânî, Evsat, VI, 214; Heysemî, I, 124.

⁸¹⁹⁰ Ahmed, II, 24; Konuyla ilgili ayet için bk. Lokmân (31), 34.

⁸¹⁹¹ Ahmed, V, 242; Heysemî, I, 16.

⁸¹⁹² Ahmed, III, 340; Beyhakî, Şuab, III, 4.

⁸¹⁹³ Ahmed, I, 123.

٨١٩٤-مَقَامُ الرَّجُلِ فِي الصَّفِّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً. صَح

8194. Kişinin Allah yolunda cihad için safa durması, altmış yıllık ibadet etmesinden daha hayırlıdır.⁸¹⁹⁴

٨١٩٥-مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ مِنْ أَعْمَالِ الْجَنَّةِ. ح

8195. Güzel ahlak cennet amellerindendir.⁸¹⁹⁵

٨١٩٦-مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ عَشْرَةٌ تَكُونُ فِي الرَّجُلِ وَلَا تَكُونُ فِي ابْنِهِ وَتَكُونُ فِي الْإِنِّ وَلَا تَكُونُ فِي الْآبِ وَتَكُونُ فِي الْعَبْدِ وَلَا تَكُونُ فِي سَيِّدِهِ يَفْسِمُهَا اللَّهُ لِمَنْ أَرَادَ بِهِ السَّعَادَةَ صِدْقُ الْحَدِيثِ وَصِدْقُ النَّاسِ وَإِعْطَاءُ السَّائِلِ وَالْمُكَافَأَةُ بِالصَّنَائِعِ وَحِفْظُ الْأَمَانَةِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ وَالتَّدَمُّمُ لِلْجَارِ وَالتَّدَمُّمُ لِلصَّاحِبِ وَإِقْرَاءُ الضَّيْفِ وَرَأْسُهُنَّ الْحَيَاءُ. ض

8196. Güzel huylar on tanedir; onlar bazan babada bulunur çocukta bulunmaz; çocukta bulunur babada bulunmaz; kölede bulunur efendi-sinde bulunmaz; Allah onları saadetini dilediği kimselere verir; o huylar doğru konuşmak, cesur olmak, isteyene vermek, iyiliklere karşılıkta bulunmak, emaneti korumak, akrabalarla iyi ilişkiler kurmak, komşunun hatasına göz yummak, arkadaşın kusurunu bağışlamak, misafiri ağırlamak ve bunların hepsinin başı olan haya sahibi olmaktır.⁸¹⁹⁶

٨١٩٧-مَكَانُ الْكَيِّْ التَّكْمِيدِ وَمَكَانُ الْعَلَاقِ السَّعُوطِ وَمَكَانُ التَّفْخِ اللَّدُّودِ. ح

8197. Dağlama yerine ağrıyan yere sıcak bez sarılır; bademcik ilti-habını parmakla oynamak yerine burna ilaç çekilir; karın şişmelerinde de ağızdan ilaç alınır.⁸¹⁹⁷

٨١٩٨-مَكْتُوبٌ فِي الْإِنْجِيلِ كَمَا تَدِينُ ثَدَانُ وَبِالْكِيلِ الَّذِي تَكِيلُ تَكْتَالُ

8198. İncil'de "İnsanlara nasıl davranırsan öyle karşılık görür, hangi ölçüyle verirsen sana da o ölçüyle verilir" diye yazılıdır.⁸¹⁹⁸

⁸¹⁹⁴ Taberânî, XVIII, 168; Hâkim, II, 78; Beyhakî, IX, 161; Heysemî, V, 326.

⁸¹⁹⁵ Taberânî, VI, 313; Heysemî, VIII, 177.

⁸¹⁹⁶ Hâkim, II, 311; Beyhakî, VI, 138.

⁸¹⁹⁷ Ahmed, VI, 170; Heysemî, V, 97; Müttekî, nr. 28312.

⁸¹⁹⁸ Müttekî, nr. 43031.

٨١٩٩- مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ مَنْ بَلَغَتْ لَهُ ابْنَةُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً فَلَمْ يُزَوِّجْهَا
فَأَصَابَتْ إِنْمَاءً فَإِنَّ ذَلِكَ عَلَيْهِ ض.

8199. Tevrat'ta "Oniki yaşına girip de babası tarafından evlendirilmeyen kız çocuğunun günahından baba sorumludur" diye yazılıdır.⁸¹⁹⁹

٨٢٠٠- مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ مَنْ سَرَّهُ أَنْ تَطُولَ حَيَاتُهُ وَيَزَادَ فِي رِزْقِهِ فَلْيَصِلْ رَحْمَةً. صَح.

8200. Tevrat'ta "Ömrünün uzun, rızkının bol olmasını isteyen kişi akrabalarına iyilik etsin" diye yazılıdır.⁸²⁰⁰

٨٢٠١- مَكَّةُ أُمُّ الْقُرَى وَمَرْؤُ أُمُّ خُرَّاسَانَ

8201. Mekke şehirlerin anası, Merv de Horasan'ın anasıdır.⁸²⁰¹

٨٢٠٢- مَكَّةُ مَنَاحٌ لَا تَبَاعُ رِبَاعُهَا وَلَا تُؤَجَّرُ بَيُوتُهَا

8202. Mekke konaklama yeridir; onun konaklama yerleri satılmaz, evleri de kiralanmaz.⁸²⁰²

٨٢٠٣- مُلِيَءَ عَمَّارٍ إِيْمَانًا إِلَى مُشَاشِهِ. صَح.

8203. Ammar iliklerine kadar imanla doludur.⁸²⁰³

٨٢٠٤- مَلْعُونٌ مَنْ أَتَى امْرَأَةً فِي دُبُرِهَا. صَح.

8204. Eşine dübüründen yaklaşan kişi melundur.⁸²⁰⁴

٨٢٠٥- مَلْعُونٌ مَنْ سَأَلَ بِوَجْهِ اللَّهِ وَمَلْعُونٌ مَنْ سِئَلَ بِوَجْهِ اللَّهِ ثُمَّ مَنَعَ سَائِلَهُ مَا لَمْ
يَسْأَلْ هُعْجْرًا. ح.

8205. Allah adına isteyen de Allah adına kendisinden günah olmayan bir şey istenilip de onu vermeyen kişi de melundur.⁸²⁰⁵

⁸¹⁹⁹ Beyhakî, Şuab, VI, 402.

⁸²⁰⁰ Hâkim, XVII, 127.

⁸²⁰¹ İbni Adî, II, 435.

⁸²⁰² Hâkim, II, 61; Beyhakî, VI, 35.

⁸²⁰³ İbni Ebî Şeybe, XII, 120; Hâkim, III, 392; Müttekî, nr. 33529.

⁸²⁰⁴ Ahmed, II, 444.

⁸²⁰⁵ Rûyânî, I, 327; İbni Asâkir, XXVI, 58.

۸۲۰۶-مَلْعُونٌ مِّنْ ضَارٍّ مُّؤْمِنًا أَوْ مَكْرٍ بِهِ. ح

8206. Bir mümine zarar veren veya ona hile yapan kişi melundur. ⁸²⁰⁶

۸۲۰۷-مَلْعُونٌ مِّنْ سَبِّ أَبَاهُ مَلْعُونٌ مِّنْ سَبِّ أُمِّهِ مَلْعُونٌ مِّنْ ذَبْحٍ لِّغَيْرِ اللَّهِ مَلْعُونٌ مِّنْ غَيْرِ تَخْوَمِ الْأَرْضِ مَلْعُونٌ مِّنْ كَمَّةِ أَعْمَى عَنْ طَرِيقِ مَلْعُونٌ مِّنْ وَقَعَ عَلَى بَهِيمَةٍ مَلْعُونٌ مِّنْ عَمِلٍ يَعْمَلِ قَوْمِ لُوطٍ

8207. Babasına söven melundur, anasına söven melundur Allah'dan başkası için kurban kesen melundur, arazinin sınırlarını değiştiren melundur, gözü görmeyeni yoldan saptıran melundur, hayvanla ilişkiye giren melundur, Lut kavminin yaptığı işi yapan melundur. ⁸²⁰⁷

۸۲۰۸-مَلْعُونٌ مِّنْ فَرَقٍ. ح

8208. İnsanı sevdiklerinden ayıran kişi, Allah'ın rahmetinden uzaktır. ⁸²⁰⁸

۸۲۰۹-مَلْعُونٌ مِّنْ لَّعِبٍ بِالشَّطْرَنْجِ وَالنَّاطِرِ إِلَيْهَا كَالْأَكِلِ لَحْمٍ الْخَنْزِيرِ. ض

8209. Satranç oynayan kişi rahmetten uzaktır; ona bakan da domuz eti yemiştir. ⁸²⁰⁹

۸۲۱۰-مَلِكٌ مُّوَكَّلٌ بِالْقُرْآنِ فَمَنْ قَرَأَهُ مِنْ أَعْجَمِيٍّ أَوْ عَرَبِيٍّ فَلَمْ يُقَوِّمَهُ قَوْمُهُ الْمَلِكُ ثُمَّ رَفَعَهُ قَوَامًا. ض

8210. Kuran için görevli bir melek vardır; okuyan Arap olsun, olmasın onu doğru okuyamazsa melek onu düzeltir ve doğru olarak göğe yükseltir. ⁸²¹⁰

۸۲۱۱-مَمْلُوكُكَ يَكْفِيكَ فَإِذَا صَلَّى فَهُوَ أَخُوكَ فَأَكْرِمُوهُمْ كَرَامَةً أَوْلَادِكُمْ وَأَطْعِمُوهُمْ مِمَّا تَأْكُلُونَ. ض

⁸²⁰⁶ Suyûfî, Sağır, nr. 8206.

⁸²⁰⁷ Ahmed, I, 217.

⁸²⁰⁸ Heysemî, X, 21.

⁸²⁰⁹ Müttekî, nr. 40636; Aclûnî, II, 381.

⁸²¹⁰ Suyûfî, Habâik, s. 101.

8211. Kölen senin hizmetçin, namaz da kılsa kardeşindir; ona çocuklarınıza ikram ettiğiniz gibi ikram edin, yediklerinizden de yedinir.⁸²¹¹

٨٢١٢- مِنَ اللَّهِ تَعَالَى لَا مِنْ رَسُولِهِ لَعَنَ اللَّهُ قَاطِعَ السَّذْرِ ض

8212. Sedir ağacını kesene Allah lanet etmiştir; bu peygamberin değil Allah'ın diliyledir.⁸²¹²

٨٢١٣- مِنَ الْبِرِّ أَنْ تَصِلَ صَدِيقَ أَبِيكَ. ح

8213. Baba dostuna iyilik etmen, babaya iyilik sayılır.⁸²¹³

٨٢١٤- مِنَ التَّمْرِ وَالْبُسْرِ خَمْرٌ. ح

8214. Kuru ve yaş hurmadan da şarap olur.⁸²¹⁴

٨٢١٥- مِنَ الْجَفَاءِ أَنْ أُذَكَّرَ عِنْدَ الرَّجُلِ فَلَا يُصَلِّيَ عَلَيَّ. ض

8215. Bir kişinin yanında adım anıldığı halde bana salat etmemesi saygısızlıktır.⁸²¹⁵

٨٢١٦- مِنَ الْحِنْطَةِ خَمْرٌ وَمِنَ التَّمْرِ خَمْرٌ وَمِنَ الشَّعِيرِ خَمْرٌ وَمِنَ الزُّبَيْبِ خَمْرٌ وَمِنَ الْعَسَلِ خَمْرٌ. ح

8216. Buğday, kuru hurma, arpa, kuru üzüm ve baldan da şarap olur.⁸²¹⁶

٨٢١٧- مِنَ الزُّزْقَةِ يُمْنٌ. ض

8217. Mavi gözler berekettir.⁸²¹⁷

٨٢١٨- مِنَ الصَّدَقَةِ أَنْ تُسَلَّمَ عَلَى النَّاسِ وَأَنْتَ طَلِيقُ الْوَجْهِ. ض

⁸²¹¹ Bûsîrî, IV, 108.

⁸²¹² Taberânî, XIX, 420; Beyhakî, VI, 141.

⁸²¹³ Taberânî, Evsat, VII, 213; Heysemî, VIII, 147.

⁸²¹⁴ Taberânî, II, 187.

⁸²¹⁵ Abdürrezzâk, II, 217.

⁸²¹⁶ Ahmed, II, 118.

⁸²¹⁷ Hatîb, VI, 249.

8218. Güteryüzle insanlara selam vermek sadakadır. ⁸²¹⁸

٨٢١٩- مِنَ الصَّدَقَةِ أَنْ تُعَلَّمَ الرَّجُلَ الْعِلْمَ فَيَعْمَلَ بِهِ وَيُعَلِّمَهُ. ض

8219. Birine ilim öğretmen, onun da öğrendikleriyle amel edip onu başkalarına öğretmesi sadakadan sayılır. ⁸²¹⁹

٨٢٢٠- مِنَ الْكِبَائِرِ اسْتِطَالَةُ الرَّجُلِ فِي عِرْضِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ وَمِنَ الْكِبَائِرِ السَّبْتَانِ بِالسَّبَةِ. ح

8220. Kişinin bir müslümanın şerefine dil uzatması büyük günahlardandır; bir sövmeye iki sövmeyle karşılık verilmesi de büyük günahlardandır. ⁸²²⁰

٨٢٢١- مِنَ الْمَذْيِ الْوُضُوءُ وَمِنَ الْمَنِيِّ الْغُسْلُ. ح

8221. Meziden dolayı abdest, meniden dolayı da gusül gerekir. ⁸²²¹

٨٢٢٢- مِنَ الْمُرُوءَةِ أَنْ يُنْصِتَ الْأَخُ لِأَخِيهِ إِذَا حَدَّثَهُ وَمِنْ حُسْنِ الْمُمَاشَاةِ أَنْ يَقِفَ الْأَخُ لِأَخِيهِ إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ نَعْلِهِ.

8222. Din kardeşi konuşurken susup kendisini dinlemesi güzel ahlakın, yolda yürürken ayakkabısının bağı kopan kardeşini beklemesi de güzel yol arkadaşlığın gereğidir. ⁸²²²

٨٢٢٣- مِنَ أَخْوَانِ الْخِيَانَةِ تِجَارَةُ الْوَالِي فِي رِعْيَتِهِ. ح

8223. Hiyanetin en kötülerinden biri de idarecinin halkıyla ticaret yapmasıdır. ⁸²²³

٨٢٢٤- مِنَ أَسْوَأِ النَّاسِ مَنْزِلَةً مَنْ أَذْهَبَ آخِرَتَهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ. ح

⁸²¹⁸ Müttekî, nr. 25262.

⁸²¹⁹ Müttekî, nr. 25262.

⁸²²⁰ İbni Ebî'd-Dünyâ, Sumt, I, 306.

⁸²²¹ Müttekî, nr. 26280.

⁸²²² Hatîb, VI, 394.

⁸²²³ İbni Ebî Âsım, Ahâd, V, 159.

8224. İnsanların en kötüsü, başkasının dünyası için kendi ahiretini feda edendir.⁸²²⁴

٨٢٢٥- مِنْ أَشَدَّ أُمَّتِي لِي حُبًّا نَاسٌ يَكُونُونَ بَغْدِي يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ رَأَى بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ. صح

8225. Ümmetinden beni en çok sevenler benden sonra gelip, beni görmeye karşılık ailesi ve tüm servetini vermek isteyen kişilerdir.⁸²²⁵

٨٢٢٦- مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَتَبَاهَى النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ. صح

8226. Kıyamet alametlerinden biri de insanların mescidlerde birbirlerine karşı övünür hale gelmeleridir.⁸²²⁶

٨٢٢٧- مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ الْفَحْشُ وَالتَّفَحُّشُ وَقَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَتَخَوُّنُ الْأَمِينِ وَائْتِمَانُ الْخَائِنِ. ح

8227. Kıyamet alametlerinden bazıları, fuhuşla kötü şeylerin yaygınlaşması, akrabalık bağlarının koparılması, güvenilir kişilere hain, hain kişilere güvenilir gözüyle bakılmasıdır.⁸²²⁷

٨٢٢٨- مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَمُرَّ الرَّجُلُ فِي الْمَسْجِدِ لَا يُصَلِّي فِيهِ رَكَعَتَيْنِ وَأَنْ لَا يُسَلِّمَ الرَّجُلُ إِلَّا عَلَى مَنْ يَعْرِفُ وَأَنْ يُبَرِّدَ الصَّبِيُّ الشَّيْخَ. ض

8228. Kişinin mescide girip de iki rekat namaz kılmaması, tanıdığı kimselerden başkasına selam vermemesi ve küçüklerin yaşlılara iş bu yurması kıyamet alametlerindendir.⁸²²⁸

٨٢٢٩- مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ يُشَفَّعَ بَيْنَ اثْنَيْنِ فِي النِّكَاحِ. ح

8229. En güzel aracılık, evlenecek olan iki kişiye aracılık etmektir.⁸²²⁹

⁸²²⁴ Beyhakî,

⁸²²⁵ Suyûtî, Sağır, nr. 8225.

⁸²²⁶ İbnî Ebî Şeybe, XV, 165.

⁸²²⁷ Taberânî, Evsat, II, 93.

⁸²²⁸ Taberânî, IX, 296.

⁸²²⁹ Bûsîrî, II, 116.

٨٢٣٠- مِنْ أَفْضَلِ الْعَمَلِ إِدْخَالُ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ تَقْضِي عَنْهُ دَيْنًا تَقْضِي لَهُ حَاجَةً تُنْقِصُ لَهُ كُرْبَةً. ض

8230. En faziletli amellerden biri de borcunu ödeyip ihtiyacını karşılayarak ve sıkıntısını gidermek suretiyle bir mümini sevindirmektir.⁸²³⁰

Kıyamet Alametleri

٨٢٣١- مِنْ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ انْتِفَاحُ الْأَهْلِ. ض

8231. Kıyametin yaklaştığını gösteren alametlerden biri de hilalin daha büyük görünmesidir.⁸²³¹

٨٢٣٢- مِنْ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ أَنْ يُرَى الْهِلَالُ قَبْلًا فَيَقَالُ لَيْلَتَيْنِ وَأَنْ تُتَخَذَ الْمَسَاجِدُ طُرُقًا وَأَنْ يَظْهَرَ مَوْتُ الْفَجَاءَةِ. ض

8232. Kıyametin yaklaştığını gösteren işaretlerden bazıları, hilalin iki günlük denilecek kadar açık olması, mescidlerin sadece yol olarak kullanılması ve ani ölümlerin baş göstermesidir.⁸²³²

٨٢٣٣- مِنْ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ هَلَاكُ الْعَرَبِ. ح

8233. Kıyamet yaklaştığında Araplar helak olur.⁸²³³

٨٢٣٤- مِنْ اقْتِرَابِ السَّاعَةِ كَثْرَةُ الْقَطْرِ وَقِلَّةُ النَّبَاتِ وَكَثْرَةُ الْقُرَاءِ وَقِلَّةُ الْفُقَهَاءِ وَكَثْرَةُ الْأُمَرَاءِ وَقِلَّةُ الْأَمْنَاءِ. ض

8234. Yağmurun çoğalıp bitkilerin azalması, Kuran okuyanların artıp dini bilenlerin azalması, idarecilerin çoğalıp emin olanların ise azalması kıyametin yaklaştığının delillerindendir.⁸²³⁴

⁸²³⁰ Beyhakî, Şuab,

⁸²³¹ Taberânî, X, 198.

⁸²³² Taberânî, Sağîr, II, 260.

⁸²³³ Müttekî, nr. 38471.

⁸²³⁴ Heysemî, VII, 331.

٨٢٣٥- مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ الشَّرْكُ بِاللَّهِ وَالْيَمِينُ الْغَمُوسُ. ح

8235. Büyük günahların en büyüklerinden biri Allah'a şirk koşturmak, bir başkası da yalan yere yemin etmektir.⁸²³⁵

٨٢٣٦- مِنْ إِكْفَاءِ الدِّينِ تَفْصُحُ التَّبْطِ وَأَتَّخَذَهُمُ الْقُصُورَ فِي الْأَمْصَارِ. ح

8236. Nebatilerin her yere yayılıp şehirlerde saray sahibi olmaları, dinin zayıfladığını gösterir.⁸²³⁶

٨٢٣٧- مِنْ بَرَكَاتِ الْمَرْأَةِ تَبْكِيهَا بِالْأُنْتَى. ض

8237. Kadının ilk çocuğunu kız doğurması, onun bereketli olduğundanır.⁸²³⁷

٨٢٣٨- مِنْ تَمَامِ التَّحِيَّةِ الْأَخْذُ بِالْيَدِ. ح

8238. Tam selamlaşma, tokalaşmakla olur.⁸²³⁸

٨٢٣٩- مِنْ تَمَامِ عِيَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدُكُمْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ وَيَسْأَلَهُ كَيْفَ هُوَ وَتَمَامُ تَحِيَّتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمَصَافَحَةُ. ح

8239. Hasta ziyaretinin tam olması ziyaretçinin elini hastanın alına koyarak ona hal hatır sorması, selamlaşmanın tam olması da kişilerin birbirleriyle musafaha yapmasıyla olur.⁸²³⁹

٨٢٤٠- مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ سُكُونُ الْأَطْرَافِ. ض

8240. Organların hareket etmemesi, namazın tam olmasının gereklerindedir.⁸²⁴⁰

٨٢٤١- مِنْ تَمَامِ النُّعْمَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ وَالْفُورُ مِنَ النَّارِ. ح

⁸²³⁵ Beyhakî, III, 409.

⁸²³⁶ Taberârû, XII, 221.

⁸²³⁷ İbni Asâkir, VIII, 255.

⁸²³⁸ Müttekî, nr. 25346.

⁸²³⁹ Ahmed, V, 259.

⁸²⁴⁰ İbni Asâkir, LVI, 236.

8241. Cennete girip cehennemden kurtulmak nimetin tamamlanmasıdır.⁸²⁴¹

٨٢٤٢- مِنْ حُسْنِ الصَّلَاةِ إِقَامَةُ الصَّفِّ. صَح

8242. Safların düzgün olması, namazın güzel olmasıdır.⁸²⁴²

٨٢٤٣- مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَغْنِيهِ. صَح

8243. Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeylerle uğraşmaması, müslümanlığının güzelliğindendir.⁸²⁴³

٨٢٤٤- مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ ظَنِّهِ. ض

8244. Hüsnü zan sahibi olması, kişinin iyi kul oluşundandır.⁸²⁴⁴

٨٢٤٥- مِنْ حِينَ يَخْرُجُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنْزِلِهِ إِلَى مَسْجِدِهِ فَرَجُلٌ تَكْتُبُ حَسَنَةً وَالْأُخْرَى تَمْحُو سَيِّئَةً. صَح

8245. Mescide gitmek için evinden çıkan kişinin attığı her bir adıma bir sevap yazılır, bir günahı da silinir.⁸²⁴⁵

٨٢٤٦- مِنْ خُلَفَائِكُمْ خَلِيفَةٌ يَخْتُو الْمَالَ حَتَّى لَا يَغْدُهُ عَدَا. صَح

8246. Başınıza öyle bir halife gelir ki o malı sayarak değil, avuç avuç dağıtır.⁸²⁴⁶

٨٢٤٧- مِنْ خَيْرِ خِصَالِ الصَّائِمِ السَّوَاكُ. ح

8247. Oruç tutanın yapacağı en iyi işlerden biri de misvak kullanmaktır.⁸²⁴⁷

⁸²⁴¹ Müttekî, nr. 2520.

⁸²⁴² Hâkim, I, 337.

⁸²⁴³ Ahmed, I, 201; Taberânî, III, 128.

⁸²⁴⁴ İbni Adî, III, 291.

⁸²⁴⁵ Hâkim, I, 388; Beyhakî, Şuab, II, 64.

⁸²⁴⁶ Ahmed, III, 60; Müttekî, nr. 38672.

⁸²⁴⁷ Taberânî, Evsât, VIII, 209; Dârekutnî, II, 203; Beyhakî, IV, 272.

٨٢٤٨- مِنْ خَيْرِ طَبِيعِكُمُ الْمِسْكُ. صَح

8248. Kokularınızın en iyisi, misktir.⁸²⁴⁸

٨٢٤٩- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ الْخُلُقِ وَمِنْ شَقَاوَتِهِ سُوءُ الْخُلُقِ. ض

8249. Kişinin mutluluğu güzel ahlak, mutsuzluğu da kötü ahlak sahibi olmasına bağlıdır.⁸²⁴⁹

٨٢٥٠- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يُشَبَّهَ أَبَاهُ. ض

8250. Kişinin babasına benzemesi mutluluk sebebidir.⁸²⁵⁰

٨٢٥١- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ حَقُّهُ لِخَيْتِهِ. ض

8251. Kişinin sakalının hafif olması, onu mutlu eder.⁸²⁵¹

٨٢٥٢- مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ اسْتِخَارَتُهُ اللَّهَ وَمِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللَّهَ

وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهَ وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سُخْطُهُ بِمَا قَضَى اللَّهَ لَهُ. ح

8252. Allah'dan hayırlısını dilemesi, takdir ettiğine rıza göstermesi insanoğlunun iyi olduğunun işaretidir; Allah'dan hayırlısını dilememesi, onun takdirine rıza göstermemesi de insanoğlunun kötü olduğunun işaretidir.⁸²⁵²

٨٢٥٣- مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْجِلْمُ وَالْحَيَاءُ وَالْحِجَامَةُ وَالسَّوَاكُ وَالتَّعَطُّرُ وَكَثْرَةُ

الْأَزْوَاجِ. صَح

8253. Haya, ağırbaşlı olma, kan aldırma, misvak kullanma, güzel koku sürünme ve çokça evlenme peygamberlerin sünnetlerindendir.⁸²⁵³

⁸²⁴⁸ Müttekî, nr. 17347.

⁸²⁴⁹ Beyhakî, Şuab, VI, 249.

⁸²⁵⁰ Deylemî, IV, 7.

⁸²⁵¹ İbni Adî, VII, 167; Heysemî, V, 164.

⁸²⁵² Hâkim, I, 699; Beyhakî, Şuab, I, 129.

⁸²⁵³ Taberânî, XI, 186; Beyhakî, Şuab, VI, 137; Heysemî, IV, 253.

٨٢٥٤- مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تَذَرَكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءُ. صَح

8254. Kıyamet koparken ölü değil de diri olan insanlar, insanların en kötüleridir.⁸²⁵⁴

٨٢٥٥- مِنْ شُكْرِ النِّعْمَةِ إِفْشَاؤُهَا. صَح

8255. Verilen nimeti başkalarına anlatmak da bir şükürdür.⁸²⁵⁵

٨٢٥٦- مِنْ فَهْمِ الرَّجُلِ رِفْقَهُ فِي مَعِيشَتِهِ. ح

8256. Kişinin işinde yumuşak davranması, anlayış sahibi olduğunun göstergesidir.⁸²⁵⁶

٨٢٥٧- مِنْ فَهْمِ الرَّجُلِ أَنْ يُصْلِحَ مَعِيشَتَهُ وَلَيْسَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا طَلَبُ مَا يُصْلِحُكَ. ض

8257. Kişinin geçimini yoluna koyması ince anlayışındandır, kendisini geçindirecek şeyi araması dünya sevgisi değildir.⁸²⁵⁷

٨٢٥٨- مِنْ كَرَامَةِ الْمُؤْمِنِ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى نَقَاءُ ثَوْبِهِ وَرِضَاهُ بِالْيَسِيرِ. ض

8258. Elbisesinin temiz olması ve aza kanaat etmesi müminin Allah katındaki değerinin işaretidir.⁸²⁵⁸

٨٢٥٩- مِنْ كَرَامَتِي عَلَى رَبِّي أَنِّي وَلَدْتُ مَخْتُونًا وَلَمْ يَر أَحَدٌ سَوْءَتِي. ح

8259. Rabbimin bana olan ikramlarından biri de sünnetli olarak doğmam ve edep yerimin kimse tarafından görülmemesidir.⁸²⁵⁹

٨٢٦٠- مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ كِتْمَانُ الْمَصَائِبِ وَالْأَمْرَاضِ وَالصَّدَقَةِ. صَح

8260. Musibet, hastalık ve sadakaları gizlemek iyiliklerdendir.⁸²⁶⁰

⁸²⁵⁴ Heysemî, II, 72; Müttekî, nr. 38473.

⁸²⁵⁵ Abdürrezzâk, X, 425.

⁸²⁵⁶ Ahmed, V, 194; Taberânî, Şâmiyyîn, II, 654; Ebû Nuaym, I, 211.

⁸²⁵⁷ İbni Adî, III, 1197; Müttekî, nr. 5439.

⁸²⁵⁸ Taberânî, XII, 395; Ebû Nuaym, II, 7; Heysemî, V, 132.

⁸²⁵⁹ Taberânî, Evsât, VI, 188; Heysemî, VIII, 224.

⁸²⁶⁰ Ebû Nuaym, VIII, 197.

٨٢٦١- مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ إِطْعَامُ الْمُسْلِمِ السَّعْبَانَ. صَح

8261. Aç bir müslümanı doyurmak bağışlanmayı gerektiren hususlardandır.⁸²⁶¹

٨٢٦٢- مِمَّا الَّذِي يُصَلِّي عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ خَلْفَهُ. ض

8262. Meryem oğlu İsa'nın arkasında namaz kılan kişi bizden, ehl-i beyttendir.⁸²⁶²

٨٢٦٣- مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مِنْ هَذَا الْمَالِ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَسْأَلَهُ فَلْيَقْبَلْهُ فَإِنَّمَا هُوَ رِزْقٌ سَاقَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ. صَح

8263. İstemediği halde kendisine bir mal verilen kişi onu alıp kabul etsin; zira o Allah'dan gelen bir rızıktır.⁸²⁶³

Eziyet Edenler

٨٢٦٤- مَنْ آذَى الْمُسْلِمِينَ فِي طَرِيقِهِمْ وَجَبَتْ عَلَيْهِ لَعْنَتُهُمْ. ح

8264. Müslümanlara yollarda sıkıntı verenler, laneti hak ederler.⁸²⁶⁴

٨٢٦٥- مَنْ آذَى الْعَبَّاسَ فَقَدْ آذَانِي إِنَّمَا عَمُّ الرَّجُلِ صِنُو أَبِيهِ. ح

8265. Abbas'a eziyet eden bana eziyet etmiş gibidir; zira kişinin amcası baba yerindedir.⁸²⁶⁵

٨٢٦٦- مَنْ آذَى عَلِيًّا فَقَدْ آذَانِي. صَح

8266. Ali'ye eziyet eden bana eziyet etmiş olur.⁸²⁶⁶

٨٢٦٧- مَنْ آذَى شَعْرَةَ مِنِّي فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ

⁸²⁶¹ Hâkim, II, 570.

⁸²⁶² Suyûtî, Sağır, nr. 8262.

⁸²⁶³ Ahmed, II, 292:

⁸²⁶⁴ Taberânî, III, 179.

⁸²⁶⁵ İbni Asâkir, XXVI, 318.

⁸²⁶⁶ Ahmed, III, 483; Buhârî, Kebîr, VI, 306; Hâkim, III, 131; Heysemî, IX, 129.

8267. Benim bir kılıma eza eden bana eza etmiş, bana eza eden de Allah'a eza etmiş olur.⁸²⁶⁷

٨٢٦٨- مَنْ آذَى أَهْلَ الْمَدِينَةِ آذَاهُ اللَّهُ وَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ. ح

8268. Medine halkına eziyet edene Allah cezasını verir; Allah'la birlikte meleklerin ve bütün insanların laneti onun üzerine olur; artık onun ne tevbesi ne de fidyesi kabul olunur.⁸²⁶⁸

٨٢٦٩- مَنْ آذَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ. ح

8269. Bir müslümana eziyet eden bana eziyet etmiş, bana eziyet eden de Allah'a eziyet etmiş olur.⁸²⁶⁹

٨٢٧٠- مَنْ آذَى ذِمِّيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ وَمَنْ كُنْتُ خَصْمُهُ خَصْمَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8270. Azınlıklardan birine eziyet eden kişinin kıyamet günü düşmanı ben olurum; ben düşmanı olduğum kişiyi de kıyamet günü mağlup ederim.⁸²⁷⁰

Çeşitli Hadisler

٨٢٧١- مَنْ أَمَّنَ رَجُلًا عَلَى دِمِهِ فَقَتَلَهُ فَأَنَا بَرِيءٌ مِنَ الْقَاتِلِ وَإِنْ كَانَ الْمَقْتُولُ كَافِرًا. صَح

8271. Birisine canı hususunda güvence verip de sonra onu öldüren kişiyle benim bir alakam olmaz, isterse öldürülen kişi kafir olsun durum değişmez.⁸²⁷¹

٨٢٧٢- مَنْ آوَى ضَالَّةً فَهُوَ ضَالٌّ مَا لَمْ يُعْرِفْهَا. صَح

8272. Kaybolan bir malı elinde tutan onu ilan etmedikçe dalalet içindedir.⁸²⁷²

⁸²⁶⁷ İbni Asâkir, LIV, 308.

⁸²⁶⁸ Heysemî, III, 307.

⁸²⁶⁹ Taberânî, Evsat, IV, 60; Heysemî, II, 179.

⁸²⁷⁰ Hatîb, VIII, 370.

⁸²⁷¹ Ukaylî, II, 215; Ebû Nuaym, III, 324; Heysemî, VI, 285; Mütttekî, nr. 10930.

⁸²⁷² Müslim, Lukata, 12; Ahmed, III, 117; Beyhakî, VI, 191.

٨٢٧٣- مَنْ آوَى يَتِيمًا أَوْ يَتِيمَيْنِ ثُمَّ صَبَرَ وَاحْتَسَبَ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ. ح

8273. Bir veya iki yetimi yanında barındırıp mükafatını Allah'dan bekleyerek onların sıkıntılarına sabreden kişi ile ben cennette parmaklar gibi birbirimize yakın oluruz.⁸²⁷³

٨٢٧٤- مَنْ ابْتَعَ طَعَامًا فَلَا يَبِغُهُ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ. صَح

8274. Yiyecek bir şey satın alan kişi, onu teslim almadıkça bir başkasına satmasın.⁸²⁷⁴

٨٢٧٥- مَنْ ابْتَعَ مَمْلُوكًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا يُطْعِمُهُ الْحُلُوءَ فَإِنَّهُ أَطْيَبُ لِنَفْسِهِ.

8275. Bir köle satın alan kişi Allah'a hamd etsin ve ona ilk olarak tatlı bir şey yedirsin; böyle şeyler onun gönlünü hoş eder.⁸²⁷⁵

٨٢٧٦- مَنْ ابْتَغَى الْعِلْمَ لِيَبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ أَوْ يُمَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءَ أَوْ تُقْبَلَ أَفْنِدُهُ النَّاسِ إِلَيْهِ فَإِلَى النَّارِ. صَح

8276. Alimlere övünmek, cahillerle cedelleşmek veya insanların sevgisini kazanmak için ilim öğrenen kişinin gideceği yer cehennemdir.⁸²⁷⁶

٨٢٧٧- مَنْ ابْتَغَى الْقَضَاءَ وَسَأَلَ فِيهِ شُفْعَاءَ وَكَلَّ إِلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَكْرَهَ عَلَيْهِ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَلَكًا يُسَدِّدُهُ. ح

8277. Kadılık görevi isteyen kişi o göreve aracı koyarsa kendi haline bırakılır; kime istemediği halde zorla verilirse Allah ona doğru yolu gösteren bir melek görevlendirir.⁸²⁷⁷

٨٢٧٨- مَنْ ابْتُلِيَ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ فَأَخْسَنَ إِلَيْهِنَّ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ. صَح

⁸²⁷³ Taberânî, Evsat, XV, 291.

⁸²⁷⁴ Ahmed, I, 408.

⁸²⁷⁵ Müttekî, nr. 25065; İbni Arrâk, II, 254.

⁸²⁷⁶ Hâkim, I, 119; Beyhakî, Şuab, II, 283.

⁸²⁷⁷ Beyhakî, X, 100; Münzirî, III, 162; Müttekî, nr. 14944; Zeylâî, IV, 69.

8278. Kız çocuklarıyla imtihan olup da onlara güzelce bakan kişiye o çocuklar cehenneme karşı birer siper olurlar.⁸²⁷⁸

٨٢٧٩- مَنْ ابْتَلِيَ بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَلْيَعْدِلْ بَيْنَهُمْ فِي لِحْظِهِ وَإِشَارَتِهِ وَمَقْعَدِهِ وَمَجْلِسِهِ. ض

8279. Müslümanlar arasında hüküm vermekle görevlendirilen kişi onlara karşı bakışında, işaretinde, oturma yerlerini göstermede adil davransın.⁸²⁷⁹

٨٢٨٠- مَنْ ابْتَلِيَ بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَلَا يَرْفَعُ صَوْتَهُ عَلَى أَحَدٍ الْخَصْمَيْنِ مَا لَا يَرْفَعُ عَلَى الْآخَرِ. ض

8280. Müslümanlar arasında hüküm vermekle imtihan olan kişi, taraflardan birine diğerine hitap ettiğinden daha yüksek sesle hitap etmesin.⁸²⁸⁰

٨٢٨١- مَنْ ابْتَلِيَ فَصَبَرَ وَأَعْطِيَ فَشَكَرَ وَظَلِمَ فَعَفَرَ وَظَلَمَ فَاسْتَغْفَرَ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ.

8281. Kendilerine musibet verildiğinde sabreden, nimet verildiğinde şükreden, zulme uğradığında affeden, haksızlık yaptığında özür dileyen kimseler emniyete kavuşan ve hidayet üzere olan insanlardır.⁸²⁸¹

٨٢٨٢- مَنْ أُنْبِيَ بَلَاءٌ فَذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ وَإِنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ. صَح

8282. Başına bir musibet gelen o musibetin Allah'dan geldiğini açıklarsa ona şükretmiş, gizlerse nankörülük etmiş olur.⁸²⁸²

٨٢٨٣- مَنْ أَتَى الْمَسْجِدَ لِشَيْءٍ فَهُوَ حَظُّهُ. ح

8283. Kişi mescide ne niyetle giderse, eline geçecek olan odur.⁸²⁸³

⁸²⁷⁸ Ahmed, V, 183.

⁸²⁷⁹ Taberânî, XXIII, 284; Beyhakî, X, 135.

⁸²⁸⁰ Taberânî, XXIII, 285; Beyhakî, II, 78.

⁸²⁸¹ Beyhakî, Şuab, IX, 459.

⁸²⁸² Ebû Dâvûd, Edeb 12; Münziri, II, 77; Müttekî, nr. 6436.

⁸²⁸³ Beyhakî, Şuab, II, 392.

٨٢٨٤- مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةُ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً. صَح

8284. Kahine gidip de ona bir şey soran kişinin kırk gün namazı kabul olunmaz.⁸²⁸⁴

٨٢٨٥- مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ. ح

8285. Falcıya veya kahine gidip de onun söylediklerine inan kişi, Muhammed'e indirilene inanmamış demektir.⁸²⁸⁵

٨٢٨٦- مَنْ أَتَى فِرَاشَهُ وَهُوَ يَنْوِي أَنْ يَقُومَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فَعَلَبَتْهُ عَيْنُهُ حَتَّى

يُصْبِحَ كُتِبَ لَهُ مَا نَوَى وَكَانَ نَوْمُهُ صَدَقَةً عَلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ. ح

8286. Gece namazına niyet edip de uykusundan uyanamayıp sabaha kadar uyuyan kişiye niyet ettiği namazın sevabı yazılır; uykusu da rabbinden kendisine bir sadaka olarak kalır.⁸²⁸⁶

٨٢٨٧- مَنْ أَتَى الْجُمُعَةَ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ كَانَتْ لَهُ ظُهُرًا. ض

8287. Cuma namazına imamın hutbe okuduğu sırada gelen kişinin namazı öğle namazı olur.⁸²⁸⁷

٨٢٨٨- مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ أَوْ أَتَى امْرَأَةً حَائِضًا أَوْ أَتَى امْرَأَةً فِي دُبُرِهَا

فَقَدْ بَرِيَءٌ مِمَّا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ. ح

8288. Falcıya gidip de onun dediklerini doğrulayan, aybaşı halindeki eşiyle ilişki kuran, ona arkadan yaklaşan kimse Muhammed'e indirilenden uzaklaşmış olur.⁸²⁸⁸

٨٢٨٩- مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ حُجِبَتْ عَنْهُ التَّوْبَةُ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فَإِنْ صَدَّقَهُ

بِمَا قَالَ كَفَرَ. ض

⁸²⁸⁴ Müslim, Selâm 125; Beğavî, XII, 128.

⁸²⁸⁵ Beyhakî, VIII, 135; Münziri, IV, 36; Müttekî, nr. 17678.

⁸²⁸⁶ Hâkim, III, 189.

⁸²⁸⁷ İbni Asâkir, VI, 415; Müttekî, nr. 21113.

⁸²⁸⁸ Ebû Dâvûd, Tıb 21; Beğavî, XII, 181; Heysemî, V, 117; Müttekî, nr. 17675.

8289. Kahine gidip ona bir şey soranın kırk gün tevbesi kabul olunmaz, onun dediğine inananın imanı kalmaz.⁸²⁸⁹

٨٢٩٠- مَنْ أَتَى إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافَتْهُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَادْعُوا لَهُ.

8290. Size iyilik yapana iyilikle karşılık verin, verecek birşey bulamazsanız ona dua edin.⁸²⁹⁰

٨٢٩١- مَنْ أَتَى امْرَأَتَهُ فِي خِيضِهَا فَلْيَتَصَدَّقْ بِدِينَارٍ وَمَنْ أَتَاهَا وَقَدْ أَذْبَرَ الدَّمَّ عَنْهَا وَلَمْ تَغْتَسِلْ فَنِصْفُ دِينَارٍ. ح

8291. Eşine ayhalinde yaklaşan kişi bir dinar tasadduk etsin; eşinin karı kesildiği ancak henüz yıkanmadığı zamanda yaklaşan da yarım dinar tasadduk etsin.⁸²⁹¹

٨٢٩٢- مَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ مُتَنَصِّلًا فَلْيَقْبَلْ ذَلِكَ مِنْهُ مُحِقًّا أَوْ مُبْطِلًا فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ لَمْ يَرِدْ عَلَى الْحَوْضِ. ح

8292. Kişi samimi olsun olsun kendisine özür dilemek üzere gelen din kardeşinin özrünü kabul etsin; böyle yapmazsa Kevser Havuzunun başında yanına gelemesin.⁸²⁹²

٨٢٩٣- مَنْ اتَّبَعَ الْجَنَازَةَ فَلْيُخِمِلْ بِجَوَانِبِ السَّرِيرِ كُلِّهَا. ض

8293. Cenazeye katılan kişi, tabutun her tarafından taşımaya çalışsın.⁸²⁹³

٨٢٩٤- مَنْ اتَّبَعَ كِتَابَ اللَّهِ هَدَاهُ مِنَ الضَّلَالَةِ وَوَقَّاهُ سُوءَ الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8294. Allah'ın kitabına uyanı Allah'ın kitabı sapıklıktan kurtardığı gibi, kıyamet gününde onu kötü hesaptan da korur.⁸²⁹⁴

⁸²⁸⁹ Taberânî, XX, 69.

⁸²⁹⁰ Hâkim, II, 64; Beyhakî, IV, 199; Heysemî, VIII, 181.

⁸²⁹¹ Taberânî, X, 95.

⁸²⁹² Hâkim, IV, 170; Münziri, III, 321.

⁸²⁹³ Müttekî, nr: 42336.

⁸²⁹⁴ Taberânî, XII, 48; Heysemî, I, 169, VII, 67.

۸۲۹۵- مَنْ أَتَىٰ عَلَيْهِ سِتُّونَ سَنَةً فَقَدْ أَعْدَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ فِي الْعُمْرِ ح

8295. Allah altmış yaşına gelen kişinin mazaretini kabul etmez.⁸²⁹⁵

۸۲۹۶- مَنْ أَتَتْهُ هَدِيَّةٌ وَعِنْدَهُ قَوْمٌ جُلُوسٌ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِيهَا ح

8296. Başkaları yanında kendisine hediye gelen kişinin o hediyesine yanındakiler de ortaktır.⁸²⁹⁶

۸۲۹۷- مَنْ اتَّخَذَ مِنَ الْخَدَمِ غَيْرَ مَا يَنْكُحُ ثُمَّ بَغَيْنَ فَعَلَيْهِ مِثْلُ آثَامِهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ آثَامِهِنَّ شَيْءٌ ض

8297. Kişi nikahı altında olmayanlardan hizmetçi edinir de o hizmetçilerden biri zina ederse onun günahı kadar kendisine günah yazılır ve onun günahından da bir şey eksilmez.⁸²⁹⁷

Allah Korkusu

۸۲۹۸- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ عَاشَ قَوِيًّا وَسَارَ فِي بِلَادِهِ آمِنًا ض

8298. Takva sahibi güçle yaşar, güvenle dolaşır.⁸²⁹⁸

۸۲۹۹- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ أَهَابَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ وَمَنْ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ أَهَابَهُ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ض

8299. Allah'dan korkanlardan her şey korkar, ondan korkmayanlardan ise hiçbir şey korkmaz.⁸²⁹⁹

۸۳۰۰- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ كُلَّ لِسَانَةٍ وَلَمْ يُشَفَّ غَيْظُهُ ض

8300. Allah'dan korkanın dili kırıcı olmaz, öfkesinin gereğini de yapmaz.⁸³⁰⁰

⁸²⁹⁵ Ahmed, III, 320; Beyhakî, III, 370; Hatîb, I, 290.

⁸²⁹⁶ Taberânî, III, 97; Hatîb, XIV, 252; Heysemî, IV, 148.

⁸²⁹⁷ Heysemî, IV, 298; Müttekî, nr. 25018.

⁸²⁹⁸ Ebû Nuaym, II, 177; Zebîdî, VIII, 621; Aclûnî, I, 373.

⁸²⁹⁹ Müttekî, nr. 5883; Zebîdî, VIII, 621.

⁸³⁰⁰ Irâkî, III, 146; Müttekî, nr. 5640; Zebîdî, VIII, 25; Aclûnî, II, 412.

۸۳۰۱- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَقَاهُ كُلَّ شَيْءٍ ض.

8301. Allah'dan korkanı Allah herşeyden korur. ⁸³⁰¹

Çeşitli Hadisler

۸۳۰۲- مَنْ أَتَكَلَ ثَلَاثَةً مِنْ صَلَاتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاحْتَسَبَهُمْ عَلَى اللَّهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. ح

8302. Üç çocuğunu Allah yolunda kaybedip de sevabını ondan bekleyen kişilere cennet vacip olur. ⁸³⁰²

۸۳۰۳- مَنْ أَتَيْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ وَمَنْ أَتَيْتُمْ عَلَيْهِ شَرًّا وَجَبَتْ لَهُ النَّارُ أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ. ص ح

8303. Sizin hayırla övdüğünüz kişiye cennet, kötülükle yediğiniz kişiye de cehennem vacip olur; sizler Allah'ın yer yüzündeki şahidlerisiniz. ⁸³⁰³

۸۳۰۴- مَنْ اجْتَنَبَ أَرْبَعًا دَخَلَ الْجَنَّةَ الدَّمَاءَ وَالْأَمْوَالَ وَالْفُرُوجَ وَالْأَشْرِيَّةَ. ح

8304. Dört şeyden sakınan cana kıyma, haram yeme, zina etme ve içki içmeden sakınan kişi cennete girer. ⁸³⁰⁴

۸۳۰۵- مَنْ أَجْرَى اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ فَرْجًا لِمُسْلِمٍ فَرَجَ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ض

8305. Allah kimin eliyle bir müslümanın sıkıntısını giderirse, o kişiden de dünya ve ahiret sıkıntılarını giderir. ⁸³⁰⁵

۸۳۰۶- مَنْ أَجَلَ سُلْطَانُ اللَّهِ أَجَلَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8306. Allah'ın sultanına değer verene Allah da kıyamet günü değer verir. ⁸³⁰⁶

⁸³⁰¹ Hatib, XIV, 431; Müttekî, nr. 8584; Zebîdî, VIII, 621; Aclûrî, II, 305.

⁸³⁰² Münzirî, III, 77; Müttekî, nr. 6555.

⁸³⁰³ Müslim, Cenaiz 60; Nesâî, Cenaiz 49; Ahmed, III, 186.

⁸³⁰⁴ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 304; Müttekî, nr. 43424.

⁸³⁰⁵ Hatib, VI, 174; İbni Asâkir, VII, 358; Müttekî, nr. 43083.

⁸³⁰⁶ Suyûtî, Sağîr, nr. 8306.

٨٣٠٧- مَنْ أَحَاطَ حَاطِطًا عَلَى أَرْضٍ فَهِيَ لَهُ. صح

8307. Ölü bir araziyi ihya edip etrafını çeviren kişi, o araziye sahip olur.⁸³⁰⁷

Sevme

٨٣٠٨- مَنْ أَحَبَّ اللَّهَ وَأَبْغَضَ اللَّهَ وَأَعْطَى اللَّهَ وَمَنَعَ اللَّهَ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ. صح

8308. Allah için seven, Allah için düşmanlık eden, Allah için veren ve Allah için esirgeyen kişinin imanı kemale erer.⁸³⁰⁸

٨٣٠٩- مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ. صح

8309. Kim Allah'a kavuşmayı isterse Allah da ona kavuşmayı ister, kim Allah'a kavuşmayı istemezse Allah da ona kavuşmayı istemez.⁸³⁰⁹

٨٣١٠- مَنْ أَحَبَّ الْأَنْصَارَ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَمَنْ أَبْغَضَ الْأَنْصَارَ أَبْغَضَهُ اللَّهُ. ح

8310. Kim ensarı severse Allah da onu sever, kim ensara buğzederse Allah da ona buğzeder.⁸³¹⁰

٨٣١١- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكْثُرَ اللَّهُ خَيْرَ بَيْتِهِ فَلْيَتَوَضَّأْ إِذَا خَضَرَ غَدَاؤُهُ وَإِذَا رُفِعَ ض.

8311. Kim evindeki bereketin artmasını isterse sofrayı hazırladığı ve kaldırıldığı zaman abdest alsın.⁸³¹¹

٨٣١٢- مَنْ أَحَبَّ شَيْئًا أَكْثَرَ مِنْ ذِكْرِهِ. ض

8312. Kişi sevdiği şeyi çok anar.⁸³¹²

٨٣١٣- مَنْ أَحَبَّ دُنْيَاهُ أَضَرَّ بِآخِرَتِهِ وَمَنْ أَحَبَّ آخِرَتَهُ أَضَرَّ بِدُنْيَاهُ فَاتَّبِعُوا مَا

يَنْبَغِلِي مَا يَنْفِي. صح

⁸³⁰⁷ Ebû Dâvûd, Harac 37; Ahmed, V, 12; Taberânî, VII, 252.

⁸³⁰⁸ Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Taberânî, VIII, 159; Beğavî, I, 39.

⁸³⁰⁹ Müslim, Zikir 14-15; Ahmed, II, 313; Beğavî, V, 263.

⁸³¹⁰ İbni Ebî Şeybe, XII, 158; Ahmed, II, 501; Taberânî, III, 299.

⁸³¹¹ İbni Adî, VI, 2084; Münziri, III, 151; Müttekî, nr. 40795.

⁸³¹² Müttekî, nr. 1829; Zebidî, V, 20; Aclûnî, II, 307.

8313. Dünyasını seven ahiretine zarar verir, ahiretini seven dünya-
sına zarar verir, siz ebedi olanı geçici olana tercih edin. ⁸³¹³

٨٣١٤- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَسْبِقَ الدَّائِبَ الْمُجْتَهِدَ فَلْيَكُفَّ عَنِ الذُّنُوبِ. ص

8314. Sürekli çalışıp salih amel işleyen birini geçmek isteyen kişi, gü-
nahlardan sakınsın. ⁸³¹⁴

٨٣١٥- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ الرَّجَالُ قِيَامًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. ح

8315. İnsanların kendisi için ayağa kalkmasını isteyen cehennemdeki
yerine hazır olsun. ⁸³¹⁵

٨٣١٦- مَنْ أَحَبَّ فِطْرَتِي فَلْيَسْتَسِنِّ بِسُنَّتِي وَإِنْ مِنْ سُنَّتِي النِّكَاحِ. ح

8316. Benim yolumu seven sünnetimle amel etsin, benim sünnetle-
rimden biri de evlenmektir. ⁸³¹⁶

٨٣١٧- مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا حَشَرَهُ اللَّهُ فِي زُمْرَتِهِمْ. ص

8317. Bir topluluğu seven kişi onlarlar birlikte dirilir. ⁸³¹⁷

٨٣١٨- مَنْ أَحَبَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَدْ أَحْبَبَنِي وَمَنْ أَبْغَضَهُمَا فَقَدْ أَبْغَضَنِي. ح

8318. Hasan ile Hüseyin'i seven beni sevmiş, onlara düşmanlık eden
de bana düşmanlık etmiştir. ⁸³¹⁸

٨٣١٩- مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ أَحْبَبَنِي وَمَنْ أَبْغَضَ عَلِيًّا فَقَدْ أَبْغَضَنِي. ص

8319. Ali'yi seven beni sevmiş, Ali'ye düşmanlık eden bana düşman-
lık etmiştir. ⁸³¹⁹

٨٣٢٠- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ

بْنِ عَبْدِ اللَّهِ. ص

⁸³¹³ Ahmed, IV, 175; Hâkim, IV, 308; Beyhakî, III, 370.

⁸³¹⁴ Ebû Nuaym, X, 400; Müttekî, nr. 10236.

⁸³¹⁵ Taberânî, XIX, 352.

⁸³¹⁶ Beyhakî, VII, 78; İbni Adî, VII, 2549; Heysemî, IV, 252; Müttekî, nr. 44413.

⁸³¹⁷ Taberânî, III, 3; Heysemî, X, 281; Aclûnî, II, 309.

⁸³¹⁸ Taberânî, III, 40; İbni Asâkir, IV, 205; Müttekî, nr. 34268.

⁸³¹⁹ Hâkim, III, 130; Heysemî, IX, 132; Müttekî, nr. 32902.

8320. Yeryüzünde yürüyen bir şehide bakmak isteyen Talha İbni Ubeydullah'a baksın.⁸³²⁰

٨٣٢١- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصِلَ أَبَاهُ فِي قَبْرِهِ فَلْيَصِلْ إِخْوَانَ أَبِيهِ مِنْ بَعْدِهِ. صَح

8321. Kabrinde babasını ziyaret etmek isteyen kişi, ölümünden sonra onun dostlarını ziyaret etsin.⁸³²¹

٨٣٢٢- مَنْ أَحَبَّ أَنْ تَسْرُهُ صَحِيفَتُهُ فَلْيُكْتِزْ فِيهَا مِنَ الْاِسْتِغْفَارِ. ح

8322. Amel defteriyle sevinmek isteyen kişi, çokça istiğfar etsin.⁸³²²

٨٣٢٣- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَجِدَ طَعْمَ الْإِيمَانِ فَلْيُحِبِّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ.

8323. İmanın tadını tadmak isteyen kişi, sevdiği kişiyi yalnız Allah için sevsin.⁸³²³

٨٣٢٤- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ وَأَنْ يُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ. صَح

8324. Rızkının artıp ecelinin geciktirilmesini isteyen kişi, akrabalarını ziyaret etsin.⁸³²⁴

٨٣٢٥- مَنْ اخْتَجَبَ عَنِ النَّاسِ لَمْ يُحِبَّ عَنِ النَّارِ. ض

8325. İnsanları yanına yaklaştırmayan idareci, cehennemi boylar.⁸³²⁵

Kan Aldırma

٨٣٢٦- مَنْ اخْتَجَمَ لِسَبْعَ عَشْرَةَ مِنَ الشَّهْرِ وَتِسْعَ عَشْرَةَ وَإِخْدَى وَعِشْرِينَ كَانَ لَهُ

شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. صَح

8326. Her ayın onyeddi, ondokuz ve yirmibirinci günleri kan aldırarak kişi, bütün hastalıklardan şifa bulur.⁸³²⁶

⁸³²⁰ İbni Ebî Âsım, II, 614; Taberânî, I, 76; İbni Asâkir, VII, 80; Müttekî, nr. 33369.

⁸³²¹ İbni Asâkir, VII, 177; Münzirî, III, 323; Müttekî, nr. 25464.

⁸³²² Münzirî, II, 469; Heysemî, X, 208; Müttekî, nr. 2065.

⁸³²³ Ahmed, II, 298; Müttekî, nr. 24650.

⁸³²⁴ Müslim, Sıla 21; Beyhakî, VII, 27; Münzirî, III, 334.

⁸³²⁵ Müttekî, nr. 14686.

⁸³²⁶ Ebû Dâvûd, Tıb 5; Hâkim, IV, 210; Beyhakî, IX, 340.

۸۳۲۷- مَنْ اخْتَجَمَ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ لِسَبْعِ عَشْرَةَ مِنَ الشَّهْرِ كَانَ دَوَاءً لِدَاءِ سَنَةِ ض.

8327. Ayın onyedinci çarşamba günü kan aldırın kişi, o senenin hastalıklarından kurtulur.⁸³²⁷

۸۳۲۸- مَنْ اخْتَجَمَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ أَوْ يَوْمَ السَّبْتِ فَرَأَى فِي جَسَدِهِ وَضَحًا فَلَا يُلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. صَح

8328. Çarşamba veya cumartesi günü kan aldırın kişinin vücudunda bir beyazlık görülürse, o kişi kendisinden başkasını kınamasın.⁸³²⁸

۸۳۲۹- مَنْ اخْتَجَمَ يَوْمَ الْخَمِيسِ فَمَرَضَ فِيهِ مَاتَ فِيهِ. ض

8329. Perşembe günü kan aldırıp da ondan dolayı hastalanan kişi, o hastalığında ölür.⁸³²⁹

Çeşitli Hadisler

۸۳۳۰- مَنْ اخْتَكَّرَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ طَعَامَهُمْ ضَرَبَهُ اللَّهُ بِالْجَذَامِ وَالْإِفْلَاسِ. ض

8330. Müslümanların yiyeceklerini stoklayan kişiye, Allah cüzzamı ve iflası musallat kılar.⁸³³⁰

۸۳۳۱- مَنْ اخْتَكَّرَ حُكْرَةً يُرِيدُ أَنْ يُغْلِي بِهَا عَلَى الْمُسْلِمِينَ فَهُوَ خَاطِئٌ وَقَدْ بَرَأَتْ مِنْهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَرَسُولِهِ. ح

8331. Kim müslümanlara daha pahalı satmak niyetiyle bir malı piyasaya sürmez de depolarsa günahkar olur, Allah ve resulünün himayesinden de mahrum kalır.⁸³³¹

۸۳۳۲- مَنْ اخْتَكَّرَ طَعَامًا عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ يَوْمًا وَتَصَدَّقَ بِهِ لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ. ض

⁸³²⁷ İbni Adî, III, 1057; Heysemî, V, 93.

⁸³²⁸ Beğavî, XII, 151; Münzirî, IV, 316; Zebidî, IX, 517.

⁸³²⁹ Müttekî, nr. 28117.

⁸³³⁰ Zehebi, Nüzûn, IV, 322.

⁸³³¹ Ahmed, II, 351; Münzirî, II, 585; Heysemî, IV, 100.

8332. Ümmetimin yiyeceğini kırk gün stok edip de sonra onu tasadduk eden kişinin o sadakası kabul olunmaz.⁸³³²

٨٣٣٣- مَنْ أَخَذَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ. صَح

8333. Bizim dinimizde olmayan bir şey uyduranın uydurduğu o şey reddolunur.⁸³³³

٨٣٣٤- مَنْ أَخْرَمَ بِحَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ مِنَ الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى كَانَ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ض

8334. Hac ve umre niyetiyle Mescid-i Aksa'dan ihrama giren kişi, anasından doğduğu gün gibi tertemiz olur.⁸³³⁴

٨٣٣٥- مَنْ أَخْرَزَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّهُمَا. ض

8335. Ana babasını üzen kişi, onlara karşı gelmiş olur.⁸³³⁵

٨٣٣٦- مَنْ أَحْسَنَ إِلَى يَتِيمٍ أَوْ يَتِيمَةٍ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ. ض

8336. Kim bir oğlan veya yetim bir kız çocuğa iyilik ederse, kıyamet günü o kişi benimle işaret parmağıyla orta parmak gibi birbirimize yakın oluruz.⁸³³⁶

٨٣٣٧- مَنْ أَحْسَنَ الصَّلَاةَ حَيْثُ يَرَاهُ النَّاسُ ثُمَّ أَسَاءَهَا حَيْثُ يَخْلُو فَبِتِلْكَ اسْتِهَانَةٌ
اسْتِهَانٌ بِهَا رَبُّهُ. ض

8337. İnsanların gördüğü yerde namazı güzelce, tek başına kaldığında ise onu baştan savma kılan kimse rabbini hafife almış olur.⁸³³⁷

٨٣٣٨- مَنْ أَحْسَنَ فِي الْإِسْلَامِ لَمْ يُؤَاخِذْ بِمَا عَمِلَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَمَنْ أَسَاءَ فِي
الْإِسْلَامِ أَخِذَ بِالْأَوَّلِ وَالْآخِرِ. صَح

⁸³³² Irâkî, II, 74; Müttekî, nr. 9710; Zebidî, V, 478.

⁸³³³ Müslim, Akdiye 17; Ebû Dâvûd, Sünnet 5; Ahmed, VI, 240; Beyhakî, X, 119.

⁸³³⁴ Müttekî, nr. 11802, 11803.

⁸³³⁵ Müttekî, nr. 45537, 45548.

⁸³³⁶ Beğavî, I, 523; Müttekî, nr. 5999, 6032.

⁸³³⁷ Beyhakî, II, 290; Münzirî, I, 67; Heysemî, X, 221.

8338. Müslüman olduktan sonra iyi olan kimse önceki yaptıklarından sorumlu tutulmaz; müslüman olduktan sonra kötü olmaya devam eden kişi ise hem öncesinden, hem de sonrasından sorumlu tutulur.⁸³³⁸

٨٣٣٩- مَنْ أَحْسَنَ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ كَفَاهُ اللَّهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ أَصْلَحَ سِرِيرَتَهُ أَصْلَحَ اللَّهُ عَلَانِيَتَهُ. ح

8339. Allah ile kendi arasını düzelten kişinin Allah da insanlarla arasını düzeltir; içini düzeltenin Allah da dışını düzeltir.⁸³³⁹

٨٣٤٠- مَنْ أَحْسَنَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِالْعَرَبِيَّةِ فَلَا يَتَكَلَّمَنَّ بِالْفَارَسِيَّةِ فَإِنَّهُ يُورِثُ التَّفَاقُ. صَح

8340. Arapçayı güzel konuşanlar Farsça konuşmasınlar, zira o nifaka kapı açar.⁸³⁴⁰

٨٣٤١- مَنْ أَحْسَنَ الرِّمِيِّ ثُمَّ تَرَكَهُ فَقَدْ تَرَكَ نِعْمَةً مِنَ النَّعَمِ. صَح

8341. Atıcılığı öğrendikten sonra onu bırakan kişi, nimetlerden bir nimeti bırakmış olur.⁸³⁴¹

٨٣٤٢- مَنْ أَخِيَا اللَّيَالِي الْأَرْبَعِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ لَيْلَةُ التَّرْوِيَةِ وَلَيْلَةُ عَرَفَةَ وَلَيْلَةُ النَّحْرِ وَلَيْلَةُ الْفِطْرِ. صَح

8342. Terviye, Arefe, kurban ve ramazan bayramı geceleri olmak üzere dört geceyi ihya eden kişiye cennet vacip olur.⁸³⁴²

٨٣٤٣- مَنْ أَخِيَا لَيْلَةَ الْفِطْرِ وَلَيْلَةَ الْأَضْحَى لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ. ض

8343. Ramazan ve kurban bayramı gecelerini ibadetle geçiren kişinin kalbi, kalplerin öldüğü günde ölmez.⁸³⁴³

⁸³³⁸ Müslim, İmân 190; Ahmed, I, 409; Beyhakî, IX, 123.

⁸³³⁹ Dûlâbî, II, 77; Müttekî, nr. 5276, 43361.

⁸³⁴⁰ Hâkim, IV, 87; Makdisî, s. 113.

⁸³⁴¹ Müttekî, nr. 10837.

⁸³⁴² Zebidî, III, 410, V, 206.

⁸³⁴³ Münziri, II, 153; Irâkî, I, 367; Heysemî, II, 198; Müttekî, nr. 12077.

٨٣٤٤- مَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيْتَةً فَهِيَ لَهُ وَلَيْسَ لِعِرْقٍ ظَالِمٍ حَقٌّ. صَح

8344. Ölü bir araziye dirilten ona sahip olur, başkasının arazisine ağaç dikenin ise onda hakkı olmaz. ⁸³⁴⁴

٨٣٤٥- مَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيْتَةً فَلَهُ فِيهَا أَجْرٌ وَمَا أَكَلَتِ الْعَافِيَةُ مِنْهَا فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ. صَح

8345. Ölü bir araziye ihya eden o sebeple ecir alır; o araziden yiyen canlıların yedikleri de kendisine sevap olarak yazılır. ⁸³⁴⁵

٨٣٤٦- مَنْ أَحْيَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ. ض

8346. Sünnetimi yaşatan kişi beni sever, beni seven de cennette benimle beraber olur. ⁸³⁴⁶

٨٣٤٧- مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَخَافَهُ اللَّهُ. ح

8347. Kim Medine halkını korkutursa, Allah da onu korkutur. ⁸³⁴⁷

٨٣٤٨- مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ فَقَدْ أَخَافَ مَا بَيْنَ جَنْبَيَّ. ح

8348. Medine halkını korkutan, beni korkutmuş gibi olur. ⁸³⁴⁸

٨٣٤٩- مَنْ أَخَافَ مُؤْمِنًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُؤْمِنَهُ مِنْ أَفْرَاعِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ض

8349. Kim bir mümini korkutursa, onu kıyamet gününün korkularından emin kılmamak Allah üzerine bir hak olur. ⁸³⁴⁹

٨٣٥٠- مَنْ أَخَذَ السِّنْعَ فَهُوَ خَيْرٌ. صَح

8350. Yedi uzun sureyi ezberleyen kişi için onlar birer hayır olurlar. ⁸³⁵⁰

٨٣٥١- مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ أَدَاءَهَا أَدَّى اللَّهُ عَنْهُ وَمَنْ أَخَذَهَا يُرِيدُ إِتْلَافَهَا أَتْلَفَهُ اللَّهُ.

⁸³⁴⁴ Ebû Dâvûd, Harâc 37; Ahmed, III, 338; Beyhakî, VI, 99.

⁸³⁴⁵ İbni Ebî Şeybe, VII, 74; Ahmed, III, 304; Beğavî, VI, 149.

⁸³⁴⁶ Ukaylî, II, 3; Müttekî, nr. 933; Zebîdî, I, 118.

⁸³⁴⁷ Ahmed, III, 393; Taberânî, VII, 169; Heysemî, III, 306.

⁸³⁴⁸ Ahmed, III, 354; Münzirî, II, 232; Heysemî, III, 306.

⁸³⁴⁹ Müttekî, nr. 43704.

⁸³⁵⁰ Ahmed, VI, 73; Hâkim, I, 564; Hatîb, X, 108; Bu sureler Kuran'ın başında olan surelerdir.

8351. Ödeme niyetiyle insanlardan mal alan kişiye Allah ödemeyi kolaylaştırır, telef etmek niyetiyle onların malını da Allah telef eder.⁸³⁵¹

٨٣٥٢- مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا بِغَيْرِ حَقِّهِ خُسِفَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى سَبْعِ أَرْضِينَ. صح

8352. Haksız yere bir yer alan kişi, kıyamet günü o yerin yedinci katına kadar batırılır.⁸³⁵²

٨٣٥٣- مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا ظُلْمًا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَحْمِلُ ثَرَابَهَا إِلَى الْمَخْشَرِ. ح

8353. Kim zulmen bir arazi parçasını ele geçirirse, kıyamet günü o toprağı sırtında taşıyarak mahşer yerine gelir.⁸³⁵³

٨٣٥٤- مَنْ أَخَذَ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا جَاءَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَحْمِلُهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ. صح

8354. Müslümanların yolundan bir parçayı gasbenden kişi, kıyamet günü o yeri yedi kat yerin aşağısına kadar sırtında taşıyarak gelir.⁸³⁵⁴

٨٣٥٥- مَنْ أَخَذَ عَلَى تَغْلِيمِ الْقُرْآنِ قَوْسًا فَلَدَهُ اللَّهُ مَكَانَهَا قَوْسًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8355. Kuran öğretmesi karşılığında bir yay bile alan kişinin boynuna Allah Teala ateşten bir yay geçirir.⁸³⁵⁵

٨٣٥٦- مَنْ أَخَذَ عَلَى الْقُرْآنِ أَجْرًا فَذَاكَ حَظُّهُ مِنَ الْقُرْآنِ. ض

8356. Kuran öğretmesi karşılığında ücret alan kişinin Kuran'dan nasibi o aldığı ücret olur.⁸³⁵⁶

⁸³⁵¹ Buhârî, İstikraz 2.

⁸³⁵² Ahmed, I, 189; Beğavî, VIII, 229;

⁸³⁵³ Suyûtî, Sağır, nr. 8353.

⁸³⁵⁴ Taberânî, III, 241; Münzirî, III, 16; Heysemî, IV, 176.

⁸³⁵⁵ İbni Asâkiş, III, 30; Müttekî, nr. 2841.

⁸³⁵⁶ Ebû Nuaym, IV, 20; Müttekî, nr. 2842.

۸۳۵۷- مَنْ أَخَذَ بِسُنَّتِي فَهُوَ مِنِّي وَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي. ض

8357. Sünnetime uyan bendendir, yüz çevirense benden değildir. ⁸³⁵⁷

۸۳۵۸- مَنْ أَخْرَجَ أَذَى مِنَ الْمَسْجِدِ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. ض

8358. Mescid içindeki çöpleri dışarı atan kişiye Allah Teala cennette bir köşk bina eder. ⁸³⁵⁸

۸۳۵۹- مَنْ أَخْرَجَ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا يُؤْذِيهِمْ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهِ حَسَنَةً وَمَنْ كَتَبَ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً أَدْخَلَهُ بِهَا الْجَنَّةَ. ح

8359. Müslümanların gelip geçmesine mani olan bir engeli kaldıran kişiye Allah Teala bir sevap yazar; sevabı olan kişiyi de cennetine koyar. ⁸³⁵⁹

۸۳۶۰- مَنْ أَخْطَأَ خَطِيئَةً أَوْ أَذْنَبَ ذَنْبًا ثُمَّ نَدِمَ فَهُوَ كَفَّارَتُهُ. ح

8360. Kişi bir hata yapar veya bir günah işler de sonra pişman olursa, o pişmanlığı yaptıklarına keffaret olur. ⁸³⁶⁰

۸۳۶۱- مَنْ أَخْلَصَ اللَّهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ. ض

8361. Kim kırk gün ihlasla Allah'a kulluk ederse, kalbinden diline hikmet pınarları akar. ⁸³⁶¹

۸۳۶۲- مَنْ آدَانَ دَيْنًا يَنْوِي قَضَاءَهُ أَدَّاهُ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8362. Kişi ödeme niyetiyle borç alır da ödeyemezse kıyamet günü Allah Teala onu öder. ⁸³⁶²

۸۳۶۳- مَنْ أَذَى إِلَى أُمَّتِي حَدِيثًا لِتَقَامَ بِهِ سُنَّةٌ أَوْ تُنَلَّمَ بِهِ بِدْعَةٌ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ. ض

⁸³⁵⁷ Müttekî, nr. 934, 22754.

⁸³⁵⁸ Münzirî, I, 198; Müttekî, nr. 20762.

⁸³⁵⁹ Münzirî, III, 619; Heysemî, V, 135; Müttekî, nr. 16408.

⁸³⁶⁰ İbni Adî, IV, 1329; Müttekî, nr. 10242; Aclûnî, II, 163.

⁸³⁶¹ Ebû Nuaym, V, 189; Münzirî, I, 56; Müttekî, nr. 5271.

⁸³⁶² Beyhakî, V, 354; Irâkî, II, 83; Zebîdî, V, 502.

8363. Kim bir sünneti ayakta tutmak veya bir bidatı çürütmek için ümmetime bir hadis naklederse cennete girer.⁸³⁶³

٨٣٦٤- مَنْ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ فَقَدْ أَدَّى الْحَقَّ الَّذِي عَلَيْهِ وَمَنْ زَادَ فَهُوَ أَفْضَلُ. ض

8364. Kişi malının zekatını verirse, üzerindeki görevi yerine getirmiş olur; fazla verirse o daha faziletlidir.⁸³⁶⁴

٨٣٦٥- مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الصَّلَاةِ مَعَ الْإِمَامِ فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ. صَح

8365. Cemaatle kılınan namazın bir rekatına yetişen kişi, o namaza yetişmiş sayılır.⁸³⁶⁵

٨٣٦٦- مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الْجُمُعَةِ فَلْيُصَلِّ إِلَيْهَا أُخْرَى. ح

8366. Cuma namazının bir rekatına yetişen kişi yetiştiği rekatı imamla, yetişemediği diğer rekatı da kendi başına kılsın.⁸³⁶⁶

٨٣٦٧- مَنْ أَدْرَكَ عَرَفَةَ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَقَدْ أَدْرَكَ الْحَجَّ. ح

8367. Tan yeri ağarmadan önce Arafat'a yetişen kişi, hacca yetişmiş sayılır.⁸³⁶⁷

٨٣٦٨- مَنْ أَدْرَكَ رَمَضَانَ وَعَلَيْهِ مِنْ رَمَضَانَ شَيْءٌ لَمْ يَقْضِهِ فَإِنَّهُ لَا يُقْبَلُ مِنْهُ حَتَّى يَصُومَهُ. ح

8368. Önceki ramazandan borcu olduğu halde diğer ramazana ulaşan kişinin önceki borçlarını ödemedен orucu kabul olunmaz.⁸³⁶⁸

٨٣٦٩- مَنْ أَدْرَكَ الْأَذَانَ فِي الْمَسْجِدِ ثُمَّ خَرَجَ لَمْ يَخْرُجْ لِحَاجَتِهِ وَهُوَ لَا يُرِيدُ الرُّجْعَةَ فَهُوَ مُنَافِقٌ. ح

⁸³⁶³ Ebû Nuaym, X, 44; Hafib, Şeref, s. 171;

⁸³⁶⁴ İbni Ebî Şeybe, III, 116; Hâkim, I, 404.

⁸³⁶⁵ Müslim, Mesâcid 161; Ebû Avâne, I, 372; Beyhakî, III, 203.

⁸³⁶⁶ Ebû Dâvûd, Cuma 34; Beyhakî, III, 387; Beğavî, II, 249.

⁸³⁶⁷ Taberânî, XI, 202; Ebû Nuaym, V, 116; Aclûnî, I, 420.

⁸³⁶⁸ Ahmed, II, 352; Heysemî, IV, 149.

8369. Mescidde ezanı duyup da ihtiyacı olmadığı halde dışarı çıkıp geri dönmeyen kişi münafıktır.⁸³⁶⁹

٨٣٧٠- مَنْ ادَّعى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُ فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ. صح

8370. Bile bile kendini babasından başkasına nispet edene cennet haramdır.⁸³⁷⁰

٨٣٧١- مَنْ ادَّعى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوْ انْتَمَى إِلَى غَيْرِ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ الْمُتَابِعَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ ادَّعى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوْ انْتَمَى إِلَى غَيْرِ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ الْمُتَابِعَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. صح

8371. Bile bile kendini babasından başkasına nispet eden veya efendisi olmadığı halde bir başkasını efendi olarak gören kişi kıyamet gününe kadar Allah'ın rahmetinden uzaktır.⁸³⁷¹

٨٣٧٢- مَنْ ادَّعى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا وَلَيَتَبَوَّأُ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. صح

8372. Kendisine ait olmayan birşeyi benimdir diye iddia eden kişi bizden değildir, o kişi cehennemdeki yerine hazır olsun.⁸³⁷²

٨٣٧٣- مَنْ ادَّهَنَ وَلَمْ يُسَمِّ ادَّهَنَ مَعَهُ سِتُّونَ شَيْطَانًا. ض

8373. Besmele çekmeden yağlanan kişiyle birlikte yetmiş şeytan da yağlanır.⁸³⁷³

٨٣٧٤- مَنْ أَذَلَّ نَفْسَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ فَهُوَ أَعَزُّ مِمَّنْ تَعَزَّزَ بِمَغْصِيَةِ اللَّهِ. ض

8374. Allah'a itaat yolunda zillete katlanmak, günah yolunda izzete kavuşmaktan daha iyidir.⁸³⁷⁴

⁸³⁶⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 8369.

⁸³⁷⁰ Ahmed, I, 174; Beyhakî, VII, 403.

⁸³⁷¹ Taberânî, XII, 62, XVII, 34.

⁸³⁷² Müslim, İmân 112; Ahmed, V, 166; Beyhakî, VII, 403.

⁸³⁷³ İbnü's-Sünnî, s. 170; Müttekî, nr. 17213.

⁸³⁷⁴ Müttekî, nr. 43084.

۸۳۷۵- مَنْ أَذَلَّ عِنْدَهُ مُؤْمِنٌ فَلَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يَنْصُرَهُ أَذَلَّهُ اللَّهُ عَلَى رُؤُوسِ الْأَشْهَادِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8375. Ezilen bir mümine yardım etmeye gücü yettiği halde yardım etmeyen kişiyi Allah Teala kıyamet günü insanların gözü önünde zelil kılar.⁸³⁷⁵

۸۳۷۶- مَنْ أَذَّنَ سَبْعَ سِنِينَ مُحْتَسِبًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ. ح

8376. Yedi sene sevabını Allah'dan umarak müezzinlik yapan kişiye cehennemden kurtuluş belgesi yazılır.⁸³⁷⁶

۸۳۷۷- مَنْ أَذَّنَ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ وَكُتِبَ لَهُ بِتَأْذِينِهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ سِتُّونَ حَسَنَةً وَبِقَامَتِهِ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً. صَح

8377. Oniki yıl ezan okuyan kişiye cennet vacip olur; okuduğu ezan için her gün altmış, ikameti için de otuz sevap yazılır.⁸³⁷⁷

۸۳۷۸- مَنْ أَذَّنَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَنْ أَمَّ أَصْحَابَهُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. ض

8378. Beş vakit namaz için iman ederek ve sevabını gözeterek ezan okuyan kişinin geçmiş günahları bağışlanır; yine iman ederek ve sevabını gözeterek beş vakit namazda arkadaşlarına imamlık yapanın da geçmiş günahları bağışlanır.⁸³⁷⁸

۸۳۷۹- مَنْ أَذَّنَ سَنَةً لَا يَطْلُبُ عَلَيْهِ أَجْرًا دُعِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَقَفَ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَقِيلَ لَهُ اشْفَعْ لِمَنْ شِئْتَ. ض

8379. Bir sene bir ücret istemeden müezzinlik yapan kişi kıyamet günü çağırılarak kendisine cennetin kapısında; "Dilediğin kimseye şefa'at et!" denilir.⁸³⁷⁹

⁸³⁷⁵ Ahmed, III, 487; Taberânî, VI, 89; Heysemî, III, 143.

⁸³⁷⁶ Beğavî, II, 280; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 398.

⁸³⁷⁷ Hâkim, I, 205; Beyhakî, I, 433; Beğavî, II, 282.

⁸³⁷⁸ Beyhakî, I, 433; Hatîb, VI, 73; Müttekî, nr. 20906.

⁸³⁷⁹ Müttekî, nr. 20907; İbni Arrâk, II, 118.

۸۳۸۰- مَنْ أَذْنَبَ ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا إِنْ شَاءَ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ غَفَرَ لَهُ وَإِنْ شَاءَ أَنْ يُعَذِّبَهُ عَذِّبَهُ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ. صَح

8380. Günah işlediği zaman bir rabbinin olduğunu, dilerse günahını bağışlayacağına veya cezalandıracağına inanan kişi, bağışlanmayı hak eder.⁸³⁸⁰

۸۳۸۱- مَنْ أَذْنَبَ ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ اطَّلَعَ عَلَيْهِ غُفِرَ لَهُ وَإِنْ لَمْ يَسْتَغْفِرْ. ض

8381. Bir günah işlediği zaman Allah'ın kendisini gördüğüne inanan kişi, bağışlanma dilemese de bağışlanır.⁸³⁸¹

۸۳۸۲- مَنْ أَذْنَبَ ذَنْبًا وَهُوَ يَضْحَكُ دَخَلَ النَّارَ وَهُوَ يَبْكِي. ض

8382. Gülererek günah işleyen kişi, ağlayarak cehenneme girer.⁸³⁸²

۸۳۸۳- مَنْ أَرَى النَّاسَ فَوْقَ مَا عِنْدَهُ مِنَ الْخَشْيَةِ فَهُوَ مُنَافِقٌ. ض

8383. Kendisini insanlara olduğundan fazla Allah'dan korkar gösteren kişi münafıktır.⁸³⁸³

۸۳۸۴- مَنْ أَرَادَ الْحَجَّ فَلْيَتَعَجَّلْ. ح

8384. Hacca gitmek isteyen acele etsin!⁸³⁸⁴

۸۳۸۵- مَنْ أَرَادَ الْحَجَّ فَلْيَتَعَجَّلْ فَإِنَّهُ قَدْ يَمْرُضُ الْمَرِيضُ وَتَضِلُّ الضَّالَّةُ وَتَعْرُضُ الْحَاجَةُ. ح

8385. Hacca gitmek isteyen kişi acele etsin; zira kişi ya hastalanır, niyeti bozulur ya da bir ihtiyacı baş gösterir.⁸³⁸⁵

۸۳۸۶- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَعْلَمَ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَنْظُرْ مَا لَهُ عِنْدَهُ. ض

⁸³⁸⁰ Hâkim, IV, 242; Müttekî, nr. 10243.

⁸³⁸¹ Ebû Nuaym, VIII, 286; Irâkî, I, 315; Heysemî, X, 211.

⁸³⁸² Ebû Nuaym, IV, 96.

⁸³⁸³ Müttekî, nr. 853.

⁸³⁸⁴ Ahmed, I, 214; Hâkim, I, 448; Beyhakî, IV, 340.

⁸³⁸⁵ Ebû Dâvûd, Menâsik 6; Taberânî, XVIII, 288; Beyhakî, IV, 344.

8386. Allah katındaki yerini öğrenmek isteyen kişi, Allah'ın kendi yanındaki yerine baksın.⁸³⁸⁶

٨٣٨٧- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ طَاهِرًا مُطَهَّرًا فَلْيَتَزَوَّجِ الْخَرَائِرَ. ض

8387. Allah'a temiz olarak kavuşmak isteyen kişi, hür kadınlarla evlensin!⁸³⁸⁷

٨٣٨٨- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَصُومَ فَلْيَتَسَحَّرْ بِشَيْءٍ. ح

8388. Oruç tutmak isteyen kişi, sahurda bir şeyler yesin.⁸³⁸⁸

٨٣٨٩- مَنْ أَرَادَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ بِسُوءٍ أَذَابَهُ اللَّهُ كَمَا يَذُوبُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ. صَح

8389. Medine halkına kötülük etmek isteyen kişiyi Allah Teala tuzun suda eridiği gibi eritir.⁸³⁸⁹

٨٣٩٠- مَنْ أَرَادَ أَنْ تُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ وَأَنْ تُكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيَفْرَجْ عَنْ مُعْسِرٍ. ح

8390. Duasının kabul edilip sıkıntısının giderilmesini isteyen kişi, zor durumda olan birinin sıkıntısını gidersin.⁸³⁹⁰

٨٣٩١- مَنْ أَرَادَ امْرَأً فَشَاوَرَ فِيهِ امْرَأً مُسْلِمًا وَفَقَّهَهُ اللَّهُ لَأَرْشَدَ أُمُورَهُ. ض

8391. Bir iş yapmak istediğinde müslüman biriyle istişare eden kişiyi Allah Teala en doğru olan işe yönlendirir.⁸³⁹¹

٨٣٩٢- مَنْ ارْتَدَّ عَنْ دِينِهِ فَاقْتُلُوهُ. صَح

8392. Dininden döneni öldürün.⁸³⁹²

٨٣٩٣- مَنْ أَرْضَى سُلْطَانًا بِمَا يَسْخَطُ رَبَّهُ خَرَجَ مِنْ دِينِ اللَّهِ.

⁸³⁸⁶ Müttekî, nr. 30757; Zebîdî, IX, 651.

⁸³⁸⁷ İbni Asâkir, III, 40; İbnü'l-Cevzî, II, 261; Münzirî, III, 40.

⁸³⁸⁸ İbni Ebî Şeybe, III, 8; Ahmed, III, 367; Heysemî, III, 150.

⁸³⁸⁹ Müslim, Hac 494; Ahmed, II, 357; Buhârî, Kebir, I, 238.

⁸³⁹⁰ Münzirî, II, 46.

⁸³⁹¹ Kayserarî, s. 734.

⁸³⁹² Taberânî, XVII, 186; Müttekî, nr. 386.

8393. Allah'ın gazabına karşılık sultanı razı etmeye çalışan kişi onun dininden çıkar.⁸³⁹³

٨٣٩٤- مَنْ أَرْضَى النَّاسَ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَلَّهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ وَمَنْ أَسَخَطَ النَّاسَ بِرِضَا اللَّهِ كَفَاهُ اللَّهُ مُؤَنَّةَ النَّاسِ. ح

8394. Allah'ın gazabına karşılık insanları razı eden kişiyi Allah insanlarla başbaşa bırakır; insanların öfkesine karşılık Allah'ın rızasını arayan kişiyi ise Allah insanlara muhtaç olmaktan kurtarır.⁸³⁹⁴

٨٣٩٥- مَنْ أَرْضَى وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَرْضَى اللَّهَ وَمَنْ أَسَخَطَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَسَخَطَ اللَّهَ. ض

8395. Ana babasını razı eden kişi Allah'ı razı etmiş, onları kızdıran kişi de Allah'ı kızdırmış olur.⁸³⁹⁵

٨٣٩٦- مَنْ أُرِيدَ مَالُهُ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقَاتَلَ فَقَتِيلٌ فَهُوَ شَهِيدٌ. ص

8396. Haksız yere malı alınmak istenen kişi, o uğurda mücadele ederek ölürse şehid olur.⁸³⁹⁶

٨٣٩٧- مَنْ أَزْدَادَ عِلْمًا وَلَمْ يَزِدْ فِي الدُّنْيَا زُهْدًا لَمْ يَزِدْ مِنَ اللَّهِ إِلَّا بُعْدًا. ض

8397. İlmi artıp da dünyaya karşı rağbeti azalmayan kişinin ancak Allah'dan uzaklığı artırmış olur.⁸³⁹⁷

٨٣٩٨- مَنْ أَسْبَغَ الْوُضُوءَ فِي الْبَرْدِ الشَّدِيدِ كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ كِفْلَانِ. ح

8398. Şiddetli soğukta abdest alan kişiye, iki kat ecir vardır.⁸³⁹⁸

٨٣٩٩- مَنْ أَسْبَلَ إِزَارَهُ فِي صَلَاتِهِ خِيَلَاءَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي حِلٍّ وَلَا حَرَامٍ. ح

8399. Namaz kılarken kibirle elbisesini yerde sürüyen kişi, Allah'ın helal ve haram kıldığı şeylere iman etmemiş demektir.⁸³⁹⁹

⁸³⁹³ Elbârî, Zaîfe, nr. 837.

⁸³⁹⁴ Ebû Nuaym, VIII, 188; Müttekî, nr. 43705; Zebîdî, VI, 139.

⁸³⁹⁵ Müttekî, nr. 45497.

⁸³⁹⁶ Ahmed, II, 193; Beyhakî, VIII, 187; Hatîb, IX, 90.

⁸³⁹⁷ Müttekî, nr. 29016; Zebîdî, III, 123.

⁸³⁹⁸ Münzirî, I, 158; Hatîb, V, 191; Heysemî, I, 237.

⁸³⁹⁹ Ebû Dâvûd, Salât 83; Münzirî, III, 92.

٨٤٠٠- مَنْ اسْتَجَدَّ قَمِيصاً فَلَيْسَهُ فَقَالَ حِينَ بَلَغَ تَرْفُوتُهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا
أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي حَيَاتِي ثُمَّ عَمَدَ إِلَى الثُّوبِ الَّذِي أَخْلَقَ فَتَصَدَّقَ بِهِ
كَانَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ وَفِي جَوَارِ اللَّهِ وَفِي كَنْفِ اللَّهِ حَيّاً وَمَيِّتاً. ح

8400. Kişi yeni bir gömlek alır ve onu üzerine giyerken, "Avret yerimi örttüp kendisiyle güzel göründüğüm bu elbiseyi bana giydiren Allah'a hamd olsun!" der ve eski gömleğini de bir başkasına verirse o kişi gerek hayatında gerekse öldükten sonra Allah'ın koruması altında olur.⁸⁴⁰⁰

٨٤٠١- مَنْ اسْتَجَمَرَ فَلْيَسْتَجِمِرْ ثَلَاثًا. صَح

8401. Büyük abdestten sonra isteyen kişi, üç taş kullansın.⁸⁴⁰¹

٨٤٠٢- مَنْ اسْتَحَلَ بِدِرْهَمٍ فَقَدْ اسْتَحَلَ. ض

8402. Kişi bir dirhem bile verse evlendiği kadın kendisine helal olur.⁸⁴⁰²

٨٤٠٣- مَنْ اسْتَطَابَ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ لَيْسَ فِيْهِنَّ رَجِيعٌ كُنَّ لَهُ طَهْلُورًا. ح

8403. Kişinin def-i hacetten sonra üzerinde dışkı bulunmayan üç taşla temizlenmesi yeterlidir.⁸⁴⁰³

٨٤٠٤- مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلْيَمُتْ بِهَا فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا. صَح

8404. Medine'de ölmeye gücü yeten orada ölsün; zira ben orada ölen kişiye şefaet ederim.⁸⁴⁰⁴

٨٤٠٥- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَكُونَ لَهُ خَبَاءٌ مِنْ عَمَلٍ صَالِحٍ فَلْيَفْعَلْ. صَح

8405. Kişi yapabildiği kadar salih amelleri gizli yapmaya çalışsın.⁸⁴⁰⁵

⁸⁴⁰⁰ Ahmed, I, 44; Mütttekî, nr. 41090.

⁸⁴⁰¹ Zeylaî, I, 211.

⁸⁴⁰² İbni Ebî Şeybe, XIV, 183; Beyhakî, VII, 18; Mütttekî, nr. 44718.

⁸⁴⁰³ Taberânî, IV, 101.

⁸⁴⁰⁴ İbni Ebî Şeybe, XII, 179; Münzirî, II, 223; Aclûnî, II, 312.

⁸⁴⁰⁵ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 337.

٨٤٠٦- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَقِيَ دِينَهُ وَعِزُّهُ بِمَالِهِ فَلْيَفْعَلْ

8406. Dinini ve şerefini malıyla korumaya gücü yeten kişi onları korusun.⁸⁴⁰⁶

٨٤٠٧- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَنْفَعَ أَخَاهُ فَلْيَنْفَعْهُ. صَح

8407. Din kardeşine faydalı olabilen kişi faydalı olsun.⁸⁴⁰⁷

٨٤٠٨- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ لَا يَحُولَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ قِبْلَتِهِ أَحَدٌ فَلْيَفْعَلْ. ح

8408. Kişi namaz kılarken kendisiyle kıblesi arasına birisinin girmesine engel olabilirse, engel olsun.⁸⁴⁰⁸

٨٤٠٩- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتُرَ أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ فَلْيَفْعَلْ

8409. Elbisesinin ucuyla da olsa mümin kardeşinin kusurunu örtebilen örtsün.⁸⁴⁰⁹

٨٤١٠- مَنْ اسْتَعَاذَ بِاللَّهِ فَأَعِيذُوهُ وَمَنْ سَأَلَكَمُ بَوَجْهِ اللَّهِ فَأَعْطُوهُ. صَح

8410. Allah adına sığınma isteyen kişiyi himaye edin, Allah için isteyen kişiye de bir şeyler verin.⁸⁴¹⁰

٨٤١١- مَنْ اسْتَعَاذَكُمْ بِاللَّهِ فَأَعِيذُوهُ وَمَنْ سَأَلَكَمُ بِاللَّهِ فَأَعْطُوهُ وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مَا تُكَافِئُونَهُ فَادْعُوا لَهُ حَتَّى تَرَوْا أَنَّكُمْ قَدْ كَافَأْتُمُوهُ. ح

8411. Allah'ın adını vererek size sığınanı koruyun, onun için sizden birşey isteyeneye verin, sizi davet edenin davetine icabet edin, size iyilik yapanın iyiliğine karşılık verin, verecek birşey bulamazsanız karşılığını verdiğiniz kanaat getirinceye kadar ona dua edin.⁸⁴¹¹

⁸⁴⁰⁶ Hâkim, II, 50.

⁸⁴⁰⁷ Ahmed, II, 302; Tahâvî, IV, 328; Hâkim, IV, 415.

⁸⁴⁰⁸ Ebû Dâvûd, Salât 108; Taberânî, II, 171; Müttekî, nr. 9241.

⁸⁴⁰⁹ Müslim, Zekât 66; Münzirî, II, 10.

⁸⁴¹⁰ Ebû Dâvûd, Zekât 39; Ahmed, I, 250; Ebû Nuaym, IX, 56.

⁸⁴¹¹ Hâkim, I, 572.

٨٤١٢- مَنِ اسْتَعْجَلَ أَخْطَأَ. ض

8412. Acele eden hata eder.⁸⁴¹²

٨٤١٣- مَنِ اسْتَعْفَ أَعَفَّهُ اللَّهُ وَمَنِ اسْتَغْنَى أَغْنَاهُ اللَّهُ وَمَنْ سَأَلَ النَّاسَ وَلَهُ عَدْلٌ خَمْسَ أَوَاقٍ فَقَدْ سَأَلَ إِلْحَافًا. ح

8413. İffetli olmak isteyen Allah iffetli, müstağni olmak isteyen de zengin kılar; yanında beş okiyyelik malı olduğu halde dilenen kişi ısrarla dilenenlerden olur.⁸⁴¹³

٨٤١٤- مَنِ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا مِنْ عِصَابَةٍ وَفِيهِمْ مَنْ هُوَ أَرْضَى اللَّهُ مِنْهُ فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْمُؤْمِنِينَ. ص

8414. Aralarında daha liyakatli biri varken bir başkasını idareci olarak atayan kişi Allah'a, resulüne ve bütün müminlere ihanet etmiş olur.⁸⁴¹⁴

٨٤١٥- مَنِ اسْتَعْمَلْنَاهُ عَلَى عَمَلٍ فَرَزَقْنَاهُ رِزْقًا فَمَا أَخَذَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ غُلُولٌ. ض

8415. Bizim bir iş için tayin edip karşılığında bir ücret belirlediğimiz kişinin onun dışında aldığı ücret haksız kazançtır.⁸⁴¹⁵

٨٤١٦- مَنِ اسْتَعْمَلْنَاهُ مِنْكُمْ عَلَى عَمَلٍ فَكَتَمْنَا مَخِطًا فَمَا فَوْقَهُ كَانَ ذَلِكَ غُلُولًا يَأْتِي بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ص

8416. Sizden bir iş için tayin ettiğimiz kimse, bizden bir iğne ve daha küçük bir şeyi bizden saklarsa o haksız bir kazanç olur ve kişi kıyamet günü onu ödemek zorunda kalır.⁸⁴¹⁶

٨٤١٧- مَنِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَالَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ غُفِرَتْ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَ قَدْ فَرَّ مِنْ يَوْمِ الرَّخْفِ. ض

⁸⁴¹² Suyûtî, Sağîr, nr. 8412.

⁸⁴¹³ Ahmed, III, 3; Tahâvî, Müşkil, I, 205;

⁸⁴¹⁴ Ukaylî, I, 247; Hâkim, IV, 92; Zeylaî, IV, 62.

⁸⁴¹⁵ Ebû Dâvûd, Fıarâc 10; Beyhakî, VI, 355; Beğavî, X, 89.

⁸⁴¹⁶ Müslim, İmâre 30; Ahmed, IV, 192; Beyhakî, IV, 158.

8417. Her namazdan sonra üç defa Allah'dan bağışlanma dileyerek, "Kendisinden başka ilah olmayan, hayat sahibi ve kainatı ayakta tutan Allah'dan bağışlanma diler ona tevbe ederim" diyen bir kişi savaştan kaçmış bile olsa günahları affedilir.⁸⁴¹⁷

٨٤١٨- مَنِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً لَمْ يُكْتَبْ مِنْ الْكَاذِبِينَ وَمَنِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِي لَيْلَةٍ سَبْعِينَ مَرَّةً لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ. ض

8418. Her gün yetmiş defa istiğfar eden kişi yalancılardan yazılmaz, her gece yetmiş defa istiğfar eden de gafillerden sayılmaz.⁸⁴¹⁸

٨٤١٩- مَنِ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً. ض

8419. Mümin erkekler ile mümin kadınlar için Allah'dan bağışlanma dileyen kişiye mümin erkek ve kadınlar sayısınınca sevap yazılır.⁸⁴¹⁹

٨٤٢٠- مَنِ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً كَانَ مِنَ الَّذِينَ يُسْتَجَابُ لَهُمْ وَيُزْزَقُ بِهِمْ أَهْلُ الْأَرْضِ.

8420. Her gün mümin erkek ve mümin kadınlar için yirmi yedi defa Allah'dan bağışlanma dileyen kişi, duaları kabul edilen ve yeryüzü halkına kendilerinin yüzü suyu hürmetine rızık verilen kimselerden olur.⁸⁴²⁰

٨٤٢١- مَنِ اسْتَغْنَى عَنْهُ اللَّهُ وَمَنِ اسْتَعْفَأَ عَنْهُ اللَّهُ وَمَنِ اسْتَكْفَى كَفَاهُ اللَّهُ وَمَنِ سَأَلَ وَلَهُ قِيمَةٌ أَوْ قِيَّةٌ فَقَدْ أَلْحَفَ. صَح

8421. Müstağni olmak isteyen Allah zengin, iffetli olmak isteyen afif, kendi kendine yeterli olmayı isteyen yeterli kılar; yanında bir okiyyelik malı olduğu halde dilenen kişi ısrarla dilencilik yapanlardan olur.⁸⁴²¹

٨٤٢٢- مَنِ اسْتَفَادَ مَالًا فَلَا زَكَاةَ عَلَيْهِ حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ. ض

8422. Kullanılan malın üzerinden yıl geçmedikçe onun zekatı yoktur.⁸⁴²²

⁸⁴¹⁷ İbnü's-Sünnî, s. 134.

⁸⁴¹⁸ İbnü's-Sünnî, s. 360; Müttekî, nr. 2066; Zebidî, VIII, 602.

⁸⁴¹⁹ Buhârî, Kebîr, IV, 219; Irâkî, I, 324; Heysemî, V, 81.

⁸⁴²⁰ Suyûfî, Sağîr, nr. 8420.

⁸⁴²¹ Ahmed, III, 3; Dârekutnî, II, 118; İbni Abdilber, Temhîd, IV, 94.

⁸⁴²² Beğavî, VI, 28; Zeylaî, II, 329.

٨٤٢٣- مَنْ اسْتَفْتَحَ أَوَّلَ نَهَارِهِ بِخَيْرٍ وَخَتَمَهُ بِالْخَيْرِ قَالَ اللَّهُ لِمَلَائِكَتِهِ لَا تَكْتُبُوا عَلَيْهِ مَا بَيْنَ ذَلِكَ مِنَ الذُّنُوبِ. صَح

8423. Kişi gününe hayırlı bir işle başlayıp yine onu hayırlı bir işle bitirdiği zaman Allah Teala meleklerine; "İkisi arasında işlediği günahları yazmayın!" buyurur.⁸⁴²³

٨٤٢٤- مَنْ اسْتَلْحَقَ شَيْئًا لَيْسَ مِنْهُ حَتَّى اللَّهُ حَتَّ الْوَرَقِ. صَح

8424. Başkasına ait olan çocuğu kendine ilhak etmeye çalışan kişi, yaprakların sağa sola savrulduğu gibi haktan savrulur.⁸⁴²⁴

٨٤٢٥- مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ مُضَاعَفَةٌ وَمَنْ تَلَا آيَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8425. Allah'ın kitabından bir ayet dinleyene kat kat sevap yazılır; onun kitabından bir ayet okuyana o ayet kıyamet günü kendisi için bir nur olur.⁸⁴²⁵

٨٤٢٦- مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِ قَوْمٍ وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ صُبَّ فِي أُذُنَيْهِ الْآتُكُ وَمَنْ أَرَى عَيْنَيْهِ فِي الْمَنَامِ مَا لَمْ يَرَ كُفَّ أَنْ يَعْقِدَ شَعِيرَةً. ح

8426. İstemedikleri halde bir topluluğun sözlerine kulak vere kişinin kulağına kurşun dökülür; görmediği halde bir rüyayı görmüş gibi anladandan da arpa üzerine düğüm atması istenir.⁸⁴²⁶

٨٤٢٧- مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى صَوْتِ غِنَاءٍ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ أَنْ يَسْمَعَ الرُّوحَانِيِّينَ فِي الْجَنَّةِ. ض

8427. Şarkı dinleyen kişinin cennette Kuran karilerini dinlemesine izin verilmez.⁸⁴²⁷

⁸⁴²³ Münzirî, I, 456; Heysemî, X, 112.

⁸⁴²⁴ Müttekî, nr. 15311.

⁸⁴²⁵ Beğavî, I, 12; Münzirî, II, 345; Heysemî, VII, 162.

⁸⁴²⁶ Ahmed, I, 126; Ebû Nuaym, VI, 276; Irâkî, II, 199.

⁸⁴²⁷ Müttekî, nr. 40660, 40666; Elbârû, İrvâ, I, 86.

٨٤٢٨- مَنْ اسْتَمَعَ قَيْنَةً صُبَّ فِي أُذُنَيْهِ الْآنُكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8428. Şarkı dinleyeninin kulaklarına kıyamet günü kurşun dökülür.⁸⁴²⁸

٨٤٢٩- مَنْ اسْتَنْجَى مِنَ الرِّيحِ فَلَيْسَ مِنَّا. ض

8429. Yellenmeden dolayı temizlenen kişi, bizden değildir.⁸⁴²⁹

٨٤٣٠- مَنْ اسْتَوْدَعَ وَدِيعَةً فَلَا ضَمَانَ عَلَيْهِ. ض

8430. Emanet bırakılan mal telef olursa onu ödenmesi gerekmez.⁸⁴³⁰

٨٤٣١- مَنْ أَسَدَى إِلَى قَوْمٍ نِعْمَةً فَلَمْ يَشْكُرُوهَا لَهُ فَدَعَا عَلَيْهِمْ اسْتُجِيبَ لَهُ. ض

8431. Bir topluluğa iyilik yapan kişiye teşekkür edilmez de o kişi onlara beddua ederse onun bedduasına icabet olunur.⁸⁴³¹

٨٤٣٢- مَنْ أَسَفَ عَلَى دُنْيَا فَأَتَتْهُ اقْتَرَبَ مِنَ النَّارِ مَسِيرَةَ أَلْفِ سَنَةٍ وَمَنْ أَسَفَ

عَلَى آخِرَةٍ فَأَتَتْهُ اقْتَرَبَ مِنَ الْجَنَّةِ مَسِيرَةَ أَلْفِ سَنَةٍ. ض

8432. Kaçırdığı dünyalık bir şey için üzülen kişi, cehenneme bin yıllık bir mesafe kadar yaklaşır; ahiretle ilgili kaçırdığı bir şeye üzülen kişi de bin yıllık bir mesafe kadar cennete yaklaşır.⁸⁴³²

٨٤٣٣- مَنْ أَسْلَفَ فِي شَيْءٍ فَلَيْسَ لَهُ فِي كَيْلٍ مَغْلُومٍ وَوَزْنٍ مَغْلُومٍ إِلَى أَجَلٍ مَغْلُومٍ

8433. Selem satışı yapan kişi belli ölçü belli ağırlık ile belli bir zamana kadar satış yapsın.⁸⁴³³

٨٤٣٤- مَنْ أَسْلَفَ فِي شَيْءٍ فَلَا يَصْرِفُهُ إِلَى غَيْرِهِ. ح

8434. Selem yoluyla bir şeyi satın alan kişi, teslim almadan o şeyi bir başkasına satmasın.⁸⁴³⁴

⁸⁴²⁸ Suyûtî, Sağır, nr. 8428.

⁸⁴²⁹ İbni Adî, IV, 1352.

⁸⁴³⁰ Beyhakî, VI, 289; Müttekî, nr. 46132.

⁸⁴³¹ Müttekî, nr. 6449; Zebidî, IV, 157.

⁸⁴³² Müttekî, nr. 6147.

⁸⁴³³ Müslim, Müsâkât 127; Ebû Dâvûd, Büyû 57; Dârekutrî, III, 3.

⁸⁴³⁴ Ebû Dâvûd, Büyû 59; Beyhakî, VI, 30; Beğavî, VIII, 112.

٨٤٣٥- مَنْ أَسْلَمَ عَلَى يَدَيْهِ رَجُلٌ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. ض

8435. Kimin eliyle bir kimse müslüman olursa, o kişi için cennet vacip olur. ⁸⁴³⁵

٨٤٣٦- مَنْ أَسْلَمَ عَلَى يَدَيْ رَجُلٍ فَلَهُ وَلَاؤُهُ. ض

8436. Bir kişi aracılığıyla müslüman olan kişinin velası, aracı olanındır. ⁸⁴³⁶

٨٤٣٧- مَنْ أَسْلَمَ عَلَى شَيْءٍ فَهُوَ لَهُ. ض

8437. Bir şey için müslüman olan kişi, ona hak kazanır. ⁸⁴³⁷

٨٤٣٨- مَنْ أَسْلَمَ مِنْ فَارِسٍ فَهُوَ قُرَشِيٌّ. ض

8438. Farşlılardan müslüman kişiler, Kureyşliler gibidirler. ⁸⁴³⁸

٨٤٣٩- مَنْ أَشَادَ عَلَى مُسْلِمٍ عَوْرَةً يَشِينُهُ بِهَا بَغَيْرِ حَقِّ شَأْنِهِ اللَّهُ بِهَا فِي النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8439. Bir müslümanın karalamak için haksız yere onun kusurlarını yayan kişiyi Allah Teala kıyamet günü cehennem ateşiyle cezalandırır. ⁸⁴³⁹

٨٤٤٠- مَنْ أَشَارَ إِلَى أَخِيهِ بِحَدِيدَةٍ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَلْعَنُهُ وَإِنْ كَانَ أَخَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ. صَح

8440. Birine silah doğrultan kişi ana baba bir kardeş olsalar bile o kişiye melekler lanet ederler. ⁸⁴⁴⁰

٨٤٤١- مَنْ أَشَارَ بِحَدِيدَةٍ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يُرِيدُ قَتْلَهُ فَقَدْ وَجَبَ دَمُهُ. صَح

8441. Bir müslümanı öldürmek amacıyla ona demir parçası gösteren kişi, öldürülmeyi hak eder. ⁸⁴⁴¹

⁸⁴³⁵ Taberânî, XVII, 286; İbnü'l-Cevzî, I, 137.

⁸⁴³⁶ İbnü Adî, II, 559; Beyhakî, X, 298.

⁸⁴³⁷ İbnü Adî, VII, 2642; Beyhakî, IX, 113; Zeylaî, III, 410.

⁸⁴³⁸ Müttekî, nr. 11021, 34137.

⁸⁴³⁹ Zebîdî, VII, 562.

⁸⁴⁴⁰ Müslim, Sıla 125; Müttekî, nr. 39884.

⁸⁴⁴¹ Hâkim, VI, 276.

٨٤٤٢- مَنْ اشْتَقَ إِلَى الْجَنَّةِ سَارَعَ إِلَى الْخَيْرَاتِ وَمَنْ أَشْفَقَ مِنَ النَّارِ لَهَا عَنِ الشَّهَوَاتِ وَمَنْ تَرَقَّبَ الْمَوْتَ هَانَتْ عَلَيْهِ اللَّذَاتُ وَمَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا هَانَتْ عَلَيْهِ الْمُصِيبَاتُ. ض

8442. Cenneti özleyen hayırlara koşar, cehennemden korkan şerlerden kaçır; ölümü bekleyene lezzetler önemsiz gelir, dünyaya değer vermeyene musibetler hafif gelir.⁸⁴⁴²

٨٤٤٣- مَنْ اشْتَرَى سَرِقَةً وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهَا سَرِقَةٌ فَقَدْ شَرِكَ فِي عَارِهَا وَإِثْمِهَا. صَح

8443. Çalıntı olduğunu bildiği bir malı satın alan ayıp ve günahla ona ortak olur.⁸⁴⁴³

٨٤٤٤- مَنْ اشْتَرَى ثَوْبًا بِعَشْرَةِ دَرَاهِمَ وَفِيهِ دِرْهَمٌ حَرَامٌ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً مَا دَامَ عَلَيْهِ. ض

8444. On dirheme elbise satın alanın parasının bir dirhemi bile haram olsa Allah onun namazını kabul etmez.⁸⁴⁴⁴

٨٤٤٥- مَنْ أَصَابَ ذَنْبًا فَأَقِيمَ عَلَيْهِ حَدُّ ذَلِكَ الذَّنْبِ فَهُوَ كَفَّارَتُهُ. صَح

8445. Bir günah işleyip de o günahın cezasını çekene o ceza günahına keffaret olur.⁸⁴⁴⁵

٨٤٤٦- مَنْ أَصَابَ مَالًا فِي نَهَاوِشِ أَذْهَبَهُ اللَّهُ فِي نَهَاوِشِ. ض

8446. Haram yoldan mal edinen kişinin malını Allah Teala boş şeylerde helak eder.⁸⁴⁴⁶

٨٤٤٧- مَنْ أَصَابَ مِنْ شَيْءٍ فَلْيَلْزِمَهُ. ض

8447. Bir meslekte başarılı olan kişi, ona devam etsin.⁸⁴⁴⁷

⁸⁴⁴² Beyhakî, Şuab, VII, 370.

⁸⁴⁴³ Hâkim, V, 358; Beyhakî, II, 439.

⁸⁴⁴⁴ Suyûtî, Sağır, nr. 8444.

⁸⁴⁴⁵ Ahmed, V, 214; Heysemî, VI, 265.

⁸⁴⁴⁶ Kudâî, I, 271; Aclûnî, II, 295.

⁸⁴⁴⁷ Bûsîrî, III, 8.

٨٤٤٨- مَنْ أَصَابَ حَدًّا فَعُجِّلَ عُقُوبَتُهُ فِي الدُّنْيَا فَاللَّهُ أَعْدَلُ مِنْ أَنْ يُثَنِّيَ عَلَى عَبْدِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الْآخِرَةِ وَمَنْ أَصَابَ حَدًّا فَسَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ فَاللَّهُ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَعُودَ فِي شَيْءٍ قَدْ عَفَا عَنْهُ. صَح

8448. Allah bir günah işleyip de cezasını peşinen dünyada çeken kişiye ikinci bir ceza vermeyecek kadar adalet sahibidir; yine Allah bir günah işleyip de günahını örtüp bağışladığı kişinin günahına tekrar dönmeyecek kadar da cömerttir.⁸⁴⁴⁸

٨٤٤٩- مَنْ أَصَابَتْهُ فَاقَةٌ فَأَنْزَلَهَا بِالنَّاسِ لَمْ تُسَدَّ فَاقَتُهُ وَمَنْ أَنْزَلَهَا بِاللَّهِ أَوْشَكَ اللَّهُ لَهُ بِالْغِنَى إِمَّا بِمَوْتٍ آجِلٍ أَوْ غِنَى عَاجِلٍ

8449. Fakir olup da durumunu insanlara anlatan kişi fakirlikten kurtulamaz; durumunu Allah'a arz eden kişi ise ya acil bir ölümle veya çabucak gelen bir zenginlikle fakirlikten kurtulur.⁸⁴⁴⁹

٨٤٥٠- مَنْ أَصَابَتْهُ هَمٌّ أَوْ غَمٌّ أَوْ سُقْمٌ أَوْ شِدَّةٌ فَقَالَ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ كُشِفَ ذَلِكَ عَنْهُ. ح

8450. Kişinin başına bir dert, tasa, hastalık veya bir sıkıntı gelir de "Rabbim Allah'dır, onun ortağı yoktur!" derse kişi, o sıkıntılardan kurtulur.⁸⁴⁵⁰

٨٤٥١- مَنْ أَصْبَحَ وَهُوَ لَا يَهُمُّ بِظُلْمِ أَحَدٍ غُفِرَ لَهُ مَا اجْتَرَمَ. ض

8451. Kimseye zulmetme düşüncesi olmadan güne başlayan kişinin o günkü günahları bağışlanır.⁸⁴⁵¹

٨٤٥٢- مَنْ أَصْبَحَ وَهَمُّهُ التَّقْوَى ثُمَّ أَصَابَ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ ذَنْبًا غُفِرَ اللَّهُ لَهُ. ض

8452. Sabahleyin kalkarken düşüncesi günahlardan sakınmak olduğu halde o gün günah işleyen kişinin günahı bağışlanır.⁸⁴⁵²

⁸⁴⁴⁸ Hâkim, I, 48.

⁸⁴⁴⁹ Ahmed, I, 407; Hâkim, I, 566; Beyhakî, IV, 196.

⁸⁴⁵⁰ Taberânî, XXIV, 154.

⁸⁴⁵¹ İbni Asâkir, LIII, 273.

⁸⁴⁵² İbni Asâkir, LIV, 157.

٨٤٥٣- مَنْ أَصْبَحَ وَهَمُّهُ غَيْرُ اللَّهِ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ وَمَنْ أَصْبَحَ لَا يَهْتَمُّ بِالْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ. صح

8453. Sabahleyin kalkarken düşüncesi Allah'dan başkası olan kişinin Allah'la bir ilgisi yoktur; müslümanlara değer vermeyen kişi de onlardan değildir.⁸⁴⁵³

٨٤٥٤- مَنْ أَصْبَحَ مُطِيعاً لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ أَصْبَحَ لَهُ أَبَابُ مَفْتُوحَانِ مِنَ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ وَاحِداً فَوَاحِداً.

8454. Sabahleyin Allah için ana babasına itaatkar olarak güne başlayan kişiye cennetten iki kapı açılır; ana babadan biri varsa bir kapı açılır.⁸⁴⁵⁴

٨٤٥٥- مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِناً فِي سِرِّهِ مُعَافًى فِي جَسَدِهِ عِنْدَهُ قُوْتُ يَوْمِهِ فَكَأَنَّمَا حِيزَتْ لَهُ الدُّنْيَا بِحَذَائِيرِهَا. ح

8455. Canı emniyette, vücudu afiyette, günlük azığı da yanında olduğu halde sabahlayan kişiye sanki bütün dünya nimetleri verilmiş gibidir.⁸⁴⁵⁵

٨٤٥٦- مَنْ أَصْبَحَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَائِماً وَعَادَ مَرِيضاً وَشَهِدَ جَنَازَةً وَتَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَقَدْ أَوْجَبَ. ح

8456. Cuma günü oruç tutup hasta ziyareti yapan, cenazeye katılıp sadaka veren kişi cenneti hak eder.⁸⁴⁵⁶

٨٤٥٧- مَنْ أَصْبَحَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَائِماً وَعَادَ مَرِيضاً وَأَطْعَمَ مِسْكِيناً وَشَيعَ جَنَازَةً لَمْ يَتَّبِعْهُ ذَنْبٌ أَرْبَعِينَ سَنَةً. ح

8457. Cuma günü oruç tutup hasta ziyareti yapan, yoksulu doyurup cenazeye katılan kişi, kırk yıl günahlardan uzak tutulur.⁸⁴⁵⁷

⁸⁴⁵³ Hâkim, IV, 356.

⁸⁴⁵⁴ İbni Asâkir, XXXIII, 365.

⁸⁴⁵⁵ Tirmizî, Zühd 34; İbni Mâce, Zühd 9.

⁸⁴⁵⁶ Beyhakî, Şuab, III, 393.

⁸⁴⁵⁷ İbni Adî, III, 60; Beyhakî, Şuab, III, 394.

٨٤٥٨- مَنْ أَصِيبَ بِمُصِيبَةٍ فِي مَالِهِ أَوْ جَسَدِهِ وَكَتَمَهَا وَلَمْ يَشْكُهَا إِلَى النَّاسِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ. ض

8458. Malında veya bedeninde bir musibete uğrayıp da onu gizleyerek insanlara anlatmayan kişiyi affetmek Allah üzerine bir hak olur.⁸⁴⁵⁸

٨٤٥٩- مَنْ أَصِيبَ بِمُصِيبَةٍ فَذَكَرَ مُصِيبَتَهُ فَأَخَذَتْ اسْتِرْجَاعاً وَإِنْ تَقَادَمَ عَهْدُهَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَهُ يَوْمَ أُصِيبَ

8459. Kişi bir musibete uğrar da o musibetin üzerinden belli zaman geçmiş olsa bile onu her hatırladığında "Biz Allah'a aidiz ve ona döneceğiz" derse, Allah ona musibete uğradığı günde kazandığı sevap gibi sevap yazar.⁸⁴⁵⁹

٨٤٦٠- مَنْ أَصِيبَ فِي جَسَدِهِ بِشَيْءٍ فَتَرَكَهُ لِلَّهِ كَانَ كَفَّارَةً لَهُ. ح

8460: Vücudundan yaralanıp da Allah için suçluyu affeden kişinin sevabı Allah'a aittir.⁸⁴⁶⁰

٨٤٦١- مَنْ أَضْحَى يَوْمًا مُخْرَمًا مُلَيًّا حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ غَرَبَتْ بِذُنُوبِهِ فَعَادَ كَمَا وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ح

8461. Sabahtan akşama kadar telbiye getiren ihramlı kişi, güneşin batmasıyla günahlarından kurtulur ve anasından doğduğu gibi tertemiz olur.⁸⁴⁶¹

٨٤٦٢- مَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعاً لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَ عَلَيْهِ تَرَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَ عَلَيْهِ تَرَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8462. Bir yerde yatıp da orada Allah'ı anmayan kişi kıyamet günü ondan dolayı pişman olur; bir yerde oturup da orada Allah'ı anmayan kişi de kıyamet günü ondan dolayı pişman olur.⁸⁴⁶²

⁸⁴⁵⁸ Taberânî, XI, 184; Heysemî, II, 331.

⁸⁴⁵⁹ Bûsîrî, II, 50,

⁸⁴⁶⁰ Ahmed, V, 412; Heysemî, VI, 302.

⁸⁴⁶¹ Ahmed, III, 373.

⁸⁴⁶² Ebû Dâvûd, Edeb 106; Münzîrî, I, 420; Müttekî, nr. 41363.

٨٤٦٣- مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ فَقَدْ ذَكَرَ اللَّهَ وَإِنْ قَلَّتْ صَلَاتُهُ وَصِيَامُهُ وَتِلَاوَتُهُ لِلْقُرْآنِ وَمَنْ عَصَى اللَّهَ فَلَمْ يَذْكُرْهُ وَإِنْ كَثُرَتْ صَلَاتُهُ وَصِيَامُهُ وَتِلَاوَتُهُ لِلْقُرْآنِ. ح

8463. Allah'a itaat eden namazı, orucu, Kuran kıraatı az olsa bile Allah'ı zikretmiş olur; ona isyan edenin namazı, orucu, Kuran kıraatı çok olsa bile Allah'ı zikretmemiş olur.⁸⁴⁶³

٨٤٦٤- مَنْ أَطْعَمَ مُسْلِمًا جَائِعًا أَطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ. ض

8464. Aç bir müslümana yemek yediren kişiye Allah da cennet meyvelerinden yedirir.⁸⁴⁶⁴

٨٤٦٥- مَنْ أَطْعَمَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ شَهْوَتَهُ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. ح

8465. Müslüman kardeşine canı çektiği bir şeyi yediren kişiye Allah cehennemi haram kılar.⁸⁴⁶⁵

٨٤٦٦- مَنْ أَطْعَمَ مَرِيضًا شَهْوَتَهُ أَطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ. ض

8466. Hastaya canunun çektiği bir şey yediren kişiye Allah da cennet meyvelerinden bir şey yedirir.⁸⁴⁶⁶

٨٤٦٧- مَنْ أَطْفَأَ عَنْ مُؤْمِنٍ سَيِّئَةً كَانَ خَيْرًا مِمَّنْ أَحْيَا مَوْدَةً.

8467. Bir müminden belayı defeden kişi, kız çocuğun diri diri toprağa gömülmesine engel olan kişiden daha fazla sevap kazanır.⁸⁴⁶⁷

٨٤٦٨- مَنْ أَطَّلَعَ فِي بَيْتِ قَوْمٍ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ فَقَدْ حَلَّ لَهُمْ أَنْ يَفْقُؤُوا عَيْنَهُ. صَح

8468. Başkalarının evine izinsiz bakan kişinin gözünün çıkarılması onlara helal olur.⁸⁴⁶⁸

⁸⁴⁶³ Taberânî, XXII, 154; Heysemî, II, 258.

⁸⁴⁶⁴ Ebû Nuaym, VIII, 134.

⁸⁴⁶⁵ Beyhakî, III, 222.

⁸⁴⁶⁶ Taberânî, VI, 295; Heysemî, V, 97; Müttekî, nr. 25157.

⁸⁴⁶⁷ Müttekî, nr. 6380, 43085.

⁸⁴⁶⁸ Ahmed, II, 385.

٨٤٦٩- مَنْ أَطْلَعَ فِي كِتَابِ أَخِيهِ بِغَيْرِ أَمْرِهِ فَكَأَنَّمَا أَطْلَعَ فِي النَّارِ. ح

8469. Din kardeşinin mektubuna onun izni olmaksızın bakan kişi cehennem ateşine bakmış gibi olur.⁸⁴⁶⁹

٨٤٧٠- مَنْ أَعَانَ مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ غَارِمًا فِي عُسْرَتِهِ أَوْ مُكَاتَبًا فِي رَقَبَتِهِ أَظَلَّهُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ. صَح

8470. Kişi Allah yolunda cihad eden, çoluk çocuğunu geçindirmek uğrunda borçlanan veya kölelikten kurtarmak için efendisiyle anlaştığı parayı ödemeye çalışana yardım ederse, gölgesinden başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Allah onu gölgesinde gölgelendirir.⁸⁴⁷⁰

٨٤٧١- مَنْ أَعَانَ عَلَى قَتْلِ مُؤْمِنٍ بِشَطْرِ كَلِمَةٍ لَقِيَ اللَّهَ مَكْتُوبًا بَيْنَ عَيْنَيْهِ آيِسٌ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ. ض

8471. Yarım kelimeyle de olsa bir müminin öldürülmesine yardım eden kişi Allah'ın huzuruna alnında "Allah'ın rahmetinden ümidi kesilmiş" yazısıyla varır.⁸⁴⁷¹

٨٤٧٢- مَنْ أَعَانَ ظَالِمًا سَلَطَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ. ض

8472. Bir zalime yardım eden kişiye Allah o zalimi musallat eder.⁸⁴⁷²

٨٤٧٣- مَنْ أَعَانَ عَلَى خُصُومَةٍ بِظُلْمٍ لَمْ يَزَلْ فِي سَخَطِ اللَّهِ حَتَّى يَنْزِعَ. صَح

8473. Kim zulmen yapılan bir düşmanlığa yardım ederse, ondan vaz geçinceye kadar Allah'ın gazabına uğramaya devam eder.⁸⁴⁷³

٨٤٧٤- مَنْ أَعَانَ ظَالِمًا لِيُدْحِضَ بِإِطْلِهِ حَقًّا فَقَدْ بَرَّتْ مِنْهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ. صَح

8474. Batılla bir hakkı ortadan kaldırmak için bir zalime yardım eden kişi Allah ve resulünün himayesinden mahrum kalır.⁸⁴⁷⁴

⁸⁴⁶⁹ Müttakî, nr. 29296.

⁸⁴⁷⁰ Ahmed, III, 487; Taberânî, VI, 86; Hâkim, II, 236; Heysemî, IV, 241.

⁸⁴⁷¹ Bûsîrî, III, 122.

⁸⁴⁷² İbni Asâkir, XXXIV, 4.

⁸⁴⁷³ Ahmed, II, 82; Zebîdî, VII, 474.

⁸⁴⁷⁴ Hâkim, IV, 112.

٨٤٧٥- مَنِ اعْتَذَرَ إِلَيْهِ أَخُوهُ بِمَعْدِرَةٍ فَلَمْ يَقْبَلْهَا كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْخَطِيئَةِ مِثْلُ صَاحِبِ مَكْسٍ. صح

8475. Din kardeşinin kendisinden özür dilediği halde onun özrünü kabul etmeyen kişi, haksız yere öşür alan kişi gibidir.⁸⁴⁷⁵

٨٤٧٦- مَنِ اعْتَرَّ بِالْعَبْدِ أَدْلُهُ اللَّهُ. صح

8476. İnsanlarla izzet kazanmaya çalışan kişiyi Allah zelil eder.⁸⁴⁷⁶

٨٤٧٧- مَنِ اعْتَقَ رَقَبَةً مُسْلِمَةً أَعْتَقَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهَا عُضْواً مِنْهُ مِنَ النَّارِ حَتَّى فَرَجَهُ بِفَرْجِهِ. صح

8477. Müslüman bir köleyi hürriyetine kavuşturan kişi, o kölenin her bir organına hatta erkeklik organına varıncaya kadar bütün organları karşılığında azad edenin organları ateşten kurtulur.⁸⁴⁷⁷

٨٤٧٨- مَنِ اعْتَقَلَ رُوحاً فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَقَلَهُ اللَّهُ مِنَ الذُّنُوبِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8478. Allah yolunda bir mızrak edinen kişiyi kıyamet günü Allah günahlardan korur.⁸⁴⁷⁸

٨٤٧٩- مَنِ اعْتَكَفَ عَشْرًا فِي رَمَضَانَ كَانَ كَحَجَّتَيْنِ وَعُمْرَتَيْنِ. ض

8479. Ramazan ayında on gün itikafa giren kişi, iki hacla iki umre yapmış gibi olur.⁸⁴⁷⁹

٨٤٨٠- مَنِ اعْتَكَفَ إِيْمَانًا وَاخْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. ض

8480. İnanarak ve sevabını Allah'dan bekleyerek itikaf yapan kişinin geçmiş günahları bağışlanır.⁸⁴⁸⁰

⁸⁴⁷⁵ Ebû Dâvûd, Merâsîl, I, 351; Bûsîrî, IV, 114.

⁸⁴⁷⁶ Hakîm, II, 300.

⁸⁴⁷⁷ Ahmed, II, 429; Beyhakî, X, 272; Hafîb, V, 225.

⁸⁴⁷⁸ Ebû Nuaym, V, 202; Müttekî, nr. 10630.

⁸⁴⁷⁹ Beyhakî, Şuab, III, 425.

⁸⁴⁸⁰ Deylemî, V, 211.

٨٤٨١- مَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى حِفْظَ كِتَابِهِ فَظَنَّ أَنَّ أَحَدًا أُعْطِيَ أَفْضَلَ مِمَّا أُعْطِيَ
فَقَدْ غَمَطَ أَعْظَمَ النِّعَمِ. ض

8481. Allah bir kişiye kitabını ezberlemeyi nasip eder de o kişi başkalarına verilen kendisine verilenden daha üstün olduğuna inanursa, nimetlerin en büyüğüne karşı nankörlük etmiş olur.⁸⁴⁸¹

٨٤٨٢- مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفْقِ فَقَدْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَنْ حُرِمَ حَظُّهُ مِنَ
الرَّفْقِ فَقَدْ حُرِمَ حَظُّهُ مِنَ الْخَيْرِ. ض

8482. Yumuşaklıktan nasibini alan hayırdan nasibini almış, yumuşaklıktan nasipsiz kalan da hayırdan nasipsiz kalmıştır.⁸⁴⁸²

٨٤٨٣- مَنْ أُعْطِيَ شَيْئًا فَوَجَدَ فَلْيَجْزِ بِهِ وَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيُتِنِ بِهِ فَإِنْ أَتَى بِهِ فَقَدْ
شَكَرَهُ وَإِنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ وَمَنْ تَحَلَّى بِمَا لَمْ يُعْطَ فَإِنَّهُ كَلَابِسِ ثَوْبِي زُورٍ. صَح

8483. Kendisine bir şey verilen onu karşılıksız bırakmamaya çalışsın; imkanı yoksa teşekkür etsin; teşekkür etmesi durumunda verilen şeye karşılık vermiş sayılır; verilen şeyi gizlemesi nankörlük olur; kendisine verilmeyen bir şeyle övünen kişi yalandan giyinen insan gibidir.⁸⁴⁸³

٨٤٨٤- مَنْ أَعْيَنَهُ الْمَكَاسِبُ فَعَلَيْهِ بِمِصْرَ وَعَلَيْهِ بِالْجَانِبِ الْغَرْبِيِّ مِنْهَا. ض

8484. Ticareti kötü gidenler Mısır'a, özellikle onun batı kısmına yönelirler.⁸⁴⁸⁴

٨٤٨٥- مَنْ أَعَاتَ مَلْهُوْفًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ مَغْفِرَةً وَاحِدَةً فِيهَا صَلَاحُ أَمْرِهِ
كُلُّهُ وَثَنَتَانِ وَسَبْعُونَ لَهُ دَرَجَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8485. Sıkıntı içinde olan birine yardım edene Allah yetmişüç bağışlanma yazar; onlardan biri işlerinin düzeltilmesidir; yetmişiki de kıyamet günü ona derece olarak verilmesidir.⁸⁴⁸⁵

⁸⁴⁸¹ Beyhaki, Şuab, II, 523.

⁸⁴⁸² Ahmed, VI, 451.

⁸⁴⁸³ Buhârî, Müfred, I, 84.

⁸⁴⁸⁴ İbni Asâkir, LX, 325.

⁸⁴⁸⁵ Buhârî, Kebîr, III, 350; Hatîb, VI, 41; Heysemî, VIII, 191; İbni Arrâk, II, 136.

٨٤٨٦- مَنْ اغْتَبَرَتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. صَح

8486. Ayakları Allah yolunda tozlanan kişiyi Allah cehenneme haram kılar. ⁸⁴⁸⁶

٨٤٨٧- مَنْ اغْتَابَ غَازِيًا فَكَأَنَّمَا قَتَلَ مُؤْمِنًا. ض

8487. Savaşa çıkan birini gıybet eden kişi, bir mümini öldürmüş gibi olur. ⁸⁴⁸⁷

٨٤٨٨- مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَانَ فِي طَهَارَةٍ إِلَى الْجُمُعَةِ الْآخَرَى. صَح

8488. Cuma günü gusleden kişinin temizliği diğer cumaya kadar devam eder. ⁸⁴⁸⁸

٨٤٨٩- مَنْ اغْتَيْبَ عِنْدَهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ فَلَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَسْتَطِيعُ نَصْرَهُ أَدَّلَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ح

8489. Yarında müslüman kardeşinin gıybeti yapılırken gücü yettiği halde ona yardım etmeyen kişiyi Allah Teala dünya ve ahirette zelil kılar. ⁸⁴⁸⁹

٨٤٩٠- مَنْ أَفْتَى بِغَيْرِ عِلْمٍ كَانَ إِثْمُهُ عَلَى مَنْ أَفْتَاهُ وَمَنْ أَشَارَ عَلَى أَخِيهِ بِأَمْرٍ يَغْلُمُ أَنَّ الرُّشْدَ فِي غَيْرِهِ فَقَدْ خَانَ. صَح

8490. Kendisine bilgisizce fetva verilen kişinin günahı o fetvayı veren üzerine olur; kendisine danışılan kişi din kardeşine yanlış bir şey söylerse ona hıyanet etmiş olur. ⁸⁴⁹⁰

٨٤٩١- مَنْ أَفْتَى بِغَيْرِ عِلْمٍ لَعَنَتْهُ مَلَائِكَةُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. ح

8491. Bilgisizce fetva veren kişiye gökteki ve yerdeki melekler lanet ederler. ⁸⁴⁹¹

⁸⁴⁸⁶ Ahmed, III, 479; İbni Hibbân, X, 465.

⁸⁴⁸⁷ Müttekî, nr. 10631.

⁸⁴⁸⁸ Hâkim, I, 383.

⁸⁴⁸⁹ İbni Ebî'd-Dünyâ, Gibe, I, 149.

⁸⁴⁹⁰ Hâkim, I, 184; Beyhakî, X, 116.

⁸⁴⁹¹ İbni Asâkir, LII, 20.

٨٤٩٢- مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ فِي غَيْرِ رُخْصَةٍ رَخَّصَهَا اللَّهُ لَهُ لَمْ يَقْضِ عَنْهُ صِيَامَ الدَّهْرِ كُلِّهِ وَإِنْ صَامَهُ. ح

8492. Allah'ın verdiği ruhsatlar dışında ramazan ayında mazeretsiz bir gün oruç tutmayan, bütün ömrünü oruçla geçirse bile o orucu öde-miş olmaz.⁸⁴⁹²

٨٤٩٣- مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ فِي الْحَضَرِ فَلْيُهِدِ بَدَنَهُ. ض

8493. İkamet halinde bir gün oruç tutmayan kişi bir deve kurban etsin.⁸⁴⁹³

٨٤٩٤- مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَهُ فَعَلَيْهِ بِكُلِّ يَوْمٍ مَدَّةً لِمُسْكِينٍ. ض

8494. Ramazan ayı içinde oruç tutmadan ölen kişi adına tutamadığı her gün için yoksula bir ölçek yiyecek verilir.⁸⁴⁹⁴

٨٤٩٥- مَنْ أَفْطَرَ فِي رَمَضَانَ نَاسِيًا فَلَا قِضَاءَ عَلَيْهِ وَلَا كَفَّارَةَ. ص

8495. Ramazan ayında unutarak orucunu bozan kişiye kaza ve ke-faret gerekmez.⁸⁴⁹⁵

٨٤٩٦- مَنْ أَقَالَ مُسْلِمًا أَقَالَهُ اللَّهُ عَشْرَتَهُ. ص

8496. Bir müslümanın alışverişten vazgeçme isteğini kabul eden ki-şinin günahlarından da Allah vazgeçer.⁸⁴⁹⁶

٨٤٩٧- مَنْ أَقَالَ نَادِمًا أَقَالَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ص

8497. Sattığı malı getiren müşterisinden geri alan kişinin kıyamet günü günahları affedilir.⁸⁴⁹⁷

⁸⁴⁹² Ahmed, II, 470; Nesâî, Kübrâ, II, 245; Beyhakî, Şuab, III, 318.

⁸⁴⁹³ Dârekutnî, II, 191.

⁸⁴⁹⁴ Ebû Nuaym, X, 246.

⁸⁴⁹⁵ Hâkim, I, 595; Beyhakî, IV, 229.

⁸⁴⁹⁶ Ebû Dâvûd, Büyû 54; Beyhakî, IV, 228; Müttekî, nr. 9656.

⁸⁴⁹⁷ Beyhakî, VI, 27.

٨٤٩٨- مَنْ أَقَامَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ الدِّمَةُ. صَح

8498. Müşriklerle birlikte ikamet eden, zimmetten çıkar.⁸⁴⁹⁸

٨٤٩٩- مَنْ أَقَامَ الْبَيْنَةَ عَلَى أُسِيرٍ فَلَهُ سَلْبُهُ. صَح

8499. Savaşta esir aldığını ispatlayan kişiye aldığı esirin eşyaları verilir.⁸⁴⁹⁹

٨٥٠٠- مَنْ افْتَبَسَ عِلْماً مِنَ النُّجُومِ افْتَبَسَ شُعْبَةً مِنَ السَّخْرِ زَادَ مَا زَادَ. ح

8500. Yıldızlardan bir şey öğrenen sihirden de bir şey öğrenmiş olur; birincisi ne kadar artarsa ikincisi de o kadar artar.⁸⁵⁰⁰

٨٥٠١- مَنْ افْتَصَدَ أَغْنَاهُ اللَّهُ وَمَنْ بَدَّرَ أَفْقَرَهُ اللَّهُ وَمَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللَّهُ وَمَنْ تَجَبَّرَ قَصَمَهُ اللَّهُ. ض

8501. Tutumlu olanı Allah zengin eder, israf edenı fakir kılar, tevazu göstereni yükseltir, zulmedenı de perişan eder.⁸⁵⁰¹

٨٥٠٢- مَنْ افْتَتَعَ أَرْضاً ظَالِماً لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ. صَح

8502. Zulüm yoluyla bir araziye sahip olan Allah'ın huzuruna gazaba uğramış olarak çıkar.⁸⁵⁰²

٨٥٠٣- مَنْ اقْتَنَى كَلْباً إِلَّا كَلَبَ مَاشِيَةً أَوْ ضَارِياً نَقَصَ مِنْ عَمَلِهِ كُلَّ يَوْمٍ قِيرَاطَانِ. صَح

8503. Sürü bekleyen veya av yakalayan köpek dışında bir köpek besleyen kişinin amelinden her gün iki kırat eksilir.⁸⁵⁰³

٨٥٠٤- مَنْ أَقَرَّ بَعَيْنٍ مُؤْمِنٍ أَقَرَّ اللَّهُ بِعَيْنِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

⁸⁴⁹⁸ Taberânî, II, 302; Beyhakî, IX, 12.

⁸⁴⁹⁹ Beyhakî, VI, 324.

⁸⁵⁰⁰ Ahmed, I, 311; Beyhakî, VIII, 138.

⁸⁵⁰¹ Bezzâr, II, 35.

⁸⁵⁰² Ahmed, IV, 317.

⁸⁵⁰³ Ahmed, II, 37.

8504. Bir mümini sevindireni Allah da kıyamet günü onu sevindirir.⁸⁵⁰⁴

٨٥٠٥- مَنْ أَفْرَضَ وَرِقًا مَرَّتَيْنِ كَانَ كَعَدَلِ صَدَقَةِ مَرَّةٍ. ض

8505. İki defa borç olarak gümüş veren, birini sadaka olarak vermiş gibi olur.⁸⁵⁰⁵

٨٥٠٦- مَنْ اكْتَحَلَ بِالْإِثْمِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَرْمَدْ أَبَدًا. ض

8506. Aşure günü ismidle sürmelenen kişinin gözleri bir daha ağrımaz.⁸⁵⁰⁶

٨٥٠٧- مَنْ اكْتَوَى أَوْ اسْتَرْقَى فَقَدْ بَرِئَ مِنَ التَّوَكُّلِ. صَح

8507. Dağlanmak veya muska kullanmakla tedavi olmaya kalkışan kişi, tevekkülden uzak olur.⁸⁵⁰⁷

٨٥٠٨- مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الْاسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ. صَح

8508. Kim çokça istiğfar ederse Allah ona her sıkıntıdan bir kurtuluş, her darlıktan bir çıkış yolu gösterir ve onu ummadığı yerden de rızıklandırır.⁸⁵⁰⁸

٨٥٠٩- مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ فَقَدْ بَرِئَ مِنَ النِّفَاقِ. صَح

8509. Allah'ı çokça zikreden kişi, nifaktan uzak olur.⁸⁵⁰⁹

٨٥١٠- مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ أَحَبَّهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض

8510. Allah'ı çokça anan kişiyi Allah sever.⁸⁵¹⁰

٨٥١١- مَنْ أَكْرَمَ الْقَبِيلَةَ أَكْرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض

8511. Kibleye önem veren kişiye, Allah da önem verir.⁸⁵¹¹

⁸⁵⁰⁴ İbnü'l-Mübârek, I, 239.

⁸⁵⁰⁵ Beyhakî, V, 353.

⁸⁵⁰⁶ Beyhakî, Şuab, III, 367.

⁸⁵⁰⁷ Ahmed, IV, 429.

⁸⁵⁰⁸ Ahmed, I, 248; Hâkim, IV, 262; Zebîdî, V, 56.

⁸⁵⁰⁹ Taberânî, Evsat, VII, 86.

⁸⁵¹⁰ Müttakî, nr. 1828, 1925; Zebîdî, VIII, 166.

⁸⁵¹¹ Suyûtî, Sağır, nr. 8511.

۸۵۱۲- مَنْ أَكْرَمَ امْرَأً مُسْلِمًا فَإِنَّمَا يُكْرِمُ اللَّهُ تَعَالَى. ض

8512. Bir müslümana ikram eden kişi, Allah ikram etmiş olur.⁸⁵¹²

۸۵۱۳- مَنْ أَكَلَ لَحْمًا فَلْيَتَوَضَّأْ

8513. Et yiyen kişi, abdest alsın.⁸⁵¹³

۸۵۱۴- مَنْ أَكَلَ الطِّينَ فَكَأَنَّمَا أَعَانَ عَلَى قَتْلِ نَفْسِهِ. ض

8514. Çamur yiyen kişi, kendini öldürmeye yaklaştırmış olur.⁸⁵¹⁴

۸۵۱۵- مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَغْتَرِلْنَا وَلْيَغْتَرِلْ مَنْجِدَنَا وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ. صَح

8515. Sarımsak ya da soğan yiyen kişi bizden uzak dursun, mescidimize yaklaşmayıp evinde otursun.⁸⁵¹⁵

۸۵۱۶- مَنْ أَكَلَ بِالْعِلْمِ طَمَسَ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ وَرَدَّهُ عَلَى عَقْبِهِ وَكَانَتِ النَّارُ أُولَى بِهِ. ض

8516. İlmi dünyaya alet eden Allah Teala yüzüstü düşürüp tepe taklak eder; gideceği yer de cehennem olur.⁸⁵¹⁶

۸۵۱۷- مَنْ أَكَلَ فَشَبَعَ وَشَرِبَ فَرَوَى فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي وَأَشْبَعَنِي وَسَقَانِي وَأَرْوَانِي خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ض

8517. Kişi yiyip doyar, içip kanar sonra da; " Beni yedirip içirerek susuzluğumu gideren Allah'a hamdolsun" derse, anasından doğduğu günkü gibi tertemiz olur.⁸⁵¹⁷

۸۵۱۸- مَنْ أَكَلَ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبَ وَتَسَحَّرَ وَمَسَّ شَيْئًا مِنَ الطَّيِّبِ قَوِيَ عَلَى الصَّيَامِ. ض

8518. Bir şey içmeden yemek yiyip sahur yapan ve güzel koku kullanan kişi, oruca karşı güç kuvvet kazanır.⁸⁵¹⁸

⁸⁵¹² Taberânî, Evsat, XVIII, 467.

⁸⁵¹³ Ahmed, IV, 180; Taberânî, VI, 98; Heysemî, I, 248.

⁸⁵¹⁴ Taberânî, VI, 253; Heysemî, V, 45.

⁸⁵¹⁵ Müslim, Mesacid, 73; Ebû Dâvûd, Ehtme 41; Beğavî, II, 388.

⁸⁵¹⁶ İbni Huzeyme, III, 83.

⁸⁵¹⁷ Ebû Yalâ, XIII, 221.

⁸⁵¹⁸ Beyhakî, Şuab, III, 408.

٨٥١٩- مَنْ أَكَلَ فِي قَصْعَةٍ ثُمَّ لَحَسَهَا اسْتَغْفَرَتْ لَهُ الْقَصْعَةُ. ح

8519. Kim bir kapta yemek yer, sonra da onu iyice sıyrırırsa o kab kendisi için Allah'dan bağışlanma diler.⁸⁵¹⁹

٨٥٢٠- مَنْ أَكَلَ مَعَ قَوْمٍ ثَمَرًا فَلَا يَقْرُنْ إِلَّا أَنْ يَأْذَنُوا لَهُ. ح

8520. Bir toplulukla birlikte hurma yiyen kişi, onların izni olmadan hurmayı ikiye ikiye yemesin.⁸⁵²⁰

٨٥٢١- مَنْ أَكَلَ مِنَ هَذِهِ اللَّخُومِ شَيْئًا فَلْيَغْسِلْ يَدَهُ مِنْ رِيحٍ وَضَرِهِ وَلَا يُؤَدِّ مَنْ جَدَاءَهُ. ض

8521. Et yiyen kişi, elindeki et kokusunu yıkayıp kimseyi rahatsız etmesin.⁸⁵²¹

٨٥٢٢- مَنْ أَكَلَ طَيِّبًا وَعَمِلَ فِي سُنَّةٍ وَأَمِنَ النَّاسُ بَوَائِقَهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ض.

8522. Kişi helâl yer, sünnetle amel eder ve insanlara zarar vermezse cennete girer.⁸⁵²²

٨٥٢٣- مَنْ أَلْطَفَ مُؤْمِنًا أَوْ خَفَّ لَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ حَوَائِجِهِ صَغُرَ أَوْ كَبُرَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُخْدِمَهُ مِنْ خَدَمِ الْجَنَّةِ. ض

8523. Bir mümine ikramda bulunan veya küçük büyük ihtiyaçlarından birini karşılayan kişiye cennette ihtiyaçlarını karşılayacak bir hizmetçi verilir.⁸⁵²³

٨٥٢٤- مَنْ أَلْفَ الْمَسْجِدَ أَلْفَهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض

8524. Kim mescide alışır, Allah da ona alışır.⁸⁵²⁴

⁸⁵¹⁹ Ahmed, V, 76.

⁸⁵²⁰ Taberânî, Evsat, IV, 333.

⁸⁵²¹ Heysemî, V, 30.

⁸⁵²² Hâkim, IV, 117.

⁸⁵²³ Heysemî, VIII, 191; Müttekî, nr. 43181.

⁸⁵²⁴ Taberânî, Evsat, VI, 269; Heysemî, II, 23.

٨٥٢٥- مَنْ أَلْقَى جِلْبَابَ الْحَيَاءِ فَلَا غِيْبَةَ لَهُ. ض.

8525. Haya örtüsünü kaldırıp atan kişinin gıybeti olmaz.⁸⁵²⁵

٨٥٢٦- مَنْ أَقَاطَ أَدَى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ وَمَنْ تَقَبَّلَتْ مِنْهُ حَسَنَةٌ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ح.

8526. Müslümanların gelip geçmesine mani olan şeyleri yoldan kaldıran kişiye bir sevap yazılır; sevabı kabul edilen kişi de cennete girer.⁸⁵²⁶

٨٥٢٧- مَنْ أَمَّ قَوْمًا وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ فَإِنَّ صَلَاتَهُ لَا تُجَاوِزُ تَرْقُوتَهُ. صَح.

8527. İstenmediği bir cemaata imamlık yapan kişinin namazı kabul olunmaz.⁸⁵²⁷

٨٥٢٨- مَنْ أَمَّ النَّاسَ فَأَصَابَ الْوَقْتَ وَأَتَمَّ الصَّلَاةَ فَلَهُ وَلَهُمْ وَمَنْ انْتَقَصَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعَلَيْهِ وَلَا عَلَيْهِمْ. ح.

8528. Cemaate imamlık ederek namazları vaktinde ve tam olarak kaldıran kişinin hem kendisi hem de cemaati ecir alır; bunları eksik yapan kişinin vebalı kendisinedir; cemaate vebal yoktur.⁸⁵²⁸

٨٥٢٩- مَنْ أَمَّ قَوْمًا وَفِيهِمْ مَنْ هُوَ أَقْرَأُ مِنْهُ لِكِتَابِ اللَّهِ وَأَعْلَمُ لَمْ يَزَلْ فِي سَفَالٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. ض.

8529. Allah'ın kitabının kendisinden daha iyi okuyan daha iyi bilen biri varken cemaate imam olan kişi, kıyamet gününe kadar alçalmaya devam eder.⁸⁵²⁹

٨٥٣٠- مَنْ أَمَرَكَم مِنَ الْوَلَاةِ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا تُطِيعُوهُ. صَح.

⁸⁵²⁵ Beyhakî, X, 210.

⁸⁵²⁶ Buhârî, Müfred, I, 208; Taberânî, XX, 216.

⁸⁵²⁷ Taberânî, II, 282.

⁸⁵²⁸ Ahmed, IV, 145; Hâkim, I, 133; Beyhakî, III, 127.

⁸⁵²⁹ Ukaylî, IV, 355; Taberânî, Evsat, V, 28; Heysemî, II, 64.

8530. İdarecilerden biri size Allah'a isyanı emrederse, siz ona itaat etmeyin.⁸⁵³⁰

٨٥٣١- مَنْ أَمَرَ بِمَعْرُوفٍ فَلَيْكِنْ أَمَرَهُ بِمَعْرُوفٍ ض.

8531. İyiliği emreden kişi, güzellikle de emretsin.⁸⁵³¹

٨٥٣٢- مَنْ أَمَسَى كَالاً مِنْ عَمَلٍ يَدِيهِ أَمَسَى مَغْفُوراً لَهُ ض.

8532. Helal rızık yolunda yorgun olarak geceleyen kişi, günahları bağışlanmış olarak geceler.⁸⁵³²

٨٥٣٣- مَنْ أَمَسَكَ بِرِكَابِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ لَا يَرْجُوهُ وَلَا يَخَافُهُ غُفِرَ لَهُ ض.

8533. Müslüman kardeşinin bineğinin yularını bir beklenti ve endişe içinde olmadan tutan kişinin günahları bağışlanır.⁸⁵³³

٨٥٣٤- مَنْ انْتَسَبَ إِلَى تِسْعَةِ آبَاءٍ كُفَّارٍ يُرِيدُ بِهِمْ عِزّاً وَكِرْماً كَانَ عَاشِرُهُمْ فِي النَّارِ

8534. Kafir olan dokuz atasını onlarla izzet ve şeref kazanmak düşüncesiyle sayarsa, cehennemde onların onuncusu olur.⁸⁵³⁴

٨٥٣٥- مَنْ انْتَقَلَ لِيَتَعَلَّمَ عِلْماً غُفِرَ لَهُ قَبْلَ أَنْ يَخْطُؤَ

8535. İlim öğrenmek için yola çıkan kişinin günahları daha adımını atmadan bağışlanır.⁸⁵³⁵

٨٥٣٦- مَنْ انْتَهَبَ فَلَيْسَ مِنْنَا ح.

8536. Soygun yapan kişi bizden değildir.⁸⁵³⁶

٨٥٣٧- مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِراً أَوْ وَضَعَ عَنْهُ أَظْلَهُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ ص.

⁸⁵³⁰ Ahmed, III, 67.

⁸⁵³¹ Beyhakî, Şuab, VI, 99.

⁸⁵³² Taberânî, Evsat, VII, 289; Heysemî, IV, 63.

⁸⁵³³ Taberânî, X, 286; a. mlf, Evsat, I, 302.

⁸⁵³⁴ Ahmed, IV, 134.

⁸⁵³⁵ Müttekî, nr. 28816.

⁸⁵³⁶ Ahmed, III, 140; Tahâvî, III, 49; Ziyâ, VI, 128.

8537. Eli darda olana alacağı konusunda süre veren veya alacağından vazgeçen kişiyi Allah Teala gölgesinden başka gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde gölgesinde gölgelendirir.⁸⁵³⁷

٨٥٣٨- مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِراً إِلَى مَيْسَرَتِهِ أَنْظَرَهُ اللَّهُ بِذَنْبِهِ إِلَى تَوْبَتِهِ. ض

8538. Zor durumda olan borçlusuna durumunu düzeltinceye kadar süre veren kişiye, Allah da ona günahlarından tevbe edinceye kadar süre verir.⁸⁵³⁸

٨٥٣٩- مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِراً فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلُهُ صَدَقَةٌ قَبْلَ أَنْ يَحِلَّ الدَّيْنُ فَإِذَا حَلَّ الدَّيْنُ فَأَنْظَرَهُ فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلَهُ صَدَقَةٌ. ص

8539. Eli dar olan borçluya süre veren kişiye o gün süre bitinceye kadar her güne karşılık bir sadaka, süre bittikten sonra verdiği her bir gün için de iki sadaka sevabı kadar sevap yazılır.⁸⁵³⁹

٨٥٤٠- مَنْ أَنْعَمَ عَلَيْهِ نِعْمَةٌ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَمَنْ اسْتَبْطَأَ الرِّزْقَ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَمَنْ حَزَبَهُ أَمْرٌ فَلْيَقُلْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. ح

8540. Kendisine bir nimet verilen kişi ona hamd etsin, rızkının geciktiğini gören bağışlanma dilesin, bir şeye üzülen de; "Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur!" desin.⁸⁵⁴⁰

٨٥٤١- مَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ نِعْمَةً فَأَرَادَ بَقَاءَهَا فَلْيُكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

8541. Kendisine nimet verilen kişi o nimetin devam etmesini isterse çokça, "Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur!" desin.⁸⁵⁴¹

٨٥٤٢- مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ سَبْعُمِائَةٍ ضِعْفٍ. ص

⁸⁵³⁷ Heysemî, IV, 134.

⁸⁵³⁸ Taberânî, XI, 151; Müttekî, nr. 15392.

⁸⁵³⁹ Ahmed, V, 360; Hâkim, II, 34; Heysemî, IV, 135.

⁸⁵⁴⁰ Beyhaki, Şuab, I, 441.

⁸⁵⁴¹ Taberânî, XVII, 310; a. mlf, Evsat, I, 56.

8542. Allah yolunda bir harcamada bulunan kişiye onun yediyüz misli sevap verilir.⁸⁵⁴²

٨٥٤٣- مَنْ أَهَانَ قُرَيْشًا أَهَانَهُ اللَّهُ. صَح

8543. Kureyş'e değer vermeyen kişiye Allah da değer vermez.⁸⁵⁴³

٨٥٤٤- مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ غُفِرَ لَهُ. ض

8544. Kudüs'ten ihrama giren kişinin günahları bağışlanır.⁸⁵⁴⁴

٨٥٤٥- مَنْ بَاتَ عَلَى طَهَارَةٍ ثُمَّ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ مَاتَ شَهِيدًا. ض

8545. Abdestli olarak geceleyip de ölüne kişi şehid olarak ölür.⁸⁵⁴⁵

٨٥٤٦- مَنْ بَاتَ كَالَا مِنْ طَلَبِ الْحَلَالِ بَاتَ مَغْفُورًا لَهُ. صَح

8546. Helal kazanç için yorgun olarak akşamlayan kişi, günahları bağışlanmış olarak akşamlamış olur.⁸⁵⁴⁶

٨٥٤٧- مَنْ بَاتَ عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ لَيْسَ عَلَيْهِ حِجَابٌ فَقَدْ بَرَّئَتْ مِنْهُ الدِّمَةُ. ح

8547. Etrafı çevrili olmayan damda uyuyan kişiden kimse sorumlu tutulmaz.⁸⁵⁴⁷

٨٥٤٨- مَنْ بَاتَ وَفِي يَدِهِ رِيحٌ غَمَرٍ فَأَصَابَهُ وَضَحٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. ح

8548. Elinde yemek kokusuyla yatan kişinin başına bir şey gelirse, kendinden başkasını suçlamasın.⁸⁵⁴⁸

٨٥٤٩- مَنْ بَاتَ وَفِي يَدِهِ غَمَرٌ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. ض

8549. Elinde yemek kokusuyla yatan kişi, alaca hastalığına yakalanırsa kimseye kahretmesin.⁸⁵⁴⁹

⁸⁵⁴² Ahmed, IV, 345; İbni Hibbân, XIV, 145; Hâkim, II, 96; Beğavî, Tefsîr, II, 238.

⁸⁵⁴³ İbni Adî, II, 746; Hâkim, IV, 74.

⁸⁵⁴⁴ Münzirî, II, 190; Müttekî, nr. 12297.

⁸⁵⁴⁵ Müttekî, nr. 41290.

⁸⁵⁴⁶ İbni Asâkir, IV, 284.

⁸⁵⁴⁷ Buhârî, Müfred, I, 407.

⁸⁵⁴⁸ Buhârî, Müfred, I, 419.

⁸⁵⁴⁹ Taberânî, Evsat, VI, 35.

٨٥٥٠- مَنْ بَاعَ دَارًا ثُمَّ لَمْ يَجْعَلْ ثَمَنَهَا فِي مِثْلِهَا لَمْ يُبَارَكَ لَهُ فِيهَا. صح

8550. Bir ev satıp da onun bedelini o ev gibi bir eve koymayan kişi için bereket yoktur.⁸⁵⁵⁰

٨٥٥١- مَنْ بَاعَ عَيْيًّا لَمْ يُبَيِّنْهُ لَمْ يَزَلْ فِي مَقْتِ اللَّهِ وَلَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تَلْعَنُهُ. ح

8551. Kusurlu malını kusurunu açıklamadan satan kişi Allah'ın gazabına uğrar, melekler de devamlı olarak ona lanet eder.⁸⁵⁵¹

٨٥٥٢- مَنْ بَاعَ الْخَمْرَ فَلْيُشَقِّصِ الْخَنَازِيرَ. صح

8552. İçki satan kişi, domuz kasaplığı da yapsın.⁸⁵⁵²

٨٥٥٣- مَنْ بَاعَ عَقْرَ دَارٍ مِنْ غَيْرِ ضَرُورَةٍ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَى ثَمَنِهَا تَالِفًا يُتْلَفُهُ. ح

8553. Zaruret olmadan evini satan kişinin parasına onu telef edecek bir şey musallat olur.⁸⁵⁵³

٨٥٥٤- مَنْ بَاعَ جِلْدَ أَضْحِيَّةٍ فَلَا أَضْحِيَّةَ لَهُ. صح

8554. Kestiği kurbanın derisini satan kişi, kurban kesmemiş demektir.⁸⁵⁵⁴

٨٥٥٥- مَنْ بَدَأَ بِالسَّلَامِ فَهُوَ أَوْلَى بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ. ح

8555. Önce selam veren Allah ve resulüne daha yakındır.⁸⁵⁵⁵

٨٥٥٦- مَنْ بَدَأَ بِالْكَلامِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ. ض

8556. Selamdan önce konuşmaya başlayana cevap vermeyin.⁸⁵⁵⁶

٨٥٥٧- مَنْ بَدَأَ جَفًّا. ح

8557. Köyde oturan kaba olur.⁸⁵⁵⁷

⁸⁵⁵⁰ Bûsîrî, III, 80.

⁸⁵⁵¹ Bûsîrî, III, 30.

⁸⁵⁵² Ebû Dâvûd, Büyû 66; Ahmed, IV, 253; .

⁸⁵⁵³ Müttakî, nr. 5442; Aclûnî, II, 327.

⁸⁵⁵⁴ Hâkim, II, 422; Beyhakî, IX, 294.

⁸⁵⁵⁵ Ahmed, V, 254.

⁸⁵⁵⁶ Ebû Nuaym, VIII, 199.

⁸⁵⁵⁷ Ahmed, IV, 297; Heysemî, VIII, 104.

٨٥٥٨- مَنْ بَدَأَ جَفَاً وَمَنْ اتَّبَعَ الصَّيْدَ غَفَلَ وَمَنْ أَتَى أَبْوَابَ السُّلْطَانِ افْتَنَّ. ح

8558. Kırsal kesimde yaşayan kaba olur, av peşinde koşan gaflete düşer, hükümdarların kapısına gelen fitneye maruz kalır.⁸⁵⁵⁸

٨٥٥٩- مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ. صَح

8559. Dinini değiştireni öldürün.⁸⁵⁵⁹

٨٥٦٠- مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ طَوَّبَى لَهُ زَادَ اللَّهُ فِي عُمْرِهِ. صَح

8560. Ana babasına iyilik edene mutlu, Allah onun ömrünü uzatır.⁸⁵⁶⁰

٨٥٦١- مَنْ بَلَغَ حَدًّا فِي غَيْرِ حَدِّ فَهُوَ لَهُ مِنَ الْمُعْتَدِينَ. ض

8561. Had cezası olmayan yerlerde had cezası veren kişi, haddini aşanlardan olur.⁸⁵⁶¹

٨٥٦٢- مَنْ بَلَغَهُ عَنِ اللَّهِ فَضِيلَةٌ فَلَمْ يُصَدِّقْ بِهَا لَمْ يَنْلُهَا. ض

8562. Allah'dan gelen bir lütfâ inanmayan kişi, ona nail olamaz.⁸⁵⁶²

Mescid-Bina

٨٥٦٣- مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ

8563. Allah için bir mescid yapan kişiye Allah cennette bir ev yapar.⁸⁵⁶³

٨٥٦٤- مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ. صَح

8564. Allah'ın rızasını kazanmak için bir mescid inşa eden kişiye Allah da onun için cennette bir mescid inşa eder.⁸⁵⁶⁴

⁸⁵⁵⁸ Ahmed, II, 371; Heysemî, V, 246.

⁸⁵⁵⁹ Ahmed, I, 282.

⁸⁵⁶⁰ Buhârî, Müfred, I, 22; Hâkim, IV, 170; Heysemî, VIII, 137.

⁸⁵⁶¹ Beyhakî, VIII, 327.

⁸⁵⁶² Taberânî, Evsat, V, 217; Heysemî, I, 149.

⁸⁵⁶³ Ahmed, I, 20; Taberânî, VIII, 268; İbni Asâkir, VII, 273; Heysemî, II, 7.

⁸⁵⁶⁴ Ahmed, I, 61; İbni Hibbân, I, 243.

۸۵۶۵- مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا وَلَوْ كَمَفْخَصٍ قَطَاةٍ أَوْ أَصْغَرَ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ

8565. Kuş yuvası kadar bile olsa bir mescid bina edene, Allah da cennette bir köşk bina eder.⁸⁵⁶⁵

۸۵۶۶- مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ فِي الْجَنَّةِ أَوْسَعَ مِنْهُ. صَح

8566. Kim Allah için bir mescid yaparsa, Allah da ona cennette ondan daha geniş bir ev yapar.⁸⁵⁶⁶

۸۵۶۷- مَنْ بَنَى بِنَاءً أَكْثَرَ مِمَّا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ كَانَ عَلَيْهِ وَبَالًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8567. İhtiyacından fazla bina yapan kişiye o bina kıyamet günü bir vebal olur.⁸⁵⁶⁷

۸۵۶۸- مَنْ بَنَى بِنَاءً فَوْقَ مَا يَكْفِيهِ كُفِّلَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ يَحْمِلَهُ عَلَى عُنُقِهِ.

8568. İhtiyacından fazla büyük ev yapan kişiden kıyamet günü o evi sırtında taşıması istenir.⁸⁵⁶⁸

۸۵۶۹- مَنْ بَنَى فَوْقَ عَشْرَةِ أَذْرُعٍ نَادَاهُ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ يَأْعُدُّوْا اللَّهَ إِلَى أَيْنَ تُرِيدُ؟ ض

8569. Kim on ziradan yüksek bir bina yaparsa, semadan bir münadi ona; "Ey Allah'ın düşmanı nereye gidiyorsun? diye nida eder.⁸⁵⁶⁹

۸۵۷۰- مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ. صَح

8570. Güneş batıdan doğmadan önce tevbe eden kişinin tevbesini Allah Teala kabul eder.⁸⁵⁷⁰

۸۵۷۱- مَنْ تَابَ إِلَى اللَّهِ قَبْلَ أَنْ يُغْرَغَرَ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ. صَح

8571. Can boğaza gelmeden önce tevbe eden kişinin tevbesini Allah kabul eder.⁸⁵⁷¹

⁸⁵⁶⁵ Ahmed, I, 241; Heysemî, II, 7.

⁸⁵⁶⁶ Ahmed, VI, 461; Heysemî, II, 8.

⁸⁵⁶⁷ Beyhakî, Şuab,

⁸⁵⁶⁸ Taberânî, X, 151; Heysemî, IV, 70.

⁸⁵⁶⁹ Müttekî, nr. 41554.

⁸⁵⁷⁰ Nesâî, Kübrâ, VI, 344.

⁸⁵⁷¹ Hâkim, IV, 286.

٨٥٧٢- مَنْ تَأْتَى أَصَابَ أَوْ كَادَ وَمَنْ عَجَلَ أَخْطَأَ أَوْ كَادَ. صَح

8572. Teenni ile hareket ederse doğruyu bulmuş ya da doğruya yaklaşmış olur; acele eden de hata yapmış ya da hataya yaklaşmış olur.⁸⁵⁷²

٨٥٧٣- مَنْ تَأَهَّلَ فِي بَلَدٍ فَلْيُصَلِّ صَلَاةَ الْمُقِيمِ. ض

8573. Bir beldede evlenen kişi, orada mukim gibi namaz kılsın.⁸⁵⁷³

٨٥٧٤- مَنْ تَبَتَّلَ فَلَيْسَ مِنَّا. ض

8574. Evlilikten uzak duran bizden değildir.⁸⁵⁷⁴

٨٥٧٥- مَنْ تَبَعَ جَنَازَةً وَحَمَلَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَدْ قَضَىٰ عَلَيْهِ مِنْ حَقِّهَا. ض

8575. Cenazeye katılan onu üç defa taşıyınca görevini yerine getirmiş olur.⁸⁵⁷⁵

٨٥٧٦- مَنْ تَتَبَعَ مَا يَسْقُطُ مِنَ السُّفْرَةِ غُفِرَ لَهُ. ح

8576. Sofradan düşen parçaları alıp yiyenin günahları bağışlanır.⁸⁵⁷⁶

٨٥٧٧- مَنْ تَحَلَّمَ كَاذِبًا كُلَّ يَوْمٍ الْقِيَامَةِ أَنْ يَغْدَقَ بَيْنَ شَعِيرَتَيْنِ وَلَنْ يَغْدَقَ بَيْنَهُمَا. صَح

8577. Yalandan rüya gördüğünü söyleyen kişiden kıyamet günü iki arpa tanesini birbirine bağlaması istenir, ama o onları birbirine bağlayamaz.⁸⁵⁷⁷

٨٥٧٨- مَنْ تَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ اتَّخَذَ جِسْرًا إِلَىٰ جَهَنَّمَ. ح

8578. Cuma günü cemaatin omuzlarının üstünden atlayarak yürüyen kişi, cehenneme giden bir köprü edinmiş olur.⁸⁵⁷⁸

⁸⁵⁷² Taberânî, XVII, 310; Heysemî, VIII, 19.

⁸⁵⁷³ Ahmed, I, 62; Heysemî, II, 156.

⁸⁵⁷⁴ Abdürrezzâk, VII, 151.

⁸⁵⁷⁵ Beğavî, V, 377; Müttekî, nr. 42337; Zebîdî, III, 455.

⁸⁵⁷⁶ Müttekî, nr. 40750.

⁸⁵⁷⁷ Taberânî, XI, 309; Münzirî, III, 199; Heysemî, IV, 201.

⁸⁵⁷⁸ Beyhakî, III, 193.

٨٥٧٩- مَنْ تَخَطَّى الْحُرْمَتَيْنِ فَخَطَا وَسْطَهُ بِالسَّيْفِ. ض

8579. Evlenilmesi haram olan kişiyle evlenenin boynunu vurun.⁸⁵⁷⁹

٨٥٨٠- مَنْ تَخَطَّى حَلَقَةَ قَوْمٍ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ فَهُوَ عَاصٍ. ض

8580. Bir topluluğun halkasına izinsiz olarak adım atan kişi, saygısızlık etmiş olur.⁸⁵⁸⁰

٨٥٨١- مَنْ تَدَاوَى بِحَرَامٍ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ فِيهِ شِفَاءً. ض

8581. Haram bir şeyle tedavi olan için Allah onda şifa kılmaz.⁸⁵⁸¹

٨٥٨٢- مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ فَلْيَتَصَدَّقْ بِدِينَارٍ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَنِصْفٍ

دِينَارٍ. صَح

8582. Özürsüz olarak cumayı terk eden bir dinar tasadduk etsin, eğer bulamazsa o zaman yarım dinar versin.⁸⁵⁸²

٨٥٨٣- مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ بِغَيْرِ عُذْرٍ فَلْيَتَصَدَّقْ بِدِرْهَمٍ أَوْ نِصْفِ دِرْهَمٍ أَوْ صَاعٍ أَوْ

مُدٍّ. صَح

8583. Mazeretsiz olarak cumayı terk eden kişi, bir dirhem ya da yarım dirhem veya bir sa ya da bir müd sadaka versin.⁸⁵⁸³

٨٥٨٤- مَنْ تَرَكَ اللَّبَاسَ تَوَاضِعًا لِلَّهِ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ دَعَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى

رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ حَتَّى يُخَيَّرَهُ مِنْ أَيِّ حُلٍّ الْإِيمَانِ شَاءَ يَلْبَسُهَا. صَح

8584. Gücü yettiği halde Allah için tevazu göstererek pahalı elbise giymeyen kişiyi Allah Teala kıyamet günü herkesin önünde çağırıp iman giysilerinden dilediğini giymekte kendisini serbest bırakır.⁸⁵⁸⁴

⁸⁵⁷⁹ Beyhakî, Şuab, IV, 379.

⁸⁵⁸⁰ Taberânî, VIII, 246; Heysemî, VIII, 63.

⁸⁵⁸¹ Müttekî, nr. 28318.

⁸⁵⁸² Ahmed, V, 8; İbni Hibbân, VII, 29; Hâkim, I, 415; Beyhakî, III, 248.

⁸⁵⁸³ Beyhakî, III, 248.

⁸⁵⁸⁴ Hâkim, I, 130.

٨٥٨٥- مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ لَيْلِي اللَّهُ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانٌ. ض

8585. Namazı terk eden kişi, Allah'ın huzuruna onun gazabına uğramış olarak çıkar.⁸⁵⁸⁵

٨٥٨٦- مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ حَيْطَ عَمَلُهُ. صَح

8586. İkinci namazını terk eden kişinin ameli boşa gider.⁸⁵⁸⁶

٨٥٨٧- مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّدًا فَقَدْ كَفَرَ جَهَارًا. صَح

8587. Bile bile namazı terk eden kişi, açıkça küfre girmiş olur.⁸⁵⁸⁷

٨٥٨٨- مَنْ تَرَكَ الرِّمَى بَعْدَ مَا عَلِمَهُ رَغْبَةً عَنْهُ فَإِنَّهَا نِعْمَةٌ كَفَرَهَا. ح

8588. Atıcılığı öğrendikten sonra vazgeçip onu bırakan kişi, nimete karşı nankörlük etmiş olur.⁸⁵⁸⁸

٨٥٨٩- مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعٍ تَهَاوُنًا بِهَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ. صَح

8589. Önemsemeyerek üç cuma namazını kılmayan kişinin kalbini Allah mühürler.⁸⁵⁸⁹

٨٥٩٠- مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعَاتٍ مِنْ غَيْرِ عُذْرِ كُتِبَ مِنَ الْمُنَافِقِينَ

8590. Özürsüz olarak üç cuma namazını kılmayan kişi münafıklardan yazılır.⁸⁵⁹⁰

٨٥٩١- مَنْ تَزَوَّجَ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ نِصْفَ الْإِيمَانِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ فِي النِّصْفِ الْبَاقِي. ض

8591. Evlenen kişi imanun yarısını tamamlamış olur, geri kalan yarısında da Allah'dan korksun.⁸⁵⁹¹

⁸⁵⁸⁵ Taberânî, XI, 294; Heysemî, I, 295.

⁸⁵⁸⁶ Ahmed, V, 357; İbni Ebî Şeybe, VI, 167.

⁸⁵⁸⁷ Taberânî, Evsat, III, 343; Heysemî, I, 295.

⁸⁵⁸⁸ Taberânî, XVII, 342

⁸⁵⁸⁹ Ahmed, III, 277; Hâkim, I, 415; Taberânî, XXII, 365; Beyhakî, III, 172.

⁸⁵⁹⁰ Taberânî, I, 170; Heysemî, II, 193.

⁸⁵⁹¹ Irâkî, II, 23; Müttekî, nr. 44432; Heysemî, IV, 252.

٨٥٩٢- مَنْ تَزَيَّنَ بِعَمَلِ الْآخِرَةِ وَهُوَ لَا يُرِيدُهَا وَلَا يَطْلُبُهَا لَعَنَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

8592. İstemediği ve niyetlenmediği halde ahiret amelleriyle süslenen kişi göklerde ve yerde lanete uğrar.⁸⁵⁹²

٨٥٩٣- مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ. ح

8593. Bir topluluğa benzemeye çalışan onlardandır.⁸⁵⁹³

٨٥٩٤- مَنْ تَصَبَّحَ كُلَّ يَوْمٍ بِسَبْعِ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ لَمْ يَضُرَّهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ سَمٌّ وَلَا سِخْرٌ. ص

8594. Her sabah yedi tane acve hurması yiyen kişiye o gün zehir ve sihir zarar veremez.⁸⁵⁹⁴

٨٥٩٥- مَنْ تَصَدَّقَ بِشَيْءٍ مِنْ جَسَدِهِ أُعْطِيَ بِقَدْرِ مَا تَصَدَّقَ. ح

8595. Vücudunun bir yerinden yaralanıp da yaralayanı affeden kişiye affettiği kadar sevap verilir.⁸⁵⁹⁵

٨٥٩٦- مَنْ تَطَبَّبَ وَلَمْ يُعْلَمْ مِنْهُ طِبٌّ فَهُوَ ضَامِنٌ. ص

8596. Bilgisi olmadığı halde tabiplik yapıp hastaya zarar veren kişi, o zarardan sorumludur.⁸⁵⁹⁶

٨٥٩٧- مَنْ تَعَدَّرَتْ عَلَيْهِ التَّجَارَةُ فَعَلَيْهِ بُعْمَانٌ. ص

8597. Ticareti iyi gitmeyenler Umman'a açılırlar.⁸⁵⁹⁷

٨٥٩٨- مَنْ تَعَظَّمَ فِي نَفْسِهِ وَاخْتَالَ فِي مَشِيَّتِهِ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانٌ. ح

8598. Kendisini büyük görüp böbürlenerek yürüyen kişi, Allah'ın huzuruna onun gazabına uğramış olarak çıkar.⁸⁵⁹⁸

⁸⁵⁹² Münzirî, I, 66; Heysemî, X, 220; Aclûnî, II, 331.

⁸⁵⁹³ Taberânî, Evsat, VIII, 179; Heysemî, X, 271.

⁸⁵⁹⁴ Ahmed, I, 181.

⁸⁵⁹⁵ Heysemî, VI, 302.

⁸⁵⁹⁶ Hâkimî, IV, 236.

⁸⁵⁹⁷ Taberânî, VII, 306; Heysemî, X, 62.

⁸⁵⁹⁸ Ahmed, II, 118; Buhârî, Müfred, I, 193; Heysemî, I, 98.

٨٥٩٩- مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكِلَإٍ إِلَيْهِ. ح

8599. Korunmak için bir şeyler takan, taktığı şeyle başbaşa bırakılır.⁸⁵⁹⁹

٨٦٠٠- مَنْ تَعَلَّمَ الرِّمِيَّ ثُمَّ تَرَكَهُ فَقَدْ عَصَانِي

8600. Atıcılığı öğrenip de sonra onu terk eden kişi bana karşı asi olmuş olur.⁸⁶⁰⁰

٨٦٠١- مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا لِغَيْرِ اللَّهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. ح

8601. Allah rızası dışında bir gaye için ilim öğrenen kişi, cehennemdeki yerine hazırlansın.⁸⁶⁰¹

٨٦٠٢- مَنْ تَقَحَّمَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ يَتَقَحَّمُ فِي النَّارِ. ض

8602. Dünyada haram helal herşeye dalan kişi, cehenneme de öyle dalar.⁸⁶⁰²

٨٦٠٣- مَنْ تَمَسَّكَ بِالسُّنَّةِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ض

8603. Sünnete sarılan kişi, cennete girer.⁸⁶⁰³

٨٦٠٤- مَنْ تَمَنَّى عَلَى أُمَّتِي الْغَلَاءَ لَيْلَةً وَاحِدَةً أَحْبَطَ اللَّهُ عَمَلَهُ أَرْبَعِينَ سَنَةً. ض

8604. Allah ümmetimin için bir gece bile olsun pahalılık olmasını temenni eden kişinin kırk yıllık amelini boşa çıkarır.⁸⁶⁰⁴

٨٦٠٥- مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ. ح

8605. Allah için tevazu gösteren kişiyi Allah Teala yükseltir.⁸⁶⁰⁵

٨٦٠٦- مَنْ تَوَضَّأَ كَمَا أَمَرَ وَصَلَّى كَمَا أَمَرَ غُفِرَ لَهُ مَا قَدَّمَ مِنْ عَمَلٍ. صَح

⁸⁵⁹⁹ Ahmed, IV, 310; Hâkim, IV, 241.

⁸⁶⁰⁰ Taberânî, Sağîr, I, 197; Hatîb, XII, 61; Münzirî, II, 282.

⁸⁶⁰¹ Hâkim, I, 85; Münzirî, I, 117; Zebîdî, I, 362.

⁸⁶⁰² Müttekî, nr. 6148.

⁸⁶⁰³ İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 195; Müttekî, nr. 935, 32705.

⁸⁶⁰⁴ İbni Asâkir, LVII, 4.

⁸⁶⁰⁵ Ebû Nuaym, VIII, 46.

8606. Emrolunduğu gibi abdest alıp namaz kılan kişinin önceden işlediği günahları affolunur.⁸⁶⁰⁶

٨٦٠٧- مَنْ تَوَضَّأَ عَلَى طَهْرٍ كُتِبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ. ض.

8607. Abdestliken abdest alan kişiye on sevap yazılır.⁸⁶⁰⁷

٨٦٠٨- مَنْ تَوَضَّأَ بَعْدَ الْغُسْلِ فَلَيْسَ مِنَّا. ض.

8608. Gusülden sonra abdest alan kişi bizden değildir.⁸⁶⁰⁸

٨٦٠٩- مَنْ تَوَضَّأَ فِي مَوْضِعٍ بَوَّلَهُ فَأَصَابَهُ الْوَسْوَاسُ فَلَا يُلَوِّمَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. ض.

8609. İdrarını yaptığı yerde abdest alıp da vesveseye yakalanan kişi, kendinden başkasını kınamasın.⁸⁶⁰⁹

٨٦١٠- مَنْ تَوَضَّأَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهَا وَنِعِمَّتْ وَمِنْ اغْتَسَلَ فَالْغُسْلُ أَفْضَلُ. ح.

8610. Cuma günü abdest almak güzeldir, gusletmek ise daha güzeldir.⁸⁶¹⁰

٨٦١١- مَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ الْإِسْلَامِ مِنْ عُنُقِهِ. صَح.

8611. Sahibinden başkasını efendi edinen köle, İslam halkasını boyundan çıkarmış olur.⁸⁶¹¹

٨٦١٢- مَنْ جَادَلَ فِي خُصُومَةٍ بَغَيْرِ عِلْمٍ لَمْ يَزَلْ فِي سَخَطِ اللَّهِ حَتَّى يَنْتَرَعَ. صَح.

8612. Bilmediği konuda münakaşa etmeye kalkan kişi, onu bırakıncaya kadar Allah'ın gazabına uğrar.⁸⁶¹²

٨٦١٣- مَنْ جَاءَ مَعَ الْمُشْرِكِ وَسَكَنَ مَعَهُ فَإِنَّهُ مِثْلُهُ. ح.

8613. Müşriklerle birlikte olup onların içinde ikamet eden kişi, onlar gibi olur.⁸⁶¹³

⁸⁶⁰⁶ Ahmed, V, 423; Abd. b. Humeyd, s. 104; Taberânî, IV, 157; İbni Hibbân, III, 317.

⁸⁶⁰⁷ İbni Cerir, VI, 115; Tahâvî, I, 42.

⁸⁶⁰⁸ Taberânî, XI, 267; Ebû Nuaym, VIII, 52.

⁸⁶⁰⁹ İbni Adî, VI, 395.

⁸⁶¹⁰ Ahmed, V, 22; İbnü'l-Cârûd, s. 81; Tahâvî, I, 119; Beyhakî, III, 190.

⁸⁶¹¹ Ahmed, III, 332; Heysemî, I, 97.

⁸⁶¹² Zebîdî, VII, 474.

⁸⁶¹³ Suyûtî, Sağır, nr. 8613.

٨٦١٤- مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَلَاءَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8614. Kibirlenerek elbisesini sürükleyen kişiye Allah Teala kıyamet günü dönüp bakmaz.⁸⁶¹⁴

٨٦١٥- مَنْ جَرَّدَ ظَهَرَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ

8615. Haksız yere bir müslümana ceza veren, Allah'ın gazabına uğramış olarak onun huzuruna çıkar.⁸⁶¹⁵

٨٦١٦- مَنْ جُعِلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سَكِينٍ. صَح

8616. İnsanlar arasında kadı olarak görevlendirilen kişi, bıçaksız olarak boğazlanan kişi gibidir.⁸⁶¹⁶

٨٦١٧- مَنْ جَلَبَ عَلَى الْخَيْلِ يَوْمَ الرَّهَانِ فَلَيْسَ مِنَّا. ض

8617. Yarış gününde başka birinin atına yaklaşıp onun koşması için bağırarak kişi, bizden değildir.⁸⁶¹⁷

٨٦١٨- مَنْ جَمَعَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ فَقَدْ أَتَى أَبَا مِنْ أَبْوَابِ الْكِبَائِرِ. ض

8618. Özürsüz olarak iki farz namazı birleştiren kişi, büyük günah kapılarından birini açmış olur.⁸⁶¹⁸

٨٦١٩- مَنْ جَمَعَ الْمَالَ مِنْ غَيْرِ حَقِّهِ سَلَطَهُ اللَّهُ عَلَى الْمَاءِ وَالطِّينِ. ض

8619. Allah haksız yere mal toplayan kişinin malına su ve çamuru musallat eder.⁸⁶¹⁹

٨٦٢٠- مَنْ جَمَعَ الْقُرْآنَ مَتَّعَهُ اللَّهُ بِعَقْلِهِ حَتَّى يَمُوتَ. ض

8620. Kuran'ı ezberleyen kişiyi Allah Teala, ölünceye kadar aklından faydalandırır.⁸⁶²⁰

⁸⁶¹⁴ Müslim, Libâs, 44; Ahmed, II, 33; Zebîdî, VIII, 346.

⁸⁶¹⁵ Taberânî, VIII, 116; İbni Hacer, XII, 85.

⁸⁶¹⁶ Ahmed, II, 230; Hâkim, IV, 103.

⁸⁶¹⁷ Taberânî, XI, 222.

⁸⁶¹⁸ Hâkim, I, 409.

⁸⁶¹⁹ Beyhakî, Şuah, VII, 394.

⁸⁶²⁰ İbni Adî, III, 156.

٨٦٢١- مَنْ جَهَّزَ غَارِيًّا حَتَّى يَسْتَقِيلَ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ حَتَّى يَمُوتَ أَوْ يَرْجِعَ. ح

8621. Cihada çıkan mücahidin ihtiyaçlarını karşılayan kişi, o mücahidin ölmesi veya savaştan geri dönmesine kadar kazandığı sevaplar kadar sevap kazanır.⁸⁶²¹

٨٦٢٢- مَنْ حَافَظَ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حُرِّمَ عَلَى النَّارِ. صَح

8622. Öğle namazından önce ve sonra dört rekat namaz kılan kişiye cehennem haram kılınır.⁸⁶²²

٨٦٢٣- مَنْ حَافَظَ عَلَى شُفْعَةِ الصُّحَى غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ. ح

8623. İki rekat kuşluk namazına devam eden kişinin günahları deniz köpüğü kadar bile olsa bağışlanır.⁸⁶²³

٨٦٢٤- مَنْ حَافَظَ عَلَى الْأَذَانِ سَنَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. ض

8624. Bir yıl müezzinlik yapan kişiye cennet vacip olur.⁸⁶²⁴

٨٦٢٥- مَنْ حَاوَلَ أَمْرًا بِمَعْصِيَةٍ كَانَ أَبْعَدَ لِمَا رَجَا وَأَقْرَبَ لِمَجِيءِ مَا اتَّقَى. صَح

8625. Günah yollardan bir şey elde etmeye çalışan kişi umduğundan daha da uzaklaşır ve korktuğu şeyin başına gelmesine daha da yakınlaşır.⁸⁶²⁵

٨٦٢٦- مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. صَح

8626. Kötü şeyler konuşmayıp günah olan şeyler yapmadan hacce-den kişi, anasından doğduğu gibi memleketine döner.⁸⁶²⁶

٨٦٢٧- مَنْ حَجَّ هَذَا النَّبْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلْيَكُنْ آخِرَ عَهْدِهِ الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ. صَح

8627. Hac ve umre yapan kişinin son işi, Kabe'yi tavaf etmek olsun.⁸⁶²⁷

⁸⁶²¹ Ahmed, I, 20; Hatib, Mûzih, I, 180; Münzirî, II, 255.

⁸⁶²² Taberânî, XXIII, 232; Beyhakî, II, 472.

⁸⁶²³ Ahmed, II, 443.

⁸⁶²⁴ Beyhakî, Şuab, III, 119.

⁸⁶²⁵ Ebû Nuaym, VI, 339; Müttekî, nr. 9292; Aclûnî, II, 325.

⁸⁶²⁶ Ahmed, II, 248; İbni Hibbân, VII, 9.

⁸⁶²⁷ İbni Sad, V, 512; Ahmed, III, 417; Taberânî, III, 263.

۸۶۲۸- مَنْ حَجَّ فَرَّارَ قَبْرِ بَعْدَ وَقَاتِي كَانَ كَمَنْ زَارَنِي فِي حَيَاتِي.

8628. Hacca gidip de kabrimi ziyaret eden kişi, beni hayatta iken ziyaret eden kişidir.⁸⁶²⁸

۸۶۲۹- مَنْ حَجَّ عَنْ أَبِيهِ أَوْ أُمِّهِ فَقَدْ قَضَى عَنْهُ حَجَّتَهُ وَكَانَ لَهُ فَضْلٌ عَشْرِ حَجَجٍ. ض

8629. Ana babası adına hacceden kişinin haccı kendi adına da geçerli olduğu gibi, ayrıca kendisine on hac sevabı da verilir.⁸⁶²⁹

۸۶۳۰- مَنْ حَجَّ عَنْ وَالِدَيْهِ أَوْ قَضَى عَنْهُمَا مَغْرَمًا بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْأَبْرَارِ. ض

8630. Ana babası yerine hac yapan veya onların yerine borçlarını ödeyen kişiyi, Allah Teala kıyamet günü ana babasını razı eden salih kişiler arasında haşreder.⁸⁶³⁰

۸۶۳۱- مَنْ حَدَّثَ عَنِّي بِحَدِيثٍ يَرَى أَنَّهُ كَذِبٌ فَهُوَ أَحَدُ الْكَاذِبِينَ. صبح

8631. Yalan olduğunu bile bile benden hadis nakleden kişi, yalancılar biridir.⁸⁶³¹

۸۶۳۲- مَنْ حَدَّثَ بِحَدِيثٍ فَعُطِسَ عِنْدَهُ فَهُوَ حَقٌّ. ح

8632. Konuşan kişinin yanında hapsirilmesi, konuşulan sözün doğru olduğunu gösterir.⁸⁶³²

۸۶۳۳- مَنْ حَسَبَ كَلَامَهُ مِنْ عَمَلِهِ قَلَّ كَلَامُهُ إِلَّا فِيمَا يَغْنِيهِ. ض

8633. Sözlerini amelinden sayan kişinin kendisini ilgilendiren konular dışında konuşması az olur.⁸⁶³³

۸۶۳۴- مَنْ حَضَرَ مَعْصِيَةً فَكَرِهَهَا فَكَأَنَّمَا غَابَ عَنْهَا وَمَنْ غَابَ عَنْهَا فَرَضِيهَا

فَكَأَنَّهُ حَضَرَهَا. ض

⁸⁶²⁸ Taberânî, XII, 406; İbni Adî, II, 382; Beyhakî, V, 246.

⁸⁶²⁹ Dârekutnî, II, 260.

⁸⁶³⁰ Taberânî, Evsat, VIII, 11; Heysemî, VIII, 146.

⁸⁶³¹ İbni Hibbân, I, 211.

⁸⁶³² Hakîm, III, 5.

⁸⁶³³ İbni's-Sünnî, s. 6; İbni Asâkir, VI, 357.

8634. Yanında Allah'a isyan sayılan bir iş yapıp da onu çirkin gören kişi orada bulunmayan kişi gibidir; orada olmadığı halde onu güzel gören kişi de orada bulunan kişi gibidir.⁸⁶³⁴

٨٦٣٥- مَنْ حَضَرَ إِمَاماً فَلْيَقُلْ خَيْراً أَوْ لَيْسَ كُنْتُ. ض

8635. Sultanun huzurunda olan kişi, ona ya hayır söylesin ya da sussun!⁸⁶³⁵

٨٦٣٦- مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثاً مِنَ السُّنَّةِ كُنْتُ لَهُ شَفِيعاً وَشَهِيداً يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8636. Ümmetim için sünnetten kırk hadis ezberleyen kişinin kıyamet günü şefaatsci ve şahidi olurum.⁸⁶³⁶

٨٦٣٧- مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثاً مِنْ سُنَّتِي أَذْخَلْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي شَفَاعَتِي. ص

8637. Ümmetim için sünnetlerimden kırk hadis ezberleyen kişiyi kıyamet günü şefaataime dahil ederim.⁸⁶³⁷

٨٦٣٨- مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ قَفْمَيْهِ وَرِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ص

8638. İki çenesiyle iki bacağı arasındakine sahip olan cennete girer.⁸⁶³⁸

٨٦٣٩- مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ غُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ. ص

8639. Kehf suresinin başından on ayet ezberleyen kişi, Deccal'ın fitnesinden emin olur.⁸⁶³⁹

٨٦٤٠- مَنْ حَفِظَ لِسَانَهُ وَسَمِعَهُ وَبَصَرَهُ يَوْمَ عَرَفَةَ غُفِرَ لَهُ مِنْ عَرَفَةَ إِلَى عَرَفَةَ. ص

⁸⁶³⁴ Beyhakî, VII, 266.

⁸⁶³⁵ İbni Adî, IV, 1341; İbni Asâkir, VI, 381; Heysemî, V, 231; Müttekî, nr. 14938.

⁸⁶³⁶ Ahmed, V, 196; Nesâî, Kübrâ, VI, 236; İbni Adî, I, 330.

⁸⁶³⁷ İbni Asâkir, Mucem, I, 351.

⁸⁶³⁸ Taberânî, I, 311.

⁸⁶³⁹ Ahmed, VI, 449; Hâkim, II, 367; Beğavî, IV, 238; Müttekî, nr. 2601.

8640. Arefe günü dilini, kulağını ve gözünü haramdan koruyan kişinin iki Arefe arasındaki küçük günahları bağışlanır. ⁸⁶⁴⁰

٨٦٤١- مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَلْيَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ وَلْيَكْفُرْ عَنْ يَمِينِهِ. صح

8641. Bir şeye yemin edip de ondan daha hayırlısını gören kişi, yeminin keffaretini verip hayırlı olan şeyi yapsın. ⁸⁶⁴¹

٨٦٤٢- مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ. ح

8642. Allah'dan başkasına yemin eden kişi, şirk koşmuş olur. ⁸⁶⁴²

٨٦٤٣- مَنْ حَلَفَ فَلْيَحْلِفْ بِرَبِّ الْكَعْبَةِ. ض

8643. Yemin eden kişi, Kabe'nin rabbine yemin etsin. ⁸⁶⁴³

٨٦٤٤- مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ صَبْرٍ يَقْتَطِعُ بِهَا مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ هُوَ فِيهَا فَاجِرٌ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانٌ. صح

8644. Bir müslümanın malını zimmetine geçirmek için yalan yere yemin eden kişi, Allah'ın huzuruna onun gazabına uğramış olarak çıkar. ⁸⁶⁴⁴

٨٦٤٥- مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَقَالَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَدْ اسْتَثْنَى. ح

8645. Yemin edip yemininde, "İnşaallah!" diyen kişi, onda istisna etmiş olur. ⁸⁶⁴⁵

٨٦٤٦- مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ فَلَيْسَ مِنَّا. صح

8646. Emanet üzerine yemin eden kişi bizden değildir. ⁸⁶⁴⁶

⁸⁶⁴⁰ Münzirî, II, 204; Müttekî, nr. 12075.

⁸⁶⁴¹ Ahmed, III, 361.

⁸⁶⁴² Ahmed, II, 125; Hâkim, I, 65; Beyhakî, X, 29; Ziyâ, I, 313.

⁸⁶⁴³ Ahmed, VI, 371; Beyhakî, III, 216.

⁸⁶⁴⁴ Ahmed, I, 379; Nesâî, Kübrâ, VI, 308.

⁸⁶⁴⁵ Hâkim, IV, 336; Beyhakî, X, 46.

⁸⁶⁴⁶ Ebû Dâvûd, Nüzûr 6; Beyhakî, X, 30; Beğavî, X, 8; Münzirî, III, 607.

٨٦٤٧- مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا

8647. Bize silah çeken kişi bizden değildir.⁸⁶⁴⁷

٨٦٤٨- مَنْ حَمَلَ بِجَوَائِبِ السَّرِيرِ الْأَرْبَعِ غُفِرَ لَهُ أَنْ يُعُونَ كَبِيرَةً. ض

8648. Cenaze tabutunu dört tarafından taşıyan kişinin büyük günahlarından kırk tanesi bağışlanır.⁸⁶⁴⁸

٨٦٤٩- مَنْ حَمَلَ مِنْ أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقِيهَاً عَالِماً. ض

8649. Ümmetimdem kırk hadis ezberleyen kişiyi Allah Teala kıyamet günü fakih ve alim olarak haşreder.⁸⁶⁴⁹

٨٦٥٠- مَنْ حَمَلَ سِلْعَتَهُ فَقَدْ بَرِيَءَ مِنَ الْكِبَرِ. ض

8650. Eşyasını taşıyan kişi kibirden uzaktır.⁸⁶⁵⁰

٨٦٥١- مَنْ حَمَلَ أَخَاهُ عَلَى شَيْءٍ فَكَأَنَّمَا حَمَلَهُ عَلَى دَابَّةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. ض

8651. Din kardeşine ayakkabı veren kişi, ona Allah yolunda binek vermiş gibidir.⁸⁶⁵¹

٨٦٥٢- مَنْ حُوسِبَ عُذْبٌ. ح

8652. Hesap gören kişi, azab görür.⁸⁶⁵²

٨٦٥٣- مَنْ خَافَ أَذْلَجَ وَمَنْ أَذْلَجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ عَالِيَةٌ أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ

اللَّهِ الْجَنَّةُ. ح

8653. Korkan kişi yola düşer, yola düşen yol alır; Allah'ın malı pahalıdır, o mal da cennettir.⁸⁶⁵³

⁸⁶⁴⁷ Ahmed, II, 16.

⁸⁶⁴⁸ İbni Asâkir, XXVII, 81.

⁸⁶⁴⁹ İbni Adî, V, 55.

⁸⁶⁵⁰ Ebû Nuaym, İsfahân, I, 165.

⁸⁶⁵¹ Hatîb, V, 231.

⁸⁶⁵² Ziyâ, VII, 26.

⁸⁶⁵³ Hâkim, IV, 343.

٨٦٥٤- مَنْ خَبِبَ زَوْجَةً أَمْرِيءٍ أَوْ مَمْلُوكَةً فَلَيْسَ مِنَّا. ح

8654. Kadını kocasına ya da köleyi efendisine karşı kıskırtan kişi bizden değildir.⁸⁶⁵⁴

٨٦٥٥- مَنْ خَتَمَ الْقُرْآنَ أَوَّلَ النَّهَارِ صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يُنْسِيَ وَمَنْ خَتَمَهُ آخِرَ النَّهَارِ صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يُصْبِحَ. ض

8655. Kuran'ı günün başında hatmeden kişiye akşama kadar, günün sonunda hatmeden kişiye de sabaha kadar melekler dua ederler.⁸⁶⁵⁵

٨٦٥٦- مَنْ خَتَمَ لَهُ بِصِيَامٍ يَوْمَ دَخَلَ الْجَنَّةَ. صَح

8656. Oruçlu iken ölen kişi cennete girer.⁸⁶⁵⁶

٨٦٥٧- مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ. صَح

8657. İlim öğrenmek için yola çıkan kişi, geri dönünceye kadar Allah yolundadır.⁸⁶⁵⁷

٨٦٥٨- مَنْ خَضَبَ بِالسَّوَادِ سَوْدَ اللَّهِ وَجْهَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8658. Saçlarını siyaha boyayan kişinin yüzünü Allah Teala kıyamet günü kararır.⁸⁶⁵⁸

٨٦٥٩- مَنْ خَلَقَهُ اللَّهُ لِوَاحِدَةٍ مِنَ الْمَنْزِلَتَيْنِ وَفَّقَهُ لِعَمَلِهَا. ح

8659. Allah iyi ya da kötü iki durumdan biri için yarattığı kişiyi o yolun amelinin kolaylaştırır.⁸⁶⁵⁹

٨٦٦٠- مَنْ دَخَلَ الْبَيْتَ دَخَلَ فِي حَسَنَةٍ وَخَرَجَ مِنْ سَيِّئَةٍ مَغْفُوراً لَهُ. ح

⁸⁶⁵⁴ Hâkim, II, 214.

⁸⁶⁵⁵ Ebû Nuaym, V, 26.

⁸⁶⁵⁶ Bezzâr, IV, 384.

⁸⁶⁵⁷ Ziyâ, VI, 124.

⁸⁶⁵⁸ İbni Adî, III, 1077; Heysemî, V, 163; Müttekî, nr. 17333.

⁸⁶⁵⁹ Taberânî, XVIII, 223.

8660. Kabe'ye giren kişi bir sevap kazanarak girmiş, bir günahahtan kurtularak da çıkmış olur.⁸⁶⁶⁰

٨٦٦١- مَنْ دَخَلَ الْحَمَامَ بِغَيْرِ مُنْزَرٍ لَعَنَهُ الْمَلَكَانِ. ض

8661. Hamama peştemalsız giren kişiye melekler lanet eder.⁸⁶⁶¹

٨٦٦٢- مَنْ دَخَلَتْ عَيْنُهُ قَبْلَ أَنْ يَسْتَأْنِسَ وَيُسَلِّمَ فَلَا إِذْنَ لَهُ وَقَدْ عَصَى رَبَّهُ

8662. İzinsiz ve selamsız gözü başkasının evine ilişen kişiye izin yoktur, o kişi rabbine karşı asi olmuştur.⁸⁶⁶²

٨٦٦٣- مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورٍ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئاً وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِنِّمِ مِثْلُ آثَامٍ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئاً. صح

8663. Doğru yola davet eden kişi kendisine uyanların sevabından bir şey eksilmemek üzere onların sevabı gibi sevap kazanır; yanlış yola davet eden kişi de kendisine uyanların günahından bir şey eksilmemek üzere onların günahı gibi günah kazanır.⁸⁶⁶³

٨٦٦٤- مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ قَالَ الْمَلِكُ الْمُؤَكَّلُ بِهِ آمِينَ وَلَكَ بِمِثْلِهِ. صح

8664. Kişi müslüman kardeşinin gıyabında dua ettiği zaman görevli melek onun duasına, "Amin!" der.⁸⁶⁶⁴

٨٦٦٥- مَنْ دَعَا عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ فَقَدْ اِنْتَصَرَ. ض

8665. Kendine zulmeden kişiye beddua eden kişi, ondan intikamını almış olur.⁸⁶⁶⁵

⁸⁶⁶⁰ Taberânî, XI, 200; Beyhakî, V, 158; Heysemî, III, 393.

⁸⁶⁶¹ Suyûtî, Habâik, s. 85.

⁸⁶⁶² Heysemî, VIII, 44.

⁸⁶⁶³ Ahmed, II, 397.

⁸⁶⁶⁴ Müslim, Zikir 87; Beyhakî, III, 353; Müttekî, nr. 3311.

⁸⁶⁶⁵ İbni Ebî Şeybe, X, 348; İbni Adî, VI, 2407; Aclûnî, II, 343.

۸۶۶۶- مَنْ دَعَا رَجُلًا بِغَيْرِ اسْمِهِ لَعَنَتْهُ الْمَلَائِكَةُ. صح

8666. Bir müslümanı ismiyle çağırmayan kişiye melekler lanet ederler.⁸⁶⁶⁶

۸۶۶۷- مَنْ دُعِيَ إِلَى عُرْسٍ أَوْ نَحْوِهَا فَلْيَجِبْ. صح

8667. Düğüne veya benzeri bir şeye davet edilen kişi, davete icabet etsin.⁸⁶⁶⁷

۸۶۶۸- مَنْ دَفَعَ غَضَبَهُ دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ عَذَابَهُ وَمَنْ حَفِظَ لِسَانَهُ سَتَرَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ. صح

8668. Öfkesini yutan kişinin Allah azabını defeder, dilini koruyanın kusurlarını örter.⁸⁶⁶⁸

۸۶۶۹- مَنْ دَفَنَ ثَلَاثَةً مِنَ الْوُلْدِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ. ح

8669. Çocuklarından üç tanesinin ölümünü gören kişiye Allah Teala cehennemî haram kılar.⁸⁶⁶⁹

۸۶۷۰- مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ. ح

8670. Hayır yolunu gösteren kişi, o hayrı yapan gibidir.⁸⁶⁷⁰

۸۶۷۱- مَنْ ذَبَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ بِالْغَيْبَةِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَقِيَهُ مِنَ النَّارِ. ح

8671. Kişi bulunmadığı yerde din kardeşini onurunu savunursa, onu cehennem ateşinden korumak Allah üzerine bir hak olur.⁸⁶⁷¹

۸۶۷۲- مَنْ ذَبَحَ لِضَيْفِهِ ذَبِيحَةً كَانَتْ فِدَاءَهُ مِنَ النَّارِ. ض

8672. Kişinin misafirine ikram için kestiği hayvan kendisi için cehennemden kurtuluş fidyesi olur.⁸⁶⁷²

⁸⁶⁶⁶ İbnü's-Sünnî, s. 388; Müttekî, nr. 45211.

⁸⁶⁶⁷ Müslim, Nikâh 101; İbri Asâkir, III, 276; Müttekî, nr. 44622; Zebîdî, V, 241.

⁸⁶⁶⁸ Taberânî, Evsat, III, 335.

⁸⁶⁶⁹ Taberânî, XXII, 96; Heysemî, III, 7.

⁸⁶⁷⁰ Ahmed, IV, 120.

⁸⁶⁷¹ Ebû Nuaym, VI, 67.

⁸⁶⁷² İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 524.

۸۶۷۳- مَنْ ذَرَعَهُ الْقَيُّءُ وَهُوَ صَائِمٌ فَلَيْسَ عَلَيْهِ قَضَاءٌ وَمَنْ اسْتَقَاءَ فَلْيَقْضِ. ح

8673. Oruçlu iken istemeden kusana kaza gerekmez; isteyerek kusana ise gerekir.⁸⁶⁷³

۸۶۷۴- مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ فَقَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ حَتَّى يُصِيبَ الْأَرْضَ مِنْ دُمُوعِهِ لَمْ يُعَذِّبْهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8674. Kişi Allah'ı anar da Allah korkusundan dolayı göz yaşı akıtırsa Allah Teala kıyamet günü ona azab etmez.⁸⁶⁷⁴

۸۶۷۵- مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ الْوُضُوءِ طَهَّرَ جَسَدَهُ كُلَّهُ فَإِنْ لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ لَمْ يَطْهَرْ مِنْهُ إِلَّا مَا أَصَابَ الْمَاءُ. ض

8675. Abdest alacağı zaman besmele çeken kişinin bütün vücudu temizlenir; besmele çekmezse sadece suyun değdiği organları temizlenir.⁸⁶⁷⁵

۸۶۷۶- مَنْ ذَكَرَ أَمْرًا بِمَا لَيْسَ فِيهِ لِيَعْبَهُ حَبَسَهُ اللَّهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ حَتَّى يَأْتِيَ بِنَفَادٍ مَا قَالَ

8676. Ayıplamak maksadıyla birisini olmayan bir kusurla anan kişiyi Allah Teala söylediğini ispat edinceye kadar cehennem ateşinde hapseder.⁸⁶⁷⁶

۸۶۷۷- مَنْ ذَكَرَ رَجُلًا بِمَا فِيهِ فَقَدِ اغْتَابَهُ. ض

8677. Kişinin kusurunu söylemek onu gıybet etmektir.⁸⁶⁷⁷

۸۶۷۸- مَنْ ذَكِرْتُ عَنْدهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَقَدْ شَقِي. ح

8678. Yanında ismim anıldığı halde bana salat etmeyen kişi, saygısızlık yapmış olur.⁸⁶⁷⁸

⁸⁶⁷³ İbri Asâkir, XV, 54.

⁸⁶⁷⁴ Hâkim, IV, 289.

⁸⁶⁷⁵ Irâkî, I, 134.

⁸⁶⁷⁶ Heysemî, VIII, 94.

⁸⁶⁷⁷ Elbârî, Sahîha, IX, 14.

⁸⁶⁷⁸ Heysemî, III, 139.

٨٦٧٩- مَنْ ذَكَرْتُ عَنْهُ فَخَطِيءَ الصَّلَاةِ عَلَيَّ خَطِيءَ طَرِيقِ الْجَنَّةِ. ح

8679. Yanında adım geçtiği halde bana salat etmeyen kişi, cennet yolunu kaybeder.⁸⁶⁷⁹

٨٦٨٠- مَنْ ذَكَرْتُ عَنْهُ فَلْيَصِلْ عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا.

8680. Yanında ismim anılan kimse bana salat etsin, bana bir defa salat edene Allah on defa rahmet eder.⁸⁶⁸⁰

٨٦٨١- مَنْ ذَهَبَ بَصَرُهُ فِي الدُّنْيَا جَعَلَ اللَّهُ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنْ كَانَ صَالِحًا. ح

8681. Dünyada gözlerini kaybeden bir kul, eğer iyi biriye kıyamet günü Allah ona bir nur verir.⁸⁶⁸¹

٨٦٨٢- مَنْ ذَهَبَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَقَضَيْتَ حَاجَتَهُ كُتِبَتْ لَهُ حَجَّةٌ وَعُمْرَةٌ وَإِنْ لَمْ تُقْضَ كُتِبَتْ لَهُ عُمْرَةٌ. ض

8682. Müslüman kardeşine yardım etmek için gidip onun ihtiyacını karşılayan kişi hac ve umre sevabı alır; ihtiyacını karşılayamazsa yalnız umre sevabı alır.⁸⁶⁸²

٨٦٨٣- مَنْ رَأَى عَوْرَةَ فَسَتَرَهَا كَانَ كَمَنْ أَحْيَا مَوْتًا وَدَةَ مِنْ قَبْرِهَا.

8683. Gördüğü bir ayıbı gizleyen kişi, diri diri gömülen bir kız çocuğunu kabrinden çıkarıp dirilten gibi olur.⁸⁶⁸³

٨٦٨٤- مَنْ رَأَى شَيْئًا يُعْجِبُهُ فَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ لَمْ تَضُرَّهُ الْعَيْنُ. ض

8684. Hoşuna giden bir şey gören kişi, "Allah'ın dilediği olur, ondan başka güç ve kuvvet yoktur" derse gözü ona zarar vermez.⁸⁶⁸⁴

⁸⁶⁷⁹ Taberânî, III, 128; Heysemî, I, 137.

⁸⁶⁸⁰ Heysemî, I, 137.

⁸⁶⁸¹ Taberânî, Evsat, II, 52; Heysemî, II, 310.

⁸⁶⁸² Beyhakî, Şuab, VI, 115.

⁸⁶⁸³ Buhârî, Müfred, I, 266; Hâkim, IV, 426.

⁸⁶⁸⁴ Müttekî, nr. 17670.

۸۶۸۵- مَنْ رَأَى حَيَّةً فَلَمْ يَقْتُلْهَا مَخَافَةَ طَلِبِهَا فَلَيْسَ مِنَّا. ح

8685. Yılanı görüp de saldırır korkusuyla onu öldürmeyen kişi bizden değildir.⁸⁶⁸⁵

۸۶۸۶- مَنْ رَأَى مُتَلًى فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلاً لَمْ يُصِبْهُ ذَلِكَ الْبَلَاءُ. ح

8686. Musibete uğrayan birini görünce, "Beni sana verdiği musibetten koruyup kullarından bir çoğuna üstün kılan Allah'a hamd olsun" derse kendisine o musibet ulaşmaz.⁸⁶⁸⁶

۸۶۸۷- مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيَغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَلْيَسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَيَقْلِبْهُ وَذَلِكَ أَوْفَى الْإِيمَانِ. ص

8687. Sizden biri bir kötülük görürse onu eliyle düzeltsin, gücü yetmezse diliyle düzeltsin, ona da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin; zira o imanun en zayıf derecesidir.⁸⁶⁸⁷

۸۶۸۸- مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتِمَّتْ لِي

8688. Beni rüyada gören kişi gerçek olarak görmüştür, çünkü şeytan benim suretime giremez.⁸⁶⁸⁸

۸۶۸۹- مَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَرَايَا لِي. ص

8689. Beni rüyasında gören kişi gerçekten görmüştür, zira şeytan benim suretime giremez.⁸⁶⁸⁹

۸۶۹۰- مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَسَيَرَانِي فِي الْبَقَّةِ وَلَا يَتِمَّتْ لِي الشَّيْطَانُ لِي. ص

⁸⁶⁸⁵ Taberânî, VII, 78; Heysemî, IV, 46.

⁸⁶⁸⁶ İbni Adî, VI, 2374; Heysemî, X, 138; Müttekî, nr. 3511.

⁸⁶⁸⁷ Ahmed, III, 49; İbni Hibbân, I, 541.

⁸⁶⁸⁸ Heysemî, VII, 173.

⁸⁶⁸⁹ Ahmed, III, 55; Hatîb, VII, 178; Heysemî, VII, 181.

8690. Beni rüyasında gören kişi uyanık olarak da görecektir, şeytan benim suretime giremez.⁸⁶⁹⁰

٨٦٩١- مَنْ رَأَيْتُمُوهُ يَذْكُرُ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ بِشَوْءٍ فَإِنَّمَا يُرِيدُ الْإِسْلَامَ. ض.

8691. Ebu Bekir ile Ömer'i kötüleyen kişi, aslında İslam'ı kötülemek istiyordur.⁸⁶⁹¹

٨٦٩٢- مَنْ رَابَطَ فُؤَادَ نَاقَةِ حَرَمَةِ اللَّهِ عَلَى النَّارِ. ض.

8692. Deve sağım süresi kadar nöbet tutan kişiye Allah cehennemü haram kılar.⁸⁶⁹²

٨٦٩٣- مَنْ رَابَطَ لَيْلَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَتْ لَهُ كَأَلْفِ لَيْلَةٍ صِيَامِهَا وَقِيَامِهَا. صَح.

8693. Allah yolunda bir gece nöbet tutan kişi, bin gün nafil oruç tutup gece ibadet eden gibi olur.⁸⁶⁹³

٨٦٩٤- مَنْ رَاحَ رَوْحَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَ لَهُ بِمِثْلِ مَا أَصَابَهُ مِنَ الْغُبَارِ مِسْكًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح.

8694. Allah yolunda bir akşam yürüyüşü çıkan kişiye üzerine konan tozlar kadar kıyamet günü misk kokuları verilir.⁸⁶⁹⁴

٨٦٩٥- مَنْ رَأَى بِاللَّهِ لَغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ بَرِئَ مِنَ اللَّهِ. ض.

8695. Allah'ın rızası gözetilmeden yapılan ahiret ameline Allah'dan karşılık yoktur.⁸⁶⁹⁵

٨٦٩٦- مَنْ رَأَى صَغِيرًا حَتَّى يَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَمْ يُحَاسِبْهُ اللَّهُ. ض.

8696. Çocuğunu lailaheillallah deyinceye kadar yetiştiren kişiyi Allah hesaba çekmez.⁸⁶⁹⁶

⁸⁶⁹⁰ Ahmed, V, 306.

⁸⁶⁹¹ İbni Kâni, I, 195.

⁸⁶⁹² Ukaylî, I, 22.

⁸⁶⁹³ Müttekî, nr. 10635.

⁸⁶⁹⁴ Taberânî, Evsat, II, 93; Ziyâ, VI, 183.

⁸⁶⁹⁵ Taberânî, XII, 27.

⁸⁶⁹⁶ Taberânî, Evsat, V, 129; İbni Adî, III, 289; Heysemî, VIII, 159.

٨٦٩٧- مَنْ رَجِمَ وَلَوْ ذَبِيحَةً غُصْفُورٍ رَحِمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8697. Bir serçeyi keserken bile merhamet eden kişiye kıyamet gününde Allah Teala merhamet eder.⁸⁶⁹⁷

٨٦٩٨- مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

8698. Allah Teala din kardeşinin onurunu savunan kişinin yüzünü kıyamet günü cehennemden uzak tutar.⁸⁶⁹⁸

٨٦٩٩- مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ كَانَ لَهُ حِجَابًا مِنَ النَّارِ. ح

8699. Din kardeşinin şerefini savunan kişiyle cehennem arasında bir perde olur.⁸⁶⁹⁹

٨٧٠٠- مَنْ رَدَّ عَادِيَّةَ مَاءٍ أَوْ عَادِيَّةَ نَارٍ فَلَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ. ض

8700. Birini suda boğulmaktan veya ateşte yanmaktan kurtaran kişiye şehid sevabı vardır.⁸⁷⁰⁰

٨٧٠١- مَنْ رَدَّتْهُ الطَّيْرَةُ عَنْ حَاجَتِهِ فَقَدْ أَشْرَكَ. ح

8701. Uğursuzluk düşüncesi kişinin ihtiyacı olan işini yapmasına engel olursa o kişi Allah'a şirk koşmuş olur.⁸⁷⁰¹

٨٧٠٢- مَنْ رَزَقَ فِي شَيْءٍ فَلْيَلْزِمَهُ. ض

8702. Bir meslekte kazanç sağlayan ona devam etsin.⁸⁷⁰²

٨٧٠٣- مَنْ رَزَقَ ثَقَى فَقَدْ رَزِقَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ض

8703. Kendisine takva verilen kişiye dünya ve ahiret rızkı verilmiştir.⁸⁷⁰³

⁸⁶⁹⁷ Taberânî, VIII, 234.

⁸⁶⁹⁸ Ahmed, VI, 450.

⁸⁶⁹⁹ Beyhakî, VIII, 168.

⁸⁷⁰⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 8700.

⁸⁷⁰¹ Ahmed, II, 220; Heysemî, V, 105; Müttekî, nr. 28580.

⁸⁷⁰² Beyhakî, Şuab, II, 89.

⁸⁷⁰³ Müttekî, nr. 5641.

٨٧٠٤- مَنْ رَزَقَهُ اللَّهُ امْرَأَةً صَالِحَةً فَقَدْ أَعَانَهُ عَلَى شَطْرِ دِينِهِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ فِي الشَّطْرِ
الْبَاقِي. صَح

8704. Allah salih bir harum ihsan ettiği kişiye dininin yarısında yardım etmiştir, kişi diğer yarısında da Allah'dan korksun.⁸⁷⁰⁴

٨٧٠٥- مَنْ رَضِيَ مِنَ اللَّهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ. ض

8705. Allah'ın verdiği az bir rızka razı olan kişiden Allah da az bir amele razı olur.⁸⁷⁰⁵

٨٧٠٦- مَنْ رَضِيَ عَنِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. ض

8706. Allah'dan razı olan kişiden Allah da razı olur.⁸⁷⁰⁶

٨٧٠٧- مَنْ رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ أَوْ وَضَعَ فَلَا صَلَاةَ لَهُ. ض

8707. Başını imamdan önce kaldırıp indiren kişinin namazı yoktur.⁸⁷⁰⁷

٨٧٠٨- مَنْ رَفَعَ حَجْرًا عَنِ الطَّرِيقِ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَةٌ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ض

8708. Yola engel olan taşları kaldırıp kenara atan kişiye bir sevap yazılır, sevabı olan kişi de cennete girmeye hak kazanır.⁸⁷⁰⁸

٨٧٠٩- مَنْ رَكَعَ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ. ض

8709. Günde oniki rekat nafile namaz kılan kişiye cennette bir köşk bina edilir.⁸⁷⁰⁹

٨٧١٠- مَنْ رَكَعَ عَشَرَ رَكَعَاتٍ فِيمَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بُنِيَ لَهُ قَصْرٌ فِي الْجَنَّةِ. ض

8710. Akşamla yatsı arası on rekat namaz kılan kişiye cennette bir köşk yapılır.⁸⁷¹⁰

⁸⁷⁰⁴ Hâkim, II, 175; Beyhakî, Şuab, IV, 383.

⁸⁷⁰⁵ Beyhakî, Şuab, VII, 204.

⁸⁷⁰⁶ Müttekî, nr. 5956; Aclûnî, II, 376.

⁸⁷⁰⁷ Abdürrezzâk, II, 375; İbni Kâni, I, 339.

⁸⁷⁰⁸ Taberânî, XX, 101; Beyhakî, Şuab, VII, 515; Heysemî, III, 135.

⁸⁷⁰⁹ İbni Asâkir, XL, 418.

⁸⁷¹⁰ Zebidî, V, 179.

٨٧١١- مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ لَهُ عَدْلٌ مُحَرَّرٌ. صح

8711. Allah yolunda ok atan kişi, bir köle azad etmiş gibi olur.⁸⁷¹¹

٨٧١٢- مَنْ رَمَى مُؤْمِناً بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ. ح

8712. Bir mümini küfürle itham etmek onu öldürmek gibidir.⁸⁷¹²

٨٧١٣- مَنْ رَمَانَا بِاللَّيْلِ فَلَيْسَ مِنَّا. ح

8713. Gece bize atış yapan bizden değildir.⁸⁷¹³

٨٧١٤- مَنْ رَوَّعَ مُؤْمِناً لَمْ يُؤْمِنْ اللَّهَ رَوْعَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَعَى بِمُؤْمِنٍ أَقَامَهُ اللَّهُ مَقَامَ ذُلٍّ وَخِزْيٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8714. Bir mümini korkutan kişiyi Allah Teala kıyamet günü korkulardan emin kılmaz; bir mümini idareciye ihbar eden kişiyi de kıyamet günü zillet ve horluktan uzak tutmaz.⁸⁷¹⁴

٨٧١٥- مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي. ض

8715. Kabrimi ziyaret eden kişiye şefaetim vacip olur.⁸⁷¹⁵

٨٧١٦- مَنْ زَارَنِي بِالْمَدِينَةِ مُحْتَسِباً كُنْتُ لَهُ شَهِيداً وَشَفِيعاً يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8716. Sevabını umarak beni Medine'de ziyaret eden kişinin kıyamet günü şahidi ve şefaatchisi olurum.⁸⁷¹⁶

٨٧١٧- مَنْ زَارَ قَبْرَ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدِهِمَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَرَأَ عِنْدَهُ يَسَّ غُفِرَ لَهُ. ض

8717. Cuma günü ana babasının veya onlardan birisinin kabrini ziyaret edip onlara Yasin okuyan kişinin günahları bağışlanır.⁸⁷¹⁷

⁸⁷¹¹ Tayâlisî, s. 157; Beyhakî, X, 272.

⁸⁷¹² Ahmed, IV, 33; Beyhakî, VIII, 23; Münzirî, III, 302.

⁸⁷¹³ Ahmed, II, 321; Buhârî, Müfred, I, 436.

⁸⁷¹⁴ Beyhakî, Şuab, I, 23.

⁸⁷¹⁵ İbni Adî, VI, 351; Beyhakî, Şuab, III, 490.

⁸⁷¹⁶ Beyhakî, Şuab, III, 489.

⁸⁷¹⁷ İbni Adî, V, 151.

۸۷۱۸- مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِيهِ أَوْ أَحَدِهِمَا فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَكُتِبَ بَرًّا.

8718. Cuma günleri ana babasının veya onlardan birinin kabrini ziyaret eden kişinin günahları bağışlanır ve o kişi iyi evladlardan yazılır.⁸⁷¹⁸

۸۷۱۹- مَنْ زَارَ قَوْمًا فَلَا يَوْمُهُمْ وَلَيَوْمُهُمْ رَجُلٌ مِنْهُمْ. ح

8719. Bir kavmi ziyaret eden onlara imam olmasın, onlara kendilerinden biri imamlık yapsın.⁸⁷¹⁹

۸۷۲۰- مَنْ زَرَعَ زَرْعًا فَأَكَلَ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ عَافِيَةٌ كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ. ص

8720. Kim ekin eker de ondan herhangi bir canlı veya bir kuş yerse o ektiği şey kendisi için bir sadaka olur.⁸⁷²⁰

۸۷۲۱- مَنْ زَنَى خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ. ح

8721. Zina eden kişiden iman çıkar, eğer tevbe ederse Allah onun tevbesini kabul eder.⁸⁷²¹

۸۷۲۲- مَنْ زَنَى أَوْ شَرِبَ الْخَمَرَ نَزَعَ اللَّهُ مِنْهُ الْإِيمَانَ كَمَا يَخْلَعُ الْإِنْسَانُ الْقَمِيصَ مِنْ رَأْسِهِ. ص

8722. Zina eden veya içki içenden kişinin gömleğini başından çekip çıkardığı gibi iman da öylece kendisinden çekip çıkarılır.⁸⁷²²

۸۷۲۳- مَنْ زَنَى زَنَى بِهِ وَلَوْ بِحِيطَانِ دَارِهِ. ص

8723. Zina eden kişinin evinin duvarıyla da olsa zina edilir.⁸⁷²³

۸۷۲۴- مَنْ زَنَى أَمَةً لَمْ يَرَهَا تَزْنِي جَلَدَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِسَوْطٍ مِنْ نَارٍ. ح

⁸⁷¹⁸ Hakîm, I, 126; Heysemî, III, 60.

⁸⁷¹⁹ Ahmed, V, 53; Taberânî, XIX, 286; Beyhakî, III, 126.

⁸⁷²⁰ Ahmed, IV, 55; Heysemî, IV, 67.

⁸⁷²¹ Taberânî, VII, 310; Heysemî, I, 101.

⁸⁷²² Hâkim, I, 73.

⁸⁷²³ İbni Arrâk, II, 231; Müttekî, nr. 12998; Şevkânî, s. 203.

8724. Görmediği cariyesine zina isnadında bulunan kişi, kıyamet günü o cariyesi tarafından ateşten kırbaçla kırbaçlanır.⁸⁷²⁴

٨٧٢٥- مَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا عَلَّمَهُ اللَّهُ بِأَلَا تَعْلَمُ وَهَدَاهُ بِأَلَا هِدَايَةٍ وَجَعَلَهُ بَصِيرًا
وَكَشَفَ عَنْهُ الْعَمَى. ض

8725. Dünyadan uzak duran kişiye Allah emeksiz ilim öğretir, rehbersiz yol gösterir ve körlüğünü giderir.⁸⁷²⁵

٨٧٢٦- مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ وَمَنْ كَثُرَ هَمُّهُ سَقِمَ بَدَنُهُ وَمَنْ لَاحَى الرِّجَالَ
ذَهَبَتْ كِرَامَتُهُ وَسَقَطَتْ مُرُوءَتُهُ.

8726. Ahlakı kötü olanın ızdırabı artar; kaygısı çok olanın vücudu güçten düşer; insanlarla sürtüşenin de şerefi gider, kişiliği yok olur.⁸⁷²⁶

٨٧٢٧- مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ بَلَغَهُ اللَّهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَإِنْ مَاتَ عَلَى
فِرَاشِهِ. صَح

8727. Samimi olarak Allah'dan şehidlik isteyen kişi yatağında ölse bile Allah onu şehidler mertebesine yükseltir.⁸⁷²⁷

٨٧٢٨- مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتِ الْجَنَّةُ اللَّهُمَّ أَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ
اسْتَجَارَ مِنَ النَّارِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتِ النَّارُ اللَّهُمَّ أَجِرْهُ مِنَ النَّارِ. صَح

8728. Üç defa Allah'dan cenneti isteyen kişiye cennet, "Allahım onu cennetine koy!" der; üç defa cehennemden Allah'a sığınan kişiye de cehennem, "Allahım onu cehenneminden koru!" der.⁸⁷²⁸

٨٧٢٩- مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكَثُّرًا فَإِنَّمَا يَسْأَلُ جَمْرَ جَهَنَّمَ فَلْيَسْتَقِلَّ مِنْهُ أَوْ
لْيَسْتَكْثِرْ. صَح

⁸⁷²⁴ Ahmed, V, 155.

⁸⁷²⁵ Ebû Nuaym, I, 72.

⁸⁷²⁶ İbni Hacer, Metâlib, nr. 2556.

⁸⁷²⁷ İbni Hibbân, VII, 465.

⁸⁷²⁸ Hâkim, I, 717.

8729. Servetini çoğaltmak için halktan mal isteyen kişi, gerçekte ateş kuru istemiş olur; artık o kuru ister azaltsın, ister çoğaltsın!⁸⁷²⁹

٨٧٣٠- مَنْ سَأَلَ مِنْ غَيْرِ فَقَرٍ فَكَأَنَّمَا يَأْكُلُ الْجَمْرَ. صح

8730. İhtiyacı olmadığı halde dilencilik yapan kişi, ateş yiyen kişi gibidir.⁸⁷³⁰

٨٧٣١- مَنْ سَأَلَ بِاللَّهِ فَأَعْطِيَ كُتِبَ لَهُ سَبْعُونَ حَسَنَةً. ض

8731. Allah adına kendisinden bir şey istenilip de onu verene yetmiş sevap yazılır.⁸⁷³¹

٨٧٣٢- مَنْ سَأَلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ أَلْجَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ. صح

8732. Kendisinden ilmi bir mesele sorulup söylemeyen kişiyi Allah Teala kıyamet günü ateşten bir gemle gemler.⁸⁷³²

٨٧٣٣- مَنْ سَبَّ الْعَرَبَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُشْرِكُونَ. ض

8733. Arab'a sövenler müşriklerin kendileridir.⁸⁷³³

٨٧٣٤- مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. ح

8734. Allah'ın meleklerin ve bütün insanların laneti, ashabıma dil uzatanların üzerine olsun.⁸⁷³⁴

٨٧٣٥- مَنْ سَبَّ الْأَنْبِيَاءَ قُتِلَ وَمَنْ سَبَّ أَصْحَابِي جُلِدَ. ض

8735. Peygamberlere sövenler öldürülür, sahabilerime sövenler dövülür.⁸⁷³⁵

٨٧٣٦- مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي وَمَنْ سَبَّنِي فَقَدْ سَبَّ اللَّهَ. صح

⁸⁷²⁹ Ahmed, II, 231.

⁸⁷³⁰ Ahmed, IV, 165; İbni Huzeyme, IV, 100; İbni Kâni, I, 198; Taberânî, IV, 15.

⁸⁷³¹ Beyhakî, Şuab, III, 277.

⁸⁷³² Ahmed, II, 344; Hâkim, I, 182.

⁸⁷³³ Beyhakî, Şuab, IV, 127.

⁸⁷³⁴ Taberânî, XII, 142; Heysemî, X, 21.

⁸⁷³⁵ Taberânî, Sağîr, I, 393; Heysemî, VI, 260.

8736. Ali'ye dil uzatan bana dil uzatmış, bana dil uzatan da Allah'a dil uzatmıştır.⁸⁷³⁶

٨٧٣٧- مَنْ سَبَّحَ سُبْحَةَ الصُّحَى حَوْلًا مُجَرَّمًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ. ض

8737. Yıl boyunca kuşluk namazına devam eden kişiyi Allah Teala cehennemden kurtulatlardan yazır.⁸⁷³⁷

٨٧٣٨- مَنْ سَبَّحَ فِي ذُبُرِ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِائَةً تَسْبِيحَةٍ وَهَلَّلَ مِائَةً تَهْلِيلَةٍ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ رَبْدِ الْبَحْرِ. ص

8738. Sabah namazından sonra yüz defa lailaheillallah diyen kişinin günahları deniz köpüğü kadar bile olsa onlar bağışlanır.⁸⁷³⁸

٨٧٣٩- مَنْ سَبَّحَ إِلَى مَا لَمْ يَسْبِقْهُ إِلَيْهِ مُسْلِمٌ فَهُوَ لَهُ. ص

8739. Birisi bir müslümandan önce davranır da herhangi bir araziye veya suya sahip olursa o şey kendisinin olur.⁸⁷³⁹

٨٧٤٠- مَنْ سَتَرَ عَلَى مُؤْمِنٍ عَوْرَةً فَكَأَنَّمَا أَحْيَا مَيِّتًا. ص

8740. Bir müslümanın avret yerini örten kişi, bir ölüyü diriltmiş gibi olur.⁸⁷⁴⁰

٨٧٤١- مَنْ سَتَرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ فِي الدُّنْيَا فَلَمْ يَفْضَحْهُ سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ص

8741. Müslüman kardeşinin dünyada ayıbını örtüp onu rezil etmeyen kişinin ayıbını da kıyamet günü Allah Teala örter.⁸⁷⁴¹

٨٧٤٢- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ. ح

8742. İnsanların en güçlüsü olmak isteyen kişi, Allah'a tevekkül etsin.⁸⁷⁴²

⁸⁷³⁶ Ahmed, VI, 323; Heysemî, IX, 130.

⁸⁷³⁷ Müttekî, nr. 21501.

⁸⁷³⁸ Müttekî, nr. 2016.

⁸⁷³⁹ Ziyâ, IV, 227.

⁸⁷⁴⁰ Taberânî, Evsat, VIII, 304.

⁸⁷⁴¹ Ahmed, IV, 62; Heysemî, I, 134.

⁸⁷⁴² Müttekî, nr. 5686; Zebîdî, IX, 388.

۸۷۴۳- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَهُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَالْكُرْبِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ فِي الرَّخَاءِ. ح

8743. Darlık zamanında Allah'ın duasını kabul etmesini isteyen kişi, genişlik zamanında çokça dua etsin.⁸⁷⁴³

۸۷۴۴- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّ اللَّهُ وَرَسُولَهُ فَلْيَقْرَأْ فِي الْمُصْحَفِ. ض

8744. Allah ve resulünün sevgisini kazanmak isteyen kişi, Kuran okusun.⁸⁷⁴⁴

۸۷۴۵- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَجِدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ فَلْيُحِبِّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا اللَّهُ. ص

8745. İmarun tadını tatmak isteyen kişi, sevdiğini yalnız Allah için sevsin.⁸⁷⁴⁵

۸۷۴۶- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْلَمَ فَلْيَلْزِمِ الصَّنْتَ

8746. Selamette kalmak isteyen kişi, susmaya devam etsin.⁸⁷⁴⁶

۸۷۴۷- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى سَيِّدِ شَبَابٍ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى الْحَسَنِ. ص

8747. Cennet gençlerinin efendisini görmek isteyen kişi, Hasan'a baksın.⁸⁷⁴⁷

۸۷۴۸- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى تَوَاضُعِ عِيسَى فَلْيَنْظُرْ إِلَى أَبِي ذَرٍّ. ح

8748. İsa'nın tevazusunu görmek isteyen kişi, Ebu Zer'e baksın.⁸⁷⁴⁸

۸۷۴۹- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَتَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَتَزَوَّجْ أُمَّ أَيْمَنِ. ض

8749. Cennetlik olan bir kadınla evlenmek isteyen Ümmü Eymen ile evlensin.⁸⁷⁴⁹

⁸⁷⁴³ Hâkim, I, 729.

⁸⁷⁴⁴ Beyhakî, Şuab, II, 408.

⁸⁷⁴⁵ Ahmed, II, 298; Hâkim, I, 44.

⁸⁷⁴⁶ İbni Ebî Hatim, İlel, I, 239; Beyhakî, Şuab, IV, 241.

⁸⁷⁴⁷ Ebû Yalâ, III, 397; Heysemî, IX, 187.

⁸⁷⁴⁸ İbni Sad, IV, 168; Müttekî, nr. 33222.

⁸⁷⁴⁹ İbni Sad, VIII, 224.

٨٧٥٠- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى امْرَأَةٍ مِنَ الْخَوَرِ الْعَيْنِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى أُمِّ رُومَانَ. ض

8750. Hurilerden bir kadına bakmak isteyen Ümmü Ruman'a baksın.⁸⁷⁵⁰

٨٧٥١- مَنْ سَرَّتْهُ حَسَنَتُهُ وَسَاءَتُهُ سَيِّئَتُهُ فَهُوَ مُؤْمِنٌ. ح

8751. İyiliklerine sevinip kötülüklerine üzülen kişi mümindir.⁸⁷⁵¹

٨٧٥٢- مَنْ سَعَى بِالنَّاسِ فَهُوَ لِغَيْرِ رِشْدَةٍ أَوْ فِيهِ شَيْءٌ مِنْهُ. صَح

8752. İnsanları yöneticilere ihbar eden kişi, ya akılsızdır ya da aklında eksiklik vardır.⁸⁷⁵²

٨٧٥٣- مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَاً وَمَنْ اتَّبَعَ الصَّيْدَ غَفَلَ وَمَنْ أَتَى السُّلْطَانَ افْتَنَّ. ح

8753. Köyde oturan kaba olur, av peşinde koşan gaflete dalar, sultanla düşüp kalkan fitneye uğrar.⁸⁷⁵³

٨٧٥٤- مَنْ سَلَ سَيْفَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ بَايَعَ اللَّهَ. ض

8754. Allah yolunda kılıç çeken kişi, Allah'a beyat etmiştir.⁸⁷⁵⁴

٨٧٥٥- مَنْ سَلَ عَلَيْنَا السَّيْفَ فَلَيْسَ مِنَّا. صَح

8755. Bize kılıç çeken kişi, bizden değildir.⁸⁷⁵⁵

٨٧٥٦- مَنْ سَلَكَ طَرِيقاً يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْماً سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقاً إِلَى الْجَنَّةِ. ح

8756. İlim öğrenmek için yola çıkan kişiye Allah Teala cennet yolunu kolaylaştırır.⁸⁷⁵⁶

٨٧٥٧- مَنْ سَلَّمَ عَلَى قَوْمٍ فَقَدْ فَضَّلَهُمْ بِعَشْرِ حَسَنَاتٍ وَإِنْ رَدُّوا عَلَيْهِ. ض

⁸⁷⁵⁰ İbnî Sad, VIII, 276.

⁸⁷⁵¹ Heysemî, I, 86.

⁸⁷⁵² Hâkim, IV, 116.

⁸⁷⁵³ Ahmed, I, 357.

⁸⁷⁵⁴ Müttekî, nr. 10489, 10790.

⁸⁷⁵⁵ Ahmed, IV, 46.

⁸⁷⁵⁶ Ahmed, II, 252; Beğavî, VII, 52; Aclûnî, II, 350.

8757. Bir topluluğa selam veren kişi, onların hepsinin selamı alması halinde yine onlardan on sevap daha fazla alır.⁸⁷⁵⁷

٨٧٥٨- مَنْ سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ فَقَالَ مِثْلَ مَا يَقُولُ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ

8758. Müezzinin sesini işitip de onun sözlerini tekrar eden kişiye müezzin sevabı vardır.⁸⁷⁵⁸

٨٧٥٩- مَنْ سَمِعَ سَمْعَ اللَّهِ بِهِ وَمَنْ رَأَى رَأَى اللَّهِ بِهِ. صَح

8759. Şöhret için amelde bulunan kişiyi Allah teşhir eder, gösteriş için amelde bulunanı da ifşa eder.⁸⁷⁵⁹

٨٧٦٠- مَنْ سَمَى الْمَدِينَةَ يَتْرَبُ فَلَيْسَتْغْفِرَ اللَّهُ هِيَ طَابَةُ هِيَ طَابَةُ. صَح

8760. Medine'ye Yesrib diyen istiğfar etsin, onun adı Tabe'dir.⁸⁷⁶⁰

٨٧٦١- مَنْ سَهَا فِي صَلَاتِهِ فِي ثَلَاثٍ أَوْ أَرْبَعٍ فَلَيْتَمَ فَإِنَّ الزَّيَادَةَ خَيْرٌ مِنَ التُّقْصَانِ. ض

8761. Namazı üç veya dört rekat kıldığında tereddüt eden kişi namazı dört rekata tamamlasın; zira fazla olan eksik olandan daha hayırlıdır.⁸⁷⁶¹

٨٧٦٢- مَنْ سَوَّدَ مَعَ قَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ وَمَنْ رَوَّعَ مُسْلِمًا لِرِضَا سُلْطَانٍ جِيءَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَهُ. ح

8762. Bir toplulukla birlikte yaşayan onlardan biri sayılır; sultanın rızasını kazanmak için bir müslümanı korkutan kıyamet günü onunla birlikte getirilir.⁸⁷⁶²

٨٧٦٣- مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

⁸⁷⁵⁷ İbni Adî, VI, 446.

⁸⁷⁵⁸ Taberânî, XIX, 346.

⁸⁷⁵⁹ Nesâî, Kübrâ, VI, 522.

⁸⁷⁶⁰ Ahmed, IV, 285; Heysemî, III, 300; Müttekî, nr. 34841.

⁸⁷⁶¹ Hâkim, I, 470.

⁸⁷⁶² Hatîb, X, 40.

8763. Saçını başını müslüman olarak ağartan kişiye o ağaran kılları kıyamet günü birer nur olur.⁸⁷⁶³

٨٧٦٤- مَنْ شَابَ شَيْئَةً فِي الْإِسْلَامِ كَانَتْ لَهُ نُورًا مَا لَمْ يُغَيِّرْهَا. ح

8764. İslam uğrunda saç ağaran kişi, saçının rengini değiştirmedikçe onlar kendisi için birer nur olur.⁸⁷⁶⁴

٨٧٦٥- مَنْ شَدَّدَ سُلْطَانَهُ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ أَوْهَنَ اللَّهُ كَيْدَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8765. Hakimiyetini Allah'a isyanla kuvvetlendirmeye kalkan kişiyi Allah Teala kıyamet günü onu çaresizlik içinde bırakır.⁸⁷⁶⁵

İçki

٨٧٦٦- مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ لَمْ يُتْبِ مِنْهَا حُرْمَهَا فِي الْآخِرَةِ. صَح

8766. Dünyada içki içip de tevbe etmeyen kişi, ahirette ondan mahrum olur.⁸⁷⁶⁶

٨٧٦٧- مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ أَتَى عَطْشَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8767. İçki içen kişi, kıyamet günü susamış olarak mahşere gelir.⁸⁷⁶⁷

٨٧٦٨- مَنْ شَرِبَ خَمْرًا خَرَجَ نُورُ الْإِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ. ض

8768. İçki içen kişinin kalbinden iman nuru çıkar.⁸⁷⁶⁸

٨٧٦٩- مَنْ شَرِبَ مُسْكِرًا مَا كَانَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً أَرْبَعِينَ يَوْمًا

8769. Sarhoşluk veren bir şeyi içen kişinin Allah Teala kırk gün namazını kabul etmez.⁸⁷⁶⁹

⁸⁷⁶³ Ahmed, II, 210; Taberânî, I, 21; Beyhakî, IX, 161.

⁸⁷⁶⁴ İbni Adî, V, 1902

⁸⁷⁶⁵ Ahmed, VI, 6; Heysemî, V, 232.

⁸⁷⁶⁶ Ahmed, II, 19.

⁸⁷⁶⁷ Ahmed, III, 422; Heysemî, V, 70.

⁸⁷⁶⁸ Heysemî, V, 89.

⁸⁷⁶⁹ Taberânî, VII, 154; Heysemî, V, 71.

۸۷۷۰- مَنْ شَرِبَ بَصْفَةً مِنْ خَمْرٍ فَأَجْلَدُوهُ ثَمَانِينَ. ح

8770. Bir yudum bile içki içen kişiye seksen sopa vurun.⁸⁷⁷⁰

Şehadet

۸۷۷۱- مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ح

8771. Allah'dan başka ilah olmadığını söyleyen kişi, cennete girer.⁸⁷⁷¹

۸۷۷۲- مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ النَّارَ. صَح

8772. Allah'dan başka ilah olmadığına, Muhammed'in onun elçisi olduğuna şehadet eden kişiye Allah cehennemi haram kılar.⁸⁷⁷²

۸۷۷۳- مَنْ شَهِدَ شَهَادَةً يُسْتَبَاحُ بِهَا مَالُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَوْ يَسْفِكُ بِهَا دَمًا فَقَدْ أَوْجَبَ النَّارَ.

8773. Müslüman bir kişinin mahru başkasına yedirmek veya birinin kanını heder etmek için şahidlikte bulunan kişi cehennem ateşine müstehak olur.⁸⁷⁷³

۸۷۷۴- مَنْ شَهِرَ سَيْفَهُ ثُمَّ وَضَعَهُ قَدَمُهُ هَذَرَ. صَح

8774. Kılıcını çekip sonra onunla vuranın kanı heder olur.⁸⁷⁷⁴

Oruç

۸۷۷۵- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. صَح

8775. İman ederek ve sevabını Allah'dan bekleyerek ramazan ayını oruçla geçiren kişinin geçmiş günahları bağışlanır.⁸⁷⁷⁵

⁸⁷⁷⁰ Heysemî, VI, 279.

⁸⁷⁷¹ Taberânî, Evsat, III, 88.

⁸⁷⁷² Ahmed, V, 318; İbni Hibbân, I, 431.

⁸⁷⁷³ Heysemî, IV, 200.

⁸⁷⁷⁴ Hâkim, II, 171.

⁸⁷⁷⁵ Ahmed, II, 503; Beyhakî, Şuab, III, 308.

۸۷۷۶- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ. ض.

8776. İman edip sevabını Allah'dan bekleyerek ramazan ayını oruçla geçiren kişinin geçmiş ve gelecek günahları bağışlanır.⁸⁷⁷⁶

۸۷۷۷- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَاتَّبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصَوْمِ الدَّهْرِ. صَح

8777. Ramazan ayı ile şevval ayından altı günü oruçlu geçiren kişi, bütün seneyi oruçlu geçirmiş gibi olur.⁸⁷⁷⁷

۸۷۷۸- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَسِتًّا مِنْ شَوَّالٍ وَالْأَرْبَعَاءَ وَالْخَمِيسَ دَخَلَ الْجَنَّةَ

8778. Ramazan ayı ile şevvalden altı günü ve çarşamba ile perşembe günlerini oruçla geçiren kişi cennete girer.⁸⁷⁷⁸

۸۷۷۹- مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ فَقَدْ صَامَ الدَّهْرَ كُلَّهُ. ح

8779. Her ay üç gün oruç tutan kişi, bütün bir yılı oruçla geçirmiş gibi olur.⁸⁷⁷⁹

۸۷۸۰- مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَعَدَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا. صَح

8780. Allah rızası için bir gün oruç tutan kişi, yetmiş yıl cehennemden uzaklaştırılır.⁸⁷⁸⁰

۸۷۸۱- مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ سِتِّينَ سَنَةً أَمَامَهُ وَسَنَةً خَلْفَهُ. صَح

8781. Arefe günü oruç tutan kişinin geçmiş ve gelecek yıl olmak üzere iki yıllık günahı bağışlanır.⁸⁷⁸¹

۸۷۸۲- مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنَ الْمُحَرَّمِ فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً. ض

8782. Muharrem ayında oruç tutan kişinin her bir gününe otuz sevap verilir.⁸⁷⁸²

⁸⁷⁷⁶ Hatîb, VI, 181.

⁸⁷⁷⁷ Ahmed, V, 417; Nesâî, Kübrâ, II, 163; İbni Hibbân, VIII, 396.

⁸⁷⁷⁸ Ahmed, IV, 78.

⁸⁷⁷⁹ İbni Adî, VI, 2431.

⁸⁷⁸⁰ Müslim, Sıyâm 168.

⁸⁷⁸¹ Taberânî, VI, 220; Münzirî, II, 112; Müttekî, nr. 12086.

⁸⁷⁸² Taberânî, XI, 72.

۸۷۸۳- مَنْ صَامَ يَوْمًا تَطَوُّعًا لَمْ يَطْلُغْ عَلَيْهِ أَحَدٌ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ لَهُ بِثَوَابِ دُونَ الْجَنَّةِ. ض

8783. Başkalarına hissettirmeden nafile oruç tutan kişiye sevap olarak Allah Teala ancak cennetten razı olur.⁸⁷⁸³

۸۷۸۴- مَنْ صَامَ الْأَبَدَ فَلَا صَامَ وَلَا أَفْطَرَ. صَح

8784. Sürekli olarak oruç tutan kişi, ne oruç tutmuş ne de tutmamış olur.⁸⁷⁸⁴

۸۷۸۵- مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَهْرِ حَرَامِ الْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ وَالسَّبْتِ كُتِبَ لَهُ عِبَادَةُ سَنَتَيْنِ. ح

8785. Muharrem ayı içinde perşembe, cuma ve cumartesi günler olmak üzere üç gün oruç tutana iki yıllık ibadet sevabı yazılır.⁸⁷⁸⁵

۸۷۸۶- مَنْ صَامَ يَوْمًا لَمْ يَخْرِقْهُ كُتِبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ. ض

8786. Sevabını zedelemeyen bir gün oruç tutan kişiye on sevap verilir.⁸⁷⁸⁶

Çeşitli Hadisler

۸۷۸۷- مَنْ صَبَرَ عَلَى الْقَوْتِ الشَّدِيدِ صَبْرًا جَمِيلًا أَسْكَنَهُ اللَّهُ الْفِرْدَوْسَ حَيْثُ شَاءَ. ض

8787. Geçim sıkıntılarına güzel bir şekilde sabreden kişi, cennette dilediği yere yerleştirilir.⁸⁷⁸⁷

۸۷۸۸- مَنْ صَدِغَ رَأْسُهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاخْتَسَبَ عُفْرَ لَهُ مَا كَانَ قَبْلَ ذَلِكَ مِنْ ذَنْبٍ. ض

8788. Allah yolunda başı ağrıyıp da onun sevabını Allah'dan bekleyen kişinin geçmiş günahları bağışlanır.⁸⁷⁸⁸

⁸⁷⁸³ Hatîb, I, 278.

⁸⁷⁸⁴ Ahmed, IV, 24; Hâkim, I, 601; Ziyâ, IX, 471.

⁸⁷⁸⁵ Taberânî, Evsat, IV, 316.

⁸⁷⁸⁶ Ebû Nuaym, V, 28.

⁸⁷⁸⁷ Heysemî, X, 248; Müttekî, nr. 9230.

⁸⁷⁸⁸ Bezzar, VI, 413; Hatîb, XII, 100; Heysemî, I, 45.

۸۷۸۹- مَنْ صُرِعَ عَنْ دَائِيَّتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ. ض

8789. Bineğinden düşüp ölen kişi şehiddir.⁸⁷⁸⁹

Namazlar

۸۷۹۰- مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ فَلَا يَتَّبَعُكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِنْ ذِمَّتِهِ. ح

8790. Sabah namazını kılan kişi Allah'ın himayesindedir; Allah bu himayesine karşılık sizden bir şey istememektedir.⁸⁷⁹⁰

۸۷۹۱- مَنْ صَلَّى رَكْعَةً مِنَ الصُّبْحِ ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَلْيُصَلِّ الصُّبْحَ.

8791. Sabah namazının bir rekatını kılan kişi, güneşin doğduğunu görse bile o namazı tamamlasın.⁸⁷⁹¹

۸۷۹۲- مَنْ صَلَّى الْبُرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. صَح

8792. Sabah namazıyla ikinci namazını kılan kişi cennete girer⁸⁷⁹²

۸۷۹۳- مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ. ح

8793. Sabah namazını kılan kişi Allah Allah'ın koruması altında olup hesabı kendisine aittir.⁸⁷⁹³

۸۷۹۴- مَنْ صَلَّى الْغَدَاةَ كَانَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ حَتَّى يُمَسِيَ

8794. Sabah namazını kılan kişi, akşama kadar Allah'ın koruması altındadır.⁸⁷⁹⁴

۸۷۹۵- مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا قَامَ نِصْفَ لَيْلَةٍ وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي

جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ. ض

⁸⁷⁸⁹ Taberânî, XVII, 323; Heysemî, V, 301.

⁸⁷⁹⁰ Müslim, Mesacid 261; Ebû Avâne, II, 11; Ebû Nuaym, III, 96.

⁸⁷⁹¹ Hâkim, I, 408.

⁸⁷⁹² Müslim, Mesacid, 215; Ahmed, IV, 80; Beyhakî, I, 466.

⁸⁷⁹³ Taberânî, VIII, 318; Heysemî, I, 297.

⁸⁷⁹⁴ Taberânî, XII, 312; Müttekî, nr. 19298.

8795. Yatsı namazını cemaatla kılan kişi, gecenin yarısını ibadetle geçirmiş gibi olur; sabah namazını cemaatla kılan kişi de bütün geceyi ibadetle geçirmiş gibi olur.⁸⁷⁹⁵

٨٧٩٦- مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَقَدْ أَخَذَ بِحِطَّةٍ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ. ح

8796. Yatsı namazını kılan kişi, kadir gecesinden nasibini olur.⁸⁷⁹⁶

٨٧٩٧- مَنْ صَلَّى فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً تَطَوُّعًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. صَح

8797. Bir gün ve gecede oniki rekat namaz kılan kişiye Allah cennette bir köşk bina eder.⁸⁷⁹⁷

٨٧٩٨- مَنْ صَلَّى قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا كَانَ كَعَدْلِ رَقَبَةٍ مِنْ بَنِي إِسْمَاعِيلَ. ح

8798. Öğle namazından önce dört rekat namaz kılan kişi, İsmail oğullarından bir köle azad etmiş gibi olur.⁸⁷⁹⁸

٨٧٩٩- مَنْ صَلَّى قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا غُفِرَ لَهُ ذُنُوبُهُ يَوْمَهُ ذَلِكَ. ض

8799. Öğle namazından önce dört rekat sünneti kılan kişinin o günkü küçük günahları bağışlanır.⁸⁷⁹⁹

٨٨٠٠- مَنْ صَلَّى الضُّحَى أَرْبَعًا وَقَبْلَ الْأُولَى أَرْبَعًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. ح

8800. Dört rekat kuşluk namazıyla öğleden önceki dört rekat namazı kılan kişiye cennette bir köşk yapılır.⁸⁸⁰⁰

٨٨٠١- مَنْ صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. ح

8801. İkinci namazından önce dört rekat namaz kılan kişiye Allah Teala cehennemini karam kılar.⁸⁸⁰¹

⁸⁷⁹⁵ Ahmed, I, 68; İbni Hibbân, V, 408.

⁸⁷⁹⁶ Taberânî, VIII, 179; Heysemî, II, 40.

⁸⁷⁹⁷ İbni Ebî Şeybe, II, 20; Ahmed, VI, 326; İbni Huzeyme, II, 202.

⁸⁷⁹⁸ Taberânî, XVI, 243.

⁸⁷⁹⁹ Hatib, X, 248; İbni Asâkir, XXXIV, 123.

⁸⁸⁰⁰ Taberânî, Evsat, V, 88; Heysemî, II, 238.

⁸⁸⁰¹ Müttekî, nr. 19392; Zebîdî, V, 149.

۸۸۰۲- مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ كُتِبَتْ فِيهِ عِلِّيْن. ض

8802. Akşam namazından sonra konuşmadan iki rekat namaz kılan kişinin o namazı İlliyyin'de yazılır.⁸⁸⁰²

۸۸۰۳- مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ سِتَّ رَكَعَاتٍ لَمْ يَتَكَلَّمْ فِيمَا بَيْنَهُنَّ بِسُوءٍ عَدْلُنَ لَهُ بِعِبَادَةِ ثِنْتِي عَشْرَةَ سَنَةً. ض

8803. Akşam namazından sonra kötü söz söylemeden altı rekat namaz kılan kişinin o namazı oniki yıllık ibadete eşit olur.⁸⁸⁰³

۸۸۰۴- مَنْ صَلَّى مَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فَإِنَّهَا صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ. ض

8804. Akşamla yatsı arasında namaz kılan kişinin o namazı Allah'a yönelenlerin namazı sayılır.⁸⁸⁰⁴

۸۸۰۵- مَنْ صَلَّى بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ عِشْرِينَ رَكْعَةً بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. ض

8805. Akşamla yatsı arasında yirmi rekat namaz kılan kişiye Allah cennette bir köşk verir.⁸⁸⁰⁵

۸۸۰۶- مَنْ صَلَّى سِتَّ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الْمَغْرِبِ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ غُفِرَ لَهُ بِهَا ذُنُوبُ خَمْسِينَ سَنَةً.

8806. Akşam namazından sonra konuşmadan altı rekat namaz kılan kişinin elli yıllık günahı bağışlanır.⁸⁸⁰⁶

۸۸۰۷- مَنْ صَلَّى الصُّحَى ثِنْتِي عَشْرَةَ رَكْعَةً بَنَى اللَّهُ لَهُ قَصْرًا فِي الْجَنَّةِ مِنْ ذَهَبٍ.

8807. Oniki rekat kuşluk namazı kılan kişiye Allah Teala cennette altından bir köşk yapar.⁸⁸⁰⁷

⁸⁸⁰² İbni Ebî Şeybe, II, 16.

⁸⁸⁰³ Beğavî, III, 473; İrâkî, I, 357; Müttekî, nr. 19430; Zebîdî, V, 179, 182.

⁸⁸⁰⁴ İrâkî, I, 198; Müttekî, nr. 19429; Zebîdî, III, 372.

⁸⁸⁰⁵ Bûsîrî, II, 7.

⁸⁸⁰⁶ İbni Asâkir, LV, 74.

⁸⁸⁰⁷ Münzîrî, I, 463; Müttekî, nr. 21504; Zebîdî, III, 368.

٨٨٠٨- مَنْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ فِي خَلَاءٍ لَا يَرَاهُ إِلَّا اللَّهُ وَالْمَلَائِكَةُ كُتِبَ لَهُ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ. ض

8808. Allah ile meleklerden başka kimsenin görmediği تنها bir yerde iki rekat namaz kılan kişiye cehennem ateşinden bir kurtuluş berati yazılır.⁸⁸⁰⁸

٨٨٠٩- مَنْ صَلَّى عَلَى وَاحِدَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا. صَح

8809. Bana bir defa salat eden kişiye Allah Teala on defa salat eder.⁸⁸⁰⁹

٨٨١٠- مَنْ صَلَّى عَلَى وَاحِدَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرَ صَلَوَاتٍ وَحَطَّ عَنْهُ عَشْرَ خَطِيئَاتٍ وَرَفَعَ لَهُ عَشْرَ دَرَجَاتٍ.

8810. Bana bir defa salat edene Allah on salat eder, kendisinin on günah siler, on derecesini yükseltir.⁸⁸¹⁰

٨٨١١- مَنْ صَلَّى عَلَى حِينَ يُضِيحُ عَشْرًا وَحِينَ يُمَسِّي عَشْرًا أَذْرَكَتُهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8811. Sabah akşam bana on defa salavat getiren kişiye kıyamet günü şefaati ulaşır.⁸⁸¹¹

٨٨١٢- مَنْ صَلَّى عَلَى عِنْدَ قَبْرِ سَمِيعَتُهُ وَمَنْ صَلَّى عَلَى نَائِيَا أُبْلِغَتْهُ. ض

8812. Ben kabrimin yanında bana salavat getiren kişinin sesini işitir, uzaktan getirilen salavatlar da bana eriştirilir.⁸⁸¹²

٨٨١٣- مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ قِيرَاطًا وَالْقِيرَاطُ مِثْلُ أُخْدِ. ح

8813. Bana salavat getirene Allah bir kırat sevap yazar, bir kırat da Uhud dağı kadardır.⁸⁸¹³

⁸⁸⁰⁸ İbni Asâkir, VIII, 197.

⁸⁸⁰⁹ Ahmed, II, 375.

⁸⁸¹⁰ Ahmed, III, 102; Buhârî, Müfred, I, 224; Hâkim, I, 735.

⁸⁸¹¹ Heysemî, X, 120.

⁸⁸¹² Beyhakî, Şuab, II, 218.

⁸⁸¹³ Abdürrezzâk, I, 51.

٨٨١٤- مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ لَمْ يُتِمَّهَا زَيْدٌ عَلَيْهَا مِنْ سُبْحَاتِهِ حَتَّى تَتِمَّ. ح

8814. Farz namazı eksik kılan kişilerin namazları, nafile namazlarla tamamlanır.⁸⁸¹⁴

٨٨١٥- مَنْ صَلَّى خَلْفَ الْإِمَامِ فَلْيَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ. ح

8815. İmamın arkasında namaz kılan kişi, Fatiha suresini okusun.⁸⁸¹⁵

٨٨١٦- مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ مِائَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ غُفِرَ لَهُ. ض

8816. Kendisine müslümanlardan yüz kişinin dua ettiği bir ölünün günahları bağışlanır.⁸⁸¹⁶

٨٨١٧- مَنْ صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ فِي الْمَسْجِدِ فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ. ض

8817. Mescidde cenaze namazı kılan kişiye vebal yoktur.⁸⁸¹⁷

٨٨١٨- مَنْ صَلَّى صَلَاةً فَرِيضَةً فَلَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ وَمَنْ خَتَمَ الْقُرْآنَ فَلَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ

8818. Farz namaz kılan kişiyle hatim yapan kişinin, kabul olunan bir dua hakkı vardır.⁸⁸¹⁸

Çeşitli Hadisler

٨٨١٩- مَنْ صَمَتَ نَجًا. ض

8819. Susan kişi kurtulur.⁸⁸¹⁹

٨٨٢٠- مَنْ صُنِعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ فَقَالَ لِفَاعِلِهِ جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الشَّيْءِ. صَح

⁸⁸¹⁴ Taberânî, XVIII, 22; Heysemî, I, 291.

⁸⁸¹⁵ Heysemî, II, 111.

⁸⁸¹⁶ Tahâvî, Müşkil, I, 105; Ebû Nuaym, İsfahân, I, 360; Müttekî, nr. 42275.

⁸⁸¹⁷ İbni Adî, IV, 1374.

⁸⁸¹⁸ Taberânî, XVIII, 259; Heysemî, VII, 172.

⁸⁸¹⁹ Ahmed, II, 159.

8820. Kendisine iyilik yapılan kişi o iyiliği yapana, "Allah seni hayırla mükafatlandırsın!" derse onu fazlasıyla övmüş olur. ⁸⁸²⁰

٨٨٢١- مَنْ صَنَعَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَدًا كَافَأَتْهُ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8821. Ehl-i beytimden birine iyilik yapan kişinin kıyamet günü o iyiliğine karşılık veririm. ⁸⁸²¹

٨٨٢٢- مَنْ صَنَعَ صَنِيعَةً إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْفِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فِي الدُّنْيَا فَعَلَيَّ مُكَافَأَتُهُ إِذَا لَقِيتُنِي. ض

8822. Abdülmuttalib soyundan birine dünyada iyilik eden kişiye ben de kıyamet günü karşılaştığımda ona iyilik ederim. ⁸⁸²²

٨٨٢٣- مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فِي الدُّنْيَا كُفِّلَ أَنْ يَنْفَخَ فِيهَا الرُّوحَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ بِنَافِخٍ

8823. Dünyada bir suret yapan kişi kıyamet günü ona ruh üfürmekle emrolünür, ama o kişi ruh üfüremez. ⁸⁸²³

٨٨٢٤- مَنْ ضَارَّ ضَارًّا اللَّهُ بِهِ وَمَنْ شَاقَّ شَاقًّا اللَّهُ عَلَيْهِ

8824. Başkasına zarar verene kişiye Allah zarar verir, zorluk çıkaran da zorluk çıkarır. ⁸⁸²⁴

٨٨٢٥- مَنْ ضَحَّى طَيِّبَةً بِهَا نَفْسُهُ مُحْتَسِبًا لِأُضْحِيَّتِهِ كَانَتْ لَهُ جِجَابًا مِنَ النَّارِ. ض

8825. Gönül hoşluğuyla Allah'dan sevabın umarak kurban kesen kişiye o kurban cehennem ateşine karşı bir perde olur. ⁸⁸²⁵

٨٨٢٦- مَنْ ضَحَّى قَبْلَ الصَّلَاةِ فَإِنَّمَا ذَبَحَ لِنَفْسِهِ وَمَنْ ذَبَحَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَقَدْ تَمَّ نُسْكُهُ وَأَصَابَ سُنَّةَ الْمُسْلِمِينَ

⁸⁸²⁰ Nesâî, Kübrâ, VI, 53; İbni Hibbân, VIII, 202.

⁸⁸²¹ İbni Asakir, VI, 303.

⁸⁸²² Hatib, X, 103; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 286; Müttekî, nr. 34153.

⁸⁸²³ Ahmed, I, 241.

⁸⁸²⁴ Ahmed, III, 453.

⁸⁸²⁵ Taberânî, III, 84; Heysemî, IV, 17.

8826. Bayram namazından önce kurban kesen kendisi için kesmiş, namazdan sonra kesen kişi ise görevini yerine getirmiş ve Müslümanların sünnetini işlemiş olur.⁸⁸²⁶

٨٨٢٧- مَنْ ضَحِكَ فِي الصَّلَاةِ فَلْيُعِدِ الْوُضُوءَ وَالصَّلَاةَ. ض

8827. Namazda gülen yeniden abdest alıp namaz kılsın.⁸⁸²⁷

٨٨٢٨- مَنْ ضَرَبَ غُلَامًا لَهُ حَدًّا لَمْ يَأْتِهِ أَوْ لَطَمَهُ فَإِنَّ كَفَّارَتَهُ أَنْ يُعْتَقَهُ. ح

8828. Yapmadığı bir şeyden dolayı kölesini döven veya tokatlayan kimsenin keffareti o kişiyi azad etmektir.⁸⁸²⁸

٨٨٢٩- مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكَهُ ظَالِمًا أُفِيدَ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8829. Haksız yere kölesini döven kişiye kıyamet günü kısas uygulanır.⁸⁸²⁹

٨٨٣٠- مَنْ ضَرَبَ بِسَوْطٍ ظُلْمًا اقْتَصَّ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8830. Haksız yere birine kamçı vuran kişiye kıyamet gününde ondan dolayı kısas uygulanır.⁸⁸³⁰

٨٨٣١- مَنْ ضَمَّ يَتِيمًا لَهُ أَوْ لِعَیْرِهِ حَتَّى يُغْنِيَهُ اللَّهُ عَنْهُ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. ح

8831. Kendisine veya başkasına ait bir yetimi başının çaresine bakacak yaşa gelinceye kadar bağrına basıp büyüten kişiye cennet vacip olur.⁸⁸³¹

٨٨٣٢- مَنْ ضَنَّ بِالْمَالِ أَنْ يُنْفَقَهُ وَبِاللَّيْلِ أَنْ يُكَابِدَهُ فَعَلَيْهِ بِسُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ. ح

8832. Malından infak etmeyen ya da gece ibadetine kalkmayan kişi, "Sübhane'llahi ve bihamdihi" kelimelerini çokça söylesin.⁸⁸³²

٨٨٣٣- مَنْ ضَيَّقَ مَنْرَلًا أَوْ قَطَعَ طَرِيقًا أَوْ آذَى مُؤْمِنًا فَلَا جِهَادَ لَهُ. ح

⁸⁸²⁶ Müslim, Edâhî, 4; Beyhakî, IX, 276; Zeylaî, IV, 212; Müttekî, nr. 12182.

⁸⁸²⁷ Hatîb, IX, 379.

⁸⁸²⁸ Müslim, İmân 30; Ahmed, II, 45; Beğavî, IX, 348; Müttekî, nr. 2019.

⁸⁸²⁹ Heysemî, IV, 238.

⁸⁸³⁰ Beyhakî, Şuab, VIII, 45.

⁸⁸³¹ Taberânî, Evsat, V, 290; Heysemî, VIII, 162.

⁸⁸³² Heysemî, X, 90; Müttekî, nr. 2017.

8833. Bir eve sıkıntı veren, bir yolu kesen ya da bir mümine eziyet eden kişinin yaptığı cihad cihad değildir.⁸⁸³³

٨٨٣٤- مَنْ طَافَ بِالنَّبِيِّ سَبْعًا وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ كَانَ كَعَتَقِ رَقَبَةٍ. ض

8834. Kabeyi yedi şavtla tavaf edip iki rekat namaz kılan kişi, bir köle azad etmiş gibi olur.⁸⁸³⁴

٨٨٣٥- مَنْ طَافَ بِالنَّبِيِّ خَمْسِينَ مَرَّةً خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ض

8835. Kabe'yi elli şavtla tavaf eden kişi, anasından doğduğu gün gibi günahlarından arınarak tertemiz olur.⁸⁸³⁵

٨٨٣٦- مَنْ طَلَبَ الشَّهَادَةَ صَادِقًا أُعْطِيَهَا وَلَوْ لَمْ تُصِبْهُ. صَح

8836. İçtenlikle şehid olmayı isteyen kişi, şehid edilmese bile kendisine şehid sevabı verilir.⁸⁸³⁶

٨٨٣٧- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ كَانَ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى. ض

8837. İlim öğrenmeye çalışan kişiye ilim geçmiş günahlarına keffaret olur.⁸⁸³⁷

٨٨٣٨- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ تَكَفَّلَ اللَّهُ لَهُ بِرِزْقِهِ. ض

8838. İlim öğrenmeye çalışan kişinin rızıkına Allah kefil olmuştur.⁸⁸³⁸

٨٨٣٩- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ. ض

8839. İlim öğrenmeye çalışan kişi, evine dönünceye kadar Allah yolundadır.⁸⁸³⁹

٨٨٤٠- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِجَارِي بِهِ الْعُلَمَاءُ أَوْ لِيُمَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءَ أَوْ يَصْرِفَ بِهِ

وُجُوهَ النَّاسِ إِلَيْهِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ. ح

⁸⁸³³ Ahmed, III, 440; Taberânî, XX, 194

⁸⁸³⁴ Beyhakî, Şuab, III, 452.

⁸⁸³⁵ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 83; Münzirî, II, 193; Mütteki, nr. 11999.

⁸⁸³⁶ Ebû Yalâ, VI, 106.

⁸⁸³⁷ İbni Kâni, I, 321; Heysemî, I, 123; Deylemî, IV, 34.

⁸⁸³⁸ Hatîb, III, 180.

⁸⁸³⁹ Ebû Nuaym, X, 290.

8840. Alimlerle tartışıp sefiyelerle mücadele etmek veya insanların te-
veccühünü kazanmak için ilim öğrenen kişiyi Allah cehenneme sokar.⁸⁸⁴⁰

٨٨٤١- مَنْ طَلَّقَ الْبِدْعَةَ أَلْزَمَنَاهُ بِدْعَتَهُ.

8841. Önceden bilinmeyen bir tarzla eşini boşamaya kalkanın boşama-
ması geçerli olmaz.⁸⁸⁴¹

٨٨٤٢- مَنْ ظَلَمَ قَيْدَ شَيْءٍ مِنَ الْأَرْضِ طَوَّقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ. صَح

8842. Haksız yere bir karış toprağa sahip olan kişi, yerin yedi kat al-
tına kadar o toprak boynuna dolanır.⁸⁸⁴²

٨٨٤٣- مَنْ عَادَ مَرِيضاً لَمْ يَزَلْ فِي خُرْفَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ. صَح

8843. Bir hastayı ziyaret eden kişi, dönünceye kadar cennet bahçesi
içindedir.⁸⁸⁴³

٨٨٤٤- مَنْ عَادَ بِاللَّهِ فَقَدْ عَادَ بِمَعَادٍ. ح

8844. Allah'a sığınan kişi, sığınılması gereken yere sığınmıştır.⁸⁸⁴⁴

٨٨٤٥- مَنْ عَالَ جَارَيْتَيْنِ حَتَّى يَدْخُلَا دَخْلَتُ أَنَا وَهُوَ الْجَنَّةَ كَهَاتَيْنِ.

8845. Kız çocuklarını güzel bir şekilde yetiştirip büyüten kişi, cen-
nette peygamberle yanyana olur.⁸⁸⁴⁵

٨٨٤٦- مَنْ عَالَ أَهْلَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَهُمْ وَلَيْلَتُهُمْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ. صَح

8846. Gece gündüz müslüman ev halkının geçimini sağlayan kişinin
günahları bağışlanır.⁸⁸⁴⁶

٨٨٤٧- مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ فَأَدَّبَهُنَّ وَزَوَّجَهُنَّ وَأَحْسَنَ إِلَيْهِنَّ فَلَهُ الْجَنَّةُ. ض

⁸⁸⁴⁰ İbni Adî, I, 326; İbni Asâkir, XXII, 315; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 72.

⁸⁸⁴¹ Beyhakî, VII, 327.

⁸⁸⁴² Ahmed, VI, 64.

⁸⁸⁴³ Tayâlisî, s. 132; İbni Hibbân, VII, 223; Taberânî, II, 101.

⁸⁸⁴⁴ Ahmed, I, 66; Heysemî, V, 200.

⁸⁸⁴⁵ Hâkim, IV, 196.

⁸⁸⁴⁶ İbni Asâkir, XIII, 61.

8847. Üç kız çocuğunu yetiştirip onları evlendiren ve onlara iyilik eden kişiye cennet vardır.⁸⁸⁴⁷

٨٨٤٨- مَنْ عَدَّ عَدًّا مِنْ أَجْلِهِ فَقَدْ أَسَاءَ صُحْبَةَ الْمَوْتِ. ض.

8848. Yarını ömründen sayan kişi, ölümü anlamamış demektir.⁸⁸⁴⁸

٨٨٤٩- مَنْ عَرَضَ عَلَيْهِ رَيْحَانٌ فَلَا يَرُدُّهُ فَإِنَّهُ خَفِيفُ الْمَحْمَلِ طَيْبُ الرَّيْحِ

8849. Kendisine reyhan ikram edilen kişi onu reddetmesin; zira onun taşınması kolay, kokusu da güzeldir.⁸⁸⁴⁹

٨٨٥٠- مَنْ عَزَى ثُكْلَى كُسَيٍّ بُرْدًا فِي الْجَنَّةِ. ض.

8850. Çocuğu ölen bir kadını teselli eden kişiye, cennette bir elbise giydirilir.⁸⁸⁵⁰

٨٨٥١- مَنْ عَزَى مُصَابًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ. ض.

8851. Musibete uğramış birini teselli eden kişiye, onun sevabı kadar sevap verilir.⁸⁸⁵¹

٨٨٥٢- مَنْ عَشِقَ فَعَفَّ ثُمَّ مَاتَ مَاتَ شَهِيدًا. ض.

8852. Aşık olup da iffetini koruyarak ölen kişi, şehid olarak ölür.⁸⁸⁵²

٨٨٥٣- مَنْ عَشِقَ فَكَتَمَ وَعَفَّ فَمَاتَ فَهُوَ شَهِيدٌ. ض.

8853. Aşık olup da aşkını gizleyerek iffetiyle ölen kişi, şehid olarak ölür.⁸⁸⁵³

٨٨٥٤- مَنْ عَفَا عِنْدَ الْقُدْرَةِ عَفَا اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْغُسْرَةِ

⁸⁸⁴⁷ Ahmed, III, 97.

⁸⁸⁴⁸ Hatîb, III, 80.

⁸⁸⁴⁹ Müslim, Elfâz 20; Beğavî, XII, 88; Müttekî, nr. 16831.

⁸⁸⁵⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 13.

⁸⁸⁵¹ Beyhakî, IV, 59; Şâî, I, 423.

⁸⁸⁵² Hatîb, XII, 479.

⁸⁸⁵³ Hatîb, VI, 50.

8854. Gücü varken affeden kişiyi zorluk gününde de Allah onu affeder.⁸⁸⁵⁴

٨٨٥٥- وَمَنْ عَفَا عَنْ دَمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ. ض

8855. Yakınını öldüren birini bağışlayan kişiye karşılık olarak cennet vardır.⁸⁸⁵⁵

٨٨٥٦- مَنْ عَفَا عَنْ قَاتِلِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ

8856. Katilini affeden kişi, cennete girer.⁸⁸⁵⁶

٨٨٥٧- مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَقَدْ أَشْرَكَ. صَح

8857. Nazarlık takan kişi, şirk koşmuş olur.⁸⁸⁵⁷

٨٨٥٨- مَنْ عَلَّقَ وَدْعَةً فَلَا وَدَعَ اللَّهُ لَهُ وَمَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَلَا تَمَّ اللَّهُ لَهُ. ض

8858. Boncuk takan kişiye Allah huzur vermesin, nazarlık takanın da işini rast getirmesin.⁸⁸⁵⁸

٨٨٥٩- مَنْ عَلِمَ أَنَّ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ حَقٌّ وَاجِبٌ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

8859. Namazın yerine getirilmesi gereken bir görev olduğunu bilen kişi cennete girer.⁸⁸⁵⁹

٨٨٦٠- مَنْ عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ رَبُّهُ وَأَنِّي نَبِيُّهُ مَوْقِنًا مِنْ قَلْبِهِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. صَح

8860. Allah'ın rab, benim de peygamber olduğuma yakinen inanan kişiye Allah cehennemini haram kılar.⁸⁸⁶⁰

٨٨٦١- مَنْ عَلِمَ أَنَّ اللَّيْلَ يَأْوِيهِ إِلَى أَهْلِهِ فَلْيَشْهَدْ الْجُمُعَةَ. ض

8861. Geceyi ailesinin yanında geçiren kişi, cuma namazına gelsin.⁸⁸⁶¹

⁸⁸⁵⁴ Taberânî, VIII, 128.

⁸⁸⁵⁵ Hatîb, IV, 29.

⁸⁸⁵⁶ İbri Hacer, İsâbe, I, 436.

⁸⁸⁵⁷ Ahmed, IV, 156; Hâkim, IV, 243; Heysemi V, 103.

⁸⁸⁵⁸ Ahmed, IV, 154; Taberânî, XVII, 297; Heyemi, V, 103.

⁸⁸⁵⁹ Ahmed, I, 60; Hâkim, I, 144; Beyhakî, Şuab, III, 39; Heysemi, I, 288.

⁸⁸⁶⁰ Bezzar, IX, 37; Taberânî, XVIII, 124; Ebû Nuaym, VI, 182; Heysemi, I, 19.

⁸⁸⁶¹ Beyhakî, III, 176.

٨٨٦٢- مَنْ عَلِمَ الرَّمْيَ ثُمَّ تَرَكَهُ فَلَيْسَ مِنَّا. صح

8862. Atıcılığı öğrenip de sonra onu bırakan kişi, bizden değildir.⁸⁸⁶²

٨٨٦٣- مَنْ عَلِمَ عِلْمًا فَلَهُ أَجْرٌ مِنْ عَمَلٍ بِهِ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الْعَامِلِ. ض

8863. İlim öğreten kişi o ilimle amel edenin sevabı kadar sevap kazanır, amel edenin sevabından da birşey eksilmez.⁸⁸⁶³

٨٨٦٤- مَنْ عَلِمَ آيَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ أَوْ بَابًا مِنْ عِلْمِ أَنْمَى اللَّهُ أَجْرَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

8864. Allah'ın kitabından bir ayet veya ilmi meselerden bir mesele öğreten kişinin mükafatını Allah Teala kıyamete kadar sürekli büyütür.⁸⁸⁶⁴

٨٨٦٥- مَنْ عَمَرَ مَسْرَةَ الْمَسْجِدِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ كِفْلَيْنِ مِنَ الْأَجْرِ. ض

8865. Mescidin sol taraflarında saf tutan kişilere iki kat ecir verilir.⁸⁸⁶⁵

٨٨٦٦- مَنْ عَمَرَ جَانِبَ الْمَسْجِدِ الْأَيْسَرَ لِقَلَّةِ أَهْلِهِ فَلَهُ أَجْرَانِ. ض

8866. Saf tutanların azlığı sebebiyle mescidin sol tarafında saf tutanlara iki kat ecir verilir.⁸⁸⁶⁶

٨٨٦٧- مَنْ عَمَرَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعِينَ سَنَةً فَقَدْ أَعَدَّ اللَّهُ إِلَيْهِ فِي الْعُمُرِ. صح

8867. Ümmetimden yetmiş sene yaşayan kişinin mazeretini Allah Teala kabul etmez.⁸⁸⁶⁷

٨٨٦٨- مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ. صح

8868. Bizim dinimizden olmayan bir şeyi yapan kişinin o işi reddolunur.⁸⁸⁶⁸

٨٨٦٩- مَنْ عَيَّرَ أَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَعْمَلَهُ. ح

⁸⁸⁶² Ebû Avâne, IV, 503.

⁸⁸⁶³ Deylemî, III, 41.

⁸⁸⁶⁴ İbni Asâkir, LIX, 290.

⁸⁸⁶⁵ Bûsîrî, I, 122.

⁸⁸⁶⁶ Taberânî, XI, 190; Heysemî, II, 94.

⁸⁸⁶⁷ Hâkim, II, 464.

⁸⁸⁶⁸ Ahmed, VI, 146; Ebû Avâne, IV, 171; Dârektunî, IV, 227.

8869. Din kardeşini bir günahahtan dolayı ayıplayan kişi, o günahı işlemekten ölmez. ⁸⁸⁶⁹

٨٨٧٠- مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نُزُلًا مِنَ الْجَنَّةِ كُلَّمَا غَدَا وَرَاحَ. صح

8870. Sabah akşam mescide gidip gelen kişi, her gidip geldikçe kendisine cennette bir sofra hazırlanır. ⁸⁸⁷⁰

٨٨٧١- مَنْ غَدَا إِلَى صَلَاةِ الصُّبْحِ غَدَا بِرَايَةِ الْإِيمَانِ وَمَنْ غَدَا إِلَى السُّوقِ غَدَا بِرَايَةِ إِبْلِيسَ. ض

8871. Sabah namazına giden kişi iman bayrağıyla, çarşıya giden kişi de şeytan bayrağıyla gitmiş olur. ⁸⁸⁷¹

٨٨٧٢- مَنْ غَدَا أَوْ رَاحَ وَهُوَ فِي تَعْلِيمٍ دِينِهِ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ. ض

8872. Dinini öğretmek uğrunda sabah akşam gidip gelen kişi cennettedir. ⁸⁸⁷²

٨٨٧٣- مَنْ غَرَسَ غَرْسًا لَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ آدَمِيٌّ وَلَا خَلْقٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ. ح

8873. Kişi bir ağaç diker de ondan insanlar veya yaratıklardan herhangi bir canlı yerse bu onun için bir sadaka olur. ⁸⁸⁷³

٨٨٧٤- مَنْ غَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَمْ يَنْوَ إِلَّا عَقَالًا فَلَهُ مَا نَوَى. صح

8874. Allah yolunda bir ip bulma niyetiyle cihada çıkan kişinin sevabı niyet ettiği o şey kadardır. ⁸⁸⁷⁴

٨٨٧٥- مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا فَلْيَغْتَسِلْ. ح

8875. Ölü yıkayan kişi gusletsin. ⁸⁸⁷⁵

⁸⁸⁶⁹ İbni Ebi'd-Dünya, Sumt, I, 170.

⁸⁸⁷⁰ Ahmed, II, 508; İbni Hibbân, V, 385.

⁸⁸⁷¹ Taberânî, VI, 255; Ukaylî, III, 418.

⁸⁸⁷² Ebû Nuaym, VI, 97; İbni Asâkir, V, 170.

⁸⁸⁷³ Ahmed, V, 55; Heysemî, IV, 67.

⁸⁸⁷⁴ Ahmed, V, 315; Hâkim, II, 120; İbni Hibbân, X, 495; Beyhakî, VI, 331; Ziyâ, VIII, 356.

⁸⁸⁷⁵ Ahmed, IV, 246; Heysemî, III, 22.

٨٨٧٦- مَنْ غَسَلَ الْمَيِّتَ فَلْيَغْتَسِلْ وَمَنْ حَمَلَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ. ح

8876. Cenaze yıkayan gusletsin, onu taşıyan da abdest alsın.⁸⁸⁷⁶

٨٨٧٧- مَنْ غَسَلَ مَيِّتاً فَسَتَرَهُ سِتْرَهُ اللَّهُ مِنَ الدُّنُوبِ وَمَنْ كَفَّنَهُ كَسَاهُ اللَّهُ مِنَ السُّنْدُسِ. ض

8877. Allah ölüyü yıkarken onun ayıplarını örten kişinin günahlarını örter; ölüyü kefenleyip giydiren kişiye de cennette ipek elbiseler giydirir.⁸⁸⁷⁷

٨٨٧٨- مَنْ غَسَلَ مَيِّتاً فَلْيَبْدَأْ بِعَصْرِهِ. ض

8878. Ölüyü yıkayan kişi, ilk önce onun karnına bassın.⁸⁸⁷⁸

٨٨٧٩- مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا. صَح

8879. Bizi aldatan bizden değildir.⁸⁸⁷⁹

٨٨٨٠- مَنْ غَشَّ الْعَرَبَ لَمْ يَدْخُلْ فِي شَفَاعَتِي وَلَمْ تَنْلُهُ مَوَدَّتِي. ض

8880. Arab'ı aldatan kişi şefaataime hak kazanamaz, sevgime de nail olamaz.⁸⁸⁸⁰

٨٨٨١- مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا وَالْمَكْرُ وَالْخِدَاعُ فِي النَّارِ. ض

8881. Bizi aldatan bizden değildir, hile yapıp tuzak kuranlar da cehennemdedir.⁸⁸⁸¹

٨٨٨٢- مَنْ غَلَ بَعِيراً أَوْ شَاةً أَتَى يَحْمِلُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8882. Kişi zekat mallarından bir deve veya bir koyun çalarsa, kıyamet gününe çaldığı o hayvanları taşıyarak gelir.⁸⁸⁸²

⁸⁸⁷⁶ İbni Hibbân, III, 435.

⁸⁸⁷⁷ Taberânî, VIII, 281.

⁸⁸⁷⁸ Beyhakî, III, 388.

⁸⁸⁷⁹ Hâkim, II, 12; Taberânî, XXII, 199; İbni Asâkir, IV, 290.

⁸⁸⁸⁰ Ahmed, I, 72.

⁸⁸⁸¹ Taberânî, X, 138; Heysemî, IV, 79.

⁸⁸⁸² Ahmed, III, 140; Tahâvî, III, 49; Ziyâ, VI, 128.

٨٨٨٣- مَنْ غَلَبَ عَلَى مَاءٍ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ. صَح

8883. Bir suya önce varan kişi, onda daha çok hak sahibidir.⁸⁸⁸³

٨٨٨٤- مَنْ فَاتَهُ الْغَزْوُ مَعِيَ فَلْيَغْزُ فِي الْبَحْرِ. ض

8884. Benimle birlikte cihada çıkmayı kaçıran kişi, deniz cihadına çıksın.⁸⁸⁸⁴

٨٨٨٥- مَنْ قَدَى أَسِيرًا مِنْ أَيْدِي الْعَدُوِّ فَأَنَا ذَلِكَ الْأَسِيرُ. ض

8885. Düşman elinden bir esiri kurtaran kişi, beni kurtarmış gibi olur.⁸⁸⁸⁵

٨٨٨٦- مَنْ فَرَّ مِنْ مِيرَاثٍ وَارِثِهِ قَطَعَ اللَّهُ مِيرَاثَهُ مِنَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

8886. Allah Teala varisinin mirasından mal kaçıran kişiyi kıyamet günü cennet mirasından mahrum eder.⁸⁸⁸⁶

٨٨٨٧- مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ وَالِدَةٍ وَوَلَدِهَا فَرَّقَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَحِبَّتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

8887. Cariye anne ile oğlunu birbirinden ayıran kişiyi Allah da kıyamet günü sevdiklerinden ayırır.⁸⁸⁸⁷

٨٨٨٨- مَنْ فَرَّقَ فَلَيْسَ مِنَّا. صَح

8888. Kişiyi sevdiklerinden ayıran kimse bizden değildir.⁸⁸⁸⁸

٨٨٨٩- مَنْ فَطَرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ

شَيْئًا. صَح

8889. Bir oruçluya iftar ettirene oruçlunun sevabından bir şey eksilmemek üzere, onun gibi sevap verilir.⁸⁸⁸⁹

⁸⁸⁸³ Taberânî, VII, 209.

⁸⁸⁸⁴ Münzirî, II, 306; Heysemî, V, 281.

⁸⁸⁸⁵ Taberânî, Sağır, I, 151; Heysemî, V, 332; Müttekî, nr. 10492.

⁸⁸⁸⁶ Bûsîrî, III, 141.

⁸⁸⁸⁷ Ahmed, V, 412; Hâkim, II, 63.

⁸⁸⁸⁸ Taberânî, XX, 228; Heysemî, IV, 107.

⁸⁸⁸⁹ Ahmed, IV, 114; İbni Hibbân, VIII, 216; Beyhakî, Şuab, III, 480.

٨٨٩٠- مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا أَوْ جَهَّزَ غَازِيًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ. صح

8890. Bir oruçluya iftar ettiren veya bir mücahidi techiz eden kişiye onların sevapları gibi sevap vardır.⁸⁸⁹⁰

٨٨٩١- مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْغَلِيَّةَ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. صح

8891. Allah'ın sözünün yüce için savaşan kişi, Allah yolunda olandır.⁸⁸⁹¹

٨٨٩٢- مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فُوقَ نَاقَةِ حَرَمِ اللَّهِ عَلَى وَجْهِهِ النَّارِ. ح

8892. Deve sağımı kadar bir süre bile olsa, Allah yolunda savaşan kişiye Allah Teala cehennemi haram kılar.⁸⁸⁹²

٨٨٩٣- مَنْ قَادَ أَعْمَى أَرْبَعِينَ خُطْوَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ. ح

8893. Gözleri görmeyen birini elinden tutup kırk adım götüren kişiye cennet vacip olur.⁸⁸⁹³

٨٨٩٤- مَنْ قَادَ أَعْمَى أَرْبَعِينَ خُطْوَةً غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. ض

8894. Gözleri görmeyen birine kırk adım rehberlik yapan kişinin geçmiş günahları bağışlanır.⁸⁸⁹⁴

٨٨٩٥- مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نَفَعْتُهُ يَوْمًا مِنْ دَهْرِهِ يُصَيِّهُ قَبْلَ ذَلِكَ مَا أَصَابَهُ. ح

8895. Lailaheillallah diyen kişi daha önceden hangi günahı işlerse işlesin, o kelime kendisine bir gün mutlaka kendisine fayda verir.⁸⁸⁹⁵

٨٨٩٦- مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا دَخَلَ الْجَنَّةَ. صح

8896. Kim ihlasla lailaheillallah derse cennete girer. ⁸⁸⁹⁶

⁸⁸⁹⁰ Beyhakî, IV, 240.

⁸⁸⁹¹ Ahmed, IV, 392.

⁸⁸⁹² Ahmed, IV, 387; Heysemî, V, 275.

⁸⁸⁹³ Hatîb, IX, 214.

⁸⁸⁹⁴ Hatîb, IX, 214.

⁸⁸⁹⁵ Beyhakî, Şuaib, I, 109; Heysemî, I, 17.

⁸⁸⁹⁶ İbni Adî, VII, 83; Taberânî, XXII, 313; Hatîb, XII, 63.

٨٨٩٧- مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ غُرِسَتْ لَهُ بِهَا نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ. صَح

8897. "Büyük olan Allah'a hamd ederek onu her türlü noksan sıfatlardan tehzih ederim" diyen kişi için cennette bir hurma ağacı dikilir. ⁸⁸⁹⁷

٨٨٩٨- مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةً مَرَّةً حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَيْدِ الْبَحْرِ. صَح

8898. Günde yüz defa, "Allah'a hamdederek onu her türlü noksan sıfatlardan tehzih ederim" diyen kişinin günahları deniz köpükleri kadar bile olsa bağışlanır. ⁸⁸⁹⁸

٨٨٩٩- مَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. صَح

8899. Kuran hakkında bilgisizce konuşan kişi, cehennemdeki yerine hazırlansın. ⁸⁸⁹⁹

٨٩٠٠- مَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَأَصَابَ فَقَدْ أَخْطَأَ. ح

8900. Kuran hakkında şahsi görüşüne göre konuşan kişi, isabet de etse hata etmiş olur. ⁸⁹⁰⁰

٨٩٠١- مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاخْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. صَح

8901. Kişi inanarak ve sevabını Allah'dan umarak ramazan ayının gecelerini ibadetle ihya ederse, geçmiş günahları affolunur. ⁸⁹⁰¹

٨٩٠٢- مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاخْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ .

8902. İnanarak ve sevabını Allah'dan umarak kadir gecesini ibadetle geçiren kişinin geçmiş günahları affolunur. ⁸⁹⁰²

٨٩٠٣- مَنْ قَامَ لَيْلَتِي الْعِيدِ مُحْتَسِبًا لِلَّهِ تَعَالَى لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ. ح

⁸⁸⁹⁷ İbni Hibbân, III, 109; Hâkim, I, 680.

⁸⁸⁹⁸ Ahmed, II, 302.

⁸⁸⁹⁹ İbni Ebi Şeybe, VI, 136; Ahmed, I, 233; Nesâî, Kübrâ, V, 31.

⁸⁹⁰⁰ Nesâî, Kübrâ, V, 31; Taberânî, II, 163; Ebû Yalâ, III, 90.

⁸⁹⁰¹ İbni Hibbân, VIII, 437.

⁸⁹⁰² Ahmed, II, 347; İbni Hibbân, VIII, 437.

8903. Ramazan ve kurban bayramı gecelerini sevabını umarak ihya edenin kişinin kalbi, kalplerin öldüğü gün ölmez.⁸⁹⁰³

٨٩٠٤ - مَنْ قَامَ فِي الصَّلَاةِ فَالْتَفَتَ رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ صَلَاتَهُ. ض

8904. Namazda sağa sola bakan kişinin namazı Allah Teala kabul etmez.⁸⁹⁰⁴

٨٩٠٥ - مَنْ قَامَ مَقَامَ رِيَاءٍ وَسُمْعَةٍ فَإِنَّهُ فِي مَقْتِ اللَّهِ حَتَّى يَجْلِسَ. ح

8905. Görsünler ve duysunlar diye bir iş için ayağa kalkan kimse, oturuncaya kadar Allah'ın gazabı içindedir.⁸⁹⁰⁵

٨٩٠٦ - مَنْ قَبَّلَ بَيْنَ عَيْنَيْ أُمِّهِ كَانَ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ. ض

8906. Annesini iki gözü arasından öpen kişiye o öpmesi, cehenneme karşı bir siper olur.⁸⁹⁰⁶

٨٩٠٧ - مَنْ قَتَلَ حَيَّةً فَكَأَنَّمَا قَتَلَ رَجُلًا مُشْرِكًا قَدْ حَلَّ دَمُهُ. ح

8907. Bir yılanı öldüren kişi, kanı helal olan bir müşriki öldürmüş gibi olur.⁸⁹⁰⁷

٨٩٠٨ - مَنْ قَتَلَ حَيَّةً أَوْ عَقْرَبًا فَكَأَنَّمَا قَتَلَ كَافِرًا. ح

8908. Bir yılanı veya bir akrebi öldüren kişi, bir kafiri öldürmüş gibi olur.⁸⁹⁰⁸

٨٩٠٩ - مَنْ قَتَلَ حَيَّةً فَلَهُ سَبْعُ حَسَنَاتٍ وَمَنْ قَتَلَ وَرَعَةً فَلَهُ حَسَنَةٌ. ص

8909. Yılanı öldüren kişiye yedi, akrebi öldüren kişiye ise bir sevap vardır.⁸⁹⁰⁹

٨٩١٠ - مَنْ قَتَلَ عُصْفُورًا بِغَيْرِ حَقِّهِ سَأَلَهُ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

⁸⁹⁰³ Bûsînî, II, 85.

⁸⁹⁰⁴ Heysemî, II, 81.

⁸⁹⁰⁵ Heysemî, X, 223.

⁸⁹⁰⁶ İbnü Adî, II, 393; Beyhakî, VI, 187.

⁸⁹⁰⁷ Ahmed, I, 394; Heysemî, IV, 46.

⁸⁹⁰⁸ Hatîb, II, 234.

⁸⁹⁰⁹ Ahmed, I, 420; İbnü Hibbân, XII, 446.

8910. Bir serçe kuşunu dahi haksız yere öldüren kişiden kıyamet gününü onun hesabı sorulur.⁸⁹¹⁰

٨٩١١- مَنْ قَتَلَ كَافِرًا فَلَهُ سَلْبُهُ. صَح

8911. Savaşta bir kafiri öldüren kişiye öldürdüğü o kafirin eşyaları verilir.⁸⁹¹¹

٨٩١٢- مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرَخْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَإِنْ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا

8912. Azınlık halktan birini öldüren kişi, kırk yıllık mesafeden duyulan cennetin kokusunu duyamaz.⁸⁹¹²

٨٩١٣- مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا فِي غَيْرِ كُنْهٍ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. صَح

8913. Azınlık halktan birini anlaşıma zamanı bitmeden öldüren kişiye Allah cenneti haram kılar.⁸⁹¹³

٨٩١٤- مَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا فَاعْتَبَطَ بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا. ض

8914. Haksız yere bir müminin öldüren kişinin ne farz ne de nafile bir ibadeti kabul olunur.⁸⁹¹⁴

٨٩١٥- مَنْ قَتَلَ وَزَعًا كَفَّرَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعَ خَطِيئَاتٍ. ح

8915. Allah keleri öldüren kişinin yedi günahını bağışlar.⁸⁹¹⁵

٨٩١٦- مَنْ قَتَلَهُ بَطْنُهُ لَمْ يُعَذَّبْ فِي قَبْرِهِ. ح

8916. Karın ağrısıyla ölen kişi, kabrinde azab görmez.⁸⁹¹⁶

٨٩١٧- مَنْ قَتَلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قَتَلَ دُونَ دِمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قَتَلَ

دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قَتَلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ. ح

⁸⁹¹⁰ Ahmed, II, 107.

⁸⁹¹¹ Ahmed, III, 114; Ebû Avâne, IV, 332; İbni Hibbân, XI, 166; Hâkim, III, 397.

⁸⁹¹² Ahmed, II, 186.

⁸⁹¹³ Ahmed, V, 36; Hâkim, II, 154; Beyhakî, IX, 231.

⁸⁹¹⁴ Beyhakî, VIII, 21; Taberânî, Şâmiyyîn, II, 266.

⁸⁹¹⁵ Mütttekî, nr. 40016.

⁸⁹¹⁶ Ahmed, IV, 262; İbni Hibbân, VII, 195; Taberânî, VII, 98.

8917. Malı uğrunda öldürülen şehiddir, canı uğrunda öldürülen şehiddir, dini uğrunda öldürülen şehiddir, ailesi uğrunda öldürülen de şehiddir.⁸⁹¹⁷

٨٩١٨- مَنْ قُتِلَ دُونَ مَظْلَمَتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ

8918. Nefsini müdafaa ederken ölen kişi şehiddir.⁸⁹¹⁸

٨٩١٩- مَنْ قَدَّمَ مِنْ نَفْسِهِ شَيْئًا أَوْ أَخَّرَهُ فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ. ح

8919. Hac veya umre görevlerinden birini önce veya sonra yapan kişiye bir şey lazım gelmez.⁸⁹¹⁹

٨٩٢٠- مَنْ قَذَفَ مَمْلُوكَهُ وَهُوَ بَرِيءٌ مِمَّا قَالَ جِلْدَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَدًّا إِلَّا أَنْ يَكُونَ

كما قال. صح

8920. 'Kölesine zina isnadında bulunan kişi, ortada böyle bir durum yoksa kıyâmet günü iftira cezasıyla cezalandırılır.⁸⁹²⁰

٨٩٢١- مَنْ قَذَفَ ذِمِّيًّا حَدًّا لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِسَيِّئٍ مِنْ نَارٍ

8921. Azınlık halktan birine zina iftirasında bulunan kişi, kıyâmet günü ateşten bir kamçıyla kamçılanır.⁸⁹²¹

Kuran ve Kuran Sureleri

٨٩٢٢- مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ يَتَأَكَّلُ بِهِ النَّاسَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ عَظِيمٌ لَيْسَ عَلَيْهِ لَحْمٌ. ح

8922. İnsanlardan çıkar sağlamak için Kuran okuyan kişi, kıyâmet günü yüzünde et olmadan kemikli bir yüzle gelir.⁸⁹²²

⁸⁹¹⁷ Ahmed, I, 190; Ebû Yalâ, II, 248; Beyhakî, III, 266; Ziyâ, III, 292.

⁸⁹¹⁸ Taberânî, VII, 86.

⁸⁹¹⁹ Beyhakî, V, 143.

⁸⁹²⁰ Ahmed, II, 43.

⁸⁹²¹ Taberânî, XXII, 57; Heysemî, VI, 280.

⁸⁹²² Beyhakî, Şuab, II, 428.

۸۹۲۳- مَنْ قَرَأَ بِمِائَةِ آيَةٍ فِي لَيْلَةٍ كُتِبَ لَهُ قُنُوتُ لَيْلَةٍ. ض

8923. Geceleyin yüz ayet okuyan kişiye bütün geceyi ibadetle geçirmiş gibi sevap yazılır.⁸⁹²³

۸۹۲۴- مَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ. صَح

8924. Geceleyin yüz ayet okuyan kişi, gafillerden yazılmaz.⁸⁹²⁴

۸۹۲۵- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ تَوَجَّ بِتَاجٍ فِي الْجَنَّةِ. صَح

8925. Bakara suresini okuyan kişiye cennette taç giydirilir.⁸⁹²⁵

۸۹۲۶- مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ. صَح

8926. Farz namazlardan sonra Ayete'l-kürsi'yi okuyan kişinin cennete girmesi için ölümden başka bir engel yoktur.⁸⁹²⁶

۸۹۲۷- مَنْ قَرَأَ الْآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةِ كَفَّاهُ. صَح

8927. Geceleyin Bakara suresinin son iki ayetini okuyan kimseye o ayetler kafi gelir.⁸⁹²⁷

۸۹۲۸- مَنْ قَرَأَ السُّورَةَ الَّتِي يُذَكَّرُ فِيهَا آلَ عِمْرَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَمَلَائِكَتُهُ حَتَّى تَجِبَ الشَّمْسُ.

8928. Cuma günü içinde İmran ailesinin zikredildiği sureyi okuyan kişiye, güneş batıncaya kadar Allah ile melekleri salat ederler.⁸⁹²⁸

⁸⁹²³ Ahmed, IV, 103; Nesâî, Amelü'l-yevm, I, 436; Taberânî, II, 50; Heysemî, II, 267.

⁸⁹²⁴ Hâkim, I, 742.

⁸⁹²⁵ Beyhakî, Şuab, II, 455.

⁸⁹²⁶ İbnü'l-Cevzî, I, 243; Suyûtî, Mensûr, I, 324.

⁸⁹²⁷ Ahmed, IV, 118; Nesâî, Kübrâ, VI, 181; İbni Hibbân, VI, 313.

⁸⁹²⁸ Taberânî, XI, 48; Heysemî, II, 168.

Kehf Suresi

٨٩٢٩- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَضَاءَ لَهُ مِنَ النُّورِ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ. صَح

8929. Cuma günü Kehf suresini okuyan kişi, iki cuma arası nurlandırılır.⁸⁹²⁹

٨٩٣٠- مَنْ قَرَأَ الْعَشْرَ الْأَوَّخِرَ مِنْ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ. صَح

8930. Kehf suresinin son ayetini okuyan kişi, Deccal'ın fitnesinden korunur.⁸⁹³⁰

٨٩٣١- مَنْ قَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ. صَح

8931. Kehf suresinin ilk üç ayetini okuyan kişi, Deccal'ın şerrinden muhafaza edilir.⁸⁹³¹

٨٩٣٢- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَضَاءَ لَهُ النُّورُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ. ح

8932. Cuma günü Kehf suresini okuyan kişiye, kendisiyle Kabe arası aydınlatacak bir nur verilir.⁸⁹³²

Yasin Suresi

٨٩٣٣- مَنْ قَرَأَ يَسَ كُلَّ لَيْلَةٍ غُفِرَ لَهُ. ض

8933. Her gece Yasin suresini okuyan kişi, mağfiret olunur.⁸⁹³³

٨٩٣٤- مَنْ قَرَأَ يَسَ فِي لَيْلَةٍ أَصْبَحَ مَغْفُورًا. ض

8934. Geceleyin Yasin suresini okuyan kişi, bağışlanmış olarak sabahlar.⁸⁹³⁴

⁸⁹²⁹Hâkim, II, 399; Beyhakî, III, 294.

⁸⁹³⁰Ahmed, VI, 446; Nesâî, Kübrâ, VI, 235.

⁸⁹³¹Münzirî, II, 376; Müttekî, nr. 2600.

⁸⁹³²Beyhakî, Şuab, II, 474.

⁸⁹³³Beyhakî, Şuab, II, 480.

⁸⁹³⁴Ebü Nuaym, IV, 130.

۸۹۳۵- مَنْ قَرَأَ يَسَ مَرَّةً فَكَأَنَّمَا قَرَأَ الْقُرْآنَ مَرَّتَيْنِ. ض.

8935. Yasin suresini bir defa okuyan kişi, Kuran'ı iki defa okumuş gibi olur.⁸⁹³⁵

۸۹۳۶- مَنْ قَرَأَ يَسَ مَرَّةً فَكَأَنَّمَا قَرَأَ الْقُرْآنَ عَشَرَ مَرَّاتٍ. ض.

8936. Yasin suresini bir kez okuyan kişi, Kuran'ı on kere okumuş gibidir.⁸⁹³⁶

۸۹۳۷- مَنْ قَرَأَ يَسَ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ فَأَفْرُؤْهَا عِنْدَ مَوْتَاكُمْ. صَح.

8937. Allah rızasını gözeterek Yasin suresini okuyan kişinin geçmiş günahları bağışlanır, onu ölmek üzere olanlarınızın yanında okuyun.⁸⁹³⁷

Duhan Suresi

۸۹۳۸- مَنْ قَرَأَ حَمَ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةٍ أَصْبَحَ يَسْتَغْفِرُ لَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ. ض.

8938. Geceleyin Duhan suresini okuyan kişiye yetmiş bin melek istiğfar eder.⁸⁹³⁸

۸۹۳۹- مَنْ قَرَأَ حَمَ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ غُفِرَ لَهُ. ض.

8939. Cuma akşamı Duhan suresini okuyan kimsenin günahları bağışlanır.⁸⁹³⁹

۸۹۴۰- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةٍ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. ض.

8940. Geceleyin Duhan suresini okuyan kişinin geçmiş günahları affolunur.⁸⁹⁴⁰

⁸⁹³⁵ Beyhakî, Şuab, II, 481.

⁸⁹³⁶ Beyhakî, Şuab, II, 479.

⁸⁹³⁷ Beyhakî, Şuab, II, 479.

⁸⁹³⁸ Beyhakî, Şuab, II, 484.

⁸⁹³⁹ Münziri, I, 513; Mütteki, nr. 2632.

⁸⁹⁴⁰ Zebidî, III, 300.

٨٩٤١- مَنْ قَرَأَ حَمْدَ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ أَوْ يَوْمِ جُمُعَةٍ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. ح

8941. Cuma gecesi veya cuma günü Duhan suresini okuyan kişiye Allah Teala cennette bir köşk bina eder.⁸⁹⁴¹

٨٩٤٢- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْوَاقِعَةِ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ لَمْ تُصِبْهُ فَاقَةٌ أَبَدًا. ض

8942. Her gece Vakia suresini okuyan kişi asla fakir olmaz.⁸⁹⁴²

٨٩٤٣- مَنْ قَرَأَ خَوَاتِيمَ الْحَشْرِ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ فَقُبِضَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَوْ اللَّيْلَةِ فَقَدْ أَوْجَبَ الْجَنَّةَ. ض

8943. Gece veya gündüz Haşir suresinin son ayetlerini okuyan kişi, o gün veya o gece ölürse cenneti hak etmiş olarak ölür.⁸⁹⁴³

İhlas Suresi

٨٩٤٤- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَكَانَ مَا قَرَأَ ثُلُثَ الْقُرْآنِ. ص

8944. İhlas suresini okuyan kişi, Kuran'ın üçte birini okumuş gibi olur.⁸⁹⁴⁴

٨٩٤٥- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَكَانَ مَا قَرَأَ الْقُرْآنَ أَجْمَعَ. ض

8945. İhlas suresini üç defa okuyan kişi, Kuran'ın tamamını okumuş gibi olur.⁸⁹⁴⁵

٨٩٤٦- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشَرَ مَرَّاتٍ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ. ض

8946. İhlas suresini on defa okuyan kişiye Allah Teala cennette bir köşk bina eder.⁸⁹⁴⁶

٨٩٤٧- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عِشْرِينَ مَرَّةً بَنَى اللَّهُ لَهُ قَصْرًا فِي الْجَنَّةِ. ض

⁸⁹⁴¹ Taberânî, VIII, 264; Heysemî, II, 168.

⁸⁹⁴² Beyhakî, Şuab, II, 492.

⁸⁹⁴³ İbni Adî, III, 318; Beyhakî, Şuab, II, 492.

⁸⁹⁴⁴ Ahmed, V, 141; Ziyâ, III, 438; Heysemî, VII, 147.

⁸⁹⁴⁵ Ukaylî, I, 125.

⁸⁹⁴⁶ Ahmed, III, 437; Heysemî, VII, 145.

8947. İhlas suresini yirmi defa okuyan kimseye Allah Teala cennette bir köşk bina eder.⁸⁹⁴⁷

٨٩٤٨- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ خَمْسِينَ مَرَّةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَ خَمْسِينَ سَنَةً

8948. İhlas suresini elli defa okuyan kişinin elli yıllık günahı bağışlanır.⁸⁹⁴⁸

٨٩٤٩- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَةً مَرَّةً فِي الصَّلَاةِ أَوْ غَيْرِهَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ. ض.

8949. İhlas suresini namaz içinde veya namaz dışında yüz defa okuyan kimseye cehennemden kurtuluş belgesi yazılır.⁸⁹⁴⁹

٨٩٥٠- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَةً مَرَّةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ خَطِيئَةَ خَمْسِينَ عَامًا مَا اجْتَنَبَ خِصَالًا أَرْبَعًا : الدَّمَاءَ وَالْأَمْوَالَ وَالْفُرُوجَ وَالْأَشْرِبَةَ. ض.

8950. İhlas suresini yüz defa okuyup da dört şeyden; adam öldürme, haksız yere başkasının malını alma, zina etme ve içki içmeden uzak duran kişinin elli yıllık günahı bağışlanır.⁸⁹⁵⁰

٨٩٥١- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَتَيْنِ مَرَّةً غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَ مِائَتَيْنِ سَنَةٍ. صَح.

8951. İhlas suresini ikiyüz defa okuyan kişinin ikiyüz yıllık günahı bağışlanır.⁸⁹⁵¹

٨٩٥٢- مَنْ قَرَأَ فِي يَوْمٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَتَيْنِ مَرَّةً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفًا وَخَمْسِمِائَةً حَسَنَةً إِلَّا أَنْ يَكُونَ عَلَيْهِ دَيْنٌ. ض.

8952. Bir günde ikiyüz defa İhlas suresini okuyan kişiye, borcu yoksa binbeşyüz sevap yazılır.⁸⁹⁵²

٨٩٥٣- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةً فَقَدْ اشْتَرَى نَفْسَهُ مِنَ اللَّهِ

⁸⁹⁴⁷ İbni Hacer, İsâbe, II, 235.

⁸⁹⁴⁸ Müttekî, nr. 544.

⁸⁹⁴⁹ Taberânî, XVIII, 331; Heysemî, VII, 145.

⁸⁹⁵⁰ İbni Adî, III, 58; Beyhakî, Şuab, II, 508.

⁸⁹⁵¹ Beyhakî, II, 506.

⁸⁹⁵² İbni Adî, II, 439; Beyhakî, Şuab, II, 507.

8953. İhlas suresini bin defa okuyan kişi, nefsinı Allah'dan satın almış olur.⁸⁹⁵³

٨٩٥٤- مَنْ قَرَأَ بَعْدَ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَعَادَهُ اللَّهُ بِهَا مِنَ السُّوءِ إِلَى الْجُمُعَةِ الْآخِرَى. ح

8954. Cuma namazından sonra İhlas, Felak ve Nas surelerini yedişer defa okuyan kişiyi Allah Teala bir sonraki cumaya kadar kötülüklerden korur.⁸⁹⁵⁴

٨٩٥٥- مَنْ قَرَأَ إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ قَبْلَ أَنْ يَنْتَهِى رَجُلَيْهِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ سَبْعًا سَبْعًا عُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ. ح

8955. Cuma günü namazdan sonra imam yerinden kalkmadan önce yedişer defa Fatiha, İhlas, Felak ve Nas surelerini okuyan kişinin geçmiş gelecek bütün günahları affolunur.⁸⁹⁵⁵

٨٩٥٦- مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلْيَسْأَلِ اللَّهَ بِهِ فَإِنَّهُ سَيَجِيءُ أَقْوَامٌ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ يَسْأَلُونَ بِهِ النَّاسَ. ح

8956. Kuran okuyan kimse onun karşılığında Allah'dan birşey istesin; ilerde Kuran okuyup da karşılığında insanlardan birşeyler isteyen topluluklar gelir.⁸⁹⁵⁶

Çeşitli Hadisler

٨٩٥٧- مَنْ قَرَضَ بَيْتَ شِعْرِ بَعْدَ الْعِشَاءِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةُ بَلِّكَ اللَّيْلَةَ حَتَّى يُصْبِحَ.

8957. Yatsıdan sonra şiir okuyan kişinin o gece sabaha kadar namazı kabul olunmaz.⁸⁹⁵⁷

⁸⁹⁵³ Râfiî, II, 206.

⁸⁹⁵⁴ İbnü's-Sünnî, s. 369; Nevevî, Ezkâr, s. 155; Zebîdî, III, 271.

⁸⁹⁵⁵ Zebîdî, III, 271.

⁸⁹⁵⁶ Taberânî, XVIII, 166; Beğavî, IV, 441.

⁸⁹⁵⁷ Ahmed, IV, 125; Heysemî, I, 315.

۸۹۵۸- مَنْ قَرَنَ بَيْنَ حَجِّهِ وَعُمْرَتِهِ أَجْزَأَهُ لِهَمَّا طَوَافٌ وَاحِدٌ. ح

8958. Hac'a umreyi birleştiren kişiye bir tavaf yeterli olur.⁸⁹⁵⁸

۸۹۵۹- مَنْ قَضَى نُسْكَهُ وَسَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. ض

8959. Haccın rükün ve şartlarını tam olarak yerine getiren ve müslümanların da dilinden ve elinden selamette kaldığı kişinin geçmiş günahları bağışlanır.⁸⁹⁵⁹

۸۹۶۰- مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ حَاجَةً كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ كَمَنْ حَجَّ وَاعْتَمَرَ. ض

8960. Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını gideren kişi, hac ve umre yapmış gibi sevap kazanır.⁸⁹⁶⁰

۸۹۶۱- مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ حَاجَةً كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ كَمَنْ خَدَمَ اللَّهَ عُمْرَةً. ض

8961. Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını gideren kişiye, ömrünü Allah'a hizmetle geçiren kişinin sevabı kadar sevap verilir.⁸⁹⁶¹

۸۹۶۲- مَنْ قَطَعَ سِدْرَةَ صَوَّبَ اللَّهُ رَأْسَهُ فِي النَّارِ. ص

8962. Sidr ağacını kesen kişinin kafasını Allah Teala cehenneme atar.⁸⁹⁶²

۸۹۶۳- مَنْ قَطَعَ رَحِمًا أَوْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَاجِرَةٌ رَأَى وَبَالَهُ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ. ض

8963. Kişi akrabalarıyla ilişkisini keser veya haram bir işi yapmaya yemin ederse cezasını ölmeden önce görür.⁸⁹⁶³

۸۹۶۴- مَنْ قَعَدَ عَلَى فِرَاشٍ مَغِيْبَةٍ قَيَّضَ اللَّهُ لَهُ ثُعْبَانًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

8964. Kocası uzak diyarlara giden kadının yatağına oturan kişiye Allah Teala kıyamet günü büyük bir yılan musallat eder.⁸⁹⁶⁴

⁸⁹⁵⁸ Ahmed, II, 67.

⁸⁹⁵⁹ Abd b. Humeyd, s. 348.

⁸⁹⁶⁰ Hatib, V, 131.

⁸⁹⁶¹ Ebû Nuaym, X, 255.

⁸⁹⁶² Ziyâ, IX, 237.

⁸⁹⁶³ Buhârî, Kebîr, VI, 207; Elbânî, Sahîha, nr. 1121.

⁸⁹⁶⁴ Ahmed, V, 33; Taberânî, III, 241; a .mlf, Evsat, III, 299; Heysemî, VI, 258.

۸۹۶۵- مَنْ كَانَ آخِرَ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ. صح

8965. Son sözü lailaheillallah olan kişi, cennete girer.⁸⁹⁶⁵

۸۹۶۶- مَنْ كَانَ خَالِفاً فَلَا يَخْلِفُ إِلَّا بِاللَّهِ. صح

8966. Yemin eden kişi, yalnız Allah adına yemin etsin.⁸⁹⁶⁶

۸۹۶۷- مَنْ كَانَ سَهْلاً هَيَّأَ لَنَا حَرَمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. صح

8967. Yumuşak, cana yakın ve güler yüzlü olan kişilere Allah Teala cehennemini haram kılar.⁸⁹⁶⁷

۸۹۶۸- مَنْ كَانَ عَلَيْهِ دَيْنٌ فَهُمْ بِقَضَائِهِ لَمْ يَزَلْ مَعَهُ مِنَ اللَّهِ حَارِسٌ. ض

8968. Borcu olup da onu ödemeye çalışan kişinin yanında koruyucu bir melek bulunur.⁸⁹⁶⁸

۸۹۶۹- مَنْ كَانَ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ فَهُوَ فِي الصَّلَاةِ مَا لَمْ يُحْدِثْ. صح

8969. Mescidde abdesti bozulmadığı sürece namazı bekleyen kişi, namazda gibidir.⁸⁹⁶⁹

۸۹۷۰- مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مَوَدَّةٌ لِأَخِيهِ ثُمَّ لَمْ يُطْلِعْهُ عَلَيْهَا فَقَدْ خَانَ. ض

8970. Kişinin din kardeşine olan sevgisini kendisine bildirmemesi, ona ihanettir.⁸⁹⁷⁰

۸۹۷۱- مَنْ كَانَ قَاضِياً فَقَضَى بِالْعَدْلِ فَبِالْحَرِيِّ أَنْ يَنْقَلِبَ مِنْهُ كَفَافاً. ح

8971. Adaletle hükmetse de kadılık yapan kişi, o işten zararsız çıkabilirse iyidir.⁸⁹⁷¹

⁸⁹⁶⁵ Ahmed, V, 247; Taberânî, XX, 305; Hâkim, I, 503; Beyhakî, VI, 355.

⁸⁹⁶⁶ Ahmed, II, 20; Ebû Avâne, IV, 23; İbni Hibbân, X, 204; Beyhakî, X, 29.

⁸⁹⁶⁷ Hâkim, I, 215.

⁸⁹⁶⁸ Müttekî, nr. 15428.

⁸⁹⁶⁹ Ahmed, V, 331; İbni Hibbân, V, 47; Taberânî, VI, 203; Ebû Yalâ, XIII, 544.

⁸⁹⁷⁰ İbni Ebi'd-Dünyâ, İhvân, s. 124.

⁸⁹⁷¹ İbni Abdiberr, Câmi, II, 71.

۸۹۷۲- مَنْ كَانَ لَهُ إِمَامٌ فَقِرَاءَةُ الْإِمَامِ لَهُ قِرَاءَةٌ

8972. Namazda imamın okuması, cemaatin okuması yerine geçer.⁸⁹⁷²

۸۹۷۳- مَنْ كَانَ لَهُ سَعَةٌ وَلَمْ يُضَحَّ فَلَا يَقْرُبَنَّ مُصَلَّاتَنَا

8973. İmkanı olduğu halde kurban kesmeyen kişi, namazgahımıza yaklaşmasın.⁸⁹⁷³

۸۹۷۴- مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ. صَح

8974. Saçı olan kişi, ona iyi baksın!⁸⁹⁷⁴

۸۹۷۵- مَنْ كَانَ لَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَى لَهُ

8975. Çocuğu olan kişi, onunla çocuklaşsın.⁸⁹⁷⁵

۸۹۷۶- مَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ صَالِحٌ تَحَنَّنَ اللَّهُ عَلَيْهِ. ض

8976. İyi bir kalbe sahip olan kişiye Allah merhamet eder.⁸⁹⁷⁶

۸۹۷۷- مَنْ كَانَ لَهُ مَالٌ فَلْيُرَ عَلَيْهِ أَثَرُهُ. ح

8977. Malı olan kişinin üzerinde o malın eseri görülsün.⁸⁹⁷⁷

۸۹۷۸- مَنْ كَانَ لَهُ وَجْهَانِ فِي الدُّنْيَا كَانَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِسَانَانِ مِنْ نَارٍ. ح

8978. Dünyada iki yüzlü olan kişilerin kıyamet gününde ateşten iki dilleri olur.⁸⁹⁷⁸

۸۹۷۹- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُخْسِنْ إِلَى جَارِهِ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ

الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لَيْسَ كُت. صَح

⁸⁹⁷² Ahmed, III, 339; Tahâvî, I, 217; Dârekutnî, I, 323; Beyhakî, II, 160.

⁸⁹⁷³ Hâkim, IV, 258.

⁸⁹⁷⁴ Taberânî, Evsat, VIII, 230; Beyhakî, Şuab, V, 224.

⁸⁹⁷⁵ Huseynî, Beyân, II, 228.

⁸⁹⁷⁶ Hâkim, III, 56.

⁸⁹⁷⁷ Taberânî, VIII, 26; Heysemî, V, 133.

⁸⁹⁷⁸ İbni Ebî'd-Dünyâ, Sumt, s. 162; Beyhakî, X, 246.

8979. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi komşusuna iyilik etsin; Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi misafirine ikramda bulunsun; Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin yahut da sussun!⁸⁹⁷⁹

٨٩٨٠- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَسْقِي مَاءَهُ وَلَدَ غَيْرِهِ. ح

8980. Allah'a ve ahiret gününe iman eden karnında başkasının çocuğunu taşıyan kadınla ilişkiye girmesin.⁸⁹⁸⁰

٨٩٨١- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَرْوَعَنَّ مُسْلِمًا. ح

8981. Allah'a ve ahiret gününe inanan kişi, bir müslümanı korkutmasın.⁸⁹⁸¹

٨٩٨٢- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَلْبَسُ حَرِيرًا وَلَا ذَهَبًا. ح

8982. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi ipek giymesin, altın takmasın.⁸⁹⁸²

٨٩٨٣- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَلْبَسُ خُفَّيْهِ حَتَّى يَنْفُضَهُمَا. ض

8983. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi, ayakkabısının içini kontrol etmeden giymesin.⁸⁹⁸³

٨٩٨٤- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَدْخُلُ الْحَمَّامَ بِغَيْرِ إِزَارٍ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَدْخُلُ حَلِيلَتَهُ الْحَمَّامَ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَجْلِسُ عَلَى مَائِدَةٍ يُدَارُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ. ح

8984. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi hamama peştemalsiz girmesin; Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi eşini hamama göndermesin; Allah'a ve ahiret gününe iman eden kişi içki içilen sofrada oturmasın.⁸⁹⁸⁴

⁸⁹⁷⁹ Müslim, İmân 77; Ahmed, IV, 31.

⁸⁹⁸⁰ İbnî Ebî Şeybe, VI, 421; Taberânî, V, 26; Beyhakî, IX, 124.

⁸⁹⁸¹ Taberânî, VII, 99; Heysemî, VI, 254.

⁸⁹⁸² Ahmed, V, 261; Hâkim, IV, 212; Heysemî, V, 147.

⁸⁹⁸³ Taberânî, VIII, 137; Heysemî, V, 140.

⁸⁹⁸⁴ Hâkim, IV, 320.

٨٩٨٥- مَنْ كَانَ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَلْيُحِبِّ أَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ. صَح

8985. Allah ve resulünü seven Üsâme İbni Zeyd'i de sevsin.⁸⁹⁸⁵

٨٩٨٦- مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً إِذَا دُعِيَ إِلَيْهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَ بِالزُّورِ. ض

8986. Şahidlik yapmaya çağrıldığında bildiğini söylemeyen kişi, yalancı şahidlik yapan kişi gibi olur.⁸⁹⁸⁶

٨٩٨٧- مَنْ كَتَمَ عَلَى غَالٍ فَهُوَ مِثْلُهُ. ح

8987. Ganimette hainlik yapan kişinin hıyanetini gizleyen kişi onun gibidir.⁸⁹⁸⁷

٨٩٨٨- مَنْ كَتَمَ عِلْماً عَنْ أَهْلِهِ أَلْجِمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِبِجَامٍ مِنْ نَارٍ. ض

8988. İlmi ehlinden esirgeyen kişinin ağzına kıyamet günü ateşten bir gem vurulur.⁸⁹⁸⁸

٨٩٨٩- مَنْ كَثُرَتْ صَلَاتُهُ بِاللَّيْلِ حَسُنَ وَجْهُهُ بِالنَّهَارِ. ض

8989. Geceleyin çokça namaz kılan kişinin gündüz yüzü güzel olur.⁸⁹⁸⁹

٨٩٩٠- مَنْ كَثُرَ كَلَامُهُ كَثُرَ سَقَطُهُ وَمَنْ كَثُرَ دُنُوبُهُ وَكَثُرَتْ دُنُوبُهُ

كَانَتْ النَّارُ أُولَى بِهِ

8990. Çok konuşanın hatası çok olur; hatası çok olanın günahı çok olur, günahı çok olanın cehenneme gitmesi muhakkaktır.⁸⁹⁹⁰

٨٩٩١- مَنْ كَذَّبَ بِالْقَدَرِ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا جِئْتُ بِهِ. ض

8991. Kaderi yalanlayan kişi, benim getirdiklerimi inkar etmiş olur.⁸⁹⁹¹

⁸⁹⁸⁵ Ahmed, VI, 156; Heysemî, IX, 286.

⁸⁹⁸⁶ Heysemî, IV, 200.

⁸⁹⁸⁷ Taberânî, V, 65; Heysemî, V, 339.

⁸⁹⁸⁸ İbni Adî, VI, 165.

⁸⁹⁸⁹ Ukaylî, I, 176; Beyhakî, Şuab, III, 129.

⁸⁹⁹⁰ Kudâî, I, 236.

⁸⁹⁹¹ İbni Adî, III, 455.

٨٩٩٢- مَنْ كَذَبَ فِي حُلْمِهِ كُفَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَقْدَ شَعِيرَةٍ

8992. Rüyasına yalan karıştıran kişiden kıyamet günü arpa tanesine düğüm atması istenir.⁸⁹⁹²

٨٩٩٣- مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

8993. Bile bile benim adıma yalan söyleyen kişi, cehennemdeki yerine hazırlansın.⁸⁹⁹³

٨٩٩٤- مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ فَهُوَ فِي النَّارِ. صَح

8994. Benim adıma yalan söyleyen kişi cehennemdedir.⁸⁹⁹⁴

٨٩٩٥- مَنْ كَذَبَ فِي حُلْمِهِ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. ح

8995. Rüyasına bilerek yalan katan kişi, cehennemdeki yerine hazırlansın.⁸⁹⁹⁵

٨٩٩٦- مَنْ كَرَّمَ أَصْلَهُ وَطَابَ مَوْلَدُهُ حَسَنٌ مَحْضَرَةٌ. ض

8996. Temiz bir soydan gelip iyi çocuklara sahip olan kişinin isminin anılması da güzel olur.⁸⁹⁹⁶

٨٩٩٧- مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَىٰ إِنْفَادِهِ مَلَأَ اللَّهُ قَلْبَهُ أَمْنًا وَإِيمَانًا. ض

8997. Gereğini yapmaya gücü yettiği halde öfkesini yutan kişinin kalbini Allah Teala güven ve imanla doldurur.⁸⁹⁹⁷

٨٩٩٨- مَنْ كَفَّ غَضَبَهُ سَتَرَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ. ض

8998. Öfkesine sahip olan kişinin kusurunu Allah Teala örter.⁸⁹⁹⁸

٨٩٩٩- مَنْ كَفَّنَ مَيْتًا كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ مِنْهُ حَسَنَةٌ. ض

⁸⁹⁹² Ahmed, I, 76; Hâkim, IV, 434.

⁸⁹⁹³ Ahmed, III, 98; Nesâî, Kübrâ, III, 458; Hâkim, III, 316.

⁸⁹⁹⁴ Ahmed, I, 323; Ebû Yalâ, IV, 228; Heysemî, I, 143.

⁸⁹⁹⁵ Ahmed, I, 131.

⁸⁹⁹⁶ Zehebî, Mizân, II, 150.

⁸⁹⁹⁷ Kudâî, I, 269.

⁸⁹⁹⁸ İbni Ebî'd-Dünyâ, Havâic, s. 47.

8999. Ölüyü kefenleyen kişiye onun her saç teli için bir sevap verilir.⁸⁹⁹⁹

٩٠٠٠- مَنْ كُنْتُ مُؤَلَّاهُ فَعَلَيْي مُؤَلَّاهُ. ح

9000. Ben kimin dostu isem Ali de onun dostudur.⁹⁰⁰⁰

٩٠٠١- مَنْ كُنْتُ وَلِيَّهُ فَعَلَيْي وَلِيَّهُ. ح

9001. Ben kimin velisi isem Ali de onun velisidir.⁹⁰⁰¹

٩٠٠٢- مَنْ لَبَسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الْآخِرَةِ. صَح

9002. Dünyada ipek giyen kişi, ahirette onu giyemez.⁹⁰⁰²

٩٠٠٣- مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شُهْرَةِ أَغْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ حَتَّى يَضَعَهُ مَتَى وَضَعَهُ. ح

9003. Şöhret için elbise giyen kişi, o elbiseyi çıkarıncaya kadar Allah kendisinden yüz çevirir.⁹⁰⁰³

٩٠٠٤- مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شُهْرَةِ أَلْبَسَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَوْبًا مِثْلَهُ ثُمَّ يُلْهَبُ فِيهِ النَّارُ. ح

9004. Şöhret için elbise giyene Allah kıyamet günü ona benzer bir elbise giydirir, sonra da onun içinde ateş tutuşturur.⁹⁰⁰⁴

٩٠٠٥- مَنْ لَبَسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا أَلْبَسَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَوْبًا مِنْ نَارٍ. ح

9005. Dünyada ipek giyen kişiye kıyamet gününde ateşten bir elbise giydirilir.⁹⁰⁰⁵

٩٠٠٦- مَنْ لَطَمَ مَمْلُوكَهُ أَوْ ضَرَبَهُ فَكَفَّارَتُهُ أَنْ يَغْتَبِقَهُ

9006. Kölesini tokatlayan veya döven kişinin keffareti, onu azad etmektir.⁹⁰⁰⁶

⁸⁹⁹⁹ Hatîb, IV, 43.

⁹⁰⁰⁰ Ahmed, IV, 281, V, 347.

⁹⁰⁰¹ Ahmed, VI, 323; Heysemî, IX, 130.

⁹⁰⁰² Ahmed, I, 37.

⁹⁰⁰³ Beyhakî, Şuab, V, 169; Bûsîrî, IV, 90.

⁹⁰⁰⁴ Ahmed, II, 92; Münzîrî, III, 116; Aclûnî, II, 380.

⁹⁰⁰⁵ Ahmed, VI, 430.

⁹⁰⁰⁶ Ahmed, II, 25.

٩٠٠٧- مَنْ لَعِبَ بِالْتَّرْدِ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ. صح

9007. Tavla oynayan kişi, Allah ve resulüne isyan etmiştir.⁹⁰⁰⁷

٩٠٠٨- مَنْ لَعِبَ بِطَلَّاقٍ أَوْ عِتَاقٍ فَهُوَ كَمَا قَالَ. ح

9008. Boşama veya köle azad etme kelimeleriyle oynayanın sözü geçerlidir.⁹⁰⁰⁸

٩٠٠٩- مَنْ لَعِقَ الصَّخْفَةَ وَلَعِقَ أَصَابِعَهُ أَشْبَعَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

9009. Tabagını sıyırıp parmaklarını yalayan kimseyi Allah Teala dünyada ve ahirette doyurur.⁹⁰⁰⁹

٩٠١٠- مَنْ لَعِقَ الْعَسَلَ ثَلَاثَ عَدَوَاتٍ كُلِّ شَهْرٍ لَمْ يُصِبْهُ عَظِيمٌ مِنَ الْبَلَاءِ. ض

9010. Her ay üç sabah bal yiyen kişi, büyük hastalıklardan korunur.⁹⁰¹⁰

٩٠١١- مَنْ لَقِيَ اللَّهَ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ. صح

9011. Allah'a ortak koşmadan kavuşan kimse cennete girer.⁹⁰¹¹

٩٠١٢- مَنْ لَقِيَ اللَّهَ بِغَيْرِ أَثَرٍ مِنْ جِهَادٍ لَقِيَ اللَّهَ وَفِيهِ ثُلْمَةٌ. ح

9012. Üzerinde cihad izi olmadan Allah'a kavuşan kişi, eksik bir şekilde ona kavuşmuş olur.⁹⁰¹²

٩٠١٣- مَنْ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَبَرَ حَتَّى يُقْتَلَ أَوْ يَغْلِبَ لَمْ يُفْتَنَ فِي قَبْرِهِ. صح

9013. Düşmanla karşılaşp da ölünceye veya galip gelinceye kadar sabreden kişiye kabir sorgusu yoktur.⁹⁰¹³

⁹⁰⁰⁷ Ahmed, IV, 394; Hâkim, I, 114.

⁹⁰⁰⁸ Heysemî, IV, 246.

⁹⁰⁰⁹ Taberânî, XVIII, 261; Heysemî, V, 27; Müttekî, nr. 40790.

⁹⁰¹⁰ Ukaylî, III, 40; İbni Adî, V, 1956; İbnü'l-Cevzi, III, 215.

⁹⁰¹¹ Ahmed, III, 157.

⁹⁰¹² Hâkim, II, 89.

⁹⁰¹³ Taberânî, IV, 187; Hâkim, II, 130; Heysemî, V, 327.

۹۰۱۴- مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَمْ يَزِدْهُ مِنَ اللَّهِ إِلَّا بُعْدًا. ض.

9014. Kişiyi kötülüklerden alıkoymayan bir namaz, onu Allah'dan uzaklaştırır.⁹⁰¹⁴

۹۰۱۵- مَنْ لَمْ يَأْتِ بَيْتَ الْمَقْدِسِ يُصَلِّي فِيهِ فَلْيَبْعَثْ بَرِيَّةً يُسْرِجُ فِيهِ. ح.

9015. Beytü'l-makdis'e gidip orada namaz kılamayan kişi, aydınlatması için oraya zeytinnyağı göndersin.⁹⁰¹⁵

۹۰۱۶- مَنْ لَمْ يَأْخُذْ مِنْ شَارِبِهِ فَلَيْسَ مِنَّا. ح.

9016. Bıyığını kısaltmayan bizden değildir.⁹⁰¹⁶

۹۰۱۷- مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ فَأَنَا مِنْهُ بِرِيءٌ. ح.

9017. Ben kaderin hayır ve şerrine inanmayan kişiden uzağım.⁹⁰¹⁷

۹۰۱۸- مَنْ لَمْ يُبَيِّتِ الصِّيَامَ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ. ح.

9018. Tan yeri ağarmadan önce oruca niyet etmeyenin orucu yoktur.⁹⁰¹⁸

۹۰۱۹- مَنْ لَمْ يَتْرُكْ وَلَدًا وَلَا وَالِدًا فَوَرَّثَهُ كَلَالَةً. ض.

9019. Çocuk ve baba bırakmayan kişiye kelale varis olur.⁹⁰¹⁹

۹۰۲۰- مَنْ لَمْ يَجْمَعْ الصِّيَامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ. ح.

9020. Fecir doğmadan önce oruca niyet etmeyenin orucu yoktur.⁹⁰²⁰

۹۰۲۱- مَنْ لَمْ يَخْلُقْ عَانَتَهُ وَيُقَلِّمَ أَطْفَارَهُ وَيَجْزُرَ شَارِبَهُ فَلَيْسَ مِنَّا. ح.

9021. Kasık traşı olmayan, tırnaklarını kesmeyen ve bıyıklarını kısaltmayan kişi bizden değildir.⁹⁰²¹

⁹⁰¹⁴ Taberânî, XI, 54; Heysemî, II, 258.

⁹⁰¹⁵ Beyhakî, Şuab, III, 495.

⁹⁰¹⁶ Ahmed, IV, 366.

⁹⁰¹⁷ Ebû Yalâ, XIII, 168.

⁹⁰¹⁸ Dârekutnî, II, 271.

⁹⁰¹⁹ Beyhakî, VI, 224.

⁹⁰²⁰ Ahmed, VI, 287; Nesâî, Kübrâ, II, 117; Beyhakî, IV, 221.

⁹⁰²¹ Ahmed, V, 410; Heysemî, V, 167.

۹۰۲۲- مَنْ لَمْ يُحَلِّلْ أَصَابِعَهُ بِالْمَاءِ خَلَّلَهَا اللَّهُ بِالنَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض

9022. Abdest alırken parmak aralarını suyla hılallemeyin kişiyi Allah Teala kıyamet günü ateşle hilaller.⁹⁰²²

۹۰۲۳- مَنْ لَمْ يُدْرِكِ الرَّكْعَةَ لَمْ يُدْرِكِ الصَّلَاةَ. ح

9023. Bir rekata yetişemeyen kişi, o namaza yetişmiş sayılmaz.⁹⁰²³

۹۰۲۴- مَنْ لَمْ يَدْعُ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلِ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدْعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ. صَح

9024. Oruçlu iken yalan sözlemeyi ve yalan söze göre hareket etmeyi terk etmeyen kişinin yemesini ve içmesini terketmesine Allah'ın ihtiyacı yoktur.⁹⁰²⁴

۹۰۲۵- مَنْ لَمْ يَدْرِ الْمُخَابَرَةَ فَلْيَأْذَنْ بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ. صَح

9025. Tarlada çıkan ürünün bir kısmı karşılığında çalışmayı bırakmayan Allah ve resulüne harp ilan etmiş olur.⁹⁰²⁵

۹۰۲۶- مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ حَقَّ كَبِيرِنَا فَلَيْسَ مِنَّا. صَح

9026. Küçüğümüze merhamet etmeyip büyüğümüze saygı göstermeyen bizden değildir.⁹⁰²⁶

۹۰۲۷- مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَاءِ اللَّهِ وَيُؤْمِنَ بِقَدْرِ اللَّهِ فَلَيْلَتِمِنْ إِلَهًا غَيْرَ اللَّهِ. ض

9027. Allah'ın hükmüne razı olmayıp takdirine inamayan kişi, kendisine Allah'dan başka bir ilah arasın.⁹⁰²⁷

۹۰۲۸- مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ. صَح

⁹⁰²² Taberânî, XXII, 64; Heysemî, I, 236.

⁹⁰²³ Beyhakî, II, 89.

⁹⁰²⁴ Ahmed, II, 443; İbni Hibbân, VIII, 256.

⁹⁰²⁵ Hâkim, II, 314.

⁹⁰²⁶ Hâkim, IV, 197.

⁹⁰²⁷ Hatîb, II, 227.

9028. İnsanlara teşekkür etmeyen kişi, Allah'a da şükretmez.⁹⁰²⁸

۹۰۲۹- مَنْ لَمْ يُصَلِّ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ فَلْيُصَلِّهَا بَعْدَ مَا تَطْلُعُ الشَّمْسُ. صَح

9029. Sabahın iki rekat sünnetini kalamayan kişi, güneşin doğmasından sonra onu kılsın.⁹⁰²⁹

۹۰۳۰- مَنْ لَمْ يُطَهِّرْهُ الْبَحْرُ فَلَا طَهَرَهُ اللَّهُ. ض

9030. Deniz suyunun temizlemediğini Allah da temizlemez.⁹⁰³⁰

۹۰۳۱- مَنْ لَمْ يَقْبَلْ رُخْصَةَ اللَّهِ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ جِبَالِ عَرَفَةَ. ح

9031. Allah'ın ruhsatlarını kabul etmeyen kişi, Arafat dağları kadar günaha girer.⁹⁰³¹

۹۰۳۲- مَنْ لَمْ يُؤْتِرْ فَلَا صَلَاةَ لَهُ. ض

9032. Vitir kılmayan kişinin namazı tam olmaz.⁹⁰³²

۹۰۳۳- مَنْ لَمْ يُوصِ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ فِي الْكَلَامِ مَعَ الْمَوْتَى. ض

9033. Vasiyet etmeyen kişiye ölülerle konuşmaya izin verilmez.⁹⁰³³

۹۰۳۴- مَنْ مَاتَ مُخْرِماً حَشِرَ مُلْكِيًّا. ض

9034. İhramlı olarak ölen kişi, telbiye getirerek dirilir.⁹⁰³⁴

۹۰۳۵- مَنْ مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمَّنَهُ اللَّهُ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ. ح

9035. Allah yolunda nöbet tutarken ölen kişi, kabir fitnesinden emin olur.⁹⁰³⁵

۹۰۳۶- مَنْ مَاتَ عَلَى شَيْءٍ بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ. صَح

⁹⁰²⁸ Ahmed, III, 32; Taberânî, II, 356; Heysemî, VIII, 181.

⁹⁰²⁹ İbni Hibbân, VI, 224; Hâkim, I, 450; Beyhakî, II, 484.

⁹⁰³⁰ Dârekutnî, I, 35; Beyhakî, I, 4.

⁹⁰³¹ Ahmed, II, 71; Heysemî, III, 162.

⁹⁰³² Taberânî, Evsat, IV, 215; Heysemî, I, 293.

⁹⁰³³ Müttekî, nr. 46080; Zebîdî, V, 158.

⁹⁰³⁴ Hatîb, III, 338; İbni Asâkir, LVI, 213.

⁹⁰³⁵ Taberânî, VIII, 96; Beyhakî, Şuab, IV, 43.

9036. Kişi, öldüğü şey üzere dirilir.⁹⁰³⁶

۹۰۳۷- مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي يَعْمَلْ عَمَلٌ لَوْ نَفَّلَهُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ حَتَّى يُحْشَرَ مَعَهُمْ. ض

9037. Ümmetimden Lut kavminin işini yapan kişiyi Allah Teala onlara ilhak eder de onlarla birlikte diriltir.⁹⁰³⁷

۹۰۳۸- مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ. صَح

9038. Oruç borcuyla ölenin kişinin orucunu velisi tutar.⁹⁰³⁸

۹۰۳۹- مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ. صَح

9039. Allah'a ortak koşmadan ölen kişi cennete girer.⁹⁰³⁹

۹۰۴۰- مَنْ مَاتَ بُكَرَةً فَلَا يَقِيلَنَّ إِلَّا فِي قَبْرِهِ وَمَنْ مَاتَ عَشِيَّةً فَلَا يَبِيتَنَّ إِلَّا فِي قَبْرِهِ

9040. Sabah ölen öğle, akşam ölen de gece kabirde olsun.⁹⁰⁴⁰

۹۰۴۱- مَنْ مَاتَ وَهُوَ مُذْمِنٌ خَمْرٍ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ كَعَابِدٍ وَثَنٍ. ح

9041. İçkiye devam ederken ölen kişi, puta tapan biri gibi Allah'a kavuşur.⁹⁰⁴¹

۹۰۴۲- مَنْ مَثَلٌ بِالشَّعْرِ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ.

9042. Yüzdeki kılları koparan kişinin Allah katında nasibi yoktur.⁹⁰⁴²

۹۰۴۳- مَنْ مَثَلٌ بِحَيَوَانَ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. ح

9043. Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti canlı hayvanın organlarını kesen kişi üzerine olsun.⁹⁰⁴³

⁹⁰³⁶ Ahmed, III, 314; Hâkim, IV, 348

⁹⁰³⁷ Hatîb, XI, 160.

⁹⁰³⁸ Ahmed, VI, 69.

⁹⁰³⁹ Ahmed, I, 382.

⁹⁰⁴⁰ Taberânî, XII, 421; Heysemî, III, 20.

⁹⁰⁴¹ Taberânî, XII, 45; Ebû Nuaym, IX, 253; Heysemî, V, 74.

⁹⁰⁴² İbri Ebî Şeybe, X, 40; Taberânî, XI, 41; Heysemî, VIII, 121; İbarenin okunuş durumuna göre hadis yukarıdaki manaya geldiği gibi, "Şiir söyleyenin Allah katında bir nasibi yoktur" anlamına da gelebilir; şarihlerin çoğu ilk manayı tercih etmekle birlikte, ikinci manayı tercih edenler de olmuştur; bk. Münâvî, VI, 227.

⁹⁰⁴³ Mütteki, nr. 38875.

۹۰۴۴- مَنْ مَرَضَ لَيْلَةً فَصَبَرَ وَرَضِيَ بِهَا عَنِ اللَّهِ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. ض

9044. Geceyi hasta olarak geçiren kişi, hastalığa sabredip haline razı olursa anasından doğduğu gün gibi günahlarından arınmış olur.⁹⁰⁴⁴

۹۰۴۵- مَنْ مَسَّ الْحَصَى فَقَدْ لَغَا. ح

9045. Namazda yerdeki çakılları düzelten kişi, boş işle uğraşmış olur.⁹⁰⁴⁵

۹۰۴۶- مَنْ مَسَّ ذَكَرَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ. صَح

9046. Erkeklik organına dokunan kişi abdest alsın.⁹⁰⁴⁶

۹۰۴۷- مَنْ مَشَى إِلَى صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ فِي الْجَمَاعَةِ فَهِيَ كَحَجَّةٍ وَمَنْ مَشَى إِلَى

صَلَاةٍ تَطَوُّعٍ فَهِيَ كَعُمْرَةٍ نَافِلَةٍ. ض

9047. Farz bir namazı cemaatle kılmak için mescide giden kişi haccetmiş, nafil namaz kılmak için giden kişi de umre yapmış gibi olur.⁹⁰⁴⁷

۹۰۴۸- مَنْ مَشَى بَيْنَ الْغَرَضَيْنِ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ حَسَنَةٌ. ض

9048. İki hedef arasında yürüyen kişinin her adımına bir sevap verilir.⁹⁰⁴⁸

۹۰۴۹- مَنْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِيُعِينَهُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ ظَالِمٌ فَقَدْ خَرَجَ مِنَ الْإِسْلَامِ. صَح

9049. Zalim olduğunu bildiği halde bir zalime yardım etmek için onunla birlikte yürüyen kişi, İslam'dan uzaklaşmış olur.⁹⁰⁴⁹

۹۰۵۰- مَنْ مَلَكَ ذَا رَحِمٍ مَخْرُومٍ فَهُوَ حُرٌّ. صَح

9050. Yakınlarından mahrem birine köle olarak sahip olanın o yakını hürdür.⁹⁰⁵⁰

⁹⁰⁴⁴ Hakîm, III, 224.

⁹⁰⁴⁵ Müslim, Cuma 27; Ebû Dâvûd, Cuma 3; Ahmed, II, 424.

⁹⁰⁴⁶ Ahmed, VI, 406; Hâkim, I, 231.

⁹⁰⁴⁷ Taberânî, VIII, 127.

⁹⁰⁴⁸ Heysemî, V, 269.

⁹⁰⁴⁹ Buhârî, Kebîr, IV, 250; Taberânî, I, 227; Heysemî, IV, 205.

⁹⁰⁵⁰ Ahmed, V, 15; Hâkim, II, 233.

٩٠٥١- مَنْ مَنَحَ مِئْخَةً وَرَقٍ أَوْ مِئْخَةً لَيْنٍ أَوْ أَهْدَى زُقَافًا فَهُوَ كَعْتَقٍ نَسَمَةٍ. صح

9051. İhtiyacı olana borç para veren, sütünden istifade etmesi için bir fakire sütü olan bir hayvan gönderen veya yolunu kaybetmiş olan birisine yol gösteren kişiye bir köle azad etmiş gibi sevap verilir.⁹⁰⁵¹

٩٠٥٢- مَنْ مَنَحَ مِئْخَةً غَدَتَ بِصَدَقَةٍ وَرَاحَتَ بِصَدَقَةٍ صَبَّوْحَهَا وَغَبَّوْقَهَا. صح

9052. İhtiyacı olan birine sütünden istifade etmesi için bir hayvan veren kişinin o hayvanı sabah akşam sadaka ile gider gelir.⁹⁰⁵²

٩٠٥٣- مَنْ مَنَعَ فَضْلَ مَاءٍ أَوْ كَلًا مَنَعَهُ اللَّهُ فَضْلَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح

9053. Su veya otun fazlasını başkasından esirgeyen kişiden Allah Teala da kıyamet günü rahmetini esirger.⁹⁰⁵³

٩٠٥٤- مَنْ نَامَ عَنْ وَثَرِهِ أَوْ نَسِيَ فَلْيُصَلِّهِ إِذَا ذَكَرَهُ. صح

9054. Uyuyarak veya unutarak vitir namazını geçiren kişi, hatırladığı zaman onu kılsın.⁹⁰⁵⁴

٩٠٥٥- مَنْ نَامَ بَعْدَ الْعَصْرِ فَاخْتَلَسَ عَقْلُهُ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. ض

9055. İkindiden sonra yatıp da aklı karışan kişi kendinden başkasını kınamasın.⁹⁰⁵⁵

٩٠٥٦- مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْهُ وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ. صح

9056. Allah'a itaat etmeyi adayan kişi ona itaat etsin, ona isyan etmeyi adayan kişi ise sakın isyan etmesin.⁹⁰⁵⁶

٩٠٥٧- مَنْ نَذَرَ نَذْرًا وَلَمْ يُسَمِّهِ فَكَفَّارَتُهُ كَفَّارَةُ يَمِينٍ. ح

⁹⁰⁵¹ Ahmed, IV, 272.

⁹⁰⁵² Müslim, Zekât 74; Beyhakî, IV, 184; Mütteki, nr. 16328.

⁹⁰⁵³ Ahmed, II, 179; Heysemî, IV, 124.

⁹⁰⁵⁴ Ahmed, III, 31; Ebû Yalâ, II, 361; Hâkim, I, 443.

⁹⁰⁵⁵ İbni Adî, VI, 2391; İbnü'l-Cevzî, III, 69; Mütteki, nr. 41362; Aclûnî, II, 293.

⁹⁰⁵⁶ Buhârî, Eymân 28; Ebû Dâvûd, Eymân 22; Tirmizî, Nüzur 2; Nesâî, Eymân 28; İbni Mâce, Keffârât 16; Muvatta, Nüzûr 8.

9057. Adakta bulunan kişi, adağının adını belirtmemişse onun keffareti, yemin keffareti gibidir.⁹⁰⁵⁷

٩٠٥٨- مَنْ نَزَلَ عَلَى قَوْمٍ فَلَا يَصُومُ تَطَوُّعًا إِلَّا بِإِذْنِهِمْ. ض

9058. Bir kimse misafir olduğu yerde, oradakilerin izni olmaksızın oruç tutmasın.⁹⁰⁵⁸

٩٠٥٩- مَنْ نَسِيَ صَلَاةً أَوْ نَامَ عَنْهَا فَكَفَّارَتُهَا أَنْ يُصَلِّيَهَا إِذَا ذَكَرَهَا. صَح

9059. Namazı unutma veya uyuma sebebiyle geçiren kişinin keffareti, hatırladığı zaman onu kılmasıdır.⁹⁰⁵⁹

٩٠٦٠- مَنْ نَسِيَ الصَّلَاةَ عَلَى خَطِيءٍ طَرِيقَ الْجَنَّةِ. ح

9060. Bana salat etmeyi unutan kişiye cennet yolu unutturulur.⁹⁰⁶⁰

٩٠٦١- مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ فَلْيَتِمَّ صَوْمَهُ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ. صَح

9061. Unutarak bir şey yiyip içen kişi orucuna devam edip tamamlasın; zira ona Allah yedirip içirmiştir.⁹⁰⁶¹

٩٠٦٢- مَنْ نَصَرَ أَخَاهُ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نَصَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. صَح

9062. Din kardeşine arkasından sahip çıkan kişiye Allah da dünya ve ahirette sahip çıkar.⁹⁰⁶²

٩٠٦٣- مَنْ نَظَرَ إِلَى أَخِيهِ نَظْرَةً وَدَّ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ. ض

9063. Din kardeşine sevgiyle bakan kişinin Allah günahlarını bağışlar.⁹⁰⁶³

⁹⁰⁵⁷ Taberânî, XI, 412; Tahâvî, III, 130; Dârekutrî, IV, 160.

⁹⁰⁵⁸ İbni Adî, I, 348; Ebû Nuaym, III, 142; Makdisî, s. 67.

⁹⁰⁵⁹ Ahmed, III, 100; İbni Huzeyme, II, 97; İbni Hibbân, IV, 423.

⁹⁰⁶⁰ İbni Adî, II, 603; Taberânî, XII, 180; Beyhakî, IX, 286.

⁹⁰⁶¹ Ahmed, II, 395.

⁹⁰⁶² Beyhakî, VIII, 168; Ziyâ, V, 228.

⁹⁰⁶³ Hakîm, II, 141.

۹۰۶۴- مَنْ نَظَرَ إِلَى مُسْلِمٍ نَظْرَةً يُخِيفُهُ بِهَا فِي غَيْرِ حَقٍّ أَخَافَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ض.

9064. Din kardeşini haksız yere bakışıyla korkutan kişiyi, Allah da kıyamet günü korkutur. ⁹⁰⁶⁴

۹۰۶۵- مَنْ نَقَسَ عَنْ غَرِيمِهِ أَوْ مَخَا عَنْهُ كَانَ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح.

9065. Alacaklısından alacağını erteleyen veya onu silen kişi kıyamet günü Arş'ın gölgesinde olur. ⁹⁰⁶⁵

۹۰۶۶- مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ. صَح.

9066. Kendisi için ağlanan ölü o sebeple azab görür. ⁹⁰⁶⁶

۹۰۶۷- مَنْ نُوقِشَ الْمُحَاسَبَةُ هَلَكَ. ح.

9067. Ciddi şekilde hesaba çekilen kişi helak olur. ⁹⁰⁶⁷

۹۰۶۸- مَنْ نُوقِشَ الْحِسَابَ عُذِّبَ. ح.

9068. Ciddi şekilde hesaba çekilen kişi, azab görür. ⁹⁰⁶⁸

۹۰۶۹- مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ سَنَةً فَهُوَ كَسَفِكَ دَمِهِ.

9069. Din kardeşini bir yıl terk eden kişi, onun kanını dökmüş gibi olur. ⁹⁰⁶⁹

۹۰۷۰- مَنْ وَافَقَ مِنْ أَخِيهِ شَهْوَةً غُفِرَ لَهُ. ض.

9070. Kardeşinin borç erteleme isteğini kabul eden kişinin küçük günahları bağışlanır. ⁹⁰⁷⁰

۹۰۷۱- مَنْ وَافَقَ مَوْتَهُ عِنْدَ انْقِصَاءِ رَمَضَانَ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ وَافَقَ مَوْتَهُ عِنْدَ انْقِصَاءِ

عَرَفَةَ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ وَافَقَ مَوْتَهُ عِنْدَ انْقِصَاءِ صَدَقَةِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ض.

⁹⁰⁶⁴ Heysemî, VI, 253.

⁹⁰⁶⁵ Ahmed, V, 300.

⁹⁰⁶⁶ Ahmed, IV, 255.

⁹⁰⁶⁷ Heysemî, X, 350.

⁹⁰⁶⁸ Müslim, Cernet 79-80; Ahmed, VI, 91; Hâkim, IV, 250.

⁹⁰⁶⁹ Ahmed, IV, 220; Buhârî, Müfred, I, 146; Hâkim, IV, 180.

⁹⁰⁷⁰ Heysemî, V, 18.

9071. Ramazanın sonunda ölen cennete girer; Arefe'nin sonunda ölen cennete girer; sadaka verdikten sonra ölen de cennete girer.⁹⁰⁷¹

٩٠٧٢- مَنْ وَجَدَ سَعَةً فَلْيُكْفَنْ فِي ثَوْبِ حَبْرَةٍ. ح

9072. İmkan bulan kişinin cenazesi pamuklu kumaşa kefenlensin.⁹⁰⁷²

٩٠٧٣- مَنْ وَجَدَ مِنْ هَذَا الْوَسْوَاسِ فَلْيَقُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثَلَاثًا فَإِنَّ ذَلِكَ يَذْهَبُ عَنْهُ. ض

9073. Gönlüne vesvese gelen kişi üç defa, "Allah'a ve resulüne iman ettim!" desin; böyle söylemesi onun gönlündeki vesveseyi giderir.⁹⁰⁷³

٩٠٧٤- مَنْ وَجَدَ تَمْرًا فَلْيَفْطِرْ عَلَيْهِ وَمَنْ لَا فَلْيَفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ فَإِنَّهُ طَهُورٌ. ص

9074. Hurma bulabilen hurmayla, bulamayan suyla iftar etsin; zira o da temizdir.⁹⁰⁷⁴

٩٠٧٥- مَنْ وَسَّعَ عَلَى عِيَالِهِ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي سَنَتِهِ كُلِّهَا. ص

9075. Allah Teala aşure gününde ailesine karşı cömert olan kişinin bütün yılını bolluk içinde kılar.⁹⁰⁷⁵

٩٠٧٦- مَنْ وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَ صَفًّا قَطَعَهُ اللَّهُ. ح

9076. Safı dolduran kişiye Allah rahmetiyle muamele eder, boş bırakana da rahmetini keser.⁹⁰⁷⁶

٩٠٧٧- مَنْ وَضَعَ الْخَمْرَ عَلَى كَفِّهِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ دَعْوَةٌ وَمَنْ أَذْمَنَ عَلَى شُرْبِهَا سُقِيَ

مِنْ الْخَبَالِ. ح

9077. Eline içki kadehini alan kişinin duasına icabet edilmez, ona müptela olana cehennemde yananlardan akan sular içirilir.⁹⁰⁷⁷

⁹⁰⁷¹ Ebû Nuaym, V, 23.

⁹⁰⁷² İbni Kesîr, V, 428; Suyûtî, Mensûr, IV, 361.

⁹⁰⁷³ Nevevî, Ezkâr, s. 117.

⁹⁰⁷⁴ Beğavî, VI, 267; Zebîdî, IV, 230.

⁹⁰⁷⁵ Taberânî, Evsat, IX, 121; Beyhakî, Şuab, III, 366; Heysemî, III, 189.

⁹⁰⁷⁶ Hâkim, I, 333.

⁹⁰⁷⁷ Taberânî, XIX, 374; Heysemî, V, 75.

٩٠٧٨- مَنْ وَطِئَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ فَقَضَىٰ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ فَأَصَابَهُ جُدَامٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ

9078. Eşine ayhali sırasında yaklaşan kişinin cüzzamlı bir çocuğu dünyaya gelirse o kişi kendinden başkasını kınamasın.⁹⁰⁷⁸

٩٠٧٩- مَنْ وَطِئَ أَمَتَهُ فَوَلَدَتْ لَهُ فَهِيَ مُعْتَقَةٌ عَنْ ذُبْرِ ح

9079. Cariyesiyle ilişkiye giren kişinin cariyesi çocuk doğurursa, efendisinin ölümünden sonra o cariyeye azad olunur.⁹⁰⁷⁹

٩٠٨٠- مَنْ وَطِئَ عَلَىٰ إِزَارٍ خِيَلَاءَ وَطْنِهِ فِي النَّارِ ح

9080. Kibir içinde elbisesini yerde sürüyen kişi, aynı şekilde cehennemde de yürür.⁹⁰⁸⁰

٩٠٨١- مَنْ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرَّ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ ح

9081. İki çenesi ve iki bacağı arasındakilerin şerrinden korunan kişi cennete girer.⁹⁰⁸¹

٩٠٨٢- مَنْ وَقَرَّ صَاحِبٌ بِذَعَةٍ فَقَدْ أَعَانَ عَلَىٰ هَذَا الْإِسْلَامِ ض

9082. Bidatçılara itibar eden kişi İslam'ın yıkılmasına yardım etmiş olur.⁹⁰⁸²

٩٠٨٣- مَنْ وَقِيَ شَرَّ لَقْلَقِهِ وَقَبْقَبِهِ وَذَنْبَدِهِ فَقَدْ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ ض

9083. Dili, midesi ve cinsel organının şerrinden korunan kişiye cennet vacip olur.⁹⁰⁸³

٩٠٨٤- مَنْ وَلِدَ لَهُ ثَلَاثَةُ أَوْلَادٍ فَلَمْ يُسَمِّ أَحَدَهُمْ مُحَمَّدًا فَقَدْ جَهِلَ ض

⁹⁰⁷⁸ Taberânî, Evsat, III, 326; Heysemî, IV, 299.

⁹⁰⁷⁹ Ahmed, I, 320.

⁹⁰⁸⁰ Ahmed, IV, 237; Heysemî, V, 125.

⁹⁰⁸¹ Hâkim, IV, 398.

⁹⁰⁸² İbni Adî, II, 736; İbnü'l-Cevzî, I, 271; Irâkî, II, 88; Zebîdî, VI, 196.

⁹⁰⁸³ Irâkî, III, 105; Aclûnî, II, 357.

9084. Üç çocuğu olup da onlardan birine Muhammed ismini koymayan cahillik etmiş olur.⁹⁰⁸⁴

٩٠٨٥- مَنْ وَلَدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَدَّانَ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَأَقَامَ فِي أُذُنِهِ الْيُسْرَى لَمْ تَضُرَّهُ أُمُّ الصَّبَّانِ ض.

9085. Doğan çocuğun sağ kulağına ezan, sol kulağına da kamet okunursa ona cinler zarar veremez.⁹⁰⁸⁵

٩٠٨٦- مَنْ وَلِيَ شَيْئاً مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ فِي حَاجَّتِهِ حَتَّى يَنْظُرَ فِي خَوَائِجِهِمْ ض.

9086. Müslümanların işlerini üzerine alıp da onların ihtiyaçlarını gidermeyen kişiye Allah nazar etmez.⁹⁰⁸⁶

٩٠٨٧- مَنْ وَلِيَ الْقَضَاءَ فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سَكِّينِ ح.

9087. Kadılık görevini alan kişi, bıçaksız boğazlanmış gibidir.⁹⁰⁸⁷

٩٠٨٨- مَنْ وَهَبَ هِبَةً فَهُوَ أَحَقُّ بِهَا مَا لَمْ يُثَبِّ مِنْهَا صَح.

9088. Hediye veren kişi, karşılığı verilmediği sürece onu geri alma hakkına sahiptir.⁹⁰⁸⁸

٩٠٨٩- مَنْ لَا حَيَاءَ لَهُ فَلَا غِيبَةَ لَهُ ض.

9089. Hayası olmayan kişinin gıybeti olmaz.⁹⁰⁸⁹

Merhamet

٩٠٩٠- مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يَرْحَمُ صَح.

9090. Merhamet etmeyen kişiye merhamet olunmaz.⁹⁰⁹⁰

⁹⁰⁸⁴ Taberânî, XI, 71; İbni Adî, VI, 89.

⁹⁰⁸⁵ Ebû Yalâ, XII, 150; İbni Asâkir, LVII, 280.

⁹⁰⁸⁶ Taberânî, XII, 44.

⁹⁰⁸⁷ Ebû Dâvûd, Akdiye 1; Dârekutnî, IV, 204; Beyhakî, X, 96.

⁹⁰⁸⁸ Hâkim, II, 52.

⁹⁰⁸⁹ İbni Asâkir, LIV, 108.

⁹⁰⁹⁰ Müslim, Fedâil 65; Ebû Dâvûd, Edeb 157; Ahmed, II, 241.

٩٠٩١- مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ لَا يَرْحَمُهُ اللَّهُ. صَح

9091. İnsanlara acımayan kişiye Allah da acımaz.⁹⁰⁹¹

٩٠٩٢- مَنْ لَا يَرْحَمُ مَنْ فِي الْأَرْضِ لَا يَرْحَمُهُ مَنْ فِي السَّمَاءِ. صَح

9092. Yerdekilere merhamet etmeyen kişiye, göktekiler de merhamet etmez.⁹⁰⁹²

٩٠٩٣- مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ وَمَنْ لَا يَغْفِرُ لَا يُغْفَرُ لَهُ. صَح

9093. Merhamet etmeyene merhamet olunmaz, bağışlamayan da bağışlanmaz.⁹⁰⁹³

٩٠٩٤- مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ وَمَنْ لَا يَغْفِرُ لَا يُغْفَرُ لَهُ وَمَنْ لَا يَتُبُ لَا يُتَبُ عَلَيْهِ. صَح

9094. Merhamet etmeyene merhamet olunmaz, bağışlamayan bağışlanmaz, tevbe etmeyenin tevbesi de kabul olunmaz.⁹⁰⁹⁴

Çeşitli Hadisler

٩٠٩٥- مَنْ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ النَّاسِ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ اللَّهِ. ح

9095. İnsanlardan utanmayan kişi, Allah'dan da utanmaz.⁹⁰⁹⁵

٩٠٩٦- مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللَّهُ. ح

9096. İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a şükretmez.⁹⁰⁹⁶

٩٠٩٧- مَنْ يَتَزَوَّدُ فِي الدُّنْيَا يَنْفَعُهُ فِي الْآخِرَةِ. صَح

9097. Dünyada azıklanan ahirette ondan istifade eder.⁹⁰⁹⁷

⁹⁰⁹¹ Müslim, Fedâil 66; Ahmed, IV, 358; Heysemî, IV, 178.

⁹⁰⁹² Taberânî, II, 407; Müttekî, nr. 5965.

⁹⁰⁹³ Ahmed, IV, 365; Taberânî, II, 401-402.

⁹⁰⁹⁴ Ahmed, IV, 365; Taberânî, II, 401-402.

⁹⁰⁹⁵ Taberânî, Evsat, VII, 161.

⁹⁰⁹⁶ Ahmed, III, 74; İbni Asâkir, V, 231.

⁹⁰⁹⁷ Taberânî, II, 305; Heysemî, X, 311.

٩٠٩٨- مَنْ يَتَكْفَلْ لِي أَنْ لَا يَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئاً أَتَكْفُلُ لَهُ بِالْجَنَّةِ. صح

9098. İnsanlardan bir şey istemeyeceğine dair bana söz verene ki-
şiye, ben de onun cennete gireceğine dair söz veririm.⁹⁰⁹⁸

٩٠٩٩- مَنْ يُحَرِّمَ الرَّفْقَ يُحَرِّمَ الْخَيْرَ كُلَّهُ. صح

9099. Yumuşaklıktan mahrum olan kişi, hayırdan mahrum olur.⁹⁰⁹⁹

٩١٠٠- مَنْ يُخْفِرْ ذِمَّتِي كُنْتُ خَصْمَهُ وَمَنْ خَاصَمْتُهُ خَصَمْتُهُ. ح

9100. Benim verdiğim emana riayet etmeyen kişinin düşmanı ben olurum; benim düşmanı olduğum kişi de mağlup olur.⁹¹⁰⁰

٩١٠١- مَنْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ يُنْعَمُ فِيهَا لَا يَيْئَسُ لَا تَبْلَى ثِيَابُهُ وَلَا يَفْنَى شَبَابُهُ. صح

9101. Cennete giren kişi nimet görüp sıkıntı çekmez; elbisesi eski-
meyip gençliği gitmez.⁹¹⁰¹

٩١٠٢- مَنْ يُرَائِي يُرَائِي اللَّهَ بِهِ وَمَنْ يُسْمَعِ يُسْمَعِ اللَّهَ بِهِ. ح

9102. Gösteriş için amel eden kişiyi Allah ifşa eder, şöhret için amel
eden kişiyi de teşhir eder.⁹¹⁰²

٩١٠٣- مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْراً يُفَقِّهُهُ فِي الدِّينِ

9103. Allah hakkında hayır dilediği kişiyi dinde anlayışlı kılar.⁹¹⁰³

٩١٠٤- مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْراً يُفَقِّهُهُ فِي الدِّينِ وَيُلْهِمُهُ رُشْدَهُ. ح

9104. Allah kimin hayrını dilemişse onu dinde anlayış sahibi yapar
ve kendisine doğruyu ilham eder.⁹¹⁰⁴

⁹⁰⁹⁸ Taberânî, II, 98; Hâkim, I, 571; Beyhakî, Şuab, III, 372; Ebû Nuaym, I, 181.

⁹⁰⁹⁹ Ahmed, IV, 362.

⁹¹⁰⁰ Taberânî, II, 162; Heysemî, VI, 293.

⁹¹⁰¹ Müslim, Cennet 21; Ahmed, II, 369.

⁹¹⁰² Nesâî, Kübrâ, VI, 522.

⁹¹⁰³ Ahmed, I, 306, IV, 96.

⁹¹⁰⁴ Ebû Nuaym, IV, 107.

٩١٠٥- مَنْ يُرِدِ اللَّهُ يَهْدِيهِ يَفْقَهُمْهُ.

9105. Allah hidayete erdirmek istediği kişiyi anlayışlı kılar. ⁹¹⁰⁵

٩١٠٦- مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُصِبْ مِنْهُ. صح

9106. Allah iyiliğini istediği kişiye musibet verir. ⁹¹⁰⁶

٩١٠٧- مَنْ يُرِذْ هَوَانٌ فَرِيْشٍ أَهَانَهُ اللَّهُ. صح

9107. Kureyş'i küçük düşürmek isteyen kişiyi Allah zelil kılar. ⁹¹⁰⁷

٩١٠٨- مَنْ يَسَّرَ عَلَى مُغْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. ح

9108. Darda olan birine kolaylık gösteren kişiye Allah Teala dünya ve ahirette kolaylık gösterir. ⁹¹⁰⁸

٩١٠٩- مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ. صح

9109. İki çenesiyle iki bacağı arasındakini koruma sözü verene kişinin cennete gireceğine ben de söz veririm. ⁹¹⁰⁹

٩١١٠- مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ فِي الدُّنْيَا. صح

9110. Kötülük yapan kişi dünyada onun karşılığını görür. ⁹¹¹⁰

٩١١١- مَنْ يَكُنْ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ يَكُنِ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ. صح

9111. Din kardeşine yardım eden kişiye Allah da yardım eder. ⁹¹¹¹

٩١١٢- مَنَى مُنَاخُ مَنْ سَبَقَ. صح

9112. Mina, önce gelen kişinin devesini çöktüreceği yerdir. ⁹¹¹²

⁹¹⁰⁵ Müttekî, nr. 28708.

⁹¹⁰⁶ Ahmed, II, 237.

⁹¹⁰⁷ Ahmed, I, 171; Hâkim, IV, 84.

⁹¹⁰⁸ Müslim, Zikir 38; Ebû Dâvûd, Edeb 67; Ahmed, II, 252.

⁹¹⁰⁹ Beyhakî, VIII, 166; Nevevî, Ezkâr, s. 295.

⁹¹¹⁰ Hâkim, III, 637.

⁹¹¹¹ İbni Ebi'd-Dünyâ, Havâic, s. 54.

⁹¹¹² Hâkim, I, 638.

٩١١٣- مُنَاوَلَةُ الْمِسْكِينِ تَقِي مِيتَةَ السُّوءِ. صَح

9113. Yoksula yardım etmek kişiyi kötü ölümden korur. ⁹¹¹³

٩١١٤- مِنْبَرِي هَذَا عَلَى ثُرْعَةٍ مِنْ ثُرْعِ الْجَنَّةِ. صَح

9114. Minberim cennet kapılarından bir kapı üzerindedir. ⁹¹¹⁴

٩١١٥- مَنَعَنِي رَبِّي أَنْ أَظْلِمَ مُعَاهِدًا وَلَا غَيْرَهُ. صَح

9115. Rabbim azınlıklardan birine veya bir başka kişiye zulmetmekten beni men etti. ⁹¹¹⁵

٩١١٦- مِنْهُوَ مَنْ لَا يَشْبَعَانِ طَالِبُ عِلْمٍ وَطَالِبُ دُنْيَا

9116. İki aç kişi, ilmi arayanla dünyayı arayanlar doymaz. ⁹¹¹⁶

٩١١٧- مَوَالِينَا مِنَّا. ح

9117. Azadlılarımız bizdendir. ⁹¹¹⁷

٩١١٨- مَوْتُ الْغَرِيبِ شَهَادَةٌ. ح

9118. Gurbette ölen kişi şehiddir. ⁹¹¹⁸

٩١١٩- مَوْتُ الْفَجَاءَةِ أَخْذُهُ أَسْفٌ. ح

9119. Ani ölüm, esefle yakalanmadır. ⁹¹¹⁹

٩١٢٠- مَوْتُ الْفَجَاءَةِ رَاحَةٌ لِلْمُؤْمِنِ وَأَخْذُهُ أَسْفٌ لِلْفَاجِرِ. ح

9120. Ani ölüm mümin için rahatlama, kafir için hasret verici bir yakalanmadır. ⁹¹²⁰

⁹¹¹³ Taberânî, III, 228; Beyhakî, Şuab, II, 253; Ebû Nuaym, I, 356; Heysemî, III, 112.

⁹¹¹⁴ İbni Sad, I, 253; Ahmed, II, 360; Beyhakî, V, 247.

⁹¹¹⁵ Hâkim, II, 678.

⁹¹¹⁶ İbni Adî, VI, 295; Heysemî, I, 135.

⁹¹¹⁷ Taberânî, Evsat, V, 16; Heysemî, I, 195.

⁹¹¹⁸ Taberânî, XI, 246; Ebû Nuaym, V, 119; İbni Asâkir, VI, 14.

⁹¹¹⁹ Ahmed, IV, 219.

⁹¹²⁰ Ahmed, VI, 136; Beyhakî, III, 379.

٩١٢١- مَوْتَانِ الْأَرْضِ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ فَمَنْ أَحْيَا مِنْهَا شَيْئًا فَهُوَ لَهُ. ح

9121. Ölü araziler Allah ve resulününündür; o araziler tarıma elverişli hale getirenin olur.⁹¹²¹

٩١٢٢- مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ صَفِيَّ اللَّهِ. ص

9122. İmran oğlu Musa, Allah'ın seçkin kuluudur.⁹¹²²

٩١٢٣- مَوْضِعٌ سَوَاطِ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

9123. Cennette bir kamçılık yer, dünyadan ve onun içindeki her şeyden hayırlıdır.⁹¹²³

٩١٢٤- مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ. ص

9124. Bir kavmin azadlıları onlardandır.⁹¹²⁴

٩١٢٥- مَوْلَى الرَّجُلِ أَخُوهُ وَابْنُ عَمِّهِ. ح

9125. Kişinin vela hakkı, kardeşi ve amcaoğluna aittir.⁹¹²⁵

٩١٢٦- مِهْنَةٌ إِحْدَاكُنَّ فِي بَيْتِهَا تُدْرِكُ جِهَادَ الْمُجَاهِدِينَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ. ض

9126. Kadınların evlerinde işlerini yaparken çektikleri sıkıntılar, inşaallah Allah yolunda cihad edenlerin cihadlarına denk olur.⁹¹²⁶

٩١٢٧- مَيَّامِينُ الْخَيْلِ فِي شَقْرِهَا. ح

9127. Bereketli atlar, kızıl olan atlardır.⁹¹²⁷

٩١٢٨- مَيَّةُ الْبَحْرِ حَلَالٌ وَمَاؤُهُ طَهُورٌ.

9128. Denizin ölüsü helal, suyu da temizdir.⁹¹²⁸

⁹¹²¹ Beyhakî, VI, 143.

⁹¹²² Hâkim, II, 629.

⁹¹²³ Ahmed, III, 433; İbni Adî, IV, 1341; Beyhakî, IX, 38; Münzirî, II, 242.

⁹¹²⁴ Beyhakî, II, 151; Beğavî, VIII, 358; Müttekî, nr. 16517.

⁹¹²⁵ Taberânî, VI, 74.

⁹¹²⁶ Ebû Yalâ, VI, 140; Heysemî, IV, 304.

⁹¹²⁷ Tayâlisî, s. 339.

⁹¹²⁸ Dârekutnî, I, 35; Hâkim, I, 240.

٩١٢٩- الْمَاءُ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ. ح

9129. Hiçbir şey suyu pisletemez.⁹¹²⁹

٩١٣٠- الْمَاءُ طَهُورٌ إِلَّا مَا غَلَبَ عَلَى رِيحِهِ أَوْ عَلَى طَعْمِهِ.

9130. Su, kokusu ve tadı değişmedikçe temiz sayılır.⁹¹³⁰

٩١٣١- الْمَائِدُ فِي الْبَحْرِ الَّذِي يُصَيِّهُ الْقَيْءُ لَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ وَالْغَرِيقُ لَهُ أَجْرُ

شَهِيدَيْنِ. ح

9131. Denizde başı dönerek kusan kişiye bir şehid, boğulan kişiye ise iki şehid sevabı vardır.⁹¹³¹

Müezzinler

٩١٣٢- الْمُؤَذِّنُ يُغْفَرُ لَهُ مَدَى صَوْتِهِ وَيَشْهَدُ لَهُ كُلُّ رَطْبٍ وَيَابِسٍ وَشَاهِدُ الصَّلَاةِ

يُكْتَبُ لَهُ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ صَلَاةً وَيُكَفَّرُ عَنْهُ مَا بَيْنَهُمَا. ح

9132. Müezzin sesinin ulaştığı yere kadar mağfiret olunur; yaş kuru her şey onun lehine şahitlikte bulunur; cemaatle namaz kılana yirmibeş sevap yazılır, iki namaz arası günahları da bağışlanır.⁹¹³²

٩١٣٣- الْمُؤَذِّنُ يُغْفَرُ لَهُ مَدَى صَوْتِهِ وَأَجْرُهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُ. ح

9133. Müezzin sesinin ulaştığı yere kadar mağfiret olunur, ezanını dinleyip de namaz kılanlar kadar kendisine sevap verilir.⁹¹³³

٩١٣٤- الْمُؤَذِّنُ الْمُحْتَسِبُ كَالشَّهِيدِ الْمُتَشَحِّطِ فِي دَمِهِ إِذَا مَاتَ لَمْ يَدْوَذْ فِي قَبْرِهِ

9134. Sevabını umarak müezzinlik yapan kişi kan içinde kalan şehid gibidir; öldüğü zaman cesedi kabrinde kurtlanmaz.⁹¹³⁴

⁹¹²⁹ Taberânî, Evsat, II, 318; Heysemî, I, 214.

⁹¹³⁰ Dârekutrî, I, 28.

⁹¹³¹ Beyhakî, IV, 335.

⁹¹³² Ahmed, II, 411; İbni Hibbân, IV, 551; Beyhakî, Şuab, III, 118.

⁹¹³³ Taberânî, VIII, 241; Heysemî, I, 326.

⁹¹³⁴ Heysemî, II, 3.

٩١٣٥-المُؤَذِّنُ أَمْلَكَ بِالْأَذَانِ وَالْإِمَامُ أَمْلَكَ بِالْإِقَامَةِ. ح

9135. Müezzin ezan vaktini, imam da ikamet vaktini daha iyi bilir.⁹¹³⁵

٩١٣٦-المُؤَذِّنُونَ أَطْوَلُ النَّاسِ أَعْنَاقًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

9136. Müezzinler kıyamet günü insanların en uzun boylularıdır.⁹¹³⁶

٩١٣٧-المُؤَذِّنُونَ أَمَنَاءُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى فِطْرِهِمْ وَسُخُورِهِمْ

9137. Müezzinler iftarla sahur vakitlerinin bilinmesinde Müslümanların güvendiği insanlardır.⁹¹³⁷

٩١٣٨-المُؤَذِّنُونَ أَمَنَاءُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى صَلَاتِهِمْ وَحَاجَتِهِمْ. ح

9138. Müezzinler namazlarla ihtiyaçların bildirilmesinde müslümanların güvendiği insanlardır.⁹¹³⁸

Müminler

٩١٣٩-الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مَعَى وَاحِدٍ وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ. صَح

9139. Mümin bir bağırsağıyla, kafir ise yedi bağırsağıyla yer.⁹¹³⁹

٩١٤٠-الْمُؤْمِنُ يَشْرَبُ فِي مَعَى وَاحِدٍ وَالْكَافِرُ يَشْرَبُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ.

9140. Mümin bir bağırsağıyla, kafir ise yedi bağırsağıyla içer.⁹¹⁴⁰

٩١٤١-الْمُؤْمِنُ مِرْآةُ الْمُؤْمِنِ. ح

9141. Mümin, müminin aynasıdır.⁹¹⁴¹

٩١٤٢-الْمُؤْمِنُ مِرْآةُ الْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ يَكْفُ عَلَيْهِ ضِيَعَتَهُ وَيَخُوطُهُ مِنْ وَرَائِهِ

⁹¹³⁵ Tahâvî, Müşkil, III, 55; İbni Adî, IV, 1327; Müttekî, nr. 20963.

⁹¹³⁶ Ahmed, IV, 95; İbni Hibbân, IV, 555.

⁹¹³⁷ Taberânî, VII, 176; Heysemî, II, 2.

⁹¹³⁸ Şâfiî, I, 87; Beyhakî, I, 426.

⁹¹³⁹ Ahmed, II, 21.

⁹¹⁴⁰ Ahmed, II, 375.

⁹¹⁴¹ Taberânî, Evsat, II, 325; Ziyâ, VI, 179.

9142. Mümin müminin aynasıdır, mümin müminin kardeşidir; kaybettiği bir şeyini onun için muhafaza eder, arkasından onu savunur.⁹¹⁴²

٩١٤٣- الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبَنِيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا. صح

9143. Mümin mümin için birbirine bağlanmış bir bina gibidir.⁹¹⁴³

٩١٤٤- الْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ الْخَطَايَا وَالذُّنُوبَ. ح

9144. Mümin insanların malları ve canları hususunda kendisine güvendikleri, muhacir de hata ve günahlardan uzak duran kimsedir.⁹¹⁴⁴

٩١٤٥- الْمُؤْمِنُ يَمُوتُ بِعَرَقِ الْجَبِينِ. ح

9145. Mümin alnı terleyerek ölür.⁹¹⁴⁵

٩١٤٦- الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ. صح

9146. Mümin başkasıyla kaynaşan kişidir; başkasıyla kaynaşmayan ve kendisiyle kaynaşılmayan kişide hayır yoktur.⁹¹⁴⁶

٩١٤٧- الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَيُؤْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ وَخَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ. صح

9147. Mümin, başkalarıyla kaynaşan ve kendisiyle kaynaşılan kişidir; başkasıyla kaynaşmayan ve kendisiyle de kaynaşılmayan kişide hayır yoktur; insanların en hayırlısı, insanlara en çok faydası dokunandır.⁹¹⁴⁷

٩١٤٨- الْمُؤْمِنُ يَغَارُ وَاللَّهُ أَشَدُّ غَيْرَةً. صح

9148. Mümin kıskançtır, Allah ise daha kıskançtır.⁹¹⁴⁸

⁹¹⁴² Buhârî, Müfred, I, 93.

⁹¹⁴³ Heysemî, VIII, 87.

⁹¹⁴⁴ Neaai, İmân 8; Ahmed, II, 379; Hâkim, I, 11.

⁹¹⁴⁵ Ahmed, V, 360; Hâkim, I, 513.

⁹¹⁴⁶ Ahmed, V, 335; Heysemî, VIII, 87.

⁹¹⁴⁷ Beyhakî, X, 237; Heysemî, VIII, 87; Müttekî, nr. 679.

⁹¹⁴⁸ Müslim, Tevbe 38; Ahmed, II, 235; Aclûnî, II, 105.

٩١٤٩- الْمُؤْمِنُ غَرَّ كَرِيمٌ وَالْفَاجِرُ خَبٌّ لَيْثٌ

9149. Mümin saf ve cömert, facir ise hilekar ve alçaktır.⁹¹⁴⁹

٩١٥٠- الْمُؤْمِنُ بِخَيْرٍ عَلَى كُلِّ حَالٍ تُنَزَّعُ نَفْسُهُ مِنْ بَيْنِ جَنْبَيْهِ وَهُوَ يَحْمَدُ اللَّهَ. ح

9150. Mümin her halde hayır üzeredir; o ruhunu teslim ederken bile Allah'a hamd halindedir.⁹¹⁵⁰

٩١٥١- الْمُؤْمِنُ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ يَأْلَمُ الْمُؤْمِنُ لِأَهْلِ الْإِيمَانِ كَمَا يَأْلَمُ الْجَسَدُ لِمَا فِي الرَّأْسِ. ح

9151. İnananlara göre mümin vücuddaki baş gibidir; başta oluşan bir ağrıdan dolayı vücudun geri kalan kısmı elem duyduğu gibi mümin de inananlara için öyle elem duyar.⁹¹⁵¹

٩١٥٢- الْمُؤْمِنُ مُكْفَرٌ

9152. Müminin günahları bağışlanır.⁹¹⁵²

٩١٥٣- الْمُؤْمِنُ يَسِيرُ الْمَوْوَنَةَ. ض

9153. Mümin, aza kanaat eden insandır.⁹¹⁵³

٩١٥٤- الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ أَفْضَلُ مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ

9154. İnsanların arasına karışıp da onların sıkıntılarına sabreden mümin, insanlar arasına karışmayıp da onların sıkıntılarına sabretmeyen müminden daha üstündür.⁹¹⁵⁴

٩١٥٥- الْمُؤْمِنُ أَكْرَمُ عَلَى اللَّهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلَائِكَةِ. ض

9155. Mümin Allah katında bazı meleklerden daha değerlidir.⁹¹⁵⁵

⁹¹⁴⁹ Hâkim, I, 103.

⁹¹⁵⁰ Ahmed, I, 297.

⁹¹⁵¹ Ahmed, V, 340; Heysemî, VIII, 187.

⁹¹⁵² Hâkim, I, 125.

⁹¹⁵³ Ebû Nuaym, VIII, 46; Beyhakî, Şuab, V 156.

⁹¹⁵⁴ Ahmed, V, 367.

⁹¹⁵⁵ Bûsîrî, IV, 168.

٩١٥٦- الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ لَا يَدْعُ نَصِيحَتَهُ عَلَى كُلِّ حَالٍ. ض

9156. Mümin müminin kardeşidir, her halde kardeşine nasihat eder.⁹¹⁵⁶

٩١٥٧- الْمُؤْمِنُ لَا يَشْرَبُ عَلَيْهِ شَيْءٌ أَصَابَهُ فِي الدُّنْيَا إِنَّمَا يَشْرَبُ عَلَى الْكَافِرِ. ض

9157. Mümin dünyada başına gelen şeylerden dolayı kınanmaz, kınanan kafirdir.⁹¹⁵⁷

٩١٥٨- الْمُؤْمِنُ كَيِّسٌ فَطِنٌ حَذِرٌ. ض

9158. Mümin akıllı, uyanık ve tedbirli insandır.⁹¹⁵⁸

٩١٥٩- الْمُؤْمِنُ هَيِّنٌ لَّيِّنٌ حَتَّى تَخَالَهُ مِنَ اللَّيْنِ أَحْمَقٌ. ض

9159. Mümin sakin ve yumuşak huyludur; yumuşaklığından dolayı saf biri zannedilir.⁹¹⁵⁹

٩١٦٠- الْمُؤْمِنُ وَاهٍ رَاقِعٌ فَالْسَّعِيدُ مَنْ مَاتَ عَلَى رَفْعِهِ. ض

9160. Mümin günahlardan uzak tevbe eden insandır; mutlu kişi de tevbe üzerine ölen kişidir.⁹¹⁶⁰

٩١٦١- الْمُؤْمِنُ مَنْفَعَةٌ إِنْ مَاشَيْتَهُ نَفَعَكَ وَإِنْ شَاوَرْتَهُ نَفَعَكَ وَإِنْ شَارَكْتَهُ نَفَعَكَ وَكُلُّ

شَيْءٍ مِنْ أَمْرِهِ مَنْفَعَةٌ. ض

9161. Mümin faydalı insandır; birlikte yürüdüğünde sana fayda verir, kendisine danıştığında sana fayda verir, ortak olduğunda sana fayda verir; o her şeyiyle faydadan ibarettir.⁹¹⁶¹

٩١٦٢- الْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهِى الْوَلَدَ فِي الْجَنَّةِ كَانَ حَمْلُهُ وَوَضْعُهُ وَسِنُّهُ فِي سَاعَةٍ

وَاحِدَةٍ كَمَا يَشْتَهِي. ض

⁹¹⁵⁶ Zebîdî, VI, 240.

⁹¹⁵⁷ Taberânî, X, 210; Heysemî, X, 319.

⁹¹⁵⁸ Kudâî, I, 107.

⁹¹⁵⁹ Beyhakî, Şuab, VI, 272.

⁹¹⁶⁰ Hatîb, IV, 114; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 304; Irâkî, IV, 44; Aclûnî, II, 407.

⁹¹⁶¹ Müttekî, nr. 692.

9162. Mümin cennette çocuk isterse o çocuğa gebe kalınması, doğması ve büyümesi isteğine göre kısa bir sürede olurur.⁹¹⁶²

٩١٦٣-الْمُؤْمِنُونَ هَيِّنُونَ لَيِّنُونَ كَالْجَمَلِ الْأَنْفِ إِنْ قِيدَ انْقَادَ وَإِذَا أُبِيحَ عَلَى صَخْرَةٍ اسْتَنَاحَ ض.

9163. Müminler sukunet sahibi yumuşak huylu insanlardır; götürülme istendiği yere giden, taş üzerine bile olsa çöktürülmek istendiğinde çöken deveye benzerler.⁹¹⁶³

٩١٦٤-الْمُؤْمِنُونَ كَرَجُلٍ وَاحِدٍ إِنْ اشْتَكَى رَأْسَهُ اشْتَكَى كُلَّهُ وَإِنْ اشْتَكَى عَيْنَهُ اشْتَكَى كُلَّهُ. صَح

9164. Müminler, başı ağrıyınca bütün vücudu ağrıyan veya gözü acıyınca bütün vücudu da acıyan kişi gibidirler.⁹¹⁶⁴

Çeşitli Hadisler

٩١٦٥-الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ وَالَّذِي يَقْرَأُهُ وَيَتَعَتَّعُ فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ. صَح

9165. Kuran'ı güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkar meleklerle beraberdir; Kuran'ı kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır.⁹¹⁶⁵

٩١٦٦-الْمُتَبَارِكُ لَا يُحَابَانِ وَلَا يُؤْكَلُ طَعَامُهُمَا.

9166. Üstünlük için yarışanların davetine icabet edilmez, yemekleri de yenilmez.⁹¹⁶⁶

⁹¹⁶² Ahmed, III, 9.

⁹¹⁶³ İbnü'l-Mübârek, I, 130; Beyhakî, Şuab, VI, 272.

⁹¹⁶⁴ Müslim, Sıla 67; Ahmed, IV, 271; Beğavî, XIII, 47.

⁹¹⁶⁵ Buhârî, Tevhîd 52; Müslim, Müsâfirîn 243; Ebû Dâvûd, Salât 349; Tirmizî, Fedâilu'l-Kurân 13; İbni Mâce, Edeb 52.

⁹¹⁶⁶ Beyhakî, Şuab, V, 129.

٩١٦٧- الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ عَلَى كُرَاسِيٍّ مِنْ يَاقُوتِ حَوْلِ الْعَرْشِ. صَح

9167. Allah için birbirlerini sevenler, Arş'ın yanında yakuttan kürsiler üzerinde olurlar.⁹¹⁶⁷

٩١٦٨- الْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ يُغَطَّ كَلَابِيسُ ثَوْبِي زُورٍ. صَح

9168. Kendisine verilmeyen bir şeyle üstünlük taslayan kişi, yalandan elbise giyen kişi gibidir.⁹¹⁶⁸

٩١٦٩- الْمُتَعَبِّدُ بِغَيْرِ فِقْهِ كَالْحِمَارِ فِي الطَّاحُونِ.

9169. Fıkıh bilgisi olmadan ibadet eden kişi, değirmendeki merkeb gibidir.⁹¹⁶⁹

٩١٧٠- الْمُتِمُّ الصَّلَاةَ فِي السَّفَرِ كَالْمُقَصِّرِ فِي الْحَضَرِ. ض

9170. Yolculukta namazı tam kılan, ikamet halinde kısaltan gibidir.⁹¹⁷⁰

٩١٧١- الْمُتَمَسِّكُ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي لَهُ أَجْرُ شَهِيدٍ

9171. Ümmetimin bozulduğu bir zamanda benim sünnetime sarılan kişiye şehid sevabı vardır.⁹¹⁷¹

٩١٧٢- الْمُتَمَسِّكُ بِسُنَّتِي عِنْدِ اخْتِلَافِ أُمَّتِي كَالْقَائِضِ عَلَى الْجَمْرِ

9172. Ümmetimin ihtilafı zamanında benim sünnetime sarılan kişi, avucunda ateş parçası tutan kişi gibidir.⁹¹⁷²

٩١٧٣- الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ. ح

9173. Meclislerde konuşulan sözler emanettirler.⁹¹⁷³

⁹¹⁶⁷ Taberânî, IV, 150; Heysemî, X, 227.

⁹¹⁶⁸ Ahmed, VI, 345.

⁹¹⁶⁹ Ebû Nuaym, V, 219; İbnü Arrâk, I, 267; Aclûrî, II, 360.

⁹¹⁷⁰ Ebû Nuaym, İsfahân, I, 353; İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 446; Müttekî, nr. 20178.

⁹¹⁷¹ Taberânî, Evsat, V, 315; Heysemî, I, 172.

⁹¹⁷² Hakîm, I, 119.

⁹¹⁷³ Hatîb, XI, 169.

٩١٧٤- الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ إِلَّا ثَلَاثَةً مَجَالِسَ سَفَكَ دِمَ حَرَامٍ أَوْ فَرَجَ حَرَامٍ أَوْ
اِفْتِطَاعُ مَالٍ بِغَيْرِ حَقٍّ. ح

9174. Üç çeşit toplantı dışındaki toplantılarda konuşulanlar başkalarına söylenmemesi gereken birer emanettir; o toplantılar kan dökme, zina ve namusa tecavüz etme, haksız yere bir malı almanın konuşulduğu toplantıdır. ⁹¹⁷⁴

٩١٧٥- الْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ فِي اللَّهِ. صَح

9175. Mücahid, Allah yolunda nefsiyle mücadele edendir. ⁹¹⁷⁵

٩١٧٦- الْمُخْتَكِرُ مَلْعُونٌ. صَح

9176. Karaborsacılık yapan lanetlenmiştir. ⁹¹⁷⁶

٩١٧٧- الْمُحْرَمَةُ لَا تَتَّقِبُ وَلَا تَلْبَسُ الْقَفَازِينَ. صَح

9177. İhramlı kadın, yüzünü örtmediği gibi eldiven de giymez. ⁹¹⁷⁷

٩١٧٨- الْمَخْرُومُ مَنْ حُرِمَ الْوَصِيَّةُ. ض

9178. Mahrum, vasiyetten mahrum olandır. ⁹¹⁷⁸

٩١٧٩- الْمُخْتَلِعَاتُ هُنَّ الْمُنَافِقَاتُ. ض

9179. Eşlerinden gereksiz yere ayrılmak isteyen kadınlar münafıklardır. ⁹¹⁷⁹

٩١٨٠- الْمُخْتَلِعَاتُ وَالْمَتَبَرِّجَاتُ هُنَّ الْمُنَافِقَاتُ. ض

9180. Eşlerinden gereksiz yere boşanmak isteyen ve süslenip püslenip kendilerini başkalarına gösteren kadınlar münafıklardır. ⁹¹⁸⁰

⁹¹⁷⁴ Hatîb, XI, 169; Irâkî, II, 176; Aclûnî, II, 277.

⁹¹⁷⁵ İbni Hibbân, X, 484.

⁹¹⁷⁶ Hâkim, II, 11; İbni Adî, V, 1841; Münziri, II, 583.

⁹¹⁷⁷ Beyhakî, V, 47.

⁹¹⁷⁸ Bûsîrî, III, 140.

⁹¹⁷⁹ Beyhakî, Şuab, IV, 390.

⁹¹⁸⁰ Ebû Nuaym, VIII, 376.

٩١٨١- الْمُدَبَّرُ مِنَ الثَّلَاثِ. ح

9181. Müdebber köle, terekenin üçte birlik kısmından sayılır.⁹¹⁸¹

٩١٨٢- الْمُدَبَّرُ لَا يَبَاعُ وَلَا يُوهَبُ وَهُوَ حُرٌّ مِنَ الثَّلَاثِ. ض

9182. Müdebber köle satılmaz, hibe edilmez; o terekenin üçte birlik vasiyet kısmından hürdür.⁹¹⁸²

٩١٨٣- الْمُدَّعَى عَلَيْهِ أَوْلَى بِالْيَمِينِ إِلَّا أَنْ تَقُومَ عَلَيْهِ الْبَيِّنَةُ. ح

9183. Aleyhinde delil olmadığı durumlarda davacının yemin etmesi daha uygundur.⁹¹⁸³

٩١٨٤- الْمَدِينَةُ حَرَمٌ آمِنٌ. صَح

9184. Medine, harem ve emin bir beldedir.⁹¹⁸⁴

٩١٨٥- الْمَدِينَةُ خَيْرٌ مِنْ مَكَّةَ. ض

9185. Medine, Mekke'den hayırlıdır.⁹¹⁸⁵

٩١٨٦- الْمَدِينَةُ قُبَّةُ الْإِسْلَامِ وَدَارُ الْإِيمَانِ وَأَرْضُ الْهِجْرَةِ وَمُتَبَوُّ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ. ح

9186. Medine İslam'ın kubbesi, iman yurdu, hicret diyarı ve helal ile haram hükümlerinin tespit edildiği yerdir.⁹¹⁸⁶

٩١٨٧- الْمِرَاءُ فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ. صَح

9187. Kuran konusunda cedelleşmek küfürdür.⁹¹⁸⁷

٩١٨٨- الْمَرْءُ فِي صَلَاةٍ مَا أَنْتَظَرَهَا

9188. Kişi namazı beklediği sürece namazda gibidir.⁹¹⁸⁸

⁹¹⁸¹ Bûsîrî, III, 96.

⁹¹⁸² Dârekutnî, IV, 138; Beyhakî, X, 314.

⁹¹⁸³ Beyhakî, X, 256.

⁹¹⁸⁴ İbni Asâkir, LIV, 244.

⁹¹⁸⁵ Taberânî, IV, 288.

⁹¹⁸⁶ Taberânî, Evsat, V, 380; Heysemî, III, 298.

⁹¹⁸⁷ Hâkim, II, 243.

⁹¹⁸⁸ Abd b. Humeyd, s. 320.

۹۱۸۹- الْمَرْءُ كَثِيرٌ بِأَخِيهِ ض.

9189. Kişi, kardeşleriyle çok olur.⁹¹⁸⁹

۹۱۹۰- الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. صَح.

9190. Kişi sevdiğiyle beraberdir.⁹¹⁹⁰

۹۱۹۱- الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ وَلَهُ مَا اكْتَسَبَ. صَح.

9191. Kişi sevdiğiyle beraberdir, kazandığı da kendisinedir.⁹¹⁹¹

۹۱۹۲- الْمَرْأَةُ لِآخِرِ أَزْوَاجِهَا. ض.

9192. Kadın cennette son kocasına aittir.⁹¹⁹²

۹۱۹۳- الْمَرْأَةُ عَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْرَفَهَا الشَّيْطَانُ. صَح.

9193. Kadın avrettir; dışarı çıktığında şeytan onu ve onunla başkalarını yoldan çıkarmak için fırsat kollar.⁹¹⁹³

۹۱۹۴- الْمَرَضُ سَوَّطُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يُؤَدَّبُ بِهِ عِبَادُهُ. ض.

9194. Hastalık Allah'ın yeryüzündeki kullarını terbiye ettiği kamçıdır.⁹¹⁹⁴

۹۱۹۵- الْمَرِيضُ تَحَاتُّ خَطَايَاهُ كَمَا يَتَحَاتُّ وَرَقُ الشَّجَرَةِ. ح.

9195. Hastanın günahları, ağacın yapraklarının döküldüğü gibi dökülür.⁹¹⁹⁵

۹۱۹۶- الْمِرْزُ كُلُّهُ حَرَامٌ أَبْيَضُهُ وَأَحْمَرُهُ وَأَسْوَدُهُ وَأَخْضَرُهُ.

9196. Beyazı, kırmızısı, siyahı ve yeşiliyle içkinin her çeşidi haramdır.⁹¹⁹⁶

⁹¹⁸⁹ İbni Ebî'd-Dünyâ, İhvân, I, 27.

⁹¹⁹⁰ Ahmed, III, 104.

⁹¹⁹¹ Müslim, Sıla 165; Ahmed, I, 393; Dârekutnî, I, 132; Beğavî, XIII, 61.

⁹¹⁹² Hatîb, IX, 228.

⁹¹⁹³ Müttekî, nr. 45045; Zeylaî, I, 298.

⁹¹⁹⁴ Müttekî, nr. 6670.

⁹¹⁹⁵ Ziyâ, IV, 210; Heysemî, II, 301.

⁹¹⁹⁶ Taberânî, XI, 101.

٩١٩٧-المُسْتَبَانِ مَا قَالَا فَعَلَى الْبَادِي مِنْهُمَا حَتَّى يَعْتَدِيَ الْمَظْلُومُ. صح

9197. İlk defa kendisine sövülen mazlum kişi, haddi aşmadığı sürece sövmenin günahı ilk başlatanadır.⁹¹⁹⁷

٩١٩٨-المُسْتَبَانِ شَيْطَانَانِ يَنْهَاتِرَانِ وَيَتَكَاذِبَانِ. صح

9198. Birbirlerine söven kişiler, saçmalayıp yalan söyleyen şeytanlar gibidir.⁹¹⁹⁸

Çeşitli Hadisler

٩١٩٩-المُسْتَحَاضَةُ تَغْتَسِلُ مِنْ قُرْءٍ إِلَى قُرْءٍ. ح

9199. Özur kanı gelen kadın sadece hayızdan hayıza gusleder.⁹¹⁹⁹

٩٢٠٠-المُسْتَشَارُ مُؤْتَمَنٌ

9200. İstişare edilen kişi, güvenilir olmalıdır.⁹²⁰⁰

٩٢٠١-المُسْتَشَارُ مُؤْتَمَنٌ إِنْ شَاءَ أَشَارَ وَإِنْ شَاءَ لَمْ يُشِرْ. صح

9201. Kendisine danışılan kişi emin olmalıdır; danışıldığında kendisi için yapacağını danışana da tavsiye etmelidir.⁹²⁰¹

٩٢٠٢-المُسْتَشَارُ مُؤْتَمَنٌ فَإِذَا اسْتُشِيرَ فَلْيُشِرْ بِمَا هُوَ صَانِعٌ لِنَفْسِهِ. ح

9202. Kendisine danışılan kişi emin olmalıdır; danışıldığında kendisi için ne yaparsa kardeşine de onu tavsiye etsin!⁹²⁰²

٩٢٠٣-الْمَسْجِدُ بَيْتُ كُلِّ مُؤْمِنٍ. ض

9203. Mescid, her müminin evidir.⁹²⁰³

⁹¹⁹⁷ Ahmed, II, 235.

⁹¹⁹⁸ Ahmed, IV, 162.

⁹¹⁹⁹ Taberânî, Sağır, II, 76; Heysemî, I, 281.

⁹²⁰⁰ Ahmed, V, 274; Beyhakî, X, 112; Aclûnî, II, 287.

⁹²⁰¹ Taberânî, VII, 219.

⁹²⁰² Ebû Nuaym, VI, 190; Aclûnî, II, 287.

⁹²⁰³ Ebû Nuaym, VI, 176.

٩٢٠٤- الْمَسْجِدُ الَّذِي أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مَسْجِدِي هَذَا. صَح

9204. Takva üzere inşa edilen mescid, Mescid-i Nebi'dir.⁹²⁰⁴

٩٢٠٥- الْمِسْكُ أَطْيَبُ الطَّيِّبِ. صَح

9205. Misk, kokuların en güzelidir.⁹²⁰⁵

Müslüman

٩٢٠٦- الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ. صَح

9206. Müslüman, dilinden ve elinden müslümanların zarar görmediği kişidir.⁹²⁰⁶

٩٢٠٧- الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ

9207. Müslüman, dilinden ve elinden müslümanların zarar görmediği, mümin de canları ve malları konusunda insanların kendisinden emin olduğu kişidir.⁹²⁰⁷

٩٢٠٨- الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ. صَح

9208. Müslüman, dilinden ve elinden müslümanların selamette olduğu; muhacir de Allah'ın yasakladığı şeylerden kaçınan kişidir.⁹²⁰⁸

٩٢٠٩- الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ. ح

9209. Müslüman, müslümanın kardeşidir.⁹²⁰⁹

⁹²⁰⁴ Ahmed, V, 116; Hâkim, II, 364.

⁹²⁰⁵ Müslim, Elfâz 19; Ahmed, III, 68; Beyhakî, III, 405.

⁹²⁰⁶ Heysemî, I, 56.

⁹²⁰⁷ Ahmed, II, 379; Nesâî, Kübrâ, VI, 530; Taberânî, XXII, 78; Hâkim, I, 54; Heysemî, X, 294.

⁹²⁰⁸ Müslim, İmân 65; Ahmed, II, 163; Beyhakî, X, 187.

⁹²⁰⁹ Müslim, Sıla 32, Nüzûr 8; Ahmed, II, 277; Beyhakî, V, 320.

٩٢١٠- الْمُسْلِمُ مِرَاةُ الْمُسْلِمِ فَإِذَا رَأَى بِهِ شَيْئًا فَلْيَأْخُذْهُ.

9210. Müslüman müslümanın aynasıdır; onun üzerinde uygun olmayan bir şey görürse onu alıp bir kenara atsın! ⁹²¹⁰

٩٢١١- الْمُسْلِمُونَ إِخْوَةٌ لَا فَضْلَ لِأَحَدٍ عَلَى أَحَدٍ إِلَّا بِالتَّقْوَى. ح

9211. Müslümanlar kardeştir, takva dışında kimsenin kimseye üstünlüğü yoktur. ⁹²¹¹

٩٢١٢- الْمُسْلِمُونَ شُرَكَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ فِي الْكَلِّ وَالْمَاءِ وَالنَّارِ. ح

9212. Müslümanlar üç şeyde; ot, su ve ateşte ortaklardır. ⁹²¹²

٩٢١٣- الْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ. ص

9213. Müslümanlar anlaşmalarına bağlıdırlar. ⁹²¹³

٩٢١٤- الْمُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ مَا وَافَقَ الْحَقُّ مِنْ ذَلِكَ. ص

9214. Müslümanlar hakka uygun olduğu sürece anlaşmalarına bağlıdırlar. ⁹²¹⁴

٩٢١٥- الْمُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ فِيمَا أُحِلَّ. ض

9215. Müslümanlar helal olduğu sürece anlaşmalarına bağlıdırlar. ⁹²¹⁵

Çeşitli Hadisler

٩٢١٦- الْمَشَاوُونَ إِلَى الْمَسَاجِدِ فِي الظُّلَمِ أَوْلَىكَ الْخَوَاضُونَ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ. ح

9216. Karanlık gecelerde mescidlere gidenler Allah'ın rahmetine dalarlar. ⁹²¹⁶

⁹²¹⁰ Buhârî, Müfred, s. 238.

⁹²¹¹ Taberânî, IV, 25; Heysemî, VIII, 84.

⁹²¹² Ahmed, V, 364.

⁹²¹³ Hâkim, II, 57; Beyhakî, VI, 166.

⁹²¹⁴ Hâkim, II, 57; Beyhakî, VII, 249.

⁹²¹⁵ Taberânî, IV, 275; Heysemî, IV, 205.

⁹²¹⁶ Bûsîrî, I, 99.

٩٢١٧- الْمَصَائِبُ وَالْأَمْرَاضُ وَالْأَحْزَانُ فِي الدُّنْيَا جَزَاءٌ. ض

9217. Musibet, hastalık ve üzüntüler dünyada verilen cezalardır.⁹²¹⁷

٩٢١٨- الْمَصِيبَةُ تُبَيِّضُ وَجْهَ صَاحِبِهَا يَوْمَ تَسْوَدُّ الْوُجُوهُ. ض

9218. Musibetler, yüzlerin karardığı kıyamet gününde sahibinin yüzünü ağartırlar.⁹²¹⁸

٩٢١٩- الْمَضْمَضَةُ وَالِاسْتِنْشَاقُ سُنَّةٌ وَالْأُذُنَانِ مِنَ الرَّأْسِ. ض

9219. Ağza, burna su vermek sünnettir; kulaklar da baştandır.⁹²¹⁹

٩٢٢٠- الْمُطَلَّعَةُ ثَلَاثًا لَيْسَ لَهَا سَكْنَى وَلَا نَفَقَةٌ. صَح

9220. Üç talakla boşanan kadının barınma ve nafaka hakkı yoktur.⁹²²⁰

٩٢٢١- الْمُعْتَدِي فِي الصَّدَقَةِ كَمَا نَعِيهَا. ح

9221. Zekat işlerinde dürüst davranmayan kişi, onu vermeyen kişi gibidir.⁹²²¹

٩٢٢٢- الْمُعْتَكِفُ يَتَّبِعُ الْجَنَازَةَ وَيَعُودُ الْمَرِيضَ. صَح

9222. İtikafa giren kişi cenazeye katılır, hastayı ziyaret eder.⁹²²²

٩٢٢٣- الْمُعْتَكِفُ يَعْكَفُ الذُّنُوبَ وَيُجْزَى لَهُ مِنَ الْأَجْرِ كَأَجْرِ عَامِلِ الْحَسَنَاتِ كُلِّهَا. ض

9223. İtikafa giren kişinin günahları hapsolunur; kendisine bütün sevapları işleyen kişi gibi sevap verilir.⁹²²³

٩٢٢٤- الْمَعْرُوفُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَهُوَ يَدْفَعُ مَصَارِعَ السُّوءِ. ض

⁹²¹⁷ Ebû Nuaym, VIII, 119; Müttekî, nr. 6629.

⁹²¹⁸ Taberânî, Evsat, V, 41; Heysemî, II, 291.

⁹²¹⁹ Dârekutnî, I, 101; Hatîb, III, 234.

⁹²²⁰ Dârekutnî, IV, 22.

⁹²²¹ Beyhakî, IV, 97.

⁹²²² Dârekutnî, II, 200.

⁹²²³ Beyhakî, Şuab, III, 424.

9224. İyilik cennet kapılarından bir kapıdır; o kişiyi kötü ölümlerden korur.⁹²²⁴

٩٢٢٥- الْمَغْلُكَ طَرَفٌ مِنَ الظُّلَمِ. صَح

9225. Borcu geçiktirmek bir çeşit zulümdür.⁹²²⁵

٩٢٢٦- الْمَغْبُوتُ لَا مَحْمُودَ وَلَا مَا جُورَ

9226. Ticarete aldanan kişi, iyi bir iş yapmadığı gibi sevap da kazanamaz.⁹²²⁶

٩٢٢٧- الْمَغْرِبُ وَتُرُ النَّهَارِ فَأَوْتِرُوا صَلَاةَ اللَّيْلِ. ح

9227. Akşam namazı gündüzün tek rekatlı namazıdır, gece namazını da tek rekatlı kılın.⁹²²⁷

٩٢٢٨- الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ الشَّفَاعَةُ. صَح

9228. Makam-ı Mahmud, şefaattir.⁹²²⁸

٩٢٢٩- الْمُقِيمُ عَلَى الزَّئِي كَعَابِدٍ وَتَن. ض

9229. Zinaya devam eden, puta tapan gibidir.⁹²²⁹

٩٢٣٠- الْمُكَاتَّبُ عَبْدٌ مَا بَقِيَ عَلَيْهِ مِنْ كِتَابَتِهِ دِرْهَمٌ. ح

9230. Bir dirhem bile kalsa arlaşılmalı köle, köledir.⁹²³⁰

٩٢٣١- الْمُكْتَرُونَ هُمْ الْأَسْفَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صَح

9231. Dünyada malı çok olanların ahirette dereceleri az olur.⁹²³¹

⁹²²⁴ İbni Adî, V, 1900; Hâkim, I, 124.

⁹²²⁵ Taberânî, IV, 17; Heysemî, IV, 298.

⁹²²⁶ Taberânî, III, 83; Hatîb, IV, 212; Ebû Yalâ, XII, 153.

⁹²²⁷ Ebû Nuaym, VI, 348.

⁹²²⁸ Ebû Nuaym, VIII, 372; Beyhakî, Şuab, I, 281.

⁹²²⁹ Münâvî, VI, 275.

⁹²³⁰ Beyhakî, X, 324.

⁹²³¹ Tayâlisî, s. 60.

٩٢٣٢- الْمَكْرُ وَالْخَدِيعَةُ فِي النَّارِ

9232. Hile ve aldatma yapan kişiler cehennemdedir.⁹²³²

٩٢٣٣- الْمَكْرُ وَالْخَدِيعَةُ وَالْخِيَانَةُ فِي النَّارِ. ض

9233. Hile, aldatma ve hainlik yapanlar cehennemdedir.⁹²³³

٩٢٣٤- الْمَلْحَمَةُ الْكُبْرَى وَفَتْحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ وَخُرُوجُ الدَّجَالِ فِي سَبْعَةِ أَشْهُرٍ. صَح

9234. Büyük savaşlar, İstanbul'un fethi ile Deccal'ın çıkışı yedi ay içinde olur.⁹²³⁴

٩٢٣٥- الْمُلْكُ فِي قُرَيْشٍ وَالْقَضَاءُ فِي الْأَنْصَارِ وَالْأَذَانُ فِي الْحَبَشَةِ وَالْأَمَانَةُ فِي الْأَزْدِ. صَح

9235. Şaltanat Kureyş'te, hüküm ensarda, ezan Habeşlilerde, emanet de Ezlilerdedir.⁹²³⁵

٩٢٣٦- الْمُنَافِقُ لَا يُصَلِّي الصُّحَى وَلَا يَقْرَأُ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ. ض

9236. Münafık kuşluk namazı kılmaz, Kafirun suresi okumaz.⁹²³⁶

٩٢٣٧- الْمُنَافِقُ يَمْلِكُ عَيْنِهِ يَبْكِي كَمَا يَشَاءُ. ض

9237. Münafık gözlerine hakimdir, dilediği gibi ağlar.⁹²³⁷

٩٢٣٨- الْمُتَنَبِّلُ رَاكِبٌ. ض

9238. Ayakkabılı olan binitli olan gibidir.⁹²³⁸

٩٢٣٩- الْمُتَنَبِّلُ بِمَنْزِلَةِ الرَّاكِبِ. ض

⁹²³² Beyhakî, Şuab, VII, 494; İbni Asâkir, II, 423.

⁹²³³ Hâkim, IV, 650.

⁹²³⁴ Ahmed, V, 234; Hâkim, IV, 473.

⁹²³⁵ Ahmed, II, 364; Heysemî, IV, 192; Müttakî, nr. 35811.

⁹²³⁶ Deylemî, IV, 203.

⁹²³⁷ Deylemî, IV, 203.

⁹²³⁸ İbni Asâkir, XXVIII, 44.

9239. Ayakkabılı olan binitli olan yerindedir.⁹²³⁹

٩٢٤٠- الْمِنْحَةُ مَزْدُودَةٌ وَالنَّاسُ عَلَى شُرُوطِهِمْ مَا وَافَقَ الْحَقَّ. ح

9240. Ödünç alınan mal geri verilir, hakka uygun olduğu sürece insanların koyduğu şartlara riayet edilmesi gerekir.⁹²⁴⁰

Mehdi

٩٢٤١- الْمَهْدِيُّ مِنْ عِترَتِي مِنْ وَلَدِ فَاطِمَةَ. صَح

9241. Mehdi benim neslimden, Fatıma'nın çocuklarındandır.⁹²⁴¹

٩٢٤٢- الْمَهْدِيُّ مِنْ وَلَدِ الْعَبَّاسِ عَمِّي. ض

9242. Mehdi, amcam Abbas oğullarındandır.⁹²⁴²

٩٢٤٣- الْمَهْدِيُّ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ يُصْلِحُهُ اللَّهُ فِي لَيْلَةٍ. ح

9243. Mehdi ehl-i beytimden biridir, Allah onu bir gecede görevine hazır hale getirir.⁹²⁴³

٩٢٤٤- الْمَهْدِيُّ مِنِّي أَجَلِي الْجَبْهَةِ أَقْسَا أَنْفِ يَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مُلِئَتْ

جَوْرًا وَظُلْمًا يَمْلِكُ سَبْعَ سِنِينَ. صَح

9244. Mehdi bendendir; alnu açık, burnu kalkıktır; daha önce zulüm ve haksızlıkla dolan yeryüzünü hak ve adaletle doldurur; yedi sene hüküm sürer.⁹²⁴⁴

٩٢٤٥- الْمَهْدِيُّ رَجُلٌ مِنْ وَلَدِي وَجْهُهُ كَالْكَوْكَبِ الدَّرِّيِّ. صَح

9245. Mehdi neslimden biridir, yüzü parlak bir yıldız gibidir.⁹²⁴⁵

⁹²³⁹ İbni Asâkir, XXVIII, 44.

⁹²⁴⁰ Ebû Dâvûd, Büyû 90; Ahmed, V, 267; Zeylaî, IV, 118; Müttekî, nr. 15051.

⁹²⁴¹ İbni Adî, III, 1053; Müttekî, nr. 38662.

⁹²⁴² Gumari, s. 98.

⁹²⁴³ Ahmed, I, 84.

⁹²⁴⁴ Hâkim, IV, 600.

⁹²⁴⁵ İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 375; Aclûnî, II, 399.

Çeşitli Hadisler

٩٢٤٦- الْمَوْتُ كَفَّارَةٌ لِّكُلِّ مُسْلِمٍ. صح

9246. Ölüm, her mümin için günahlara keffarettir.⁹²⁴⁶

٩٢٤٧- الْمَلَائِكَةُ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي السَّمَاءِ وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ. صح

9247. Melekler Allah'ın gökyüzünde, sizler de yeryüzünde şahid-
lerisiniz.⁹²⁴⁷

٩٢٤٨- الْمَيِّتُ يُنْعَثُ فِي ثِيَابِهِ الَّتِي يَمُوتُ فِيهَا. صح

9248. Ölü, öldüğü elbise içinde dirilir.⁹²⁴⁸

٩٢٤٩- الْمَيِّتُ مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ شَهِيدٌ. صح

9249. Zâtülcenb hastalığından dolayı ölen kişi şehiddir.⁹²⁴⁹

٩٢٥٠- الْمَيِّتُ يَعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نَبَحَ عَلَيْهِ. صح

9250. Ölü, arkasından ağlanmasından dolayı kabrinde azab görür.⁹²⁵⁰

٩٢٥١- الْمِيزَانُ بِيَدِ الرَّحْمَنِ يَرْفَعُ أَقْوَامًا وَيَضَعُ أَقْوَامًا آخَرِينَ.

9251. Terazi rahman olan Allah'ın elindedir, bazılarını yükseltir, ba-
zılarını da alçaltır.⁹²⁵¹

⁹²⁴⁶ Ebû Nuaym, III, 121; Beyhakî, Şuab, VII, 171.

⁹²⁴⁷ Nesâî, Cenâiz 49; Aclûnî, II, 412.

⁹²⁴⁸ Hâkim, I, 490.

⁹²⁴⁹ Ahmed, IV, 157; Taberânî, XVII, 318.

⁹²⁵⁰ Ahmed, I, 50.

⁹²⁵¹ Ahmed, IV, 182; Hâkim, II, 289; Müttekî, nr. 1170.

NUN HARFİ

٩٢٥٢- نَارُكُمْ هَذِهِ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ لِكُلِّ جُزْءٍ مِنْهَا حَرُّهَا. ح

9252. Sizin ateşinizin harareti cehennem ateşinin yetmişte biridir; cehennem ateşinin herbir parçasının harareti de sizin ateşinizin harareti kadardır. ⁹²⁵²

٩٢٥٣- نَامُوا فَإِذَا انْتَبَهُتُمْ فَأَخْسِنُوا. ح

9253. Uyuyun, uyandığınız zaman iyilik yapın. ⁹²⁵³

٩٢٥٤- نَبَاتُ الشَّعْرِ فِي الْأَنْفِ أَمَانٌ مِنَ الْجَذَامِ

9254. Burunda kıl çıkması cüzzamdan emin olmaktır. ⁹²⁵⁴

٩٢٥٥- نَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ. صَح

9255. Biz de Allah'ın başladığı gibi Safa'dan başlarız. ⁹²⁵⁵

٩٢٥٦- نَجَا أَوَّلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِالْيَقِينِ وَالزُّهْدِ وَنَهْلِكَ آخِرُهَا بِالْبُخْلِ وَالْأَمَلِ

9256. Bu ümmetin başı yakın ve zühdle kurtuluşa erdi, sonu ise cimrilik ve uzun emelle helak olur. ⁹²⁵⁶

٩٢٥٧- نَحْ الْأَذَى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ. صَح

9257. Müslümanların gelip geçtiği yollardaki engelleri kaldırın! ⁹²⁵⁷

٩٢٥٨- نَزَلَ الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ وَهُوَ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ اللَّبَنِ فَسَوَّدَتْهُ خَطَايَا

بَنِي آدَمَ. صَح

⁹²⁵² Ebû Yalâ, II, 493.

⁹²⁵³ Beyhakî, Şuab, IV, 184.

⁹²⁵⁴ Taberânî, Evsat, I, 209; Ebû Yalâ, VII, 332; İbni Adî, I, 377; Heysemî, V, 100.

⁹²⁵⁵ Ahmed, III, 388; İbni Hibbân, IX, 250.

⁹²⁵⁶ Deylemî, IV, 289.

⁹²⁵⁷ İbni Hibbân, II, 298; Ebû Yalâ, XIII, 422.

9258. Hacerü'l-esved cennetten indi; o süttten daha beyazdı, ama insarların günahları onu kararttı.⁹²⁵⁸

٩٢٥٩-نَصْرُ وَلَا نَعَاقِبُ. صح

9259. Sabrederiz, ceza vermeyiz.⁹²⁵⁹

٩٢٦٠-نَصْرْتُ بِالصَّبَا وَأَهْلِكْتُ عَادَ بِالذَّبُورِ. صح

9260. Ben Saba rüzgarıyla yardım gördüm, Ad kavmi ise Debur'la helak oldu.⁹²⁶⁰

٩٢٦١-نَصْرْتُ بِالصَّبَا وَكَانَتْ عَذَابًا عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلِي. ض

9261. Bana Saba rüzgarıyla yardım olundu; o benden öncekilere ise bir azaptı.⁹²⁶¹

٩٢٦٢-نِصْفُ مَا يُخْفَرُ لِأُمَّتِي مِنَ الْقُبُورِ مِنَ الْعَيْنِ. ض

9262. Ümmetimden ölenlerin yarısı, nazar değmesi sebebiyledir.⁹²⁶²

٩٢٦٣-نَصَّرَ اللَّهُ امْرَأَ سَمْعٍ مِّنَّا شَيْئًا فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَهُ قُرْبٌ مُبْلَغٍ أَوْعَمِينَ سَامِعٍ. صح

9263. Bizden birşey işitip de onu işittiği gibi başkalarına nakleden kişinin yüzünü Allah ak etsin; nice kendisine nakledilen kişiler vardır ki onun işitenlerden daha iyi kavrarlar.⁹²⁶³

٩٢٦٤-نَصَّرَ اللَّهُ امْرَأَ سَمْعٍ مِّنَّا حَدِيثًا فَحَفِظَهُ حَتَّى يُبَلَّغَهُ غَيْرُهُ قُرْبٌ حَامِلٍ فَفَقِهِ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ وَرُبَّ حَامِلٍ فَفَقِهِ لَيْسَ بِفَقِيهِ. صح

9264. Allah bizden birşey işiten, onu ezberleyip başkalarına nakleden kişinin yüzünü ağartsın; ilim sahibi nice kimseler vardır ki onu ken-

⁹²⁵⁸ Münziri, II, 194.

⁹²⁵⁹ Abdullah b. Ahmed, Zevâid, V, 135.

⁹²⁶⁰ Ahmed, I, 228.

⁹²⁶¹ Şâfiî, I, 83.

⁹²⁶² Taberânî, XXIV, 155.

⁹²⁶³ Ahmed, I, 436; İbni Hibbân, I, 268; Beyhakî, Şuab, II, 274.

disinden daha anlayışlı birine nakledebilir; nice bilgi sahibi kimseler de vardır ki bilgilerinin farkında değillerdir.⁹²⁶⁴

٩٢٦٥- نُظْفَةُ الرَّجُلِ بَيَضاءَ غَلِيظَةً وَنُظْفَةُ الْمَرْأَةِ صَفراءَ رَقِيقةً فَأَيُّهُمَا غَلَبَتْ صَاحِبَتَهَا فَالشَّبَّهُ لَهُ وَإِنْ اجْتَمَعَا جَمِيعاً كَانَ مِنْهَا وَمِنْهُ. ض

9265. Erkeğin menisi beyaz ve katı, kadınınki ise sarı ve incedir; hangisinin menisi diğerine üstün olursa çocuk ona benzer; birbirine eşit olursa çocuk her ikisine de benzer.⁹²⁶⁵

٩٢٦٦- نَظَرُ الرَّجُلِ إِلَى أَخِيهِ عَلَى شَوْقٍ خَيْرٌ مِنْ اعْتِكَافٍ سَنَةٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا. ض

9266. Kişinin din kardeşine özlemle bir bakışı, benim mescidimde yapacağı bir yıllık itikaftan daha hayırlıdır.⁹²⁶⁶

Güzel Şeyler

٩٢٦٧- نِعَمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ. صَح

9267. Sirke ne güzel katıktır!⁹²⁶⁷

٩٢٦٨- نِعَمَ الْبَيْتْرِ بِئْرُ غَرْسٍ هِيَ مِنْ عُيُونِ الْجَنَّةِ وَمَاوَاهَا أَطْيَبُ الْمِيَاهِ

9268. Ğars kuyusu güzel bir kuyudur; o kaynağı cennetten olan bir su olup tadı da en güzel tadlardan biridir.⁹²⁶⁸

٩٢٧٩- نِعَمَ الْجِهَادُ الْحَجُّ. صَح

9269. Hac ne güzel cihaddır!⁹²⁶⁹

٩٢٧٠- نِعَمَ السَّخُورُ التَّمْرُ. ض

⁹²⁶⁴ İbni Ebî Âsım, I, 45; Ahmed, I, 437; Beyhakî, Delâil, I, 33.

⁹²⁶⁵ Ebû'ş-Şeyh, Azame, V, 1632; Taberânî, IV, 220; Heysemî, II, 326.

⁹²⁶⁶ Hakîm, II, 139.

⁹²⁶⁷ Ahmed, III, 371.

⁹²⁶⁸ İbni Sad, I, 504.

⁹²⁶⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 9269.

9270. Hurma ne güzel sahur yiyeceğidir!⁹²⁷⁰

٩٢٧١- نِعَمَ الشَّيْءُ الْهَدِيَّةُ أَمَامَ الْحَاجَةِ. ض

9271. İhtiyaç zamanında hediye ne güzel şeydir!⁹²⁷¹

٩٢٧٢- نِعَمَ الْعَبْدُ الْحَجَّامُ يَذْهَبُ بِالدِّمِّ وَيُخَفُّ الصُّلْبَ وَيَجْلُو عَنِ الْبَصَرِ. صَح

9272. Kan alan kişi ne iyi kişidir; o kanın fazlasını alıp bedeninin yükünü hafifleterek gözlerin de iyi görmesini sağlar.⁹²⁷²

٩٢٧٣- نِعَمَ الْعَطِيَّةُ كَلِمَةٌ حَقٌّ تَسْمَعُهَا ثُمَّ تَحْمِلُهَا إِلَى أَخٍ لَكَ مُسْلِمٍ فَتَعْلَمُهَا إِثَّاهُ. ض

9273. Hak bir sözü işitip de onu din kardeşine ulaştırarak öğretmek ne güzel hediyedir.⁹²⁷³

٩٢٧٤- نِعَمَ الْعَوْنُ عَلَى الدِّينِ قُوَّةُ سَنَةِ. ض

9274. Bir yıllık yiyecek kişinin dinine ne güzel yardımcıdır!⁹²⁷⁴

٩٢٧٥- نِعَمَ الْمَيِّتَةُ أَنْ يَمُوتَ الرَّجُلُ دُونَ حَقِّهِ. ح

9275. Kişinin hakkını savunurken ölmesi, ne güzel ölümdür!⁹²⁷⁵

٩٢٧٦- نِعَمَ تُخَفَّةُ الْمُؤْمِنِ التَّمَرُ.

9276. Hurma müminin ne güzel hediyesidir!⁹²⁷⁶

٩٢٧٧- نِعَمَ سِلَاحُ الْمُؤْمِنِ الصَّبْرُ وَالِدُّعَاءُ. ح

9277. Sabırla dua müminin ne güzel silahıdır! ⁹²⁷⁷

٩٢٧٨- نِعْمَتِ الْأَضْحِيَّةِ الْجَدْعُ مِنَ الضَّانِ. ض

⁹²⁷⁰ Ebû Nuaym, III, 350; Heysemî, III, 151.

⁹²⁷¹ Taberânî, III, 133; Heysemî, IV, 147.

⁹²⁷² Hâkim, IV, 235.

⁹²⁷³ Taberânî, XII, 43; Heysemî, I, 166.

⁹²⁷⁴ Suyûtî, Sağîr, nr. 9274.

⁹²⁷⁵ Ahmed, I, 184; Heysemî, VI, 244.

⁹²⁷⁶ Hatîb, VIII, 289.

⁹²⁷⁷ Suyûtî, Sağîr, nr. 9277.

9278. Bir yaşındaki koyun ne güzel kurbanlıktır!⁹²⁷⁸

٩٢٧٩- نَعْلَانِ أَجَاهِدُ فِيهِمَا خَيْرٌ مِنْ أَنْ أَعْتِقَ وَلَدَ الزَّئِي. ض

9279. Giyip cihad edeceğim iki ayakkabı, zinadan doğan çocuğu azad etmemden daha iyidir.⁹²⁷⁹

٩٢٨٠- نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ. صَح

9280. İki nimet olan sağlıkla boş vakit konusunda insanların çoğu aldanmışlardır.⁹²⁸⁰

٩٢٨١- نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ حَتَّى يُقْضَى عَنْهُ. صَح

9281. Kişinin nefsi borcu ödeninceye kadar borcundan dolayı rehin kalır.⁹²⁸¹

٩٢٨٢- نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلَى أَهْلِهِ صَدَقَةٌ. صَح

9282. Kişinin ailesine yaptığı harcamalar sadakadır.⁹²⁸²

٩٢٨٣- نَفِي بِعَهْدِهِمْ وَنَسْتَعِينُ اللَّهَ عَلَيْهِمْ. صَح

9283. Anlaşmalarımızın gereğini yerine getirir, Allah'dan yardım isteriz.⁹²⁸³

٩٢٨٤- نَهْرَانِ مِنَ الْجَنَّةِ النَّيْلُ وَالْفَرَاتُ. ح

9284. Nil ve Fırar cennet nehirlerindendir.⁹²⁸⁴

٩٢٨٥- نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا فَإِنَّهَا تُذَكِّرُكُمْ الْمَوْتَ. ح

9285. Sizlere bir süre kabir ziyaretini yasaklamıştım; artık onları ziyaret edebilirsiniz; zira kabir ziyaretleri size ölümü hatırlatır.⁹²⁸⁵

⁹²⁷⁸ Beyhakî, IX, 271; İshak, I, 322.

⁹²⁷⁹ Ahmed, VI, 463; Bûsîrî, III, 101.

⁹²⁸⁰ Hâkim, IV, 341.

⁹²⁸¹ Ahmed, II, 508; Hâkim, II, 32.

⁹²⁸² Ahmed, V, 273.

⁹²⁸³ Hâkim, III, 379; Beyhakî, X, 145.

⁹²⁸⁴ Hatîb, I, 54; Müttekî, nr. 35338.

⁹²⁸⁵ Hâkim, I, 531.

٩٢٨٦- نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُزُّوْهَا فَإِنَّ لَكُمْ فِيهَا عِبْرَةً

9286. Sizleri kabir ziyaretinden menetmiştim; artık onları ziyaret edebilirsiniz; zira kabir ziyaretlerinde size ibretler vardır.⁹²⁸⁶

٩٢٨٧- نَهَيْتُ عَنْ التَّعَرِّي. صَح

9287. Çıplaklıktan nehyedildim.⁹²⁸⁷

٩٢٨٨- نَهَيْتُ أَنْ أَمْشِيَ عُرْيَانًا. صَح

9288. Çıplak yürümekten nehyolundum.⁹²⁸⁸

٩٢٨٩- نَهَيْتُ عَنِ الْمُصَلِّينَ. صَح

9289. Namaz kılanları öldürmekten nehyolundum.⁹²⁸⁹

٩٢٩٠- نَهَيْنَا عَنِ الْكَلَامِ فِي الصَّلَاةِ إِلَّا بِالْقُرْآنِ وَالذِّكْرِ. ح

9290. Kuran ile zikir dışında namazda konuşmaktan nehyolunduk.⁹²⁹⁰

٩٢٩١- نَوَّزُوا مَنَازِلَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ. ض

9291. Evlerinizi namaz kılmak ve Kuran okumakla nurlandırın.⁹²⁹¹

٩٢٩٢- نَوَّزُوا بِالْفَجْرِ فَإِنَّهُ أَكْثَرُ عِزٍّ لِلْأَجْرِ. ح

9292. Sabah namazını aydınlıkta kılın, o zamanın ecri daha çoktur.⁹²⁹²

٩٢٩٣- نَوْمُ الصَّائِمِ عِبَادَةٌ وَصَمْتُهُ تَسْبِيحٌ وَعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ وَدُعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ وَذَنْبُهُ

مَغْفُورٌ. ض

⁹²⁸⁶ Taberânî, XXIII, 278; Heysemî, III, 58.

⁹²⁸⁷ Tayâlisî, s. 346.

⁹²⁸⁸ Heysemî, III, 290.

⁹²⁸⁹ Taberânî, XVIII, 26; Heysemî, I, 296.

⁹²⁹⁰ Taberânî, X, 111.

⁹²⁹¹ Beyhakî, Şuab, II, 358.

⁹²⁹² Taberânî, IV, 251; Hatîb, XIII, 45.

9293. Oruçlunun uykusu ibadet, susması tesbih, ameli kat kat sevap, duası makbul, günahları da mağfurdur.⁹²⁹³

٩٢٩٤- نَوْمٌ عَلَى عِلْمٍ خَيْرٌ مِنْ صَلَاةٍ عَلَى جَهْلٍ. ض

9294. Alim olarak uyumak, cahil olarak namaz kılmaktan daha hayırlıdır.⁹²⁹⁴

٩٢٩٥- نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ. ض

9295. Müminin niyeti, amelinden daha hayırlıdır.⁹²⁹⁵

٩٢٩٦- نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ وَعَمَلُ الْمُنَافِقِ خَيْرٌ مِنْ نِيَّتِهِ وَكُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى نِيَّتِهِ فَإِذَا عَمِلَ الْمُؤْمِنُ عَمَلًا نَارَ فِي قَلْبِهِ نُورٌ

9296. Müminin niyeti amelinden hayırlı, münafığın ameli ise niyetinden hayırlıdır; herkes niyetine göre amel işler; mümin bir amel işlediğinde kalbinde bir nur olur.⁹²⁹⁶

٩٢٩٧- النَّاحَةُ إِذَا لَمْ تَتَبْ قَبْلَ مَوْتِهَا تَقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطْرَانٍ وَدَرَعٌ مِنْ جَرَبٍ. صَح

9297. Ölü ardından bağırıp çağırarak ağlayan kadın, ölmeden önce tevbe etmezse kıyamet günü üzerinde katrandan bir elbise ile uyuz olmuş bir deriyle kalkar.⁹²⁹⁷

٩٢٩٨- النَّائِمُ الطَّاهِرُ كَالصَّائِمِ الْقَائِمِ. ض

9298. Abdestli uyuyan kişi, gündüzü oruçla, geceyi ibadetle geçiren kişi gibidir.⁹²⁹⁸

⁹²⁹³ Beyhakî, Şuab, III, 415; Deylemû, IV, 247.

⁹²⁹⁴ Ebû Nuaym, IV, 385.

⁹²⁹⁵ Taberânî, VI, 228; Hatîb, IX, 237; Irâkî, IV, 355; Aclûnû, II, 438.

⁹²⁹⁶ Taberânî, VI, 185; Heysemî, I, 109.

⁹²⁹⁷ Ahmed, V, 344.

⁹²⁹⁸ Hakîm, III, 116.

٩٢٩٩- النَّاجِشُ أَكِلٌ رِبًا مَلْعُونٌ. ض

9299. Müşteri kızıştıran kişi, faiz yiyen gibi olup melundur.⁹²⁹⁹

٩٣٠٠- النَّارُ جُبَارٌ. ض

9300. Ateşin verdiği zarar hederdir.⁹³⁰⁰

٩٣٠١- النَّارُ عَدُوٌّ لَكُمْ فَاحْذَرُوهَا. ح

9301. Ateş sizin düşmanınızdır, ondan sakının.⁹³⁰¹

٩٣٠٢- النَّاسُ تَبَعَ لِقَرْنِهِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ

9302. İnsanlar hayır ve şerde Kureys'e tabidirler.⁹³⁰²

٩٣٠٣- النَّاسُ وَلَدُ آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرَابٍ. ح

9303. İnsanlar Adem'in çocuklarıdır, Adem de topraktandır.⁹³⁰³

٩٣٠٤- النَّاسُ رَجُلَانِ عَالِمٌ وَمُتَعَلِّمٌ وَلَا خَيْرَ فِيمَا سِوَاهُمَا. ض

9304. İnsanlar öğrenen ve öğreten olmak üzere iki kısımdır, onların dışındakilerde ise hayır yoktur.⁹³⁰⁴

٩٣٠٥- النَّاسُ ثَلَاثَةٌ سَالِمٌ وَغَانِمٌ وَشَاجِبٌ. ض

9305. İnsanlar selamette, karlı ve helak olan olmak üzere üç sınıftır.⁹³⁰⁵

٩٣٠٦- النَّاسُ مَعَادِنُ وَالْعَرِيقُ دَسَاسٌ وَأَدَبُ السُّوءِ كَعَرِيقِ السُّوءِ. ض

9306. İnsanlar madenler gibidir; kişi ırkının özelliklerini taşır, kötü terbiye de kötü ırk gibidir.⁹³⁰⁶

⁹²⁹⁹ Heysemî, IV, 83.

⁹³⁰⁰ İbni Adî, VI, 2283; Dârekutnî, III, 153; Beyhakî, VIII, 344.

⁹³⁰¹ Ebû Yalâ, VIII, 316.

⁹³⁰² Ahmed, III, 331.

⁹³⁰³ İbni Sad, I, 25.

⁹³⁰⁴ Heysemî, I, 122.

⁹³⁰⁵ Taberânî, XVII, 303.

⁹³⁰⁶ Hatîb, IV, 29; Deylemî, IV, 299.

٩٣٠٧- النَّاسُ تَبَعَ لَكُمْ يَا أَهْلَ الْمَدِينَةِ فِي الْعِلْمِ. ض.

9307. İnsanlar ilimde Medinelilere tabidirler.⁹³⁰⁷

٩٣٠٨- النَّاكِحُ فِي قَوْمِهِ كَالْمَعْشَبِ فِي دَارِهِ. ض.

9308. Kendi kabilesinden biriyle evlenen bahçesine ot eken kişi gibidir.⁹³⁰⁸

٩٣٠٩- النَّبِيُّ لَا يُورَثُ. ض.

9309. Peygambere mirasçı olunmaz.⁹³⁰⁹

٩٣١٠- النَّبِيُّ فِي الْجَنَّةِ وَالشَّهِيدُ فِي الْجَنَّةِ وَالْمَوْلُودُ فِي الْجَنَّةِ وَالْوَيْدُ فِي الْجَنَّةِ. صَح.

9310. Peygamberler cennette, şehidler cennette, küçük çocuklar cennette, diri diri gömülen yavrular da cennettedirler.⁹³¹⁰

٩٣١١- النَّبِيُّونَ وَالْمُرْسَلُونَ سَادَةُ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَالشُّهَدَاءُ قَوَادُ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَحَمَلَةُ الْقُرْآنِ عُرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. ض.

9311. Nebilerle resuller cennet halkının efendileri, şehidler önderleri, Kuran hafızları da arifleridir.⁹³¹¹

٩٣١٢- النَّجُومُ أَمَنَةٌ لِلسَّمَاءِ فَإِذَا ذَهَبَتِ النُّجُومُ أَتَى السَّمَاءُ مَا تُوعَدُ وَأَنَا أَمَنَةٌ لِأَصْحَابِي فَإِذَا ذَهَبْتُ أَتَى أَصْحَابِي مَا يُوعَدُونَ وَأَصْحَابِي أَمَنَةٌ لَأُمَّتِي فَإِذَا ذَهَبَ أَصْحَابِي أَتَى أُمَّتِي مَا يُوعَدُونَ. صَح.

9312. Yıldızlar gökyüzü için bir güvencedir; onlar yok olup gittikleri zaman gökyüzüne vadolunan şeyler gelir; ben de ashabım için bir gü-

⁹³⁰⁷ Temmâm, I, 69; İbni Asâkir, XXXVII, 104.

⁹³⁰⁸ Taberânî, I, 114; Heysemî, IV, 260.

⁹³⁰⁹ Beyhakî, VI, 302; İbni Kesîr, Bidâye, V, 290.

⁹³¹⁰ İbni Adî, III, 1244; Heysemî, IV, 312.

⁹³¹¹ Ebû Nuyam, VI, 65.

venceyim; ben gittiğim zaman da ashabıma vadolunan şeyler gelir; ashabım da ümmetim için bir güvencedir; onlar gittiği zaman da ümmetime vadolunan şeyler gelir.⁹³¹²

٩٣١٣-التَّجُومُ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ وَأَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ لَأُمَّتِي. ح

9313. Yıldızlar gök ehli için bir güvence, ehl-i beytim de ümmetim için bir güvencedir.⁹³¹³

٩٣١٤-النَّخْلُ وَالشَّجَرُ بَرَكَةٌ عَلَى أَهْلِهِ وَعَلَى عَقِيهِمْ بَعْدَهُمْ إِذَا كَانُوا لِلَّهِ شَاكِرِينَ

9314. Hurma ile diğer meyve ağaçları sahipleri için birer berektir; sahipleri şükrederlerse soylarından gelenlere de onlar birer bereket olurlar.⁹³¹⁴

٩٣١٥-الْتَّدَمُ تَوْبَةٌ. صَح

9315. Pişmanlık tevbedir.⁹³¹⁵

٩٣١٦-الْتَّدَمُ تَوْبَةٌ وَالتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ. ض

9316. Pişmanlık tevbedir, günahından tevbe eden kişi de hiç günah işlememiş gibidir.⁹³¹⁶

٩٣١٧-النَّذْرُ يَمِينٌ وَكَفَّارَتُهُ كَفَّارَةٌ يَمِينٍ. صَح

9317. Adak yemindir, keffareti de yemin keffareti gibidir.⁹³¹⁷

٩٣١٨-النَّصْرُ مَعَ الصَّبْرِ وَالْفَرَجُ مَعَ الْكَزْبِ وَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا. ض

9318. Zafer sabırla, kurtuluş sıkıntıyla birlikte; her güçlükte birlikte bir kolaylık vardır.⁹³¹⁸

٩٣١٩-النَّظَرُ إِلَيَّ عِبَادَةٌ. صَح

⁹³¹² Müslim, Fedâilu's-sahâbe 207; Ahmed, IV, 398.

⁹³¹³ Hâkim, II, 448; Hatîb, III, 68; İbni Arrâk, II, 543; Aclûnî, II, 195.

⁹³¹⁴ Taberânî, III, 84; Heysemî, IV, 68.

⁹³¹⁵ Ahmed, I, 422; Buhârî, Kebîr, III, 373; Hâkim, IV, 271.

⁹³¹⁶ Taberânî, XXII, 306; Ebû Nuaym, X, 398.

⁹³¹⁷ Taberânî, XVII, 313.

⁹³¹⁸ Hatîb, X, 287; Zehebî, Mîzân, IV, 279; İbni Hacer, Lisân, III, 415.

9319. Ali'ye bakmak ibadettir.⁹³¹⁹

٩٣٢٠- النَّظَرُ إِلَى الْكَفَّةِ عِبَادَةٌ. ض

9320. Kabe'ye bakmak ibadettir.⁹³²⁰

٩٣٢١- النَّظَرُ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ وَالْخُضْرَةِ يَزِيدَانِ فِي الْبَصَرِ. ض

9321. Güzel kadına ve yeşillığe bakmak görme gücünü artırır.⁹³²¹

٩٣٢٢- النَّفَقَةُ كُلُّهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا الْبِنَاءَ فَلَا خَيْرَ فِيهِ. ح

9322. Allah yolundaki her harcamaya ecir vardır, ancak bina yapımı öyle değildir, onda ecir yoktur.⁹³²²

٩٣٢٣- النَّفَقَةُ فِي الْحَجِّ كَالنَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ. ص

9323. Hacca harcanan para, Allah yolunda harcanandan yediyüz kat fazla sevaptır.⁹³²³

٩٣٢٤- النَّمِيمَةُ وَالشَّتِيمَةُ وَالْحَمِيَّةُ فِي النَّارِ لَا يَجْتَمِعْنَ فِي صَدْرِ مُؤْمِنٍ. ض

9324. Dedikodu etmek, sövmek ve ırkçılık yapmak kişiyi cehenneme götürür, bunlar bir müminin kalbinde toplanmaz.⁹³²⁴

٩٣٢٥- النَّوْمُ أَخُو الْمَوْتِ وَلَا يَمُوتُ أَهْلُ الْجَنَّةِ. ض

9325. Uyku ölümün kardeşidir, cennet halkı ise ölmez.⁹³²⁵

٩٣٢٦- النِّيَّةُ الْحَسَنَةُ تُدْخِلُ صَاحِبَهَا الْجَنَّةَ. ض

9326. Güzel niyet sahibini cennete sokar. ⁹³²⁶

⁹³¹⁹ Râfiî, II, 127; Deylemî, IV, 294; Heysemî, IX, 119.

⁹³²⁰ Deylemî, IV, 293.

⁹³²¹ Müttekî, nr. 44421.

⁹³²² İbni Adî, III, 1087; Münzirî, III, 22; Müttekî, nr. 41557.

⁹³²³ Ahmed, V, 354; Heysemî, III, 208.

⁹³²⁴ Taberânî, XII, 445; Heysemî, VIII, 91.

⁹³²⁵ Beyhakî, Şuab, IV, 183.

⁹³²⁶ Deylemî, IV, 305; Çumârî, s. 99.

٩٣٢٧- النَّيَّةُ الصَّادِقَةُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ فَإِذَا صَدَقَ الْعَبْدُ نِيَّتَهُ تَحَرَّكَ الْعَرْشُ فَيُغْفَرُ لَهُ. ض

9327. Doğru niyet Arş'a asılıdır; kul niyetinde sadık oldu mu Arş hareketlenir, kul da mağfiret olunur.⁹³²⁷

Nehyedilen Şeyler

٩٣٢٨- نَهَى عَنِ الْأَغْلُوطَاتِ. ح

9328. Boş sözler söylenilmesi nehyedildi.⁹³²⁸

٩٣٢٩- نَهَى عَنِ الْاِخْتِصَارِ فِي الصَّلَاةِ. صَح

9329. Namazda ellerin bele konulması yasaklandı.⁹³²⁹

٩٣٣٠- نَهَى عَنِ الْاِخْتِصَاءِ. ض

9330. Kişinin kendisini kısırlaştırması yasaklandı.⁹³³⁰

٩٣٣١- نَهَى عَنِ الْاِقْرَانِ إِلَّا أَنْ يَسْتَأْذِنَ الرَّجُلُ أَخَاهُ. صَح

9331. Kişinin yanında bulunan din kardeşinden izin almadan hurmaları çifter çifter yemesi nehyedildi.⁹³³¹

٩٣٣٢- نَهَى عَنِ الْاِقْعَاءِ فِي الصَّلَاةِ. صَح

9332. Kişinin namazda makadı üzerine bacaklarını dikerek oturması yasaklandı.⁹³³²

٩٣٣٣- نَهَى عَنِ الْاِقْعَاءِ وَالتَّوَرُّكِ فِي الصَّلَاةِ. صَح

9333. Kişinin namazda makadı üzerine bacaklarını dikerek veya bağdaş kurarak oturması yasaklandı.⁹³³³

⁹³²⁷ Haṭīb, XII, 448; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 822.

⁹³²⁸ Taberânî, XIX, 389; İbni Asâkir, VII, 437.

⁹³²⁹ Ahmed, II, 232; Hâkim, I, 264; Beyhakî, II, 287; Ebû Nuaym, III, 78.

⁹³³⁰ Suyûtî, Sağîr, nr. 9328.

⁹³³¹ İbni Ebî Şeybe, VIII, 118; Ahmed, II, 7.

⁹³³² Beyhakî, II, 120; Herevî, I, 210; Hâkim, I, 272.

٩٣٣٤- نَهَى عَنِ الْأَكْلِ وَالشُّرْبِ فِي إِنَاءِ الذَّهَبِ وَالْفِصَّةِ. ح

9334. Altın ve gümüş kaplardan yiyilip içilmesi nehyedildi. ⁹³³⁴

٩٣٣٥- نَهَى عَنِ التَّبَتُّلِ. صَح

9335. Hiç evlenmemek suretiyle bekar kalınması yasaklandı. ⁹³³⁵

٩٣٣٦- نَهَى عَنِ التَّبَقُّرِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ.

9336. Farklı yerlerde mal ve aile edinilmesi nehyolundu. ⁹³³⁶

٩٣٣٧- نَهَى عَنِ التَّخْرِيشِ بَيْنَ الْبَهَائِمِ. ح

9337. Döğüştürmek için hayvanların kızıştırılması yasaklandı. ⁹³³⁷

٩٣٣٨- نَهَى عَنِ التَّخْتُمِ بِالذَّهَبِ. صَح

9338. Altın yüzük takılması yasaklandı. ⁹³³⁸

٩٣٣٩- نَهَى عَنِ التَّرَجُّلِ إِلَّا غَبَاً. صَح

9339. Saçların sık sık taranması nehyedildi. ⁹³³⁹

٩٣٤٠- نَهَى عَنِ التَّكْلِيفِ لِلضَّيْفِ. صَح

9340. Misafire karşı tekellüfe girilmesi yasaklandı. ⁹³⁴⁰

٩٣٤١- نَهَى عَنِ الْجَدَادِ بِاللَّيْلِ وَالْحَصَادِ بِاللَّيْلِ. ح

9341. Gece hurma toplanması ve ekin biçilmesi nehyolundu. ⁹³⁴¹

⁹³³³ Ahmed, III, 233.

⁹³³⁴ Beyhakî, I, 28.

⁹³³⁵ Ahmed, I, 175; İbni Ebî Şeybe, IV, 128.

⁹³³⁶ Ahmed, I, 439; Herevî, II, 51.

⁹³³⁷ Taberânî, XI, 85; Beyhakî, X, 22.

⁹³³⁸ Ahmed, II, 153.

⁹³³⁹ İbni Abdilber, Temhîd, V, 51; Ukaylî, IV, 137; Ebû Nuaym, VI, 279.

⁹³⁴⁰ Deylemî, I, 504.

⁹³⁴¹ Suyûtî, Sağır, nr. 9341.

٩٣٤٢- نَهَى عَنِ الْجِدَالِ فِي الْقُرْآنِ. ح

9342. Kuran konusunda cedelleşmek nehyedildi.⁹³⁴²

٩٣٤٣- نَهَى عَنِ الْجُلُوسِ عَلَى مَائِدَةٍ يُشْرَبُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ وَأَنْ يَأْكُلَ الرَّجُلُ وَهُوَ مُنْبَطِحٌ عَلَى بَطْنِهِ. صَح

9343. İçki içilen sofraya oturulması ve yüzüstü uzanarak yemek yenilmesi yasaklandı.⁹³⁴³

٩٣٤٤- نَهَى عَنِ الْجُمُعَةِ لِلْحَرَّةِ وَالْعَقْصَةِ لِلْأُمَةِ. ض

9344. Hür kadının saçlarını salması, cariyesinin ise toplaması nehyolundu.⁹³⁴⁴

٩٣٤٥- نَهَى عَنِ الْجَلَالَةِ أَنْ يُرَكَّبَ عَلَيْهَا أَوْ يُشْرَبَ مِنْ أَلْبَانِهَا. صَح

9345. Pislik yiyen hayvanlara binilmesi, sütlerinin içilmesi nehyeldi.⁹³⁴⁵

٩٣٤٦- نَهَى عَنِ الْحَبْوَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ. صَح

9346. Cuma günü imamın hutbe okuduğu sırada dizlerin yukarı dikilerek oturulması nehyolundu.⁹³⁴⁶

٩٣٤٧- نَهَى عَنِ الْحُكْرَةِ بِالْبَلَدِ وَعَنِ التَّلَقِّيِّ وَعَنِ السَّوْمِ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَعَنْ ذَبْحِ قَبَائِلِ الْغَنَمِ

9347. Şehirde karaborsacılık yapmak, gelen tacirleri yolda karşılamak, güneş doğmadan malın fiyatını sormak ve yavrulayan koyunları kesmek yasaklandı.⁹³⁴⁷

⁹³⁴² Ahmed, II, 258; Hâkim, II, 243; Ebû Nuaym, VI, 134.

⁹³⁴³ Abdürrezzâk, IX, 248.

⁹³⁴⁴ Suyûtî, Sağîr, nr. 9344.

⁹³⁴⁵ Hâkim, II, 34; Beyhakî, IX, 333.

⁹³⁴⁶ Ahmed, III, 439; Tahâvî, Müşkil, IV, 79.

⁹³⁴⁷ İbni Ebî Şeybe, VI, 104.

٩٣٤٨- نَهَى عَنِ الْخَذْفِ. صَح

9348. Sapanla taş atmak yasaklandı.⁹³⁴⁸

٩٣٤٩- نَهَى عَنِ الدَّوَاءِ الْخَبِيثِ. صَح

9349. Haram şeylerle tedavi olmak yasaklandı.⁹³⁴⁹

٩٣٥٠- نَهَى عَنِ الدِّيَاجِ وَالْحَرِيرِ وَالْاِسْتَبْرَقِ. صَح

9350. Saf ipek, normal ipek ve kalın atlastan yapılmış giysilerin giyilmesi nehyolundu.⁹³⁵⁰

٩٣٥١- نَهَى عَنِ الدَّبِيحَةِ أَنْ تُفْرَسَ قَبْلَ أَنْ تَمُوتَ. ض

9351. Kesilen hayvanın ölmeden önce parçalanması nehyolundu.⁹³⁵¹

٩٣٥٢- نَهَى عَنِ الرُّقَى وَالتَّمَائِمِ وَالتَّوَلَةِ. صَح

9352. Büyü yapmak, nazarlık takmak ve muska yazmak yasaklandı.⁹³⁵²

٩٣٥٣- نَهَى عَنِ الرُّكُوبِ عَلَى جُلُودِ النَّمَارِ. صَح

9353. Kaplan derisinden yapılan hayvan eyeri üzerine binmek nehyedildi.⁹³⁵³

٩٣٥٤- نَهَى عَنِ الزُّورِ. صَح

9354. Saça başka bir şey eklenmesi yasaklandı.⁹³⁵⁴

٩٣٥٥- نَهَى عَنِ السَّدْلِ فِي الصَّلَاةِ وَأَنْ يُعْطِيَ الرَّجُلُ فَاةً. صَح

9355. Kişinin namazda elbisesini salması ve ağzını kapaması nehyolundu.⁹³⁵⁵

⁹³⁴⁸ Ahmed, IV, 86; Hâkim, IV, 283; İbni Adî, IV, 1433.

⁹³⁴⁹ Ahmed, II, 305; Hâkim, IV, 410; Beyhakî, X, 5.

⁹³⁵⁰ İbni Ebî Şeybe, VIII, 158.

⁹³⁵¹ Beyhakî, IX, 280.

⁹³⁵² İbni Ebî Şeybe, VII, 393; Tahâvî, IV, 328; Hâkim, IV, 217; Beyhakî, IX, 349.

⁹³⁵³ Taberânî, XIX, 355.

⁹³⁵⁴ Ahmed, II, 295; Taberânî, XIX, 320.

⁹³⁵⁵ Ahmed, II, 295, 341; İbni Adî, II, 730.

٩٣٥٦- نَهَى عَنِ السَّوَاكِ بِعُودِ الرَّيْحَانِ وَقَالَ إِنَّهُ يُحَرِّكُ عِرْقَ الْجَدَامِ. ض

9356. Reyhan dalı ile misvaklanmayı yasakladı ve; "O cüzam damarlarını harekete geçirir" buyuruldu.⁹³⁵⁶

٩٣٥٧- نَهَى عَنِ السُّومِ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَعَنْ ذُبْحِ ذَوَاتِ الدَّرِّ. صَح

9357. Güneş doğmadan bir malın fiyatının sorulması ve süt veren bir hayvanın kesilmesi nehyolundu.⁹³⁵⁷

٩٣٥٨- نَهَى عَنِ الشَّرْبِ قَائِمًا وَالْأَكْلِ قَائِمًا. ح

9358. Ayakta yiyip içmek yasaklandı.⁹³⁵⁸

٩٣٥٩- نَهَى عَنِ الشَّرْبِ مِنْ فِي السَّقَاءِ. صَح

9359. Tulumun ağzından su içmek nehyedildi.⁹³⁵⁹

٩٣٦٠- نَهَى عَنِ الشَّرْبِ مِنْ فِي السَّقَاءِ وَعَنْ رُكُوبِ الْجَلَالَةِ وَالْمُجْتَمَةِ. صَح

9360. Tulumun ağzından su içmek, pislik yiyen hayvana binmek ve canlı hayvanı hedef yapmak yasaklandı.⁹³⁶⁰

٩٣٦١- نَهَى عَنِ الشَّرْبِ مِنْ ثُلْمَةِ الْقَدَحِ وَأَنْ يُنْفَخَ فِي الشَّرَابِ. صَح

9361. Bardağın kırık yerinden su içilmesi ve içecek şeyin içine üflenmesi nehyolundu.⁹³⁶¹

٩٣٦٢- نَهَى عَنِ الشَّرْبِ فِي آيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِصَّةِ وَنَهَى عَنِ لُبْسِ الذَّهَبِ وَالْحَرِيرِ

وَنَهَى عَنِ جُلُودِ الثَّمُورِ أَنْ يُرَكَّبَ عَلَيْهَا وَنَهَى عَنِ الْمُتَعَةِ وَنَهَى عَنِ تَشْيِيدِ الْبِنَاءِ. صَح

9362. Altınla gümüş kaplardan bir şey içilmesi, altınla ipek giyilmesi, kaplan postlarının binek örtüsü olarak kullanılması, müta nikahıyla evlenilmesi ve ihtiyaçtan fazla yüksek binalar yapılması yasaklandı.⁹³⁶²

⁹³⁵⁶ İbni Ebî Şeybe, IX, 80.

⁹³⁵⁷ İbni Adî, III, 995.

⁹³⁵⁸ İbni Ebî Şeybe, VIII, 18; Ahmed, III, 182; Tahâvî, Müşkül, III, 18.

⁹³⁵⁹ Ahmed, I, 353; Habib, I, 75.

⁹³⁶⁰ İbni Ebî Şeybe, VI, 20; Ahmed, I, 293; Tahâvî, IV, 276.

⁹³⁶¹ Ahmed, III, 80; Beğavî, XI, 373.

⁹³⁶² Tahâvî, IV, 246; Taberânî, XIX, 353; Hatîb, X, 200.

٩٣٦٣-نَهَى عَنِ الشَّرَاءِ وَالْبَيْعِ فِي الْمَسْجِدِ وَأَنْ تُنْشَدَ فِيهِ صَالَةٌ وَأَنْ يُنْشَدَ فِيهِ شِعْرٌ وَنَهَى عَنِ التَّحَلِّيِّ قَبْلَ الصَّلَاةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. ح

9363. Mescidlerde alışveriş yapmak, kayıp duyurusunda bulunmak, şiir okumak, cuma günü namaz öncesi halka halka oturmak yasaklandı.⁹³⁶³

٩٣٦٤-نَهَى عَنِ الشَّغَارِ. صَح

9364. Mehirsiz evlenme ve evlendirme yasaklandı.⁹³⁶⁴

٩٣٦٥-نَهَى عَنِ الشُّهْرَتَيْنِ رِقَّةَ الثِّيَابِ وَغِلَظَهَا وَلَيِّنَهَا وَخُشُونَتَهَا وَطُولَهَا وَقَصَرَهَا وَلَكِنَّ سَدَادَ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَاقْتِصَادَ

9365. Şöhrete sebep olan, çok ince veya çok kalın, çok yumuşak veya çok sert ya da çok uzun veya çok kısa olan elbiselerin giyilmesi yasaklandı; bunlar arasında orta olan elbiselerin giyilmesi emrolundu.⁹³⁶⁵

٩٣٦٦-نَهَى عَنِ الصَّرْفِ قَبْلَ مَوْتِهِ بِشَهْرَيْنِ. ح

9366. Vefatından iki ay önce farklı paraların birbirleriyle değiştirilmesi nehyolundu.⁹³⁶⁶

٩٣٦٧-نَهَى عَنِ الصَّمَاءِ وَالْاِخْتِبَاءِ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ. صَح

9367. Bir elbise içinde ellerin tamamen içeride kalacak ve dizleri dikip elbiseyle dolanma şeklinde oturmak yasaklandı.⁹³⁶⁷

٩٣٦٨-نَهَى عَنِ الصُّورَةِ. ح

9368. Resim yapmak nehyedildi.⁹³⁶⁸

⁹³⁶³ Ahmed, II, 178.

⁹³⁶⁴ İbri Ebî Şeybe, IV, 380; Ahmed, II, 17; Beyhakî, VII, 200.

⁹³⁶⁵ İbri Kayyım, Telbîs, s. 193.

⁹³⁶⁶ Ahmed, III, 8; Müttekî, nr. 9419.

⁹³⁶⁷ Ahmed, VI, 278; Nesâî, Kübrâ, V, 379.

⁹³⁶⁸ Ahmed, III, 335; Müttekî, nr. 30163.

٩٣٦٩-نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ عَلَى الْقُبُورِ. صَح

9369. Kabirlere doğru namaz kılmak yasaklandı.⁹³⁶⁹

٩٣٧٠-نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَبَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ. صَح

9370. Sabah namazından sonra güneş doğuncaya, ikinci namazından sonra da güneş batıncaya kadar namaz kılmak nehyolundu.⁹³⁷⁰

٩٣٧١-نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ نِصْفَ النَّهَارِ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ. ح

9371. Cuma günü dışında zeval vakti geçinceye kadar gün ortasında namaz kılmak yasaklandı.⁹³⁷¹

٩٣٧٢-نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ فِي الْحَمَامِ وَعَنِ السَّلَامِ عَلَى بَادِي الْعَوْرَةِ. ض

9372. Hamamlarda namaz kılmakla avret yeri açık olana selam vermek nehyolundu.⁹³⁷²

٩٣٧٣-نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ فِي السَّرَاوِيلِ. ض

9373. Sadece pantolanla namaz kılmak nehyedildi.⁹³⁷³

٩٣٧٤-نَهَى عَنِ الصَّحَابِ مِنَ الصَّرْطَةِ. ض

9374. Sesli yellenmelere gülmek yasaklandı.⁹³⁷⁴

٩٣٧٥-نَهَى عَنِ الطَّعَامِ الْحَارِّ حَتَّى يَبْرُدَ. ض

9375. Soğumadan sıcak yemek yemek nehyolundu.⁹³⁷⁵

٩٣٧٦-نَهَى عَنِ الْعَبِّ نَفْسًا وَاحِدًا وَقَالَ ذَلِكَ شُرْبُ الشَّيْطَانِ. ض

⁹³⁶⁹ İbni Ebî Şeybe, XIV, 240.

⁹³⁷⁰ Ahmed, II, 496; Tahâvî, I, 303.

⁹³⁷¹ İbni Abdilber, Temhîd, IV, 19.

⁹³⁷² Taberânî, XI, 27.

⁹³⁷³ Hatîb, V, 138; İbnü'l-Cevzî, İlel, II, 192.

⁹³⁷⁴ Ahmed, IV, 17.

⁹³⁷⁵ Taberânî, Evsat, VI, 209; Hâkim, IV, 132; Aclûnî, I, 27.

9376. Suyun bir nefeste içilmesi yasaklandı ve; "O şeytanın içme şeklidir" buyuruldu.⁹³⁷⁶

٩٣٧٧- نَهَى عَنِ الْغُمَرَةِ قَبْلَ الْحَجِّ. ض.

9377. Hacdan önce umre yapılması yasaklandı.⁹³⁷⁷

٩٣٧٨- نَهَى عَنِ الْغِنَاءِ وَالِاسْتِمَاعِ إِلَى الْغِنَاءِ وَعَنِ الْغِيْبَةِ وَالِاسْتِمَاعِ إِلَى الْغِيْبَةِ
وَعَنِ النَّمِيْمَةِ وَالِاسْتِمَاعِ إِلَى النَّمِيْمَةِ. ض.

9378. Şarkı söylemek, dinlemek, gıybet yapmak, gıybeti dinlemek, dedikodu yapmak ve dedikoduyu dinlemek nehyedildi.⁹³⁷⁸

٩٣٧٩- نَهَى عَنِ الْكَيِّ. صَح.

9379. Dağlanma yoluyla tedavi şekli nehyolundu.⁹³⁷⁹

٩٣٨٠- نَهَى عَنِ الْمُتَعَةِ. صَح.

9380. Müta nikahından nehyedildi.⁹³⁸⁰

٩٣٨١- نَهَى عَنِ الْمُثَلَّةِ. صَح.

9381. Savaşlarda ölen kişilerin organlarının kesilmesi yasaklandı.⁹³⁸¹

٩٣٨٢- نَهَى عَنِ الْمَجْرِ. ض.

9382. Hayvanın karnındaki yavrunun satışı nehyolundu.⁹³⁸²

٩٣٨٣- نَهَى عَنِ الْمُحَاقَلَةِ وَالْمُخَاصَرَةِ وَالْمَلَامَسَةِ وَالْمُنَابَذَةِ وَالْمُزَابَنَةِ. ض.

9383. Başaktaki buğdaylar, olgunlaşmamış ürünler, sadece dokunmak suretiyle dürülmüş giysiler, kontrol edilmeden atma yoluyla yapılan alış-verişler ve ölçmeden kabala usulüyle yapılan satışlar yasaklandı.⁹³⁸³

⁹³⁷⁶ Taberânî, XI, 166; Beyhakî, Şuab, V, 116.

⁹³⁷⁷ Beğavî, VII, 9; İbnî Kesir, Bidâye, V, 142.

⁹³⁷⁸ Hatîb, VIII, 226.

⁹³⁷⁹ Ahmed, IV, 156; Taberânî, XVII, 338; Hâkim, IV, 213.

⁹³⁸⁰ Ahmed, III, 404; Dârekutnî, III, 259; Taberânî, XIX, 353.

⁹³⁸¹ Ahmed, IV, 246; Taberânî, XII, 403; Müttekî, nr. 11068.

⁹³⁸² Beğavî, VIII, 138; Herevî, I, 206.

⁹³⁸³ Tahâvî, IV, 29; Taberânî, XI, 299; Beyhakî, VI, 132.

٩٣٨٤- نَهَى عَنِ الْمُخَابَرَةِ. صَح

9384. Tarlada çıkan ürünün bir kısmı karşılığında çalışma yasaklandı.⁹³⁸⁴

٩٣٨٥- نَهَى عَنِ الْمَرَاثِي. صَح

9385. Ölü ardından ağıt yakılması nehyolundu.⁹³⁸⁵

٩٣٨٦- نَهَى عَنِ الْمُرَابَنَةِ. صَح

9386. Ölçmeden göz kararıyla satış yapılması yasaklandı.⁹³⁸⁶

٩٣٨٧- نَهَى عَنِ الْمُرَابَنَةِ وَالْمُحَافَلَةِ. صَح

9387. Ölçülmeyen malla, başağında olan ekinin satışı nehyolundu.⁹³⁸⁷

٩٣٨٨- نَهَى عَنِ الْمُرَاغَةِ. صَح

9388. Müzaraa usulüyle çalışma nehyedildi.⁹³⁸⁸

٩٣٨٩- نَهَى عَنِ الْمُرَايَدَةِ. صَح

9389. Malın fiyatının artırılması yasaklandı.⁹³⁸⁹

٩٣٩٠- نَهَى عَنِ الْمُقَدِّمِ

9390. Kırmızı renki elbiselerin giyilmesi nehyolundu.⁹³⁹⁰

٩٣٩١- نَهَى عَنِ الْمَنَابَذَةِ وَعَنِ الْمَلَامَسَةِ. صَح

9391. Malın atma ve dokunma usulüyle satışı yasaklandı.⁹³⁹¹

٩٣٩٢- نَهَى عَنِ الْمَوْاقَعَةِ قَبْلَ الْمَلَاعَبَةِ. صَح

9392. Kişinin eşiyle sevişmeden önce ilişkiye girmesi nehyolundu.⁹³⁹²

⁹³⁸⁴ Nesâî, Büyü 19; Ahmed, III, 360; Tahâvî, IV, 105.

⁹³⁸⁵ Ahmed, IV, 356; İbni Adî, I, 215.

⁹³⁸⁶ İbni Ebî Şeybe, VII, 132; Ahmed, II, 5; Beyhakî, V, 301.

⁹³⁸⁷ Ahmed, III, 6; Tahâvî, IV, 106.

⁹³⁸⁸ İbni Ebî Şeybe, VI, 349; Ahmed, IV, 33; Tahâvî, IV, 105; Hatîb, I, 357.

⁹³⁸⁹ Suyûtî, Sağîr, nr. 9389.

⁹³⁹⁰ Taberânî, II, 95.

⁹³⁹¹ Ahmed, II, 379; Beyhakî, V, 343; Beğavî, VIII, 129.

⁹³⁹² Hatîb, XIII, 221.

٩٣٩٣- نَهَى عَنِ الْمَيَاثِرِ الْحُمْرِ وَالْقَسِيِّ. صَح

9393. Hayvan eyerinin altına kırmızı çul konulması, ipek karışımı elbisele giyilmesi nehyolundu.⁹³⁹³

٩٣٩٤- نَهَى عَنِ الْمِثْرَةِ الْأَرْجَوَانِ. ح

9394. Hayvan eyerinin altına kırmızı çul konulması yasaklandı.⁹³⁹⁴

٩٣٩٥- نَهَى عَنِ النَّجْشِ. صَح

9395. Mal fiyatının artırılması nehyolundu.⁹³⁹⁵

٩٣٩٦- نَهَى عَنِ النَّذْرِ. صَح

9396. Adak adanması yasaklandı.⁹³⁹⁶

٩٣٩٧- نَهَى عَنِ النَّعْيِ

9397. Ölü ardından çığlıklarla ağlanulması nehyolundu.⁹³⁹⁷

٩٣٩٨- نَهَى عَنِ النَّفْخِ فِي الشَّرَابِ. ح

9398. İçilecek şeylere üflenmesi yasaklandı.⁹³⁹⁸

٩٣٩٩- نَهَى عَنِ النَّفْخِ فِي الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ. صَح

9399. Yemeklere ve içeceklere üflenmesi nehyedildi.⁹³⁹⁹

٩٤٠٠- نَهَى عَنِ النَّفْخِ فِي السُّجُودِ وَعَنِ النَّفْخِ فِي الشَّرَابِ. ح

9400. Secde yerindeki tozlarla kap içindeki içeceklere üflenmesi yasaklandı.⁹⁴⁰⁰

⁹³⁹³ Ahmed, II, 100; Tahâvî, Müşkil, IV, 263.

⁹³⁹⁴ Tahâvî, Müşkil, IV, 263.

⁹³⁹⁵ Ahmed, II, 63; Beğavî, VIII, 121.

⁹³⁹⁶ Tahâvî, Müşkil, I, 362.

⁹³⁹⁷ İbni Ebî Şeybe, III, 275; Ahmed, V, 385.

⁹³⁹⁸ İbni Ebî Şeybe, VIII, 32; Beğavî, XI, 372; Heysemî, II, 83.

⁹³⁹⁹ İbni Ebî Şeybe, VIII, 32; Ahmed, I, 309; Heysemî, V, 20; İbni Arrâk, II, 258.

⁹⁴⁰⁰ Heysemî, V, 20.

٩٤٠١- نَهَى عَنِ التَّهْنِي وَالْمَثَلَةِ. صَح

9401. Yağma yapılması ve kişinin organlarının kesilmesi nehyolundu.⁹⁴⁰¹

٩٤٠٢- نَهَى عَنِ التَّهْبَةِ وَالْخَلِيسَةِ. ح

9402. Yağma yapılması ve ölü hayvan eti yenilmesi nehyedildi.⁹⁴⁰²

٩٤٠٣- نَهَى عَنِ النَّوْحِ وَالشَّعْرِ وَالتَّصَاوِيرِ وَجُلُودِ السَّبَاعِ وَالتَّبْرِجِ وَالْغِنَاءِ وَالذَّهَبِ
وَالخَزِّ وَالْخَرِيرِ. ح

9403. Ölüye ağıt yakma, şiirle uğraşma, resim yapma, vahşi hayvan postu kullanma, giysi olarak açılıp saçılma, şarkı söyleme, erkekler tarafından altın, atlas ve ipek kullanma yasaklandı.⁹⁴⁰³

٩٤٠٤- نَهَى عَنِ النَّوْمِ قَبْلَ الْعِشَاءِ وَعَنِ الْحَدِيثِ بَعْدَهَا. ح

9404. Yatsıdan önce uyuma ile yatsıdan sonra gereksiz konuşma nehyedildi.⁹⁴⁰⁴

٩٤٠٥- نَهَى عَنِ النَّيَاحَةِ. صَح

9405. Ölü ardından yüksek sesle ağlama yasaklandı.⁹⁴⁰⁵

٩٤٠٦- نَهَى عَنِ الْوَحْدَةِ أَنْ يَبِيتَ الرَّجُلُ وَحْدَهُ. ح

9406. Kişinin yalnız olarak gecelemesi nehyedildi.⁹⁴⁰⁶

٩٤٠٧- نَهَى عَنِ الْوَسْمِ فِي الْوَجْهِ وَالضَّرْبِ فِي الْوَجْهِ. صَح

9407. Hayvanların yüzlerinin ateşle damgalanması ve yüzlerine vurulması yasaklandı.⁹⁴⁰⁷

⁹⁴⁰¹ Ahmed, IV, 207; Heysemî, VI, 249.

⁹⁴⁰² İbni Ebî Şeybe, VII, 57; Ahmed, III, 335; Beyhakî, VI, 324.

⁹⁴⁰³ Taberânî, X, 113; İbni Adî, II, 727; Heysemî, III, 14.

⁹⁴⁰⁴ İbni Ebî Şeybe, III, 280; Ahmed, IV, 423.

⁹⁴⁰⁵ Taberânî, X, 113; İbni Adî, II, 727; Heysemî, III, 14.

⁹⁴⁰⁶ Ahmed, II, 92; Heysemî, VIII, 104.

⁹⁴⁰⁷ Ahmed, III, 378; Beyhakî, V, 255; Heysemî, VIII, 109.

٩٤٠٨-نَهَى عَنِ الْوُثْمِ. صَح

9408. Dövmeye yaptırtma nehyolundu.⁹⁴⁰⁸

٩٤٠٩-نَهَى عَنِ الْوِصَالِ. صَح

9409. Peşpeşe oruç tutma nehyedildi.⁹⁴⁰⁹

٩٤١٠-نَهَى عَنِ إِجَابَةِ طَعَامِ الْفَاسِقِينَ. ض

9410. Fasıkların yemeğine icabet etme yasaklandı.⁹⁴¹⁰

٩٤١١-نَهَى عَنِ اخْتِنَاسِ الْأَسْقِيَةِ. صَح

9411. Tulumun ağzının dışa kıvrılarak oradan su içilmesi nehyolundu.⁹⁴¹¹

٩٤١٢-نَهَى عَنِ اسْتِنْجَارِ الْأَجِيرِ حَتَّى يُبَيَّنَ لَهُ أَجْرُهُ. ح

9412. Ücreti bildirilmeden işçi tutulması yasaklandı.⁹⁴¹²

٩٤١٣-نَهَى عَنِ أَكْلِ الثُّومِ. صَح

9413. Sarımsak yeme nehyedildi.⁹⁴¹³

٩٤١٤-نَهَى عَنِ أَكْلِ الْبَصَلِ. صَح

9414. Soğan yemek nehyolundu.⁹⁴¹⁴

٩٤١٥-نَهَى عَنِ أَكْلِ الْبَصَلِ وَالْكُرَّاثِ وَالثُّومِ. ح

9415. Soğan, pırasa ve sarımsak yemek nehyedildi.⁹⁴¹⁵

٩٤١٦-نَهَى عَنِ أَكْلِ الْهَرَّةِ وَعَنْ أَكْلِ ثَمَنِهَا. صَح

⁹⁴⁰⁸ Taberânî, X, 92.

⁹⁴⁰⁹ Ahmed, III, 96; Beyhakî, IV, 282.

⁹⁴¹⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 9410.

⁹⁴¹¹ Suyûtî, Sağır, nr. 9411.

⁹⁴¹² Ahmed, III, 59, 68, 71.

⁹⁴¹³ Beğavî, II, 388.

⁹⁴¹⁴ Müslim, Mesâcid, 73; Ebû Dâvûd, Etme 41; Beğavî, II, 388.

⁹⁴¹⁵ Ebû Dâvûd, Etme 41; Beğavî, II, 388.

9416. Kedi eti yenilmesi ile satışının yapılması yasaklandı.⁹⁴¹⁶

٩٤١٧- نَهَى عَنْ أَكْلِ الضَّبِّ. ض

9417. Keler yemek nehyedildi.⁹⁴¹⁷

٩٤١٨- نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ.

9418. Azı dişi olan yırtıcı hayvanların yenilmesi yasaklandı.⁹⁴¹⁸

٩٤١٩- نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ وَعَنْ أَكْلِ ذِي مِخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ. صَح

9419. Azı dişi olan yırtıcı hayvanlarla, pençeleriyle avlanan kuş etlerinin yenilmesi nehyolundu.⁹⁴¹⁹

٩٤٢٠- نَهَى عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْخُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ. صَح

9420. Ehli eşek etlerinin yenilmesi yasaklandı.⁹⁴²⁰

٩٤٢١- نَهَى عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْخَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْحَمِيرِ وَكُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ. ح

9421. At, katır, eşek ve azı dişi olan yırtıcı hayvan etlerinin yenilmesi nehyedildi.⁹⁴²¹

٩٤٢٢- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْجَلَالَةِ وَالْبَانِيهَا. صَح

9422. Pislik yiyen hayvanların etleriyle sütleri yasaklandı.⁹⁴²²

٩٤٢٣- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْمُجْتَمَةِ وَهِيَ الَّتِي تُصَبَّرُ بِالنَّبْلِ. ح

9423. Hedef yapılarak okla öldürülen hayvanın yenilmesi nehyolundu.⁹⁴²³

⁹⁴¹⁶ Hâkim, II, 34; Beyhakî, IX, 317.

⁹⁴¹⁷ Hatîb, XII, 318; Müttekî, nr. 18214.

⁹⁴¹⁸ Şâfiî, I, 236; Beyhakî, IX, 315.

⁹⁴¹⁹ Ahmed, IV, 89.

⁹⁴²⁰ Ahmed, III, 121; İbni Hibbân, XII, 79.

⁹⁴²¹ Taberânî, IV, 110.

⁹⁴²² Beyhakî, IX, 333.

⁹⁴²³ Ahmed, IV, 194.

٩٤٢٤- نَهَى عَنْ أَكْلِ الطَّعَامِ الْحَارِّ حَتَّى يُمَكِّنَ. ح

9424. Soğuyuncaya kadar sıcak yemek yenilmesi nehyedildi.⁹⁴²⁴

٩٤٢٥- نَهَى عَنْ أَكْلِ الرَّخْمَةِ. ض

9425. Kartal eti yenilmesi yasaklandı.⁹⁴²⁵

٩٤٢٦- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرَةِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا وَعَنْ النَّخْلِ حَتَّى تَرْهُو. صَح

9426. Meyvelerin olgunlaştığı, hurmaların da kızardığı belli olmadan satılmaları nehyolundu.⁹⁴²⁶

٩٤٢٧- نَهَى عَنْ بَيْعِ ضِرَابِ الْجَمَلِ وَعَنْ بَيْعِ الْمَاءِ وَالْأَرْضِ لِتُخْرَثَ. صَح

9427. Devenin para karşılığı çiftleştirilmesi, suyun satılması ve tarlaların ekilmek üzere kiraya verilmesi nehyedildi.⁹⁴²⁷

٩٤٢٨- نَهَى عَنْ بَيْعِ فَضْلِ الْمَاءِ. صَح

9428. Suyun fazlasının satılması yasaklandı.⁹⁴²⁸

٩٤٢٩- نَهَى عَنْ بَيْعِ الذَّهَبِ بِالْوَرِقِ دَيْنًا. صَح

9429. Altının gümüş karşılığı borca satılması nehyolundu.⁹⁴²⁹

٩٤٣٠- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَيَوَانِ بِالْحَيَوَانِ نَسِيئَةً. صَح

9430. Hayvanın hayvan karşılığında veresiye olarak satılması yasaklandı.⁹⁴³⁰

٩٤٣١- نَهَى عَنْ بَيْعِ السَّلَاحِ فِي الْفِتْنَةِ. ض

9431. Fitne zamanlarında silah satışı nehyolundu.⁹⁴³¹

⁹⁴²⁴ Taberânî, Evsat, VI, 209; Hâkim, IV, 132.

⁹⁴²⁵ İbni Adî, II, 924, 925.

⁹⁴²⁶ Taberânî, XII, 396.

⁹⁴²⁷ Mütteki, nr. 9902.

⁹⁴²⁸ Ahmed, II, 494; Heysemî, IV, 125.

⁹⁴²⁹ Ahmed, IV, 20; İbni Abdilber, VI, 285.

⁹⁴³⁰ Ahmed, V, 12.

⁹⁴³¹ Deylemî, III, 307; İbni Asâkir, LII, 391

٩٤٣٢-نَهَى عَنْ بَيْعِ السَّنِينِ. صح

9432. Birkaç sene sonra olacak ürünlerin önceden satışı yasaklandı.⁹⁴³²

٩٤٣٣-نَهَى عَنْ بَيْعِ التَّمْرِ حَتَّى يَطِيبَ. صح

9433. Meyvelerin olgunlaşmadan satılması nehyedildi.⁹⁴³³

٩٤٣٤-نَهَى عَنْ بَيْعِ الصُّبْرَةِ مِنَ التَّمْرِ لَا يُغْلَمُ مَكِيلُهَا بِالْكَيْلِ الْمُسَمَّى مِنَ التَّمْرِ. صح

9434. Miktarı bilinmeyen hurmanın miktarı bilinen hurmayla satışı yasaklandı.⁹⁴³⁴

٩٤٣٥-نَهَى عَنْ بَيْعِ الْكَالِيِّ بِالْكَالِيِّ. صح

9435. Veresiye karşılığı veresiye başka bir şeyin satılması nehyedildi.⁹⁴³⁵

٩٤٣٦-نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبْلِ الْحَبْلَةِ. صح

9436. Doğacak yavrunun doğuracağı hayvanın satılması yasaklandı.⁹⁴³⁶

٩٤٣٧-نَهَى عَنْ بَيْعِ التَّمْرِ بِالتَّمْرِ. صح

9437. Yaş hurmanın kuru hurmayla satışı nehyedildi.⁹⁴³⁷

٩٤٣٨-نَهَى عَنْ بَيْعِ الْوَلَاءِ وَعَنْ هَبْتِهِ. صح

9438. Vela hakkının satılması ve hibe edilmesi yasaklandı.⁹⁴³⁸

٩٤٣٩-نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَصَاةِ وَعَنْ بَيْعِ الْغَرْرِ. صح

9439. Çakıl atışı şekliyle yapılan satış ile ne olduğu bilinmeyen malın satışı yasaklandı.⁹⁴³⁹

⁹⁴³² Ahmed, III, 309; Tahâvî, IV, 25.

⁹⁴³³ Ahmed, III, 312, 323.

⁹⁴³⁴ Hâkim, II, 38; Beyhakî, V, 291, 308.

⁹⁴³⁵ Dârekutnî, III, 71; Tahâvî, IV, 21; Herevî, I, 20.

⁹⁴³⁶ Ahmed, I, 56; Ebû Nuaym, VI, 352; Hatîb, XIV, 132.

⁹⁴³⁷ Ahmed, II, 8; Beyhakî, V, 299.

⁹⁴³⁸ İbri Ebî Şeybe, VI, 121; İbri Adî, I, 89; Taberânî, XII, 448.

⁹⁴³⁹ Ahmed, II, 436; Beğavî, VIII, 131.

٩٤٤٠- نَهَى عَنْ بَيْعِ النَّخْلِ حَتَّى يَزْهَوْ وَعَنِ السُّبُّلِ حَتَّى يَبْيَضَ وَتَأْمَنَ الْعَاهَةُ. صح

9440. Hurmaların kızarmadan, ürünlerin olgunlaşıp doğal afetlerden kurtulmadan satılması nehyolundu.⁹⁴⁴⁰

٩٤٤١- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى يَبْدُوَ صِلَاحُهَا وَتَأْمَنَ الْعَاهَةُ. صح

9441. Meyvelerin doğal afetlerden kurtulmadan satışları yasaklandı.⁹⁴⁴¹

٩٤٤٢- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ بِالثَّمَرِ كَيْلًا وَعَنْ بَيْعِ الْعَبِّ بِالزَّرِيبِ كَيْلًا وَعَنْ بَيْعِ الزَّرْعِ بِالْحِنْطَةِ كَيْلًا. صح

9442. Yaş hurmanın kuru hurmayla, yaş üzümün kuru üzümle, ekinin de buğdayla ölçülerek satılması nehyolundu.⁹⁴⁴²

٩٤٤٣- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمُضْطَرِّ وَبَيْعِ الْغَرْرِ وَبَيْعِ الثَّمَرَةِ قَبْلَ أَنْ تُدْرِكَ. صح

9443. Zorda kalanın malının satışı, bilinmeyen malın satışı ile henüz yetişmeyen ürünün satışı yasaklandı.⁹⁴⁴³

٩٤٤٤- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْغُرَبَانِ.

9444. Kaporalı satış nehyolundu.⁹⁴⁴⁴

٩٤٤٥- نَهَى عَنْ بَيْعِ الشَّاةِ بِاللَّحْمِ. صح

9445. Koyunun et karşılığında satılması yasaklandı.⁹⁴⁴⁵

٩٤٤٦- نَهَى عَنْ بَيْعِ اللَّحْمِ بِالْحَيَوَانِ. صح

9446. Etin hayvan karşılığında satılması nehyolundu.⁹⁴⁴⁶

⁹⁴⁴⁰ Ahmed, II, 5.

⁹⁴⁴¹ Tahâvî, IV, 23, 28.

⁹⁴⁴² Beyhakî, V, 301, 304.

⁹⁴⁴³ Beğavî, VIII, 132.

⁹⁴⁴⁴ Ahmed, II, 183; İbni Adî, IV, 1471; Beğavî, VIII, 135.

⁹⁴⁴⁵ Tahâvî, IV, 18.

⁹⁴⁴⁶ Dârekutnî, III, 71; Heysemî, IV, 105.

٩٤٤٧- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمَضَامِينِ وَالْمَلَأَقِيحِ وَحَبْلِ الْحَبْلَةِ. صَح

9447. Hayvanın karnındaki ceninin, erkek hayvan dölünün ve doğacak yavrunun doğuracağı hayvanın satılması nehyolundu.⁹⁴⁴⁷

٩٤٤٨- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا وَتَأْمَنَ الْعَاهَةُ.

9448. Meyvelerin olgunlaşıp doğal afetlerden kurtulmadan satılması nehyolundu.⁹⁴⁴⁸

٩٤٤٩- نَهَى عَنْ بَيْعِ الطَّعَامِ حَتَّى يَجْزِيَ فِيهِ الصَّاعَانِ فَيَكُونَ لِصَاحِبِهِ الزِّيَادَةُ وَعَلَيْهِ النُّقْصَانُ. صَح

9449. Alıcı ve satıcının ölçmeden, fazlalık ve eksiklik mal sahibine ait olmadan yapılacak satışlar nehyolundu.⁹⁴⁴⁹

٩٤٥٠- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمُخْفَلَاتِ. صَح

9450. Hayvanın memesinde sütün biriktirilerek satışı nehyedildi.⁹⁴⁵⁰

٩٤٥١- نَهَى عَنْ بَيْعَتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ. صَح

9451. Aynı anda iki satış, satın alandan bir şey satması şartıyla yapılan alışveriş yasaklandı.⁹⁴⁵¹

٩٤٥٢- نَهَى أَنْ تَلْقَى الْيُوعَ. صَح

9452. Malın pazara gelmeden alınıp satılması nehyolundu.⁹⁴⁵²

٩٤٥٣- نَهَى عَنْ تَلْقَى الْجَلْبِ. ح

9453. Malın pazara gelmeden yolda karşılanıp satın alınması yasaklandı.⁹⁴⁵³

⁹⁴⁴⁷ Taberânî, XI, 230; Heysemî, IV, 104.

⁹⁴⁴⁸ Tahâvî, IV, 23, 28.

⁹⁴⁴⁹ İbni Ebî Şeybe, VII, 197; Dârekutnî, III, 8; Beyhakî, V, 316.

⁹⁴⁵⁰ Herevî, II, 242.

⁹⁴⁵¹ Ahmed, II, 174; Ebû Nuaym, I, 17; Beğavî, VIII, 142.

⁹⁴⁵² İbni Ebî Şeybe, IX, 399; Ahmed, I, 430.

٩٤٥٤- نَهَى عَنْ تَمَنِ الْكَلْبِ وَعَنْ تَمَنِ السَّنُورِ. صح

9454. Köpeklerle kedi satış ücretleri yasaklandı.⁹⁴⁵⁴

٩٤٥٥- نَهَى عَنْ تَمَنِ الْكَلْبِ إِلَّا الْكَلْبَ الْمُعَلَّمِ. صح

9455. Eğitilmiş köpekler dışında köpek satışı yasaklandı.⁹⁴⁵⁵

٩٤٥٦- نَهَى عَنْ تَمَنِ الْكَلْبِ إِلَّا كَلْبَ الصَّيْدِ.

9456. Av köpeği dışında köpek ücretinden nehyedildi.⁹⁴⁵⁶

٩٤٥٧- نَهَى عَنْ تَمَنِ الْكَلْبِ وَتَمَنِ الدِّمِّ وَكَسْبِ الْبَغِيِّ. صح

9457. Köpek satışı, kan aldırma ve fahişelik ücreti yasaklandı.⁹⁴⁵⁷

٩٤٥٨- نَهَى عَنْ تَمَنِ الْكَلْبِ وَتَمَنِ الْخِنْزِيرِ وَتَمَنِ الْخَمْرِ وَعَنْ مَهْرِ الْبَغِيِّ وَعَنْ عَسْبِ الْفَخْلِ. صح

9458. Köpek, domuz, içki, fahişelik ve damızlık hayvan ücretlerinin alınması yasaklandı.⁹⁴⁵⁸

٩٤٥٩- نَهَى عَنْ تَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ وَخُلُوانِ الْكَاهِنِ. صح

9459. Köpek satışı, fahişelik bedeli ve kahin ücreti almak yasaklandı.⁹⁴⁵⁹

٩٤٦٠- نَهَى عَنْ جَلْدِ الْحَدِّ فِي الْمَسَاجِدِ. ض

9460. Mescidlerde had cezalarının uygulanması yasaklandı.⁹⁴⁶⁰

٩٤٦١- نَهَى عَنْ جُلُودِ السَّبَاعِ. صح

⁹⁴⁵³ İbni Adî, V, 1919.

⁹⁴⁵⁴ Ahmed, III, 317; Tahâvî, IV, 52; a.mlf, III, 273.

⁹⁴⁵⁵ Hâkim, II, 34; Beyhakî, VI, 6.

⁹⁴⁵⁶ Ahmed, II, 332.

⁹⁴⁵⁷ Hatîb, VII, 369.

⁹⁴⁵⁸ Buhârî, Kebîr, VII, 115; Heysemî, IV, 91.

⁹⁴⁵⁹ Hâkim, II, 33; Heysemî, IV, 87.

⁹⁴⁶⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 9640.

9461. Yırtıcı hayvan derisinden yapılan hayvan eyerine binme nehyedildi.⁹⁴⁶¹

٩٤٦٢-نَهَى عَنْ خَلْقِ الْقَفَا إِلَّا عِنْدَ الْحِجَامَةِ. ض

9462. Kan aldırma dışında başın arka tarafının traş edilmesi nehyolundu.⁹⁴⁶²

٩٤٦٣-نَهَى عَنْ خَاتَمِ الذَّهَبِ. صَح

9463. Erkeklerin altın yüzük kullanması yasaklandı.⁹⁴⁶³

٩٤٦٤-نَهَى عَنْ خَاتَمِ الذَّهَبِ وَعَنْ خَاتَمِ الْحَدِيدِ. ض

9464. Altınla demir yüzük kullanılması yasaklandı.⁹⁴⁶⁴

٩٤٦٥-نَهَى عَنْ خِصَاءِ الْخَيْلِ وَالْبَهَائِمِ. ض

9465. Atların ve diğer hayvanların kısırlaştırılması yasaklandı.⁹⁴⁶⁵

٩٤٦٦-نَهَى عَنْ ذَبَائِحِ الْجِنَّ.

9466. Cinlerin kestiği hayvanların yenilmesi yasaklandı.⁹⁴⁶⁶

٩٤٦٧-نَهَى عَنْ ذَبِيحَةِ نَصَارَى الْعَرَبِ. ض

9467. Hristiyan Arapların kestiği hayvanların yenilmesi nehyedildi.⁹⁴⁶⁷

٩٤٦٨-نَهَى عَنْ ذَبِيحَةِ الْمَجُوسِيِّ وَصَيْدِ كَلْبِهِ وَطَائِرِهِ. ض

9468. Mecusilerin kestiği, av köpekleriyle av kuşlarının yakaladığı hayvanların yenilmesi yasaklandı.⁹⁴⁶⁸

⁹⁴⁶¹ Ahmed, V, 74; Hâkim, I, 144; Beyhakî, I, 21.

⁹⁴⁶² Heysemî, V, 169.

⁹⁴⁶³ İbni Ebî Şeybe, VIII, 305; Ahmed, II, 468; Hatîb, VI, 319.

⁹⁴⁶⁴ İbni Ebî Şeybe, VIII, 305; Ahmed, II, 468; Hatîb, VI, 319.

⁹⁴⁶⁵ İbni Ebî Şeybe, XII, 226; Heysemî, V, 265.

⁹⁴⁶⁶ Tahâvî, I, 513; Herevî, II, 221.

⁹⁴⁶⁷ Ebû Nuaym, VIII, 251.

⁹⁴⁶⁸ Dârekutrî, IV, 295.

٩٤٦٩- نَهَى عَنْ رُكُوبِ الثَّمُورِ. ض

9469. Yırtıcı hayvan derisinden yapılan hayvan eyerine binme nehyedildi.⁹⁴⁶⁹

٩٤٧٠- نَهَى عَنْ سَبِّ الْأَمْوَاتِ. صَح

9470. Ölülere sövülmesi yasaklandı.⁹⁴⁷⁰

٩٤٧١- نَهَى عَنْ سَلْفٍ وَبَيْعٍ وَشَرْطَيْنِ فِي بَيْعٍ وَبَيْعٍ مَا لَيْسَ عِنْدَكَ وَرَبْحٍ مَا لَمْ تَضْمَنْ. ح

9471. Borç alma karşılığı satış, iki fiyatlı satış, kişinin yanında olmayan malın satışı ile sahip olunmayan malların satışı nehyolundu.⁹⁴⁷¹

٩٤٧٢- نَهَى عَنْ شَرِيطَةِ الشَّيْطَانِ. ح

9472. Şeytan kurbanı şeklinde kesilen hayvanların yenilmesi yasaklandı.⁹⁴⁷²

٩٤٧٣- نَهَى عَنْ صَبْرِ الرُّوحِ وَخِصَاءِ الْبَهَائِمِ. ض

9473. Bir canlının hedef yapılması ve hayvanların kısırlaştırılması nehyolundu.⁹⁴⁷³

٩٤٧٤- نَهَى عَنْ صَوْمِ سِتَّةِ أَيَّامٍ مِنَ السَّنَةِ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ التَّشْرِيقِ وَيَوْمِ الْفِطْرِ وَيَوْمِ الْأَضْحَى وَيَوْمِ الْجُمُعَةِ مُخْتَصَّةً مِنَ الْأَيَّامِ. ح

9474. Yıl içinde altı gün; üç gün teşrik günleri, ramazan bayramının ilk günü, kurban bayramının ilk günü ve özel olarak günler içinde cuma günü oruç tutulması nehyedildi.⁹⁴⁷⁴

⁹⁴⁶⁹ Ahmed, IV, 99; Tahâvî, Müşkil, IV, 264.

⁹⁴⁷⁰ Ahmed, IV, 252; Ebû Nuaym, X, 395.

⁹⁴⁷¹ Ahmed, II, 205; Hâkim, III, 345; İbni Asâkir, V, 387.

⁹⁴⁷² Beyhakî, IX, 278.

⁹⁴⁷³ Beyhakî, X, 24; Heysemî, V, 265.

⁹⁴⁷⁴ İbni Adî, IV, 1480; Heysemî, III, 203.

٩٤٧٥- نَهَى عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ بِعَرَفَةَ. صَح

9475. Arefe günü Arafat'ta oruç tutma nehyedildi.⁹⁴⁷⁵

٩٤٧٦- نَهَى عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْفِطْرِ وَالنَّحْرِ. صَح

9476. Ramazan ile kurban bayram günü oruç tutulması nehyolundu.⁹⁴⁷⁶

٩٤٧٧- نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمِ قَبْلِ رَمَضَانَ وَالْأَضْحَى وَالْفِطْرِ وَأَيَّامِ التَّشْرِيقِ.

9477. Ramazandan bir gün önce, ramazan bayramı ile kurban bayramı günü ve teşrik günlerinde oruç tutulması nehyolundu.⁹⁴⁷⁷

٩٤٧٨- نَهَى عَنْ صِيَامِ رَجَبٍ كُلِّهِ. ض

9478. Receb ayının tamamının oruçla geçirilmesi yasaklandı.⁹⁴⁷⁸

٩٤٧٩- نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ. صَح

9479. Cuma günü oruç tutulması nehyedildi.⁹⁴⁷⁹

٩٤٨٠- نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمِ السَّبْتِ.

9480. Cumartesi günü oruç tutulması nehyolundu.⁹⁴⁸⁰

٩٤٨١- نَهَى عَنْ ضَرْبِ الدَّفِّ وَلَعْبِ الصَّنَجِ وَضَرْبِ الزَّمَارَةِ.

9481. Def, zil ve kaval çalınması nehyolundu.⁹⁴⁸¹

٩٤٨٢- نَهَى عَنْ طَعَامِ الْمُتَبَارِئِينَ أَنْ يُؤْكَلَ. صَح

9482. Yemekte övünmek için yarışanların yemeklerinin yenilmesi nehyolundu.⁹⁴⁸²

⁹⁴⁷⁵ Ahmed, II, 446.

⁹⁴⁷⁶ Ahmed, III, 46.

⁹⁴⁷⁷ Ahmed, III, 7.

⁹⁴⁷⁸ Taberânî, X, 348; Kârî, Esrâr, s. 461.

⁹⁴⁷⁹ Ahmed, II, 248; Tahâvî, II, 79.

⁹⁴⁸⁰ Ahmed, IV, 189.

⁹⁴⁸¹ Hatîb, XIII, 311.

⁹⁴⁸² Taberânî, XI, 340; Hâkim, IV, 129; Hatîb, III, 240.

٩٤٨٣- نَهَى عَنْ عَسْبِ الْفَخْلِ. صَح

9483. Damızlık hayvana çiftleşme karşılığı ücret alınması yasaklandı.⁹⁴⁸³

٩٤٨٤- نَهَى عَنْ عَسْبِ الْفَخْلِ وَقَفِيرِ الطَّحَّانِ. ح

9484. Damızlık hayvan için çiftleşme karşılığı ücret alınması, miktarı belli olmayan tahılın öğütülmesi yasaklandı.⁹⁴⁸⁴

٩٤٨٥- نَهَى عَنْ عَشْرِ الْوَشْرِ وَالْوَشْمِ وَالتَّتْفِ وَمُكَامَعَةِ الرَّجُلِ الرَّجُلَ بِغَيْرِ شِعَارٍ وَمُكَامَعَةِ الْمَرْأَةِ الْمَرْأَةَ بِغَيْرِ شِعَارٍ وَأَنْ يَجْعَلَ الرَّجُلُ فِي أَسْفَلِ ثِيَابِهِ حَرِيرًا مِثْلَ الْأَعَاجِمِ وَأَنْ يَجْعَلَ عَلَى مَنْكَبِيهِ حَرِيرًا مِثْلَ الْأَعَاجِمِ وَعَنِ الثُّهْبَى وَرُكُوبِ الثُّمُورِ وَلُبْسِ الْخَاتَمِ إِلَّا لِذِي سُلْطَانٍ. ح

9485. On şey; dişleri inceltmek, dövme yaptırmak, yüzlerdeki kılları yolmak, aynı örtü altına erkek erkeğe, kadın kadına yatmak, acemlerin yaptığı gibi elbise altına ipek giymek, yine onların yaptığı gibi elbise-lerin kollarını ipekle süslemek, talan yapmak, vahşi hayvanların postla-rını eyer olarak kullanmak ve mühür için kullanılan yüzüğü takmak yasaklandı.⁹⁴⁸⁵

٩٤٨٦- نَهَى عَنْ فَتْحِ التَّمْرَةِ وَقَشْرِ الرُّطْبَةِ. ض

9486. Kuru hurmarın açılması, yaş hurmarın da soyulması nehyedildi.⁹⁴⁸⁶

٩٤٨٧- نَهَى عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ. صَح

9487. Savaşlarda kadın ve çocukların öldürülmesi yasaklandı.⁹⁴⁸⁷

٩٤٨٨- نَهَى عَنْ قَتْلِ الصَّبْرِ. صَح

⁹⁴⁸³ İbni Ebî Şeybe, VII, 145; Dârekutnî, IV, 47.

⁹⁴⁸⁴ İbni Ebî Şeybe, VII, 145; Dârekutnî, IV, 47.

⁹⁴⁸⁵ Ahmed, IV, 134; Beyhakî, III, 277.

⁹⁴⁸⁶ Müttekî, nr. 41731.

⁹⁴⁸⁷ Buhârî, Kebîr, V, 310; Ahmed, II, 22; İbni Adî, III, 954.

9488. Hayvanların hedef yapılarak öldürülmesi nehyolundu.⁹⁴⁸⁸

٩٤٨٩-نَهَى عَنْ قَتْلِ أَرْبَعٍ مِنَ الدَّوَابِّ النَّمْلَةِ وَالنَّحْلَةِ وَالْهُدْهُدِ وَالصُّرْدِ. ح

9489. Karınca, arı, hüdhüd ve örümcek gibi dört hayvanın öldürülmesi yasaklandı.⁹⁴⁸⁹

٩٤٩٠-نَهَى عَنْ قَتْلِ الصُّفْدَعِ لِلدَّوَاءِ. ح

9490. Tedavi amacıyla kurbağa öldürülmesi yasaklandı.⁹⁴⁹⁰

٩٤٩١-نَهَى عَنْ قَتْلِ الصُّرْدِ وَالصُّفْدَعِ وَالنَّمْلَةِ وَالْهُدْهُدِ. ح

9491. Örümcek kuşu, karınca, arı ve hüdhüdün öldürülmesi yasaklandı.⁹⁴⁹¹

٩٤٩٢-نَهَى عَنْ قَتْلِ الْخَطَّاطِيفِ. ح

9492. Kırılancıların öldürülmesi nehyolunud.⁹⁴⁹²

٩٤٩٣-نَهَى عَنْ قَتْلِ كُلِّ ذِي رُوحٍ إِلَّا أَنْ يُؤْذِيَ. ض

9493. Zarar vermedikten sonra bir canlının öldürülmesi yasaklandı.⁹⁴⁹³

٩٤٩٤-نَهَى عَنْ قِسْمَةِ الصَّرَّارِ. ض

9494. Kocanın gün konusunda eşleri arasında adaletsizlik yapması yasaklandı.⁹⁴⁹⁴

٩٤٩٥-نَهَى عَنْ كَسْبِ الْإِمَاءِ. صَح

9495. Cariyelerin fuhuş karşılığı ücretleri nehyedildi.⁹⁴⁹⁵

⁹⁴⁸⁸ Ahmed, V, 422.

⁹⁴⁸⁹ Beyhakî, IX, 317; Beğavî, XI, 241.

⁹⁴⁹⁰ Ahmed, III, 453; Beyhakî, IX, 318; Hatîb, II, 666.

⁹⁴⁹¹ Ahmed, I, 256; Taberânî, XII, 398.

⁹⁴⁹² İbni Adî, II, 786; İbnü'l-Cevzî, I, 189.

⁹⁴⁹³ Suyûtî, Sağır, nr. 9493.

⁹⁴⁹⁴ Beyhakî, X, 134.

⁹⁴⁹⁵ Ahmed, II, 287; Taberânî, XII, 129; Hatîb, X, 433.

٩٤٩٦- نَهَى عَنْ كَسْبِ الْأَمَةِ حَتَّى يَغْلَمَ مِنْ أَيْنَ هُوَ. صَح

9496. Cariyelerin nereden kazandıkları belli olmayan gelirlerinin alınması nehyolundu.⁹⁴⁹⁶

٩٤٩٧- نَهَى عَنْ كَسْبِ الْحَجَّامِ. ح

9497. Kan alma ücreti yasaklandı.⁹⁴⁹⁷

٩٤٩٨- نَهَى عَنْ كُلِّ مُسْكِرٍ وَمُقَتِّرٍ. صَح

9498. Sarhoşluk ve uyuşukluk veren şeyler nehyedildi.⁹⁴⁹⁸

٩٤٩٩- نَهَى عَنْ لُبْسَتَيْنِ الْمَشْهُورَةِ فِي حُسْنِهَا وَالْمَشْهُورَةِ فِي قُبْحِهَا.

9499. Güzelliği ve çirkinliğiyle dikkat çeken giysilerin giyilmesi nehyolundu.⁹⁴⁹⁹

٩٥٠٠- نَهَى عَنْ لَبَنِ الْجَلَّالَةِ. صَح

9500. Pislik yiyen hayvanların sütlerinin içilmesi nehyedildi.⁹⁵⁰⁰

٩٥٠١- نَهَى عَنْ لُقْطَةِ الْحَاجِّ. صَح

9501. Hacıların kaybettikleri malların alınması yasaklandı.⁹⁵⁰¹

٩٥٠٢- نَهَى عَنْ مَحَاشِ النَّسَاءِ. ض

9502. Kadınların birbirleriyle sevişmeleri nehyedildi.⁹⁵⁰²

٩٥٠٣- نَهَى عَنْ نَتْفِ الشَّيْبِ. ح

9503. Ağaran kılların yolunması nehyolundu.⁹⁵⁰³

⁹⁴⁹⁶ Ahmed, II, 347; Heysemî, IV, 93.

⁹⁴⁹⁷ Ahmed, II, 347.

⁹⁴⁹⁸ Ahmed, IV, 273; Beyhakî, VIII, 296.

⁹⁴⁹⁹ Heysemî, V, 135.

⁹⁵⁰⁰ Ahmed, I, 226; Hâkim, II, 34; Beyhakî, IX, 334.

⁹⁵⁰¹ Müslim, Lukata 11; Ahmed, III, 499; Tahâvî, IV, 140.

⁹⁵⁰² Heysemî, IV, 299.

⁹⁵⁰³ İbni Ebî Şeybe, VIII, 489; Ahmed, II, 206.

٩٥٠٤-نَهَى عَنْ نَفْرَةِ الْغُرَابِ وَافْتِرَاشِ السَّيِّعِ وَأَنْ يُوطَّنَ الرَّجُلُ الْمَكَانَ فِي الْمَسْجِدِ كَمَا يُوطَّنُ الْبَعِيرُ.

9504. Kişinin namazda karganın gagalaınası gibi rükü ve secedeyi çabucak yapması, yırtıcı hayvanlar gibi kollarını yere yayması, devenin kendine yer edindiğı gibi mescidlerde yer edinmesi yasaklandı.⁹⁵⁰⁴

٩٥٠٥-نَهَى أَنْ يَتَّبَاهَى النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ. صَح

9505. Halkın mescidlerde birbirlerine karşı övünmeleri nehyolundu.⁹⁵⁰⁵

٩٥٠٦-نَهَى أَنْ يَبُولَ الرَّجُلُ قَائِمًا. صَح

9506. Kişinin ayakta idrar yapması yasaklandı.⁹⁵⁰⁶

٩٥٠٧-نَهَى أَنْ يَتَزَعْفَرَ الرَّجُلُ.

9507. Erkeklerin zaferan kullanması nehyedildi.⁹⁵⁰⁷

٩٥٠٨-نَهَى أَنْ تُصَبَّرَ الْبَهَائِمُ. صَح

9508. Hayvanların hedef yapılarak öldürölmesi yasaklandı.⁹⁵⁰⁸

٩٥٠٩-نَهَى أَنْ يَمْشِيَ الرَّجُلُ بَيْنَ الْبَعِيرَيْنِ يَقُودُهُمَا

9509. Kişinin iki deve arasında yürüyerek onları sürmesi nehyolundu.⁹⁵⁰⁹

٩٥١٠-نَهَى أَنْ يُصَلَّى عَلَى الْجَنَائِزِ بَيْنَ الْقُبُورِ. ض

9510. Kabir aralarında cenaze namazı kılınması yasaklandı.⁹⁵¹⁰

٩٥١١-نَهَى أَنْ يَنْتَعِلَ الرَّجُلُ وَهُوَ قَائِمٌ

⁹⁵⁰⁴ Ahmed, V, 477; Hâkim, I, 229; Beyhakî, II, 118.

⁹⁵⁰⁵ Ahmed, III, 134; İbni Huzeyme, II, 281; Ebû Yalâ, V, 184.

⁹⁵⁰⁶ İbni Adî, V, 2013; Beyhakî, I, 102.

⁹⁵⁰⁷ Ahmed, III, 101; Beyhakî, V, 36; Hatîb, VI, 230.

⁹⁵⁰⁸ Ahmed, III, 117; Tahâvî, III, 183.

⁹⁵⁰⁹ Elbârî, Zaife, nr. 374.

⁹⁵¹⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 9510.

9511. Ayakkabının ayakta giyilmesi nehyolundu.⁹⁵¹¹

٩٥١٢- نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الرَّائِدِ. صَح

9512. Kişinin durgun suya bevletmesi yasaklandı.⁹⁵¹²

٩٥١٣- نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الْجَارِي. ض

9513. Kişinin akarsuya bevletmesi nehyedildi.⁹⁵¹³

٩٥١٤- نَهَى أَنْ يُسَمَّى كَلْبًا أَوْ كَلْبِيًّا. ض

9514. Köpek veya köpekcik gibi isimler konulması nehyolundu.⁹⁵¹⁴

٩٥١٥- نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ فِي لِحَافٍ لَا يَتَوَشَّحُ بِهِ وَنَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ فِي سَرَائِلَ وَلَيْسَ عَلَيْهِ رِدَاءٌ. صَح

9515. Koltuk altlarıyla omuzları kapatmayan giysiyle namaz kılınması yasaklandığı gibi, üst giysi olmadan sadece pantolanla namaz kılınması da yasaklandı.⁹⁵¹⁵

٩٥١٦- نَهَى أَنْ يَقْعُدَ الرَّجُلُ بَيْنَ الظِّلِّ وَالشَّمْسِ. صَح

9516. Gölge ile güneş arasına oturmak yasaklandı.⁹⁵¹⁶

٩٥١٧- نَهَى أَنْ يُتَعَاطَى السِّيفُ مَسْلُولًا. صَح

9517. Kılıcın kınundan çekilmiş olarak verilmesi nehyolundu.⁹⁵¹⁷

٩٥١٨- نَهَى أَنْ يُسْتَنْجَى بِبَعْرَةٍ أَوْ عَظْمٍ. صَح

9518. Def-i hacetten sonra kığı veya kemikle temizlik yapılması nehyedildi.⁹⁵¹⁸

⁹⁵¹¹ Ukaylî, I, 218; Hatîb, V, 159.

⁹⁵¹² Ahmed, II, 288; Ukaylî, I, 242; Hatîb, IV, 252.

⁹⁵¹³ Suyûtî, Sağır, nr. 9513.

⁹⁵¹⁴ Suyûtî, Sağır, nr. 9514.

⁹⁵¹⁵ Suyûtî, Mensûr, III, 79.

⁹⁵¹⁶ İbri Ebî Şeybe, VIII, 492.

⁹⁵¹⁷ Ahmed, III, 300; Hâkim, IV, 290.

⁹⁵¹⁸ Taberânî, X, 78; Dârekutnî, I, 56; Ukaylî, IV, 301.

٩٥١٩- نَهَى أَنْ يُقَعَّدَ عَلَى الْقَبْرِ وَأَنْ يُقَصَّصَ أَوْ يُبْنَى عَلَيْهِ.

9519. Kabre oturulması, kireçlenmesi ve üzerine bina yapılması yasaklandı.⁹⁵¹⁹

٩٥٢٠- نَهَى أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا. صَح.

9520. Kişinin yolculuk dönüşü geceleyin evine gelmesi nehyedildi.⁹⁵²⁰

٩٥٢١- نَهَى أَنْ يُقْتَلَ شَيْءٌ مِنَ الدَّوَابِّ صَبْرًا.

9521. Hayvanların hedef yapılarak öldürülmesi nehyedildi.⁹⁵²¹

٩٥٢٢- نَهَى أَنْ يُكْتَبَ عَلَى الْقَبْرِ شَيْءٌ. صَح.

9522. Kabrin üzerine bir şey yazılması yasaklandı.⁹⁵²²

٩٥٢٣- نَهَى أَنْ يَضَعَ الرَّجُلُ إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى وَهُوَ مُسْتَلْقٍ عَلَى ظَهْرِهِ.

9523. Sırtüstü yatan kişinin ayak ayak üstüne atması nehyedildi.⁹⁵²³

٩٥٢٤- نَهَى أَنْ يُدْخَلَ الْمَاءُ إِلَّا بِمِنْزَرٍ. صَح.

9524. Suya peştemalsiz girilmesi yasaklandı.⁹⁵²⁴

٩٥٢٥- نَهَى أَنْ يَمَسَّ الرَّجُلُ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ وَأَنْ يَمْشِيَ فِي نَعْلِ وَاحِدَةٍ وَأَنْ يَشْتَمِلَ

الصَّمَاءَ وَأَنْ يَخْتَبِيَ فِي ثَوْبٍ لَيْسَ عَلَى فَرْجِهِ مِنْهُ شَيْءٌ. صَح.

9525. Kişinin sağ eliyle zekerine dokunması, tek ayakkabıyla yürümesi, tek parça elbiseyle tulum giyer gibi vücudunu kolları içeride kalacak şekilde sarınıp giyinmesi ve oturduğunda avret yeri açıkta kalacak şekilde tek parça elbiseyle örtünmesi yasaklandı.⁹⁵²⁵

⁹⁵¹⁹ Ahmed, III, 339.

⁹⁵²⁰ Ahmed, I, 175; Ebû Nuaym, VIII, 315; İbni Asâkir, VII, 390.

⁹⁵²¹ Ahmed, III, 318; Beyhakî, IX, 86; Beğavî, XI, 222.

⁹⁵²² Suyûtî, Sağîr, nr. 9522.

⁹⁵²³ Ahmed, III, 299.

⁹⁵²⁴ Ukaylî, I, 312; Hâkim, I, 162; İbni Adî, V, 2060.

⁹⁵²⁵ Hatîb, III, 111.

٩٥٢٦- نَهَى أَنْ يَقُومَ الْإِمَامُ فَوْقَ شَيْءٍ وَالنَّاسُ خَلْفَهُ.

9526. İmamın arkasında olan cemaatten daha yüksek bir yerde namaz kılması nehyolundu.⁹⁵²⁶

٩٥٢٧- نَهَى أَنْ يَقَامَ الرَّجُلُ مِنْ مَقْعَدِهِ وَيَجْلِسَ فِيهِ آخِرُ. صَح

9527. Bir kişinin yerinden kaldırılarak onun yerine oturulması nehyolundu.⁹⁵²⁷

٩٥٢٨- نَهَى أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضٍ الْعَدُوِّ. صَح

9528. Kuran'la düşman diyarına gidilmesi nehyedildi.⁹⁵²⁸

٩٥٢٩- نَهَى أَنْ يَسْتَقْبِلَ الْقِبْلَتَيْنِ بِبَوْلٍ أَوْ غَائِطٍ.

9529. Küçük veya büyük abdest bozarken Kudüs'le Mekke'ye dönüşmesi nehyedildi.⁹⁵²⁹

٩٥٣٠- نَهَى أَنْ يَتَخَلَّى الرَّجُلُ تَحْتَ شَجَرَةٍ مُثْمِرَةٍ وَنَهَى أَنْ يَتَخَلَّى عَلَى صَفَةِ نَهْرٍ جَارٍ. ض

9530. Kişinin meyveli bir ağacın altı ile akar su kenarında büyük abdest yapması nehyedildi.⁹⁵³⁰

٩٥٣١- نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْجُحْرِ. صَح

9531. Delik yerlere işenmesi yasaklandı.⁹⁵³¹

٩٥٣٢- نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي قِبْلَةِ الْمَسْجِدِ. ض

9532. Mescidin kible tarafına bevledilmesi nehyolundu.⁹⁵³²

⁹⁵²⁶ Dârekutnî, II, 88.

⁹⁵²⁷ Ebû Nuaym, VII, 137; Beyhakî, III, 232.

⁹⁵²⁸ Ahmed, II, 7; İbnî Adî, VI, 2156; Tahâvî, Müşkil, II, 368.

⁹⁵²⁹ Suyûtî, Sağır, nr. 9529.

⁹⁵³⁰ Ukaylî, III, 458.

⁹⁵³¹ Suyûtî, Sağır, nr. 9530.

⁹⁵³² Tahâvî, IV, 223.

۹۵۳۳-نَهَى أَنْ يُبَالَ بِأَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ. ض

9533. Mescid önlerinde bevledilmesi yasaklandı.⁹⁵³³

۹۵۳۴-نَهَى أَنْ يَسْتَنْجِيَ أَحَدٌ بِعَظْمٍ أَوْ رَوْثَةٍ أَوْ حُمَمَةٍ. صَح

9534. Def-i hacetten sonra kemik, hayvan dışkısı, kül, ot ve benzeri şeylerle temizlik yapılması nehyedildi.⁹⁵³⁴

۹۵۳۵-نَهَى أَنْ يَبُولَ الرَّجُلُ فِي مُسْتَحْمَةٍ. صَح

9535. Kişinin yıkandığı yerde abdest alması yasaklandı.⁹⁵³⁵

۹۵۳۶-نَهَى أَنْ يَجْلِسَ الرَّجُلُ فِي الصَّلَاةِ وَهُوَ مُعْتَمِدٌ عَلَى يَدِهِ الْيُسْرَى وَقَالَ إِنَّهَا صَلَاةُ الْيَهُودِ. صَح

9536. Kişinin namazda sol eline dayanarak oturması yasaklandı, "O şekil namaz yahudilerin namazıdır" buyuruldu.⁹⁵³⁶

۹۵۳۷-نَهَى أَنْ يَقْرَنَ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ. صَح

9537. Hacla umrenin birleştirilmesi nehyedildi.⁹⁵³⁷

۹۵۳۸-نَهَى أَنْ يُقَدَّ السَّيْرُ بَيْنَ إصْبَعَيْنِ. صَح

9538. Derinin iki parmak arasına sokularak kesilmesi nehyolundu.⁹⁵³⁸

۹۵۳۹-نَهَى أَنْ يُضْحَى بِعَضَائِ الْأُذُنِ وَالْقَرْنِ. صَح

9539. Kulağı kesik, boynuzu kırık hayvanın kurban edilmesi nehyedildi.⁹⁵³⁹

⁹⁵³³ Suyûtî, Sağır, nr. 9533.

⁹⁵³⁴ Tahâvî, I, 123; Taberânî, X, 78; Dârekutnî, I, 56.

⁹⁵³⁵ Ahmed, V, 56.

⁹⁵³⁶ Ahmed, II, 147.

⁹⁵³⁷ Müttekî, nr. 12465.

⁹⁵³⁸ Ukaylî, II, 242.

⁹⁵³⁹ Ahmed, I, 83; Beyhakî, IX, 275.

٩٥٤٠- نَهَى أَنْ تُكْسَرَ سِكَّةُ الْمُسْلِمِينَ الْجَائِزَةُ بَيْنَهُمْ إِلَّا مِنْ بَأْسٍ. صَح

9540. Gerekmedikçe müslümanlar arasında kullanılan paraların kırılması yasaklandı.⁹⁵⁴⁰

٩٥٤١- نَهَى أَنْ يُعْجَمَ النَّوَى طَبْخًا. صَح

9541. Hurmanın çekirdeği yumuşayınca kadar pişirilmesi nehy edildi.⁹⁵⁴¹

٩٥٤٢- نَهَى أَنْ يُتَنَفَّسَ فِي الْإِنَاءِ أَوْ يُنْفَخَ فِيهِ. ح

9542. Su içilen kabın içine solunması ve üflenmesi yasaklandı.⁹⁵⁴²

٩٥٤٣- نَهَى أَنْ يَمْسَحَ الرَّجُلُ يَدَهُ بِثَوْبٍ مَنْ لَمْ يَكْسُهُ. ح

9543. Kişinin başkasının elbisesiyle elini silmesi nehyolundu.⁹⁵⁴³

٩٥٤٤- نَهَى أَنْ يُسَمَّى أَرْبَعَةُ أَسْمَاءٍ أَفْلَحَ وَيَسَارًا وَنَافِعًا وَرَبَاحًا.

9544. Eflah, Yesar, Nafi ve Rabah gibi dört ismin konulması yasaklandı.⁹⁵⁴⁴

٩٥٤٥- نَهَى رَسُولُ اللَّهِ أَنْ تَخْلُقَ الْمَرْأَةُ رَأْسَهَا. ض

9545. Kadının başını traş etmesi yasaklandı.⁹⁵⁴⁵

٩٥٤٦- نَهَى أَنْ يُتَّخَذَ شَيْءٌ فِيهِ الرُّوحُ غَرَضًا. صَح

9546. Canlı bir hayvanın hedef yapılarak öldürülmesi nehyedildi.⁹⁵⁴⁶

٩٥٤٧- نَهَى أَنْ يَجْمَعَ أَحَدٌ بَيْنَ اسْمِهِ وَكُنْيَتِهِ. صَح

9547. İsmiyle künyesinin bir kişiye verilmesi yasaklandı.⁹⁵⁴⁷

⁹⁵⁴⁰ Ahmed, II, 419.

⁹⁵⁴¹ Suyûtî, Sağîr, nr. 9541.

⁹⁵⁴² Ahmed, V, 295.

⁹⁵⁴³ İbni Ebî Şeybe, VIII, 397.

⁹⁵⁴⁴ Ahmed, V, 10.

⁹⁵⁴⁵ Elbânî, Zaîfe, nr. 678.

⁹⁵⁴⁶ Nesâî, Kübrâ, III, 72.

⁹⁵⁴⁷ Tahâvî, IV, 338.

٩٥٤٨- نَهَى أَنْ يَنَامَ الرَّجُلُ عَلَى سَطْحٍ لَيْسَ بِمَخْجُورٍ عَلَيْهِ. ض

9548. Kişinin etrafı çevrilmemiş damlarda yatması nehyolundu.⁹⁵⁴⁸

٩٥٤٩- نَهَى أَنْ يَسْتَوِفِرَ الرَّجُلُ فِي صَلَاتِهِ. صَح

9549. Kişinin namazda mutmain olmayacağı şekilde oturması yasaklandı.⁹⁵⁴⁹

٩٥٥٠- نَهَى أَنْ يَكُونَ الْإِمَامُ مُؤَذِّنًا.

9550. İmamın müezzinlik yapması yasaklandı.⁹⁵⁵⁰

٩٥٥١- نَهَى أَنْ يَمْشِيَ الرَّجُلُ بَيْنَ الْمَرَأَتَيْنِ. صَح

9551. Erkeğin iki kadın arasında yürümesi nehyedildi.⁹⁵⁵¹

٩٥٥٢- نَهَى أَنْ يُقَامَ عَنِ الطَّعَامِ حَتَّى يُرْفَعَ. ح

9552. Yemek kaldırılmadan sofradan kalkılması nehyolundu.⁹⁵⁵²

٩٥٥٣- نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ وَرَأْسُهُ مَغْقُوصٌ. ح

9553. Kişinin saçlarını toplamış bir durumda namaz kılması nehyedildi.⁹⁵⁵³

٩٥٥٤- نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ وَهُوَ حَاقِنٌ. ح

9554. Kişinin abdeste sıkışmış olarak namaz kılması yasaklandı.⁹⁵⁵⁴

٩٥٥٥- نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ خَلْفَ الْمُتَحَدِّثِ وَالنَّائِمِ.

9555. Konuşan ve uyuyan kişinin arkasında namaz kılınması nehyolundu.⁹⁵⁵⁵

⁹⁵⁴⁸ Elbânî, Sahîha, II, 502.

⁹⁵⁴⁹ Hâkim, I, 271; Beyhakî, II, 281.

⁹⁵⁵⁰ İbni Adî, I, 317; Beyhakî, I, 433.

⁹⁵⁵¹ Hâkim, IV, 280; Ukaylî, III, 268.

⁹⁵⁵² Elbârû, Zaîfe, nr. 239.

⁹⁵⁵³ Ahmed, VI, 8.

⁹⁵⁵⁴ Beyhakî, III, 129.

⁹⁵⁵⁵ Beyhakî, II, 279; Deylemî, V, 24.

٩٥٥٦- نَهَى أَنْ يَبُولَ الرَّجُلُ قَائِمًا.

9556. Kişinin ayakta bevletmesi yasaklandı.⁹⁵⁵⁶

٩٥٥٧- نَهَى أَنْ تُتَبَعَ جَنَازَةٌ مَعَهَا رَأْتَةٌ. ض

9557. Bağırıp çağıran kadınların cenaze ardından gitmesi yasaklandı.⁹⁵⁵⁷

٩٥٥٨- نَهَى أَنْ يُنْفَخَ فِي الشَّرَابِ وَأَنْ يُشْرَبَ مِنْ ثُلْمَةِ الْقَدَحِ أَوْ أُذُنِهِ. ح

9558. İçeceğin içine üflenmesi, bardağın kırık yeriyle kulpunun yanından içilmesi nehyolundu.⁹⁵⁵⁸

٩٥٥٩- نَهَى أَنْ يَمْشِيَ الرَّجُلُ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ أَوْ خُفٍّ وَاحِدَةٍ. ح

9559. Kişinin tek ayakkabı veya tek mestle yürümesi nehyolundu.⁹⁵⁵⁹

٩٥٦٠- نَهَى أَنْ تُكَلَّمَ النِّسَاءُ إِلَّا بِإِذْنِ أَزْوَاجِهِنَّ. ض

9560. Kocalarının izni dışında, kadınlarla konuşulması yasaklandı.⁹⁵⁶⁰

٩٥٦١- نَهَى أَنْ تُتْلَى النَّوَاءُ عَلَى الطَّبَّقِ الَّذِي يُؤْكَلُ مِنْهُ الرُّطْبُ أَوْ التَّمْرُ. ض

9561. Kuru olsun yaş olsun yenen hurma çekirdeklerinin ayrı tabağa konulması nehyolundu.⁹⁵⁶¹

٩٥٦٢- نَهَى أَنْ يُسَمَّى الرَّجُلُ حَرْبًا أَوْ وَلِيدًا أَوْ مَرَّةً أَوْ الْحَكَمَ أَوْ أَبَا الْحَكَمِ أَوْ

أَفْلَحَ أَوْ نَجِيحًا أَوْ يَسَارًا. ح

9562. Harb, Velid, Murra, Hakem, Ebu'l-Hakem, Eflah, Necih ve Yesar gibi isimlerin konulması nehyedildi.⁹⁵⁶²

⁹⁵⁵⁶ Beyhakî, I, 102; İbni Adî, V, 2013.

⁹⁵⁵⁷ Ahmed, II, 92; Ebû Nuaym, VI, 66.

⁹⁵⁵⁸ Taberânî, XI, 296.

⁹⁵⁵⁹ Ahmed, III, 367.

⁹⁵⁶⁰ Dârekutnî, İlel, IV, 126.

⁹⁵⁶¹ Müttekî, nr. 41717.

⁹⁵⁶² Müttekî, nr. 45981.

٩٥٦٣- نَهَى أَنْ يُخْصَى أَحَدٌ مِنْ وَلَدِ آدَمَ. ح

9563. İnsanların kısırlaştırılması yasaklandı.⁹⁵⁶³

٩٥٦٤- نَهَى أَنْ يَتَمَطَّى الرَّجُلُ فِي الصَّلَاةِ أَوْ عِنْدَ النِّسَاءِ إِلَّا عِنْدَ امْرَأَتِهِ أَوْ جَوَارِيهِ. ض

9564. Kişinin namaz kılariken, eşi ve cariyeleri dışında başka kadınların yanında gerinip ayaklarını uzatması yasaklandı.⁹⁵⁶⁴

٩٥٦٥- نَهَى أَنْ يُضْحَى لَيْلًا. ض

9565. Kurbanların gece kesilmesi yasaklandı.⁹⁵⁶⁵

٩٥٦٦- نَهَى أَنْ تُقَامَ الصَّبِيَّانُ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ. ض

9566. Çocukların ilk safa durmaları yasaklandı.⁹⁵⁶⁶

٩٥٦٧- نَهَى أَنْ يُنْفَخَ فِي الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ وَالتَّمْرَةِ. ح

9567. Yiyeceğe, içeceğe ve hurmaya üflenmesi nehyolundu.⁹⁵⁶⁷

٩٥٦٨- نَهَى أَنْ يُفْتَشَ التَّمْرُ عَمَّا فِيهِ. ح

9568. Yenen hurmaların içinin açılması nehyedildi.⁹⁵⁶⁸

٩٥٦٩- نَهَى أَنْ يُصَافَحَ الْمُشْرِكُونَ أَوْ يُكْنُوا أَوْ يُرَحَّبَ بِهِمْ. ح

9569. Müşriklerle tokalaşmak, onlara künyeleriyle hitap etmek ve onlara merhaba demek nehyedildi.⁹⁵⁶⁹

٩٥٧٠- نَهَى أَنْ يُفْرَدَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ بِصَوْمٍ. ح

9570. Sadece cuma günü oruç tutulması yasaklandı.⁹⁵⁷⁰

⁹⁵⁶³ Müttekî, nr. 1486.

⁹⁵⁶⁴ Suyûtî, Sağîr, nr. 9564.

⁹⁵⁶⁵ Suyûtî, Sağîr, nr. 9565.

⁹⁵⁶⁶ İbni Hibbân, V, 545.

⁹⁵⁶⁷ Taberânî, XI, 296.

⁹⁵⁶⁸ Suyûtî, Sağîr, nr. 9568.

⁹⁵⁶⁹ Ebû Nuaym, IX, 236.

⁹⁵⁷⁰ Ahmed, II, 394; Hatîb, IV, 11.

٩٥٧١- نَهَى أَنْ يُجْلَسَ بَيْنَ الصُّحِّ وَالظَّلِّ وَقَالَ مَجْلِسُ الشَّيْطَانِ. ح

9571. Güneş ışığıyla gölge arasına oturmak nehyolundu, "Oralar şeytan yerleridir" buyuruldu.⁹⁵⁷¹

٩٥٧٢- نَهَى أَنْ يُمْنَعَ نَفْعُ الْبُثْرِ. صَح

9572. Kuyudaki fazla suyun engellenmesi yasaklandı.⁹⁵⁷²

٩٥٧٣- نَهَى أَنْ يُجْلَسَ الرَّجُلُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ إِلَّا بِإِذْنِهِمَا. ح

9573. İzinleri olmaksızın iki kişi arasına oturulması yasaklandı.⁹⁵⁷³

٩٥٧٤- نَهَى أَنْ يُشَارَ إِلَى الْمَطَرِ. ض

9574. El ile yağmura işaret edilmesi nehyedildi.⁹⁵⁷⁴

٩٥٧٥- نَهَى أَنْ يُقَالَ لِلْمُسْلِمِ صَرُورَةٌ. ض

9575. Müslümana hiç hac etmemiş denilmesi nehyolundu.⁹⁵⁷⁵

٩٥٧٦- نَهَى أَنْ تُسْتَرَ الْجُدْرُ. ض

9576. Duvarların örtülmesi nehyolundu.⁹⁵⁷⁶

HE HARFİ

٩٥٧٧- مَا جَرُّوا تُورِثُوا أَبْنَاءَكُمْ مَخْدَأً. ض

9577. Hicret ederek çocuklarınıza şan şeref miras bırakın.⁹⁵⁷⁷

٩٥٧٨- مَا جَرُّوا مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. ض

⁹⁵⁷¹ Ahmed, III, 414; İbni Kesîr, Bidâye, I, 62.

⁹⁵⁷² Ahmed, III, 139; Beyhakî, VI, 152; Herevî, III, 67.

⁹⁵⁷³ Hâkim, IV, 271; Beyhakî, III, 232.

⁹⁵⁷⁴ Beyhakî, III, 363.

⁹⁵⁷⁵ Dârekutnî, II, 294.

⁹⁵⁷⁶ Beyhakî, VII, 272.

⁹⁵⁷⁷ Hatîb, II, 94; Müttekî, nr. 15057; Zebîdî, V, 346.

9578. Dünyadan da içindeki şeylerden de uzak durun.⁹⁵⁷⁸

٩٥٧٩- هَذَا الْقَرْعُ نَكْتَرُ بِهِ طَعَامَنَا. ح

9579. Kabakla yemeğimizi çoğaltırız.⁹⁵⁷⁹

٩٥٨٠- هَذِهِ التَّارُ جُزْءٌ مِنْ مِائَةِ جُزْءٍ مِنْ جَهَنَّمَ. صَح

9580. Dünya ateşi, cehennemin yüz ateşinden bir parçadır.⁹⁵⁸⁰

٩٥٨١- هَذِهِ الْحُشُوشُ مُحْتَضَرَةٌ فَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ. صَح

9581. İhtiyaç gidermek için açık yerler şeytanların bulunduğu yerlerdir, kişi oralarda besmele çeksin.⁹⁵⁸¹

٩٥٨٢- هَاشِمٌ وَالْمُطَّلِبُ كَهَاتَيْنِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَهُمَا رَبُّونَا صِغَارًا وَحَمَلُونَا كِبَارًا. ض

9582. Haşimoğulları ile Abdülmuttalib oğulları parmaklarını gibidir; onların arasını açarlara Allah lanet etsin; onlar küçükken bizi yetiştirmiş, büyüdükten sonra da yükümüzü çekmişlerdir.⁹⁵⁸²

٩٥٨٣- هَاهُنَا تُكْسَبُ الْعَبْرَاتُ يَغْنِي عِنْدَ الْحَجَرِ. صَح

9583. Gözyaşları Hacerü'l-esved'in yanında akıtılır.⁹⁵⁸³

٩٥٨٤- هَجَاهُمْ حَسَانٌ فَشَفَى وَاسْتَشْفَى.

9584. Hassan müşrikleri hicvedip hem kendisi rahatladı, hem de müslümanları rahatlatmış.⁹⁵⁸⁴

٩٥٨٥- هَجَرُ الْمُسْلِمِ أَخَاهُ كَسْفِكَ دَمِهِ. ح

9585. Müslümanın din kardeşine darılması, onun kanını dökmesi gibidir.⁹⁵⁸⁵

⁹⁵⁷⁸ Ebû Nuaym, II, 260.

⁹⁵⁷⁹ Müttekî, nr. 40986.

⁹⁵⁸⁰ Ahmed, II, 379; Müttekî, nr. 39475.

⁹⁵⁸¹ Ukaylî, III, 371; Elbânî, nr. 1070.

⁹⁵⁸² Beyhakî, VI, 365.

⁹⁵⁸³ Münzirî, II, 195; Müttekî, nr. 34738.

⁹⁵⁸⁴ Müslim, Fedâilü's-sahâbe 157; Taberânî, IV, 45; Beyhakî, X, 238.

⁹⁵⁸⁵ Müttekî, nr. 24789.

٩٥٨٦- هَدَايَا الْعُمَّالِ غُلُولٌ. ض.

9586. Memurların amirlere hediye vermesi huyanettir.⁹⁵⁸⁶

٩٥٨٧- هَدَايَا الْعُمَّالِ حَرَامٌ كُلُّهَا. ض.

9587. Memurların aldığı bütün hediyeler haramdır.⁹⁵⁸⁷

٩٥٨٨- هَدِيَّةُ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى الْمُؤْمِنِ السَّائِلِ عَلَى بَابِهِ. ض.

9588. Allah'ın mümine hediyesi, kapısındaki dilencidir.⁹⁵⁸⁸

٩٥٨٩- هَلْ تَرَوْنَ مَا أَرَى إِنِّي لَأَرَى مَوَاقِعَ الْفِتَنِ خِلَالِ بُيُوتِكُمْ كَمَوَاقِعِ الْقَطْرِ. صَح.

9589. Benim gördüğümü sizler de görüyor musunuz? Ben fitnelerin evlerinizin üzerine yağmur tanelerinin indiği gibi indiğini görüyorum.⁹⁵⁸⁹

٩٥٩٠- هَلْ تُنْصَرُونَ وَتُرْزَقُونَ إِلَّا بِضَعْفَائِكُمْ. صَح.

9590. İnsanlar zayıflar sayesinde yardım görür, rızıklanırlar.⁹⁵⁹⁰

٩٥٩١- هَلْ تُنْصَرُونَ إِلَّا بِضَعْفَائِكُمْ بِدَعْوَتِهِمْ وَإِخْلَاصِهِمْ. صَح.

9591. Güçsüzleriniz olmasa siz yardıma mazhar olabilir ve rızıklanabilir miydiniz?⁹⁵⁹¹

٩٥٩٢- هَلْ مِنْ أَحَدٍ يَمْشِي عَلَى الْمَاءِ إِلَّا ابْتَلَّتْ قَدَمَاهُ كَذَلِكَ صَاحِبُ الدُّنْيَا لَا

يَسْلُمُ مِنَ الدُّنُوبِ. ض.

9592. Suda yürüyüp de ayakları ıslanmayan var mı? Dünya perest kişi de öyledir; günahlardan uzak kalmaz.⁹⁵⁹²

⁹⁵⁸⁶ Heysemî, IV, 200; Müttekî, nr. 15067; Zebîdî, VI, 162.

⁹⁵⁸⁷ Müttekî, nr. 15068; Zebîdî, VI, 162; Aclûrî, II, 463.

⁹⁵⁸⁸ İbni Abdilber, Temhîd, V, 298; Müttekî, nr. 16078.

⁹⁵⁸⁹ Müslim, Fiten 9; Ahmed, V, 200; Hâkim, IV, 508.

⁹⁵⁹⁰ Münziri, IV, 149; Zebîdî, X, 43.

⁹⁵⁹¹ Ebû Nuaym, VIII, 290; Irâkî, IV, 364; Müttekî, nr. 6018.

⁹⁵⁹² Münziri, IV, 178; Müttekî, nr. 6151; Zebîdî, VIII, 110.

٩٥٩٣- هَلَاكَ أُمَّتِي عَلَى يَدَي غِلْمَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ. صح

9593. Ümmetimin helaki, Kureyşli bazı gençlerin elinde olacaktır.⁹⁵⁹³

٩٥٩٤- هَلَكَ الْمُتَنَطِّعُونَ

9594. Aşırı gidenler helak olur.⁹⁵⁹⁴

٩٥٩٥- هَلَكَ الْمُتَقَدَّرُونَ. صح

9595. Kötü söz konuşanlar helak olur.⁹⁵⁹⁵

٩٥٩٦- هَلَكَتِ الرِّجَالُ حِينَ أَطَاعَتِ النِّسَاءَ. ح

9596. Erkekler kadınlara boyun eğdikleri zaman helak olurlar.⁹⁵⁹⁶

٩٥٩٧- هَلُمَّ إِلَى جِهَادٍ لَا شَوْكَةَ فِيهِ الْحَجُّ.

9597. Yolda dikenini olmayan cihada, hacca gelin.⁹⁵⁹⁷

٩٥٩٨- هِمَّةُ الْعُلَمَاءِ الرَّعَايَةُ وَهِمَّةُ السُّفَهَاءِ الرَّوَايَةُ. ض

9598. Alimlerin amacı ilmin gereğine riayet, sefihlerin ki ise yalnız rivayettir.⁹⁵⁹⁸

٩٥٩٩- هُنَّ أَغْلَبُ يَغْنِي النِّسَاءَ. ض

9599. Kadınlar erkeklere galip gelirler.⁹⁵⁹⁹

٩٦٠٠- الْهَدِيَّةُ إِلَى الْإِمَامِ غُلُولٌ. ض

9600. İdareciye hediye vermek hıyanettir.⁹⁶⁰⁰

⁹⁵⁹³ Ahmed, II, 324.

⁹⁵⁹⁴ Müslim, İlim 7; Taberânî, X, 216; Irâkî, I, 95.ç

⁹⁵⁹⁵ Buhârî, Kebîr, I, 292; Ebû Nuaym, VIII, 379; Heysemî, I, 106.

⁹⁵⁹⁶ Hâkim, IV, 291; Ebû Nuyam, İsfahân, II, 34; Müttekî, nr. 44504.

⁹⁵⁹⁷ Suyûtî, Mensûr, I, 210.

⁹⁵⁹⁸ Suyûtî, Sağîr, nr. 9598.

⁹⁵⁹⁹ İbni Ebî Şeybe, I, 283; Ahmed, VI, 294; Müttekî, nr. 22599.

⁹⁶⁰⁰ Taberânî, XI, 199; a. mlf, Evsat, VII, 77; Heysemî, IV, 151.

٩٦٠١- الْهَدِيَّةُ تَذْهَبُ بِالسَّمْعِ وَالْقَلْبِ وَالْبَصَرِ. ض

9601. Hediye kulağı, kalbi ve gözü kör eder.⁹⁶⁰¹

٩٦٠٢- الْهَدِيَّةُ تُغَوِّرُ عَيْنَ الْحَكِيمِ. ض

9602. Hediye, hikmet sahibi kişinin gözünü kör eder.⁹⁶⁰²

٩٦٠٣- الْهَرَّةُ لَا تَقْطَعُ الصَّلَاةَ لَأَنَّهَا مِنْ مَتَاعِ الْبَيْتِ. صَح

9603. Kedi namazı bozmaz, zira o evden sayılır.⁹⁶⁰³

٩٦٠٤- الْهَوَى مَغْفُورٌ لِصَاحِبِهِ مَا لَمْ يَعْمَلْ بِهِ أَوْ يَتَكَلَّمْ. ض

9604. Kişinin yapmadığı veya konuşmadığı sürece içinden geçenler bağışlanmıştır.⁹⁶⁰⁴

VAV HARFİ

٩٦٠٥- وَاللَّهِ مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مِثْلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ إِبْصَعَهُ هَذِهِ فِي الْيَمِّ فَلْيَنْظُرْ بِمِ يَرْجِعُ.

9605. Vallahi ahirete nisbetle dünya birinizin parmağını denize daldırması gibidir. Baksın bakalım, parmağıyla ne kadar su alabiliyor?⁹⁶⁰⁵

٩٦٠٦- وَاللَّهِ لَأَنْ يُهْدَى بِهَذَاكَ وَاحِدٌ خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ. صَح

9606. Allah'a yemin ederim ki, senin aracılığıyla bir kişinin hidayete ermesi senin için kırmızı develerden daha hayırlıdır.⁹⁶⁰⁶

٩٦٠٧- وَاللَّهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً. صَح

⁹⁶⁰¹ Taberânî, XVII, 183; İbni Kâni, II, 294; Heysemî, IV, 151.

⁹⁶⁰² Deylemî, IV, 120.

⁹⁶⁰³ Hâkim, I, 385; Deylemî, IV, 349.

⁹⁶⁰⁴ Ebû Nuaym, II, 259.

⁹⁶⁰⁵ Ahmed, IV, 229.

⁹⁶⁰⁶ İbni Hayr, Fihrist, s. 11; Tahâvî, III, 207.

9607. Vallahi ben günde yetmiş defadan fazla Allah'dan bağışlama-sını diler, ona tevbe ederim.⁹⁶⁰⁷

٩٦٠٨- وَاللّٰهَ لَا يُلْقِي اللّٰهُ حَبِيْبَهُ فِي النَّارِ. صَح

9608. Allah, sevdiği kişiyi cehenneme atmaz.⁹⁶⁰⁸

٩٦٠٩- وَاللّٰهَ لَا تَجِدُوْنَ بَعْدِيْ اَعْدَلْ عَلَيْكُمْ مِنِّيْ. صَح

9609. Allah'a yemin olsun ki, benden sonra daha adil birini bulama-yacaksınız.⁹⁶⁰⁹

٩٦١٠- وَاَكْلِيْ صَيْفَكَ فَاِنَّ الصَّيْفَ يَسْتَحْيِيْ اَنْ يَّاْكُلَ وَحْدَهُ.

9610. Misafirinle beraber yemek ye, zira misafir tek başınayemek ye-mekten utanır.⁹⁶¹⁰

٩٦٠١- وَالشَّاءُ اِنْ رَحِمْتَهَا يَرْحَمَكَ اللّٰهُ. ض

9611. Koyununu keserken sen ona merhamet edersen, Allah da sana merhamet eder.⁹⁶¹¹

٩٦١٢- وَاَيُّ دَاءٍ اَذْوٰى مِنَ الْبُخْلِ.

9612. Hangi hastalık cimrilikten daha büyük olabilir ki?⁹⁶¹²

٩٦١٣- وَاَيُّ وُضُوْءٍ اَفْضَلُ مِنَ الْغُسْلِ. صَح

9613. Gusülden daha faziletli olan bir abdest var mıdır?⁹⁶¹³

٩٦١٤- وَاَيُّ الْمُؤْمِنِ حَقٌّ وَّاجِبٌ. ض

9614. Müminin verdiği sözü yerine getirmesi gerekir.⁹⁶¹⁴

⁹⁶⁰⁷ Buhârî, Daavât 3; Tirmizî, Tefsîr sûre (47); İbri Mâce, Edeb 57.

⁹⁶⁰⁸ Hâkim, IV, 195.

⁹⁶⁰⁹ Ahmed, III, 65.

⁹⁶¹⁰ Beyhakî, Şuab, VII, 101.

⁹⁶¹¹ Taberânî, XIX, 23, XX, 204.

⁹⁶¹² Ahmed, III, 307; Hâkim, III, 242.

⁹⁶¹³ Abdürrezzâk, I, 271; Hâkim, I, 255.

⁹⁶¹⁴ Suyûtî, Sağîr, nr. 9614.

٩٦١٥- وَجِبَتْ مَحَبَّةُ اللَّهِ عَلَى مَنْ أَغْضِبَ فَخَلَمَ. ض

9615. Kendisine öfkeli davranıldığı halde yumuşaklık gösteren kişiye Allah'ın sevgisi vacip olur. ⁹⁶¹⁵

٩٦١٦- وَجِبَ الْخُرُوجُ عَلَى كُلِّ ذَاتِ نِطَاقٍ فِي الْعِيدَيْنِ. ح

9616. Bayram namazları ergenlik çağına ulaşan her kadına vaciptir. ⁹⁶¹⁶

٩٦١٧- وَدِدْتُ أَنِّي لَقِيتُ إِخْوَانِي الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَرُونِي. ح

9617. Beni görmedikleri halde bana iman eden kardeşlerimi görmek isterdim. ⁹⁶¹⁷

٩٦١٨- وَرَسُولُ اللَّهِ مَعَكَ يُحِبُّ الْعَافِيَةَ.

9618. Allah resulü de sizin gibi afiyet ister. ⁹⁶¹⁸

٩٦١٩- وَزَنَ جِبْرُ الْعُلَمَاءِ بِذِمِّ الشُّهَدَاءِ فَرَجَعَ عَلَيْهِمْ. ض

9619. Alimlerin mürekkebi şehidlerin karuyla tartılmış ve ağır gelmiştir. ⁹⁶¹⁹

٩٦٢٠- وَسَطُّوا الْإِمَامَ وَسَدُّوا الْخَلَلَ. ح

9620. İmamı safın önünde orta yerde durdurun, saftaki boşlukları da doldurun. ⁹⁶²⁰

٩٦٢١- وَصَبَ الْمُؤْمِنُ كَفَّارَةً لِخَطَايَاهُ.

9621. Müminin hastalıkları günahlarına keffaret olur. ⁹⁶²¹

٩٦٢٢- وَضِعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ. صَح

⁹⁶¹⁵ İbni Adî, VI, 2375; İbni Asâkir, IV, 380; İbni Arrâk, II, 312; Müttekî, nr. 5826.

⁹⁶¹⁶ Ahmed, VI, 358.

⁹⁶¹⁷ Ahmed, III, 155; Heysemî, X, 66.

⁹⁶¹⁸ Ukaylî, I, 45.

⁹⁶¹⁹ Hatîb, II, 193.

⁹⁶²⁰ Beyhakî, III, 104; Müttekî, nr. 20597.

⁹⁶²¹ Hâkim, I, 498; Beyhakî, VII, 158.

9622. Ümmetinden hata, unutma ve zorlanarak yaptıkları şeylerin sorumluluğu kaldırılmıştır.⁹⁶²²

٩٦٢٣-وَعَدَنِي رَبِّي فِي أَهْلِ بَيْتِي مَنْ أَقَرَّ مِنْهُمْ بِالتَّوْحِيدِ وَلِي بِالْبَلَاغِ أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمْ. صح

9623. Rabbim ehl-i beytimden tevhidi kabul edip peygamberlik görevimi hakkıyla yerine getirdiğimi ikrar edenlere ceza vermeyeceğine dair bana söz verdi.⁹⁶²³

٩٦٢٤-وَفَدَّ اللَّهُ ثَلَاثَةَ الْغَازِي وَالْحَاجِّ وَالْمُعْتَمِرِ. صح

9624. Allah'ın elçileri gaza eden, hacca giden ve umre yapanlar olmak üzere üç kişidir.⁹⁶²⁴

٩٦٢٥-وَقُرُّوا اللَّحَى وَخُذُوا مِنَ الشَّوَارِبِ وَانْتِفُوا الْإِبْطَ وَقَصُّوا الْأَظْفِيرَ

9625. Sakalları uzatıp bıyıkları kısaltın, koltuk altı kılları koparıp tırnakları da kesin.⁹⁶²⁵

٩٦٢٦- وَقُرُّوا عَثَانِيَكُمْ وَقَصُّوا سِبَالَكُمْ

9626. Sakalları uzatın, bıyıkları da kısaltın.⁹⁶²⁶

٩٦٢٧-وَقْتُ الْعِشَاءِ إِذَا مَلَأَ اللَّيْلُ بَطْنَ كُلِّ وَادٍ. ض

9627. Yatsı namazının vakti, gece karanlığının vadilerin içini doldurduğu zamandır.⁹⁶²⁷

٩٦٢٨- وَقُرُّوا مَنْ تَعْلَمُونَ مِنْهُ الْعِلْمَ وَوَقُرُّوا مَنْ تَعْلَمُونَهُ الْعِلْمَ. ض

9628. İlim öğrendiğiniz kişilere saygılı, ilim öğrettiğiniz kişilere karşı da ağırbaşlı olun.⁹⁶²⁸

⁹⁶²² Beyhakî, VI, 84.

⁹⁶²³ Hâkim, III, 163.

⁹⁶²⁴ İbni Hibbân, IX, 447; Hâkim, I, 608.

⁹⁶²⁵ İbni Adi, III, 1125; Beyhakî, I, 150; Heysemî, V, 168; Müttekî, nr. 17243.

⁹⁶²⁶ Elbârî, Sahîha, nr. 1245.

⁹⁶²⁷ Taberânî, Evsat, IV, 197.

⁹⁶²⁸ Müttekî, nr. 29338.

٩٦٢٩- وَكُلَّ بِالشَّمْسِ تِسْعَةَ أَمْلَاقٍ يَزُمُونَهَا بِاللَّيْلِ كُلَّ يَوْمٍ وَلَوْلَا ذَلِكَ مَا أَتَتْ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا أَخْرَقَتْهُ. ض

9629. Güneşle görevlendirilen dokuz melek her gün onun üzerine kar atarlar; öyle olmasaydı güneş değdiği her yeri yakardı.⁹⁶²⁹

٩٦٣٠- وَلَدُ الرَّجُلِ مِنْ كَسْبِهِ مِنْ أَطْيَبِ كَسْبِهِ فَكُلُّوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ. ص

9630. Çocuk insanın kazandığı şeylerin en temizlerindendir; onların mallarından yiyip için.⁹⁶³⁰

٩٦٣١- وَلَدُ الرَّئِى شَرُّ الثَّلَاثَةِ.

9631. Zinadan doğan çocuk, üç kişinin en kötüsüdür.⁹⁶³¹

٩٦٣٢- وَلَدُ الرَّئِى شَرُّ الثَّلَاثَةِ إِذَا عَمِلَ بِعَمَلِ أَبَوَيْهِ. ض

9632. Zinadan doğan çocuk ana babasının amelini yaparsa, üç kişinin en kötüsüdür.⁹⁶³²

٩٦٣٣- وَلَدُ الْمَلَأَنَةِ عَصْبَةُ عَصْبَةِ أُمِّهِ. ص

9633. Mülaane çocuğunun asabesi, annesinin asabesidir.⁹⁶³³

٩٦٣٤- وَلَدُ آدَمَ كُلُّهُمْ تَحْتَ لِوَائِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ يُفْتَحُ لَهُ بَابُ الْجَنَّةِ. ح

9634. Kıyamet günü bütün insanlar sancağım altında olur; kendisine cennet kapısının açılacağı ilk kişi de ben olurum.⁹⁶³⁴

٩٦٣٥- وَلَدُ نُوحٍ ثَلَاثَةٌ سَامٌ وَحَامٌ وَيَافِثٌ. ص

9635. Nuh'un çocukları Sam, Ham ve Yafis olmak üzere üç kişidir.⁹⁶³⁵

⁹⁶²⁹ Taberânî, VIII, 168; Heysemî, VIII, 131.

⁹⁶³⁰ Suyûtî, Sağır, nr. 9630.

⁹⁶³¹ Ahmed, VI, 126; Hâkim, II, 52.

⁹⁶³² Ahmed, II, 311.

⁹⁶³³ Hâkim, IV, 379.

⁹⁶³⁴ Suyûtî, Sağır, nr. 9634.

⁹⁶³⁵ Ahmed, V, 10; Hâkim, II, 595.

٩٦٣٦- وَلَدَ نُوحٌ ثَلَاثَةً فَسَامٌ أَبُو الْعَرَبِ وَحَامٌ أَبُو الْحَبَشَةِ وَيَافِثُ أَبُو الرُّومِ. ح

9636. Nuh'un oğulları üçtür; Sam Arapların, Ham Habeşlilerin, Yafis de Rumların atasıdır.⁹⁶³⁶

٩٦٣٧- وَوُلِدَ لِي اللَّيْلَةَ غُلَامٌ فَسَمَّيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ. صَح

9637. Bu gece benim bir oğlum oldu, ona atam İbrahim'in adını koydum.⁹⁶³⁷

٩٦٣٨- وَهَبْتُ خَالَيَ فَاخْتَةً بِنْتَ عَمْرِو غُلَامًا وَأَمَرْتُهَا أَنْ لَا تَجْعَلَهُ جَازِرًا وَلَا صَانِعًا وَلَا حَجَّامًا. ح

9638. Teyzem Amr kızı Fahite'ye bir köle verdim ve ondan onu kasp, kuyumcu ve hacamatçı yapmamasını istedim.⁹⁶³⁸

٩٦٣٩- وَنَحِ الْفِرَاحِ فِرَاحَ آلِ مُحَمَّدٍ مِنْ خَلِيفَةٍ مُسْتَخْلَفٍ مُتَرَفٍ. ض

9639. Halife olarak gelecek azgın birinden dolayı Muhammed ailesindeki yavruların vay haline!⁹⁶³⁹

٩٦٤٠- وَنَحِ عَمَّارٍ تَقْتُلُهُ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَّةُ يَدْعُوهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَيَدْعُوْنَهُ إِلَى النَّارِ. صَح

9640. Yazık Ammar'a; onu asi bir grup öldürecek; kendisi onları cennete çağırdığı halde onlar onu cehenneme çağıracaklar.⁹⁶⁴⁰

٩٦٤١- وَنَحِكَ أَوْلَيْسَ الدَّهْرُ كُلُّهُ غَدًا.

9641. Yazık insana, zamanın tamamı yarın değil mi?⁹⁶⁴¹

٩٦٤٢- وَنَحِكَ إِذَا مَاتَ عَمْرٌ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَمُوتَ فَمُتْ.

9642. Ömer öldüğünde ölebilirsen sen de öl!⁹⁶⁴²

⁹⁶³⁶ Taberânî, XVIII, 145; Heysemî, I, 193.

⁹⁶³⁷ Ahmed, III, 194.

⁹⁶³⁸ Taberânî, XXIV, 141.

⁹⁶³⁹ Deylemî, IV, 397.

⁹⁶⁴⁰ Ahmed, III, 90.

⁹⁶⁴¹ İbri Kâni, I, 153.

⁹⁶⁴² Taberânî, XVII, 180; Heysemî, V, 189.

٩٦٤٣- وَيْلٌ لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ. صَح

9643. İyice yıkanmayan topukların ateşten vay haline!⁹⁶⁴³

٩٦٤٤- وَيْلٌ لِلْأَعْقَابِ وَيُطَوَّنِ الْأَقْدَامُ مِنَ النَّارِ. صَح

9644. İyice yıkanmayan topuklarla, ayakların iç taraflarının ateşten vay haline!⁹⁶⁴⁴

٩٦٤٥- وَيْلٌ لِلْأَغْنِيَاءِ مِنَ الْفُقَرَاءِ. ض

9645. Fakirlerden dolayı zenginlerin vay haline!⁹⁶⁴⁵

٩٦٤٦- وَيْلٌ لِلْعَالِمِ مِنَ الْجَاهِلِ وَيْلٌ لِلْجَاهِلِ مِنَ الْعَالِمِ. ض

9646. Cahillere öğretmeyen alimlere ve alimlerden öğrenmeyen cahillere yazıklar olsun!⁹⁶⁴⁶

٩٦٤٧- وَيْلٌ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرِّ قَدِ اقْتَرَبَ أَفْلَحَ مَنْ كَفَّ يَدَهُ. صَح

9647. Yaklaşan fitnelerden dolayı Arapların vay haline, o fitnelere karışmayan kişiler kurtuluşa ererler.⁹⁶⁴⁷

٩٦٤٨- وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ فَيَكْذِبُ لِيَضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ وَيْلٌ لَهُ وَيْلٌ لَهُ. صَح

9648. İnsanları güldürmek için yalan konuşan kişilere yazıklar olsun!⁹⁶⁴⁸

٩٦٤٩- وَيْلٌ لِلْمَالِكِ مِنَ الْمَمْلُوكِ وَيْلٌ لِلْمَمْلُوكِ مِنَ الْمَالِكِ.

9649. Köle sebebiyle efendinin, efendisi sebebiyle kölenin vay haline!⁹⁶⁴⁹

٩٦٥٠- وَيْلٌ لِلْمُتَالَيْنِ مِنْ أُمَّتِي الَّذِينَ يَقُولُونَ فَلَانٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَلَانٌ فِي النَّارِ. ض

⁹⁶⁴³ Ahmed, II, 482; İbni Hibbân, III, 368.

⁹⁶⁴⁴ Ahmed, IV, 191; Hâkim, I, 267; Heysemî, I, 240.

⁹⁶⁴⁵ Taberânî, Evsat, V, 107; a.mlf, Sağır, II, 13; Heysemî, III, 62.

⁹⁶⁴⁶ Deylemî, IV, 394.

⁹⁶⁴⁷ Hâkim, I, 190.

⁹⁶⁴⁸ Ahmed, V, 5; Taberânî, XIX, 403; Hâkim, I, 108.

⁹⁶⁴⁹ Bezzâr, VII, 288; Heysemî, X, 348.

9650. Ümmetimden "Falan kişi cennetliktir, filan kişi de cehennemliktir!" diyerek Allah adına hüküm verenlerin vay haline!⁹⁶⁵⁰

٩٦٥١- وَيْلٌ لِّلْمُكْثِرِينَ إِلَّا مَن قَالِ بِالْمَالِ هَكَذَا وَهَكَذَا. ح

9651. Malını çevresine dağıtanlar dışında çok mala sahip olanların vay haline!⁹⁶⁵¹

٩٦٥٢- وَيْلٌ لِّلنِّسَاءِ مِّنَ الْأَخْمَرَيْنِ الذَّهَبِ وَالْمُعْصَفَرِ.

9652. İki kırmızı olan altınla boyalı elbiselerden dolayı kadınların vay haline!⁹⁶⁵²

٩٦٥٣- وَيْلٌ لِّلْوَالِي مِّنَ الرَّعِيَّةِ إِلَّا وَالِيًّا يَخُوطُهُمْ مِّنْ وَرَائِهِمْ بِالنَّصِيحَةِ. ض

9653. Halkını gözeten idareciler dışında idarecinin vay haline!⁹⁶⁵³

٩٦٥٤- وَيْلٌ لِّأُمَّتِي مِّنْ عُلَمَاءِ السُّوءِ. ض

9654. Kötü alimler yüzünden ümmetimin vay haline!⁹⁶⁵⁴

٩٦٥٥- وَيْلٌ لِّمَنِ اسْتَطَالَ عَلَى مُسْلِمٍ فَانْتَقَصَ حَقَّهُ. ض

9655. Müslümana zulmedip de onun hakkını gasbeden kişiye yazıklar olsun!⁹⁶⁵⁵

٩٦٥٦- وَيْلٌ لِّمَن لَّا يَعْلَمُ وَيُؤْتَى لِمَن عِلْمٌ ثُمَّ لَّا يَعْمَلُ. ض

9656. Bilmeyene, bildiği halde uygulamayan kişinin vay haline!⁹⁶⁵⁶

٩٦٥٧- وَيْلٌ لِّمَن لَّا يَعْلَمُ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَعَلَّمَهُ وَاحِدٌ مِّنَ الْوَيْلِ وَيُؤْتَى لِمَن يَعْلَمُ وَلَا

يَعْمَلُ سَبْعَ مِّنَ الْوَيْلِ. ض

⁹⁶⁵⁰ Suyûti, Sağîr, nr. 9650.

⁹⁶⁵¹ Bûsîrî, IV, 220.

⁹⁶⁵² Münzirî, III, 30; Irâkî, II, 59; Zebîdî, V, 402.

⁹⁶⁵³ Rûyânî, II, 90.

⁹⁶⁵⁴ Deylemî, IV, 398.

⁹⁶⁵⁵ Ebû Nuaym, VII, 143.

⁹⁶⁵⁶ Hatîb, İktizâ, s. 64.

9657. Bilmeyenin vay haline, Allah dileyseydi ona öğretirdi; bilip de bildiğiyle amel etmeyenin ise yedi kez vay haline!⁹⁶⁵⁷

٩٦٥٨- وَيَلَّ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَهْوِي فِيهِ الْكَافِرُ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَبْلَ أَنْ يَبْلُغَ قَعْرَهُ. صح

9658. Veyl, cehennemde kafirin kırk yıl boyunca düşüp de ancak dibine ulaşabildiği bir vadidir.⁹⁶⁵⁸

٩٦٥٩- الْوَائِدَةُ وَالْمَوْءُودَةُ فِي النَّارِ. ح

9659. Çocuğu diri diri gömen de çocuğu gömülen anne de cehennemdedir.⁹⁶⁵⁹

٩٦٦٠- الْوَاحِدُ شَيْطَانٌ وَالْاِثْنَانِ شَيْطَانَانِ وَالثَّلَاثَةُ رُكْبٌ. صح

9660. Bir kişi şeytan, iki kişi şeytan, üç kişi ise bir cemaattir.⁹⁶⁶⁰

٩٦٦١- الْوَالِدُ أَوْسَطُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ. صح

9661. Baba, cennetin orta kapısıdır.⁹⁶⁶¹

٩٦٦٢- الْوَاهِبُ أَحَقُّ بِهَبَّتِهِ مَا لَمْ يُتْبَ مِنْهَا. ض

9662. Bir şeyi hibe eden kişi, karşılığı verilmediği sürece onu geri alma hakkına sahiptir.⁹⁶⁶²

٩٦٦٣- الْوِتْرُ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُوتِرْ فَلَيْسَ مِنَّا. صح

9663. Vitir namazını kılmak haktır, onu kılmayan bizden değildir.⁹⁶⁶³

٩٦٦٤- الْوِتْرُ بَلِيلٌ. ح

9664. Vitir geceleyin kılınır.⁹⁶⁶⁴

⁹⁶⁵⁷ Ahmed, III, 75; Hâkim, IV, 639.

⁹⁶⁵⁸ Ahmed, III, 75; Hâkim, IV, 596; Münzirî, IV, 465.

⁹⁶⁵⁹ İbni Sad, I, 2, 62; Ahmed, III, 478; Taberânî, VII, 45; Heysemî, I, 119.

⁹⁶⁶⁰ Hâkim, II, 112.

⁹⁶⁶¹ Ahmed, VI, 451; Hâkim, II, 215.

⁹⁶⁶² Beyhakî, VI, 181.

⁹⁶⁶³ Ahmed, V, 357; Hâkim, I, 448; Beyhakî, II, 469.

⁹⁶⁶⁴ Ahmed, II, 4; Ebû Yalâ, II, 416.

٩٦٦٥- الْوَتْرُ رُكْعَةٌ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ. صَح

9665. Vitir, gecenin sonunda tek rekat olarak kılınır.⁹⁶⁶⁵

٩٦٦٦- الْوُخْدَةُ خَيْرٌ مِنْ جَلِيسِ السُّوءِ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوُخْدَةِ وَإِمْلَاءُ
الْخَيْرِ خَيْرٌ مِنَ السُّكُوتِ وَالسُّكُوتُ خَيْرٌ مِنَ إِمْلَاءِ الشَّرِّ. صَح

9666. Yalnızlık kötü arkadaştan, iyi arkadaş da yalnızlıktan iyidir; iyi konuşmak susmaktan, susmak da kötü konuşmaktan iyidir.⁹⁶⁶⁶

٩٦٦٧- الْوُدُّ وَالْعَدَاوَةُ يُتَوَارَثَانِ. ض

9667. Sevgi de düşmanlık da öncekilerden alınır.⁹⁶⁶⁷

٩٦٦٨- الْوُدُّ يُتَوَارَثُ وَالْبُغْضُ يُتَوَارَثُ. صَح

9668. Şevgi de buğz da kişiye miras kalır.⁹⁶⁶⁸

٩٦٦٩- الْوُدُّ الَّذِي يُتَوَارَثُ فِي أَهْلِ الْإِسْلَامِ. ض

9669. Müslümanlar arasında sevgi de dostluk atadan evlada kalır.⁹⁶⁶⁹

٩٦٧٠- الْوَرَعُ الَّذِي يَقِفُ عِنْدَ الشُّبْهَةِ. ض

9670. Takvalı, şüphe sınırında duran kişidir.⁹⁶⁷⁰

٩٦٧١- الْوَرَعُ فَوْنِسِقٌ.

9671. Keler, zararlı bir hayvandır.⁹⁶⁷¹

٩٦٧٢- الْوَزْنُ وَزْنُ أَهْلِ مَكَّةَ وَالْمَكِّيَّالُ مَكِّيَّالُ أَهْلِ الْمَدِينَةِ. ح

9672. Tartı Mekke halkının tartısı, kile de Medine halkının kilesidir.⁹⁶⁷²

⁹⁶⁶⁵ Tayâlisî, s. 260; İbni Ebî Şeybe, II, 95; İbni Hibbân, VI, 354; Beyhakî, III, 22.

⁹⁶⁶⁶ Hâkim, III, 387; Beyhakî, Şuab, IV, 256.

⁹⁶⁶⁷ Hâkim, IV, 447; Aclûnî, II, 464.

⁹⁶⁶⁸ Taberânî, IV, 279; Heysemî, X, 280.

⁹⁶⁶⁹ Taberânî, IV, 223; Heysemî, X, 280; Müttekî, nr. 44119.

⁹⁶⁷⁰ Taberânî, XXII, 78; Heysemî, X, 294.

⁹⁶⁷¹ İbni Hibbân, XII, 452.

⁹⁶⁷² Tahâvî, Müşkil, II, 99; Taberânî, XII, 393; Müttekî, nr. 9658.

۹۶۷۳- الْوُسْقُ سِتُونَ صَاعًا. صَح

9673. Bir vesk altmış sadır.⁹⁶⁷³

۹۶۷۴- الْوَسِيلَةُ دَرَجَةٌ عِنْدَ اللَّهِ لَيْسَ فَوْقَهَا دَرَجَةٌ فَسَلُّوا اللَّهَ أَنْ يُؤْتِيَنِي
الْوَسِيلَةَ. صَح

9674. Vesile Allah katında ondan üstünü olmayan bir derecedir; Allah'dan benim için vesile isteyin.⁹⁶⁷⁴

Abdest

۹۶۷۵- الْوُضُوءُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ. صَح

9675. Ateşte pişen yiyeceklerden dolayı abdest gerekir.⁹⁶⁷⁵

۹۶۷۶- الْوُضُوءُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ وَلَوْ مِنْ نَوْرِ أَقِطٍ. ح

9676. Bir peynir parçası bile olsa, ateşte pişen yiyeceklerden dolayı abdest gerekir.⁹⁶⁷⁶

۹۶۷۷- الْوُضُوءُ مَرَّةً مَرَّةً. ح

9677. Abdest organları birer birer yıkanır.⁹⁶⁷⁷

۹۶۷۸- الْوُضُوءُ يُكَفِّرُ مَا قَبْلَهُ ثُمَّ تَصِيرُ الصَّلَاةُ نَافِلَةً. ح

9678. Abdest geçmiş küçük günahları affettirir, namazın sevabı da fazladan kalır.⁹⁶⁷⁸

۹۶۷۹- الْوُضُوءُ مِمَّا خَرَجَ وَلَيْسَ مِمَّا دَخَلَ.

⁹⁶⁷³ Ahmed, III, 83.

⁹⁶⁷⁴ Ahmed, III, 83; Taberânî, Evsat, I, 89; Heysemî, I, 332.

⁹⁶⁷⁵ Müslim, Hayz 90; Ebû Dâvûd, Tahâret 76; Beyhakî, I, 155.

⁹⁶⁷⁶ Ebû Dâvûd, Tahâret 76; Beyhakî, I, 155.

⁹⁶⁷⁷ Taberânî, X, 332.

⁹⁶⁷⁸ Ahmed, V, 261; Taberânî, VIII, 125; Heysemî, I, 223.

9679. Abdest vücuda giren şeylerden dolayı değil, çıkan şeylerden dolayı alınır.⁹⁶⁷⁹

٩٦٨٠ - الْوُضُوءُ مِنْ كُلِّ دَمٍ سَائِلٍ. ض.

9680. Her akan kandan dolayı abdest gerekir.⁹⁶⁸⁰

٩٦٨١ - الْوُضُوءُ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالسَّوَأُكَ شَطْرُ الْوُضُوءِ. ض.

9681. Abdest almak imanun yarısı, misvak kullanmak da abdestin yarısıdır.⁹⁶⁸¹

٩٦٨٢ - الْوُضُوءُ قَبْلَ الطَّعَامِ حَسَنَةٌ وَبَعْدَ الطَّعَامِ حَسَنَتَانِ. ض.

9682. Yemekten önce elleri yıkamak bir, yemekten sonra yıkamaksa iki sevaptır.⁹⁶⁸²

٩٦٨٣ - الْوُضُوءُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ يَنْفِي الْفَقْرَ وَهُوَ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ.

9683. Yemek öncesi ve sonrası elleri yıkamak fakirliği giderir, o aynı zamanda peygamberlerin sünnetlerindendir.⁹⁶⁸³

Çeşitli Hadisler

٩٦٨٤ - الْوُقُوتُ الْأَوَّلُ مِنَ الصَّلَاةِ رِضْوَانُ اللَّهِ وَالْوُقُوتُ الْآخِرُ عَفْوُ اللَّهِ. ح.

9684. Namazı ilk vaktinde kılmak Allah'ın rızasına, sonunda kılmak ise affına sebeptir.⁹⁶⁸⁴

٩٦٨٥ - الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْطَى الْوَرِقَ وَوَلِيَ النَّعْمَةَ.

9685. Vela, bedeli ödeyen ve nimete sahip olan kişiye aittir.⁹⁶⁸⁵

⁹⁶⁷⁹ Beyhakî, I, 116.

⁹⁶⁸⁰ Dârekutnî, I, 157.

⁹⁶⁸¹ İbni Ebî Şeybe, I, 156.

⁹⁶⁸² İrâkî, II, 3; Zebîdî, V, 212.

⁹⁶⁸³ Taberânî, Evsat, XV, 446.

⁹⁶⁸⁴ Beyhakî, I, 435.

⁹⁶⁸⁵ Ahmed, VI, 186; Beğavî, VIII, 350; Müttekî, nr. 29622.

٩٦٨٦- الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ. صَح

9686. Vela hakkı, azad eden kişiye aittir.⁹⁶⁸⁶

٩٦٨٧- الْوَلَاءُ لَحِمَّةٍ كُلِّ حِمَّةٍ النَّسَبِ لَا يُبَاعُ وَلَا يُوهَبُ. صَح

9687. Vela hakkı nesep bağı gibi bir bağıdır, ne satılır ne de bağışlanır.⁹⁶⁸⁷

٩٦٨٨- الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ. صَح

9688. Çocuk yatak sahibine aittir, zina edene de mahrumiyet vardır.⁹⁶⁸⁸

٩٦٨٩- الْوَلَدُ ثَمَرَةُ الْقَلْبِ وَإِنَّهُ مَجْبَنَةٌ مَبْخَلَةٌ مَحْزَنَةٌ. ض

9689. Çocuk kalbin meyvesidir; o korkaklık, cimrilik ve üzüntü sebebidir.⁹⁶⁸⁹

٩٦٩٠- الْوَلَدُ مِنْ رِيحَانِ الْجَنَّةِ. ض

9690. Çocuk kokusu, cennet kokusudur.⁹⁶⁹⁰

٩٦٩١- الْوَلَدُ مِنْ كَسْبِ الْوَالِدِ. ض

9691. Çocuk, babanın kazancındandır.⁹⁶⁹¹

٩٦٩٢- الْوَلِيمَةُ أَوَّلُ يَوْمٍ حَقٍّ وَالثَّانِي مَعْرُوفٌ وَالْيَوْمُ الثَّالِثُ سُنْعَةٌ وَرِيَاءٌ. ض

9692. İlk gün verilen düğün yemeği görev, ikinci gün iyilik, üçüncü gün ise gösteriş ve riya'dır.⁹⁶⁹²

٩٦٩٣- الْوَيْلُ كُلُّ الْوَيْلِ لِمَنْ تَرَكَ عِيَالَهُ بِخَيْرٍ وَقَدِمَ عَلَى رَبِّهِ بِشَرٍّ. ح

9693. Çoluk çocuğunu zengin bıraktığı halde rabbinin huzuruna günahlarla varan kişiye yazıklar olsun! ⁹⁶⁹³

⁹⁶⁸⁶ Ahmed, I, 281.

⁹⁶⁸⁷ Hâkim, IV, 379.

⁹⁶⁸⁸ Ahmed, I, 59; Beyhakî, VI, 86; Taberânî, X, 297.

⁹⁶⁸⁹ Ebû Yalâ, II, 305.

⁹⁶⁹⁰ Müttekî, nr. 44422.

⁹⁶⁹¹ İbni Ebî Şeybe, VII, 158; Heysemî, IV, 154; Aclûnî, II, 469.

⁹⁶⁹² Ahmed, V, 28; Nesâî, Kübrâ, IV, 137; Taberânî, V, 272; Beyhakî, VII, 260.

⁹⁶⁹³ Zebîdî, VIII, 209; Aclûnî, II, 482.

LAMELİF HARFİ

٩٦٩٤- لَا أَكُلُ وَأَنَا مُتَّكِيٌّ. صح

9694. Ben dayanarak yemek yemem.⁹⁶⁹⁴

٩٦٩٥- لَا أَجْرَ لِمَنْ لَا حِسْبَةَ لَهُ. ض

9695. Sevap beklemeyen kişiye sevap yoktur.⁹⁶⁹⁵

٩٦٩٦- لَا أَجْرَ إِلَّا عَنْ حِسْبَةٍ وَلَا عَمَلٍ إِلَّا بِنِيَّةٍ

9696. Allah rızası gözetilmeden sevap kazanılmaz, niyetsiz de amel makbul olmaz.⁹⁶⁹⁶

٩٦٩٧- لَا إِخْصَاءَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا بُنْيَانَ كَنِيسَةٍ. ض

9697. İslam'da kısırlaştırma işi olmadığı gibi, kilise inşası da yoktur.⁹⁶⁹⁷

٩٦٩٨- لَا إِسْعَادَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا عَقْرَ وَلَا شِعَارَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا جَلْبَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا جَنْبَ وَمَنْ انْتَهَبَ فَلَيْسَ مِنَّا. صح

9698. İslam'da ağıt yakma, ölüye kurban kesme, mehirsiz olarak evlenip evlendirme, zekat mallarını zekat memurunun ayağına götürme veya alması için bütün zekatları bir yere getirme yoktur; yağma yapan da bizden deildir.⁹⁶⁹⁸

٩٦٩٩- لَا إِسْلَالَ وَلَا غُلُولَ. صح

9699. Hırsızlık ve hainlik yapmak yoktur.⁹⁶⁹⁹

٩٧٠٠- لَا أَشْتَرِي شَيْئًا لَيْسَ عِنْدِي ثَمَنُهُ. صح

⁹⁶⁹⁴ Ahmed, IV, 308.

⁹⁶⁹⁵ İbnül-Mübârek, I, 49.

⁹⁶⁹⁶ Deylemî, V, 181.

⁹⁶⁹⁷ Beyhakî, II, 281.

⁹⁶⁹⁸ Ahmed, III, 197; İbni Hibbân, VII, 415.

⁹⁶⁹⁹ Taberânî, XVII, 18; Heysemî, V, 339.

9700. Yanımda parası olmayan bir şeyi satın almam.⁹⁷⁰⁰

۹۷۰۱- لَا أَعَافِي أَحَدًا قَتَلَ بَعْدَ أَخْذِ الدِّيَةِ. صح

9701. Diyeti aldıktan sonra öldüren kişiyi affetmem.⁹⁷⁰¹

۹۷۰۲- لَا اِغْتِكَافَ إِلَّا بِصِيَامٍ. صح

9702. Oruçsuz itikaf olmaz.⁹⁷⁰²

۹۷۰۳- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا يَسْبِقُهَا عَمَلٌ وَلَا تَتْرُكُ ذَنْبًا. ض

9703. Lailahe illallah kelimesini hiç bir amel geçemez, o hiç bir günah bırakmaz.⁹⁷⁰³

۹۷۰۴- لَا إِيْمَانٌ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ. صح

9704. Güvenilirliği olmayan kişinin imanı, ahbine sadakati olmayanın da dini yoktur.⁹⁷⁰⁴

۹۷۰۵- لَا إِيْمَانٌ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ وَلَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا طَهْوَرَ لَهُ وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا صَلَاةَ

لَهُ وَمَوْضِعُ الصَّلَاةِ مِنَ الدِّينِ كَمَوْضِعِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ. ض

9705. Emaneti olmayanın imanı, temizliği olmayanın namazı namazı olmayanın da dini yoktur; dinde namazın yeri bedende başın yeri gibidir.⁹⁷⁰⁵

۹۷۰۶- لَا بَأْسَ بِالْحَدِيثِ قَدَّمْتُ فِيهِ أَوْ أَخَّرْتُ إِذَا أَصَبْتَ مَعْنَاهُ. ض

9706. Takdim ve tehir yapsan da manaya isabet ettiğin zaman hadis rivayet etmende sakınca yoktur.⁹⁷⁰⁶

⁹⁷⁰⁰ Ahmed, I, 235; Hâkim, II, 28; Heysemî, IV, 110.

⁹⁷⁰¹ İbni Adî, VI, 2392.

⁹⁷⁰² Hâkim, I, 606; Beyhakî, IV, 317.

⁹⁷⁰³ Bûsînî, IV, 129.

⁹⁷⁰⁴ Ahmed, III, 135; İbni Hibbân, I, 422; Heysemî, I, 96.

⁹⁷⁰⁵ Taberânî, Evsat, II, 383; Heysemî, I, 292.

⁹⁷⁰⁶ Hâkim, IV, 119.

٩٧٠٧- لَا بَأْسَ بِالْحَيَوَانِ وَاحِدٍ بِاِثْنَيْنِ يَدًا يَبِيدُ. صَح

9707. Peşin olmak şartıyla bir hayvanın iki hayvanla değiştirilmesinde sakınca yoktur.⁹⁷⁰⁷

٩٧٠٨- لَا بَأْسَ بِالْقَمَحِ بِالشَّعِيرِ اِثْنَيْنِ بِوَاحِدٍ يَدًا يَبِيدُ. ح

9708. Peşin olarak buğdayla arpanın birbiriyle iki ölççeğe bir ölçek olarak değiştirilmesinde sakınca yoktur.⁹⁷⁰⁸

٩٧٠٩- لَا بَأْسَ بِالْغَنَى لِمَنِ اتَّقَى وَالصَّحَّةُ لِمَنِ اتَّقَشَّخِرَ مِنَ الْغَنَى وَطِيبُ النَّفْسِ مِنَ النَّعِيمِ. صَح

9709. Takva sahibi olana zenginliğin zararı olmaz; takva sahibi olanlar için sağlık zenginlikten daha hayırlıdır, gönül ferahlığı da nimetlerden biridir.⁹⁷⁰⁹

٩٧١٠- لَا بُدَّ مِنَ الْعَرِيفِ وَالْعَرِيفُ فِي النَّارِ. ض

9710. Bilirkişi olmak gereklidir, lakin onlar bazen cehennemliktir.⁹⁷¹⁰

٩٧١١- لَا بَرَّ أَنْ يُصَامَ فِي السَّفَرِ. ح

9711. Yolculukta oruç tutmak hayır değildir.⁹⁷¹¹

٩٧١٢- لَا تَأْتُوا الْكُفَّانَ. صَح

9712. Kahinlere gitmeyin.⁹⁷¹²

٩٧١٣- لَا تَأْتِي مِائَةُ سَنَةٍ وَعَلَى الْأَرْضِ نَفْسٌ مَنفُوسَةٌ الْيَوْمَ. صَح

9713. Yüz sene sonra bugün yeryüzünde nefes alanlardan kimse kalmaz.⁹⁷¹³

⁹⁷⁰⁷ Ahmed, III, 380.

⁹⁷⁰⁸ Taberânî, Evsat, I, 165.

⁹⁷⁰⁹ Ahmed, V, 372; Hâkim, II, 3.

⁹⁷¹⁰ İbni Ebî Şeybe, IX, 122; İbni Adî, V, 2011.

⁹⁷¹¹ Heysemî, III, 161.

⁹⁷¹² Taberânî, XIX, 397.

⁹⁷¹³ Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 219; Müttekî, nr. 38340.

٩٧١٤- لَا تَأْخُذُوا الْحَدِيثَ إِلَّا عَمَّنْ تُجِيزُونَ شَهَادَتَهُ. ض.

9714. Şahitliğini kabul ettiğiniz kimseler dışında hadis almayın.⁹⁷¹⁴

٩٧١٥- لَا تُؤَخِّرُوا الصَّلَاةَ لِبَطْعَامٍ وَلَا لِغَيْرِهِ

9715. Yemek veya başka bir şey için namazı geciktirmeyin.⁹⁷¹⁵

٩٧١٦- لَا تُؤَخِّرُوا الْجَنَازَةَ إِذَا حَضَرَتْ. ض.

9716. Cenaze hazır olduğu zaman onu geciktirmeyin.⁹⁷¹⁶

٩٧١٧- لَا تَأْذُنْ امْرَأَةً فِي بَيْتِ زَوْجِهَا إِلَّا بِإِذْنِهِ وَلَا تَقُومُ مِنْ فِرَاشِهَا فَتُصَلِّيَ تَطَوُّعاً

إِلَّا بِإِذْنِهِ. ح.

9717. Kadın kocasının izni olmadan evine kimseyi alamaz, yatağından kalkıp nafile da namaz kılamaz.⁹⁷¹⁷

٩٧١٨- لَا تَأْذَنُوا لِمَنْ لَمْ يَبْدَأْ بِالسَّلَامِ. صَح.

9718. Selamla başlamayan kimseye izin vermemeyin.⁹⁷¹⁸

٩٧١٩- لَا تُؤْذِنُوا مُسْلِمًا بِشَيْءٍ كَافِرٍ. صَح.

9719. Yakını olan kafire sövmekle müslümana eziyet etmeyin.⁹⁷¹⁹

٩٧٢٠- لَا تَأْكُلُوا الْبَصَلَ النَّسِيءَ. ح.

9720. Çiğ soğan yemeyin.⁹⁷²⁰

٩٧٢١- لَا تَأْكُلُوا بِالشَّمَالِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِالشَّمَالِ. ح.

9721. Sol elle yemek yemeyin, çünkü şeytan sol eliyle yer.⁹⁷²¹

⁹⁷¹⁴ Hatîb, IX, 301.

⁹⁷¹⁵ Deylemî, V, 223.

⁹⁷¹⁶ Ahmed, I, 105; Hâkim, II, 176; Beyhakî, VII, 132.

⁹⁷¹⁷ Taberânî, XI, 404; Heysemî, II, 264.

⁹⁷¹⁸ Ebû Nuaym, İsfahân, I, 327; Heysemî, VIII, 32; Müttekî, nr. 25337.

⁹⁷¹⁹ Hâkim, I, 542.

⁹⁷²⁰ Bûsîrî, IV, 35.

⁹⁷²¹ Müslim, Eşribe, 103; Ahmed, III, 334; Müttekî, nr. 40872.

۹۷۲۲- لَا تَأْلُوا عَلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ تَأَلَّى عَلَى اللَّهِ أَكْذَبَهُ اللَّهُ. ض

9722. Allah adına yemin etmeyin, öyle yaparı Allah yalancı çıkarır.⁹⁷²²

۹۷۲۳- لَا تَبَاشِرِ الْمَرْأَةَ الْمَرْأَةَ فَتَنْعَتَهَا لِزَوْجِهَا كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا. ض

9723. Kadın kadına cild temasında bulunmasın; kadın bu durumu kocasına anlatır da kocası onu görürmüş gibi olur.⁹⁷²³

۹۷۲۴- لَا تُبَاعِ أُمُّ الْوَلَدِ

9724. Çocuk annesi olan cariye satılmaz.⁹⁷²⁴

۹۷۲۵- لَا تَبَاغُضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

9725. Birbirinize kin beslemeyin, sırt çevirmeyin, dünyalık için birbirinizle yarışa girmeyin; ey Allah'ın kulları kardeş olun!⁹⁷²⁵

۹۷۲۶- لَا تَبْدُؤُوا الْيَهُودَ وَلَا النَّصَارَى بِالسَّلَامِ وَإِذَا لَقِيتُمْ أَحَدَهُمْ فِي طَرِيقٍ

فَاضْطَرُّوهُ إِلَى أَضْيَقِهِ. صَح

9726. Yahudi ile hristiyanlara karşı ilk selam veren siz olmayın, onlardan biriyle yolda karşılaşırsanız onu yolun en dar kısmından geçmeye zorlayın.⁹⁷²⁶

۹۷۲۷- لَا تُبْرِزْ فَخْذَكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى فَخْذِ حَيٍّ وَلَا مَيِّتٍ. صَح

9727. Uyluğunu açmadığın gibi, diri ve ölüünün uyluklarına da bakma!⁹⁷²⁷

۹۷۲۸- لَا تَبْكُوا عَلَى الدِّينِ إِذَا وَلِيَهُ أَهْلُهُ وَلَكِنْ ابْكُوا عَلَيْهِ إِذَا وَلِيَهُ غَيْرُ أَهْلِهِ. صَح

9728. Ehil kişiler başa geçerse din için ağlamayın; ehil kişiler geçmezse o zaman ağlayın.⁹⁷²⁸

⁹⁷²² Taberânî, VIII, 229; Heysemî, III, 271.

⁹⁷²³ Ahmed, I, 387.

⁹⁷²⁴ Taberânî, IV, 204; Heysemî, IV, 249.

⁹⁷²⁵ Müslim, Sıla 31; Ebû Dâvûd, Edeb 54; Ahmed, II, 312; Mütteki, nr. 24687.

⁹⁷²⁶ Ahmed, II, 346.

⁹⁷²⁷ Hâkim, IV, 200; Beyhâkî, III, 388.

⁹⁷²⁸ Ahmed, V, 422, Hâkim, IV, 560; Heysemî, V, 245.

٩٧٢٩- لَا تُتَّبِعِ الْجَنَازَةَ بِصَوْتٍ وَلَا نَارٍ وَلَا يُمَشَى بَيْنَ يَدَيْهَا. ح

9729. Cenaze ses ve ateşle uğurlanmaz, önünden yürünmez.⁹⁷²⁹

٩٧٣٠- لَا تَتَّخِذُوا الْمَسَاجِدَ طُرُقًا إِلَّا لِلذِّكْرِ أَوْ صَلَاةٍ. ض

9730. Mescidleri zikir ve namaz dışında yollar edinmeyin.⁹⁷³⁰

٩٧٣١- لَا تَتَّخِذُوا الضَّيْعَةَ فَتَرْغَبُوا فِي الدُّنْيَا. صَح

9731. Çok fazla arazi edinip de dünyaya rağbet etmeyin.⁹⁷³¹

٩٧٣٢- لَا تَتَّخِذُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا صَلُّوا فِيهَا. صَح

9732. Evlerinizi kabirler edinmeyin, oralarda namaz kılın.⁹⁷³²

٩٧٣٣- لَا تَتَّخِذُوا شَيْئًا فِيهِ الرُّوحُ غَرَضًا. صَح

9733. Canlı olan bir şeyi hedef yapmayın.⁹⁷³³

٩٧٣٤- لَا تَتْرُكْ هَذِهِ الْأُمَّةَ شَيْئًا مِنْ سُنَنِ الْأَوَّلِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُ. ض

9734. Bu ümmet öncekilerin adetlerinden hiçbir şey bırakmayıp hepsini yapar.⁹⁷³⁴

٩٧٣٥- لَا تَتْرُكُوا النَّارَ فِي بُيُوتِكُمْ حِينَ تَنَامُونَ. صَح

9735. Uyuyacağınız zaman evlerinizde ateş bırakmayın.⁹⁷³⁵

٩٧٣٦- لَا تَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ. صَح

9736. Ölümü temenni etmeyin.⁹⁷³⁶

⁹⁷²⁹ İbni Ebî Şeybe, III, 272; Ahmed, II, 532; Müttekî, nr. 42339.

⁹⁷³⁰ Taberânî, XII, 314.

⁹⁷³¹ Ahmed, I, 377; Hâkim, IV, 358.

⁹⁷³² Ahmed, IV, 114.

⁹⁷³³ Tayâlisî, s. 341; Ahmed, I, 380; Ebû Avâne, V, 52; Nesâî, Kübrâ, III, 72; Taberânî, XI, 445.

⁹⁷³⁴ Taberânî, Evsat, I, 101.

⁹⁷³⁵ Ahmed, II, 7.

⁹⁷³⁶ İbri Sad, IV, 15; Ahmed, VI, 339; Münzirî, IV, 256.

۹۷۳۷- لَا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ وَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا. صَح

9737. Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin, karşılaştığınızda ise sabredin. ⁹⁷³⁷

۹۷۳۸- لَا تُكْوِبَنَّ فِي شَيْءٍ مِنَ الصَّلَاةِ إِلَّا فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ. ض

9738. Sabah namazı ezanı dışında diğer namazlarda ilave cümle söyleme! ⁹⁷³⁸

۹۷۳۹- لَا تُجَادِلُوا فِي الْقُرْآنِ فَإِنَّ جِدَالَ فِيهِ كُفْرٌ. صَح

9739. Kuran konusunda cedelleşmeyin, çünkü o konuda cedelleşmek küfürdür. ⁹⁷³⁹

۹۷۴۰- لَا تُجَارِ أَخَاكَ وَلَا تُشَارِهْ وَلَا تُمَارِهْ. ض

9740. Dîñ kardeşinle yarışma girme, ona kötülük yapma ve muhalefet olsun diye fikrine karşı çıkma. ⁹⁷⁴⁰

۹۷۴۱- لَا تُجَالِسُوا أَهْلَ الْقَدَرِ وَلَا تُفَانِيَهُمْ. صَح

9741. Kaderi inkar edenlerle oturmayın, onlara tartışma konuları açmayın. ⁹⁷⁴¹

۹۷۴۲- لَا تُجَاوِزُوا الْوَقْتَ إِلَّا بِإِخْرَامٍ.

9742. Mikat yerlerini ihramla geçin. ⁹⁷⁴²

۹۷۴۳- لَا تَجْتَمِعُ خَصَلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ الْبُخْلُ وَالْكَذِبُ.

9743. İki huy cimrilikle yalan müminde bir araya gelmez. ⁹⁷⁴³

⁹⁷³⁷ Müslim, Cihad 20; Ebû Dâvûd, Cihad 97; Beyhakî, IX, 76.

⁹⁷³⁸ Beğavî, II, 264; Müttekî, nr. 20996; Hadiste geçen tesvibden maksad, "es-Salatü hayrun mine'n-nevîm: Namaz uykudan hayırlıdır" gibi ilave cümlelerdir.

⁹⁷³⁹ Tayâlisî, s. 302; Beyhakî, Şuab, II, 417.

⁹⁷⁴⁰ Zebîdî, VII, 471.

⁹⁷⁴¹ Ahmed, I, 30; Hâkim, I, 159; Ebû Yalâ, I, 212; İbni Hibbân, I, 280; Beyhakî, X, 204; Ziyâ, I, 423.

⁹⁷⁴² Taberânî, XI, 435; Heysemî, III, 216.

⁹⁷⁴³ Suyûtî, Sağır, nr. 9743.

٩٧٤٤- لَا تُجْزَى صَلَاةُ الرَّجُلِ حَتَّى يَقِيمَ ظَهْرَهُ فِي الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ. صَح

9744. Rûku ve secdeden kalkarken belini tam olarak doğrudlmayan kişinin namazı olmaz.⁹⁷⁴⁴

٩٧٤٥- لَا تَجْعَلُوا عَلَى الْعَاقِلَةِ مِنْ قَوْلٍ مُعْتَرِفٍ شَيْئًا. ح

9745. İtiraf eden kişiye vacip olan diyetten akıleye bir şey yüklemeyin.⁹⁷⁴⁵

٩٧٤٦- لَا تَجْلِسَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ إِلَّا بِإِذْنِهِمَا. ح

9746. İzinleri olmadan iki kişi arasına oturma!⁹⁷⁴⁶

٩٧٤٧- لَا تَجْلِسُوا عَلَى الْقُبُورِ وَلَا تُصَلُّوا إِلَيْهَا. صَح

9747. Kabirler üzerine oturmayın, onlara doğru namaz kılmayın.⁹⁷⁴⁷

٩٧٤٨- لَا تَجْمَعُوا بَيْنَ اسْمِي وَكُنْيَتِي. صَح

9748. İsmimle künyemi bir araya getirmeyin.⁹⁷⁴⁸

٩٧٤٩- لَا تَجْنِي أُمَّ عَلَى وَلَدٍ. ح

9749. Hiç bir anne çocuğunun günahından sorumlu tutulamaz.⁹⁷⁴⁹

٩٧٥٠- لَا تَجْنِي نَفْسٌ عَلَى أُخْرَى. صَح

9750. Hiç kimse bir başkasının günahından sorumlu tutulamaz.⁹⁷⁵⁰

٩٧٥١- لَا تَجُوزُ الْوَصِيَّةُ لِوَارِثٍ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْوَرَثَةُ. ض

9751. Varisler razı olmadıkça, varis için vasiyette bulunmak caiz değildir.⁹⁷⁵¹

⁹⁷⁴⁴ Abdürrezzâk, II, 369; İbni Ebî Şeybe, VII, 303; Beyhakî, II, 117.

⁹⁷⁴⁵ Heysemî, VI, 301; Akıle, diyet ödemekle sorumlu olan yakınlar demektir.

⁹⁷⁴⁶ Müttekî, nr. 35381.

⁹⁷⁴⁷ Ahmed, IV, 135.

⁹⁷⁴⁸ Ahmed, III, 450; Beyhakî, Delâil, I, 163; Heysemî, VIII, 48.

⁹⁷⁴⁹ Hâkim, II, 612; Beyhakî, VI, 21; Müttekî, nr. 39815.

⁹⁷⁵⁰ Neşâî, Kasâme, 42; Beyhakî, VIII, 27.

⁹⁷⁵¹ Dârekutnî, IV, 98; Beyhakî, VI, 263.

۹۷۵۲- لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ بَدَوِيٍّ عَلَى صَاحِبِ قَرْيَةٍ. صَح

9752. Köylünün şehirli aleyhine şahidliği caiz değildir.⁹⁷⁵²

۹۷۵۳- لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ ذِي الظَّنَّةِ وَلَا ذِي الْحِجَّةِ. صَح

9753. Dininden şüphe edilenle, düşmanın şahidliği caiz değildir.⁹⁷⁵³

۹۷۵۴- لَا تَحِدُّوا النَّظَرَ إِلَى الْمَجْدُومِينَ. ح

9754. Cüzzamlı olanlara dikkatlice bakmayın.⁹⁷⁵⁴

۹۷۵۵- لَا تَحَرِّمُ الْمَصَّةَ وَلَا الْمَصَّتَانِ. صَح

9755. Bir veya iki defa süt emmekle haramlık gerçekleşmez.⁹⁷⁵⁵

۹۷۵۶- لَا تُخَيِّفُوا أَنْفُسَكُمْ بِالْدِّينِ. ض

9756. Borçlanmak suretiyle kendinizi korkutmayın.⁹⁷⁵⁶

۹۷۵۷- لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتاً فِيهِ جَرَسٌ. صَح

9757. Melekler içinde çan bulunan eve girmezler.⁹⁷⁵⁷

۹۷۵۸- لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتاً فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ. صَح

9758. Melekler içinde köpek ve suret bulunan eve girmez.⁹⁷⁵⁸

۹۷۵۹- لَا تَدْعَنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ وَلَوْ حَلَبَ شَاةٌ. ض

9759. Koyun sağımı süresi kadar bile olsa gece namazı kılmayı bırakma!⁹⁷⁵⁹

⁹⁷⁵² Hâkim, IV, 111.

⁹⁷⁵³ Hâkim, IV, 111.

⁹⁷⁵⁴ Beyhakî, Şuab, VII, 218.

⁹⁷⁵⁵ Müslim, Radâ 17; Heysemî, IV, 261; Zebîdî, V, 335.

⁹⁷⁵⁶ Beyhakî, Şuab, V, 355.

⁹⁷⁵⁷ Ahmed, VI, 242; Münziri, IV, 75, Aclûnî, II, 490.

⁹⁷⁵⁸ Müslim, Libâs 83; Ahmed, IV, 28; Taberânî, IV, 144.

⁹⁷⁵⁹ Taberânî, Evsat, IV, 251; Heysemî, II, 252.

٩٧٦٠- لَا تَدْعُوا رُكْعَتِي الْفَجْرِ وَلَوْ طَرَدَتْكُمْ الْخَيْلُ

9760. Atlılar sizi kovalasa bile sabah namazının iki rekat sünnetini bırakmayın.⁹⁷⁶⁰

٩٧٦١- لَا تَدْعُوا الرُّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ فَإِنَّ فِيهِمَا الرَّغَائِبَ. ح

9761. Sabah namazından önceki iki rekat sünneti bırakmayın, o sevabı çok olan bir namazdır.⁹⁷⁶¹

٩٧٦٢- لَا تَذْفِنُوا مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَّا أَنْ تَضْطَرُّوا. ض

9762. Mecbur kalmadıkça ölülerinizi geceleyin defnetmeyin.⁹⁷⁶²

٩٧٦٣- لَا تُدِيمُوا النَّظَرَ إِلَى الْمَجْدُومِينَ. ح

9763. Cüzzamlılara devamlı bakmayın.⁹⁷⁶³

٩٧٦٤- لَا تَذْبَحَنَّ ذَاتَ ذَرْ. ص

9764. Sütü sağılan hayvanı kesmeyin!⁹⁷⁶⁴

٩٧٦٥- لَا تَذْكُرُوا هَلْكَائَكُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ

9765. Ölülerinizi sadece hayırla yadedin.⁹⁷⁶⁵

٩٧٦٦- لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى تَصِيرَ لِلْكَعِ بْنِ لُكْعِ. ح

9766. Dünya kötü oğlu kötü insanların eline geçmedikçe kıyamet kopmaz.⁹⁷⁶⁶

٩٧٦٧- لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّاراً يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ. ص

9767. Benden sonra küfre dönüp de birbirinizin boynunu vurmayın!⁹⁷⁶⁷

⁹⁷⁶⁰ Ahmed, II, 405.

⁹⁷⁶¹ Taberânî, XII, 408; Heysemî, II, 218.

⁹⁷⁶² Tahâvî, I, 513; İbnü'l-Cevzî, II, 427; Müttekî, nr. 42385.

⁹⁷⁶³ Taberânî, XI, 106; Bûsîrî, IV, 78.

⁹⁷⁶⁴ Hâkim, IV, 145.

⁹⁷⁶⁵ Zebîdî, VII, 491.

⁹⁷⁶⁶ Ahmed, II, 358; Heysemî, VII, 220.

⁹⁷⁶⁷ Ahmed, IV, 363.

۹۷۶۸- لَا تَرْكَبُوا الْخَزَّ وَلَا النَّمَارَ. صح

9768. İpek ve yırtıcı hayvan derisinden yapılan hayvan eyeri üzerine binmeyin.⁹⁷⁶⁸

۹۷۶۹- لَا تَرَوْعُوا الْمُسْلِمَ فَإِنَّ رَوْعَةَ الْمُسْلِمِ ظَلَمٌ عَظِيمٌ. صح

9769. Müslümanı korkutmayın, zira müslümanı korkutmak büyük bir zulümdür.⁹⁷⁶⁹

۹۷۷۰- لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ. صح

9770. Ümmetimden bir topluluk kıyamete kadar düşmanlarına galip gelmeye devam eder; onlar o durumda iken kendilerine Allah'ın emri gelir.⁹⁷⁷⁰

۹۷۷۱- لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْإِفْطَارَ وَأَخَّرُوا السُّجُورَ. صح

9771. Ümmetim iftarı acele, sahurı da geç yaptıkları sürece hayır içinde olmaya devam eder.⁹⁷⁷¹

۹۷۷۲- لَا تَزَالُ أُمَّتِي عَلَى الْفِطْرَةِ مَا لَمْ يُؤَخَّرُوا الْمَغْرِبَ إِلَى اشْتِبَاكِ النُّجُومِ. صح

9772. Ümmetim akşam namazını yıldızlar görününceye kadar geciktirmedikçe fitrat üzere devam ederler.⁹⁷⁷²

۹۷۷۳- لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي قَوَّامَةً عَلَى أَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهَا مَنْ خَالَفَهَا. صح

9773. Ümmetimden bir grup Allah'ın emri üzere dosdoğru yürümeye devam edecek ve muhalefet edenler onlara zarar veremeyecektir.⁹⁷⁷³

۹۷۷۴- لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ. صح

9774. Ümmetimden düşmanlarına galip gelen hak yolda bir grup her zaman var olacaktır.⁹⁷⁷⁴

⁹⁷⁶⁸ Ebû Dâvûd, Libâs 42; Beyhakî, I, 22.

⁹⁷⁶⁹ Heysemî, VI, 253.

⁹⁷⁷⁰ Müslim, İmâre 170; Ebû Dâvûd, Fiten 1; Ahmed, IV, 97; Hâkim, IV, 550;

⁹⁷⁷¹ Ahmed, V, 147; Heysemî, III, 154.

⁹⁷⁷² Ahmed, IV, 147; İbni Huzeyme, I, 174; Hâkim, I, 303; Beyhakî, I, 448; Ziyâ, VIII, 383.

⁹⁷⁷³ Müttekî, nr. 34497.

⁹⁷⁷⁴ Hâkim, IV, 496.

۹۷۷۵- لَا تَزُوجَنَّ عَجُوزاً وَلَا عَاقِراً فَإِنِّي مُكَاتِّرٌ بِكُمْ الْأُمَمَ. صح

9775. Yaşlı ve kısır kadınlarla evlenmeyin, zira ben sizinle ümmetlere üstünlük sağlarım.⁹⁷⁷⁵

۹۷۷۶- لَا تَرِيدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ عَلَى وَعَلَيْكُمْ. صح

9776. Ehl-i kitabın selamına, "Ve aleyküm" kelimesinden başkasıyla karşılık vermeyin.⁹⁷⁷⁶

۹۷۷۷- لَا تَسْأَلِ النَّاسَ شَيْئاً وَلَا سَوْطَكَ وَإِنْ سَقَطَ مِنْكَ حَتَّى تَنْزِلَ إِلَيْهِ فَتَأْخُذْهُ. ح

9777. İnsanlardan bir şey isteme, kırbacın yere düşse bile inip onu kendin al!⁹⁷⁷⁷

۹۷۷۸- لَا يَسْأَلُ الرَّجُلُ فِيمَ ضَرَبَ امْرَأَتَهُ ؟ وَلَا تَنْمُ إِلَّا عَلَى وَتُرْج. ح

9778. Kişi eşini neden dövdüğünden sorulmaz, vitir kılmadan da uyumaz.⁹⁷⁷⁸

۹۷۷۹- لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ. صح

9779. Yanında mahremi olmadan bir kadın üç günlük yola çıkmasın.⁹⁷⁷⁹

۹۷۸۰- لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ بَرِيداً إِلَّا وَمَعَهَا مَحْرَمٌ يَحْرُمُ عَلَيْهَا. صح

9780. Kadın yanında mahremi olmadan oniki millik bir yolculuğa çıkmasın.⁹⁷⁸⁰

۹۷۸۱- لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ وَلَا يَدْخُلُ عَلَيْهَا رَجُلٌ إِلَّا وَمَعَهَا مَحْرَمٌ. صح

9781. Kadın yanında mahremi olmadan yolculuk yapmasın, erkek de yanında mahremi bulunmayan bir kadının yanına girmesin.⁹⁷⁸¹

⁹⁷⁷⁵ Müttekî, nr. 44565.

⁹⁷⁷⁶ Müttekî, nr. 25311.

⁹⁷⁷⁷ Ahmed, V, 172; Heysemî, III, 93.

⁹⁷⁷⁸ Ahmed, I, 120; Hâkim, IV, 194; Beyhakî, VII, 305; Ziyâ, I, 188.

⁹⁷⁷⁹ Ahmed, II, 142.

⁹⁷⁸⁰ Hâkim, I, 609; Beyhakî, III, 139.

⁹⁷⁸¹ Hâkim, I, 442.

Sövmek

۹۷۸۲- لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا قَدَّمُوا. صح

9782. Ölülere sövmeyin, onlar yaptıklarıyla baş başa kalmışlardır.⁹⁷⁸²

۹۷۸۳- لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ فَتُؤْذُوا الْأَحْيَاءَ. ح

9783. Ölülere söverek dirileri incitmeyin.⁹⁷⁸³

۹۷۸۴- لَا تَسُبُّوا الْأَئِمَّةَ وَادْعُوا اللَّهَ لَهُمْ بِالصَّلَاحِ فَإِنَّ صَلَاحَهُمْ لَكُمْ صَلَاحٌ. ض

9784. İdarecilere sövmeyin, onları ıslahı için Allah'a dua edin; zira onların iyi olmaları sizin de iyi olmanızdır.⁹⁷⁸⁴

۹۷۸۵- لَا تَسُبُّوا الدَّهْرَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الدَّهْرُ. صح

9785. Zamana sövmeyin, zira Allah zamanı evirip çevirendir.⁹⁷⁸⁵

۹۷۸۶- لَا تَسُبُّوا الدِّيكَ فَإِنَّهُ يُوقِظُ لِلصَّلَاةِ. صح

9786. Horoza sövmeyin, çünkü o namaza kaldırır.⁹⁷⁸⁶

۹۷۸۷- لَا تَسُبُّوا الرِّيحَ فَإِنَّهَا مِنْ رُوحِ اللَّهِ تَعَالَى تَأْتِي بِالرَّحْمَةِ وَالْعَذَابِ وَلَكِنْ سَلُّوا

اللَّهُ مِنْ خَيْرِهَا وَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا. صح

9787. Rüzgara sövmeyin, zira o Allah Teala'nın yağmur ve azab getiren rahmetidir; siz Allah'dan onun hayrını isteyip şerrinden ona sığının.⁹⁷⁸⁷

۹۷۸۸- لَا تَسُبُّوا السُّلْطَانَ فَإِنَّهُ فِيَّ اللَّهُ فِي أَرْضِهِ. ض

9788. Sultana sövmeyin, o yeryüzünde Allah'ın gölgesidir.⁹⁷⁸⁸

⁹⁷⁸² Ahmed, VI, 180.

⁹⁷⁸³ Ahmed, IV, 252.

⁹⁷⁸⁴ Taberânî, VIII, 134; a. mlî, II, 169; Heysemî, V, 249.

⁹⁷⁸⁵ Müslim, Edeb 5; Ahmed, II, 395; Beyhakî, II, 365.

⁹⁷⁸⁶ Münziri, III, 474; Müttekî, nr. 35271.

⁹⁷⁸⁷ Ahmed, II, 250.

⁹⁷⁸⁸ Beyhakî, Şuab, VI, 17.

٩٧٨٩- لَا تَسُبُّوا الشَّيْطَانَ وَتَعَوِّذُوا بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ. ض

9789. Şeytana sövmeyin, onun şerrinden Allah'a sığının.⁹⁷⁸⁹

٩٧٩٠- لَا تَسُبُّوا أَهْلَ الشَّامِ فَإِنَّ فِيهِمُ الْأَبْدَالَ. ض

9790. Şam halkına sövmeyin, onların arasında abdallar vardır.⁹⁷⁹⁰

٩٧٩١- لَا تَسُبُّوا تَبِعًا فَإِنَّهُ كَانَ قَدْ أَسْلَمَ. ح

9791. Tübbâ denilen hükümdara sövmeyin, çünkü o müslüman oldu.⁹⁷⁹¹

٩٧٩٢- لَا تَسُبُّوا مَا عِزَّا. ح

9792. Maiz'e sövmeyin.⁹⁷⁹²

٩٧٩٣- لَا تَسُبُّوا مُضَرَ فَإِنَّهُ كَانَ قَدْ أَسْلَمَ

9793. Mudar kabilesine sövmeyin, çünkü onlar müslüman oldular.⁹⁷⁹³

٩٧٩٤- لَا تَسُبُّوا وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلٍ فَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ لَهُ جَنَّةً أَوْ جَنَّتَيْنِ

9794. Varaka İbni Nevfel'e sövmeyin, zira ben onun için bir veya iki cennet gördüm.⁹⁷⁹⁴

٩٧٩٥- لَا تَسْبِي الْحُمَى فَإِنَّهَا تُذْهِبُ خَطَايَا بَنِي آدَمَ كَمَا يُذْهِبُ الْكَبِيرُ خَبَثَ

الْحَدِيدِ. صَح

9795. Sıtma hastalığına sövmeyin, çünkü o körüğün demirin pasını temizlediği gibi insanoğlunun günahlarını temizler.⁹⁷⁹⁵

⁹⁷⁸⁹ Müttekî, nr. 2120; Aclûnî, II, 495.

⁹⁷⁹⁰ Taberânî, Evsat, IV, 176; Heysemî, VII, 317.

⁹⁷⁹¹ Ahmed, V, 340.

⁹⁷⁹² Taberânî, XXII, 325.

⁹⁷⁹³ İbni Sad, I, 30; Müttekî, nr. 33987.

⁹⁷⁹⁴ Hâkim, II, 666.

⁹⁷⁹⁵ Müslim, Sıla 53; Beyhakî, III, 377.

Çeşitli Hadisler

۹۷۹۶- لَا تَسْتَبْطِنُوا الرِّزْقَ فَإِنَّهُ لَمْ يَكُنْ عَبْدًا لِيَمُوتَ حَتَّى يَبْلُغَهُ آخِرُ رِزْقٍ هُوَ لَهُ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ : أَخَذِ الْحَلَالَ وَتَرَكَ الْحَرَامَ

9796. Rızık hususunda tembel davranmayın; zira her kul kendisine ayrılan son rızık bile yemeden ölemez; Allah'dan korkun ve rızık arama konusunda güzel davranın; helali olanı alın, haram olanı bırakın.⁹⁷⁹⁶

۹۷۹۷- لَا تَسْكُنِ الْكُفُورَ فَإِنَّ سَاكِنِ الْكُفُورِ كَسَاكِنِ الْقُبُورِ. ح

9797. Köylerde oturmayın, çünkü köy halkı kabir halkı gibidir.⁹⁷⁹⁷

۹۷۹۸- لَا تُسَلِّمُوا تَسْلِيمَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى فَإِنَّ تَسْلِيمَهُمْ إِشَارَةٌ بِالْكَفُوفِ وَالْحَوَاجِبِ. ض

9798. Yahûdi ve hristiyanların selamı gibi selam vermeyin, onların selamı elle ve kaşlağla işaretler.⁹⁷⁹⁸

۹۷۹۹- لَا تُسَمِّ غُلَامَكَ رَبَّاحًا وَلَا يَسَارًا وَلَا أَفْلَحَ وَلَا نَافِعًا. ص

9799. Çocuğuna Rebah, Yesar, Eflah ve Nafi isimleri koyma!⁹⁷⁹⁹

۹۸۰۰- لَا تُسَمُّوا الْعَنْبَ الْكَرْمَ وَلَا تَقُولُوا خِيَّةُ الدَّهْرِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الدَّهْرُ. ص

9800. Üzüme kerm demediğiniz gibi, "Ey ziyana uğrayan zaman!" da demeyin; zira zamanı evirip çeviren Allah'ın kendisidir.⁹⁸⁰⁰

۹۸۰۱- لَا تَشْتَرُوا السَّمَكَ فِي الْمَاءِ فَإِنَّهُ غَرَرٌ. ص

9801. Sudaki balığı almayın, çünkü onda aldanma söz konusudur.⁹⁸⁰¹

⁹⁷⁹⁶ İbni Ebî Âsım, I, 183; Hâkim, II, 4; Münziri, II, 543.

⁹⁷⁹⁷ Buhârî, Müfred, I, 203; Beyhakî, Şuab, VI, 68.

⁹⁷⁹⁸ Müttekî, nr. 25272, 35339.

⁹⁷⁹⁹ Müslim, Edeb 11; Zebidî, V, 390.

⁹⁸⁰⁰ Müslim, Elfâz 8; Ahmed, II, 259; Münziri, III, 380.

⁹⁸⁰¹ Ahmed, I, 388; Beyhakî, Şuab, V, 340; Heysemî, IV, 80.

۹۸۰۲- لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ : الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِي هَذَا
وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى. صح

9802. Üç mescidin dışındaki mescidlere yolculuk yapılmaz, onlar Mescid-i Haram, benim mescidim ve Mescid-i Aksa'dır.⁹⁸⁰²

۹۸۰۳- لَا تَشْرَبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرِّ ح

9803. İçki içmeyin, çünkü o her kötülüğün anahtarıdır.⁹⁸⁰³

۹۸۰۴- لَا تَشْغَلُوا قُلُوبَكُمْ بِذِكْرِ الدُّنْيَا. ض

9804. Kalplerinizi dünyayı anmakla meşgul etmeyin.⁹⁸⁰⁴

۹۸۰۵- لَا تَشْغَلُوا قُلُوبَكُمْ بِسَبِّ الْمُلُوكِ وَلَكِنْ تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِالذِّعَاءِ لَهُمْ
يُعْطِفُ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ عَلَيْكُمْ. ض

9805. Kalplerinizi idarecilere sövmekle meşgul etmeyin; onlara dua ederek Allah'a yaklaşılmaya çalışın ki bu sayede Allah onlara karşı kalplerinizi yumuşatsın.⁹⁸⁰⁵

۹۸۰۶- لَا تَشْمَنَّ وَلَا تَسْتَوْشِمَنَّ. صح

9806. Dövme yapmayın, dövme de yaptırmayın.⁹⁸⁰⁶

۹۸۰۷- لَا تَشْمُوا الطَّعَامَ كَمَا تَشْمُو السَّبَاعُ. ض

9807. Vahşi hayvanların kokladığı gibi yemeği koklamayın.⁹⁸⁰⁷

۹۸۰۸- لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيًّا. صح

9808. Müminden başkasıyla arkadaşlık etme, yemeğini de takva sahibinden başka birine yedirme!⁹⁸⁰⁸

⁹⁸⁰² Ahmed, II, 234.

⁹⁸⁰³ Bûsîrî, IV, 37.

⁹⁸⁰⁴ Irâkî, III, 201; Müttekî, nr. 6153; Zebidî, VIII, 87.

⁹⁸⁰⁵ Müttekî, nr. 14588.

⁹⁸⁰⁶ İbni Hacer, X, 380; Müttekî, nr. 45049.

⁹⁸⁰⁷ Taberânî, XXIII, 285; Beyhakî, Şuab, V, 114; Heysemî, V, 20.

⁹⁸⁰⁸ Ahmed, III, 38; İbni Hibbân, II, 314; Hâkim, IV, 143.

۹۸۰۹- لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةَ رَفَقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ. صح

9809. Melekler içinde köpekle çan olan bir topluluğa eşlik etmezler.⁹⁸⁰⁹

۹۸۱۰- لَا تَصْحَبَنَّ أَحَدًا لَا يَرَى لَكَ مِنَ الْفَضْلِ كَمِثْلِ مَا تَرَى لَهُ. ض

9810. Senin verdiğin değeri sana vermeyen biriyle arkadaşlık etme!⁹⁸¹⁰

۹۸۱۱- لَا تَصْلُحُ الصَّنِيعَةَ إِلَّا عِنْدَ ذِي حَسَبٍ أَوْ دِينٍ. ض

9811. İyilik ancak soylu ve dindar kişiler yanında değer bulur.⁹⁸¹¹

۹۸۱۲- لَا تُصَلُّوا صَلَاةً فِي يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ. ح

9812. Bir namazı bir günde iki defa kılmayın.⁹⁸¹²

۹۸۱۳- لَا تُصَلُّوا خَلْفَ النَّائِمِ وَلَا الْمُتَحَدِّثِ. ح

9813. Uyuyanla konuşan kişinin arkasında namaz kılmayın.⁹⁸¹³

۹۸۱۴- لَا تُصَلُّوا إِلَى قَبْرِ وَلَا تُصَلُّوا عَلَى قَبْرِ. ض

9814. Kabre doğru ve kabir üzerinde namaz kılmayın.⁹⁸¹⁴

۹۸۱۵- لَا تَصُومَنَّ امْرَأَةً إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا. صح

9815. Bir kadın kocasının izni olmadan oruç tutmasın.⁹⁸¹⁵

۹۸۱۶- لَا تَصُومُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ مُفْرَدًا.

9816. Sadece cuma günü oruç tutmayın.⁹⁸¹⁶

۹۸۱۷- لَا تَصُومُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا وَقَبْلَهُ يَوْمٌ إِلَّا وَيَعْدُهُ يَوْمٌ.

⁹⁸⁰⁹ Ahmed, II, 262; İbni Hibbân, X, 554.

⁹⁸¹⁰ Ebû Nuaym, X, 25.

⁹⁸¹¹ İbni Adî, II, 364; Heysemî, VIII, 184.

⁹⁸¹² Ahmed, II, 19; Beyhakî, II, 303; Ebû Nuaym, VIII, 375.

⁹⁸¹³ Beyhakî, II, 279.

⁹⁸¹⁴ Taberânî, XI, 411; Heysemî, II, 27.

⁹⁸¹⁵ Ahmed, III, 80; İbni Hibbân, IV, 354; Hâkim, I, 602; Ebû Yalâ, II, 398.

⁹⁸¹⁶ Taberânî, II, 281; Hâkim, III, 704; İbni Kâni, I, 155.

9817. Öncesinde bir gün veya sonrasında bir gün dışında sadece cuma günü oruç tutmayın.⁹⁸¹⁷

٩٨١٨- لَا تَصُومُوا يَوْمَ السَّبْتِ إِلَّا فِي فَرِيضَةٍ وَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إِلَّا عُودَ كَرْمٍ أَوْ لِحَاءَ شَجَرَةٍ فَلْيُفْطِرْ عَلَيْهِ. صَح

9818. Farz oruç dışında cumartesi günü oruç tutmayın; iftar etmek için üzüm çubuğu veya ağaç kabuğundan başka bir şey bulamayan kişi onlarlar da olsa orucunu açsın.⁹⁸¹⁸

٩٨١٩- لَا تَضْرِبُوا إِمَاءَ اللَّهِ. صَح

9819. Allah'ın kulları olan kadınları dövmeyin.⁹⁸¹⁹

٩٨٢٠- لَا تَضْرِبُوا الرِّقِيقَ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ مَا تُؤَافِقُونَ. ض

9820. Kölelerinizi dövmeyin, zira darbenin nereye isabet edeceğini bilmezsiniz.⁹⁸²⁰

٩٨٢١- لَا تَضْرِبُوا إِمَاءَكُمْ عَلَى كَسْرِ إِيْنَانِكُمْ فَإِنَّ لَهَا أَجَلًا كَأَجَالِ النَّاسِ. ض

9821. Cariyelerinizi kapları kırmalarından dolayı dövmeyin; o kapların da insanlar gibi ömürleri vardır.⁹⁸²¹

٩٨٢٢- لَا تَطْرَحُوا الدُّرَّ فِي أَفْوَاهِ الْخَنَازِيرِ. ض

9822. Domuzların ağızına inci atmayın.⁹⁸²²

٩٨٢٣- لَا تَطْرَحُوا الدُّرَّ فِي أَفْوَاهِ الْكِلَابِ. ض

9823. Köpeklerin ağızına inci atmayın.⁹⁸²³

⁹⁸¹⁷ Ahmed, II, 495.

⁹⁸¹⁸ Ahmed, VI, 368; Hâkim, I, 601.

⁹⁸¹⁹ Nesâi, Kübrâ, V, 371; İbni Hibbân, IX, 499; Taberânî, I, 270; Hâkim, II, 205; İbni Kâni, I, 24.

⁹⁸²⁰ Heysemî, IV, 238.

⁹⁸²¹ Ebû Nuaym, X, 26.

⁹⁸²² Müttekî, nr. 29319.

⁹⁸²³ İbni Adî, VII, 2680; İbnü'l-Cevzî, I, 232.

٩٨٢٤- لَا تَطْرُقُوا النِّسَاءَ لَيْلًا. ح

9824. Yolculuk dönüşü gece vakti eşlerinizin yanına gelmeyin!⁹⁸²⁴

٩٨٢٥- لَا تَطْعِمُوا الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا تَأْكُلُونَ. ض

9825. Kendi yemediğiniz şeyleri fakirlere yedirmeyin.⁹⁸²⁵

٩٨٢٦- لَا تُطَلِّقُوا النِّسَاءَ إِلَّا مِنْ رِبَةٍ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الذَّوَاقِينَ وَلَا الذَّوَاقَاتِ. ض

9826. Bir şüphe durumu olmadıkça kadınları boşamayın; zira Allah Teala zevkine düşkün erkek ve kadınları sevmez.⁹⁸²⁶

٩٨٢٧- لَا تُظْهِرِ الشَّمَاتَةَ لِأَخِيكَ فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ وَيَبْتَلِيكَ. ح

9827. Din kardeşinin başına gelen musibete sevinme; Allah ona merhamet eder de seni imtihan eder.⁹⁸²⁷

٩٨٢٨- لَا تُعْجَبُوا بِعَمَلِ عَامِلٍ حَتَّى تَنْظُرُوا بِمِ يَخْتَمُ لَهُ. ح

9828. Amellerinin sonunu görmeden birinin yaptığı işlere hemen aldanmayın.⁹⁸²⁸

٩٨٢٩- لَا تَعْجِزُوا فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ لَنْ يَهْلِكَ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ. ص

9829. Dua etmekte acizlik göstermeyin, zira dua eden bir insan helak olmaz.⁹⁸²⁹

٩٨٣٠- لَا تُعَذِّبُوا بِعَذَابِ اللَّهِ. ص

9830. Allah'ın azabıyla azab etmeyin.⁹⁸³⁰

٩٨٣١- لَا تُعَذِّبُوا صِبْيَانَكُمْ بِالْغَمْرِ مِنَ الْعُذْرَةِ وَعَلَيْكُمْ بِالْقَسْطِ. ص

⁹⁸²⁴ Taberânî, XI, 245; Heysemî, IV, 330.

⁹⁸²⁵ Ahmed, VI, 105; Heysemî, IV, 37.

⁹⁸²⁶ Heysemî, IV, 335.

⁹⁸²⁷ Beğavî, XIII, 141; Münzir î., III, 310; Aclûnî, II, 497.

⁹⁸²⁸ Taberânî, VIII, 264.

⁹⁸²⁹ Hâkim, I, 671.

⁹⁸³⁰ Hâkim, III, 620.

9831. Çocuklarınıza bademcik iltihabından dolayı eziyet etmeyin; kust-ı bahriyi kullanmaya bakın.⁹⁸³¹

٩٨٣٢- لَا تُعَرِّزُوا فَوْقَ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ ح

9832. On değnek üstünde tazir cezası vermeyin.⁹⁸³²

٩٨٣٣- لَا تَغَالُوا فِي الْكَفَنِ فَإِنَّهُ يُسَلَبُ سَلْبًا سَرِيعًا ح

9833. Pahalı kefen kullanmayın, o çarçabuk soyulur.⁹⁸³³

٩٨٣٤- لَا تَغِطَّنْ فَاجِرًا بِنِعْمَةٍ إِنَّ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلًا لَا يَمُوتُ ض

9834. Facirdeki nimete imrenme; onun Allah katında ölmeyen bir katili vardır.⁹⁸³⁴

٩٨٣٥- لَا تَغْضَبْ صَح

9835. Öfkelenme!⁹⁸³⁵

٩٨٣٦- لَا تَغْضَبْ فَإِنَّ الْغَضَبَ مَفْسَدَةٌ ض

9836. Öfkelenme, öfke ortalığı ifsad eder.⁹⁸³⁶

٩٨٣٧- لَا تَغْضَبْ وَلَكَ الْجَنَّةُ ض

9837. Öfkelenme, öfkelenmeyene cennet vardır.⁹⁸³⁷

٩٨٣٨- لَا تُقَقِّعْ أَصَابِعَكَ وَأَنْتَ فِي الصَّلَاةِ

9838. Namazda parmaklarını çıtlatma!⁹⁸³⁸

٩٨٣٩- لَا تُقَامُ الْخُدُودُ فِي الْمَسَاجِدِ وَلَا يُقْتَلُ الْوَالِدُ بِالْوَلَدِ صَح

⁹⁸³¹ Müslim, Müsâkât 63; Ahmed, III, 107; Beyhakî, IX, 337.

⁹⁸³² Bûsîrî, III, 115.

⁹⁸³³ Ahmed, III, 335.

⁹⁸³⁴ Buhârî, Kebîr, II, 232; Heysemî, X, 355; Aclûnî, II, 495.

⁹⁸³⁵ Ahmed, II, 362; Taberânî, Evsat, VII, 277; Hâkim, III, 713.

⁹⁸³⁶ Buhârî, Kebîr, V, 267; Ahmed, II, 175; Hâkim, III, 615; Beyhakî, X, 105;

⁹⁸³⁷ Heysemî, VIII, 70.

⁹⁸³⁸ Müttekî, nr. 20029; Zebîdî, III, 59.

9839. Mescidlerde cezalar uygulanmaz, baba da çocuğa karşılık kısas yapılmaz.⁹⁸³⁹

٩٨٤٠- لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طَهْوٍ وَلَا صَدَقَةٌ مِنْ غُلُولٍ. صَح

9840. Abdestsiz namaz, çalınan malla da sadaka olmaz.⁹⁸⁴⁰

٩٨٤١- لَا تُقْبَلُ صَلَاةُ الْحَائِضِ إِلَّا بِخِمَارٍ. ح

9841. Hayız görme çağındaki kadının namazı ancak başörtüsüyle kabul olunur.⁹⁸⁴¹

٩٨٤٢- لَا تَقْتُلُوا الْجَرَادَ فَإِنَّهُ مِنْ جُنْدِ اللَّهِ الْأَعْظَمِ. ض

9842. Çekirgeleri öldürmeyin, zira onlar Allah'ın ordularındandır.⁹⁸⁴²

٩٨٤٣- لَا تَقْتُلُوا الضَّفَادِعَ فَإِنَّ نَفِيقَهُنَّ تَسْبِيحٌ. ض

9843. Kurbağaları öldürmeyin, zira onların sesleri tesbihtir.⁹⁸⁴³

٩٨٤٤- لَا تُقْصُ الرُّؤْيَا إِلَّا عَلَى عَالِمٍ أَوْ نَاصِحٍ. صَح

9844. Rüyarı bir alime veya samimi birine anlat.⁹⁸⁴⁴

٩٨٤٥- لَا تُقْطَعُ يَدُ السَّارِقِ إِلَّا فِي رُبْعِ دِينَارٍ فَصَاعِدًا. صَح

9845. Sadece çeyrek dinar ve daha fazla olan hırsızlıklarda el kesilir.⁹⁸⁴⁵

٩٨٤٦- لَا تُقْطَعُ الْأَيْدِي فِي السَّفَرِ. صَح

9846. Yolculukta el kesme cezası yoktur.⁹⁸⁴⁶

٩٨٤٧- لَا تَقُولُوا الْكُزْمَ وَلَكِنْ قُولُوا الْعَنْبُ وَالْحَبْلَةُ. صَح

9847. Üzüme kerm demeyin, üzüm ve üzüm asması deyin.⁹⁸⁴⁷

⁹⁸³⁹ Hâkim IV, 410

⁹⁸⁴⁰ İbni Hibbân, VIII, 152.

⁹⁸⁴¹ İbni Ebî Şeybe, II, 40; Ahmed, VI, 150; Beyhakî, III, 83.

⁹⁸⁴² Taberânî, XXII, 297; Beyhakî, Şuab, VII, 232; Heysemî, IV, 39.

⁹⁸⁴³ İbni Asâkir, II, 112; Müttekî, nr. 39974; Aclûnî, II, 496.

⁹⁸⁴⁴ Elbânî, Sahîha, nr. 119.

⁹⁸⁴⁵ Müslim, Hudûd 2-4; Nesâî, Sârik 10; Dârekutnî, III, 119.

⁹⁸⁴⁶ Ahmed, IV, 181.

⁹⁸⁴⁷ Müslim, Elfâz 11-12; Müttekî, nr. 45258

Kıyamet

٩٨٤٨- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَتَبَاهَى النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ. صَح

9848. İnsanlar mescidlerde birbirlerine övünmedikçe kıyamet kopmaz.⁹⁸⁴⁸

٩٨٤٩- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لَا يُقَالَ فِي الْأَرْضِ : اللَّهُ اللَّهُ. صَح

9849. Yeryüzünde "Allah Allah!" denildikçe kıyamet kopmaz.⁹⁸⁴⁹

٩٨٥٠- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا عَلَى شِرَارِ النَّاسِ. صَح

9850. Kıyamet ancak kötü insanların başına kopar.⁹⁸⁵⁰

٩٨٥١- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكُونَ أَسْعَدُ النَّاسِ بِالْدُّنْيَا لُكْعُ ابْنِ لُكْعٍ. صَح

9851. Dünyada en müreffeh insanlar, kötü insanlar olmadıkça kıyamet kopmaz.⁹⁸⁵¹

٩٨٥٢- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِقَبْرِ الرَّجُلِ فَيَقُولَ يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ. صَح

9852. Kişi bir başkasının kabrinin yanından geçerken onun yerinde olmayı temenni etmedikçe kıyamet kopmaz.⁹⁸⁵²

٩٨٥٣- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لَا يُحْجَّ النَّبِيُّ. صَح

9853. Kabe tavaf edilemez duruma gelmedikçe kıyamet kopmaz.⁹⁸⁵³

٩٨٥٤- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُزْفَعَ الرُّكْنُ وَالْقُرْآنُ. ض

9854. Hacerü'l-esved ile Kuran çekilip alınmadıkça kıyamet kopmaz.⁹⁸⁵⁴

٩٨٥٥- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ سَبْعُونَ كَذَّابًا. ح

9855. Yetmiş kadar yalancı kişi çıkmadan kıyamet kopmaz.⁹⁸⁵⁵

⁹⁸⁴⁸ Ahmed, III, 134; İbni Hibbân, IV, 493.

⁹⁸⁴⁹ Ahmed, III, 259.

⁹⁸⁵⁰ Müslim, Fiten 131; Ahmed, I, 394; Hâkim, IV, 442.

⁹⁸⁵¹ Ahmed, V, 389.

⁹⁸⁵² Ahmed, II, 530.

⁹⁸⁵³ Ebû Yalâ, II, 277; Hâkim, IV, 500.

⁹⁸⁵⁴ Abdürrezzâk, nr. 20784.

⁹⁸⁵⁵ Heysemî, VII, 333.

Çeşitli Hadisler

۹۸۵۶- لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكُونَ الزُّهْدُ رِوَايَةً وَالْوَرَعُ تَصَنُّعًا. ض

9856. Dünyaya karşı zahid olma rivayetîten, takva da gösterişten ibaret olmadan kıyamet kopmaz. ⁹⁸⁵⁶

۹۸۵۷- لَا تُكَبِّرُوا فِي الصَّلَاةِ حَتَّى يَفْرُغَ الْمُؤَذِّنُ مِنْ أَدَانِهِ. ض

9857. Müezzin ezanını bitirmeden namaz için tekbir almayın! ⁹⁸⁵⁷

۹۸۵۸- لَا تُكْثِرْ هَمَّكَ مَا قُدِّرَ يَكُنْ وَمَا تُرْزَقُ يَا نِكَ. ض

9858. Fazla kaygılanma, senin için takdir edilen olur, rızık olarak yazılan seni bulur. ⁹⁸⁵⁸

۹۸۵۹- لَا تُكْرَهُوا الْبَنَاتِ فَإِنَّهُنَّ الْمُؤَنِّسَاتُ الْعَالِيَاتُ. ض

9859. Kız çocuklarını hakir görmeyin, onlar cana yakın sevimli varlıklardır. ⁹⁸⁵⁹

۹۸۶۰- لَا تُكْرَهُوا مَرْضَاكُمْ عَلَى الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ فَإِنَّ اللَّهَ يُطْعِمُهُمْ وَيَسْقِيهِمْ. صَح

9860. Hastalarınızı yeme içmeye zorlamayın, zira onları Allah yedirir içirir. ⁹⁸⁶⁰

۹۸۶۱- لَا تَكْلَفُوا لِلضَّيْفِ. ض

9861. Misafir için gereksiz zahmete girmeyin. ⁹⁸⁶¹

۹۸۶۲- لَا تَكُونْ زَاهِدًا حَتَّى تَكُونَ مُتَوَاضِعًا. ض

9862. Mütevazi olmayan zahid olamaz. ⁹⁸⁶²

⁹⁸⁵⁶ Ebû Nuaym, III, 119.

⁹⁸⁵⁷ Müttekî, nr. 20431

⁹⁸⁵⁸ Beyhâkî, Şuab, II, 70; İbni Asâkir, XIII, 356.

⁹⁸⁵⁹ Ahmed, IV, 151; Taberânî, XVII, 310; Heysemî, VIII, 156.

⁹⁸⁶⁰ Hâkim, I, 501; Ebû Nuaym, X, 51.

⁹⁸⁶¹ İbni Asâkir, XIII, 126.

⁹⁸⁶² Taberânî, IX, 10; İbni Adî, VII, 149; Heysemî, X, 285.

٩٨٦٣- لَا تَلَاعَنُوا بِلَعْنَةِ اللَّهِ وَلَا بِغَضَبِهِ وَلَا بِالنَّارِ. صَح

9863. Allah'ın laneti, gazabı ve ateşiyle lanetleşmeyin.⁹⁸⁶³

٩٨٦٤- لَا تَلُومُونَا عَلَى حُبِّ زَيْدٍ. صَح

9864. Zeyd'i sevmе konusunda bizi kınamayın.⁹⁸⁶⁴

٩٨٦٥- لَا تُمَارِ أَخَاكَ وَلَا تُمَارِضْهُ وَلَا تَعِدْهُ مَوْعِدًا فَتُخْلِفْهُ. ض

9865. Din kardeşinle tartışma, ona kırıcı şakalar yapma, söz verip de sözünden de cayma!⁹⁸⁶⁵

٩٨٦٦- لَا تَمَسُّ الْقُرْآنَ إِلَّا وَأَنْتَ طَاهِرٌ. صَح

9866. Kuran'a ancak temiz olduğun zaman dokun.⁹⁸⁶⁶

٩٨٦٧- لَا تَمَسُّ النَّارَ مُسْلِمًا رَأَى أَوْ رَأَى مَنْ رَأَى. صَح

9867. Beni müslüman olarak görene veya beni göreni görene ateş dokunmaz.⁹⁸⁶⁷

٩٨٦٨- لَا تَمَسَّحْ يَدَكَ بِثَوْبٍ مَنْ لَا تَكْسُو. ض

9868. Başkasının elbisesiyle elini silme!⁹⁸⁶⁸

٩٨٦٩- لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ. صَح

9869. Allah'ın kulları kadınların mescidlere gitmelerine engel olmayın.⁹⁸⁶⁹

٩٨٧٠- لَا تُنَزِّعِ الرَّحْمَةَ إِلَّا مِنْ شَقِيٍّ. ح

9870. Merhamet ancak şaki kimseden çekilip alınır.⁹⁸⁷⁰

⁹⁸⁶³ Hâkim, I, 111.

⁹⁸⁶⁴ Hâkim, III, 238.

⁹⁸⁶⁵ Buhârî, Müfred, I, 142.

⁹⁸⁶⁶ Taberânî, III, 205; Dârekutnî, I, 122; Hâkim, III, 552.

⁹⁸⁶⁷ Müttekî, nr. 32480.

⁹⁸⁶⁸ Heysemî, V, 30.

⁹⁸⁶⁹ Ahmed, II, 16; İbni Hibbân, V, 587.

⁹⁸⁷⁰ Ahmed, II, 310; Münzirî, III, 203; Aclûnî, II, 527.

٩٨٧١- لَا تُوصِلْ صَلَاةً بِصَلَاةٍ حَتَّى تَتَكَلَّمَ أَوْ تَخْرُجَ. ح

9871. Konuşmadan veya mescidden dışarı çıkmadan bir namazı diğer bir namaza ekleme!⁹⁸⁷¹

٩٨٧٢- لَا تُؤَلِّهِ وَالِدَةً عَنْ وَلَدِهَا. ح

9872. Anne olan cariye çocuğundan ayırılmaz.⁹⁸⁷²

٩٨٧٣- لَا تَيْئَسَا مِنَ الرِّزْقِ مَا تَهَزَّهْتَ رُؤُوسُكُمَا فَإِنَّ الْإِنْسَانَ تَلِدُهُ أُمُّهُ أَحْمَرَ لَا قِشْرَ عَلَيْهِ ثُمَّ يَرْزُقُهُ اللَّهُ

9873. Nefes alıp verdiğiniz sürece rızıktan ümit kesmeyin; insan anası tarafından kanlar içinde çıplak doğurulur, sonra Allah Teala onu doyurur.⁹⁸⁷³

٩٨٧٤- لَا جَلْبَ وَلَا جَنْبَ وَلَا شِغَارَ فِي الْإِسْلَامِ. صَح

9874. İslam'da 'zekat mallarını zekat memurunun ayağına götürme, alması için o malları bir yere getirme ve mehirsiz olarak karşılıklı evlenip evlendirme yoktur.⁹⁸⁷⁴

٩٨٧٥- لَا حَبْسَ بَعْدَ سُورَةِ النَّسَاءِ. ح

9875. Nisa suresinden sonra artık engelle yoktur.⁹⁸⁷⁵

٩٨٧٦- لَا حَلِيمَ إِلَّا ذُو عَثْرَةٍ وَلَا حَكِيمَ إِلَّا ذُو تَجْرِبَةٍ. صَح

9876. Hata yapmayan hoşgörülü, tecrübesi olmayan da hikmet sahibi olamaz.⁹⁸⁷⁶

٩٨٧٧- لَا حِمَى إِلَّا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ. صَح

⁹⁸⁷¹ Ahmed, IV, 95.

⁹⁸⁷² Beyhakî, Şuab, VIII, 5.

⁹⁸⁷³ Ahmed, III, 469; Beyhakî, Şuab, II, 119.

⁹⁸⁷⁴ Ziyâ, VI, 16.

⁹⁸⁷⁵ Beyhakî, VI, 162; Cahiliye döneminde mirasın başkasına gitmemesi için vefat edenin hanımlarının evlenmelerine mani olunurdu; hadis bunun üzerine söylenmiştir.

⁹⁸⁷⁶ Ahmed, III, 8; İbni Hibbân, I, 421; Ebû Nuaym, VIII, 324.

9877. Allah ve resulü dışında kimsenin koruluk ilan etme hakkı yoktur.⁹⁸⁷⁷

٩٨٧٨- لَا حِمَى فِي الْإِسْلَامِ وَلَا مُنَاجَشَةً. ح

9878. İslam'da koruluk ilan etme ve fiyat artırma yoktur.⁹⁸⁷⁸

٩٨٧٩- لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ دَوَاءٌ مِنْ تِسْعَةٍ وَتِسْعِينَ دَاءً أَيْسَرُهَا اللَّهُمَّ. ح

9879. "Allah'dan başka güç ve kuvvet yoktur" demek doksandokuz derde deva olur ki, onların en aşağısı üzüntüdür.⁹⁸⁷⁹

٩٨٨٠- لَا حِرَامَ وَلَا زِمَامَ وَلَا سِيَاحَةَ وَلَا تَبَتُّلَ وَلَا تَرْهَبَ فِي الْإِسْلَامِ. ض

9880. İslam'da burna halka ve dizgin takmak, çöllerde oturmak, kadınlardan uzak durmak ve inzivaya çekilmek yoktur.⁹⁸⁸⁰

٩٨٨١- لَا خَيْرَ فِي الْإِمَارَةِ لِرَجُلٍ مُسْلِمٍ. ح

9881. Müslüman adam için emirlikte hayır yoktur.⁹⁸⁸¹

٩٨٨٢- لَا خَيْرَ فِي مَالٍ لَا يُرْزَأُ مِنْهُ وَجَسَدٍ لَا يُتَالُ مِنْهُ

9882. Azalmayan malda ve hastalanmayan vücutta hayır olmaz.⁹⁸⁸²

٩٨٨٣- لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُضِيفُ. ح

9883. Misafir ağırlamayan kimsede hayır yoktur.⁹⁸⁸³

٩٨٨٤- لَا رِضَاعَ إِلَّا مَا فَتَقَ الْأَمْعَاءُ. ح

9884. Süt emme bağırsakları birbirinden ayıracak kadar olmadıkça mahremiyet gerçekleşmez.⁹⁸⁸⁴

⁹⁸⁷⁷ Tayâlisî, s. 171; Şâfiî, I, 381; İbni Hibbân, I, 347; Dârekutnî, IV, 238.

⁹⁸⁷⁸ Taberânî, XVII, 178; Heysemî, IV, 83.

⁹⁸⁷⁹ Heysemî, X, 98; Aclûnî, II, 525.

⁹⁸⁸⁰ Abdürrezzâk, VIII, 448.

⁹⁸⁸¹ Ahmed, IV, 168; Heysemî, V, 199.

⁹⁸⁸² İbni Sad, VIII, 149.

⁹⁸⁸³ Ahmed, IV, 155; Beyhakî, Şuab, VII, 91; Heysemî, VIII, 175.

⁹⁸⁸⁴ İbni Adî, V, 1885; Müttekî, nr. 15656.

٩٨٨٥- لَا رُقِيَّةَ إِلَّا مِنْ عَيْنٍ أَوْ حُمَّةٍ أَوْ دَمٍ. صَح

9885. Nazar, zehirli hayvan sokması ve kanamalar sebebiyle hastaya okunabilir.⁹⁸⁸⁵

٩٨٨٦- لَا زَكَاةَ فِي مَالٍ حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ. ح

9886. Üzerinden yıl geçmeden malda zekat yoktur.⁹⁸⁸⁶

٩٨٨٧- لَا زَكَاةَ فِي حَجَرٍ ض

9887. Değerli taşlarda zekat yoktur.⁹⁸⁸⁷

٩٨٨٨- لَا سَبَقَ إِلَّا فِي خُفٍّ أَوْ خَافِرٍ أَوْ نَصْلٍ. صَح

9888. Yalnız deve, at ve ok yarışları caizdir.⁹⁸⁸⁸

٩٨٨٩- لَا سَمَرَ إِلَّا لِمُصَلٍّ أَوْ مُسَافِرٍ. ح

9889. Yatsıdan sonra ancak namaz kılan ve yolcu olanla sohbet edilebilir.⁹⁸⁸⁹

٩٨٩٠- لَا شَفْعَةَ إِلَّا فِي دَارٍ أَوْ عَقَارٍ. ض

9890. Evle tarla dışında şüfa hakkı yoktur.⁹⁸⁹⁰

٩٨٩١- لَا شَيْءَ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى. صَح

9891. Allah'dan daha kıskanç kimse yoktur.⁹⁸⁹¹

٩٨٩٢- لَا صَرُورَةَ فِي الْإِسْلَامِ. صَح

9892. İslam'da kadınlardan uzak durup evlenmemek yoktur.⁹⁸⁹²

⁹⁸⁸⁵ Ahmed, I, 271; Hâkim, IV, 458.

⁹⁸⁸⁶ Beyhakî, IV, 95.

⁹⁸⁸⁷ İbni Adî, V, 22; Beyhakî, IV, 146.

⁹⁸⁸⁸ Şâfiî, I, 350; Ahmed, II, 256; Beyhakî, X, 16.

⁹⁸⁸⁹ Ahmed, I, 379.

⁹⁸⁹⁰ Beyhakî, VI, 109.

⁹⁸⁹¹ Ahmed, VI, 352.

⁹⁸⁹² Ahmed, I, 312; Hâkim, I, 617.

٩٨٩٣- لَا صَلَاةَ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَرْتَفِعَ الشَّمْسُ وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ. صح

9893. Sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadar, ikindiden sonra da güneş batıncaya kadar namaz yoktur.⁹⁸⁹³

٩٨٩٤- لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ. صح

9894. Fatiha suresi okumayanın namazı yoktur.⁹⁸⁹⁴

٩٨٩٥- لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا وُضُوءَ لَهُ وَلَا وُضُوءَ لِمَنْ لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ. صح

9895. Abdesti olmayanın namazı, besmele çekmeyeninin de abdesti yoktur.⁹⁸⁹⁵

٩٨٩٦- لَا صَلَاةَ بِحَضْرَةِ طَعَامٍ وَلَا وَهُوَ يَدْفَعُهُ الْأَخْبَثَانِ. صح

9896. Yemek hazırken, küçük ve büyük abdest sıkıştırırken namaz yoktur.⁹⁸⁹⁶

٩٨٩٧- لَا صَلَاةَ لِمُلْتَقِبٍ. ض.

9897. Namazda sağa sola bakan kişinin namazı yoktur.⁹⁸⁹⁷

٩٨٩٨- لَا صَلَاةَ لِبَارِ الْمَسْجِدِ إِلَّا فِي الْمَسْجِدِ. ض.

9898. Mescide komşu olanın mescid dışında namazı yoktur.⁹⁸⁹⁸

٩٨٩٩- لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ. ح.

9899. Zarar vermek, zarara karşılık vermek de yoktur.⁹⁸⁹⁹

⁹⁸⁹³ Abdürrezzâk, II, 428; Ahmed, I, 19.

⁹⁸⁹⁴ İbni Ebî Şeybe, I, 16; Ahmed, V, 314; İbni Huzeyme, III, 36; İbni Hibbân, V, 86.

⁹⁸⁹⁵ Ahmed, II, 418; Hâkim, I, 245.

⁹⁸⁹⁶ Hâkim, I, 274.

⁹⁸⁹⁷ Heysemî, II, 80.

⁹⁸⁹⁸ Dârekutnî, I, 419.

⁹⁸⁹⁹ Ahmed, I, 313; Bûsîrî, III, 48.

۹۹۰۰- لا ضمان على مؤتمن. ض

9900. Emanet alan kişiye tazmin yoktur.⁹⁹⁰⁰

۹۹۰۱- لا طاعة لمن لم يطع الله. صح

9901. Allah'a itaat etmeyene itaat olunmaz.⁹⁹⁰¹

۹۹۰۲- لا طاعة لأحد في معصية الله إنما الطاعة في المعروف. صح

9902. Allah'a isyan durumunda kimseye itaat olunmaz, itaat ancak meşru şeylerdedir.⁹⁹⁰²

۹۹۰۳- لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق. صح

9903. Yaratıcıya isyan durumunda kula itaat edilmez.⁹⁹⁰³

۹۹۰۴- لا طلاق قبل النكاح ولا عتاق قبل ملك. ح

9904. Nikahtan önce boşama, sahip olmadan önce köle azad etme yoktur.⁹⁹⁰⁴

۹۹۰۵- لا طلاق ولا عتاق في إغلاق. صح

9905. Zorlama halinde yapılan boşama da köle azad etme de geçerli olmaz.⁹⁹⁰⁵

۹۹۰۶- لا طلاق إلا لعدة ولا عتاق إلا لوجه الله. ح

9906. Boşama iddet dikkate alınarak, köle azadı da Allah rızası gözetilerek yapılır.⁹⁹⁰⁶

۹۹۰۷- لا عدوى ولا صفر ولا هامة. صح

⁹⁹⁰⁰ Dârekutnî, III, 41; Zeylaî, IV, 141; Müttekî, nr. 46133.

⁹⁹⁰¹ Ahmed, III, 213; Heysemî, V, 225.

⁹⁹⁰² Ahmed, V, 66; Taberânî, III, 233; Aclûnî, II, 510.

⁹⁹⁰³ Ahmed, V, 66; Hâkim, III, 501.

⁹⁹⁰⁴ Bûsîrî, II, 126.

⁹⁹⁰⁵ Ahmed, VI, 276; Hâkim, II, 216; Beyhakî, VII, 357.

⁹⁹⁰⁶ Heysemî, IV, 336.

9907. Hastalık bulaşması, kuşlarla safer ayının uğursuzluğu diye bir şey yoktur.⁹⁹⁰⁷

٩٩٠٨ - لا عدوى ولا طيرة ولا هامة ولا صفر ولا غول. صح

9908. Hastalık bulaşması, kuşlarla safer ayının uğursuzluğu olmadığı gibi, gulyabani denilen diye de bir şey yoktur.⁹⁹⁰⁸

٩٩٠٩ - لا عقر في الإسلام.

9909. İslam'da kabir başında kurban kesme yoktur.⁹⁹⁰⁹

٩٩١٠ - لا عقل كالتدبير ولا ورع كالکف ولا حسب كحسن الخلق. ح

9910. Tedbir gibi akıllılık, günahlardan sakınmak gibi takva ve güzel ahlak gibi de asalet yoktur.⁹⁹¹⁰

٩٩١١ - لا غرار في صلاة ولا تسليم. صح

9911. Namazda ve selamda eksiklik yapılmaz.⁹⁹¹¹

٩٩١٢ - لا غصب ولا نهبة. ض

9912. Gasbetme ve yağma yapma yoktur.⁹⁹¹²

٩٩١٣ - لا غول. صح

9913. Gulyabani diye bir varlık yoktur.⁹⁹¹³

٩٩١٤ - لا فرع ولا عتير. صح

9914. Hayvanın ilk yavrusunu ile receb ayının ilk on günü içinde kurban kesme yoktur.⁹⁹¹⁴

⁹⁹⁰⁷ Ahmed, II, 327.

⁹⁹⁰⁸ Ahmed, III, 449.

⁹⁹⁰⁹ Ahmed, III, 197; Beyhaki, IV, 57; Beğavi, V, 461.

⁹⁹¹⁰ Bûsînî, IV, 240.

⁹⁹¹¹ Ahmed, II, 461; Hâkim, I, 396.

⁹⁹¹² Taberânî, XVII, 23.

⁹⁹¹³ İbni Ebi Şeybe, IX, 286; Ahmed, III, 293.

⁹⁹¹⁴ Ahmed, II, 490.

۹۹۱۵- لا قطع في ثمر ولا كثر. ص ۹۹۱۵

9915. Meyve ve sakız gibi şeylerde el kesilmez.⁹⁹¹⁵

۹۹۱۶- لا قطع في زمن المجاعة. ض ۹۹۱۶

9916. Açlık zamanında el kesme yoktur.⁹⁹¹⁶

۹۹۱۷- لا قليل من أذى الجار. ض ۹۹۱۷

9917. Kişiye az da olsa komşunun eziyeti olur.⁹⁹¹⁷

۹۹۱۸- لا قود إلا بالسيف ۹۹۱۸

9918. Kısas, kılıçla uygulanır.⁹⁹¹⁸

۹۹۱۹- لا قود في المأومة ولا الجائفة ولا المنقلة. ح ۹۹۱۹

9919. Bëyine, vücudun iç kısmına ulaşan yaralamalarla kemiği kırıp yerinden kaydıran yaralamalarda kısas uygulanmaz.⁹⁹¹⁹

۹۹۲۰- لا كيرة مع الاستغفار ولا صغيرة مع الإضرار. ض ۹۹۲۰

9920. İstığfarla büyük günah büyük, ısrarla küçük günah da küçük olmaz.⁹⁹²⁰

۹۹۲۱- لا كفالة في حد. ض ۹۹۲۱

9921. Hadlerde kefalet yoktur.⁹⁹²¹

۹۹۲۲- لا نذر في معصية وكفارة يمين. ۹۹۲۲

9922. İsyân hususunda adak olmaz, onun keffareti yemin keffareti gibidir.⁹⁹²²

⁹⁹¹⁵ Zeylaî, III, 361; Aclûnî, II, 511.

⁹⁹¹⁶ Ebû Nuaym, İsfahân, I, 319; Hatîb, VI, 261.

⁹⁹¹⁷ Taberânî, XXIII, 258; Ebû Nuaym, X, 27; Heysemî, VIII, 170.

⁹⁹¹⁸ Bûsîrî, III, 129.

⁹⁹¹⁹ Bûsîrî, III, 124.

⁹⁹²⁰ Deylemî, V, 199.

⁹⁹²¹ İbnî Adî, V, 22; Beyhakî, VI, 77.

⁹⁹²² Ebû Dâvûd, Eymân 23; Tirmizî, Nüzûr 1; Nesâî, Eymân 41; Ahmed, VI, 247.

۹۹۲۳- لَا نَعْلَمُ شَيْئاً خَيْراً مِنْ أَلْفِ مِثْلِهِ إِلَّا الرَّجُلُ الْمُؤْمِنُ. ح

9923. Müminin dışında kendisi gibi bir şeyden bin kat daha değerli olan bir şey yoktur.⁹⁹²³

۹۹۲۴- لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ. صَح

9924. Velisiz nikah olmaz.⁹⁹²⁴

۹۹۲۵- لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ وَشَاهِدَيْنِ. ح

9925. Nikah, veli ve iki şahitle olur.⁹⁹²⁵

۹۹۲۶- لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ وَشَاهِدَيْنِ عَدْلٍ. صَح

9926. Nikah, ancak veli ve iki adil şahitle olur.⁹⁹²⁶

۹۹۲۷- لَا هِجْرَةَ بَعْدَ فَتْحِ مَكَّةَ. صَح

9927. Mekke fethinden sonra hicret yoktur.⁹⁹²⁷

۹۹۲۸- لَا هِجْرَةَ بَعْدَ ثَلَاثٍ. صَح

9928. Üç günden fazla küs durmak yoktur.⁹⁹²⁸

۹۹۲۹- لَا هَمَّ إِلَّا هَمُّ الدِّينِ وَلَا وَجَعٌ إِلَّا وَجَعُ الْعَيْنِ. ض

9929. Borç sıkıntısı gibi sıkıntı, göz ağrısı gibi de ağrı yoktur.⁹⁹²⁹

۹۹۳۰- لَا وَبَاءَ مَعَ السَّيْفِ وَلَا نَجَاءَ مَعَ الْجَرَادِ. ض

9930. Veba ile kılıç ölümleri bir araya gelmez, çekirge istilasında da kurtuluş beklenmez.⁹⁹³⁰

⁹⁹²³ Taberânî, Evsat, IV, 17; Heysemî, I, 64.

⁹⁹²⁴ Ahmed, IV, 394; Saïd b. Mansûr, I, 174; İbni Hibbân, IX, 389; Beyhakî, VII, 108.

⁹⁹²⁵ Heysemî, IV, 286.

⁹⁹²⁶ Beyhakî, VII, 125; Hatîb, XII, 157.

⁹⁹²⁷ Ahmed, V, 71; Müttekî, nr. 46251.

⁹⁹²⁸ Ahmed, II, 378.

⁹⁹²⁹ İbni Adî, III, 443.

⁹⁹³⁰ Müttekî, nr. 30871.

۹۹۳۱- لَا وَتَرَانِ فِي لَيْلَةٍ. ض

9931. Bir gecede iki kere vitir kılınmaz.⁹⁹³¹

۹۹۳۲- لَا وَصَالَ فِي الصَّوْمِ. صَح

9932. İftar etmeksizin peşpeşe oruç tutulmaz.⁹⁹³²

۹۹۳۳- لَا وَصِيَّةٌ لِوَارِثٍ. ح

9933. Varise vasiyet yoktur.⁹⁹³³

۹۹۳۴- لَا وَضُوءٌ إِلَّا مِنْ صَوْتٍ أَوْ رِيحٍ. ض

9934. Abdest, sesli ve sessiz yellenmeden dolayı bozulur.⁹⁹³⁴

۹۹۳۵- لَا وَضُوءٌ لِمَنْ لَمْ يَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ. ض

9935. Peygambere salat edilmeyen abdest, abdest değildir.⁹⁹³⁵

۹۹۳۶- لَا وَقَاءٌ لِنَذْرِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ. ح

9936. Allah'a isyan olan adağın yerine getirilmesi gerekmez.⁹⁹³⁶

۹۹۳۷- لَا يَأْتِي عَلَيْكُمْ عَامٌ وَلَا يَوْمٌ إِلَّا وَالَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ حَتَّى تَلْقَوْا رَبَّكُمْ. صَح

9937. Rabbinize kavuşuncaya kadar gelen her bir yıl veya her bir gün bir öncekinden daha kötü olmasın.⁹⁹³⁷

۹۹۳۸- لَا يُؤَدَّنُ إِلَّا مُتَوَضِّئٌ. ض

9938. Kişi abdestli olarak ezan okusun.⁹⁹³⁸

⁹⁹³¹ Ahmed, IV, 23; İbni Huzeyme, II, 156; Beyhakî, III, 36; Ziyâ, VIII, 156.

⁹⁹³² Tayâlisî, s. 243.

⁹⁹³³ Dârekutrî, IV, 97.

⁹⁹³⁴ Ahmed, II, 471; Beğavî, I, 328.

⁹⁹³⁵ Taberânî, VI, 121.

⁹⁹³⁶ Ahmed, III, 297.

⁹⁹³⁷ Müttekî, nr. 38625; Aclûnî, II, 96.

⁹⁹³⁸ Beyhakî, I, 397; Müttekî, nr. 20965.

۹۹۳۹- لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. صح

9939. Kişi, ben kendisine çocuğundan, babasından ve bütün insanlardan daha sevimli olmadıkça iman etmiş olamaz.⁹⁹³⁹

۹۹۴۰- لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ. صح

9940. Biriniz kendisi için istediği şeyi, din kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olamaz.⁹⁹⁴⁰

۹۹۴۱- لَا يَنْبَغِي عَلَى النَّاسِ إِلَّا وَلَدٌ بَغِيٍّ وَإِلَّا مَنْ فِيهِ عِرْقٌ مِنْهُ. ض

9941. Halka ancak zalim birinin çocuğu ya da yakınlarından ona çeken kişi zulmeder.⁹⁹⁴¹

۹۹۴۲- لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّىٰ يَدَعَ مَا لَا بَأْسَ بِهِ حِذَارًا مِمَّا بِهِ بَأْسٌ. صح

9942. Kul, sakıncası olan şeylerden çekinerek sakıncası olmayan şeyleri terk etmedikçe müttakiler derecesine ulaşamaz.⁹⁹⁴²

۹۹۴۳- لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّىٰ يَخْرُجَ مِنْ لِسَانِهِ. صح

9943. Kul diline sahip olmadıkça, imanın hakikatine ulaşamaz.⁹⁹⁴³

۹۹۴۴- لَا يَتَجَالَسُ قَوْمٌ إِلَّا بِالْأَمَانَةِ. ح

9944. İnsanlar mecliste emanet duygusuyla otururlar.⁹⁹⁴⁴

۹۹۴۵- لَا يَتْرُكُ اللَّهُ أَحَدًا يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا غَفَرَ لَهُ. ض

9945. Allah Teala cuma günü bağışlamadık kimse bırakmaz.⁹⁹⁴⁵

⁹⁹³⁹ Müslim, İmân 71; Ahmed, III, 176; Beğavî, XIII, 60.

⁹⁹⁴⁰ Buhârî, İmân 7; Müslim, İmân 71-72; Tirmizî, Kıyâmet 59; Nesâî, İmân 19, 33; İbn Mâce, Mukaddime 9.

⁹⁹⁴¹ Buhârî, Kebîr, IV, 102; Müttekî, nr. 13093; Aclûnî, II, 516.

⁹⁹⁴² Hâkim, IV, 355.

⁹⁹⁴³ Taberânî, Evsat, VI, 337; Ziyâ, VII, 164; Heysemî, X, 302.

⁹⁹⁴⁴ Müttekî, nr. 25382.

⁹⁹⁴⁵ Hatîb, V, 180.

٩٩٤٦- لَا يَتَكَلَّفَنَّ أَحَدٌ لِضَيْفِهِ مَا لَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ.

9946. Kişi misafiri için gücünün yetmediği ikramlara kalkışmasın.⁹⁹⁴⁶

٩٩٤٧- لَا يُتِمُّ بَعْدَ اخْتِلَامٍ وَلَا حِمَامَاتٍ يَوْمٌ إِلَى اللَّيْلِ. ح

9947. Çocuk ihtilam olduktan sonra yetim sayılmaz, gün boyu susmakla da ibadet olmaz.⁹⁹⁴⁷

٩٩٤٨- لَا يَتَمَنَّى أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ يَزْدَادُ وَإِمَّا مُسِيئًا فَلَعَلَّهُ يَسْتَفْتَبُ. ص

9948. Kişi ölümü temenni etmesin; eğer iyi biri ise belki iyiliğini artırır, kötü birisi ise belki tevbe eder.⁹⁹⁴⁸

٩٩٤٩- لَا يَجْتَمِعُ كَافِرٌ وَقَاتِلُهُ فِي النَّارِ أَبَدًا. ص

9949. Bir kafirle onu öldüren asla cehennemde bir araya gelmez.⁹⁹⁴⁹

٩٩٥٠- لَا يَجْزِي وَلَدٌ وَالِدًا إِلَّا أَنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكًا فَيَشْتَرِيَهُ فَيَعْتِقَهُ. ص

9950. Bir evlad babasının hakkını onu köle olarak bulup satın alarak azad etme dışında ödeyemez.⁹⁹⁵⁰

٩٩٥١- لَا يُجْلَدُ فَوْقَ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ إِلَّا فِي حَدٍّ مِنْ خُدُودِ اللَّهِ. ص

9951. Allah'ın hadlerinden bir had dışında suçluya on sopadan fazla vurulmaz.⁹⁹⁵¹

٩٩٥٢- لَا يَجْلِسُ الرَّجُلُ بَيْنَ الرَّجُلِ وَابْنِهِ فِي الْمَجْلِسِ. ض

9952. Kişi bir mecliste babayla oğlu arasına oturmasın.⁹⁹⁵²

⁹⁹⁴⁶ Beyhakî, Şuab, VII, 94.

⁹⁹⁴⁷ Beyhakî, VI, 57.

⁹⁹⁴⁸ Ahmed, II, 263.

⁹⁹⁴⁹ İbni Hibbân, X, 521.

⁹⁹⁵⁰ Ebû Dâvûd, Edeb 130; Ahmed, II, 230; Zebîdî, VI, 314.

⁹⁹⁵¹ Ahmed, IV, 45.

⁹⁹⁵² Heysemî, VIII, 61; Müttekî, nr. 25383.

۹۹۵۳- لَا يَجُوعُ أَهْلُ بَيْتِ عِنْدَهُمُ التَّمْرُ. صح

9953. Yanlarında hurma bulunan bir ev halkı açlık çekmez.⁹⁹⁵³

۹۹۵۴- لَا يُحَافِظُ عَلَى رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ إِلَّا أَوَّابٌ. ض

9954. Sabah namazının sünnetine ancak ibadete düşkün olanlar devam eder.⁹⁹⁵⁴

۹۹۵۵- لَا يُحَافِظُ عَلَى صَلَاةِ الضُّحَى إِلَّا أَوَّابٌ وَهِيَ صَلَاةُ الْأَوَّابِينَ. صح

9955. Kuşluk namazı ibadete düşkün olanların namazıdır, onu ancak ibadete düşkün olanlar kılabilir.⁹⁹⁵⁵

۹۹۵۶- لَا يَخْتَكِرُ إِلَّا خَاطِئٌ. صح

9956. Günahkardan başkası karaborsacılık yapmaz.⁹⁹⁵⁶

۹۹۵۷- لَا يُحَرِّمُ الْحَرَامَ الْحَلَالَ. ض

9957. Haram, helalı haram kılmaz.⁹⁹⁵⁷

۹۹۵۸- لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَرُوَّعَ مُسْلِمًا. صح

9958. Müslümanın müslümanı korkutması helal değildir.⁹⁹⁵⁸

۹۹۵۹- لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَ اثْنَيْنِ إِلَّا بِإِذْنِهِمَا. ح

9959. İzinleri olmaksızın iki kişi arasına girmek helal olmaz.⁹⁹⁵⁹

۹۹۶۰- لَا يَخْزِفُ قَارِئُ الْقُرْآنِ. ض

9960. Kuran okuyan kişi, aklını kaybetmez.⁹⁹⁶⁰

⁹⁹⁵³ Müslim, Eşribe 152; Beğavî, XI, 322; Müttekî, nr. 35307.

⁹⁹⁵⁴ Beyhakî, Şuab, III, 121.

⁹⁹⁵⁵ Hâkim, I, 459.

⁹⁹⁵⁶ Ahmed, III, 453.

⁹⁹⁵⁷ Beyhakî, VII, 168.

⁹⁹⁵⁸ Ahmed, V, 362.

⁹⁹⁵⁹ Ahmed, II, 213.

⁹⁹⁶⁰ İbnî Asâkir, LXIV, 18.

Cennete Giremeyenler

٩٩٦١- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا رَحِيمٌ. ض

9961. Merhametli olmayan kişi, cennete giremez.⁹⁹⁶¹

٩٩٦٢- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ.

9962. Akrabalarıyla ilgisini kesen kişi, cennete giremez.⁹⁹⁶²

٩٩٦٣- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ خَبٌّ وَلَا بَخِيلٌ وَلَا مَنَّانٌ. ص

9963. Aldatan, cimri ve yaptığı iyilikleri başa kakan kişiler cennete giremezler.⁹⁹⁶³

٩٩٦٤- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقُهُ. ص

9964. Komşusunun şerrinden emin olmadığı kişi, cennete giremez.⁹⁹⁶⁴

٩٩٦٥- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ صَاحِبٌ مَكْسٍ. ص

9965. Haksız vergi toplayan kişi, cennete giremez.⁹⁹⁶⁵

٩٩٦٦- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّءُ الْمَلَكَةِ. ح

9966. Kötü huylu olan kişi, cennete giremez.⁹⁹⁶⁶

Çeşitli Hadisler

٩٩٦٧- لَا يَرِثُ الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ وَلَا الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ. ص

9967. Kafir müslümana, müslüman da kafire varis olamaz.⁹⁹⁶⁷

⁹⁹⁶¹ Buhârî, Edeb 11; Müslim, Birr 18, 19; Ebû Dâvûd, Zekât 45; Tirmizî, Birr 10.

⁹⁹⁶² Ahmed, IV, 80.

⁹⁹⁶³ Ahmed, I, 7; Münzirî, III, 380; Zebidî, VIII, 192.

⁹⁹⁶⁴ Buhârî, Edeb 29; Müslim, İmân 73; Tirmizî, Kıyâmet 60.

⁹⁹⁶⁵ Ahmed, IV, 143; Hâkim, III, 132.

⁹⁹⁶⁶ Ahmed, I, 7; Münzirî, III, 212; Irâkî, III, 247; Heysemî, IV, 236.

⁹⁹⁶⁷ Ahmed, V, 209.

٩٩٦٨- لَا يَرُدُّ الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءُ وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبُرُّ. صَح

9968. Dua kaderi geri çevirir, iyilik de ömrü uzatır.⁹⁹⁶⁸

٩٩٦٩- لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنَ النَّاسِ اثْنَانِ. صَح

9969. Emirlik işi insanlardan iki kişi kalıncaya kadar Kureyş'te devam eder.⁹⁹⁶⁹

٩٩٧٠- لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ. صَح

9970. İnsanlar oruç açmakta acele ettikleri sürece hayır üzere olmaya devam ederler.⁹⁹⁷⁰

٩٩٧١- لَا يَزَالُ الْمَسْرُوقُ مِنْهُ فِي تِهْمَةٍ مِمَّنْ هُوَ بَرِيءٌ مِنْهُ حَتَّى يَكُونَ أَعْظَمَ جُرْماً
مِنَ السَّارِقِ. ض

9971. Malı çalınan birinin suçsuz olan birine isnad ettiği suç, hursızın suçundan daha ağırdır.⁹⁹⁷¹

٩٩٧٢- لَا يُسْأَلُ بِوَجْهِ اللَّهِ إِلَّا الْجَنَّةُ. صَح

9972. Allah'ın zatı hürmetine ancak cennet istenir.⁹⁹⁷²

٩٩٧٣- لَا يُعْدَلُ بِالرَّعَةِ. ح

9973. Haramlardan sakınma özelliğine denk bir haslet yoktur.⁹⁹⁷³

٩٩٧٤- لَا يَغْضَهُ بَغْضُكُمْ بَعْضاً. ح

9974. Birbirinize iftira etmeyin.⁹⁹⁷⁴

⁹⁹⁶⁸ Ahmed, V, 277; Taberânî, II, 97; Münziri, II, 481; Müttekî, nr. 3148; Aclûnî, I, 486.

⁹⁹⁶⁹ Ahmed, II, 29.

⁹⁹⁷⁰ Buhârî, Savm 45; Müslim, Sıyâm 48; Tirmizî, Savm 13; İbni Mâce, Sıyâm 24.

⁹⁹⁷¹ Beyhakî, Şuab, V, 297; Zehebî, Mîzân, VII, 379.

⁹⁹⁷² Beyhakî, IV, 199.

⁹⁹⁷³ Beyhakî, Kebîr, II, 312.

⁹⁹⁷⁴ Tayâlisî, I, 79.

۹۹۷۵- لَا يُغْلَى مُؤْمِنٌ. ح

9975. Mümin kişi, hiyanet etmez.⁹⁹⁷⁵

۹۹۷۶- لَا يُغْلَقُ الرَّهْنُ. ح

9976. Rehin, borç ödenince geri alınır.⁹⁹⁷⁶

۹۹۷۷- لَا يُغْنِي حَدَرٌ مِنْ قَدَرٍ. صَح

9977. Bir şeyden sakınmak kaderi değiştirmez.⁹⁹⁷⁷

۹۹۷۸- لَا يَفْقَهُ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ مِنْ أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثٍ. صَح

9978. Üç günden az sürede Kuran okuyan kişi, ondan bir şey anlamaz.⁹⁹⁷⁸

۹۹۷۹- لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَخَذَتْ حَتَّى يَتَوَضَّأَ. صَح

9979. Abdesti bozulup da abdest almayan kişinin namazı kabul olunmaz.⁹⁹⁷⁹

۹۹۸۰- لَا يَقْبَلُ إِيْمَانٌ بِلَا عَمَلٍ وَلَا عَمَلٌ بِلَا إِيْمَانٍ. ح

9980. İman amelsiz, amel de imansız kabul olunmaz.⁹⁹⁸⁰

۹۹۸۱- لَا يُقْتَلُ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ. ح

9981. Müslüman kişi, kafiye karşılık öldürülmez.⁹⁹⁸¹

۹۹۸۲- لَا يُقْتَلُ حُرٌّ بِعَبْدٍ. ح

9982. Hür kişi, köle karşılığında öldürülmez.⁹⁹⁸²

⁹⁹⁷⁵ Taberânî, XI, 229; a.müf, Evsat, I, 91; Heysemî, V, 339.

⁹⁹⁷⁶ Bûsîrî, III, 74.

⁹⁹⁷⁷ Hâkim, I, 669; İbni Adî, III, 312; Heysemî, X, 146.

⁹⁹⁷⁸ Müttekî, nr. 2828; Zebidî, IV, 472.

⁹⁹⁷⁹ Ahmed, II, 318; Beyhakî, I, 229; Zeylaî, I, 160.

⁹⁹⁸⁰ Heysemî, I, 35.

⁹⁹⁸¹ Ahmed, II, 191.

⁹⁹⁸² Beyhakî, VIII, 35.

۹۹۸۳- لَا يَقْرَأُ الْجُنُبُ وَلَا الْحَائِضُ شَيْئًا مِنَ الْقُرْآنِ. ح

9983. Cünüple hayızlı olanlar Kuran'dan bir şey okuyamazlar.⁹⁹⁸³

۹۹۸۴- لَا يَقْصُ عَلَى النَّاسِ إِلَّا أَمِيرٌ أَوْ مَأْمُورٌ أَوْ مُرَاءٍ. ح

9984. İnsanlara emir, memur ve riyakar dışında kimse kıssa anlatmaz.⁹⁹⁸⁴

۹۹۸۵- لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ مَرَّتَيْنِ. صَح

9985. Bir mümin aynı delikten iki defa ısırılmaz.⁹⁹⁸⁵

۹۹۸۶- لَا يَمَسُّ الْقُرْآنَ إِلَّا طَاهِرٌ. ح

9986. Kuran'a temiz olanlardan başkası dokunamaz.⁹⁹⁸⁶

۹۹۸۷- لَا يَمُوتَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ تَعَالَى. صَح

9987. Her insan Allah'a iyi zan besleyerek ölsün.⁹⁹⁸⁷

YA HARFİ

۹۹۸۸- يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ الصَّابِرُ فِيهِمْ عَلَى دِينِهِ كَالْقَابِضِ عَلَى الْجَمْرِ. ح

9988. İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki, o zamanda dini üzerinde sebat eden, elinde ateş koru tutan kişi gibi olur.⁹⁹⁸⁸

۹۹۸۹- يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَكُونُ الْمُؤْمِنُ فِيهِ أَدْلَ مِنْ شَاتِهِ.

9989. İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelir ki, o zamanda mümin koyunundan daha zelil bir hale gelir.⁹⁹⁸⁹

⁹⁹⁸³ Tahâvî, I, 88; Dârekutnî, I, 117.

⁹⁹⁸⁴ Ahmed, II, 178; Hakîm, IV, 140.

⁹⁹⁸⁵ Ahmed, II, 379.

⁹⁹⁸⁶ Taberânî, XII, 313; Heysemî, I, 276.

⁹⁹⁸⁷ Müslim, Cennet 81-82; Ebû Dâvûd, Cenâiz 13.

⁹⁹⁸⁸ İbni Adî, V, 1711.

⁹⁹⁸⁹ İbni Asâkir, LIV, 414.

٩٩٩٠-يُؤْجَرُ الرَّجُلُ فِي نَفَقَتِهِ كُلِّهَا إِلَّا فِي التَّرَابِ. صَح

9990. Kişi toprak dışında harcadığı her şeyden dolayı sevap kazanır.⁹⁹⁹⁰

٩٩٩١-يَوْمَ الْقَوْمِ أَقْرَوْهُمْ لِلْقُرْآنِ. ح

9991. Cemaata Kuran'ı iyi okuyanlar imamlık yapın.⁹⁹⁹¹

٩٩٩٢-يَنْبُصُّ أَحَدُكُمْ الْقُلْدَى فِي عَيْنِ أَخِيهِ وَيَنْسَى الْجِدْعَ فِي عَيْنِهِ. ض

9992. Kişi din kardeşinin gözündeki çöpü görürken, kendi gözündeki kütüğü unuttur.⁹⁹⁹²

٩٩٩٣-يُبْعَثُ النَّاسُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ. صَح

9993. İnsanlar niyetlerine göre dirilirler.⁹⁹⁹³

٩٩٩٤-يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ.

9994. Her kul öldüğü hal üzere dirilir.⁹⁹⁹⁴

٩٩٩٥-يَتَجَلَّى لَنَا رَبُّنَا ضَاحِكًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح

9995. Rabbimiz kıyamet günü kullarına gülerek tecelli eder.⁹⁹⁹⁵

٩٩٩٦-يُتْرَكُ لِلْمَكَاتِبِ الرَّبْعُ. صَح

9996. Anlaşmalı kölenin bedelinin dörtte birinden vazgeçilebilir.⁹⁹⁹⁶

٩٩٩٧-يُخْزَىءُ مِنَ الْوُضُوءِ مُدٌّ وَمِنَ الْغُسْلِ صَاعٌ. ح

9997. Abdestte bir müd, gusülde ise bir sa su yeterli olur.⁹⁹⁹⁷

⁹⁹⁹⁰ Suyûtî, Sağîr, nr. 9990.

⁹⁹⁹¹ Ahmed, III, 163; Heysemî, II, 63.

⁹⁹⁹² Buhârî, Müfred, I, 207.

⁹⁹⁹³ Ahmed, II, 392.

⁹⁹⁹⁴ Ahmed, III, 331.

⁹⁹⁹⁵ Dârekutnî, Sıfat, I, 29.

⁹⁹⁹⁶ Hâkim, II, 431.

⁹⁹⁹⁷ Bûsîrî, I, 40.

٩٩٩٨- يُجْزِي فِي الْوُضُوءِ رِطْلَانِ مِنْ مَاءٍ. ض

9998. Abdestte iki rıtl su kafi gelir.⁹⁹⁹⁸

٩٩٩٩- يُجْزَى مِنْ السَّوَاكِ الْأَصَابِغِ. صَح

9999. Parmaklar misvak yerine geçer.⁹⁹⁹⁹

١٠٠٠٠- يَجِيرُ عَلَى أَمْتِي أَدْنَاهُمْ. صَح

10000. Ümmetimin en aşağıda olanları bile eman verebilir.¹⁰⁰⁰⁰

١٠٠٠١- يَحِبُّ اللَّهُ الْعَامِلَ إِذَا عَمَلَ أَنْ يَحْسَنَ.

10001. Allah çalışanın güzel iş yapmasını sever.¹⁰⁰⁰¹

١٠٠٠٢- يَحْرُمُ مِنَ الرِّضَاعَةِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ. صَح

10002. Neseb yoluyla haram olan, süt yoluyla da haram olur.¹⁰⁰⁰²

١٠٠٠٣- يَخْرُبُ الْكَعْبَةُ ذُو السُّوَيْقَتَيْنِ مِنَ الْحَبْشَةِ.

10003. Kabe'yi Habeşli ince bacaklı biri yıkacaktır.¹⁰⁰⁰³

١٠٠٠٤- يَدُ اللَّهِ عَلَى الْجَمَاعَةِ.

10004. Allah'ın rahmeti cemaat üzerindedir.¹⁰⁰⁰⁴

١٠٠٠٥- يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامٌ أَفْنَدْتَهُمْ مِثْلَ أَفْنَدَةِ الطَّيْرِ. صَح

10005. Cennete girecek bir kısım insanlar vardır ki, onların kalpleri kuşların kalbi gibidir.¹⁰⁰⁰⁵

⁹⁹⁹⁸ Ahmed, III, 179.

⁹⁹⁹⁹ Ziyâ, VII, 252.

¹⁰⁰⁰⁰ Ahmed, II, 365; Hâkim, II, 153.

¹⁰⁰⁰¹ Taberânî, XIX, 199.

¹⁰⁰⁰² Ahmed, I, 275, VI, 102;

¹⁰⁰⁰³ Müslim, Fiten 57; Ahmed, II, 220; Beyhakî, IV 340.

¹⁰⁰⁰⁴ İbni Ebî Âsım, I, 39; Hâkim, I, 115; Müttekî, nr. 1031.

¹⁰⁰⁰⁵ Müslim, Cennet 27; Ahmed, II, 331.

١٠٠٠٦- يدور المعروف على يد مائة رجل آخرهم فيه كأولهم. ض

10006. Bir iyilik bazen yüz kişiyle gerçekleşir; son kişinin sevabı ilk kişinin sevabı gibidir.¹⁰⁰⁰⁶

١٠٠٠٧- يذهب الصالحون الأول فالأول ويبقى حفالة كحفالة الشعير أو التمر لا
ياليهم الله تعالى بالة. صح

10007. Allah'ın salih kulları birer birer ahirete gider; geride arpayla hurma döküntüleri gibi değersiz kimseler kalır; Allah Teala, onlara hiç önem vermez.¹⁰⁰⁰⁷

١٠٠٠٨- يرث الولاء من يرث المال. ض

10008. Mala varis olan, vela hakkına da varis olur.¹⁰⁰⁰⁸

١٠٠٠٩- يستجاب لأحدكم ما لم يعجل يقول: قد دعوت فلم يستجب لي. صح

10009. Biriniz acele edip de "Ben dua ettim de kabul olmadı" demekçe duası kabul edilir.¹⁰⁰⁰⁹

١٠٠١٠- يسرروا ولا تعسروا وبشروا ولا تنفروا. صح

10010. Kolaylaştırın zorlaştırmayın, müjdeleyin nefret ettirmeyin.¹⁰⁰¹⁰

١٠٠١١- يشفع يوم القيامة ثلاثة: الأنبياء ثم العلماء ثم الشهداء. ح

10011. Kıyamet günü üç sınıf insan; nebiler, alimler ve şehidler şefa'at ederler.¹⁰⁰¹¹

١٠٠١٢- يشفع الشهيد في سبعين من أهل بيته. ح

¹⁰⁰⁰⁶ Müttekî, nr. 15976.

¹⁰⁰⁰⁷ Buhârî, Rikâk 9; Dârimî, Rikâk 11.

¹⁰⁰⁰⁸ Ahmed, I, 46; Müttekî, nr. 29630.

¹⁰⁰⁰⁹ Buhârî, Daavât 22; Müslim, Zikir 90, 91; Ebû Dâvûd, Vitir 23; Tirmizî, Daavât 12; İbni Mâce, Duâ 7.

¹⁰⁰¹⁰ Buhârî, İlim 11; Müslim, Cihâd 5.

¹⁰⁰¹¹ Bûsîrî, IV, 260.

10012. Şehid, yakınlarından yetmiş kişiye şefa'at eder.¹⁰⁰¹²

١٠٠١٣- يَشْمَتُ الْعَاطِسُ ثَلَاثًا فَمَا زَادَ فَهُوَ مَرْكُومٌ.

10013. Aksıran kişiye üç defa dua edilir, üçten fazla aksıran ise nezledir.¹⁰⁰¹³

١٠٠١٤- يَطْبَعُ الْمُؤْمِنُ عَلَى كُلِّ خَلْقٍ لَيْسَ الْخِيَانَةُ وَالْكَذِبُ. ح

10014. Mümin her huya sahip olabilir, ama hiyanet ve yalana asla sahip olamaz.¹⁰⁰¹⁴

١٠٠١٥- يُعْطَى الْمُؤْمِنُ فِي الْجَنَّةِ قُوَّةُ مِائَةِ فِي النِّسَاءِ. صَح

10015. Mümine cennette kadınlara karşı yüz insan gücü verilir.¹⁰⁰¹⁵

١٠٠١٦- يَغْفِرُ لِلشَّهِيدِ كُلَّ ذَنْبٍ إِلَّا الدِّينَ. صَح

10016. Şehidin borcu dışındaki bütün günahları affedilir.¹⁰⁰¹⁶

١٠٠١٧- يَقْتُلُ ابْنُ مَرْيَمَ الدَّجَالَ بِبَابٍ لَدَى. صَح

10017. Meryem oğlu, Deccal'ı Bab-ı Lüd'de öldürür.¹⁰⁰¹⁷

١٠٠١٨- يَكْسَى الْكَافِرُ لَوْحِينَ مِنْ نَارٍ فِي قَبْرِهِ. ض

10018. Kafir kabrinde ateşten iki levha giydirilir.¹⁰⁰¹⁸

١٠٠١٩- يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ عِبَادُ جُهَالٍ وَقِرَاءُ فَسْقَةٍ. صَح

10019. Ahir zamanda cahil abidler ve fasık alimler olur.¹⁰⁰¹⁹

١٠٠٢٠- يَلْبِي الْمُعْتَمِرُ حَتَّى يَسْتَلِمَ الْحَجَرَ. ح

¹⁰⁰¹² Beyhakî, IX, 164.

¹⁰⁰¹³ İbni Hacer, X, 605; Müttekî, nr. 25531.

¹⁰⁰¹⁴ Taberânî, I, 93; Beyhakî, Şuab, IV, 207; Heysemî, I, 93.

¹⁰⁰¹⁵ Tayâlisî, s. 269; İbni Hibbân, XVI, 413; Ziyâ, VII, 93.

¹⁰⁰¹⁶ Ahmed, II, 220.

¹⁰⁰¹⁷ Ahmed, IV, 390.

¹⁰⁰¹⁸ Müttekî, nr. 42530.

¹⁰⁰¹⁹ Hâkim, IV, 351; Ebû Nuaym, II, 331.

10020. Umre yapan Hacerü'l-esved'i selamlayıncaya kadar telbiyeye devam eder.¹⁰⁰²⁰

١٠٠٢١-يمن الخيل في شقرها. ح

10021. İyi at, kızıl olan attır.¹⁰⁰²¹

١٠٠٢٢-يمينك على ما يصدقك عليه صاحبك. صح

10022. Yeminin sana yemin ettirenin tasdiki üzeredir.¹⁰⁰²²

١٠٠٢٣-ينزل عيسى بن مريم عند المنارة البيضاء شرقي دمشق. ح

10023. Meryem oğlu İsa, Dımaşk'ın doğusundaki Minaratü'l-beyza yanına iner.¹⁰⁰²³

١٠٠٢٤-ينزل في الفرات في كل يوم مثاقيل من بركة الجنة. ض

10024. Her gün cennetten Fırat'a ölçek ölçek bereket dökülür.¹⁰⁰²⁴

١٠٠٢٥-يهرم ابن آدم ويبقى معه اثنتان الحرص والأمل. صح

10025. Ademoğlu yaşlanır ama iki şey olan hırsla emel genç kalır.¹⁰⁰²⁵

١٠٠٢٦-يوزن يوم القيامة مداد العلماء ودم الشهداء فيرجح مداد العلماء على

دم الشهداء

10026. Kıyamet günü alimlerin mürekkepleriyle şehidlerin kanları tartılır; alimlerin mürekkepleri şehidlerin kanlarından daha ağır gelir.¹⁰⁰²⁶

١٠٠٢٧-اليد العليا خير من اليد السفلى وابدأ بمن تعول. صح

10027. Veren el alan elden üstündür; vermeye geçiminden sorumlu olduğun kimselerden başla!¹⁰⁰²⁷

¹⁰⁰²⁰ Müttekî, nr. 12299; Zeylaî, III, 114.

¹⁰⁰²¹ Ahmed, I, 272; Beyhakî, VI, 330.

¹⁰⁰²² Ahmed, II, 228.

¹⁰⁰²³ Taberânî, I, 217; Heysemî, VIII, 205.

¹⁰⁰²⁴ Hatîb, I, 55.

¹⁰⁰²⁵ Ahmed, III, 115; Ebû Yalâ, VI, 29.

¹⁰⁰²⁶ İbnü'l-Cevzî, İlel, I, 81.

¹⁰⁰²⁷ İbni Hibbân, VIII, 148.

۱۰۰۲۸-اليمين حسن الخلق.ض

10028. Bereket, güzel ahlaktır.¹⁰⁰²⁸

۱۰۰۲۹-اليمين على نية المستحلف.صح

10029. Yemin, yemin ettirenin niyetine göredir.¹⁰⁰²⁹

۱۰۰۳۰-اليوم الموعود يوم القيامة والشاهد يوم الجمعة والمشهود يوم عرفة ويوم الجمعة ادخره الله لنا وصلاة الوسطى صلاة العصر.ض

10030. Vadedilen gün kıyamet, şahid olan cuma, şahid olunan Arefe günüdür; Allah Teala cuma gününü bize ayırmıştır, orta namaz da ikindi namazıdır.¹⁰⁰³⁰

۱۰۰۳۱-اليوم الموعود يوم القيامة واليوم المشهود يوم عرفة والشاهد يوم الجمعة وما طلعت الشمس ولا غربت على يوم أفضل منه فيه ساعة لا يوافقها عبد مسلم يدعو الله بخير إلا استجاب الله له ولا يستعين من شيء إلا أعاده الله منه.ض

10031. Vadedilen gün kıyamet, şahid olunan Arefe, şahid olan cuma günüdür; güneş cuma gününden daha hayırlı bir gün üzerine ne doğmuş, ne de batmıştır; o günde öyle bir zaman vardır ki mümin o zamana denk gelip de hayır dua ederse Allah Teala onun hayır duasını mutlaka kabul eder, herhangi bir şeyden kendisine sığınırca sığındığı o şeyden de kendisini korur.¹⁰⁰³¹

وآخر دعواهم أن الحمد لله رب العالمين

بداية الترجمة سنة ٢٠١١

لهايتها سنة ٢٠١٤

¹⁰⁰²⁸ Kudâî, I, 66.

¹⁰⁰²⁹ Ahmed, II, 228.

¹⁰⁰³⁰ Taberânî, III, 338.

¹⁰⁰³¹ Taberânî, Evsat, II, 18; Beyhakî, III, 170.

١٩- آمَنَ شُعْرَامِيَةُ بِنِ أَبِي الصَّلَاتِ وَكَفَرَ قَلْبُهُ.

٢٠- آمِينَ خَاتَمَ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَى لِسَانِ

٢١- آيَةُ الْكَرْسِيِّ رُبُّ الْقُرْآنِ

٢٢- آيَةُ مَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ أَنَّهُمْ لَا

٢٣- آيَةُ الْغُرِّ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يُتَّخَذْ

٢٤- آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ وَآيَةُ

٢٥- آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا

٢٦- آيَةُ بَيْنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ شَهْوَى

٢٧- آيَاتَانِ هُمَا قُرْآنٌ وَهُمَا يَشْفِيَانِ وَهُمَا

٢٨- أَنْتِ الْمَعْرُوفُ وَاجْتَنِبِ الْمُنْكَرَ وَانْظُرْ مَا

٢٩- أَنْتِ خَزَائِكُ أَنَّى شِئْتَ وَأَطْعِمُهَا

٣٠- أَنْتُمَا الْمَسَاجِدُ خَيْرًا وَمُعَصِّبَيْنِ فَإِنَّ الْعَمَائِمَ

٣١- أَنْتُمَا الدَّعْوَةُ إِذَا دُعِيتُمْ

٣٢- أَنْتَدِمُوا بِالزَّيْتِ وَأَذْهَبُوا

٣٣- أَنْتَدِمُوا وَلَوْ بِالْمَاءِ

٣٤- أَنْتَدِمُوا مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ يَغِي

٣٥- أَنْتَرَوْا كَمَا رَأَيْتِ الْمَلَائِكَةَ

٣٦- أَنْذَرُوا لِلنِّسَاءِ أَنْ يَصَلِينَ بِاللَّيْلِ

٣٧- أَنْذَرُوا لِلنِّسَاءِ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسَاجِدِ

٣٨- أَبِي اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ لِقَاتِلِ الْمُؤْمِنِ تَوْبَةً

٣٩- أَبِي اللَّهِ أَنْ يَرْزُقَ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ إِلَّا مِنْ حَيْثُ

٤٠- أَبِي اللَّهِ أَنْ يَقْبَلَ عَمَلِ صَاحِبِ بَدْعَةٍ حَتَّى

٤١- أَبِي اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ لِلْبَلَاءِ سُلْطَانًا عَلَى بَدَنِ

I. Cilddeki Hadisler

1-3500

١

١- إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا

٢- آتَى بِابْتِغَاءِ نِيَّةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَسْتَفْصِحْ

٣- آخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ

٤- آخِرُ قُرَيْشٍ مَنْ قَرَأَ الْإِسْلَامَ غُرَابًا الْمَدِينَةَ.

٥- آخِرُ مَنْ يُخْشَرُ رَاغِبَانِ مِنْ مُزَيْنَةَ يُرِيدَانِ

٦- آخِرُ مَا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأُولَى

٧- آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ إِبْرَاهِيمُ حِينَ أُلْقِيَ فِي النَّارِ

٨- آخِرُ أَرْبَعٍ فِي الشَّهْرِ يَوْمٌ نَحْسٌ مُسْتَعِيرٌ

٩- آذَمَ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا تُغْرَضُ عَلَيْهِ

١٠- آفَةُ الظُّرْبِ الصَّلَفُ وَآفَةُ الشُّجَاعَةِ الْبَغْيُ

١١- آفَةُ الدِّينِ ثَلَاثَةٌ فَاجِرٌ وَإِمَامٌ جَائِرٌ

١٢- آفَةُ الْعِلْمِ التَّنَسُّلُ وَإِصَاعَتُهُ أَنْ تُحَدَّثَ بِهِ

١٣- أَكَلُ الرُّبَا وَمُوكَلَّةٌ وَكَاتِبَةٌ وَشَاهِدَةٌ إِذَا عَلِمُوا

١٤- أَكَلُ كَمَا يَأْكُلُ الْعَبْدُ وَاجْلِسْ كَمَا يَجْلِسُ

١٥- آلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ بَقِيٍّ

١٦- آلُ الْقُرْآنِ آلُ اللَّهِ.

١٧- آمَرُوا النِّسَاءَ فِي بَنَاتِهِنَّ

١٨- آمَرُوا النِّسَاءَ فِي أَنْفُسِهِنَّ فَإِنَّ التُّبَّ يُغْرِبُ

1-1	1-1
2-1	2-1
3-1	3-1
4-1	4-1
5-1	5-1
6-1	6-1
7-1	7-1
8-1	8-1
9-1	9-1
10-1	10-1
11-1	11-1
12-1	12-1
13-1	13-1
14-1	14-1
15-1	15-1
16-1	16-1
17-1	17-1
18-1	18-1
19-1	19-1
20-1	20-1
21-1	21-1
22-1	22-1
23-1	23-1
24-1	24-1
25-1	25-1
26-1	26-1
27-1	27-1
28-1	28-1
29-1	29-1
30-1	30-1
31-1	31-1
32-1	32-1
33-1	33-1
34-1	34-1
35-1	35-1
36-1	36-1
37-1	37-1
38-1	38-1
39-1	39-1
40-1	40-1
41-1	41-1
42-1	42-1
43-1	43-1
44-1	44-1
45-1	45-1
46-1	46-1
47-1	47-1
48-1	48-1
49-1	49-1
50-1	50-1
51-1	51-1
52-1	52-1
53-1	53-1
54-1	54-1
55-1	55-1
56-1	56-1
57-1	57-1
58-1	58-1
59-1	59-1
60-1	60-1
61-1	61-1
62-1	62-1
63-1	63-1
64-1	64-1
65-1	65-1
66-1	66-1
67-1	67-1
68-1	68-1
69-1	69-1
70-1	70-1
71-1	71-1
72-1	72-1
73-1	73-1
74-1	74-1
75-1	75-1
76-1	76-1
77-1	77-1
78-1	78-1
79-1	79-1
80-1	80-1
81-1	81-1
82-1	82-1
83-1	83-1
84-1	84-1
85-1	85-1
86-1	86-1
87-1	87-1
88-1	88-1
89-1	89-1
90-1	90-1
91-1	91-1
92-1	92-1
93-1	93-1
94-1	94-1
95-1	95-1
96-1	96-1
97-1	97-1
98-1	98-1
99-1	99-1
100-1	100-1

- ١١٤- إِيَّتِي اللَّهَ فِي غُصْنِكَ وَمُسْرِكَ.
- ٩٠- أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي
- ١١٥- إِيَّتِي اللَّهَ خَيْلًا كُنْتُ وَأَنْبِيَّ
- ٩١- أَتَانِي آتٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ لِقَالَ مَنْ
- ١١٦- أَتَيْتُ اللَّهَ وَلَا تَخْفَرُونَ مِنَ الْمَغْرُوفِ
- ٩٢- أَتَانِي مَلِكٌ بِرِسَالَةٍ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ رَفَعَ
- ١١٧- أَتَيْتُ اللَّهَ يَا أَبَا الْوَلِيدِ لَا تَأْتِي
- ٩٣- أَتَانِي مَلَكٌ فَسَلَّمَ عَلَيَّ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ لَمْ
- ١١٨- إِيَّتِي الْمَخَارِمَ تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ
- ٩٤- أَتَيْعُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ سُرُجُ الدُّنْيَا وَمَصَابِيحُ
- ١١٩- أَتَيْتُ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّمَا يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى
- ٩٥- أَتَنَكُّمُ النَّبِيَّةُ رَاتِبَةً لِإِمَّةٍ إِمَّا بِشَقَاوَةٍ وَإِمَّا
- ١٢٠- إَتَّقُوا اللَّهَ فِي التَّهَانِجِ الْمُعْجَنَةِ فَارْتَكِبُوهَا
- ٩٦- أَتَجَرُّوا فِي أَمْوَالِ الْيَتَامَى لَا تَأْكُلْهَا الرُّكَاةُ.
- ١٢١- إَتَّقُوا اللَّهَ وَاعْبُدُوا فِي أَوْلَادِكُمْ
- ٩٧- أَتُحِبُّ أَنْ يَلِينَ قُلُوبُكَ وَتُذَرِكَ حَاجَتُكَ
- ١٢٢- أَتَّقُوا اللَّهَ وَاعْبُدُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ كَمَا تُحِبُّونَ
- ٩٨- أَتَخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا وَمُوسَى نَجِيًّا
- ١٢٣- أَتَّقُوا اللَّهَ وَاصْلَحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ
- ٩٩- أَتَخَذُوا السَّرَاوِيلَاتِ فَإِنَّهَا مِنْ أَسْتَرِ ثِيَابِكُمْ
- ١٢٤- أَتَّقُوا اللَّهَ فِيمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
- ١٠٠- أَتَخَذُوا السُّودَانَ فَإِنَّ ثَلَاثَةَ مِنْهُمْ مِنْ
- ١٢٥- إَتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
- ١٠١- أَتَخَذُوا الذِّبْكَ الْأَبْيَضَ فَإِنَّ دَارًا فِيهَا
- ١٢٦- أَتَّقُوا اللَّهَ فِي الضَّعِيفِينَ الْمَمْلُوكِ وَالْمَرْأَةِ
- ١٠٢- أَتَخَذُوا الْقَتْمَ فَإِنَّهَا بَرَكَةٌ
- ١٢٧- أَتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ أَتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ
- ١٠٣- أَتَخَذُوا الْقَتْمَ فَإِنَّهَا بَرَكَةٌ
- ١٢٨- إَتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ وَصَلُّوا خَمْسَتَكُمْ
- ١٠٤- أَتَخَذُوا عِنْدَ الْفُقَرَاءِ أَيْدِي
- ١٢٩- إَتَّقُوا اللَّهَ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ
- ١٠٥- أَتَخَذُوا مِنْ وَرَقٍ وَلَا تُبْمَلُ مِنْقَالًا يَغْنِي
- ١٣٠- إَتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّ أَخْوَنَكُمْ عِنْدَنَا مَنْ طَلَبَ
- ١٠٦- أَتَذَرُونَ مَا الْعِضَةُ ؟ نَقَلَ الْحَدِيثَ مِنْ
- ١٣١- أَتَّقُوا النَّبُولَ فَإِنَّهُ أَوَّلُ مَا يُحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ
- ١٠٧- أَتَرْغُوا الطُّسُوسَ وَخَالِفُوا الْمَجُوسَ.
- ١٣٢- إَتَّقُوا الْحَجَرَ الْخَزَامَ فِي الْبَنِيَانِ فَإِنَّهُ
- ١٠٨- أَتَرْغُونَ عَنْ ذِكْرِ الْفَاجِرِ
- ١٣٣- أَتَّقُوا الْحَدِيثَ عَنِّي إِلَّا مَا
- ١٠٩- أَتَرْغُونَ عَنْ ذِكْرِ الْفَاجِرِ مَتَى يَعْرِفُهُ
- ١٣٤- إَتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ فَإِنَّ إِبْلِيسَ
- ١١٠- أَتَرْكُوا التُّرْكَ مَا تَرَكُوكُمْ
- ١٣٥- أَتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ
- ١١١- أَتَرْكُوا الْخَبْشَةَ مَا تَرَكُوكُمْ
- ١٣٦- إَتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ
- ١١٢- أَتَرْكُوا الدُّنْيَا لِأَهْلِهَا فَإِنَّهُ
- ١١٣- أَتَيْتُ اللَّهَ فِيمَا تَعَلَّمَ.

- ١٦٠- أَرِدُوا وَلَوْ بِالْمَاءِ
١٣٧- اتَّقُوا الْقَدَرَ فَإِنَّهُ شُعْبَةٌ مِنَ النَّصْرَانِيَّةِ
- ١٦١- اِثْنَانِ فَمَا فَوْقَهُمَا جَمَاعَةٌ
١٣٨- اِتَّقُوا اللَّاعِنِينَ الَّذِي يَتَخَلَّى
- ١٦٢- اِثْنَانٍ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: قَاطِعُ
١٣٩- اِتَّقُوا الْمَلَاعِينَ الثَّلَاثَ الْبَرَارِ
- ١٦٣- اِثْنَانٍ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ وَثَلَاثٌ خَيْرٌ مِنْ
١٤٠- اِتَّقُوا الْمَلَاعِينَ الثَّلَاثَ أَنْ يَقْعُدَ
- ١٦٤- اِثْنَانٍ لَا تَجَاوِزُ صَلَاتُهُمَا رُؤُوسَهُمَا
١٤١- اِتَّقُوا الْمَجْدُومَ كَمَا يَتَّقِي الْأَسَدُ
- ١٦٥- اِثْنَانٍ فِي النَّاسِ لَمَّا بِهِمْ كُفْرُ الطُّغْنِ فِي
١٤٢- اِتَّقُوا صَاحِبَ الْجِدَامِ كَمَا يَتَّقِي السَّبُعُ
- ١٦٦- اِثْنَانٍ يَكْرَهُهُمَا ابْنُ آدَمَ الْمَوْتُ
١٤٣- اِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ
- ١٦٧- اِثْنَانٍ يَجْعَلُهُمَا اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
١٤٤- اِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ
- ١٦٨- اِثْنَانٍ أَحَاكُمُ أَذْعُوا لَهُ
١٤٥- اِتَّقُوا الدُّنْيَا فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهَا
- ١٦٩- اجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
١٤٦- اِتَّقُوا بَيْتًا يُقَالُ لَهُ الْحِمَامُ فَمَنْ دَخَلَهُ
- ١٧٠- اجْتَنِبِ الْغَضَبَ
١٤٧- اِتَّقُوا زَلَّةَ الْعَالَمِ وَانْتَظِرُوا قَبِيلَتَهُ
- ١٧١- اجْتَنِبُوا السُّبْحَ الْمُوَبِقَاتِ الشُّرُكِ
١٤٨- اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا تُخَمِّلُ عَلَى
- ١٧٢- اجْتَنِبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ
١٤٩- اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ؛ فَإِنَّهَا تَصْعَدُ إِلَى
- ١٧٣- اجْتَنِبُوا الْوَجُوهَ لَا تَضْرِبُوهَا
١٥٠- اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَإِنْ كَانَ كَافِرًا فَإِنَّهَا
- ١٧٤- اجْتَنِبُوا التَّكْبُرَ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَا يَزَالُ يَتَكَبَّرُ
١٥١- اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ
- ١٧٥- اجْتَنِبُوا هَلْوَةَ الْقَادُورَاتِ الَّتِي نَهَى اللَّهُ
١٥٢- اِتَّقُوا مُحَاشِ النِّسَاءِ
- ١٧٦- اجْتَنِبُوا مَجَالِسَ الْعَشِيرَةِ
١٥٣- اِتَّقُوا هَذِهِ الْمَذَابِخَ يَعْنِي الْمَحَارِبَ
- ١٧٧- اجْتَنِبُوا الْكِبَارَ وَسَدُّوهُ وَابْتَشِرُوا
١٥٤- اِتَّبِعُوا الرَّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَوَالَّذِي
- ١٧٨- اجْتَنِبُوا دَعْوَاتِ الْمَظْلُومِ مَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ
١٥٥- اِتَّبِعُوا الصُّلُوفَ فَإِنِّي أَرَأَاكُمْ خَلْفَ ظَهْرِي.
- ١٧٩- اجْتَنِبُوا كُلَّ مُسَكِّرٍ
١٥٦- اِتَّبِعُوا الصَّفَّ الْمَقْدَمَ ثُمَّ الَّذِي إِلَيْهِ فَمَا
- ١٨٠- اجْتَنِبُوا مَا اسْتَكْرَ
١٥٧- اِتَّبِعُوا الْوُضُوءَ وَتِلْكَ الْأَعْقَابَ مِنَ النَّارِ.
- ١٨١- أَجْنُوا عَلَى الرُّكْبِ ثُمَّ قُولُوا: يَا رَبُّ يَا رَبَّ
١٥٨- أُوتِيتُ بِمَقَالِيدِ الدُّنْيَا عَلَى فَرْسٍ أُنْبِتَى
- ١٨٢- أَجْزَوْكُمُ عَلَى قَسَمِ الْجَدِّ أَجْزَوْكُمُ عَلَى
١٥٩- ابْتَشِكُمْ عَلَى الصَّرَاطِ اشْدُّكُمْ خُبًّا لِأَهْلِ

- ٢٠٧- أَحِبَّ الْأَسْمَاءَ إِلَى اللَّهِ مَا تُعْبَدُ لَهُ وَاصْدُقْ
١٨٣- أَجْرُوكُمْ عَلَى الْفُتْيَا أَجْرُوكُمْ عَلَى النَّارِ
- ٢٠٨- أَحِبَّ الْأَدْيَانَ إِلَى اللَّهِ الْحَنِيفِيَّةَ السَّمْحَةَ
١٨٤- اجْعَلْ بَيْنَ أَذَانِكَ وَاقَامَتِكَ نَفْسًا حَتَّى
- ٢٠٩- أَحِبَّ الْبِلَادَ إِلَى اللَّهِ الْمَسَاجِدَ
١٨٦- اجْعَلُوا أَيْمَنَتَكُمْ خِيَارَكُمْ فَإِنَّهُمْ وَقَدَّكُمْ فِيهَا
- ٢١٠- أَحِبَّ الْجِهَادَ إِلَى اللَّهِ كَلِمَةً حَتَّى تَقَالَ
١٨٧- اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ
- ٢١١- أَحِبَّ الْحَدِيثَ إِلَيَّ أَصْدَقَهُ
١٨٨- اجْعَلُوا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الْخَرَامِ
- ٢١٢- أَحِبَّ الصَّيَّامَ إِلَى اللَّهِ صِيَامَ
١٨٩- اجْعَلُوا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ النَّارِ حِجَابًا وَلَوْ بِشِقِّ
- ٢١٣- أَحِبَّ الطَّعَامَ إِلَى اللَّهِ مَا كَثُرَتْ
١٩٠- اجْلُؤْا اللَّهَ يَغْفِرْ لَكُمْ
- ٢١٤- أَحِبَّ الْكَلَامَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
١٩١- اجْعَلُوا فِي طَلَبِ الدُّنْيَا فَإِنْ كَلَّ مِيسِرُ لَمَّا
- ٢١٥- أَحِبَّ الْكَلَامَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
١٩٢- اجْعُزْ النَّاسَ طَالِبُ الْعِلْمِ وَاشْبِغْهُمْ الَّذِي
- ٢١٦- أَحِبَّ اللَّهَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى إِجْرَاءً
١٩٣- اجْبُوهَا هَذِهِ الدَّعْوَةُ إِذَا دُعِيتُمْ لَهَا
- ٢١٧- أَحِبَّ الْعِبَادَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْفَعَهُمْ
١٩٤- اجْبُوهَا الدَّاعِيَ وَلَا تَرُدُّوا الْهَدِيَّةَ وَلَا
- ٢١٨- أَحِبَّ عِبَادَ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَحْسَنَهُمْ
١٩٥- أَجِزُوا أَنْوَابَكُمْ وَأَكْفُوا
- ٢١٩- أَحِبَّ بَيْتَكُمْ إِلَى اللَّهِ بَيْتَ
١٩٦- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ
- ٢٢٠- أَحِبَّ اللَّهَ تَعَالَى عَبْدًا سَفَحًا
١٩٧- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَدْوَمَهَا
- ٢٢١- أَحِبَّكُمْ إِلَى اللَّهِ أَقْلَكُمْ
١٩٨- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَنْ تَمُوتَ
- ٢٢٢- أَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تَحِبُّ لِنَفْسِكَ
١٩٩- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَنْ أَطْعَمَ
- ٢٢٣- أَحِبَّ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا
٢٠٠- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ بَعْدَ
- ٢٢٤- أَجِبُوا اللَّهَ لَمَّا يَغْلُوكُمْ بِهِ
٢٠١- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ حَفِظَ اللِّسَانَ
- ٢٢٥- أَجِبُوا الْعَرَبَ لثَلَاثٍ: لِأَنِّي
٢٠٢- أَحِبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ
- ٢٢٦- أَجِبُوا قَرِيشًا فَإِنَّهُ مِنْ
٢٠٣- أَحِبَّ أَهْلِي إِلَى فَاطِمَةَ
- ٢٢٧- أَجِبُوا الْفُقَرَاءَ وَجَالِسُوهُمْ وَأَحِبَّ
٢٠٤- أَحِبَّ أَهْلَ بَيْتِي إِلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ
- ٢٢٨- أَخْبِسُوا صِبْيَانَكُمْ حَتَّى تَذْهَبَ
٢٠٥- أَحِبَّ النَّاسَ إِلَى عَائِشَةَ وَمَنْ الرِّجَالُ أَبُوهَا
- ٢٢٩- أَخْبِسُوا عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ضَائِلَتَهُمْ
٢٠٦- أَحِبَّ الْأَسْمَاءَ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ

- ٢٥٥- أَحْبِسُوا جَوَارِ نَعِيمِ اللَّهِ لَا تَنْفَرُوهَا فَقَلَمَا
 ٢٥٧- أَحْبِسُوا لِبَاسَكُمْ وَاصْلِحُوا رِجَالَكُمْ حَتَّى
 ٢٦٠- أَحْصُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ لِيُتَمَازَنَ
 ٢٦١- اخْضُرُوا الْجُمُعَةَ وَادْنُوا مِنَ الْإِمَامِ فَإِنَّ
 ٢٦٢- اخْضُرُوا لِسَانَكُمْ.
 ٢٦٣- اخْضُرُوا مَا بَيْنَ لَحْيَيْكَ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْكَ.
 ٢٦٤- اخْضُرُوا عِزَّتَكَ إِلَّا مِنْ
 ٢٦٥- اخْضُرُوا وَدُ أَيْكَ لَا تَقْطَعُهُ فُطْفِيءَ اللَّهِ
 ٢٦٦- اخْضُرُوا فِي الْعَبَاسِ فَإِنَّهُ عُمِّي وَصِنُو
 ٢٦٧- اخْضُرُوا فِي أَصْحَابِي وَأَصْهَارِي فَمَنْ
 ٢٦٨- اخْضُرُوا الشُّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحَى.
 ٢٦٩- اخْضُرُوا الشُّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحَى وَلَا تَشَبَّهُوا
 ٢٧٠- اخْضُرُوا الشُّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحَى
 ٢٧١- اخْضُرُوا مَا صَلَّيْتُمْ عَلَى أَطْفَالِكُمْ
 ٢٧٢- أَجَلُ الذَّهَبِ وَالْحَرِيرِ لِنَاثِ أُمِّي وَحَرَمِ
 ٢٧٣- أَجَلْتُ لَنَا مَيْتَانِ وَدَمَانِ فَأَمَّا الْمَيْتَانِ
 ٢٧٤- اخْلِفُوا بِاللَّهِ وَبُرُوا وَاصْدُقُوا فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
 ٢٧٥- اخْلِفُوا كُلَّهُ أَوْ انْزَكُوهُ كُلَّهُ
 ٢٧٦- اخْلِفُوا النِّسَاءَ عَلَى أَهْوَانِهِنَّ
 ٢٧٧- اخْشَوْ عَلَى أُمِّي ثَلَاثًا : زَلَّةَ عَالِمٍ وَجَدَّالٍ
 ٢٧٨- اخْشَوْ عَلَى أُمِّي مِنْ بَعْدِي ثَلَاثًا ضَلَاكَةً
 ٢٧٩- اخْشَوْ عَلَى أُمِّي مِنْ بَعْدِي ثَلَاثًا خَيْفًا
 ٢٨٠- اخْشَوْ عَلَى أُمِّي مِنْ بَعْدِي خَصْلَتَيْنِ
 ٢٣٠- اخْتَجِمُوا بِخَمْسِ عَشْرَةَ أَوْ لِسْنِ
 ٢٣١- اخْتَرِسُوا مِنَ النَّاسِ بِسُوءِ الظَّنِّ
 ٢٣٢- اخْتِكَاؤُ الطَّعَامِ فِي الْحَرَمِ الْخِتَادُ فِيهِ
 ٢٣٣- اخْتِكَاؤُ الطَّعَامِ بِمَكَّةَ الْخِتَادُ.
 ٢٣٤- اخْتُوا الشَّرَابَ فِي وَجْهِهِ الْمَذَاجِينَ.
 ٢٣٥- اخْتُوا فِي أَفْوَاهِ الْمَذَاجِينَ الشَّرَابَ
 ٢٣٦- اخْتُوا بِسَفْدِ
 ٢٣٧- اخْتُوا اخْتُوا
 ٢٣٨- اخْتُوا جَبَلِ يَحْيَى وَجَبَلِ
 ٢٣٩- اخْتُوا جَبَلِ يَحْيَى وَجَبَلِ فَإِذَا جَنَّتُمْوهَا فَكَلُوا
 ٢٤١- اخْتُوا هَذَا جَبَلِ يَحْيَى وَجَبَلِ عَلَى بَابِ مِنْ
 ٢٤٣- اخْتُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِشُورِ اللَّهِ
 ٢٤٤- اخْتُوا زَلَّةَ الْعَالِمِ فَإِنَّ زَلَّةَ تُكْبِكِيهِ فِي
 ٢٤٥- اخْتُوا الدُّنْيَا فَإِنَّهَا أَسْحَرُ مِنْ هَارُوتَ
 ٢٤٦- اخْتُوا الدُّنْيَا فَإِنَّهَا خَصِرَةٌ خُلُوءَ.
 ٢٤٧- اخْتُوا الشُّهُوةَ الْخَفِيَّةَ الْعَالِمِ يُحِبُّ أَنْ
 ٢٤٨- اخْتُوا الشُّهُورَتَيْنِ الصُّوفَ وَالْحَزْرَ
 ٢٤٩- اخْتُوا صَفَرَ الزُّجُوءِ فَإِنَّهُ إِنْ لَمْ يَكُنْ مِنْ
 ٢٥٠- اخْتُوا الْبَغْيَ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عَفْوِيَّةِ هِي
 ٢٥١- اخْتُوا فَإِنَّ الْحَزْرَ مُبَارَكٌ وَأَكْبَرُ فِيهِ مِنْ
 ٢٥٢- أَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةَ الْبَيْ إِذَا قَرَأَ رَأَيْتَ
 ٢٥٣- أَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةً مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ يَتَخَرَّنُ
 ٢٥٤- أَحْسِنُوا إِذَا وَلَّيْتُمْ وَاعْفُوا عَمَّا مَلَكَتْكُمْ.

- ٣٠٥- أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمِّي كُلِّ مُنَافِقٍ
٢٨١- أَخَيْرُنِي جَنِينًا أَنْ حَسِنًا يَقْتُلَ بِشَاطِئِهِ
- ٣٠٦- أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمِّي الْهَوَى وَطُولُ
٢٨٢- أَخَيْرُونِي بِشَجَرَةٍ شَبَّهِ الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ لَا
- ٣٠٧- أَخَوَكَ الْبَكْرِيُّ وَلَا تَأْتَنَهُ
٢٨٣- أَخَيْرُ تَقْلَةً.
- ٣٠٨- أَذُ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ انْتَهَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ
٢٨٤- اخْتَنَ إِبْرَاهِيمُ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً
- ٣٠٩- أَذُ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكَ تَكُنْ مِنْ عَابِدِ
٢٨٥- اخْتَضِبُوا بِالْحِنَاءِ فَإِنَّهُ طَيِّبُ الرِّيحِ يَسْكُنُ
- ٣١٠- أَذُنِي رَبِّي فَأَحْسَنُ تَأْدِيبِي
٢٨٦- اخْتَضِبُوا بِالْحِنَاءِ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي شَبَابِكُمْ
- ٣١١- أَذُوبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ حُبِّ
٢٨٧- اخْتَضِبُوا وَأَفْرِقُوا وَخَالِفُوا الْيَهُودَ.
- ٣١٢- أَذْخَلَ اللَّهُ الْجَنَّةَ رَجُلًا كَانَ سَهْلًا مُشْتَرِيًا
٢٨٨- اخْتِلَافُ أُمِّي رَحْمَةً.
- ٣١٣- أَذَرُوا الْخُدُودَ عَنِ الْمُسْلِمِينَ مَا اسْتَطَعْتُمْ
٢٨٩- اخْذُ الْأَمِيرِ الْهَدِيَّةَ سَخَتْ وَقَبُولُ الْقَاضِي
- ٣١٤- أَذَرُوا الْخُدُودَ بِالشُّبُهَاتِ وَأَقِيلُوا الْكِرَامَ
٢٩٠- اخْذْنَا فَالْكَ مِنْ فَيْكَ.
- ٣١٥- أَذَرُوا الْخُدُودَ وَلَا يَنْبَغِي لِلْإِمَامِ تَغْطِيلُ
٢٩١- أَخَّرَ الْكَلَامَ فِي الْقَدَرِ لِشِرَارِ أُمِّي فِي
- ٣١٦- أَذْغُوا اللَّهَ وَانْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ وَاعْلَمُوا
٢٩٢- أَخْرَوْا الْأَخْمَالَ فَإِنَّ الْأَيْدِيَ مُتَلَفَّةٌ
- ٣١٧- إِذْفَعُوا الْخُدُودَ عَنْ عِبَادِ اللَّهِ مَا وَجَدْتُمْ
٢٩٣- أَخْرَجُوا مِنْدِيلَ الْغَمْرِ مِنْ بُيُوتِكُمْ فَإِنَّهُ
- ٣١٨- إِذْفَعُوا مَوْتَكُمْ وَسَطَ قَوْمٍ صَالِحِينَ فَإِنَّ
٢٩٤- أَخْسَرُ النَّاسِ صَفْقَةُ رَجُلٍ اخْلَقَ يَدَيْهِ فِي
- ٣١٩- أَذْفَعُوا الْقَتْلَى فِي مَصَارِعِهِمْ
٢٩٥- أَخْشَى مَا خَشِيتُ عَلَى أُمِّي
- ٣٢٠- أَذْمَانٌ فِي إِنَاءٍ لَا أَكُلُهُ وَلَا أُحَرِّمُهُ
٢٩٦- اخْضِبُوا لِحَاظَكُمْ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَنْتَبِهُنَّ.
- ٣٢١- أَذِنَ الْعَظَمُ مِنْ فَيْكَ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ
٢٩٧- اخْضِبِي وَلَا تَنْهَكِي فَإِنَّهُ أَنْصَرُ لِلْوَجْهِ
- ٣٢٢- أَذَى مَا تُقَطِّعُ فِيهِ يَدُ السَّارِقِ تَمَنُّ الْمِجَنِّ
٢٩٨- اخْلِصْ دِينَكَ يَكْفِكَ الْقَلِيلُ مِنَ الْعَمَلِ.
- ٣٢٣- أَذَى أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَنْتَعِلُ بِنَعْلَيْنِ مِنْ
٣٠٠- اخْلِصُوا عِبَادَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَأَقِيمُوا خَمْسَتَكُمْ
- ٣٢٤- أَذَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةُ الَّذِي لَهُ ثَمَانُونَ
٣٠١- اخْلَعُوا نَعَالَكُمْ عِنْدَ الطَّعَامِ فَإِنَّهَا سُنَّةٌ
- ٣٢٥- أَذَى جَبَدَاتِ الْمَوْتِ بِمَنْزِلَةِ مَائَةِ حُرِّيَّةٍ
٣٠٢- اخْلَعُونِي فِي أَهْلِ بَيْتِي
- ٣٢٦- أَذُوا صَاعًا مِنْ طَعَامٍ فِي الْفِطْرِ
٣٠٣- اخْتَعْ الْأَسْمَاءَ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ
- ٣٢٧- أَذُوا حَقَّ الْمَجَالِسِ اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
٣٠٤- إِخْوَانُكُمْ خَوَلُوكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ فِتْنَةً تَحْتَ

٣٢٨- أَلْهُوا الْغَرَانِمَ وَاقْبَلُوا الرُّحَصَ وَدَعُوا النَّاسَ

٣٢٩- اِدْبِمُوا الْحَجَّ وَالْغَمْرَةَ فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ

٣٣٠- إِذَا آتَاكَ اللَّهُ مَالاً فَلْيُزِرْ أَثَرُ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْكَ

٣٣١- إِذَا آتَاكَ اللَّهُ مَالاً فَلْيُزِرْ عَلَيْكَ فَإِنَّ اللَّهَ

٣٣٢- إِذَا آخَى الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَلْيَسْأَلْهُ عَنِ اسْمِهِ

٣٣٣- إِذَا آخَيْتَ رَجُلًا فَسَلِّ عَنْ اسْمِهِ وَاسْمِ

٣٣٤- إِذَا آمَنَكَ الرَّجُلُ عَلَى دَمِهِ فَلَا تَقْتُلْهُ

٣٣٥- إِذَا ابْتَغَيْتُمُ الْمَعْرُوفَ فَاطْلُبُوهُ عِنْدَ حِسَانِ

٣٣٦- إِذَا ابْتُلِيَ أَحَدُكُمْ بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ

٣٣٧- إِذَا ابْتَزَدْتُمْ إِلَيَّ بَرِيداً فابْتَغُوا حَسَنَ الْوَجْهِ

٣٣٨- إِذَا أَبَى الْعَبْدُ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ

٣٣٩- إِذَا أَنَى أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ ثُمَّ ارَادَ أَنْ يَغُودَ

٣٤٠- إِذَا أَنَى أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ فَلْيَسْتَنْزِرْ وَلَا

٣٤١- إِذَا أَنَى الرَّجُلُ الْقَوْمَ فَقَالُوا لَهُ مَرْحَباً

٣٤٢- إِذَا أَنَى أَحَدُكُمْ الْعَانِطَ فَلَا يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ

٣٤٣- إِذَا أَنَى عَلَيَّ يَوْمٌ لَا أَزْدَادُ فِيهِ عِلْماً

٣٤٤- إِذَا أَنَى أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ بِطَعَامِهِ قَدْ كَفَاهُ

٣٤٥- إِذَا أَنَاكُمْ كَرِيمٌ قَوْمٌ فَأَكْرِمُوهُ

٣٤٦- إِذَا أَنَاكُمْ الزَّائِرُ فَأَكْرِمُوهُ

٣٤٧- إِذَا أَنَاكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ خُلُقَهُ وَدِينَهُ فَزَوِّجُوهُ

٣٤٨- إِذَا أَنَاكُمْ السَّائِلَ فَصُدُّوا فِي يَدِهِ وَلَوْ ظُلْفاً

٣٤٩- إِذَا انْسَحَ الثُّوبُ فَتَعَطَّفْ بِهِ عَلَى

٣٥٠- إِذَا انْنَى عَلَيْكَ جِيرَانُكَ أُنْكَ مُحْسِنٌ

٣٥١- إِذَا اجْتَمَعَ الدَّاعِيَانِ فَأَجِبْ أَقْرَبَهُمَا أَبَاً

٣٥٢- إِذَا اجْتَمَعَ الْعَالِمُ وَالْعَابِدُ عَلَى الصَّرَاطِ

٣٥٣- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا ابْتَلَاهُ لِيَسْمَعَ تَصَرُّعَهُ

٣٥٤- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْماً ابْتَلَاهُمْ

٣٥٥- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ مِنَ الدُّنْيَا كَمَا

٣٥٦- إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا قَدْ فَخَبُّهُ فِي قُلُوبِ

٣٥٧- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعْلِمْهُ أَنَّهُ يَجِبُ

٣٥٨- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ صَاحِبَهُ فَلْيَأْتِهِ فِي مَنْزِلِهِ

٣٥٩- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ عَبْدًا فَلْيُخْبِرْهُ فَإِنَّهُ يَجِدُ

٣٦٠- إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ

٣٦١- إِذَا اخْبَيْتَ رَجُلًا فَلَا تُمَارِهِ وَلَا تُشَارُهُ وَلَا

٣٦٢- إِذَا اخْبَيْتُمْ أَنْ تَعْلَمُوا مَا يَلْعَنُ عِنْدَ رَبِّهِ

٣٦٣- إِذَا اخْتَدَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَأْخُذْ

٣٦٤- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي الطَّرِيقِ فَاجْعَلُوا سَبْعَةَ

٣٦٥- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي أَدَانِهِ وَضَعَ الرَّبُّ يَدَهُ

٣٦٦- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي اللَّيْلِ فَاقْرَأْ قُلْ

٣٦٧- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي اللَّيْلِ فَاقْرَأْ قُلْ

٣٦٨- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي اللَّيْلِ فَاقْرَأْ قُلْ

٣٦٩- إِذَا اخْتَلَفْتُمْ فِي اللَّيْلِ فَاقْرَأْ قُلْ

٣٧٠- إِذَا أَخَذَ الْعَبْدُ حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ مَوْلَاهُ كَانَ لَهُ

٣٧١- إِذَا أَذِيَتْ رَكَاةٌ مَالِكٌ فَقَدْ قَطِنَتْ مَا

٣٧٢- إِذَا أَذُنٌ فِي قَرْيَةٍ أَمْنَهَا اللَّهُ مِنْ غَدَابِهِ ذَلِكَ

٣٧٣- إِذَا أَذُنٌ فِي قَرْيَةٍ أَمْنَهَا اللَّهُ مِنْ غَدَابِهِ ذَلِكَ

٣٧٤- إِذَا أَذُنٌ فِي قَرْيَةٍ أَمْنَهَا اللَّهُ مِنْ غَدَابِهِ ذَلِكَ

٣٧٥- إِذَا أَذُنٌ فِي قَرْيَةٍ أَمْنَهَا اللَّهُ مِنْ غَدَابِهِ ذَلِكَ

- ٤٠٠- إذا أراد الله بقوم عذاباً
٣٧٦- إذا أراد الله بعبد خيراً جعل غناه في
- ٤٠١- إذا أراد الله بقوم عاهة نظراً
٣٧٧- إذا أراد الله بعبد خيراً فقهه في الدين
- ٤٠٢- إذا أراد الله بقرة هلاكاً أظهر لهم
٣٧٨- إذا أراد الله بعبد خيراً
- ٤٠٣- إذا أراد الله أن يخلق خلقاً للجلالة مسح
٣٧٩- إذا أراد الله بعبد خيراً غسله قبل وما
- ٤٠٤- إذا أراد الله أن يرعى عبداً أغمى عليه
٣٨٠- إذا أراد الله بعبد خيراً
- ٤٠٥- إذا أراد الله إلهاداً قضائه وقدره سلب
٣٨١- إذا أراد الله بعبد خيراً استعمله قبل كيف
- ٤٠٦- إذا أراد الله خلق شيء لم يمنعه شيء
٣٨٢- إذا أراد الله بعبد خيراً طهره قبل موته
- ٤٠٧- إذا أراد الله بقوم قطعاً
٣٨٣- إذا أراد الله بعبد خيراً صير خواجه الناس
- ٤٠٨- إذا أراد الله أن يقول فلينزل ينزله
٣٨٤- إذا أراد الله بعبد خيراً عاتبه
- ٤٠٩- إذا أراد الله أن يذهب
٣٨٥- إذا أراد الله بعبد الخير عجل له العقوبة
- ٤١٠- إذا أراد الله أن يبيع عقاره فليعرضه
٣٨٦- إذا أراد الله بعبد خيراً فقهه في الدين
- ٤١١- إذا أراد الله أن يسلّم سقراً فليسلّم على إخوانه
٣٨٧- إذا أراد الله بعبد خيراً فتح له فقل قلبه
- ٤١٢- إذا أراد الله أن يفتقر امرأته حاجته فليأمرها
٣٨٨- إذا أراد الله بأهل بيت خيراً فقههم في
- ٤١٣- إذا أردت أن تفعل امرأ فتدبر عاقبتها فإن
٣٨٩- إذا أراد الله بقوم خيراً أكثر فقهاءهم
- ٤١٤- إذا أردت أن تبرق فلا تبرق
٣٩٠- إذا أراد الله بقوم خيراً مد لهم في العمر
- ٤١٥- إذا أردت أن تغزو
٣٩١- إذا أراد الله بقوم خيراً ولي عليهم
- ٤١٦- إذا أردت أن يهلكك الله فأبغض الدنيا
٣٩٢- إذا أراد الله بأهل بيت خيراً أدخل عليهم
- ٤١٧- إذا أردت أن تذكر عيوب غيرك فذكر
٣٩٣- إذا أراد الله بعبد خيراً
- ٤١٨- إذا أردت أن يهلكك الله فابغض الدنيا
٣٩٤- إذا أراد الله بعبد خيراً
- ٤١٩- إذا أردت أن تذكر عيوب غيرك فذكر
٣٩٥- إذا أراد الله برجل من أمي خيراً ألقى
- ٤٢٠- إذا أسأت فأخسب
٣٩٦- إذا أراد الله بالأمير خيراً جعل له وزير
- ٤٢١- إذا استاجر أحدكم أجيراً فليعلمه أجره
٣٩٧- إذا أراد الله بعبد شراً خسر له في الدين
- ٤٢٢- إذا استاذن أحدكم لثلاً
٣٩٨- إذا أراد الله بعبد هواناً أنفق ماله في
- ٤٢٣- إذا استاذنت أحدكم امرأته
٣٩٩- إذا أراد الله بقوم سوءاً جعل أمرهم إلى

- ٤٤٨- إذا اشْتَكَيْتَ فَضَعْ يَدَكَ حَيْثُ تَشْتَكِي ثُمَّ
 ٤٤٩- إذا انْتَهَى مَرِيضٌ أَحَدَكُمْ شَيْئاً فَلْيُطْعَمْهُ.
 ٤٥٠- إذا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ إِنَّ اللَّهَ إِنَّا
 ٤٥١- إذا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ حُزْنٌ فَلْيَقُلْ
 ٤٥٢- إذا أَصَابَ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَذْكُرْ مُصِيبَتَهُ
 ٤٥٣- إذا أَصْبَحْتَ آمِناً فِي بَيْتِكَ مُعَاوِي فِي
 ٤٥٤- إذا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا
 ٤٥٥- إذا أَصْبَحْتُمْ فَقُولُوا اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا
 ٤٥٦- إذا اضْطَجَبَ رَجُلَانِ مُسْلِمَانِ فَحَالَ
 ٤٥٧- إذا اضْطَجَعْتَ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ
 ٤٥٨- إذا اطَّلَ أَحَدُكُمْ الْعَيْنَةَ فَلَا يَطْرُقُ أَهْلَهُ
 ٤٥٩- إذا اطْمَأَنَّ الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ
 ٤٦٠- إذا أُعْطِيَ اللَّهُ أَحَدُكُمْ خَيْراً فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ
 ٤٦١- إذا أُعْطِيَ أَحَدُكُمْ الرِّيحَانَ فَلَا يَرُدُّهُ فَإِنَّهُ
 ٤٦٢- إذا أُعْطِيَ شَيْئاً مِنْ غَيْرِ أَنْ تَسْأَلَ فَكُلْ
 ٤٦٣- إذا أُعْطِيتُمُ الرِّكَاءَ فَلَا تَنْسُوا ثَوَابَهَا أَنْ
 ٤٦٤- إذا أَطْعَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُطْعِرْ عَلَى ثَمَرِ فَإِنَّهُ
 ٤٦٥- إذا أَقْبَلَ اللَّيْلُ مِنْ هَاهُنَا وَادْبَرَ النَّهَارُ مِنْ
 ٤٦٦- إذا اقْتَرَبَ الزَّيْمَانُ لَمْ تَكُذْ زُيْمًا الرَّجُلِ
 ٤٦٧- إذا اقْرَضَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ قَرْضاً فَأَهْدِ إِلَيْهِ
 ٤٦٨- إذا اقْتَضَرَ جِلْدَ الْعَبْدِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ
 ٤٦٩- إذا أَقْبَلَ الرَّجُلُ الطَّعْمَ مَلَىءَ جَوْفَهُ نُوراً.
 ٤٧٠- إذا أَيْمَنَ الصَّلَاةَ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا
- ٤٢٤- إذا اسْتَجَمَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيُؤَيِّرْ
 ٤٢٥- إذا اسْتَشَارَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُشِيرْ عَلَيْهِ
 ٤٢٦- إذا اسْتَشَاطَ السُّلْطَانُ تَسَلَّطَ الشَّيْطَانُ.
 ٤٢٧- إذا اسْتَتَابَ أَحَدُكُمْ فَلَا
 ٤٢٨- إذا اسْتَعَطَرَتِ الْمَرْأَةُ فَمَرَّتْ عَلَى الْقَوْمِ
 ٤٢٩- إذا اسْتَقْبَلَتْكَ الْمَرَائِجُ
 ٤٣٠- إذا اسْتَكْتَمَ فَاسْتَاكُوا غَرَضاً
 ٤٣١- إذا اسْتَلْجَ أَحَدُكُمْ فِي الرَّجَمِ فَإِنَّهُ أَيْمَنَ لَهُ
 ٤٣٣- إذا اسْتَنْشَقْتَ فَاسْتَنْشِرْ وَإِذَا اسْتَجَمَرْتَ
 ٤٣٤- إذا اسْتَقِطَّ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ وَابْقُظْ أَهْلَهُ
 ٤٣٥- إذا اسْتَقِطَّ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَلَا يُذْخِلْ
 ٤٣٦- إذا اسْتَقِطَّ أَحَدُكُمْ مِنْ
 ٤٣٧- إذا اسْتَقِطَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ٤٣٨- إذا اسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسَنَ إِسْلَامُهُ كَتَبَ اللَّهُ
 ٤٣٩- إذا أَشَارَ الرَّجُلُ عَلَى أَخِيهِ
 ٤٤٠- إذا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالظُّهْرِ فَإِنَّ شِدَّةَ
 ٤٤١- إذا اشْتَدَّ كَلْبُ الْجُوعِ فَعَلَيْكَ بِرَغِيفٍ وَخَرٍّ
 ٤٤٢- إذا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَاسْتَبْعِنُوا بِالْحِجَامَةِ لَا
 ٤٤٣- إذا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ بَعيراً فَلْيَأْخُذْ بِبِرْزَوَةِ
 ٤٤٤- إذا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ الْجَارِيَةَ فَلْيَكُنْ أَوَّلُ مَا
 ٤٤٥- إذا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْماً
 ٤٤٦- إذا اشْتَرَيْتَ نَعْلاً فَاسْتَجِدَّهَا وَإِذَا
 ٤٤٧- إذا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّلُوبِ

- ٤٩٥- إذا انْقَلَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْذُأْ بِالْيَمْنَى
٤٩٦- إذا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ
٤٩٧- إذا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيَسْلَمْ
٤٩٨- إذا انْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً
٤٩٩- إذا انْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا
٥٠٠- إذا انْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا
٥٠١- إذا انْقَلَبَتْ ذَاتُهُ أَحَدُكُمْ بَارِضٍ فَلَا
٥٠٢- إذا انْقَطَعَ سِنٌّ نَعْلٍ أَحَدُكُمْ فَلَا يَمْشِ
٥٠٣- إذا انْقَطَعَ سِنٌّ نَعْلٍ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتَرْجِعْ
٥٠٤- إذا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْقُضْهُ
٥٠٥- إذا بَاتَتِ الْمَرْأَةُ هَاجِرَةً فِرَاشَ
٥٠٦- إذا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَمَسْ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ
٥٠٧- إذا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْتَدِّ لِيُؤْلِهِ مَكَانًا لَيًّا.
٥٠٨- إذا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَرَّ ذَكَرَهُ ثَلَاثَ
٥٠٩- إذا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَسْتَقْبِلِ الرِّيحَ بِرَأْسِهِ
٥١٠- إذا بَغَتْ سَرِيَّةٌ فَلَا تُنْقِهِمْ وَافْتِطِفْهُمْ فَإِنْ
٥١١- إذا بَغَتْهُمْ إِلَى رَجُلٍ فَاذْهَبُوا حَسَنَ الْوَجْهِ
٥١٢- إذا بَلَغَ الْمَاءُ فُلْتَيْنِ لَمْ يَحْمِلِ
٥١٣- إذا تَابَ الْعَبْدُ أَنْسَى اللَّهُ الْحَفْظَةَ ذُنُوبَهُ
٥١٤- إذا تَبَايَعْتُمْ بِالْعَيْتَةِ وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقَرِ
٥١٥- إذا تَبِعْتُمُ الْجَنَازَةَ فَلَا تَجْلِسُوا حَتَّى
٥١٦- إذا تَعَابَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى فِيهِ
٥١٧- إذا تَعَابَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْتُدِّ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنْ
- ٤٧١- إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَأْتُوهَا وَأَنْتُمْ
٤٧٣- إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ وَخَضَرَ الْعِشَاءُ فَابْذُؤُوا
٤٧٤- إِذَا اكْتَحَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَكْتَحِلْ وَتَرَا وَإِذَا
٤٧٥- إِذَا أَكْفَرَ الرَّجُلُ أَحَاهُ فَقَدْ بَاءَ بِهَا
٤٧٦- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ
٤٧٧- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ بَارِكْ
٤٧٨- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلَا يَمْسَحْ يَدَهُ
٤٧٩- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ
٤٨٠- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَغْبِلْ يَدَهُ
٤٨١- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَإِذَا شَرِبَ
٤٨٢- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَلْيَشْرِبْ
٤٨٣- إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَسَقَطَتْ لَقْمَتُهُ
٤٨٤- إِذَا أَكَلْتُمُ الطَّعَامَ فَادْخُلُوا بِعَالِكُمْ فَإِنَّهُ
٤٨٥- إِذَا اتَّقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَقَتَلَ كَانَ
٤٨٦- إِذَا اتَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا وَحَمِدَا اللَّهَ
٤٨٧- إِذَا اتَّقَى الْمُسْلِمَانِ فَسَلَّمَ أَحَدُهُمَا
٤٨٨- إِذَا اتَّقَى الْخِيَانَانِ فَقَدْ وَجَبَ الْقَتْلُ.
٤٨٩- إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ
٤٩٠- إِذَا أَمَّ أَحَدُكُمْ النَّاسَ فَلْيُخَفِّفْ فَإِنَّ
٤٩١- إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ أَمَّنُوا فَإِنَّهُ مِنْ وَاقِفٍ
٤٩٢- إِذَا أَنَا مِتُّ وَأَبُو بَكْرٍ وَغُمَانُ
٤٩٣- إِذَا انْطَأَ عَزَّوَكُمُ وَكَثُرَتِ الْعَرَائِمُ
٤٩٤- إِذَا انْتَصَفَ شَعْبَانُ فَلَا تَصُومُوا

- ٥٤٢- إذا جاء أحدكم الجمعة فليغتسل
٥٤٣- إذا جاء أحدكم يوم الجمعة والإمام
٥٤٤- إذا جاء أحدكم فأوسع له أخوه فإنما هي
٥٤٥- إذا جاء الموت لطالب العلم وهو على
٥٤٦- إذا جاءكم الزائر فأكرموه.
٥٤٧- إذا جاءكم الأتقاء فانكحواهن ولا
٥٤٨- إذا جامع أحدكم أهله فليصدقها فإن
٥٤٩- إذا جامع أحدكم أهله فليصدقها ثم إذا
٥٥٠- إذا جامع أحدكم امرأته فلا ينزع حتى
٥٥١- إذا جامع أحدكم زوجته أو جاريته فلا
٥٥٢- إذا جامع أحدكم فلا ينظر إلى الفرج
٥٥٣- إذا جعلت إصبعيك في أذنك سمعت
٥٥٥- إذا جلست في صلاتك فلا تفرج
٥٥٦- إذا جمرتم الميت فأوزروا.
٥٥٧- إذا جهل على أحدكم وهو صائم فليقل
٥٥٨- إذا حاك في نفسك شيء فدعه.
٥٥٩- إذا خرج الرجل بمال من غير حله فقال
٥٦٣- إذا حسدتكم فلا تبغوا وإذا ظننتم فلا
٥٦٦- إذا حكنتم فاعدوا وإذا قتلتم فأحسنوا
٥٦٧- إذا علم أحدكم فلا يحدث الناس بتلقب
٥٦٨- إذا حم أحدكم فليسن عليه الماء البارد
٥٦٩- إذا خاف الله العبد أحاف الله منه كل
٥٧٠- إذا ختم العبد القرآن صلى عليه عند
- ٥١٨- إذا ثأب أحدكم فليضع يده على فيه
٥١٩- إذا تحشا أحدكم أو عطس
٥٢٠- إذا تحققت أمني بالخفاف
٥٢١- إذا تزوج أحدكم فليقل له بارك الله لك
٥٢٢- إذا تزوج الرجل المرأة لديها وجمالها
٥٢٣- إذا تزنى القوم بالآخرة وتجملوا للدين
٥٢٤- إذا تسارعتكم إلى الخير فامشوا خفاة فإن
٥٢٥- إذا تسمئتم بي فلا تكتوا بي
٥٢٦- إذا تصافح المسلمان لم تفرق أكفهما
٥٢٧- إذا تصدقت فأعطها.
٥٢٨- إذا تطيب المرأة لغير زوجها فإنما هو
٥٢٩- إذا تولاك لكم الإعلان فادوا بالأذان
٥٣٠- إذا تم فجور العبد ملك عينيه فبكي
٥٣١- إذا تمنى أحدكم فليتنظر ما يتمنى فإنه لا
٥٣٢- إذا تمنى أحدكم فليكثر فإنما يسأل ربه.
٥٣٣- إذا تناول أحدكم عن أخيه شيئا فليبره
٥٣٤- إذا تنعم أحدكم وهو في المسجد
٥٣٥- إذا توصأ أحدكم فأحسن الوضوء ثم
٥٣٦- إذا توصأ أحدكم
٥٣٧- إذا توصأ أحدكم فأحسن وضوءه ثم
٥٣٨- إذا توصأ أحدكم فلا يغسل أسفل رجله
٥٣٩- إذا توصأتم فابذروا بما بينكم
٥٤١- إذا توفى أحدكم فوجد شيئا فليكن في

- ٦٠٠- إذا دعا الرجل زوجته لحاجته فلتأبى وإن
٦٠١- إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فلتجنب
٦٠٢- إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فأبت
٦٠٣- إذا دعا العبد بدعوة فلم تستجب له
٦٠٤- إذا دعوت الله فادع الله بطن كُتَيْك ولا
٦٠٥- إذا دعوتُم لأحد من اليهود والنصارى
٦٠٦- إذا دعي أحدكم إلى وليمة عرس
٦٠٧- إذا دعي أحدكم إلى طعام فليجب فإن
٦٠٨- إذا دعي أحدكم إلى طعام وهو صائم
٦١١- إذا دعي أحدكم إلى طعام فليجب فإن
٦١٢- إذا دعي أحدكم فجاء مع الرسول فإن
٦١٤- إذا دُبع أحدكم فليجهز
٦١٥- إذا ذُكر أصحابي فامسكوا وإذا ذُكرت
٦١٦- إذا ذُكرتم بالله فانتهوا.
٦١٧- إذا ذُلت القرب ذل الإسلام
٦١٨- إذا رأى أحدكم الرؤيا الحسنة فليُفسرها
٦١٩- إذا رأى أحدكم الرؤيا يكرهها فليُصق
٦٢٠- إذا رأى أحدكم رؤيا يكرهها فليُتحوّل
٦٣٤- إذا رأيتم الرجل يفتاد المساجد فاشهدوا
٦٣٥- إذا رأيتم الرجل قد أعطي زهداً في الدنيا
٦٣٦- إذا رأيتم الرجل يقتل صبراً فلا تخصروا
٦٣٧- إذا رأيتم الذين يسبون أصحابي فقولوا
٦٣٨- إذا رأيتم الجنّة فقوموا لها حتى
٥٧١- إذا ختم أحدكم فليقل اللهم آيس
٥٧٤- إذا خرج أحدكم من الخلا فليقل
٥٧٥- إذا خرجت المرأة إلى المسجد فلتغتسل
٥٧٧- إذا خرجتُم من بيوتكم بالليل فاعلقوا
٥٧٨- إذا خطب أحدكم المرأة فلا جناح عليه
٥٧٩- إذا خطب أحدكم المرأة فليَسأل عن
٥٨٠- إذا خطب أحدكم المرأة وهو يختضب
٥٨١- إذا خفيت الخطيئة لا تضُرُّ إلا صاحبها
٥٨٢- إذا دخل أحدكم المسجد فليسلم على
٥٨٣- إذا دخل أحدكم المسجد فلا يجلس
٥٨٥- إذا دخل أحدكم على أخيه المسلم فإراد
٥٨٦- إذا دخل أحدكم إلى القوم فأوسع له
٥٨٧- إذا دخل أحدكم المسجد فلا يجلس ي
٥٨٩- إذا دخل الصيّف على القوم دخل برزقه
٥٩٠- إذا دخل عليكم السائل بغير إذن فلا
٥٩١- إذا دخل العشر وأراد أحدكم أن يصحّي
٥٩٢- إذا دخل شهر رمضان فليبحث أبواب
٥٩٣- إذا دخلتُم على المريض فنفسوا له في
٥٩٤- إذا دخلتُم بيتاً فسلموا على أهله فإذا
٥٩٥- إذا دخلت على مريض فمُرّه بدعو لك
٥٩٦- إذا دخلت مسجداً فصل مع الناس وإن
٥٩٧- إذا دعا أحدكم فليغرم المسألة ولا يقل
٥٩٩- إذا دعا الغائب لغائب قال له الملك

- ٦٦٤- إذا سَأَلْتُمُ اللَّهَ تَعَالَى فَاسْأَلُوهُ بِطُلُوبٍ
- ٦٦٥- إِذَا سُئِلَ أَحَدُكُمْ أَمُومٌ هُوَ فَلَا يَشْكُ فِي
- ٦٦٦- إِذَا سَافَرْتُمْ فَلْيُؤْمِنُكُمْ أَقْرَبُكُمْ وَإِنْ كَانَ
- ٦٦٧- إِذَا سَافَرْتُمْ فِي الْخِصْبِ فَأَعْطُوا الْإِبِلَ
- ٦٦٨- إِذَا سَبَّ اللَّهُ تَعَالَى لِأَحَدِكُمْ رِزْقًا مِنْ وَجْهِ
- ٦٦٩- إِذَا سَبَقَتْ لِلْعَبْدِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى مَنْزِلَةٌ لَمْ
- ٦٧٠- إِذَا سَبَّكَ رَجُلٌ بِمَا يَعْلَمُ مِنْكَ فَلَا تَسْبُهُ
- ٦٧١- إِذَا سَجَدَ عَبْدُ اللَّهِ مَعَهُ سَبْعَةُ أَرَابٍ وَجْهَهُ
- ٦٧٢- إِذَا سَجَدَ الْعَبْدُ طَهَّرَ سُجُودَهُ مَا نَحَتْ
- ٦٧٣- إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَبْرُكْ كَمَا يَبْرُكُ
- ٦٧٤- إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلْيُتَابِرْ بِكَفِّهِ الْأَرْضَ
- ٦٧٥- إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلْيَغْتَدِلْ وَلَا يَفْتَرِشْ
- ٦٧٦- إِذَا سَجَدْتَ فَصُغْ كَفَّيْكَ وَارْفَعْ مِرْقَئَكَ.
- ٦٧٧- إِذَا سَرَّكَ حَسَنَتُكَ وَسَاءَتُكَ سَيِّئَتُكَ
- ٦٧٨- إِذَا سَرَّكَ فِي أَرْضٍ خَصْبَةٍ فَأَعْطُوا الدَّوَابَّ
- ٦٧٩- إِذَا سَرَقَ الْمَمْلُوكُ فَبِعْهُ وَلَوْ بِنَشْ
- ٦٨٠- إِذَا سَقَى الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ الْمَاءَ أَجَرَ
- ٦٨١- إِذَا سَقَطَتْ لَقْمَةٌ أَحَدِكُمْ فَلْيَمِطْ عَنْهَا
- ٦٨٢- إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ سَيْفًا لِيَنْظُرَ إِلَيْهِ فَأَرَادَ أَنْ
- ٦٨٣- إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
- ٦٨٤- إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ فَرُدُّوا عَلَيْهِ
- ٦٨٥- إِذَا سَلِمَتِ الْجُمُعَةُ سَلِمَتِ الْأَيَّامُ وَإِذَا س
- ٦٨٧- إِذَا سَمِعْتَ الرَّجُلَ يَقُولُ هَلَكَ النَّاسُ فَهُوَ
- ٦٣٩- إِذَا رَأَيْتُمْ آيَةً فَاسْجُدُوا
- ٦٤٠- إِذَا رَأَيْتُمْ الْأَمْرَ لَا تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ
- ٦٤١- إِذَا رَأَيْتُمْ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا فَإِنَّ التَّكْبِيرَ
- ٦٤٢- إِذَا رَأَيْتُمْ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا فَإِنَّهُ يُطْفِئُهُ
- ٦٤٣- إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ أَلَمَ اللَّهُ بِهِ الْفَقْرَ وَالْمَرَضَ
- ٦٤٥- إِذَا رَأَيْتُمْ عَمُودًا أَحْمَرَ مِنْ قَبْلِ الْمَشْرِقِ
- ٦٤٧- إِذَا رَأَيْتُمْ هِلَالَ ذِي الْحِجَّةِ وَأَرَادَ أَحَدُكُمْ
- ٦٤٨- إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّاياتِ السُّودَ قَدْ جَاءَتْ مِنْ
- ٦٤٩- إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ أَصْفَرَ الْوَجْهَ مِنْ غَيْرِ
- ٦٥٠- إِذَا رَجَفَ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٦٥١- إِذَا رَدَدْتَ عَلَى السَّائِلِ ثَلَاثًا فَلَمْ يَذْهَبْ
- ٦٥٢- إِذَا رَكِبَ أَحَدُكُمْ الدَّابَّةَ فَلْيَحْمِلْهَا عَلَى
- ٦٥٣- إِذَا رَكِبْتُمْ هَذِهِ الْبَهَائِمَ الْعُجَمَ فَانْجُوا
- ٦٥٤- إِذَا رَكِبْتُمْ هَذِهِ الدَّوَابَّ فَأَعْطُوهَا حَظَّهَا
- ٦٥٥- إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَجَلَسَ عِنْدَهُ فَلَا
- ٦٥٦- إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَأَلْقَى لَهُ شَيْئًا يَبْقِيهِ
- ٦٥٧- إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ قَوْمًا فَلَا يُصَلِّ بِهِمْ وَلْيُصَلِّ
- ٦٥٨- إِذَا زَحَرَفْتُمْ مَسَاجِدَكُمْ وَخَلَيْتُمْ مَصَاحِفَكُمْ
- ٦٥٩- إِذَا زُلْزَلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ وَقُلْ يَا
- ٦٦٠- إِذَا زُنِيَ الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ فَكَانَ
- ٦٦١- إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ الرُّزْقَ فَلْيَسْأَلِ الْخَلَالَ.
- ٦٦٢- إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَهَةً مَسْأَلَةً فَتَعَرَّفَ
- ٦٦٣- إِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ تَعَالَى فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ

- ٧١١- إذا شربتم فاشربوا مصاً وإذا استنكثتم
٦٨٨- إذا سمعت جيرانك يقولون قد أحسنتم
- ٧١٢- إذا شربتم اللبن فتمضمضوا منه فإن له
٦٨٩- إذا سمعت النداء فأجب داعي الله
- ٧١٣- إذا شهدت إحدائكم العشاء فلا تمس
٦٩٠- إذا سمعت النداء فأجب وعليك
- ٧١٤- إذا شهدت أمة من الأمم وهم ارتعشون
٦٩١- إذا سمعتم النداء فقولوا مثل ما يقول
- ٧١٥- إذا أشهر المسلم على أخيه سلاحاً فلا
٦٩٢- إذا سمعتم النداء فقوموا فإنها عزمة من
- ٧١٦- إذا صلى أحدكم فليصل صلاة مودع
٦٩٣- إذا سمعتم الرعدة فادكروا الله فإنه لا
- ٧١٧- إذا صلى أحدكم فليبدأ بتحميد الله تعالى
٦٩٤- إذا سمعتم الرعدة فسبحوا ولا
- ٧١٨- إذا صلى أحدكم فليصل إلى شجرة وليذن
٦٩٥- إذا سمعتم أصوات الذبابة فسلوا من
- ٧١٩- إذا صلى أحدكم ركعتي الفجر فليضطجع
٦٩٦- إذا سمعتم بجبل زال عن مكانه فصعدوا
- ٧٢٠- إذا صلى أحدكم الجمعة فلا يصل بعدها
٦٩٧- إذا سمعتم من يعتري بقرأ الجاهلية
- ٧٢١- إذا صلى أحدكم فليحسن تغليبه أو
٦٩٨- إذا سمعتم نباح الكلاب ونهيق الحمير
- ٧٢٢- إذا صلى أحدكم الجمعة فليصل بعدها
٦٩٩- إذا سمعتم الحديث عني تعرفه قلوبكم
- ٧٢٣- إذا صلى أحدكم فأخذت فليمسك على
٧٠٠- إذا سمعتم الطاغون بأرض فلا تدخلوا
- ٧٢٤- إذا صلى أحدكم في بيته ثم دخل
٧٠١- إذا سمعتم بقوم قد خيف فيهم
- ٧٢٥- إذا صلت المرأة خمسها وصامت شهرها
٧٠٢- إذا سمعتم المؤذن فقولوا مثل ما يقول
- ٧٢٦- إذا صلوا على جنازة فانتوا خيراً يقول
٧٠٣- إذا سمعتم فعبدوا
- ٧٢٧- إذا صليت فلا تبرق بين يديك ولا عن
٧٠٤- إذا سمعتم فكبروا يعني على
- ٧٢٨- إذا صليت الصبح فقل قبل أن تكلم
٧٠٥- إذا سمعتم محمداً فلا تضربوه ولا
- ٧٢٨- إذا صليتم على الميت فاخيلصوا له
٧٠٦- إذا سمعتم الولد محمداً فاحرموه.
- ٧٣٢- إذا صليتم الفجر فلا تناموا عن طلب
٧٠٧- إذا شرب أحدكم فلا يتنفس في الإناء
- ٧٣٣- إذا صليتم فازفخوا سبلكم فإن كل شيء
٧٠٨- إذا شرب أحدكم فلا يتنفس في الإناء
- ٧٣٤- إذا صليتم صلاة الفرض فقولوا في عقب
٧٠٩- إذا شرب أحدكم فليمض مصاً ولا يغب
- ٧٣٥- إذا صمت من الشهر ثلاثاً فصم ثلاث
٧١٠- إذا شربتم الماء فاشربوه مصاً ولا تشرّبوه

- ٧٥٩- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُسَمِّتْهُ جَلِيسَهُ فَإِنْ
٧٦٠- إِذَا غَطَّتْ أُمِّي الدُّنْيَا نَزَعَتْ مِنْهَا هَبِيَّةٌ
٧٦١- إِذَا عَلِمَ الْعَالِمُ فَلَمْ يَعْمَلْ كَانَ كَالْمَصْبَاحِ
٧٦٢- إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا فَلْيَتَّقِنَهُ فَإِنَّهُ مِمَّا
٧٦٣- إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَاحْدِثْ عَنْهَا تَوْبَةً الْمَوْتُ
٧٦٤- إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَاتَّبِعْهَا حَسَنَةً تَغْفِهَا
٧٦٥- إِذَا عَمِلْتَ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ فَاعْمَلْ حَسَنَةً
٧٦٦- إِذَا عَمِلْتَ الْخَطِيئَةَ فِي الْأَرْضِ كَانَ مِنْ
٧٦٧- إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَكُفُّوا صَبِيَانَكُمْ فَإِنَّهَا
٧٦٨- إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْكُتْ
٧٦٩- إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ
٧٧٠- إِذَا غَضِبَ الرَّجُلُ فَقَالَ ااعُوْذُ بِاللّٰهِ سَكَنَ
٧٧١- إِذَا فَاءَتِ الْأَفْيَاءُ وَهَبَّتِ الْأَرْيَاحُ فَادْكُرُوا
٧٧٢- إِذَا فُيِخَتْ بِمَضْرُ فاسْتَوْصُوا بِالْقَبِيطِ خَيْرًا
٧٧٣- إِذَا فُيِخَ عَلَى الْقَبْرِ الدُّعَاءُ فَلْيَدْعُ رَبَّهُ فَإِنْ
٧٧٤- إِذَا فَعَلْتَ أُمَّيْ خَمْسَ عَشْرَةَ خَصَلَةً
٧٧٥- إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ
٧٧٦- إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ يَا كَافِرُ فَقَدْ بَاءَ بِهَا
٧٧٧- إِذَا قَالَ الْعَبْدُ يَا رَبِّ يَا رَبِّ قَالَ اللَّهُ لِبَلِيكَ
٧٧٨- إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِلْمَنَافِقِ يَا سَيِّدِي فَقَدْ
٧٧٩- إِذَا قَالَتِ الْمَرْأَةُ لِرَجُلٍ مَا رَأَيْتُ مِنْكَ
٧٨٠- إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ يَحْتَلِي مِنَ اللَّيْلِ فَلْيَسْكُتْ
٧٨١- إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَاسْتَعِجْ الْقُرْآنَ
- ٧٣٦- إِذَا صُمَّمُمْ فَاسْتَاكُوا بِالْعَدَاةِ وَلَا تَسْتَاكُوا
٧٣٧- إِذَا ضَعَى أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ مِنْ أَضْحِيَّتِهِ
٧٣٨- إِذَا ضَرَبَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ فَلْيَذْكُرِ اللَّهَ
٧٣٩- إِذَا ضَرَبَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ فَلْيَتَّقِ الْوَجْهَ
٧٤٠- إِذَا ضَرَبَ النَّاسُ بِالذَّنَابِرِ وَالذَّرَاهِمِ وَتَبَايَعُوا
٧٤١- إِذَا طَبَخْتُمُ اللَّحْمَ فَاتَّكِرُوا الْمَرْقَةَ فَإِنَّهُ
٧٤٢- إِذَا طَلَبَ أَحَدُكُمْ مِنْ أَخِيهِ حَاجَةً فَلَا
٧٤٣- إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا رُكْعَتِي
٧٤٤- إِذَا طَلَعَتِ الثُّرَيَّا أَمِنَ الزُّرْعُ مِنَ الْعَامَةِ
٧٤٥- إِذَا طَلَّتْ أُنْذُنُ أَحَدِكُمْ فَلْيَذْكُرْ لِي وَلْيَصِلْ
٧٤٦- إِذَا ظَلِمَ أَهْلُ الْأَمَةِ كَانَتْ الدَّوْلَةُ ذَوْلَةً
٧٤٧- إِذَا ظَنَنْتُمْ فَلَا تُحَقِّقُوا وَإِذَا حَسَدْتُمْ فَلَا
٧٤٨- إِذَا ظَهَرَ الرُّبَى وَالرُّبَا فِي قَرْيَةٍ فَقَدْ أَخْلَوْا
٧٤٩- إِذَا ظَهَرَتِ الْحَيْةُ فِي الْمَسْكَنِ فَقُولُوا لَهَا
٧٥٠- إِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتْ الرُّجُفُ وَإِذَا
٧٥١- إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ وَلَقِنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ
٧٥٢- إِذَا عَادَ أَحَدُكُمْ مَرِيضًا فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ اشْفِ
٧٥٣- إِذَا عَادَ أَحَدُكُمْ مَرِيضًا فَلَا يَأْكُلْ عِنْدَهُ
٧٥٤- إِذَا عَرَفَ الْعُلَامُ بَيْعَتَهُ مِنْ شِمَالِهِ فَمُرُوهُ
٧٥٥- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ كَفِّهِ عَلَى
٧٥٦- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَحَمِدَ اللَّهَ فَشَمِعُوهُ
٧٥٧- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
٧٥٨- إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ قَالَتْ

- ٨٠٦- إذا كان يوم صوم أحدكم فلا يزفث ولا
٧٨٢- إذا قام أحدكم من الليل فليفتح صلاته
٨٠٧- إذا كان آخر الزمان واختلقت الأهواء
٧٨٣- إذا قام أحدكم إلى الصلاة فليستكن
٨٠٨- إذا كان الجهاد على باب أحدكم فلا
٧٨٤- إذا قام الرجل من مجلسه ثم رجع إليه
٨٠٩- إذا كان لأحدكم شقة فليكرمه
٧٨٥- إذا قام أحدكم في الصلاة فلا يغمض ع
٨١٠- إذا كان أحدكم في الشمس فقلص عنه
٧٨٦- إذا قام أحدكم إلى الصلاة فإن الرخصة
٨١١- إذا كان للرجل على الرجل حق فآخره إلى
٧٨٧- إذا قام العبد في صلاته ذر البر على
٨١٢- إذا كان في آخر الزمان لا بد للناس فيها
٧٨٨- إذا قام صاحب القرآن فقرأ بالليل
٨١٤- إذا كان أحدكم فقيراً فليبتدأ بنفسه فإن
٧٨٩- إذا قدم أحدكم على أهله من سفر فليهد
٨١٥- إذا كان أحدكم يصلي فلا ينصق قبل
٧٩٠- إذا قدم أحدكم من سفر فليقدم معه
٨١٦- إذا كان يوم القيامة كنت إمام النبيين
٧٩١- إذا قرأ ابن آدم السجدة فسجد اعتزل
٨١٧- إذا كان يوم القيامة نودي أين أبناء
٧٩٢- إذا قرأ القاريء فأخطأ أو نحر أو كان
٨١٨- إذا كان يوم القيامة نادى مناد لا يزفث
٧٩٣- إذا قرأ الإمام فأنصتوا
٨١٩- إذا كان يوم القيامة دعا الله تعالى بعبد
٧٩٤- إذا قرأ الرجل القرآن واختصى من
٨٢٠- إذا كان يوم القيامة أعطى الله تعالى كل
٧٩٥- إذا قرب لأحدكم طعامه وفي رجليه
٨٢١- إذا كان يوم القيامة بعث الله إلى كل
٧٩٦- إذا قصر العبد في العمل ابتلاه الله تعالى
٨٢٢- إذا كان يوم القيامة نادى مناد من وراء
٧٩٧- إذا قضى الله تعالى لعبد أن يموت بأرض
٨٢٣- إذا كان يوم القيامة نادى مناد من عمل
٧٩٨- إذا قضى أحدكم حجة فليجمل الرجوع
٨٢٤- إذا كانت الفتن بين المسلمين فلتجذ
٧٩٩- إذا قضى أحدكم الصلاة في مسجده
٨٢٥- إذا كانت أمراكم بخياركم وأغياؤكم
٨٠٠- إذا قعد أحدكم إلى أخيه فليساله تفقهاً
٨٢٦- إذا كانت عند الرجل امرأتان فلم يغدل
٨٠١- إذا قلت لصاحبك والإمام يخطب يوم
٨٢٧- إذا كانوا ثلاثة فلا يتناح اثنان دون
٨٠٢- إذا قمت في صلاتك فصل صلاة مؤدع
٨٢٨- إذا كانوا ثلاثة فليؤمهم أحدهم واحتفهم
٨٠٣- إذا كان يوم القيامة أتى بالموت كالكبش
٨٢٩- إذا كانوا ثلاثة فليؤمهم اقروهم ليحاب
٨٠٤- إذا كان يوم الجمعة كان على كل

- ٨٧٢- إذا نَزَلَ أَحَدُكُمْ مَنْزِلًا فَلْيَقُلْ أَعُوذُ
٨٧٣- إذا نَسِيَ أَحَدُكُمْ اسْمَ اللَّهِ عَلَى طَعَامِهِ
٨٧٤- إذا نُصِرَ الْقَوْمُ بِسِلَاحِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
٨٧٥- إذا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي
٨٧٦- إذا نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَى وَلَدِهِ نَظْرَةً كَانَ لِلْوَلَدِ
٨٧٧- إذا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَرْفُذْ حَتَّى
٨٧٨- إذا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ
٨٧٩- إذا نَشِئْتُمْ فَأَطْفِئُوا الْمِصْبَاحَ فَإِنَّ الْقَارَةَ
٨٨٠- إذا نَهَقَ الْجِمَارُ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ
٨٨١- إذا نُودِيَ بِالصَّلَاةِ فَبَحَثْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ
٨٨٢- إذا هَمَمْتَ بِأَمْرٍ فَاسْتَعِزْ بِرَبِّكَ فِيهِ سَبْعَ
٨٨٣- إذا وَجَدَ أَحَدُكُمْ الْمَاءَ فَلْيَضَعْ يَدَهُ حَيْثُ
٨٨٤- إذا وَجَدَ أَحَدُكُمْ لِأَخِيهِ نَضْعًا فِي نَفْسِهِ
٨٨٥- إذا وَجَدَ أَحَدُكُمْ عَقْرَبًا وَهُوَ يُصَلِّي
٨٨٦- إذا وَجَدْتَ الْقُمَّلَةَ فِي الْمَسْجِدِ فَلْقُهَا فِي
٨٨٧- إذا وَسَدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ فَانْتَظِرْ
٨٨٨- إذا وَضِعَ السَّنْفُ فِي أَمْتِي لَمْ يَزْتَفِعْ عَنْهَا
٨٨٩- إذا وَضِعَ الطَّعَامُ فَاخْلَعُوا نِعَالَكُمْ فَإِنَّهُ
٨٩٠- إذا وَضِعَ الطَّعَامُ فَلْيَبْدَأْ أَمِيرُ الْقَوْمِ أَوْ
٨٩١- إذا وَضِعَ الطَّعَامُ فَخُذُوا مِنْ حَافَتِهِ وَذَرُوا
٨٩٢- إذا وَصَفَتْ جَنْبُكَ عَلَى الْفَرَّاشِ وَقَرَأَتْ
٨٩٣- إذا وَضَعْتُمْ مَوْتَاكُمْ فِي قُبُورِهِمْ فَقُولُوا
٨٩٤- إذا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ بَيْنِهِ أَنْ يَفِيَّ لَهُ
- ٨٣٠- إذا كَبَّرَ الْعَبْدُ سَرَرَتْ تَكْبِيرَتُهُ مَا بَيْنَ
٨٣١- إذا كَتَبَ أَحَدُكُمْ كِتَابًا فَلْيَبْرُكْ فَإِنَّهُ أَنْجَحَ
٨٣٢- إذا كَتَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى أَخِيهِ فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ.
٨٣٣- إذا كَتَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى إِنْسَانٍ فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ
٨٣٤- إذا كَتَبَ أَحَدُكُمْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
٨٣٥- إذا كَتَبْتَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَيَبْنِ
٨٣٦- إذا كَتَبْتَ فَصَنَعَ فَلَمَكَ عَلَى أَدْنِكَ فَإِنَّهُ
٨٣٧- إذا كُنْتُمْ الْحَدِيثَ فَاتَّكِبُوهُ بِإِسْنَادِهِ فَإِنْ
٨٣٨- كَثُرَتْ ذُنُوبُ الْعَبْدِ فَلَمْ يَكُنْ لَهُ مِنَ الْعَمَلِ
٨٣٩- إذا كُتِرَتْ ذُنُوبُكَ فَاسْقِ الْمَاءَ عَلَى الْمَاءِ
٨٤٠- إذا كَذَبَ الْعَبْدُ كَذِبَةً تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ
٨٤١- إذا كُنْتُمْ فِي سَفَرٍ فَأَقْبِلُوا الْمَكْتَّ فِي
٨٤٢- إذا كُنْتُمْ ثَلَاثَةً فَلَا يَنْجُاحَ رَجُلَانِ دُونَ
٨٤٣- إذا لَبَسْتُمْ وَإِذَا تَوَضَّأْتُمْ فَأَبْدُوا
٨٤٤- إذا لَعِبَ الشَّيْطَانُ بِأَحَدِكُمْ فِي مَنَامِهِ فَلَا
٨٤٥- إذا لَعَنَ آخِرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا فَمَنْ كَتَمَ.
٨٤٦- إذا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَإِنْ
٨٤٧- إذا لَقِيَ الْحَاجَّ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَصَافِحْهُ
٨٤٨- إذا لَمْ يُبَارَكَ لِلرَّجُلِ فِي مَالِهِ جَعَلَهُ فِي
٨٤٩- إذا مَاتَ الْمَيِّتُ تَقُولُ الْمَلَائِكَةُ مَا قَدَّمَ وَ
٨٥٠- إذا نَادَى الْمُنَادِي فَبَحَثْ أَبْوَابَ السَّمَاءِ
٨٥١- إذا نَزَلَ أَحَدُكُمْ مَنْزِلًا فَقَالَ فِيهِ فَلَا يَزَالُ
٨٥٢- إذا نَزَلَ بِكُمْ كَرْبٌ أَوْ جَهْدٌ أَوْ بَلَاءٌ

- ٨٩٥- إذا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي شَرَابٍ أَخَذَكُمْ
٨٩٦- إِذَا وَقَعَتْ فِي وَزْطَةٍ قُلٌّ يَسِمُ اللَّهَ
٨٩٧- إِذَا وَقَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ الْعَظِيمِ فَقُولُوا حَسْبُنَا
٨٩٨- إِذَا وَقَعَ فِي الرَّجُلِ وَانْتِ فِي مَلَأٍ فَكُنْ
٨٩٩- إِذَا وَلَّى أَخَذَكُمْ أَخَاهُ فَلْيَحْسِنْ كَفَنَهُ
٩٠٠- إِذَا وَلَّى أَخَذَكُمْ أَخَاهُ فَلْيَحْسِنْ كَفَنَهُ
٩٠١- أَذْبَحُوا اللَّهَ فِي أَيِّ شَهْرٍ كَانَ وَبَرُّوا اللَّهَ
٩٠٢- أَذْكُرِ اللَّهَ فَإِنَّهُ عَزَّوْنَ لَكَ عَلَى مَا تَطْلُبُ.
٩٠٣- أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ إِنَّكُمْ
٩٠٤- أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا خَائِلًا قِيلَ : وَمَا الذِّكْرُ
٩٠٥- أَذْكُرُوا مَحَاسِنَ مَوْتَاكُمْ وَكُفُّوا عَنْ
٩٠٦- أَوْنِ لِي أَنْ أَجِدْتُ عَنْ مَلِكٍ مِنْ مَلَائِكَةِ
٩٠٧- أَذْبَحُوا طَعَامَكُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَلَا
٩٠٨- أَزَافْ أُمِّي بِأُمِّي أَبُو بَكْرٍ وَاشْدُّهُمْ فِي
٩٠٩- أَرَاكُمْ سُسُورَفُونَ مَسَاجِدَكُمْ نَغْدِي كَمَا
٩١٠- أَزْنَى الرِّبَا شَتَمَ الْأَعْرَاضِ وَاشْدَّ الشَّتْمِ
٩١١- أَزْنَى الرِّبَا تَفْصِيلُ الْمَرْءِ عَلَى أَخِيهِ
٩١٢- أَزْنَى إِذَا كُنْ فِيكَ فَلَا عَلَيْكَ مَا فَاتَكَ مِنْ
٩١٣- أَزْنَى فِي أُمِّي مِنْ أُمِّ الْبَجَاهِيلَةِ لَا
٩١٤- أَزْنَى حَقٌّ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَوْنُهُمُ الْغَايِ
٩١٥- أَزْنَى دَعْوَاتٍ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ الْحَاجِّ حَتَّى
٩١٦- أَزْنَى مَنْ كُنْ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ
٩١٧- أَزْنَى مَنْ كُنْ فِيهِ حَرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى النَّارِ

- ٩١٨- أَزْنَى مَنْ أُعْطِيَهُمْ فَقَدْ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا
٩١٩- أَزْنَى مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَالْقَطَرُ
٩٢٠- أَزْنَى مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ تَكُونَ زَوْجَتُهُ
٩٢١- أَزْنَى مِنَ الشَّقَاءِ جُمُودُ الْعَيْنِ وَقَسْوَةُ
٩٢٢- أَزْنَى لَا يَشْبَعَنَّ مِنْ أَزْنَى عَيْنٍ مِنْ نَظَرٍ
٩٢٣- أَزْنَى قَبْلَ الظُّهْرِ لَيْسَ فِيهِمْ تَسْلِيمٌ تُفْتَحُ
٩٢٤- أَزْنَى قَبْلَ الظُّهْرِ
٩٢٥- أَزْنَى لَا يُصْبَنُ إِلَّا بِعَجَبِ الصَّمْتِ وَهُوَ
٩٢٦- أَزْنَى لَا يُقْبَلَنَّ فِي أَزْنَى نَفَقَةٍ مِنْ حَيَاةٍ أَوْ
٩٢٧- أَزْنَى أَنْزَلَنَّ مِنْ كَثَرِ تَحْتَ الْعَرْشِ أُمِّ
٩٢٨- أَزْنَى حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ
٩٢٩- أَزْنَى أَفْضَلُ الْكَلَامِ لَا يَضُرُّكَ بِأَيُّهَا بَدَاتِ
٩٣٠- أَزْنَى دَعْوَتُهُمْ مُسْتَحَابَّةُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ
٩٣١- أَزْنَى لَا يَنْظُرُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٩٣٢- أَرْبَعَةٌ يَبْغِضُهُمُ اللَّهُ الْبِيَاعُ الْحَلَّافُ وَالْفَقِيرُ
٩٣٣- أَرْبَعَةٌ تُجْرَى عَلَيْهِمُ الْجُورُ لَهُمْ بَعْدُ الْمَوْتِ
٩٣٤- أَرْبَعَةٌ يُؤْتَوْنَ أَجُورُهُمْ مَرَّتَيْنِ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ
٩٣٥- أَرْبَعَةٌ مِنْ كَثَرِ الْجَنَّةِ إِخْفَاءُ الصَّدَقَةِ
٩٣٦- أَرْبَعُونَ خَصْلَةً أَغْلَامُنْ مَبِيحَةُ الْفَرْجِ لَا
٩٣٧- أَرْبَعُونَ رَجُلًا أُمَّةٌ وَلَمْ يَخْلُصْ أَرْبَعُونَ رَجُلًا
٩٣٨- أَرْبَعُونَ دَارًا جَارًا.
٩٣٩- أَرْبَعُونَ مَأْزُورَاتٍ غَيْرِ مَأْجُورَاتٍ.
٩٤٠- أَرْحَامُكُمْ أَرْحَامُكُمْ.

- ٩٦٤- اسأله أحب الناس إلي.
- ٩٦٥- استبأغ الوضوء في المكاره وإعمال
- ٩٦٦- استبأغ الوضوء شطر الإيمان والحمد لله
- ٩٦٧- استاكوا وتنظفوا واؤثروا فإن الله عز وجل
- ٩٦٨- استبروا في صلاتكم ولوا بسهم.
- ٩٦٩- استنمأ المعروف أفضل من ابتدائه.
- ٩٧٠- استحلوا فروج النساء بأطيب أموالكم.
- ٩٧١- استسحي من الله استحياءك من رجلين من
- ٩٧٢- استسحيوا من الله تعالى حق الحياء فإن الله
- ٩٧٣- استسحيوا من الله تعالى حق الحياء من
- ٩٧٤- استذكروا القرآن فهو أشد نقصاً من
- ٩٧٥- استزهدوا العاقل ترشدوا ولا تغصوه
- ٩٧٧- استشفوا بما حرم الله تعالى به نفسه
- ٩٧٨- استسقيوا الخيل ثغيب.
- ٩٧٩- استعبد للموت قيل نزل الموت.
- ٩٨٠- استعن بيمينك.
- ٩٨١- استعبدوا بالله من طمع يهدي إلى طمع
- ٩٨٢- استعبدوا بالله من شر جار المقام فإن
- ٩٨٤- استعبدوا بالله من الفقر والعيلة ومن أن
- ٩٨٥- استعبدوا على إنجاح الخوانج بالكمائن
- ٩٨٦- استعبدوا بطعام السحر على صيام النهار
- ٩٨٧- استعبدوا على الرزق بالصدق.
- ٩٨٨- استعبدوا على النساء بالفرى فإن إحداهن
- ٩٤١- أرخم من في الأرض يرخمك من في
- ٩٤٢- أرخموا ترخموا وأغفروا يغفر لكم وتل
- ٩٤٣- أرذية الغزاة السيوف.
- ٩٤٤- أرضي ما استطعت ولا توعي فيوعي
- ٩٤٥- أرضوا مصدقكم.
- ٩٤٦- أرفع إزارك وأثي الله.
- ٩٤٧- أرفع إزارك فإنه أنقى لتزك وأثي لربك.
- ٩٤٨- أرفع البنيان إلى السماء واسأل الله
- ٩٤٩- أرفعوا ألسنتكم عن المسلمين وإذا مات
- ٩٥٠- أرقاءكم أرقاءكم فأطعموهم مما تأكلون
- ٩٥١- أرقاؤكم إخوانكم فأخسبوا إليهم
- ٩٥٢- أرقبي ما لم يكن شرك بالله.
- ٩٥٣- أركبوا هذه الدواب سائمة وأدعوها
- ٩٥٤- أركبوا هاتين الركعتين في بؤوتكم السبعة
- ٩٥٥- أرموا واركبوا وأن ترموا أحب إلي من أن
- ٩٥٦- أرموا الجمرة بمنى خصى الخذف.
- ٩٥٧- أزهقوا القبلة.
- ٩٥٨- أريث ما تلقى أمتي من بغدي وسفك
- ٩٥٩- إرزة المؤمنين إلى أنصاف ساقيه.
- ٩٦٠- إرهد في الدنيا يرحك الله وإرهد فيما في
- ٩٦١- إرهد الناس في العالم أهله وجيرانه.
- ٩٦٢- إرهد الناس في الأنبياء وأشدهم عليهم
- ٩٦٣- إرهد الناس من لم ينس القبر والبلا

- ١٠١٣- اسْتَوْوَا وَلَا تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ
٩٨٩- اسْتَغْنُوا بِغَاءِ اللَّهِ.
- ١٠١٤- اسْتَوْوَا تَسْتَوْ قُلُوبُكُمْ وَتَمَاسُوا تَرَاحُمُوا.
٩٩٠- اسْتَغْنُوا عَنِ النَّاسِ وَلَوْ بِشَوْصِ السَّوَاكِ.
- ١٠١٥- اسْتَدِ الْأَعْمَالِ فَلَا تَهْ ذِكْرُ اللَّهِ عَلَى كُلِّ
٩٩١- اسْتَفْتِ نَفْسَكَ وَإِنْ أَفْكَكَ الْمُفْتُونَ.
- ١٠١٦- اسْتَرْغِ الْأَرْضَ خَرَاباً يُسْرَاهَا ثُمَّ يُمْنَاهَا.
٩٩٢- اسْتَغْفِرْهُمْ صَحَابِيَّكُمْ فَإِنَّهَا مَطَايِكُمْ عَلَى
- ١٠١٧- اسْتَرْغِ الْخَيْرَ ثَوَاباً الْبِرِّ وَصِلَةَ الرَّحِمِ
٩٩٣- اسْتَقِمْ وَلِيُخَسِّنْ خُلُقَكَ لِلنَّاسِ.
- ١٠١٨- اسْتَرْغِ الدُّعَاءَ إِبَاجَةً دَعْوَةً غَائِبٍ لِغَائِبٍ.
٩٩٤- اسْتَقِيمُوا وَلَنْ تُخْصُوا وَاعْلَمُوا أَنَّ خَيْرَ
- ١٠١٩- اسْتَرْعُوا بِالْجَنَارَةِ فَإِنَّ تَكَّ صَالِحَةٌ فَخَيْرُ
٩٩٥- اسْتَقِيمُوا وَبَعَثْنَا إِنْ اسْتَقَمْتُمْ وَخَيْرُ
- ١٠٢٠- أَسْتَسْتِ السَّمَوَاتِ السَّنْبُ وَالْأَرْضُونَ.
٩٩٦- اسْتَقِيمُوا لِقُرْبَى مَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَإِنْ لَمْ
- ١٠٢٢- أَسْعُدِ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْعَبَاسُ.
٩٩٧- اسْتَكْبِرْ مِنَ النَّاسِ مِنْ دَعَاءِ الْخَيْرِ لَكَ
- ١٠٢٣- اسْتَفِزْ بِصَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى يَرَى الْقَوْمُ
٩٩٨- اسْتَكْبِرُوا مِنَ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ
- ١٠٢٤- اسْتَفِزُوا بِالْفَجْرِ فَإِنَّهُ أَكْظَمُ لِلْأَجْرِ.
٩٩٩- اسْتَكْبِرُوا مِنَ الْعَالِ فَإِنَّ الرَّجُلَ لَا يَتْرَبُ ر.
- ١٠٢٥- اسْلِمَ ثُمَّ قَاتِلَ.
١٠٠١- اسْتَكْبِرُوا مِنَ الْإِخْوَانِ فَإِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ.
- ١٠٢٦- اسْلِمَ وَإِنْ كُنْتَ كَارِهاً.
١٠٠٢- اسْتَغْفِرُوا مِنْ هَذَا النَّبِيِّ فَإِنَّهُ قَدْ هَدِمَ
- ١٠٢٧- اسْلَمَ سَالَمَهَا اللَّهُ وَغَفَرَ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا
١٠٠٣- اسْتَغْفِرُوا مَرْكَبَتَيْنِ بِالْعَتَيْنِ أَوْ ثَلَاثاً.
- ١٠٢٨- اسْلَمَ سَالَمَهَا اللَّهُ وَغَفَرَ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَ
١٠٠٤- اسْتَغْبُوا بِالْمَاءِ الْبَارِدِ فَإِنَّهُ مَصْحَةٌ
- ١٠٢٩- اسْلَمْتُ عَلَى مَا اسْلَقْتُ مِنْ خَيْرٍ.
١٠٠٥- اسْتَغْرُلُوا الرُّزْقَ بِالصَّدَقَةِ.
- ١٠٣٠- اسْلَمْتُ عَبْدُ الْقَيْسِ طَوْعاً وَاسْلَمَ النَّاسُ
١٠٠٦- اسْتَغْلَالُ الصَّبِيِّ الْغَطَاسُ.
- ١٠٣١- اسْمُ اللَّهِ الْأَكْظَمُ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ
١٠٠٧- اسْتَوْدِعَ اللَّهُ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِمَ
- ١٠٣٢- اسْمُ اللَّهِ الْأَكْظَمُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ
١٠٠٨- اسْتَوْدِعَكَ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيغُ وَدَائِعُهُ.
- ١٠٣٣- اسْمُ اللَّهِ الْأَكْظَمُ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ
١٠٠٩- اسْتَوْصُوا بِالْأَسَارَى خَيْراً.
- ١٠٣٤- اسْمُ اللَّهِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا
١٠١٠- اسْتَوْصُوا بِالْأَنْصَارِ خَيْراً.
- ١٠٣٥- اسْمَاعُ الْأَصَمِ صَدَقَةٌ.
١٠١١- اسْتَوْصُوا بِالْعَبَاسِ خَيْراً فَإِنَّهُ عَمِي وَصِنُو
- ١٠٣٦- اسْمُخْ أُمِّي جَفَرٌ.
١٠١٢- اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْراً فَإِنَّ الْمَرَأَةَ

- ١٠٦٢- أَشَدُّكُمْ مَنْ غَلَبَ نَفْسَهُ عِنْدَ الْقَضَبِ
- ١٠٦٣- أَشْرَافُ أُمَّتِي خَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَأَصْحَابُ
- ١٠٦٤- أَشْرَبُوا أَغْنَيْكُمْ مِنَ الْمَاءِ عِنْدَ الْوُضُوءِ
- ١٠٦٥- أَشْرَفُ الْمَجَالِسِ مَا اسْتَقْبَلَ بِهِ الْقَبِيلَةَ
- ١٠٦٦- أَشْرَفُ الْإِيمَانِ أَنْ يَأْمَنَكَ النَّاسُ وَأَشْرَفُ
- ١٠٦٧- أَشْفَرُ كَلِمَةٍ تَكَلَّمْتَ بِهَا الْقَرْبَ كَلِمَةٌ
- ١٠٦٨- أَشْفَعِ الْأَدَانِ وَأَوْتِرِ الْإِقَامَةَ
- ١٠٦٩- إِشْفَعُوا تَوْجَرُوا
- ١٠٧٠- إِشْفَعُوا تَوْجَرُوا وَيَقْضِ اللَّهُ عَلَى لِسَانٍ
- ١٠٧١- أَشْفَى الْأَشْيَاءِ مَنْ اجْتَمَعَ عَلَيْهِ قَفْرٌ
- ١٠٧٢- أَشْفَى النَّاسِ عَاقِرٌ نَاقَةٌ تُمَوِّدُ وَابْنُ آدَمَ
- ١٠٧٣- أَشْكُرُ النَّاسِ لِلَّهِ أَشْكُرُهُمْ لِلنَّاسِ
- ١٠٧٤- أَشْهَدُ بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ لِلَّهِ لَقَدْ قَالَ لِي
- ١٠٧٥- أَشْهَدُوا هَذَا الْحَجَرَ خَيْرًا فَإِنَّهُ يَوْمَ
- ١٠٧٦- أَشِيدُوا التُّكَاحَ
- ١٠٧٧- أَشِيدُوا التُّكَاحَ وَأَغْلِقُوا
- ١٠٧٨- أَصَابَتْكُمْ فِتْنَةُ الصُّرَاءِ فَصَبْرُكُمْ وَإِنْ
- ١٠٧٩- أَصِيبَ بِطَعَامِكِ مَنْ تُحِبُّ فِي اللَّهِ
- ١٠٨٠- أَصْحَابُ الْبَيْعِ كِلَابُ النَّارِ
- ١٠٨١- أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرُ كَلِمَةُ لَبِيدٍ إِلَّا
- ١٠٨٢- أَصْدَقُ الْخَلِيبِ مَا عَطَسَ عِنْدَهُ
- ١٠٨٣- أَصْدَقُ الرُّؤْيَا بِالْأَسْحَارِ
- ١٠٨٤- إِصْرِفْ بِصَرَكَ
- ١٠٣٧- اسْمَحْ يُسْمَحَ لَكَ
- ١٠٣٨- اسْمَحُوا يُسْمَحَ لَكُمْ
- ١٠٣٩- اسْمَعُوا وَاطِيعُوا وَإِنْ اسْتَعْمَلَ عَلَيْكُمْ
- ١٠٤٠- اسْوَأُ النَّاسِ سَرِيقَةُ الَّذِي يَسْرِقُ مِنْ
- ١٠٤١- أَشْبَهُ مَنْ رَأَيْتُ بِجَبْرِيلَ دَحِيَّةُ الْكَلْبِيِّ
- ١٠٤٢- اسْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مَلِكٌ
- ١٠٤٣- اسْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى الرُّنَاقِ
- ١٠٤٤- اسْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى امْرَأَةٍ اذْخَلَتْ
- ١٠٤٥- اسْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى مَنْ آذَانِي فِي
- ١٠٤٦- اسْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى مَنْ ظَلَمَ مَنْ لَا
- ١٠٤٧- اسْتَدِّي أَزْمَةُ تَنْفَرِجِي
- ١٠٤٨- اسْتَرَوْا الرُّقِيقَ وَشَارِكُوهُمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ
- ١٠٤٩- أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا لِلنَّاسِ فِي الدُّنْيَا أَشَدُّ
- ١٠٥٠- أَشَدُّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابًا إِمَامٌ جَائِزٌ
- ١٠٥١- أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ يَرَى
- ١٠٥٢- أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ١٠٥٣- أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَالِمٌ لَمْ
- ١٠٥٥- أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً فِي الدُّنْيَا نَبِيٌّ أَوْ
- ١٠٥٦- أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ
- ١٠٥٧- أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ
- ١٠٥٩- أَشَدُّ النَّاسِ عَلَيْكُمْ الرُّومُ وَإِنَّمَا هَلَكْتُهُمْ
- ١٠٦٠- أَشَدُّ أُمَّتِي لِي حُبًّا قَوْمٌ يَكُونُونَ بَعْدِي يَوْمَ
- ١٠٦١- أَشَدُّ الْحَزْبِ النِّسَاءُ وَأَبْعَدُ اللَّقَاءِ

- ١١٠٩- اَطْلُبُوا الرِّزْقَ فِي حَيَاتِهَا الْأَرْضِ.
- ١١١٠- اَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ
- ١١١١- اَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ
- ١١١٢- اَطْلُبُوا الْعِلْمَ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ فَإِنَّهُ مَيْسَرٌ
- ١١١٤- اَطْلُبُوا الْفَضْلَ عِنْدَ الرُّحَمَاءِ مِنْ أُمَّيى
- ١١١٥- اَطْلُبُوا الْمَغْرُوفَ مِنْ رُحَمَاءِ أُمَّيى تَعِيشُوا
- ١١١٦- اَطْلُبْ فِي الْقُبُورِ وَاعْتَزْ بِالنُّشُورِ.
- ١١١٧- اَطْلَعْتَ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتَ أَكْثَرَ أَهْلِهَا
- ١١١٨- اَطْلُوعَكُمْ لِلَّهِ الَّذِي يَبْدَأُ صَاحِبَةَ
- ١١١٩- اَطْوَلُ النَّاسِ اخْتِافًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ١١٢٠- اَطْوُوا يَا بَنِيكُمْ تَرْجِعَ إِلَيْهَا أَرْوَاحُهَا فَإِنَّ
- ١١٢١- اَطِيبِ الطَّيِّبِ الْمِسْكُ.
- ١١٢٢- اَطِيبِ الْكَنْسِ عَمَلُ الرَّجُلِ يَنْدِهِ وَكُلُّ
- ١١٢٣- اَطِيبِ كَنْسٍ الْمُسْلِمِ مَتَّعُهُ فِي سَبِيلِ
- ١١٢٤- اَطِيبِ اللَّحْمِ لَحْمُ الظَّهْرِ.
- ١١٢٥- اَطِيبِ الشَّرَابِ الْخُلُقُ الْبَارِدُ.
- ١١٢٦- اَطِيعُونِي مَا كُنْتُ بَيْنَ أَظْهَرِكُمْ وَعَيْنِكُمْ
- ١١٢٧- اَطْهَرُوا النُّكَاحَ وَاخْفُوا الْخِطْبَةَ.
- ١١٢٨- اَعْبُدِ النَّاسَ أَكْثَرَهُمْ تِلَاوَةً لِلْقُرْآنِ.
- ١١٢٩- اَعْبُدِ النَّاسَ أَكْثَرَهُمْ تِلَاوَةً لِلْقُرْآنِ
- ١١٣٠- اَعْبُدِ اللَّهَ لَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَاقِمِ الصَّلَاةَ
- ١١٣١- اَعْبُدِ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَاعْمَلِ لِلَّهِ
- ١١٣٢- اَعْبُدِ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ وَعُدْ نَفْسَكَ فِي
- ١٠٨٥- اِصْرِمِ الْأَخْمَقَ.
- ١٠٨٦- اِصْطَفُوا وَلِيْتَقَدُّمَكُمْ فِي الصَّلَاةِ
- ١٠٨٧- اِصْلُحْ كُلَّ ذَايَ الْبَرْدَةِ.
- ١٠٨٨- اِصْلُحْ بَيْنَ النَّاسِ وَلَوْ تَغْيِي الْكَذِبَ.
- ١٠٨٩- اِصْلُحُوا دُنْيَاكُمْ وَاعْمَلُوا لِآخِرَتِكُمْ
- ١٠٩٠- اِصْنَعِ الْمَغْرُوفَ إِلَى مَنْ هُوَ أَهْلُهُ وَالْإِى
- ١٠٩١- اِصْنَعُوا لَالِ جَعْفَرٍ طَعَامًا فَإِنَّهُ قَدْ أَنَاثَهُم
- ١٠٩٢- اِصْنَعُوا مَا بَدَأَ لَكُمْ فَمَا قَضَى اللَّهُ تَعَالَى
- ١٠٩٣- اِضْرِبُوهُمْ وَلَا يَضْرِبْ إِلَّا شِرَارُهُمْ.
- ١٠٩٤- اِضْمَنُوا لِي يَسْتَحْصِلَ اِضْمَنَ لَكُمْ
- ١٠٩٦- اِطْبِ الْكَلَامَ وَالْفِي السَّلَامَ وَصَلِ
- ١٠٩٧- اِطْبِ السَّمَاءَ وَيَحْقُ لَهَا أَنْ تَبْطُ وَالَّذِي
- ١٠٩٨- اِطْعِ كُلَّ امْرِئٍ وَصَلْ خَلْفَ كُلِّ إِمَامٍ وَلَا
- ١٠٩٩- اِطْعِمُوا الطَّعَامَ وَاطْبِئُوا الْكَلَامَ.
- ١١٠٠- اِطْعِمُوا الطَّعَامَ وَأَفْشُوا السَّلَامَ تَوَرَّثُوا
- ١١٠١- اِطْعِمُوا طَعَامَكُمْ الْأَتْقِيَاءَ وَأَوَّلُوا
- ١١٠٢- اِطْفَأِ الْمُؤْمِنِينَ فِي جَبَلٍ فِي الْجَنَّةِ
- ١١٠٣- اِطْفَأِ الْمُشْرِكِينَ خَدَمَ أَهْلِ الْجَنَّةِ.
- ١١٠٤- اِطْفِئُوا الْمَصَابِيحَ إِذَا رَقَدْتُمْ وَاعْلِقُوا
- ١١٠٥- اِطْلُبِ الْعَافِيَةَ لِعَيْرِكَ تَرْزُقُهَا فِي نَفْسِكَ.
- ١١٠٦- اِطْلُبُوا الْخَوَائِجَ إِلَى ذَوِي الرِّحْمَةِ مِنْ
- ١١٠٧- اِطْلُبُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حِمَاةِ الْوُجُوهِ.
- ١١٠٨- اِطْلُبُوا الْخَيْرَ ذَهْرَكُمْ كُلَّهُ وَتَقَرَّضُوا

- ١١٥٧- إغْزِلِ الْأَدَى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ.
- ١١٥٨- إغْزِلْ عَنْهَا إِنْ شِئْتَ فَإِنَّهُ مِتَّ بِهَا مَا
- ١١٥٩- إغْزِلُوا أَوْ لَا تَغْزِلُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى
- ١١٦٠- أَعْطِ كُلَّ سُورَةٍ خَطَّهَا مِنَ الرُّكُوعِ
- ١١٦١- أَعْطُوا أَعْيُنَكُمْ خَطَّهَا مِنَ الْعِبَادَةِ النَّظَرُ
- ١١٦٢- أَعْطُوا السَّائِلَ وَإِنْ جَاءَ عَلَى فَرْسٍ.
- ١١٦٣- أَعْطُوا الْمَسَاجِدَ حَقَّهَا رُكْعَتَانِ قَبْلَ أَنْ
- ١١٦٤- أَعْطُوا الْأَجِيرَ اجْرَهْ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ
- ١١٦٥- أَعْطِي وَلَا تُؤْكَبِ فَيُوكَى عَلَيْكَ.
- ١١٦٦- أَعْطِيتُ جَوَامِيعَ الْكَلِمِ وَاخْتَصِمَ لِي
- ١١٦٧- أَعْطِيتُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ مِنَ الذِّكْرِ الْأَوَّلِ
- ١١٦٨- أَعْطِيتُ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ تَحْتِ الْقُرْشِ.
- ١١٦٩- أَعْطِيتُ مَا لَمْ يَعْطَ أَحَدٌ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ
- ١١٧٠- أَعْطِيتُ قَوَانِصَ الْكَلَامِ وَجَوَامِعَهُ
- ١١٧١- أَعْطِيتُ مَكَانَ الثُّورَةِ السَّنْعِ الطَّوَالَ
- ١١٧٢- أَعْطِيتُ هَذِهِ الْآيَاتِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ
- ١١٧٣- أَعْطِيتُ ثَلَاثَ خِصَالٍ أَعْطِيتُ صَلَاةَ
- ١٢٠٠- اَعْمَلْ لَوَجْهِ وَاجِدٍ يَكْفِيكَ الْوُجُوهَ كُلَّهَا.
- ١٢٠١- اَعْمَلْ عَمَلِ امْرِئٍ يَطْنُ أَنْ لَنْ يَمُوتَ
- ١٢٠٢- اَعْمَلُوا فَكُلُّ مَيْسَرٍ لَمْ يَخْلُقْ لَهُ.
- ١٢٠٣- اَعْمَلُوا فَكُلُّ مَيْسَرٍ لَمْ يَهْدِ لَهُ مِنْ
- ١٢٠٤- اَعْمَلِي وَلَا تَكْلِي فَإِنَّ شَفَاعَتِي
- ١٢٠٥- اَعْمَلُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى الْبِرِّ مَنْ شَاءَ
- ١١٣٣- اَعْبُدِ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ
- ١١٣٤- اَعْبُدِ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئاً وَزَلَّ مَعَ
- ١١٣٥- اَعْبُدُوا الرَّحْمَنَ وَأَطِيعُوا الطَّعَامَ وَافْشُوا
- ١١٣٦- اَعْتَبِرُوا الْأَرْضَ بِأَسْمَائِهَا وَاعْتَبِرُوا
- ١١٣٧- اَعْتَدِلُوا فِي السُّجُودِ وَلَا يَنْسُطْ أَحَدُكُمْ
- ١١٣٨- اَعْتَقْ أَمْ إِبْرَاهِيمَ وَلَدَهَا.
- ١١٣٩- اَغْبِقُوا عَنْهُ رَقَبَةً يُغْبِقُ اللَّهُ بِكُلِّ غَضَبٍ
- ١١٤٠- اغْتِكَاثُ عَشْرِ فِي رَمَضَانَ كَحَجَّتَيْنِ
- ١١٤١- اَغْتَمُوا بِهِلِهِ الصَّلَاةَ فَإِنَّكُمْ قَدْ فَضَلْتُمْ
- ١١٤٢- اَغْتَمُوا تَزْدَادُوا جِلْمًا.
- ١١٤٣- اَغْتَمُوا تَزْدَادُوا جِلْمًا وَالنِّعَمَاتُ يَبْجَانُ
- ١١٤٤- اَغْتَمُوا خَالِفُوا عَلَى الْأَمَمِ قَبْلَكُمْ.
- ١١٤٥- اَغْجُرْ النَّاسَ مَنْ عَجَزَ عَنِ الدُّعَاءِ
- ١١٤٦- اَغْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي النَّحْلِ كَمَا
- ١١٤٧- اَغْدَى عَدُوُّكَ زَوْجَتَكَ الَّتِي تُصَاجِعُكَ
- ١١٤٨- اَغْدَرْ اللَّهُ إِلَى امْرِئٍ آخَرَ أَجَلَهُ حَتَّى
- ١١٤٩- اَغْرِبُوا الْقُرْآنَ وَالتَّمِيسُوا غَوَائِبَهُ.
- ١١٥٠- اَغْرِبُوا الْكَلَامَ كَمَا تُغْرِبُوا الْقُرْآنَ.
- ١١٥١- اَغْرِضُوا خَدَيْشِي عَلَى كِتَابِ اللَّهِ فَإِنْ
- ١١٥٣- اَغْرِضُوا عَنِ النَّاسِ أَلَمْ تَرَ أَنَّكَ إِنْ
- ١١٥٤- اَغْرِقُوا أَنْسَابَكُمْ تَصِلُوا أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّهُ لَا
- ١١٥٥- اَغْرُوا النَّسَاءَ يَلْزَمُنَّ الْحِجَالَ.
- ١١٥٦- اَعِرْ أَمَرَ اللَّهِ يَبْرُكَ اللَّهُ.

١٢٢٦- اغْبِطُ النَّاسَ عِنْدِي مُؤْمِنٌ خَفِيفُ الْحَادِ

١٢٢٩- أَفْشُوا السَّلَامَ فَإِنَّهُ لِلَّهِ تَعَالَى رِضًا.

١٢٢٧- اغْبُوا فِي الْعِيَادَةِ وَأَرْبَعُوا.

١٢٣٠- أَفْشُوا السَّلَامَ كَيْ تَقْلُوا.

١٢٢٨- اغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلَوْ كَأْسًا بِدِينَارٍ.

١٢٣١- أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَاضْرِبُوا

١٢٢٩- اغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَإِنَّهُ مَنْ اغْتَسَلَ

١٢٣٢- أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَكُونُوا

١٢١٠- اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسِ حَيَاتِكَ قَبْلَ

١٢٣٣- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ لَوْ قِيَهَا وَبُرُ

١٢١١- اغْتَنِمُوا الدُّعَاءَ عِنْدَ الرَّقَّةِ فَإِنَّهَا رَحْمَةٌ.

١٢٣٤- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ فِي أَوَّلِ وَقْتِهَا.

١٢١٢- اغْتَنِمُوا دَعْوَةَ الْمُؤْمِنِ الْمُتَقَلِّ.

١٢٣٥- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الصَّلَاةُ لَوْ قِيَهَا وَبُرُ

١٢١٣- اغْدُ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا أَوْ مُسْتَعِيمًا أَوْ

١٢٣٦- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ أَنْ تَدْخُلَ عَلَى أَخِيكَ

١٢١٤- اغْدُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي

١٢٣٧- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ

١٢١٥- اغْدُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَإِنَّ الْعُدُوَّ بَرَكَةٌ

١٢٣٨- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ.

١٢١٦- اغْزُوا قُرُوبِينَ فَإِنَّهُ مِنْ أَعْلَى الْبُوابِ

١٢٣٩- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَخَدَةُ ثُمَّ

١٢١٧- اغْسِلُوا أَيْدِيَكُمْ ثُمَّ اضْرِبُوا فِيهَا فَلَيْسَ

١٢٤٠- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْعِلْمُ لِلَّهِ إِنَّ الْعِلْمَ

١٢١٨- اغْسِلُوا نِيَابَتَكُمْ وَخُذُوا مِنْ شُغُورِكُمْ.

١٢٤١- أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالتَّبَضُّعُ

١٢١٩- اغْفِرْ فَإِنَّ عَاقِبَتَ فَعَاقِبَ يَقْدِرُ الذَّنْبُ

١٢٤٢- أَفْضَلُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمُ الْجُمُعَةِ.

١٢٢٠- اغْنَى النَّاسَ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ.

١٢٤٣- أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ مَعَكَ

١٢٢١- افْتَحَتْ الْقُرَى بِالسَّيْفِ وَافْتَتَحَتْ

١٢٤٤- أَفْضَلُ الْإِيمَانِ الصَّبْرُ وَالسَّمَاحَةُ.

١٢٢٢- اغْنَى النَّاسَ حَمَلَةُ الْقُرْآنِ مَنْ جَعَلَهُ اللَّهُ

١٢٤٥- أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ لِلَّهِ وَتُبْغِضَ لِلَّهِ

١٢٢٣- افْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِخْدَى وَسَبْعِينَ

١٢٤٦- أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ

١٢٢٤- اْفْرِشُوا لِي قُطَيْعَتِي فِي لَحْدِي فَإِنَّ

١٢٤٧- أَفْضَلُ الْجِهَادِ أَنْ يُجَاهِدَ الرَّجُلُ نَفْسَهُ

١٢٢٥- اْفَرَضْ أُمِّي زَيْنُ بِنْتُ أَبِي تَابِتٍ.

١٢٤٨- أَفْضَلُ الْحَجِّ الْعَجَّ وَالنُّجُ.

١٢٢٦- اْفْشِ السَّلَامَ وَابْذُلِ الطَّعَامَ وَاسْتَنْحِي

١٢٤٩- أَفْضَلُ الْحَسَنَاتِ تَكْرِمَةُ الْجُلَسَاءِ.

١٢٢٧- اْفْشُوا السَّلَامَ تَسْلَمُوا.

١٢٥٠- أَفْضَلُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ الْمَرْءِ لِنَفْسِهِ.

١٢٢٨- اْفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ تَحَابُّوا.

١٢٥١- أَفْضَلُ الدُّعَاءِ أَنْ تَسْأَلَ رَبَّكَ الْعَفْوَ

- ١٢٧٥- أَفْضَلُ الصَّلَاةِ طَوْلُ الْقُتُوبِ.
- ١٢٧٦- أَفْضَلُ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا
- ١٢٧٧- أَفْضَلُ الصَّوْمِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَعْبَانُ
- ١٢٧٨- أَفْضَلُ الصَّوْمِ صَوْمُ أَحِبِّي دَاوُدَ كَانَ
- ١٢٧٩- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ دَرَجَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ١٢٨٠- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْفَقْهُ وَأَفْضَلُ الدِّينِ
- ١٢٨١- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ.
- ١٢٨٢- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ.
- ١٢٨٣- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ انْتِظَارُ الْفَرَجِ.
- ١٢٨٤- أَفْضَلُ الْعَمَلِ النَّيَّةُ الصَّادِقَةُ.
- ١٢٨٥- أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَجْرًا سُرْعَةُ الْقِيَامِ مِنْ عِنْدِ
- ١٢٨٦- أَفْضَلُ الْغُرَاةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَادِمُهُمْ ثُمَّ
- ١٢٨٧- أَفْضَلُ الْفَضَائِلِ أَنْ تَمِلَ مَنْ قَطَعَكَ
- ١٢٨٨- أَفْضَلُ الْقُرْآنِ الْخَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.
- ١٢٨٩- أَفْضَلُ الْقُرْآنِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَأَعْظَمُ آيَةٍ
- ١٢٩٠- أَفْضَلُ الْكَسْبِ بَيْعُ مُبَرُورٍ وَعَمَلٌ
- ١٢٩١- أَفْضَلُ الْكَلَامِ مُبْحَانُ اللَّهِ وَالْخَمْدُ لِلَّهِ
- ١٢٩٢- أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِسْلَامًا مَنْ سَلِمَ
- ١٢٩٣- أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا.
- ١٢٩٤- أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا الَّذِي إِذَا سَأَلَ
- ١٢٩٥- أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ رَجُلٌ سَمِعَ الْبَيْعَ سَمِعَ
- ١٢٩٦- أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ
- ١٢٩٧- أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ مُزْهَدٌ.
- ١٢٥٢- أَفْضَلُ الدُّنَايَا دِينَارٌ يَنْفَعُهُ الرَّجُلُ عَلَى
- ١٢٥٣- أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَفْضَلُ
- ١٢٥٤- أَفْضَلُ الرِّبَاطِ الصَّلَاةُ وَلَزُومُ مَجَالِسِ
- ١٢٥٥- أَفْضَلُ الرِّقَابِ أَغْلَاهَا ثَمَنًا وَأَنْفُسُهَا عِنْدَ
- ١٢٥٦- أَفْضَلُ السَّاعَاتِ جَوْفُ اللَّيْلِ الْأَجْبَرِ.
- ١٢٥٧- أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ مَنْ سَفِكَ دَمَهُ وَغَفَرَ
- ١٢٥٨- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ تَصَّدَّقَ وَأَنْتَ صَاحِبُهَا
- ١٢٥٩- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ جَهْدُ الْمُقِلِّ وَإِنْدَا يَمْنُ
- ١٢٦٠- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى
- ١٢٦١- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سَقَى الْمَاءِ.
- ١٢٦٢- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ يَتَعَلَّمَ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ
- ١٢٦٣- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ الصَّدَقَةُ عَلَى ذِي الرَّحِمِ
- ١٢٦٤- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ مَا تَصَّدَّقُ بِهِ عَلَى
- ١٢٦٥- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ فِي رَمَضَانَ.
- ١٢٦٦- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اللِّسَانُ الشُّفَاعَةُ تَكُلُّ
- ١٢٦٧- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ تُشْبِعَ كَبِدًا جَانِعًا.
- ١٢٦٨- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَنِيِّ.
- ١٢٦٩- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ حِفْظُ اللِّسَانِ.
- ١٢٧٠- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سَرٌّ إِلَى فَقِيرٍ وَجَهْدٌ مِنْ
- ١٢٧١- أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ الْمَنِيخُ أَنْ تَمْنَحَ الذَّرْهَمَ
- ١٢٧٢- أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ ظِلٌّ فُسْطَاطٍ فِي سَبِيلِ
- ١٢٧٣- أَفْضَلُ الصَّلَوَاتِ عِنْدَ اللَّهِ صَلَاةُ الصَّحِيحِ
- ١٢٧٤- أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ الصَّلَاةُ فِي

- ١٤٦٤- اللَّهُمَّ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي شَيْئًا فَشَقِّ
- ١٤٦٥- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ
- ١٤٦٦- اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ
- ١٤٦٧- اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا وَآكِرْنَا وَلَا تُهِنَّا
- ١٤٦٨- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ
- ١٤٦٩- اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُنْفَعُ بِكَ
- ١٤٧٠- اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي
- ١٤٧١- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ
- ١٤٧٢- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُتَكَرِّرَاتِ
- ١٤٧٣- اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي وَاجْعَلْهُمَا
- ١٤٧٥- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ غِنَايَ وَغِنَى مَوْلَايَ.
- ١٤٧٦- اللَّهُمَّ اجْعَلْ قَنَاءَ أُمَّتِي قِتْلًا فِي سَبِيلِكَ
- ١٤٧٨- اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ
- ١٤٨٠- اللَّهُمَّ إِنَّكَ لَسْتَ بِإِلَهٍ اسْتَحْدَثَاهُ وَلَا
- ١٤٨١- اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَتَرَى مَكَانِي
- ١٤٨٢- اللَّهُمَّ اصْلَحْ ذَاتَ بَيْنِنَا وَأَلْفَ بَيْنَ
- ١٤٨٣- اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَشْكُو ضَعْفَ قُوَّتِي وَقِلَّةَ
- ١٤٨٤- اللَّهُمَّ وَاقِيَةَ كَوَاقِبِ الْوَلِيدِ
- ١٤٨٥- اللَّهُمَّ كَمَا خَسَنْتَ خَلْقِي فَخَسِّنْ
- ١٤٨٦- اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَائِمًا وَاحْفَظْنِي
- ١٤٨٧- اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ
- ١٤٨٩- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ
- ١٤٩٠- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ
- ١٢٩٨- أَفْضَلُ النَّاسِ رَجُلٌ يُعْطِي جُهْدَهُ.
- ١٢٩٩- أَفْضَلُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ بَيْنَ كَرِيمَيْنِ.
- ١٣٠٠- أَفْضَلُ أُمَّتِي الَّذِينَ يَعْمَلُونَ بِالرُّخَصِ.
- ١٣٠١- أَفْضَلُ أَيَّامِ الدُّنْيَا أَيَّامُ الْقَشْرِ
- ١٣٠٢- أَفْضَلُ سُورِ الْقُرْآنِ الْبَقَرَةُ وَأَفْضَلُ أَيِّ
- ١٣٠٣- أَفْضَلُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالْأَحْزَرَةُ النَّخْمُ.
- ١٣٠٤- أَفْضَلُ عِبَادَةِ أُمَّتِي تِلَاوَةُ الْقُرْآنِ.
- ١٣٠٥- أَفْضَلُ عِبَادَةِ أُمَّتِي قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ نَظْرًا.
- ١٣٠٦- أَفْضَلُ كَسْبِ الرَّجُلِ وَلَدُهُ وَكُلُّ نَبِيحٍ
- ١٣٠٧- أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَدِيجَةُ بِنْتُ
- ١٣٣٧- اقْرَءُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ١٣٩٣- أَكْثَرُ الصَّلَاةِ فِي بَيْتِكَ يَكْثُرُ خَيْرُ بَيْتِكَ
- ١٣٩٥- أَكْثَرُ ذِكْرِ الْمَوْتِ فَإِنَّ ذِكْرَهُ يُسَلِّيكَ وَمَا
- ١٤٥٥- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ مَا
- ١٤٥٥- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ مَا
- ١٤٥٦- اللَّهُمَّ أَخْبِرْ عَابِقَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَاجْزِنَا
- ١٤٥٧- اللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا
- ١٤٥٨- اللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا يَوْمَ
- ١٤٥٩- اللَّهُمَّ إِنَّكَ سَأَلْنَا مِنْ أَنْفُسِنَا مَا لَا
- ١٤٦٠- اللَّهُمَّ اغْدِ قُرْبَانًا فَإِنَّ عَالِمَهَا يَمْلَأُ
- ١٤٦١- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَارِ السُّوءِ فِي
- ١٤٦٢- اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ إِذَا احْسَنُوا
- ١٤٦٣- اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاجْعَلْنِي

١٤٩١- اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ عِنْدَ كَبِيرِ

١٤٩٢- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعِقَّةَ وَالْعَاقِبَةَ فِي

١٤٩٣- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يَبَاسِرُ قَلْبِي

١٤٩٤- اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ عَبْدَكَ وَخَلِيلَكَ

١٤٩٥- اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ فَجَعَلَهَا

١٤٩٦- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ

١٤٩٧- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ

١٤٩٨- اللَّهُمَّ مَنْ آمَنَ بِي وَصَدَّقَنِي وَعَلِمَ أَنَّ مَا

١٥٠٢- اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ

١٥٠٣- اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا لَدِيَ نَقُولُ وَخَيْرًا

١٥٠٤- اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي جَسَدِي وَعَافِنِي فِي

١٥٠٥- اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ

١٥٠٧- اللَّهُمَّ انْقَضِيَ بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلَّمْنِي مَا

١٥٠٨- اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ

١٥٣٧- اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَيَّ

١٥٣٨- اللَّهُمَّ رَبِّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَزَبَّ

١٥٣٩- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ

١٥٤١- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْقَهْمِ وَأَعُوذُ

١٥٤٧- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ فَإِنَّهُ

١٥٤٨- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّقَاكِ

١٥٤٩- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ

١٥٥٠- اللَّهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفِي مَا جَعَلْتَ

١٥٥١- اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ مُذْهَبِ النَّاسِ اشْفِ

١٥٥٢- اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي

١٥٥٣- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْخَزَنِ

١٥٥٤- اللَّهُمَّ أَخِيْنِي مِنْكَ وَأَيُّنِي مِنْكَ

١٥٥٥- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ

١٥٥٦- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ

١٥٥٧- اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُجَدِّعُ عِنْدَكَ عَهْدًا لَنْ تُخْلِفَنِيهِ

١٥٥٨- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ

١٥٥٩- اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي عِنْدِي

١٥٦٠- اللَّهُمَّ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا لَكَ

١٥٦١- أَلْبَانُ الْبَقَرِ شِفَاءٌ وَسَهْنُهَا دَوَاءٌ وَلُحُومُهَا

١٥٦٢- أَلْبَسَ الْجَحْشَ الصُّيْقَ حَتَّى لَا يَجِدَ الْعِزَّ

١٥٦٣- ائْتَسُوا الثِّيَابَ الْبَيْضَ فَإِنَّهَا أَطْهَرُ

١٥٦٤- التَّمِسْ وَلَوْ خَائِمًا مِنْ حَدِيدٍ

١٥٦٥- التَّمِسُوا الْجَارَ قَتْلَ الدَّارِ وَالزُّفَيْقَ قَتْلَ

١٥٦٦- ائْتَمِسُوا الْخَيْرَ عِنْدَ جَسَانِ الْوُجُوهِ

١٥٦٧- ائْتَمِسُوا الرِّزْقَ بِالتَّكَاكِحِ

١٥٦٨- التَّمِسُوا السَّاعَةَ الَّتِي تُرْجَى فِي يَوْمِ

١٥٦٩- التَّمِسُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي أَتَمِّ عَشْرِينَ.

١٥٧٠- ائْتَمِسُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ لَيْلَةَ سَبْعٍ وَعَشْرِينَ.

١٥٧١- ائْتَمِسُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ آخِرَ لَيْلَةٍ مِنْ ر

١٥٧٢- الْجِدُّو وَلَا تَشْقُوا فَإِنَّ اللَّحْدَ لَنَا وَالشَّقَّ

١٥٧٣- أَلْجِدْ آدَمَ وَغَسِلَ بِالْمَاءِ وَثَرَا فَقَالَتْ

١٥٨١- أَلْهَمَ إِسْمَاعِيلَ هَذَا اللِّسَانَ الْقَرِيْبَ

- ١٦٠٥- أَمَا بَعْدُ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأُعْطِي
١٦٠٦- أَمَا بَعْدُ فَمَا بَالُ الْعَامِلِ
١٦٠٨- أَمَا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّمَا
١٦٠٩- أَمَا بَعْدُ فَإِنَّ أَصْدَقَ الْخَدِيثِ كِتَابُ
١٦١٠- أَمَا بَعْدُ فَإِنَّ الدُّنْيَا خَصِيرَةٌ خُلُوعٌ
١٦١١- أَمَّا مَعَكُمْ خَوْضٌ كَمَا بَيْنَ جَزَاءٍ وَأَذْرَحِ.
١٦١٢- أَمَانَ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنَ الْفَرَقِ الْقَوْمِ
١٦١٣- أَمَانَ لِأُمَّيِّ مِنَ الْفَرَقِ إِذَا رَكِبُوا
١٦١٥- أُمُّ الْفَرَّانِ عَوْضٌ مِنْ غَيْرِهَا وَلَيْسَ
١٦١٦- أُمُّ الْوَلَدِ حُرَّةٌ وَإِنْ كَانَ سِقْطًا.
١٦١٧- أُمُّ بِلْدَمٍ تَأْكُلُ اللَّحْمَ وَتَشْرِبُ
١٦١٨- أُمُّ إِيْمَنٍ أُمِّي بَعْدَ أُمِّي.
١٦١٩- أُمِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ عُرٌّ مِنَ السُّجُودِ
١٦٢٠- أُمِّي أُمَّةٌ مُبَارَكَةٌ لَا يَدْرِي
١٦٢١- أُمِّي أُمَّةٌ مَرْخُومَةٌ مَغْفُورٌ لَهَا
١٦٢٢- أُمِّي هَلِوَةٌ أُمَّةٌ مَرْخُومَةٌ لَيْسَ
١٦٢٣- أَتَقَلُّ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ
١٦٢٥- ائْمُرُوا الْقَيْسَ فَأَيْدِ الشُّعْرَاءِ إِلَى النَّارِ
١٦٢٦- ائْمُرَاةٌ وَلَوْ دَخَلَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
١٦٢٧- ائْمُرِ النِّسَاءَ إِلَى آبَائِهِنَّ وَرِضَاهُنَّ
١٦٢٨- ائْمُرَاةٌ بَيْنَ امْرِئَيْنِ وَخَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا.
١٦٢٩- ائْمُرِ الدَّمَ بِمَا شِئْتَ وَادْكُرِ اسْمَ.
١٦٣٠- ائْمُرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى
- ١٥٨٢- اَلْهُو وَالْعَبَا فَاِنِّي اَكْثَرُ اَنْ يُرَى فِي
١٥٨٣- اِلَيْكَ اَنْتَهَتْ اَلْاَمَانِي يَا صَاحِبِ
١٥٨٤- اَمَّا اِنْ رِثَكَ يَحِبُّ الْمَذْخَ
١٥٨٥- اَمَّا اِنْ كَلَّ بِنَاءٍ وَيَالَ عَلَى صَاحِبِهِ اِلَّا مَا
١٥٨٦- اَمَّا اِنْ كَلَّ بِنَاءٍ فَهُوَ وَيَالَ عَلَى صَاحِبِهِ
١٥٨٧- اَمَّا لَوْ قُلْتُ حِينَ اَمْسَيْتُ اَعُوذُ
١٥٨٨- اَمَّا اِنَّهُ لَوْ قَالَ حِينَ اَمْسَى اَعُوذُ
١٥٨٩- اَمَّا اِنَّ الْعَرِيفَ يَذْفَعُ فِي النَّارِ دَفْعًا
١٥٩٠- اَمَّا بَلَّغْتُكُمْ اَنِّي لَعَنْتُ مَنْ وَسَمَ الْبَهِيْمَةَ
١٥٩١- اَمَّا تَرْضَى اَنْ تَكُوْنَ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا
١٥٩٢- اَمَّا تَرْضَى اِخْدَاكُنْ اَنَّهُا اِذَا كَانَتْ حَامِلًا
١٥٩٣- اَمَّا كَانَ يَجِدُ هَذَا مَا يُسْكِنُ بِهِ رَأْسَهُ ؟
١٥٩٤- اَمَّا يَخْشَى اَحَدَكُمْ اِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ
١٥٩٥- اَمَّا يَخْشَى اَحَدَكُمْ اِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ فِي
١٥٩٦- اَمَّا وَاللهِ اِنِّي لَأَمِيْنٌ فِي السَّمَاءِ وَامِيْنٌ
١٥٩٧- اَمَّا عَلِمْتُ اَنَّ الْاِسْلَامَ يَهْدِي مَا كَانَ
١٥٩٨- اَمَّا اِنْكُمْ لَوْ اُكْفِرْتُمْ دَخَرُ هَادِمِ الْمَلَدَاتِ
١٥٩٩- اَمَّا اَنَا فَلَا اَكُلُ مَتَكِنًا
١٦٠٠- اَمَّا اَهْلُ النَّارِ الَّذِينَ هُمْ اَهْلُهَا فَاِنَّهُمْ لَا
١٦٠١- اَمَّا اَوَّلُ اَشْرَاطِ السَّاعَةِ فَنَارُ
١٦٠١- اَمَّا صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي بَنِيهِ فَتَوَرُّ
١٦٠٣- اَمَّا فِي ثَلَاثَةِ مَوَاطِنَ فَلَا يَذْكُرُ
١٦٠٤- اَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ أَصْدَقَ الْخَدِيثِ

- ١٦٦١- إِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَنِي غَلِيلاً كَمَا
١٦٦٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اجَارَكُمْ مِنْ ثَلَاثٍ
١٦٦٣- إِنَّ اللَّهَ اخْتَجَرَ الثَّوْبَةَ عَلَى كُلِّ
١٦٦٤- إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا جَعَلَ
١٦٦٥- إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ إِنْفَادَ أَمْرٍ سَلَبَ.
١٦٦٦- إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ إِمْنَاءً
١٦٦٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَنْزَلَ سَطَوَاتِهِ
١٦٦٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَنْعَمَ عَلَى عَبْدٍ
١٦٦٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا رَضِيَ عَنِ الْعَبْدِ
١٦٧١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ بِالْعَبَادِ بَقْعَةً
١٦٧٢- إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ عَبْدًا نَزَعَ
١٦٧٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا دَعَا
١٦٧٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ رَحْمَةً أَوْ
١٦٧٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ
١٦٧٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَنْزَلَ عَاصَةً مِنْ
١٦٧٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا غَضِبَ عَلَى أُمَّةٍ
١٦٨٠- إِنَّ اللَّهَ إِذَنْ لِي أَنْ أُحَدِّثَ عَنْ
١٦٨١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اسْتَخْلَصَ هَذَا
١٦٨٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَى كِبَانَةَ
١٦٨٣- إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ
١٦٨٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَى مِنَ الْكَلَامِ
١٦٨٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اصْطَفَى مُوسَى بِالْكَلَامِ
١٦٨٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَطْلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرِ
- ١٦٣١- أَمِرْتُ بِالْوُفْرِ وَالطُّحَى وَلَمْ يُغْرَمَ
١٦٣٢- أَمِرْتُ بِتَوْمِ الْأَضْحَى عِيداً
١٦٣٣- أَمِرْتُ بِالسَّوَاكِ حَتَّى خَشِيتُ
١٦٣٤- أَمِرْتُ بِالسَّوَاكِ حَتَّى خِفْتُ عَلَى.
١٦٣٥- أَمِرْتُ بِالتَّغْلِيْنِ وَالنَّخَائِمِ.
١٦٣٧- أَمِرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةٍ
١٦٣٨- أَمِرْتُ بِالْوُفْرِ وَرَضَعِي الطُّحَى
١٦٣٩- أَمِرْتُ بِقُرْبَةِ تَأْكُلِ الْقَرَى يَقُولُونَ
١٦٤٠- أَمِرْتُ الرُّسُلَ أَنْ لَا تَأْكُلَ إِلَى.
١٦٤١- أَمِرْنَا بِإِسْبَاغِ الْوُضُوءِ.
١٦٤٥- أَمْسَحَ رَأْسَ النَّبِيِّ هَكَذَا إِلَى مُقَدِّمِ
١٦٤٦- أَمْسِكَ عَلَيْكَ بَغْضَ مَا لَكَ
١٦٤٧- أَمْسِ بِيلاً عَذَّ مَرِيضاً أَمْسِ
١٦٤٨- أَمْسُوا أَمَا بِي خَلُّوا ظَهْرِي لِلْمَلَائِكَةِ.
١٦٤٩- أَمِطِ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنَّهُ
١٦٥٠- أَمَلْتُ وَأَبَاكَ وَأَخْتَكَ وَأَخَاكَ
١٦٥١- أَمَلْتُ يَدَكَ.
١٦٥٣- أَمَلْتُ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَلَيْسَمْتُكَ
١٦٥٥- أَمْنَاءُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى صَلَاتِهِمْ
١٦٥٦- أَمْنَعُ الصُّفُوفِ مِنَ الشَّيْطَانِ
١٦٥٨- أَمِيرَانِ وَلَيْسَا بِأَمِيرَيْنِ الْمَرْأَةُ
١٦٥٩- إِنَّ اللَّهَ ابْنَى عَلَيَّ فِيمَنْ قَتَلَ
١٦٦٠- إِنَّ اللَّهَ ابْنَى لِي أَنْ أَتَزَوَّجَ أَوْ

- ١٧١٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِكُلِّ نَبِيٍّ شَهْوَةً
- ١٧١٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِلْمَعْرُوفِ وَجْهًا
- ١٧١٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ السَّلَامَ نَجِيَّةً لِّأُمَّتِنَا
- ١٧١٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ فِي...
- ١٧١٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَهَا لَكَ لِيَاسًا وَأَهْلِي
- ١٧١٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَنِي عَبْدًا كَرِيمًا وَلَمْ
- ١٧٢٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ.
- ١٧٢١- إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَيُحِبُّ ا
- ١٧٢٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ
- ١٧٢٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَوَادٌ يُحِبُّ الْجُودَ
- ١٧٢٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ مِنَ الرِّضَاعِ مَا حَرَّمَ
- ١٧٢٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ الْخَنَةَ عَلَى كُلِّ
- ١٧٢٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عَقُوقَ ا
- ١٧٢٧- إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَى الصَّدَقَةِ وَعَلَى أَهْلِ
- ١٧٣١- إِنَّ اللَّهَ خَتَمَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ بِآيَتَيْنِ
- ١٧٣٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ بَيْضَاءَ
- ١٧٣٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْخَلْقَ فِجَعَلَنِي فِي
- ١٧٣٧- إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ لَوْحًا مَّخْفُوظًا مِنْ ذُرَّةٍ
- ١٧٣٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الرَّحْمَةَ يَوْمَ خَلَقَهَا
- ١٧٤٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى رَزَّخَنِي فِي الْجَنَّةِ مَرَّتَيْنِ
- ١٧٤٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى صَانِعٌ كُلِّ صَانِعٍ
- ١٧٤٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ يُحِبُّ الطَّيِّبَ
- ١٧٤٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى غَفُورٌ يُحِبُّ الْعَفْوَ.
- ١٦٨٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَغْطَانِي فِيمَا مِنْ يَدِهِ ع
- ١٦٨٩- إِنَّ اللَّهَ أَغْطَى مُوسَى الْكَلَامَ وَأَغْطَانِي
- ١٦٩١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي أَنْ أَعْلَمَكُمْ مِمَّا
- ١٦٩٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي بِحُبِّ الزَّيْعَةِ
- ١٦٩٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي أَنْ أَرْوِّجَ
- ١٦٩٤- إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْمِيَ الْمَدِينَةَ طَيِّبَةً.
- ١٦٩٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَنِي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ
- ١٦٩٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالذُّوَاءَ
- ١٦٩٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَنْزَلَ بَرَكَاتٍ ثَلَاثًا
- ١٦٩٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا
- ١٦٩٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا
- ١٧٠٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذْنِي بِارْتِعَافٍ وَزَّرَاءَ
- ١٧٠١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَارَكَ مَا بَيْنَ الْعَرْشِ
- ١٧٠٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَعَثَنِي رَحْمَةً مُهْدَاةً
- ١٧٠٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَنَى الْفِرْدَوْسَ يَمِينَهُ
- ١٧٠٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا
- ١٧٠٥- إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِأُمَّتِي عَمَّا تَوَسَّوْا بِهِ
- ١٧٠٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَصَدَّقَ بِفَطْرِ رَمَضَانَ
- ١٧٠٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى تَصَدَّقَ عَلَيْكُمْ عِنْدَ
- ١٧٠٨- إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ غَمَرٍ
- ١٧٠٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ مَا يَخْرُجُ.
- ١٧١٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الدُّنْيَا كُلَّهَا.
- ١٧١١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ هَذَا الشَّعْرَ

- ١٧٧٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِيهَا
- ١٧٧٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَقْرِضِ الزُّكَاةَ إِلَّا
- ١٧٧٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَرْضَ بِحُكْمِ نَبِيِّ وَلَا
- ١٧٧٦- إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَبْعَثْ طَغَانًا وَلَا لَغَانًا وَلَكِنْ
- ١٧٧٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَأْمُرْنَا فِيهَا رَزَقًا أَنْ
- ١٧٧٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْ لِمَنْعٍ نَسْلًا وَلَا
- ١٧٧٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْنِي لِحَاثًا اخْتَارَ لِي
- ١٧٨٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقْ خَلْقًا هُوَ أَبْقَضُ
- ١٧٨١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَصْغِ دَاءً إِلَّا وَصَّغَ لَهُ
- ١٧٨٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَنْزِلْ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ
- ١٧٨٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَنْزِلْ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ
- ١٧٨٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَحْرُمْ حُرْمَةً إِلَّا وَقَدْ
- ١٧٨٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَكُتِبْ عَلَيَّ اللَّئِيلَ
- ١٧٨٦- إِنَّ اللَّهَ لَمَّا خَلَقَ الدُّنْيَا أَعْرَضَ عَنْهَا فَلَمْ
- ١٧٨٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمَّا خَلَقَ الدُّنْيَا نَظَرَ إِلَيْهَا
- ١٧٨٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمَّا خَلَقَ الْخَلْقَ كَتَبَ بِيَدِهِ
- ١٧٨٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُؤَيِّدُ الْإِسْلَامَ بِرِجَالٍ مَا
- ١٧٩٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرُّجُلِ
- ١٧٩١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَبْتَلِي الْمُؤْمِنَ وَمَا يَبْتَلِيهِ
- ١٧٩٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَتَعَاهَدُ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ
- ١٧٩٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَخِيبُ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ مِنْ
- ١٧٩٤- إِنَّ اللَّهَ لَيَذْفُقُ بِالْمُسْلِمِ الْمَصَالِحَ عَنْ مَائَةٍ
- ١٧٩٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ
- ١٧٥٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ لِسَانِ كُلِّ قَائِلٍ
- ١٧٥١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى غَيُورٌ يُحِبُّ الْغَيُورَ وَإِنَّ
- ١٧٥٢- إِنَّ اللَّهَ قَالَ مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ
- ١٧٥٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ لَقَدْ خَلَقْتُ خَلْقًا
- ١٧٥٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ أَنَا خَلَقْتُ الْخَيْرَ
- ١٧٥٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَبَضَ أَرْوَاحَكُمْ حِينَ شَاءَ
- ١٧٥٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ
- ١٧٥٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَمَدَّكُمْ بِصَلَاةٍ هِيَ
- ١٧٥٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَغْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ
- ١٧٥٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَوْفَعَ أَجْرَهُ عَلَى قَبْرِ
- ١٧٦٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ أَجَارَ أَمْنِي أَنْ تَجْمَعَ
- ١٧٦١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ
- ١٧٦٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حُطَّةَ
- ١٧٦٣- إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ
- ١٧٦٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ
- ١٧٦٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ فِي أُمِّ الْكِتَابِ قَبْلَ
- ١٧٦٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ عَلَيْكُمْ السُّعْيَ
- ١٧٦٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ الْغَيْبَةَ عَلَى النَّسَاءِ
- ١٧٦٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَرِهَ لَكُمْ ثَلَاثًا اللَّغْوَ عِنْدَ
- ١٧٦٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَرِهَ لَكُمْ بَيْنَا الْعَبَثِ فِي
- ١٧٧٠- إِنَّ اللَّهَ كَرِهَ لَكُمْ الْبَيَانَ كُلَّ الْبَيَانِ.
- ١٧٧١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكَرَّمَ وَيُحِبُّ
- ١٧٧٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا وَلَا خَلِيفَةً

- ١٧٩٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَسْأَلُ الْعَبْدَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ١٧٩٧- إِنَّ اللَّهَ لَيَضْحَكُ إِلَى ثَلَاثَةِ الصُّفِّ فِي
 ١٧٩٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَطْلُعُ فِي لَيْلَةِ النُّصَفِ مِنْ
 ١٧٩٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيَغْجِبَ مِنَ الشَّابِّ
 ١٨٠٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُنْفِلِي لِلطَّالِمِ حَتَّى إِذَا
 ١٨٠١- إِنَّ اللَّهَ لَيَنْقَعُ الْعَبْدَ بِالذَّنْبِ بِذِيئِهِ
 ١٨٠٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مُخْبِرٌ فَاحْشِنُوا
 ١٨٠٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَ الْقَاضِي مَا لَمْ يَحْفَ
 ١٨٠٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَ الْقَاضِي مَا لَمْ يَجْزُ
 ١٨٠٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مَعَ الدَّالِّينَ حَتَّى يَقْضِي
 ١٨٠٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى هُوَ الْخَالِقُ الْقَابِضُ
 ١٨٠٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثْرَ
 ١٨٠٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَثَرٌ يُحِبُّ الْوَثْرَ فَافْزَرُوا يَا
 ١٨٠٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَضَعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَا
 ١٨١٠- إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنِ الْمَسَافِرِ الصَّوْمَ وَشَطْرَ
 ١٨١١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَكَلَّ بِالرَّحِمِ مَلَكًا يَقُولُ
 ١٨١٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَهَبَ لِأُمَّتِي لَيْلَةَ الْقَدْرِ
 ١٨١٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى
 ١٨١٦- إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى
 ١٨١٧- إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى أَصْحَابِ
 ١٨١٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الْفَاحِشَ
 ١٨٢٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا
 ١٨٢١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَرْضَى لِعَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ

- ١٨٢٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ لَا
 ١٨٢٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَظْلِمُ الْمُؤْمِنَ حَسَنَةً
 ١٨٢٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُ مِنْ عِبَادِهِ إِلَّا
 ١٨٢٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُغْلَبُ وَلَا يُخْلَبُ وَلَا
 ١٨٢٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِرَاعًا
 ١٨٢٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبَلُ صَلَاةَ رَجُلٍ مُسْبِلٍ
 ١٨٢٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا
 ١٨٢٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبَلُ صَلَاةَ مَنْ لَا
 ١٨٣٠- إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْدَسُ أُمَّةٌ لَا يُغْطُونَ
 ١٨٣١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنَامُ وَلَا يَنُفِّسُ لَهُ أَنْفٌ
 ١٨٣٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى مُسْبِلٍ إِذَا رَوَى
 ١٨٣٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَنْظُرُ إِلَى مَنْ يَخْضِبُ
 ١٨٣٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَهْتِكُ سِتْرَ عَبْدٍ فِيهِ
 ١٨٣٧- إِنَّ اللَّهَ لَا يُؤَاخِذُ الْمَرْأَحَ الصَّادِقَ فِي
 ١٨٣٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُؤَيِّدُ هَذَا الدِّينَ بِأَقْوَامٍ لَا
 ١٨٣٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبَاهِي بِالطَّافِقِينَ
 ١٨٤٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبَاهِي مَلَائِكَتَهُ عَنِّيَّةَ عَرَفَةَ
 ١٨٤١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبَاهِي بِالشَّابِّ الْعَابِدِ
 ١٨٤٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُنْفِلِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ
 ١٨٤٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُنْفِلِي الْعَبْدَ فِيمَا أَغْطَاهُ
 ١٨٤٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُنْشِطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيَتُوبَ
 ١٨٤٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُنْعِثُ لِهَلْوَةِ الْأُمَةِ عَلَى
 ١٨٤٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُنْعِثُ رِيحًا مِنَ التَّيْمَنِ الَّتِي

١٨٤٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ

١٨٤٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الطَّلَاقَ وَيُحِبُّ

١٨٤٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الْبَيْعَ مِنَ الرِّجَالِ

١٨٥٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغِضُ الْبَدِيعِينَ الْفَرَجِينَ

١٩١٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغَارُ وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ يَغَارُ

١٩٢٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْبَلُ الصَّدَقَةَ وَيَأْخُذُهَا

١٩٢١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقْبَلُ قُوَّةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ

١٩٢٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لَأَمُومٍ أَهْلُ النَّارِ

١٩٢٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنَّ الصُّومَ لِي وَأَنَا

١٩٢٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ

١٩٢٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ تَقَرَّغْ

١٩٢٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِذَا أَخَذْتُ كَرِيمَتِي

١٩٢٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنِّي

١٩٢٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا مَعَ عَبْدِي مَا

١٩٢٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنَّ عَبْدِي كُلَّ عَبْدِي

١٩٣٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنَّ عَبْدًا أَصْحَحْتُ

١٩٣١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا خَيْرُ قَسِيمٍ لِمَنْ

١٩٣٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لَأَهْلُ الْجَنَّةِ يَا أَهْلُ

١٩٣٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ أَنَا

١٩٣٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَا ابْنَ

١٩٣٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنِّي لَأَهْمُ بِأَهْلِ

١٩٣٦- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنِّي لَمَنْتُ عَلَى كُلِّ

١٩٣٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَكْتُبُ لِلْمَرِيضِ أَفْضَلَ مَا

١٩٣٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَكْزُرُهُ فَوْقَ سَمَائِهِ أَنْ يُخْطَأَ

١٩٣٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَكْزُرُهُ مِنَ الرِّجَالِ الرَّفِيعِ

١٩٤٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَلُومُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنْ

١٩٤١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُمْهِلُ حَتَّى إِذَا كَانَ ثُلُثُ

١٩٤٢- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ لَيْلَةَ النَّصَبِ مِنْ

١٩٤٣- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ عَلَى أَهْلِ هَذَا

١٩٤٤- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْزِلُ الْمَعُونَةَ عَلَى قَدْرِ

١٩٤٥- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَنْهَاكُمْ أَنْ لَا تَخْلِفُوا

١٩٤٦- إِنَّ اللَّهَ يُوصِيكُمْ بِأَهْلِيكُمْ ثَلَاثًا إِنَّ اللَّهَ

١٩٤٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُوصِيكُمْ بِالنِّسَاءِ خَيْرًا

١٩٤٨- إِنَّ الْإِبِلَ خَلَقْتُ مِنَ الشَّيَاطِينِ وَإِنَّ وِزَاءَ

١٩٤٩- إِنَّ الْأَرْضَ لَتَعُجُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ

١٩٥٠- إِنَّ الْأَرْضَ لَتَنَادِي كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً

١٩٥١- إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا

١٩٥٢- إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ جَدْعًا ثُمَّ نَبِيًّا ثُمَّ زُبَيْعًا

١٩٥٣- إِنَّ الْإِسْلَامَ نَظِيفٌ فَتَنَظَّفُوا فَإِنَّهُ لَا

١٩٥٤- إِنَّ الْأَعْمَالَ تُرْفَعُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ

١٩٥٥- إِنَّ الْإِمَامَ الْعَادِلَ إِذَا وَضِعَ فِي قَبْرِهِ تَرَكَ

١٩٥٧- إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَخْلُقُ فِي جَوْفِ أَحَدِكُمْ

١٩٥٨- إِنَّ الْإِيمَانَ لَيَأْرُدُّ إِلَى الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْرُدُّ

١٩٥٩- إِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ فِي وَسْطِ الطَّعَامِ فَكُلُوا

١٩٦٠- إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الصُّوْ لَا تَدْخُلُهُ

١٩٦١- إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي يُلْكَزُ اللَّهُ فِيهِ لَيُضِيءُ

- ١٩٨٥- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا مَاتَ بَغَيْرِ مَوْلِدِهِ قِيسَ لَهُ
- ١٩٨٦- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا صَلَّى مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى
- ١٩٨٧- إِنَّ الرَّجُلَ مِنْ أَهْلِ عِلْمَيْنِ لَيُشْرِفَ عَلَى
- ١٩٨٨- إِنَّ الرَّجُلَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَيُعْطَى قُوَّةُ
- ١٩٨٩- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَذُرْكَ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةُ
- ١٩٩٠- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَلْجِئُهُ الْعَرَقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ١٩٩١- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَطْلُبُ الْحَاجَةَ فَيَرْوِيهَا اللَّهُ
- ١٩٩٢- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُتْرَفَعُ دَرَجَتُهُ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ
- ١٩٩٣- إِنَّ الرَّجُلَ أَحَقُّ بِصَنْدَرٍ ذَاتِيهِ وَصَنْدَرٍ
- ١٩٩٥- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا رَضِيَ هَدْيَ الرَّجُلِ وَعَمَلَهُ
- ١٩٩٦- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُصَلِّي الصَّلَاةَ وَلَمَّا فَاتَتْ مِنْهَا
- ١٩٩٧- إِنَّ الرَّحْمَةَ لَا تَنْزِلُ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعٌ
- ١٩٩٨- إِنَّ الرَّزْقَ لَيَطْلُبُ الْعَبْدَ أَكْثَرَ مِمَّا الْعَبْدُ
- ١٩٩٩- إِنَّ الرَّزْقَ لَا تَنْفُصُهُ الْمَغْصِيَةُ وَلَا تَرْبُدُهُ
- ٢٠٠٠- إِنَّ الرِّسَالَةَ وَالنَّبُوَّةَ قَدْ انْقَطَعَتْ فَلَا
- ٢١٤٣- إِنَّ النَّذْرَ لَا يَقْرُبُ مِنْ ابْنِ آدَمَ شَيْئًا لَمْ
- ٢١٤٧- إِنَّ الْهِجْرَةَ لَا تَنْقَطِعُ مَا دَامَ الْجِهَادُ.
- ٢١٤٨- إِنَّ الْهَدْيَ الصَّالِحَ وَالسَّنْتَ الصَّالِحَ
- ٢١٤٩- إِنَّ الْوُدَّ يُورِثُ وَالْعَدَاوَةُ تُورِثُ
- ٢١٥٠- إِنَّ الْوَلَدَ مَبْخَلَةٌ مَجْنُونَةٌ
- ٢١٥١- إِنَّ الْوَلَدَ مَبْخَلَةٌ مَجْنُونَةٌ مَجْهُولَةٌ مَحْزُونَةٌ.
- ٢١٥٢- إِنَّ الْيَدَيْنِ يَسْجُدَانِ كَمَا يَسْجُدُ الْوَجْهَ
- ٢١٥٣- إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصُفُّونَ
- ١٩٦٢- إِنَّ الْحِجَامَةَ فِي الرَّأْسِ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ
- ١٩٦٣- إِنَّ الْحَيَاءَ وَالْإِيمَانَ فِي قُرْنٍ فَإِذَا سَلَبَ
- ١٩٦٤- إِنَّ الْحَيَاءَ وَالْإِيمَانَ قُرْنَا جَمِيعًا فَإِذَا رُفِعَ
- ١٩٦٥- إِنَّ الْخَصْلَةَ الصَّالِحَةَ تَكُونُ فِي الرَّجُلِ
- ١٩٦٦- إِنَّ الدُّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كِفَاعِلِهِ
- ١٩٦٧- إِنَّ الدُّنْيَا مَلْفُوتَةٌ مَلْفُوتٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرٌ
- ١٩٦٨- إِنَّ الدِّينَ التَّصْبِيحَةَ لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ
- ١٩٦٩- إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ وَلَا يُشَادُّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا
- ١٩٧٠- إِنَّ الذُّكْرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَضْمَعُ فَوْقَ
- ١٩٧١- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلُ الْجَنَّةِ فِيمَا يَبْدُو
- ١٩٧٢- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ الزَّمَنَ الطَّوِيلَ بِعَمَلٍ
- ١٩٧٣- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانٍ
- ١٩٧٤- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُوضِعُ الطَّعَامَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَمَا
- ١٩٧٥- إِنَّ الرَّجُلَ لَيُخْرِمُ الرِّزْقَ بِالذَّنْبِ يَصِيبُهُ
- ١٩٧٦- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَزَعَ فُتْرَةً مِنَ الْجَنَّةِ
- ١٩٧٧- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا نَظَرَ إِلَى امْرَأَتِهِ وَنَظَرَتْ
- ١٩٧٨- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَنْصَرِفَ وَمَا حِجْبُ لَهُ إِلَّا
- ١٩٧٩- إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا دَخَلَ فِي صَلَاتِهِ أَقْبَلَ
- ١٩٨٠- إِنَّ الرَّجُلَ لَا يَزَالُ فِي صِحَّةٍ زَائِيَةً مَا
- ١٩٨١- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَسْأَلُنِي الشَّيْءَ فَأَتَنَعَهُ حَتَّى
- ١٩٨٢- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ أَوْ الْمَرْأَةُ بِطَاعَةِ اللَّهِ
- ١٩٨٣- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَى بِهَا
- ١٩٨٤- إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَى بِهَا

- ٢١٧٧- إِنَّ أَخْذًا جَبَلًا يُحْبِنَا وَنُجْبُهُ وَهُوَ عَلَى
 ٢١٥٤- إِنَّ آدَمَ قَتَلَ أَنْ يُصِيبَ الذُّبَّ كَانَ
- ٢١٧٨- إِنَّ أَخَذَكُمْ إِذَا كَانَ فِي صَلَاتِهِ فَإِنَّهُ
 ٢١٥٥- إِنَّ آدَمَ خَلَقَ مِنْ ثَلَاثِ ثُرَيَّاتٍ مَوْدَاءَ
- ٢١٧٩- إِنَّ أَخَذَكُمْ يُجَمِّعُ خَلْقَهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ
 ٢١٥٦- إِنَّ ابْنَهُ النَّاسِ مِنْ ذِكْرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ
- ٢١٨٠- إِنَّ أَخَذَكُمْ إِذَا قَامَ يُصَلِّي إِنَّمَا يَنَاجِي رَبَّهُ
 ٢١٥٧- إِنَّ ابْنَهُ النَّاسِ مَنْ يَخْلُ بِالسَّلَامِ
- ٢١٨١- إِنَّ أَحْسَبَ أَهْلِ الدُّنْيَا الَّذِينَ يَذْهَبُونَ
 ٢١٥٨- إِنَّ ابْنَ الْبَرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلًا وَذَ ابْنَهُ
- ٢١٨٢- إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخَلْقِ الْحَسَنُ
 ٢١٥٩- إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ بَيْتَ اللَّهِ وَأَمَّنَهُ وَأَنِي
- ٢١٨٣- إِنَّ أَحْسَنَ مَا غَيْرْتُمْ بِهِ هَذَا الشَّيْبَ
 ٢١٦٠- إِنَّ إِبْرَاهِيمَ ابْنِي وَأَنَّهُ مَاتَ فِي الثُّدِي
- ٢١٨٤- إِنَّ أَحْسَنَ مَا رَزَقْتُمْ بِهِ اللَّهُ فِي قُبُورِكُمْ
 ٢١٦١- إِنَّ ابْنُغْضَ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى الْعَالِمِ
- ٢١٨٥- إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ قِرَاءَةً مَنْ إِذَا قَرَأَ
 ٢١٦٢- إِنَّ ابْنُغْضَ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ الْعَفْرِثُ
- ٢١٨٦- إِنَّ أَحَقَّ مَا أَخَذْتُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا كِتَابَ
 ٢١٦٣- إِنَّ ابْنِيسَ يَضَعُ عَرْشَهُ عَلَى الْمَاءِ ثُمَّ
- ٢١٨٧- إِنَّ أَحَقَّ الشُّرُوطِ أَنْ تُولُوا بِهِ مَا
 ٢١٦٤- إِنَّ ابْنِيسَ يَنْبَغُ أَشَدُّ أَصْحَابِهِ وَأَقْوَى
- ٢١٨٨- إِنَّ أَخَا صَدَاءٍ هُوَ أَذْنٌ وَمَنْ أَذْنٌ فَهُوَ مُقِيمٌ. ص
 ٢١٦٥- إِنَّ ابْنَ آدَمَ لَحَرِيصٌ عَلَى مَا مَنَعَ
- ٢١٨٩- إِنَّ أَخُوفَ مَا أَخَافَ عَلَى أُمَّتِي الْأَيْمَةُ الْمُضِلُّونَ
 ٢١٦٦- إِنَّ ابْنَ آدَمَ إِذَا أَصَابَهُ حَرٌّ قَالَ حَسَنٌ
- ٢١٩٠- إِنَّ أَخُوفَ مَا أَخَافَ عَلَى أُمَّتِي كُلِّ
 ٢١٦٧- إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَقَدْ اللَّهُ أَنْ يُصْلِحَ
- ٢١٩١- إِنَّ أَخُوفَ مَا أَخَافَ عَلَى أُمَّتِي عَمَلٌ
 ٢١٦٨- إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ الشُّيُوفِ.
- ٢١٩٢- إِنَّ أَخُوفَ مَا أَخَافَ عَلَى أُمَّتِي الْإِشْرَاكُ
 ٢١٦٩- إِنَّ أَبْوَابَ السَّمَاءِ تُفْتَحُ عِنْدَ زَوَالِ
- ٢١٩٣- إِنَّ أَذْنِي أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنَزَلَةٌ لِمَنْ يَنْظُرُ إِلَى
 ٢١٧٠- إِنَّ ابْنِغَاكُمُ وَأَعْلَمَكُمُ بِاللَّهِ أَنَا
- ٢١٩٤- إِنَّ أَذْنِي أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنَزَلَةٌ لِرَجُلٍ لَهُ دَارٌ
 ٢١٧١- إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْصَحُهُمْ
- ٢١٩٥- إِنَّ أَزْوَاجَ الشَّهَدَاءِ فِي طَبَرٍ خُصِرٍ تَعْلُقُ
 ٢١٧٢- إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ مَنْ حُبَّبَ
- ٢١٩٦- إِنَّ أَزْوَاجَ الْمُؤْمِنِينَ فِي السَّمَاءِ السَّابِعَةِ
 ٢١٧٣- إِنَّ أَحَبَّ مَا يَقُولُ الْقَبْدُ إِذَا اسْتَقْبَطَ مِنْ
- ٢١٩٧- إِنَّ أَزْوَاجَ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَيَغْتَنِينَ أَزْوَاجَهُنَّ
 ٢١٧٤- إِنَّ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ
- ٢١٩٨- إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ٢١٧٥- إِنَّ أَحَبَّ أَسْمَائِكُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ
- ٢١٩٩- إِنَّ أَخْذًا جَبَلًا يُحْبِنَا وَنُجْبُهُ
 ٢١٧٦- إِنَّ أَحَبَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

- ٢٢٢٤- إِنَّ أَنَسًا مِنْ أُمَّتِي يَأْتُونَ بَغْدِي يَوَدُّ أَنْ يَدْخُلُوهُ لَوْ اسْتَضَى
 ٢٢٢٥- إِنَّ أَنَسًا مِنْ أُمَّتِي يَتَّقُهُمْ فِي الدِّينِ وَيَقْرَأُونَ
 ٢٢٢٦- إِنَّ أَنَسًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَطْلِفُونَ إِلَى أَنَسٍ مِنْ أَهْلِ
 ٢٢٢٧- إِنَّ الْقَوَاعِ الْبَرَّ يَنْصِفُ الْعِبَادَةَ وَالنَّصْفَ الْآخِرَ الدُّعَاءُ.
 ٢٢٢٨- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَيَشْرَبُونَ وَلَا يَنْغَلِقُونَ
 ٢٢٢٩- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ كَيَّرَازُونَ أَهْلَ الْغَرْفِ فِي الْجَنَّةِ كَمَا
 ٢٢٣٠- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ كَيَّرَازُونَ أَهْلَ الْغَرْفِ مِنْ فَوْقِهِمْ كَمَا
 ٢٢٣١- إِنَّ أَهْلَ الْمُرْجَاتِ الْعُلَى يَزَاهِمُ مَنْ هُوَ اسْفَلُ مِنْهُمْ
 ٢٢٣٢- إِنَّ أَهْلَ عِلِّيِّينَ لَيُشْرِفُ أَحَدُهُمْ عَلَى الْجَنَّةِ فَيُظِيءُ
 ٢٢٣٣- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَزَاوَرُونَ عَلَى التَّجَابِ بِضَ كَأَنَّهُمْ
 ٢٢٣٤- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَدْخُلُونَ عَلَى الْجَنَّةِ كُلَّ يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ
 ٢٢٣٥- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَخَاجُونَ إِلَى الْعُلَمَاءِ فِي الْجَنَّةِ
 ٢٢٣٦- إِنَّ أَهْلَ الْفِرْدَوْسِ يَسْمَعُونَ أَطِيبَ الْغَرْزِ. ض
 ٢٢٣٧- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ يَتَابَعُونَ فِي النَّارِ حَتَّى مَا يَبْقَى مِنْهُمْ
 ٢٢٣٨- إِنَّ أَهْلَ النَّارِ لَيَكُونُ حَتَّى لَوْ أَجْرَبَتِ السُّفُنُ
 ٢٢٣٩- إِنَّ أَهْلَ النَّارِ يَعْطَمُونَ فِي النَّارِ حَتَّى يَصِيرَ
 ٢٢٤٠- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَقِلُّ طَعْمُهُمْ فَتَسِيرُ بَيُوتُهُمْ. ض
 ٢٢٤١- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ إِذَا تَوَاصَلُوا أَجْرَى اللَّهُ تَعَالَى
 ٢٢٤٢- إِنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ لَا يَسْمَعُونَ شَيْئًا مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ إِلَّا
 ٢٢٤٣- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ إِذَا جَانَعُوا نِسَاءَهُمْ عَادُوا ابْكَارًا. ض
 ٢٢٤٤- إِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي
 ٢٢٤٥- إِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي
 ٢٢٤٦- إِنَّ أَهْلَ الشَّيْخِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْجُوعِ غَدًا فِي
- ٢٢٠١- إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ
 ٢٢٠٢- إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ تَصَدِيقًا لِلنَّاسِ أَصْدَقُهُمْ
 ٢٢٠٣- إِنَّ أَطْيَبَ طَعَامِكُمْ مَا مَسَّنَتْهُ النَّارُ
 ٢٢٠٤- إِنَّ أَطْيَبَ الْكَسْبِ كَسْبُ الشُّجَارِ الَّذِينَ
 ٢٢٠٥- إِنَّ أَطْيَبَ مَا أَكَلْتُمْ مِنْ كَسْبِكُمْ وَإِنْ
 ٢٢٠٦- إِنَّ أَكْثَرَ الذُّنُوبِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يَلْقَاهَا بِهَا
 ٢٢٠٧- إِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ خَطِيئًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ٢٢٠٨- إِنَّ أَعْمَالَ الْعِبَادِ تُغْرَضُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ
 ٢٢٠٩- إِنَّ أَعْمَالَ بَنِي آدَمَ تُغْرَضُ عَلَى اللَّهِ
 ٢٢١٠- إِنَّ أَغْطَى النَّاسِ عِنْدِي الْمُؤْمِنُ خَفِيفُ
 ٢٢١١- إِنَّ أَفْضَلَ الصَّاحِبِ أَغْلَاهَا وَأَسْمُهَا.
 ٢٢١٢- إِنَّ أَفْضَلَ عَمَلِ الْمُؤْمِنِ الْجِهَادُ فِي
 ٢٢١٣- إِنَّ أَفْضَلَ عِبَادِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ٢٢١٤- إِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طُرُقٌ لِلْقُرْآنِ فَطَلِبُوهَا بِالسَّوَالِ. ض
 ٢٢١٥- إِنَّ أَقْلَ سَاكِنِي الْجَنَّةِ النَّسَاءُ. صَح
 ٢٢١٦- إِنَّ أَكْثَرَ الْإِنَّمِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُصَيِّعَ الرَّجُلُ مَنْ يَقُوتُ.
 ٢٢١٧- إِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ شَيْعًا فِي الدُّنْيَا أَطْوَلُهُمْ جُوعًا يَوْمَ
 ٢٢١٨- إِنَّ أَكْثَرَ شُهَدَاءِ أُمَّتِي لِأَصْحَابِ الْفَرَسِ وَرَبُّ قَبِيلِ
 ٢٢١٩- إِنَّ أَمَانَكُمْ عَقَبَةُ كُودًا لَا يَجُوزُهَا الْمُثْقَلُونَ. صَح
 ٢٢٢٠- إِنَّ أُمَّتِي يَدْعُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غَرًّا مُخْجَلِينَ مِنْ آثَارِ
 ٢٢٢١- إِنَّ أُمَّتِي لَنْ تَجْتَمَعَ عَلَى ضَلَالَةٍ فَإِذَا رَأَيْتُمْ اخْتِلَافًا
 ٢٢٢٢- إِنَّ أَمْرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ لَا يَزَالُ مُقَارِبًا حَتَّى يَنْكَلُمُوا
 ٢٢٢٣- إِنَّ أَمِينَ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عَيْشَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَإِنْ خَبِرَ

- ٢٢٧١- إِنَّ رَبَّكَ لَيُعْجِبُ مِنْ عَذَابِهِ إِذَا قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي ذ
- ٢٢٧٢- إِنَّ رَجُلًا يَتَخَوَّضُونَ فِي مَالِ اللَّهِ بِغَيْرِ حَقِّ
- ٢٢٧٣- إِنَّ رُوحَ الْفُلُسِ نَفَثَ فِي رُوحِي أَنْ نَفْسًا لَنْ تَمُوتَ
- ٢٢٧٤- إِنَّ رُوحِي الْمُؤْمِنِينَ تَلْتَقِي عَلَى مَسِيرَةِ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَمَا
- ٢٢٣٨- إِنَّ أَهْلَ النَّارِ لَيَكُونُ حَتَّى لَوْ أُخْرِجَتْ
- ٢٢٣٩- إِنَّ أَهْلَ النَّارِ يَعْظُمُونَ فِي النَّارِ حَتَّى
- ٢٢٤٠- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَقِلُّ طَعْمُهُمْ فَتَسْتَبِيرُ
- ٢٢٤١- إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ إِذَا تَوَاصَلُوا أَخْرَجَ اللَّهُ
- ٢٢٤٢- إِنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ لَا يَسْمَعُونَ شَيْئًا مِنْ
- ٢٢٤٣- إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ إِذَا جَامَعُوا نِسَاءَهُمْ
- ٢٢٤٤- إِنَّ أَهْلَ الْمَغْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ
- ٢٢٤٥- إِنَّ أَهْلَ الْمَغْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ
- ٢٢٤٦- إِنَّ أَهْلَ الشَّيْخِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ
- ٢٢٤٧- إِنَّ أَوْتَقَّ عَزَى الْإِسْلَامِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ
- ٢٢٤٨- إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ بَدَأَهُمْ بِالسَّلَامِ
- ٢٢٤٩- إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ
- ٢٢٥٠- إِنَّ أَوَّلَ مَا يُجَازَى بِهِ الْمُؤْمِنُ بَعْدَ مَوْتِهِ
- ٢٢٥١- إِنَّ أَوَّلَ الْآيَاتِ خُرُوجًا طُلُوعُ الشَّمْسِ
- ٢٢٥٢- إِنَّ أَوَّلَ هَذِهِ الْأُمَّةِ خِيَارُهُمْ وَأَخْرَجَهَا
- ٢٢٥٣- إِنَّ أَوَّلَ مَا يَسْأَلُ عَنْهُ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٢٢٥٤- إِنَّ بَابَ الرِّزْقِ مَفْتُوحٌ مِنْ لَدُنِ الْغَرَضِ
- ٢٢٥٥- إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمَّا هَلَكُوا قَصُوا
- ٢٢٥٦- إِنَّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ ثَلَاثِينَ دَجَالًا كَذَّابًا
- ٢٢٥٧- إِنَّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ لِأَيَّامًا يَنْزِلُ فِيهَا
- ٢٢٤٧- إِنَّ أَوْتَقَّ عَزَى الْإِسْلَامِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ
- ٢٢٤٨- إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ بَدَأَهُمْ بِالسَّلَامِ
- ٢٢٤٩- إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ
- ٢٢٥٠- إِنَّ أَوَّلَ مَا يُجَازَى بِهِ الْمُؤْمِنُ بَعْدَ مَوْتِهِ
- ٢٢٥١- إِنَّ أَوَّلَ الْآيَاتِ خُرُوجًا طُلُوعُ الشَّمْسِ
- ٢٢٥٢- إِنَّ أَوَّلَ هَذِهِ الْأُمَّةِ خِيَارُهُمْ وَأَخْرَجَهَا
- ٢٢٥٣- إِنَّ أَوَّلَ مَا يَسْأَلُ عَنْهُ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٢٢٥٤- إِنَّ بَابَ الرِّزْقِ مَفْتُوحٌ مِنْ لَدُنِ الْغَرَضِ
- ٢٢٥٥- إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمَّا هَلَكُوا قَصُوا
- ٢٢٥٦- إِنَّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ ثَلَاثِينَ دَجَالًا كَذَّابًا
- ٢٢٥٧- إِنَّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ لِأَيَّامًا يَنْزِلُ فِيهَا
- ٢٢٥٨- إِنَّ بَيُوتَ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِ الْمَسَاجِدُ وَأَنْ حَقًّا
- ٢٢٥٩- إِنَّ تَحْتَ كُلِّ شَعْرَةٍ جَنَابَةٌ فَاعْبَسُوا الشَّعْرَ
- ٢٢٦٠- إِنَّ جُزْءًا مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ أَجْزَاءِ التُّبُورَةِ
- ٢٢٦١- إِنَّ جَهَنَّمَ تُشَجَّرُ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ. صَح
- ٢٢٦٢- إِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ لَيُذِيبُ الْخَطِيئَةَ كَمَا تُذِيبُ
- ٢٢٦٣- إِنَّ حُسْنَ الظَّنِّ بِاللَّهِ مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ اللَّهِ. صَح
- ٢٢٦٤- إِنَّ حُسْنَ الْعَهْدِ مِنَ الْإِيمَانِ. صَح
- ٢٢٦٥- إِنَّ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ لَا يَرْفَعَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ
- ٢٢٦٦- إِنَّ حَقًّا عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَتَوَجَّعَ بَعْضُهُمْ
- ٢٢٦٧- إِنَّ حَوْضِي مِنْ عَدَنَ إِلَى عَمَانَ الْبَلْقَاءِ مَاؤُهُ
- ٢٢٦٨- إِنَّ خِيَارَ عِبَادِ اللَّهِ يَرَاعُونَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
- ٢٢٦٩- إِنَّ خِيَارَ عِبَادِ اللَّهِ الْمُؤْمِنُونَ الْمُطِيعُونَ. ض
- ٢٢٧٠- إِنَّ خِيَارَكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً. صَح

- ٢٢٨٢- إِنَّ شَرَّ الرِّعَاءِ الْخَطْمَةُ
٢٢٥٨- إِنَّ بُيُوتَ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِ
- ٢٢٨٣- إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٢٢٥٩- إِنَّ تَحْتَ كُلِّ شَعْرَةٍ جَنَاحَةٌ فَاعْبَسُوا
- ٢٢٨٤- إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٢٢٦٠- إِنَّ جُزْءًا مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ أَجْزَاءِ
- ٢٢٨٥- إِنَّ شَيْهَابًا اسْمُهُ شَيْطَانُ
٢٢٦١- إِنَّ جَهَنَّمَ تُشَجَّرُ إِلَّا يَوْمَ الْجُمُعَةِ
- ٢٢٨٦- إِنَّ شَهْدَاءَ الْبَحْرِ عِنْدَ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ شَهْدَاءِ الْبَرِّ
٢٢٦٢- إِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ لِيَدْبِ الْخَطِيئَةَ كَمَا
- ٢٢٨٧- إِنَّ شَهْرَ رَمَضَانَ مُعَلَّقٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يُرْفَعُ
٢٢٦٣- إِنَّ حُسْنَ الظَّنِّ بِاللَّهِ مِنْ حُسْنِ عِبَادَةٍ
- ٢٢٨٨- إِنَّ صَاحِبَ السُّلْطَانِ عَلَى بَابِ عَتَبٍ إِلَّا مَنْ عَصَمَ
٢٢٦٤- إِنَّ حُسْنَ الْعَهْدِ مِنَ الْإِيمَانِ
- ٢٢٨٩- إِنَّ صَاحِبَ الدِّينِ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى صَاحِبِهِ حَتَّى
٢٢٦٥- إِنَّ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ لَا يُرْفَعَ شَيْئًا
- ٢٢٩٠- إِنَّ صَاحِبَ الْمَكْسِ فِي النَّارِ
٢٢٦٦- إِنَّ حَقًّا عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَتَوَخَّعَ
- صَاحِبُ الشَّمَالِ لَيُرْفَعَ الْقَلَمُ بِسِتِّ سَاعَاتٍ عَنِ
٢٢٦٧- إِنَّ خَوْضِي مِنْ عَدَنَ إِلَى عُمَانَ الْبَلْقَاءِ
- ٢٢٩٢- إِنَّ صَاحِبِي الصُّورِ بِأَيْدِيهِمَا قُرْآنٍ
٢٢٦٨- إِنَّ خِيَارَ عِبَادِ اللَّهِ يُزَاعُونَ الشَّمْسَ
- ٢٢٩٣- إِنَّ صَدَقَةَ السَّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ
٢٢٦٩- إِنَّ خِيَارَ عِبَادِ اللَّهِ الْمُؤَفَّقُونَ الْمُطِيعُونَ
- ٢٢٩٤- إِنَّ طَوْلَ صَلَاةِ الرَّجُلِ وَقَصَرُ خُطْبَتِهِ
٢٢٧٠- إِنَّ خِيَارَكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً
- ٢٢٩٥- إِنَّ عَامَّةَ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبُؤْسِ فَتَزْهَوُوا
٢٢٧١- إِنَّ رَيْكَ لَيَعْجَبُ مِنْ عَذْبِهِ إِذَا قَالَ رَبِّ
- ٢٢٩٦- إِنَّ عِدَّةَ ذَرْجِ الْجَنَّةِ عِدَّةُ آيِ الْقُرْآنِ
٢٢٧٢- إِنَّ رِجَالًا يَتَخَوَّضُونَ فِي مَالِ اللَّهِ بِقَبْرِ
- ٢٢٩٧- إِنَّ عِدَّةَ الْخُلَفَاءِ بَعْدِي عِدَّةُ نَبِيَّائِ
٢٢٧٣- إِنَّ رُوحَ الْفَدْسِ نَفَثَ فِي رُوعِي أَنْ
- ٢٢٩٨- إِنَّ عِظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عِظَمِ الْبَلَاءِ وَإِنَّ اللَّهَ
٢٢٧٤- إِنَّ رُوحِي الْمُؤْمِنِينَ تَلْتَقِي عَلَى مَسِيرَةٍ
- ٢٢٩٩- إِنَّ عِلْمًا لَا يُنْتَفَعُ بِهِ كَكُنْزٍ لَا يُنْفَقُ مِنْهُ
٢٢٧٥- إِنَّ زَاهِرًا بَادِيْنَا وَنَحْنُ حَاضِرُوهُ
- ٢٣٠٠- إِنَّ عُمَارَ بُيُوتِ اللَّهِ هُمْ أَهْلُ اللَّهِ.
٢٢٧٦- إِنَّ سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شَرًّا.
- ٢٣٠١- إِنَّ عَمَ الرَّجُلِ صَنُو أَبِيهِ
٢٢٧٧- إِنَّ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا
- ٢٣٠٢- إِنَّ غِلَاءَ أَسْعَارِكُمْ وَرُخْصَتَهَا بِيَدِ اللَّهِ إِنِّي
٢٢٧٨- إِنَّ سَعْدًا ضُطِبَ فِي قَبْرِهِ صَفْطَةً فَسَأَلَتْ
- ٢٣٠٣- إِنَّ غِلْظَ جِلْدِ الْكَافِرِ أَثَانٌ وَأَنْتَعُونَ
٢٢٧٩- إِنَّ سُورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ لَلْأَوَّلِ آيَةٌ شَقِيقَتْ
- ٢٣٠٤- إِنَّ فَضْلَ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ
٢٢٨٠- إِنَّ سِيَاحَةَ أُمِّي الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٢٣٠٥- إِنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَسْقُونَ الْأَغْنِيَاءَ
٢٢٨١- إِنَّ سِرَازَ أُمِّي أَجْرُهُمْ عَلَى صَحَابِي

٢٣٠٦- إِنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ

٢٣٠٧- إِنَّ قَتَاءَ أَثَمِيِّي بَغَضُهَا يَبْغِضُ

٢٣٠٨- إِنَّ فُلَانًا أَهْدَى إِلَيَّ نَافَةَ فَعَوَّضْتُهُ مِنْهَا

٢٣٠٩- إِنَّ فَاطِمَةَ اخْتَصَنَتْ فَرْجَهَا

٢٣١٠- إِنَّ فُسْطَاطَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْمَلْحَمَةِ

٢٣١١- إِنَّ فِي الْجُمُعَةِ لَسَاعَةً لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ

٢٣١٢- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرِّيَّانُ يَدْخُلُ

٢٣١٣- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَمُعْدَأً مِنْ يَأْقُوتٍ عَلَيْهَا

٢٣١٤- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ عُرْفًا يَرَى ظَاهِرَهَا مِنْ

٢٣١٥- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ لَوْ أَنَّ الْعَالَمِينَ

٢٣١٦- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَحْرَ الْمَاءِ وَبَحْرَ الْعَسَلِ

٢٣١٧- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَمَرَاغاً مِنْ بَسَلِكٍ وَمِثْلَ

٢٣١٨- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الزَّاكِبُ

٢٣١٩- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ

٢٣٢٠- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَاراً يُقَالُ لَهَا دَارُ الْفَرَحِ

٢٣٢١- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَاراً يُقَالُ لَهَا دَارُ الْفَرَحِ

٢٣٢٢- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَاباً يُقَالُ لَهُ الصُّحَى فَإِذَا

٢٣٢٣- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَيْتاً يُقَالُ لَهُ بَيْتُ

٢٣٢٤- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَنَهْرًا مَا يَدْخُلُهُ جَبْرِيلٌ مِنْ

٢٣٢٥- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ نَهْرًا يُقَالُ لَهُ رَجَبٌ اخْتُدَّ

٢٣٢٦- إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَرَجَةً لَا يَنَالُهَا إِلَّا

٢٣٢٧- إِنَّ فِي الْجُمُعَةِ سَاعَةٌ لَا يَخْتَصِمُ فِيهَا

٢٣٢٨- إِنَّ فِي الْخَيْمِ شِفَاءٌ

٢٣٢٩- إِنَّ فِي الصَّلَاةِ شِفَاءٌ

٢٣٣٠- إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ

٢٣٣١- إِنَّ فِي الْمَقَابِضِ لَمَنْدُوحَةً عَنِ الْكَلْبِ

٢٣٣٢- إِنَّ فِي الْمَالِ لَحَقًّا سِوَى الزَّكَاةِ

٢٣٣٣- إِنَّ فِي أَثَمِيِّي خَسْفًا وَمَسْحًا وَقَدْفًا

٢٣٣٤- إِنَّ فِي قَيْفِ كَذِبًا وَمِيرًا

٢٣٣٥- إِنَّ فِي مَالِ الرُّجُلِ فِتْنَةٌ وَفِي زَوْجَتِهِ فِتْنَةٌ

٢٣٣٦- إِنَّ فِيكَ لَخَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ تَعَالَى

٢٣٣٧- إِنَّ قَبْرَ إِسْمَاعِيلَ فِي الْحِجْرِ

٢٣٣٨- إِنَّ قَدْرَ خَوْضِي كَمَا بَيْنَ أَيْلَةَ وَمَنْعَاءَ

٢٣٣٩- إِنَّ قَدْفَ الْمُخَصَّنَةِ لَيَهْدِمُ عَمَلُ مِائَةِ

٢٣٤٠- إِنَّ قُرَيْشًا أَهْلُ أَمَانَةٍ لَا يَنْبَغِيهِمُ الْعَنَرَاتُ

٢٣٤١- إِنَّ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ مِثْلُ الْغَصُورِ يَتَقَلَّبُ

٢٣٤٢- إِنَّ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ بِكُلِّ وَادٍ شُعْبَةٍ فَمِنْ

٢٣٤٣- إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلُّهَا بَيْنَ صَبْعَيْنِ

٢٣٤٤- إِنَّ كَذِبًا عَلَى لَيْسَ كَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ

٢٣٤٥- إِنَّ كَثْرَ عَظِيمِ الْمُسْلِمِ مِثْلًا كَثْرَتِهِ خَيْرٌ

٢٣٤٦- إِنَّ كُلَّ صَلَاةٍ تَحُطُّ مَا بَيْنَ يَدَيْهَا مِنْ

٢٣٤٧- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَقَاءٌ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لِكُلِّ عَبْدٍ مِنْهُمْ

٢٣٤٨- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِبَادًا يَغْرِفُونَ النَّاسَ بِالتَّوَسُّمِ

٢٣٤٩- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِبَادًا اخْتَصَمَهُمْ بِخَوَالِجِ

٢٣٥٠- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ كُلِّ فِطْرِ عَقَاءٌ مِنْ

٢٣٥١- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَقْوَامًا يَخْتَصِمُهُمْ بِالتَّعَمُّ

٢٣٥٢- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً

٢٣٥٣- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً

- ٢٣٧٩- إِنَّ لِلْحَاجِّ الزَّكَاةَ بِكُلِّ خَطْوَةٍ تَخْطُوهَا
 ٢٣٨٠- إِنَّ لِلزَّوْجِ مِنَ الْمَرْأَةِ لَشُعْبَةً مَا هِيَ لِشَيْ
 ٢٣٨١- إِنَّ لِلشَّيْطَانِ كُخْلًا وَلَقَوْفًا فَإِذَا كَحَلَ
 ٢٣٨٢- إِنَّ لِلشَّيْطَانِ كُخْلًا وَلَقَوْفًا وَشَوْفًا أَمَا
 ٢٣٨٣- إِنَّ لِلشَّيْطَانِ مَصَالِي وَلُخُوحًا وَإِنَّ مِنْ
 ٢٣٨٤- إِنَّ لِلشَّيْطَانِ لَكُمَّةً بَابِنِ آدَمَ وَلِلْمَلِكِ لَكُمَّةٌ
 ٢٣٨٥- إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لَدَعْوَةٌ مَا تَرُدُّ
 ٢٣٨٦- إِنَّ لِلطَّاعِمِ الشَّاكِرِ مِنَ الْأَخْرِ مِثْلَ مَا
 ٢٣٨٧- إِنَّ لِلْقَبْرِ ضَغْطَةً لَوْ كَانَ أَحَدٌ نَاجِيًا مِنْهَا
 ٢٣٨٨- إِنَّ لِلْقُرْصِيِّ مِثْلَ قُوَّةِ الرَّجُلَيْنِ مِنْ غَيْرِ
 ٢٣٨٩- إِنَّ لِلْقُلُوبِ صَدَأَ كَصَدَأِ الْحَدِيدِ
 ٢٣٩٠- إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخَيْمَةٌ مِنْ لَوْلُؤَةٍ
 ٢٣٩١- إِنَّ لِلْمُسْلِمِ حَقًّا إِذَا رَأَى أَخُوهُ أَنْ
 ٢٣٩٢- إِنَّ لِلْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ شَهِدُوا بَنَدْرًا فِي
 ٢٣٩٣- إِنَّ لِلْمُهَاجِرِينَ مَنَازِرَ مِنْ ذَهَبٍ يَجْلِسُونَ
 ٢٣٩٤- إِنَّ لِلْمُضْوِءِ شَيْطَانًا يُحَالُ لَهُ الْوَلَهَانُ
 ٢٣٩٥- إِنَّ لِلْإِبْلِيسَ مَرْدَّةً مِنَ الشَّيَاطِينِ يَقُولُ
 ٢٣٩٦- إِنَّ لِحُجَّتِهِمْ بَابًا لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا مَنْ شَفَى
 ٢٣٩٧- إِنَّ لِحُجَّوَابِ الْكِتَابِ حَقًّا كَرَدَ السَّلَامِ
 ٢٣٩٨- إِنَّ لِرَبِّكُمْ فِي أَيَّامِ ذَهْرِكُمْ تَفَحَاتٍ
 ٢٣٩٩- إِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا
 ٢٤٠٠- إِنَّ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ عِنْدَ كُلِّ خُتْمَةٍ
 ٢٤٠١- إِنَّ لَقَعَةِ إِسْمَاعِيلَ كَانَتْ قَدْ دَرَسَتْ

- ٢٣٥٥- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَاغُونِي مِنْ
 ٢٣٥٦- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةً يَنْزِلُونَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ
 ٢٣٥٧- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ تُنْقِطُ
 ٢٣٥٨- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا يُبَادِي عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ
 ٢٣٥٩- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا مُوَكَّلًا بِمَنْ يَقُولُ يَا
 ٢٣٦٠- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا لَوْ قِيلَ لَهُ اتَّقِمْ
 ٢٣٦١- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ
 ٢٣٦٢- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى رِيحًا يَبْعَثُهَا عَلَى رَأْسِ مَائَةٍ
 ٢٣٦٣- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى فِي كُلِّ يَوْمٍ جُمْعَةً سَمِيَاءَةً
 ٢٣٦٤- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَائَةً خُلُقِي وَمَسْبَغَةً عَشْرَ
 ٢٣٦٥- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا أُعْطَاهُ سَمْعَ الْعِبَادِ
 ٢٣٦٦- إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا
 ٢٣٦٧- إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِنْ
 ٢٣٦٨- إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِنْ أَحْصَاهَا
 ٢٣٦٩- إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا
 ٢٣٧٠- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَائَةً اسْمٍ غَيْرِ اسْمِ مَنْ دَعَا
 ٢٣٧١- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى عِبَادًا يَصْرُ بِهَمٍّ عَنِ الْقَتْلِ
 ٢٣٧٢- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى صَنَائِينَ مِنْ خَلْقِهِ يَغْذُوهُمْ
 ٢٣٧٣- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى عِنْدَ كُلِّ بِذْعَةٍ كَيْدٌ بِهَا
 ٢٣٧٤- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى أَهْلِينَ مِنَ النَّاسِ أَهْلُ
 ٢٣٧٥- إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى آيَةً مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ وَآيَةً
 ٢٣٧٦- إِنَّ لِلْإِسْلَامِ صَوَى وَمَنَارًا كَمَنَارِ الطَّرِيقِ
 ٢٣٧٧- إِنَّ لِلْإِسْلَامِ صَوَى وَعِلَامَاتٍ كَمَنَارِ

- ٢٤٢٥- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ نِسْبَةً وَإِنَّ نِسْبَةَ اللَّهِ قُلُّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
 ٢٤٢٥- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ نِسْبَةً وَإِنَّ نِسْبَةَ اللَّهِ قُلُّ
 ٢٤٢٧- إِنَّ لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْرِفُ بِهِ عِنْدَ اسْتِ
 ٢٤٢٨- إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ فَارِطًا وَإِنِّي فَرَطُكُمْ عَلَى الْخَوْضِ فَمَنْ
 ٢٤٢٩- إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ فِرَاسَةً وَإِنَّمَا يُعْرِفُهَا
 ٢٤٣٠- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ أَمِينًا وَإِمِينِي أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ
 ٢٤٣١- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ خَوَارِبًا وَإِنَّ خَوَارِئِي الرَّبُّنُ
 ٢٤٣٢- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ خَوْصًا وَانَّهُمْ يَبَاهَوْنَ إِلَهُهُمْ أَكْثَرَ وَارِدَةً
 ٢٤٣٣- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ خَاصَّةً مِنْ أَصْحَابِهِ وَإِنَّ خَاصَّتِي مِنْ
 ٢٤٣٤- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةً قَدْ دَعَا بِهَا فِي أُمَّيِّهِ فَاسْتَجِيبَ لَهُ
 ٢٤٣٥- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ وِلَاةً مِنَ النَّبِيِّينَ وَإِنَّ وَلِيَّيَ إِبْنِي وَخَلِيلِي
 ٢٤٣٦- إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ وَزِيرَيْنِ وَوَزِيرَايَ وَصَاحِبَايَ أَبُو بَكْرٍ
 ٢٤٣٧- إِنَّ لِي خُمُسَةَ أَسْمَاءٍ أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَنَا أَحْمَدُ وَأَنَا
 ٢٤٣٨- إِنَّ لِي وَزِيرَيْنِ مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ وَوَزِيرَيْنِ مِنَ أَهْلِ
 ٢٤٣٩- إِنَّ مَا قَدْ قُدِّرَ فِي الرَّحِمِ سَيَكُونُ
 ٢٤٤٠- إِنَّ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَتَيْنِ فِي الْجَنَّةِ لَمُسِيرَةٌ أَرْبَعِينَ سَنَةً
 ٢٤٤١- إِنَّ مَثَلَ الْعُلَمَاءِ فِي الْأَرْضِ كَمَثَلِ التَّجُومِ فِي السَّمَاءِ
 ٢٤٤٢- إِنَّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا
 ٢٤٤٣- إِنَّ مَثَلَ الَّذِي يَعُودُ فِي عَطِيَّتِهِ كَمَثَلِ الْكَلْبِ أَكَلِ
 ٢٤٤٤- إِنَّ مَثَلَ الَّذِي يَعْمَلُ السَّيِّئَاتِ ثُمَّ يَعْمَلُ الْحَسَنَاتِ
 ٢٤٤٥- إِنَّ مَجُوسَ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْمَكْدُونُونَ بِأَقْفَارِ اللَّهِ تَعَالَى إِنَّ
 ٢٤٤٦- إِنَّ مُحَابِسِينَ الْأَخْلَاقِ مَعْرُوضَةً عِنْدَ اللَّهِ فَإِذَا أَحَبَّ اللَّهُ
 ٢٤٤٧- إِنَّ مَرْيَمَ سَأَلَتْ اللَّهَ أَنْ يُطْعِمَهَا لَحْمًا لَا
 ٢٤٠٢- إِنَّ لِقَارِيءَ الْقُرْآنِ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً فَإِنْ
 ٢٤٠٣- إِنَّ لِقَمَّانَ الْحَكِيمِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ إِذَا اسْتَوْدَعَ شَيْئًا
 ٢٤٠٤- إِنَّ لَكَ مِنَ الْأَجْرِ عَلَى قَدَرِ نَصَبِكَ
 ٢٤٠٥- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينًا وَإِنَّ أَمِينَ هَذِهِ الْأُمَّةِ
 ٢٤٠٦- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ حَكِيمًا وَحَكِيمِ هَذِهِ الْأُمَّةِ
 ٢٤٠٧- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةٌ وَإِنْ فِتْنَةُ أُمَّيِّ الْمَالِ
 ٢٤٠٨- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ سِيَاخَةً وَإِنَّ سِيَاخَةَ أُمَّيِّ
 ٢٤٠٩- إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلًا وَإِنَّ لَأُمَّيِّ مِائَةَ سَنَةٍ فَإِذَا مَرَّتْ عَلَى
 ٢٤١٠- إِنَّ لِكُلِّ نَبْتٍ بَابًا وَبَابَ الْقَبْرِ مِنْ تِلْقَاءِ رَجُلَيْهِ
 ٢٤١١- إِنَّ لِكُلِّ دِينٍ خُلُقًا وَإِنَّ خُلُقَ الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ
 ٢٤١٢- إِنَّ لِكُلِّ سَاعٍ غَايَةٌ وَغَايَةُ ابْنِ آدَمَ الْمَوْتُ فَعَلَيْكُمْ
 ٢٤١٣- إِنَّ لِكُلِّ شَجَرَةٍ ثَمَرَةٌ وَثَمَرَةُ الْقَلْبِ الْوَلَدُ
 ٢٤١٤- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ أَنْفَةٌ وَإِنَّ أَنْفَةَ الصَّلَاةِ التَّكْبِيرُ الْأَوَّلِي
 ٢٤١٥- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ بَابًا وَبَابَ الْعِبَادَةِ الصَّيَامُ
 ٢٤١٦- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قُوَّةٌ إِلَّا صَاحِبَ سُوءِ الْخُلُقِ فَإِنَّهُ لَا
 ٢٤١٧- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ حَقِيقَةٌ وَمَا بَلَغَ غُبْدَ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ
 ٢٤١٨- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ دِعَامَةٌ وَدِعَامَةُ هَذَا الدِّينِ الْبَقَّةُ وَالْفَقِيَّةُ
 ٢٤١٩- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سِقَالَةٌ وَإِنَّ سِقَالَةَ الْقُلُوبِ
 ٢٤٢٠- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سَنَاوًا وَإِنَّ سَنَاوَ الْقُرْآنِ
 ٢٤٢١- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شَرَفًا وَإِنَّ شَرَفَ
 ٢٤٢٢- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شِرْطٌ وَلِكُلِّ شِرْطٍ فَتْرَةٌ فَإِنْ
 ٢٤٢٣- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قَلْبًا وَقَلْبُ الْقُرْآنِ يَسُ
 ٢٤٢٤- إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قُمَامَةٌ وَقُمَامَةُ الْمَسْجِدِ لَا وَاللَّهِ وَبَلَى

٢٤٤٨- إِنَّ مَسْجِدَ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ وَالزُّمَرِ الْيَمَانِي
 ٢٤٤٩- إِنَّ مَصْرَ سَفْتَحَ عَلَيْكُمْ فَانْتَجِعُوا
 ٢٤٥٠- إِنَّ مَطْعَمَ ابْنِ آدَمَ قَدْ ضُرِبَ مَثَلًا لِلدُّنْيَا
 ٢٤٥١- إِنَّ مُعَاوَةَ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا أَنْ يَسْتَشْرَ عَلَيْهِ
 ٢٤٥٢- إِنَّ مَعَ كُلِّ جَرَسٍ شَيْطَانًا
 ٢٤٥٣- إِنَّ مُغَيَّرَ الْخُلُقِ كَمُغَيَّرِ الْخَلْقِ إِنَّكَ لَا
 ٢٤٥٤- إِنَّ مِفْتَاحَ الزُّكِّي مُتَوَجِّهَةٌ نَحْوَ الْعَرْشِ
 ٢٤٥٥- إِنَّ مَلَكًا مُوَكَّلًا بِالْقُرْآنِ فَمَنْ قَرَأَ مِنْهُ
 ٢٤٥٦- إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَيْسَخْرًا
 ٢٤٥٧- إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِخْرًا وَإِنَّ مِنَ الشُّعْرِ
 ٢٤٥٨- إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِخْرًا وَإِنَّ مِنَ الْعِلْمِ خَيْلًا
 ٢٤٥٩- إِنَّ مِنَ الْقَوَاضِعِ لِلَّهِ تَعَالَى الرِّضَا بِالذُّوْنِ
 ٢٤٦٠- إِنَّ مِنَ الْجَفَاءِ أَنْ يَكْثُرَ الرَّجُلُ مَسْجَحًا
 ٢٤٦١- إِنَّ مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوبًا لَا يَكْفُرُهَا الصَّلَاةُ
 ٢٤٦٢- إِنَّ مِنَ الشَّرَفِ أَنْ تَأْكُلَ كُلُّ مَا
 ٢٤٦٣- إِنَّ مِنَ السُّخَّةِ أَنْ يَخْرُجَ الرَّجُلُ مَعَ صَافِيهِ
 ٢٤٦٤- إِنَّ مِنَ الْفِطْرَةِ الْمُضْمَضَةِ وَالْإِسْتِنْشَاقِ
 ٢٤٦٥- إِنَّ مِنَ النَّاسِ نَاسًا مِفْتَاحَ الْخَيْرِ مَعَالِيْقُ
 ٢٤٦٦- إِنَّ مِنَ النَّاسِ مِفْتَاحَ الذِّكْرِ لِلَّهِ إِذَا رُؤُوا
 ٢٤٦٧- إِنَّ مِنَ النِّسَاءِ عِيَا وَعَوْرَةٌ فَكُفُّوا عَنْهُنَّ
 ٢٤٦٨- إِنَّ مِنَ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنُكُمْ اخْلَاقًا
 ٢٤٦٩- إِنَّ مِنَ إِجْلَالِ اللَّهِ إِتْرَامَ ذِي الشَّيْبَةِ
 ٢٤٧٠- إِنَّ مِنَ إِجْلَالِي تَوْفِيرَ الشَّيْخِ مِنْ أُمَّي.

٢٤٧١- إِنَّ مِنْ اخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ قُوَّةٌ فِي دِينِ
 ٢٤٧٢- إِنَّ مِنْ أَرْبَى الرِّبَا الْإِسْطِطَالَةُ فِي عَرْضِ
 ٢٤٧٣- إِنَّ مِنْ أَسْرَقِ السُّرَاقِ مَنْ يَسْرِقُ لِسَانَ
 ٢٤٧٤- إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ
 ٢٤٧٥- إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُلْتَمَسَ الْعِلْمُ
 ٢٤٧٦- إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَتَدَافَعَ أَهْلُ
 ٢٤٧٧- إِنَّ مِنْ أَكْظَمِ الْأَمَانَةِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ
 ٢٤٧٨- إِنَّ مِنْ أَكْظَمِ الْفِرَى أَنْ يَدْعِيَ الرَّجُلُ
 ٢٤٧٩- إِنَّ مِنْ أَفْرَى الْفِرَى أَنْ يَرَى الرَّجُلُ عَيْنَهُ
 ٢٤٨٠- إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهِ
 ٢٤٨١- إِنَّ مِنْ أَفْرَابِ السَّاعَةِ أَنْ يُصَلِّيَ
 ٢٤٨٢- إِنَّ مِنْ أَكْثَرِ الْكِبَائِرِ الشُّرْكُ بِاللَّهِ وَعَقُوقُ
 ٢٤٨٣- إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا أَحْسَنَهُمْ
 ٢٤٨٤- إِنَّ مِنْ أَقْبَى مَن يَأْتِي السُّوقَ فَيَتَبَاعُ
 ٢٤٨٥- إِنَّ مِنْ أَقْبَى قَوْمًا يَغْطُونَ مِثْلَ أَجُورِ
 ٢٤٨٦- إِنَّ مِنْ تَمَامِ إِيْمَانِ الْعَبْدِ أَنْ يَسْتَنْبِي فِي
 ٢٤٨٧- إِنَّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ إِقَامَةُ الصَّفِّ
 ٢٤٨٨- إِنَّ مِنْ تَمَامِ الْحَجِّ أَنْ تُحْرِمَ مِنْ ذُوْنَرَةٍ
 ٢٤٨٩- إِنَّ مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يَعْلَمَهُ
 ٢٤٩٠- إِنَّ مِنْ مَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يَطُولَ عُمرُهُ
 ٢٤٩١- إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنْزِلَةُ يَوْمَ
 ٢٤٩٢- إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ مَنْزِلَةُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ
 ٢٤٩٣- إِنَّ مِنْ ضَعْفِ الْيَقِينِ أَنْ تُرْضِيَ النَّاسَ

- ٢٥١٧- إِنَّ هَذِهِ النَّارُ إِنَّمَا هِيَ عَذَابٌ لَكُمْ فِإِذَا
 ٢٥١٨- إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبُ أَوْعِيَةٌ فَخَيَّرْهَا أَوْعَاها
 ٢٥١٩- إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَوْمٌ عِيدٌ وَذِكْرٌ فَلَا
 ٢٥٢٠- إِنَّ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ يَوْمٌ الدَّمُ فِيهِ سَاعَةٌ لَا
 ٢٥٢١- إِنَّا أَهْلُ أُمِّيَّةٍ لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسِبُ
 ٢٥٢٢- إِنَّا لَنْ نَسْتَعْمِلَ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ ارَادَهُ.
 ٢٥٢٣- إِنَّا لَا نَقْبَلُ شَيْئاً مِنَ الْمُشْرِكِينَ
 ٢٥٢٤- إِنَّا لَا نَسْتَعِينُ بِمُشْرِكٍ
 ٢٥٢٥- إِنَّا لَا نَسْتَعِينُ بِالْمُشْرِكِينَ عَلَى
 ٢٥٢٦- إِنَّا مَعَشَرُ الْأَنْبِيَاءِ تَامٌ أَعْيُنًا وَلَا تَامٌ
 ٢٥٢٧- إِنَّا مَعَشَرُ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نَعْمَلَ
 ٢٥٢٨- إِنَّا مَعَشَرُ الْأَنْبِيَاءِ يَضَاعِفُ عَلَيْنَا الْبَلَاءُ.
 ٢٥٢٩- إِنَّا آلُ مُحَمَّدٍ لَا تَجَلْ لَنَا الصَّدَقَةُ
 ٢٥٣٠- إِنَّا نُهِنُ أَنْ تَرَى غَوْرَاتِنَا
 ٢٥٣١- إِنَّكَ أَمْرٌ قَدْ حَسَنَ اللَّهُ تَعَالَى خَلْقَكَ
 ٢٥٣٢- إِنَّكَ كَالَّذِي قَالَ الْأَوَّلُ اللَّهُمَّ انبِئِي
 ٢٥٣٣- إِنَّكُمْ تُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ
 ٢٥٣٤- إِنَّكُمْ تُبْمَوْنَ سَبْعِينَ أُمَّةً أَنْتُمْ خَيْرُهَا
 ٢٥٣٥- إِنَّكُمْ سَتَبْتَلُونَ فِي أَهْلِ بَيْتِي مِنْ بَعْدِي.
 ٢٥٣٦- إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَهُ وَأَمْرَهُ
 ٢٥٣٧- إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا الْقَمَرَ
 ٢٥٣٨- إِنَّكُمْ سَتَخْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ وَإِنَّهَا
 ٢٥٣٩- إِنَّكُمْ قَادِمُونَ عَلَى إِخْوَانِكُمْ فَاصْلَحُوا
- ٢٤٩٤- إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ
 ٢٤٩٥- إِنَّ مِنْ فِيهِ الرَّجُلِ تَعَجَّلَ فِطْرُهُ وَتَأَخَّرَ
 ٢٤٩٦- إِنَّ مِنْ أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ
 ٢٤٩٧- إِنَّ مِنْ يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ
 ٢٤٩٨- إِنَّ مِنْ تَعَادِنِ التَّقْوَى تَعَلُّمَكَ إِلَى مَا قَدْ
 ٢٤٩٩- إِنَّ مِنْ مَوْجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ بَذْلُ السَّلَامِ
 ٢٥٠٠- إِنَّ مِنْ مَوْجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ إِذْخَالُكَ
 ٢٥٠١- إِنَّ مِنْ نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَى عَبْدِهِ أَنْ يَشْبِهَهُ
 ٢٥٠٢- إِنَّ مِنْ هَوَانِ الدُّنْيَا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَخْتِ
 ٢٥٠٣- إِنَّ مِنْ يُعْنِي الْمَرْأَةَ تَيْسِيرَ خِطْبَتِهَا
 ٢٥٠٤- إِنَّ مُوسَى آخَرَ نَفْسُهُ ثَمَانِ سَبْعِينَ أَوْ
 ٢٥٠٥- إِنَّ مَلَائِكَةَ النَّهَارِ أَرَأْفُ مِنْ مَلَائِكَةِ
 ٢٥٠٦- إِنَّ نَارَكُمْ هَذِهِ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءاً مِنْ
 ٢٥٠٧- إِنَّ نَفْثَةَ الرَّجُلِ بَيْضَاءٌ غَلِيظَةٌ فَبَيْنَهَا
 ٢٥٠٨- إِنَّ هَذَا الدِّينَ مَتِينٌ فَأَوْعِلُوا فِيهِ بِرَفْقٍ.
 ٢٥٠٩- إِنَّ هَذَا الدِّينَ مَتِينٌ فَأَوْعِلْ فِيهِ بِرَفْقٍ فَإِنَّ
 ٢٥١٠- إِنَّ هَذَا الدِّينَارَ وَالْدِرْهَمَ أَهْلَكَ مَنْ
 ٢٥١١- إِنَّ هَذَا الْعِلْمَ دِينٌ فَانْظُرُوا عَمَلَكُمْ
 ٢٥١٢- إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ أَنْزَلَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ
 ٢٥١٣- إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ مَأْدَبَةٌ لِلَّهِ فَاقْبَلُوا مِنْ
 ٢٥١٤- إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَصِيرٌ خَلَوُ فَمَنْ أَخَذَهُ
 ٢٥١٥- إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَصِيرَةٌ خَلْوَةٌ فَمَنْ أَصَابَهُ
 ٢٥١٦- إِنَّ هَذِهِ الْأَخْلَاقُ مِنَ اللَّهِ فَمَنْ ارَادَ اللَّهُ

- ٢٥٦٣- إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأَيْمَةَ الْمُضِلِّينَ
- ٢٥٤٠- إِنَّكُمْ مُصِيبُخُونَ عَذَابُكُمْ وَالْفِطْرُ أَقْوَى
- ٢٥٦٤- إِنَّمَا اسْتَخْرَاحَ مَنْ غَفَرَ لَهُ
- ٢٥٤١- إِنَّكُمْ لَنْ تَذْكُرُوا هَذَا الْأَمْرَ بِالْمُعَالَبَةِ.
- ٢٥٦٥- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أُنْسَى كَمَا تَنْسَوْنَ فَإِذَا نَسِيَ أَحَدُكُمْ
- ٢٥٤٢- إِنَّكُمْ فِي زَمَانٍ مَنْ تَرَكَ مِنْكُمْ عَشْرَ مَا
- ٢٥٦٦- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنَّكُمْ تَخْضَعُونَ إِلَيَّ فَلَمَّا بَقِضْكُمْ أَنْ
- ٢٥٤٣- إِنَّكُمْ لَا تَرْجِعُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِشَيْءٍ
- ٢٥٦٧- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ قَدْ مَعَ الْغَيْنِ وَيَخْشَعُ
- ٢٥٤٤- ٢٥٤٤ إِنَّكُمْ الْيَوْمَ عَلَى دِينٍ وَإِنِّي مُكَاثِّرٌ بِكُمْ
- ٢٥٦٨- إِنَّمَا أَجْلُكُمْ فِيمَا خَلَا مِنَ الْأَمْرِ كَمَا بَيْنَ صَلَاةٍ
- ٢٥٤٥- إِنَّكُمْ لَا تَسْفُونَ النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ
- ٢٥٦٩- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنِّي اسْتَرْطُتُ عَلَى رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ إِنِّي
- ٢٥٤٦- إِنَّكُمْ لَنْ تَرَوْا رُؤُوسَكُمْ عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى
- ٢٥٧٠- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ دِينِكُمْ فَخَلُّوا بِهِ
- ٢٥٤٧- إِنَّمَا الْأَسْوَدُ لَبِطُهُ وَفِرْجُهُ
- ٢٥٧١- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَإِنَّ الظَّنَّ يُخْطِئُ وَيُصِيبُ وَلَكِنْ
- ٢٥٤٨- إِنَّمَا الْأَعْمَالُ كَالْوِعَاءِ إِذَا طَابَ أَسْفَلُهُ طَابَ أَغْلَاهُ
- ٢٥٧٢- إِنَّمَا أَهْلُكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ
- ٢٥٤٩- إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتَلُ بِهِ.
- ٢٥٧٣- إِنَّمَا بُعِثْتُ فَاحِشًا وَخَاتِمًا وَأُغْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ
- ٢٥٥٠- إِنَّمَا الْأَمَلُ رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ لِأُمَّتِي لَوْلَا الْأَمَلُ مَا
- ٢٥٧٤- إِنَّمَا الدِّينُ النَّصْحُ
- ٢٥٥١- إِنَّمَا التَّبِيعُ عَنْ تَرَاوٍ
- ٢٥٧٥- إِنَّمَا الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ
- ٢٥٥٢- إِنَّمَا الْخَلِيفُ حِنْثٌ أَوْ نَذَمٌ
- ٢٥٧٦- إِنَّمَا يَتَجَالَسُ الْمُتَجَالِسَانُ بِأَمَانَةٍ اللَّهُ تَعَالَى فَلَا يَحِلُّ
- ٢٥٥٣- إِنَّمَا الرِّبَا فِي النَّسِيفَةِ
- ٢٥٧٧- إِنَّمَا الْعِلْمُ بِالْعَقْلِ وَإِنَّمَا الْجِلْمُ بِالْعَقْلِ وَمَنْ يَتَحَرَّ
- ٢٥٥٤- إِنَّمَا الشُّؤْمُ فِي ثَلَاثَةٍ فِي الْفَرَسِ وَالْمَرْأَةِ وَالذَّارِ
- ٢٥٧٨- إِنَّمَا الْخَاتَمُ لِهَذِهِ وَهَذِهِ يَغْنِي الْغِنَصَرُ وَالْبُنْصَرُ
- ٢٥٥٥- إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ
- ٢٥٧٩- إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَمَا زُحِكُمْ
- ٢٥٥٦- إِنَّمَا الْغُشُورُ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى
- ٢٥٨٠- إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْوَالِدِ أَعْلَمُكُمْ فَإِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ
- ٢٥٥٧- إِنَّمَا الْمَاءُ مِنَ الْمَاءِ
- ٢٥٨١- إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ أَكُلُ كَمَا يَأْكُلُ الْعَبْدُ وَاشْرَبُ كَمَا يَشْرَبُ
- ٢٥٥٨- إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْهَى خَبِيثَهَا وَتَنْصَحُ
- ٢٥٨٢- إِنَّمَا أَنَا مُبْلَغٌ وَاللَّهُ يَهْدِي وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَاللَّهُ يُعْطِي
- ٢٥٥٩- إِنَّمَا النَّاسُ كَابِلُ مَائَةٍ لَا تَكَادُ تَجِدُ فِيهَا
- ٢٥٨٣- إِنَّمَا أَنَا رَحْمَةٌ مُهْدَاةٌ
- ٢٥٦٠- إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ
- ٢٥٨٤- إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ
- ٢٥٦١- إِنَّمَا الْوِثْرُ بِاللَّيْلِ.
- ٢٥٨٥- إِنَّمَا بُعِثْتُ رَحْمَةً وَلَمْ أُبْعَثْ عَذَابًا
- ٢٥٦٢- إِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَغْتَنَى

- ٢٦١٠- إِنْما يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ يَرْجُوهَا وَإِنْما يُجَنَّبُ النَّارَ مَنْ
٢٦١١- إِنْما يَخْرُجُ الدَّجَالُ مِنْ غَضَبِهِ يَفْضَحُهَا
٢٦١٢- إِنْما يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرَّحَمَاءَ
٢٦١٣- إِنْما يَعْرِفُ الْفَضْلُ لِأَهْلِ الْفَضْلِ أَهْلُ الْفَضْلِ
٢٦١٤- إِنْما يُغْسَلُ مِنْ بَوْلِ الْأُنْثَى وَيُنْضَحُ مِنْ بَوْلِ الذَّكَرِ
٢٦١٥- إِنْما يُقِيمُ مَنْ أَدَّى.
٢٦١٦- إِنْما يَكْفِي أَخْذَكُمْ مَا كَانَ فِي الدُّنْيَا مِنْ زَادِ الرَّاكِبِ
٢٦١٧- إِنْما يَكْفِيكَ مِنْ جَمْعِ الْمَالِ خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ فِي سَبِيلِ
٢٦١٨- إِنْما يَلْبَسُ الْخَيْرُ فِي الدُّنْيَا مَنْ لَا خَلَاقَ لَهُ فِي
٢٦١٩- إِنْما يَلْبَسُ عَلَيْنَا صَلَاحًا قَوْمٌ يَخْضَعُونَ الصَّلَاةَ بِغَيْرِ
٢٦٢٠- إِنْما يُنْصَرُّ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِضَعِيفِهَا بِدَعْوَتِهِمْ وَصَلَاتِهِمْ
٢٦٢١- إِنَّهُ لَيَمَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةً
٢٦٢٢- إِنَّهُ مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى يَغْضَبْ عَلَيْهِ
٢٦٢٣- إِنِّي أَوْعَكَتُكُمْ بِوَعْدِكَ رَجُلَانِ مِنْكُمْ
٢٦٢٤- إِنِّي لَأَنْظُرُ إِلَى شَيَاطِينِ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ قَدْ فُرُّوا مِنْ
٢٦٢٥- إِنِّي فِيمَا لَمْ يَوْحَ إِلَيَّ كَأَخْذِكُمْ
٢٦٢٦- إِنِّي لَمْ أَبْعَثْ لَعْنًا
٢٦٢٧- إِنِّي لَمْ أَبْعَثْ لَعْنًا وَإِنَّمَا أَبْعَثُ رَحْمَةً
٢٦٢٨- إِنِّي لَأَمْرُحُ وَلَا أَقُولُ إِلَّا حَقًّا
٢٦٢٩- إِنِّي وَإِنْ دَاغَبْتَكُمْ فَلَا أَقُولُ إِلَّا حَقًّا
٢٦٣٠- إِنِّي لَا أُعْطِي رَجُلًا وَأَدْعُ مَنْ هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُمْ لَا
٢٦٣١- إِنِّي تَارَكْتُ فِيكُمْ خَلِيفَتَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ خَلِيلَ مَمْدُودَ مَا
٢٦٣٢- إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ لَا تَفْجُرَ أُمَّتِي عِنْدَ رَبِّهَا أَنْ يُؤَخَّرَهُمْ
٢٦٣٣- إِنِّي نَهَيْتُ عَنْ قَتْلِ الْمُصَلِّينَ
- ٢٥٨٦- إِنْما يُعِشُّمْ مُسِيرِينَ وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعْسِرِينَ.
٢٥٨٧- إِنْما يَحْتَبِي اللَّهُ مُبْلَغًا وَلَمْ يَتَعَنِّي مُتَعَتًّا
٢٥٨٨- إِنْما جَزَاءُ السَّلَفِ الْخَفْدُ لِلَّهِ وَالْوَفَاءُ
٢٥٨٩- إِنْما جَعَلَ الطَّوْفُ بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ رَمِي
٢٥٩٠- إِنْما جَعَلَ الْاسْتِثْنَاءُ مِنْ أَجْلِ الْبَصَرِ
٢٥٩١- إِنْما خَرَّ جَهَنَّمَ عَلَى أُمِّي كَحَرِّ الْحَمَامِ
٢٥٩٢- إِنْما سَمَاهُمْ اللَّهُ تَعَالَى الْأَبْرَارَ لِأَنَّهُمْ تَرَوُا الْآبَاءَ
٢٥٩٣- إِنْما سُمِّيَ الْبَيْتُ الْحَقِيقُ لِأَنَّ اللَّهَ احْتَقَهُ مِنَ الْجِبَابِرَةِ
٢٥٩٤- إِنْما سُمِّيَ الْخَضِيرُ خَضِرًا لِأَنَّهُ جَلَسَ عَلَى فَرْوَةٍ
٢٥٩٥- إِنْما سُمِّيَ الْقَلْبُ مِنْ ثَقَلِهِ إِنْما مَثَلُ الْقَلْبِ مَثَلُ
٢٥٩٦- إِنْما سُمِّيَ رَمَضَانُ لِأَنَّهُ يَزْمِضُ الذُّنُوبَ
٢٥٩٧- إِنْما سُمِّيَ شَبَابٌ لِأَنَّهُ يَشْتَعِبُ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ لِلصَّائِمِ
٢٥٩٨- إِنْما سُمِّيَتِ الْجُمُعَةُ لِأَنَّ آدَمَ جُمِعَ فِيهَا خَلْقُهُ
٢٥٩٩- إِنْما مَثَلُ الْمُؤْمِنِ حِينَ يُصِيبُهُ الْوَعَكُ أَوْ الْخُمَى كَمَثَلِ
٢٦٠٠- إِنْما مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْإِبِلِ الْمُتَعَفِّلَةِ
٢٦٠١- إِنْما مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَجَلِيسِ السُّوءِ كَحَابِلِ
٢٦٠٢- إِنْما مَثَلُ صَوْمِ الطَّوْعِ مَثَلُ الرَّجُلِ يَخْرُجُ مِنْ مَالِهِ
٢٦٠٣- إِنْما مَثَلُ الَّذِي يُصَلِّي وَرَأْسُهُ مَقْقُوصٌ مَثَلُ الَّذِي
٢٦٠٤- إِنْما هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِاخْتِلَافِهِمْ فِي الْكِتَابِ
٢٦٠٥- إِنْما هُمَا قَبْضَتَانِ قَبْضَةٌ فِي النَّارِ وَقَبْضَةٌ فِي الْجَنَّةِ
٢٦٠٦- إِنْما هُمَا اثْنَتَانِ الْكَلَامُ وَالْهَذْيُ فَاحْسَنُ الْكَلَامِ كَلَامُ
٢٦٠٧- إِنْما يُبْعَثُ النَّاسُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.
٢٦٠٨- إِنْما يُبْعَثُ الْمُفْتَنُونَ عَلَى النِّيَّاتِ.
٢٦٠٩- إِنْما يُسَلِّطُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى ابْنِ آدَمَ مِنْ خَافَةِ ابْنِ آدَمَ

- ٢٦٥٨- إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ فَاطْمَعِ
٢٦٥٩- إِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تُكْثِرُوا مِنَ الْاسْتِغْفَارِ
٢٦٦٠- إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ أَنْتَ الْمَقْتُولُ وَلَا
٢٦٦١- إِنْ تَصَدَّقِ اللَّهَ يَصْدَقْكَ.
٢٦٦٢- إِنْ تَغْفِرِ اللَّهُمَّ تَغْفِرْ جَمًّا وَأَيَّ عَبْدٍ لَكَ
٢٦٦٣- إِنْ سَرَّكُمْ أَنْ تَقْبَلَ صَلَاتُكُمْ فَلْيُؤْمِكُمْ
٢٦٦٤- إِنْ سَرَّكُمْ أَنْ تَقْبَلَ صَلَاتُكُمْ فَلْيُؤْمِكُمْ
٢٦٦٥- إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ مَا أَوَّلُ مَا يَقُولُ اللَّهُ
٢٦٦٦- إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ عَنِ الْإِمَارَةِ وَمَا هِيَ
٢٦٦٧- إِنْ قَضَى اللَّهُ تَعَالَى شَيْئًا لَيَكُونَنَّ وَإِنْ
٢٦٦٨- إِنْ قَامَتِ السَّاعَةُ وَفِي يَدِ أَحَدِكُمْ فَسِيلَةٌ
٢٦٦٩- إِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى وَلَدِهِ صِغَارًا
٢٦٧٠- إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْ أَدْوَابِكُمْ خَيْرٌ فَبِي
٢٦٧١- إِنْ كَانَ شَيْءٌ مِنَ الدَّاءِ يَغْدِي فَهُوَ هَذَا
٢٦٧٢- إِنْ كَانَ الشُّؤْمُ فِي شَيْءٍ فَبِي الدَّارِ
٢٦٧٣- إِنْ كُنْتَ عَبْدًا لِلَّهِ فَارْفَعْ إِزَارَكَ
٢٦٧٤- إِنْ كُنْتَ تُحِبُّنِي فَأَعِدْ لِلْفَقْرِ تَخَفًا فَإِنَّ
٢٦٧٥- إِنْ كُنْتَ صَائِمًا بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ
٢٦٧٦- إِنْ كُنْتَ صَائِمًا فَعَلَيْكَ بِالْفَرِّ الْبَيْضِ
٢٦٧٧- إِنْ كُنْتَ لَا بُدَّ سَائِلًا فَاسْأَلِ الصَّالِحِينَ.
٢٦٧٨- إِنْ كُنْتَ الْمُنْتَبِ بِذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرِي اللَّهَ
٢٦٧٩- إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ جَلِيَّةَ الْجَنَّةِ وَخَرِيضَهَا فَلَا
٢٦٨٠- إِنْ لَقِيتُمْ عَشْرًا فَاقْتُلُوهُ
- ٢٦٣٤- إِنْ نَهَيْتَ عَنْ زَيْنِ الْمُشْرِكِينَ
٢٦٣٥- إِنْ لَا أَقْبَلَ هَدِيَّةَ مُشْرِكٍ
٢٦٣٦- إِنْ لَا أَصَافِحُ النِّسَاءَ
٢٦٣٧- إِنْ لَمْ أَوْمَرْ أَنْ أَنْقُبَ عَلَى قُلُوبِ النَّاسِ وَلَا أَشُقْ
٢٦٣٨- إِنْ خَرُمْتُ مَا بَيْنَ لَابِي الْمَلِيَّةِ كَمَا خَرُمَ إِبْرَاهِيمُ
٢٦٣٩- إِنْ لَأَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَأَكْفُرَ مِمَّا عَلَى
٢٦٤٠- إِنْ لَأَدْخُلَ فِي الصَّلَاةِ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ
٢٦٤١- إِنْ سَأَلْتُ رَبِّي أَوْلَادَ الْمُشْرِكِينَ
٢٦٤٢- إِنْ لَا أَشْهَدُ عَلَى جَنْوٍ
٢٦٤٣- إِنْ عَدَلْتُ لَا أَشْهَدُ إِلَّا عَلَى عَدْلٍ
٢٦٤٤- إِنْ لَا أَحْبِسُ بِالْعَهْدِ وَلَا أَحْبِسُ الْبُرْءَ
٢٦٤٥- إِنْ زَانَتْ الْمَلَائِكَةُ تُفَسِّلُ عُنُقَ ظَلَمَةٍ بَنٍ
٢٦٤٦- إِنْ أَخَذْتُكُمْ الْعَدِيَّةَ فَلْيُخَدِّثْ
٢٦٤٧- إِنْ أَشْهَدُ عَدَدَ تُرَابِ الدُّنْيَا أَنْ مُسْلِمَةً
٢٦٤٨- إِنْ لَا تُبْقِضُ الْمَرْءَ تَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهَا تَحْرُ
٢٦٤٩- إِنْ لَمْ أَبْعَثْ بِقَطِيعَةٍ رَجِمَ
٢٦٥٠- إِنْ أَخْرَجْتُ عَلَيْكُمْ حَقَّ الضُّعِيفَيْنِ الْيَتِيمِ
٢٦٥١- إِنْ زَانَتْ الْبَارِحَةُ عَجَبًا زَانَتْ رَجُلًا مِنْ
٢٦٥٢- إِنْ أَتَيْتُ وَتَبَرَأْتُ فَقَدْ اتَّخَذَهُ أَبِي إِبْرَاهِيمُ
٢٦٥٣- إِنْ اتَّخَذْتُ شَعْرًا فَأَحْرَمْتُهُ.
٢٦٥٤- إِنْ أَدْخَلْتُ الْجَنَّةَ أَيْتَ يَقْرَبُ مِنْ
٢٦٥٥- إِنْ أَرَدْتَ اللِّحَاقَ بِي فَلْيَكْفِكَ مِنْ
٢٦٥٦- إِنْ أَحْبَبْتُمْ أَنْ يُجِيبَكُمُ اللَّهُ تَعَالَى وَرَسُولُهُ

- ٢٧٠٤- أنا دارُ الحِكْمَةِ وَعَلَيَّ بِأَيُّهَا.
- ٢٧٠٥- أنا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلَيَّ بِأَيُّهَا فَمَنْ أَرَادَ
- ٢٧٠٦- أنا أَوَّلِي النَّاسِ بِمِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي
- ٢٧٠٧- أنا أَوَّلِي بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ فَمَنْ
- ٢٧٠٨- أنا الشَّاهِدُ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَغْتَرَّ عَاقِلٌ
- ٢٧٠٩- أنا بَرِيءٌ مِمَّنْ خَلَقَ وَسَلَقَ وَغَرَقَ
- ٢٧١٠- أنا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا
- ٢٧١١- أَنْتَ أَحَقُّ بِصَدْرِي دَائِلَكَ مِنِّي إِلَّا أَنْ
- ٢٧١٢- أَنْتَ وَمَالُكَ لِأَبِيكَ
- ٢٧١٣- أَنْتُمْ الْغُرُّ الْمُخْجَلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ
- ٢٧١٤- أَنْتُمْ أَغْلَمُ بِأَمْرِ دُنْيَاكُمْ
- ٢٧١٥- أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَالْمَلَايِكَةُ
- ٢٧١٦- أَنْتَبِطُوا فِي الثَّقَفَةِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ
- ٢٧١٧- أَنْتَظَرُ الْفَرَجَ عِبَادَةً.
- ٢٧١٨- أَنْتَظَرُ الْفَرَجَ بِالصَّبْرِ عِبَادَةً
- ٢٧١٩- أَنْتَظَرُ الْفَرَجَ مِنَ اللَّهِ عِبَادَةً وَمَنْ رَضِيَ
- ٢٧٢٠- أَنْتَجِلُوا وَتَخَفَّقُوا وَخَالِفُوا أَهْلَ الْكِتَابِ.
- ٢٧٢١- أَنْتَهَى الْإِيمَانُ إِلَى الْوَزْعِ مَنْ قَنَعَ بِمَا
- ٢٧٢٢- أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ أَمَانَيْنِ لِأُمَّتِي وَمَا كَانَ
- ٢٧٢٣- أَنْزَلَ اللَّهُ جِبْرِيلَ فِي أَحْسَنِ مَا كَانَ
- ٢٧٢٤- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ.
- ٢٧٢٦- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ فَمَنْ قَرَأَ
- ٢٧٢٧- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ لِكُلِّ
- ٢٦٨١- إِنْ تَسَانَى الشَّيْطَانُ شَيْئًا مِنْ صَلَاحِي
- ٢٦٨٢- أَنَا مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
- ٢٦٨٣- أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ.
- ٢٦٨٤- أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
- ٢٦٨٥- أَنَا ابْنُ الْعَوَاتِكِ مِنْ سُلَيْمٍ
- ٢٦٨٦- أَنَا النَّبِيُّ الْأُمِّيُّ الصَّادِقُ الرَّكِيُّ الْوَلِيُّ
- ٢٦٨٧- أَنَا أَبُو الْقَاسِمِ اللَّهُ يُعْطِي وَأَنَا أَقْسِمُ.
- ٢٦٨٨- أَنَا أَكْثَرُ الْأَنْبِيَاءِ تَبَعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَنَا
- ٢٦٨٩- أَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بُعِثُوا وَأَنَا
- ٢٦٩٠- أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُ فَأَكْسَى
- ٢٦٩١- أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُ ثُمَّ أَبُو
- ٢٦٩٢- أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَوَّلُ مَنْ
- ٢٦٩٣- أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا فَخْرَ
- ٢٦٩٤- أَنَا قَائِدُ الْمُزَسِّلِينَ وَلَا فَخْرَ وَأَنَا خَاتَمُ
- ٢٦٩٥- أَنَا سَابِقُ الْقَرْبِ وَصُحْبَتِ سَابِقِ الرُّومِ
- ٢٦٩٦- أَنَا أَغْرَيْكُمْ أَنَا مِنْ قُرَيْشٍ وَلِسَانِي لِسَانُ
- ٢٦٩٧- أَنَا رَسُولُ مَنْ أَذَرْتُ حَيًّا وَمَنْ يُولَدُ مِنْ
- ٢٦٩٨- أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ بَابَ الْجَنَّةِ فَلَمْ تَسْمَعْ
- ٢٦٩٩- أَنَا فِتْنَةُ الْمُسْلِمِينَ
- ٢٧٠٠- أَنَا قَرَطُكُمْ عَلَى الْخَوْضِ
- ٢٧٠١- أَنَا مُحَمَّدٌ وَاحِمٌ وَالْمُقَفَّى وَالْحَاشِرُ
- ٢٧٠٢- أَنَا مُحَمَّدٌ وَاحِمٌ أَنَا رَسُولُ الرَّحْمَةِ أَنَا
- ٢٧٠٣- أَنَا دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ وَكَانَ آخِرَ مَنْ بَشَّرَ بِهِ

- ٢٧٥١- أنهى عن كلِّ مُسَكِّرٍ اسْتَكْرَ عن الصَّلَاةِ.
- ٢٧٥٢- أنهى عن الكَمَى وأكروه الخبيم
- ٢٧٥٣- أنهاكم عن قليلٍ ما اسْتَكْرَ كَثِيرُهُ
- ٢٧٥٤- أنهاكم عن صِيَامٍ يَوْمَيْنِ الْفَطْرِ
- ٢٧٥٥- أنهاكم عن الزُّورِ.
- ٢٧٥٦- أَنْهَرِ الدَّمَ بِمَا شِئْتَ وَادْكِرِ اسْمَ اللَّهِ
- ٢٧٥٧- انْهَشُوا اللَّحْمَ نَهْشًا فَإِنَّهُ اشْهَى وَاهْتَا
- ٢٧٥٨- انْهَكُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّعَى.
- ٢٧٥٩- اهْتَلُوا الْعَفْوَ عَنْ عَقَرَاتِ ذَوِي
- ٢٧٦٠- اهْتَزَّ عَرْشُ الرَّحْمَنِ لِمَوْتِ سَعْدِ بْنِ
- ٢٧٦١- أَهْلُ الْبِدْعِ شَرُّ الْخَلْقِ وَالْخَلِيقَةِ
- ٢٧٦٢- أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةٌ صَفٌّ لِمَانُونَ
- ٢٧٦٣- أَهْلُ الْجَنَّةِ جُزْءٌ مُزْدَكُّخَلٌ لَا يَفْنَى
- ٢٧٦٤- أَهْلُ الْجَنَّةِ مَنْ مَلَأَ اللَّهُ تَعَالَى أَذُنَيْهِ مِنْ
- ٢٧٦٥- أَهْلُ الْجَنَّةِ وَاعْوَاهُتُمْ فِي النَّارِ
- ٢٧٦٦- أَهْلُ الشَّامِ سَوَطُ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِ
- ٢٧٦٧- أَهْلُ الْقُرْآنِ عُرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ
- ٢٧٦٨- أَهْلُ الْقُرْآنِ أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ
- ٢٧٦٩- أَهْلُ النَّارِ كُلُّ جَعْفَرِيٍّ جَوَاطِئُ مُسْتَكْبِرٍ
- ٢٧٧٠- أَهْلُ الْيَمَنِ أَرْقُ قُلُوبًا وَالَّتِينَ أَفْتَدَتْ
- ٢٧٧١- أَهْلُ شُقْلٍ اللَّهِ تَعَالَى فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ
- ٢٧٧٢- أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ
- ٢٧٧٣- أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا أَبُو طَالِبٍ وَهُوَ
- ٢٧٢٨- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَحْزَفٍ.
- ٢٧٢٩- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَحْزَفٍ فَلَا
- ٢٧٣٠- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى عَشْرَةِ أَحْزَفٍ بِشِيرٍ
- ٢٧٣١- أَنْزَلَ الْقُرْآنَ بِالثَّقَفِجِيمِ
- ٢٧٣٢- أَنْزَلَ عَلَيَّ آيَاتٍ لَمْ يُرْ يَطْلُهُنَّ قَطُّ قُلْ
- ٢٧٣٣- أَنْزَلَ عَلَيَّ عَشْرَ آيَاتٍ مَنْ أَقَامَهُنَّ دَخَلَ
- ٢٧٣٤- أَنْزَلْتُ صُحُفَ إِبْرَاهِيمَ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ
- ٢٧٣٥- أَنْزَلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ
- ٢٧٣٦- أَنْزَلَ النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ
- ٢٧٣٧- أَنْشُدَ اللَّهُ رِجَالَ أَهْلِي لَا يَدْخُلُونَ
- ٢٧٣٨- أَنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا قَبْلَ كَيْفٍ
- ٢٧٣٩- أَنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا إِنْ يَكُ
- ٢٧٤٠- أَنْظِرْ فَإِنَّكَ لَنْتَ بِخَيْرٍ مِنْ أَحْمَرَ وَلَا
- ٢٧٤١- أَنْظِرُوا قُرَيْشًا فَيَخْلُوا مِنْ قَوْلِهِمْ وَذُرُوا
- ٢٧٤٢- أَنْظِرُوا إِلَى مَنْ هُوَ اسْتَقْلَ مِنْكُمْ وَلَا
- ٢٧٤٣- أَنْظِرْنَ مَنْ إِخْوَانُكُنَّ فَإِنَّمَا الرُّضَاعَةُ مِنْ
- ٢٧٤٤- أَنْظِرِي ابْنَ أُمِّ ابْنِ مِنْهُ فَإِنَّمَا هُوَ جَنْتُكَ
- ٢٧٤٥- أَنْعِمَ عَلَى نَفْسِكَ كَمَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْكَ.
- ٢٧٤٦- أَنْفِقْ يَا بِلَالُ وَلَا تَخْشَ مِنْ ذِي الْعَرْشِ
- ٢٧٤٧- أَنْفِقِي وَلَا تُخْصِي فَيُخْصِيَ اللَّهُ عَلَيْكَ
- ٢٧٤٨- انْكَبُوا فَإِنِّي مُكَاتِبٌ بِكُمْ
- ٢٧٤٩- انْكَبُوا الْأَيَاتِي عَلَى مَا تَرَاخَى بِهِ
- ٢٧٥٠- انْكَبُوا أَنْهَاتِ الْأَوْلَادِ فَإِنِّي أَبَاهِي بِهِمْ

- ٢٧٧٤- اهْوُنُ الرَّبَّ كَالَّذِي يَنْكُحُ أُمَّهُ وَإِنْ أَرْتَى
 ٢٧٧٥- أُوْزِرُوا قَبْلَ أَنْ تَصْبَحُوا
 ٢٧٧٦- أُوَيْتُ مَفَاتِيحَ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا الْخُمْسَ إِنَّ
 ٢٧٧٧- أُوَيْتَ مُوسَى الْأَنْوَاعَ وَأُوَيْتَ الْمَثَانِي.
 ٢٧٧٨- أُوْفُقْ غَرَى الْإِيمَانِ الْمَوَالَةَ فِي اللَّهِ
 ٢٧٧٩- أُوْجِبْ إِنْ خَتَمَ بِأَمِينٍ
 ٢٧٨٠- أُوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى نَبِيِّهِ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ أَنْ
 ٢٧٨١- أُوْحَى اللَّهُ إِلَى الْإِبْرَاهِيمَ يَا خَلِيلِي حَسَنَ
 ٢٧٨٢- أُوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ أَنْ قُلْ لِلظَّالِمَةِ لَا
 ٢٧٨٣- أُوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى دَاوُدَ مَا مِنْ عَبْدٍ
 ٢٧٨٤- أُوْسِعُوا مَسْجِدَكُمْ تَمَلُّوْهُ.
 ٢٧٨٥- أُوْضَكَ أَنْ تَسْجَلَ أُمِّي فُرُوجَ
 ٢٧٨٦- أُوْصَالِي اللَّهِ بِلَدِي الْقُرْبَى وَأَمْرِي أَنْ أَبْدَأَ
 ٢٧٨٧- أُوْصِي الْخَلِيفَةَ مِنْ بَعْدِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَأَوْصِيهِ
 ٢٧٨٨- أُوْصِيكَ أَنْ لَا تَكُونَ لَعَنًا
 ٢٧٨٩- أُوْصِيكَ أَنْ تَسْتَحْيِيَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى كَمَا تَسْتَحْيِي
 ٢٧٩٠- أُوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى وَالتَّكْوِيرِ عَلَى كُلِّ شَرْفٍ
 ٢٧٩١- أُوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى فَإِنَّهُ رَأْسُ كُلِّ شَيْءٍ
 ٢٧٩٢- أُوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى فِي سِرِّ أَمْرِكَ وَعَلَانِيَتِهِ
 ٢٧٩٣- أُوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى فَإِنَّهُ رَأْسُ الْأَمْرِ كُلِّهِ وَعَلَيْكَ
 ٢٧٩٤- أُوْصِيكَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ بِخَصَالِ الرَّجُلِ لَا تَدْعُهُنَّ أَبَدًا مَا
 ٢٧٩٥- أُوْصِيكُمْ بِأَصْحَابِي ثُمَّ الَّذِينَ
 ٢٧٩٦- أُوْصِيكُمْ بِالْحَارِ

- ٢٧٩٧- أُوْفُقِ الدُّعَاءِ أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ اللَّهُمَّ أَنْتَ
 ٢٧٩٨- أُوْفُوا بِحِلْفِ الْجَاهِلِيَّةِ فَإِنَّ الْإِسْلَامَ لَمْ
 ٢٧٩٩- أُوْقِدَ عَلَى النَّارِ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى اخْتَمَرَتْ
 ٢٨٠٠- أَوَّلِمَ وَلَوْ بِشَاةٍ
 ٢٨٠١- أَوَّلِيَاءُ اللَّهِ تَعَالَى الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللَّهُ
 ٢٨٠٢- أَوَّلُ آيَاتِ طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا
 ٢٨٠٣- أَوَّلُ الْأَرْضِ خَرَابًا يَسْرَاهَا ثُمَّ يُنْهَاهَا
 ٢٨٠٤- أَوَّلُ الْعِبَادَةِ الصَّمْتُ
 ٢٨٠٥- أَوَّلُ النَّاسِ فَنَاءً فُرْنِسٌ وَأَوَّلُ فُرْنِسٍ فَنَاءً
 ٢٨٠٦- أَوَّلُ النَّاسِ هَلَاكًا فُرْنِسٌ وَأَوَّلُ فُرْنِسٍ
 ٢٨٠٧- أَوَّلُ الْوَقْتِ رِضْوَانُ اللَّهِ وَآخِرُ الْوَقْتِ
 ٢٨٠٨- أَوَّلُ الْوَقْتِ رِضْوَانُ اللَّهِ وَوَسْطُ الْوَقْتِ
 ٢٨٠٩- أَوَّلُ بَقْعَةٍ وُضِعَتْ فِي الْأَرْضِ مَوْضِعُ
 ٢٨١٠- أَوَّلُ تَخَفِّهِ الْمُؤْمِنِ أَنْ يَغْفَرَ لِمَنْ صَلَّى
 ٢٨١١- أَوَّلُ جَنْشٍ مِنْ أُمِّي يَرْكَبُونَ الْبَحْرَ قَدْ
 ٢٨١٢- أَوَّلُ خَصْمَتَيْنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ جَارَانِ
 ٢٨١٣- أَوَّلُ زُمْرَةٍ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ
 ٢٨١٤- أَوَّلُ سَابِقٍ إِلَى الْجَنَّةِ عَبْدٌ أَطَاعَ اللَّهَ
 ٢٨١٥- أَوَّلُ شَهْرِ رَمَضَانَ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ
 ٢٨١٦- أَوَّلُ شَيْءٍ يَخْشَرُهُ النَّاسُ نَارَ تَخْشَرُهُمْ
 ٢٨١٧- أَوَّلُ شَيْءٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ زِيَادَةُ كَيْدٍ
 ٢٨١٨- أَوَّلُ مَا يَحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ٢٨١٩- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنَ النَّاسِ الْأَمَانَةُ وَآخِرُ مَا

- ٢٨٤٣- أَوَّلُ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى أُمَّتِي
٢٨٤٤- أَوَّلُ مَا يَحَاسِبُ النَّاسُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٢٨٤٥- أَوَّلُ نَبِيٍّ أُرْسِلَ نُوْحٌ
٢٨٤٦- أَوَّلُ الرِّسَالِ آدَمَ وَآخِرُهُمْ مُحَمَّدٌ وَأَوَّلُ
٢٨٤٧- أَوْلَادُ الْمُشْرِكِينَ خَدَمُ أَهْلِ الْجَنَّةِ
٢٨٤٨- أَلَا أُخَذْتُكُمْ خَدِيحًا عَنِ الدُّجَالِ مَا
٢٨٤٩- أَلَا أُخَذْتُكُمْ بِمَا يُدْخِلُكُمْ الْجَنَّةَ ضَرْبٌ
٢٨٥٠- أَلَا أُخَذْتُكُمْ بِأَشَقَى النَّاسِ رَجُلَيْنِ أَحَبَّ
٢٨٥١- أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَخْبَرِ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ
٢٨٥٢- أَلَا أُخْبِرُكَ عَنْ مُلُوكِ الْجَنَّةِ رَجُلٌ ضَعِيفٌ
٢٨٥٣- أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَهْلِ النَّارِ كُلِّ جَفَظَرِيٍّ كُلِّ
٢٨٥٤- أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَفْضَلِ مَا تَعُوذُ بِهِ
٢٨٥٥- أَلَا أُخْبِرُكَ بِتَفْسِيرِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
٢٨٥٦- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ كُلِّ ضَعِيفٍ
٢٨٥٧- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ مِنْ شَرِّكُمْ خَيْرِكُمْ
٢٨٥٨- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ وَشَرِّ النَّاسِ إِنَّ
٢٨٥٩- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَيَسَّرِ الْعِبَادَةِ وَأَهْوَنَهَا عَلَى
٢٨٦٠- أَلَا أُخْبِرُكُمْ عَنِ الْإِجْوَدِ اللَّهِ الْإِجْوَدُ وَأَنَا
٢٨٦١- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشَيْءٍ إِذَا نَزَلَ بِرَجُلٍ مِنْكُمْ
٢٨٦٢- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِسُورَةٍ مِلْءُ عَظَمَتِهَا مَا بَيْنَ
٢٨٦٣- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَنْ تَحَرَّمَ عَلَيْهِ النَّارُ غَدًا؟
٢٨٦٤- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ الَّذِي يَأْتِي
٢٨٦٥- أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِصَلَاةِ الْمَنَافِقِ أَنْ يُؤَخَّرَ
- ٢٨٢٠- أَوَّلُ مَا تَقْبَلُونَ مِنْ دِينِكُمُ الْأَمَانَةُ
٢٨٢١- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنَ النَّاسِ الْخُشُوعُ
٢٨٢٢- أَوَّلُ شَيْءٍ يُرْفَعُ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْخُشُوعُ
٢٨٢٣- أَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ الْخُلُقُ
٢٨٢٤- أَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي مِيزَانِ الْعَبْدِ تَقَفُّهُ
٢٨٢٥- أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٢٨٢٦- أَوَّلُ مَا يَحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ الصَّلَاةَ وَأَوَّلُ
٢٨٢٧- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ الْخِيَاءُ
٢٨٢٨- أَوَّلُ مَا نَهَانِي عَنْهُ رَبِّي بَعْدَ عِبَادَةٍ
٢٨٢٩- أَوَّلُ مَا يُهْرَاقُ مِنْ دَمِ الشَّهِيدِ يُغْفَرُ لَهُ
٢٨٣٠- أَوَّلُ مَنْ أَشْفَقَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أُمَّتِي
٢٨٣١- أَوَّلُ مَنْ أَشْفَقَ لَهُ مِنْ أُمَّتِي أَهْلُ الْمَدِينَةِ
٢٨٣٢- أَوَّلُ مَنْ يُلْحِقُنِي مِنْ أَهْلِي أَنْتَ يَا
٢٨٣٣- أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ أَنَا وَلَا فَخْرَ
٢٨٣٤- أَوَّلُ مَنْ يَنْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ
٢٨٣٥- أَوَّلُ مَنْ يُدْعَى إِلَى الْجَنَّةِ الْخَمَادُونَ
٢٨٣٦- أَوَّلُ مَنْ يَكْسَى مِنَ الْخَلَائِقِ إِبْرَاهِيمُ
٢٨٣٧- أَوَّلُ مَنْ فُتِّقَ لِسَانُهُ بِالغَرِيْبَةِ الْمُبِينَةِ
٢٨٣٨- أَوَّلُ مَنْ خَضَبَ بِالْحِنَاءِ وَالْكُتْمِ إِبْرَاهِيمُ
٢٨٣٩- أَوَّلُ مَنْ دَخَلَ الْخَمَامَاتِ وَصِيْعَتْ لَهُ
٢٨٤٠- أَوَّلُ مَنْ غَفَّرَ دِينَ إِبْرَاهِيمَ غَفْرُونَ لِحَيٍّ
٢٨٤١- أَوَّلُ مَنْ يَبْدُلُ سِتِّي رَجُلًا مِنْ بَنِي أُمِّيَّةٍ
٢٨٤٢- أَوَّلُ مَا يُرْفَعُ الرَّجُلُ وَالْقُرْآنُ وَرُؤْيَا النَّبِيِّ

- ٢٨٨٩- إِيَّاكَ وَمَا يَسُوءُ الْأُذُنُ
 ٢٨٩٠- إِيَّاكَ وَقَرِينِ السُّوءِ فَإِنَّكَ بِهِ تُعْرِفُ
 ٢٨٩١- إِيَّاكَ وَالسَّمَرَ بَعْدَ هَذِهِ الرَّجُلِ فَإِنَّكُمْ لَا
 ٢٨٩٢- إِيَّاكَ وَالتَّنَعُّمَ فَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ لَيَسُوا
 ٢٨٩٣- إِيَّاكَ وَالخُلُوبَ
 ٢٨٩٤- إِيَّاكَ وَالخُمْرَةَ فَإِنَّ خَطِيئَتَهَا تُفْرَعُ
 ٢٨٩٥- إِيَّاكَ وَنَارَ الْمُؤْمِنِ لَا تُخْرِفُكَ وَإِنْ عَثَرَ
 ٢٨٩٦- إِيَّاكُمْ وَالطَّعَامَ الْحَارَّ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْبَرَكَةِ
 ٢٨٩٧- إِيَّاكُمْ وَالخُمْرَةَ فَإِنَّهَا أَحَبُّ الزَّيْنَةِ إِلَى
 ٢٨٩٨- إِيَّاكُمْ وَأَنْتَوَابِ السُّلْطَانِ فَإِنَّهُ قَدْ أَصْبَحَ
 ٢٨٩٩- إِيَّاكُمْ وَمُشَارَةَ النَّاسِ فَإِنَّهُ تَذْفِيءُ الْعُرَّةَ
 ٢٩٠٠- إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ عَلَى الطَّرَافِ فَإِنَّ
 ٢٩٠١- إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْخَبَرِ
 ٢٩٠٢- إِيَّاكُمْ وَالتَّعْرِيسَ عَلَى جَوَادِ الطَّرِيقِ
 ٢٩٠٣- إِيَّاكُمْ وَالْوِصَالَ إِيَّاكُمْ لَسْتُمْ فِي ذَلِكَ
 ٢٩٠٤- إِيَّاكُمْ وَكَثْرَةَ الْخَلِيفِ فِي الْبَيْعِ فَإِنَّهُ يُنْفَقُ
 ٢٩٠٥- إِيَّاكُمْ وَالذُّخُولَ عَلَى النَّسَاءِ
 ٢٩٠٦- إِيَّاكُمْ وَالشُّحَّ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ
 ٢٩٠٧- إِيَّاكُمْ وَالْفِتْنَ فَإِنَّ وَقَعَ اللِّسَانُ فِيهَا مِثْلُ
 ٢٩٠٨- إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ
 ٢٩٠٩- إِيَّاكُمْ وَالْمَلُوءَ فِي الدِّينِ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ
 ٢٩١٠- إِيَّاكُمْ وَالتَّغْيَ فَإِنَّ التَّغْيَ مِنْ عَمَلِ
 ٢٩١١- إِيَّاكُمْ وَالتَّعْرِيزَ فَإِنَّ مَعَكُمْ مَنْ لَا
- ٢٨٦٦- أَلَا أَخْبَرُكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ ذَرَجَةِ الصَّيَّامِ
 ٢٨٦٧- أَلَا أَخْبَرُكُمْ بِرِجَالِكُمْ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ
 ٢٨٦٨- أَلَا أَخْبَرُكُمْ بِأَفْضَلِ الْمَلَائِكَةِ جِبْرِيلُ
 ٢٨٦٩- أَلَا أَذْلكَ عَلَى جِهَادٍ لَا شَوْكَةَ فِيهِ حِجُّ
 ٢٨٧٠- أَلَا أَذْلكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ
 ٢٨٧١- أَلَا أَذْلكَ عَلَى غِرَاسٍ هُوَ خَيْرٌ مِنْ هَذَا
 ٢٨٧٢- أَلَا أَذْلكَ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ لَا
 ٢٨٧٣- أَلَا أَذْلكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا
 ٢٨٧٤- أَلَا أَذْلكُمْ عَلَى أَشَدِّكُمْ أَمَلَكُمْ لِنَفْسِهِ
 ٢٨٧٥- أَلَا أَذْلكُمْ عَلَى الْخُلَفَاءِ وَمَنِي وَمَنْ
 ٢٨٧٦- أَلَا أَزِيْقُكَ بِرُفْقَةٍ رَقَانِي بِهَا جِبْرِيلُ يَقُولُ
 ٢٨٧٧- أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ يَقُولُهُنَّ عِنْدَ الْكَوْزِ
 ٢٨٧٨- أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ لَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ
 ٢٨٧٩- أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلَامًا إِذَا قُلْتَهُ أَذْهَبَ اللَّهُ
 ٢٨٨٠- أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ إِذَا قُلْتَهُنَّ غَفَرَ اللَّهُ
 ٢٨٨١- أَلَا أَعْلَمُكُمْ خَصَالَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ تَعَالَى
 ٢٨٨٢- أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ مَنْ يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا
 ٢٨٨٣- أَلَا أَعْلَمُكُمْ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهِنَّ
 ٢٨٨٤- أَلَا أَنْبِئُكَ بِشَرِّ النَّاسِ مَنْ أَكَلَ وَخَذَهُ
 ٢٨٨٥- أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخِيَارِكُمْ خِيَارِكُمُ الَّذِينَ إِذَا
 ٢٨٨٦- أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ وَأَرْكَامِهَا عِنْدَ
 ٢٨٨٧- أَلَا يَا رَبِّ نَفْسٍ طَاعِمَةٌ نَاعِمَةٌ فِي الدُّنْيَا عَارِيَّةٌ
 ٢٨٨٨- إِيَّاكَ وَكُلَّ أَمْرٍ يُغْتَدَرُ مِنْهُ

- ٢٩٣٥- إِيَّايَ أَنْ تَتَّخِذُوا ظَهْرَ ذَوَائِكُمْ مَنَازِرَ
- ٢٩٣٦- أَيَّامَ التَّشْرِيقِ أَيَّامَ أَكْلِ وَشُرْبٍ وَذِكْرِ اللَّهِ
- ٢٩٣٧- أَيُّكُمْ خَلَّفَ الْخَارِجَ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ
- ٢٩٣٨- أَيُّمَا إِمَامٍ سَهَا فَصَلَّى بِالْقَوْمِ وَهُوَ حُجُبٌ
- ٢٩٣٩- أَيُّمَا امْرِئٍ قَالَ لِأَخِيهِ كَافِرٌ فَقَدْ بَاءَ بِهَا
- ٢٩٤٠- أَيُّمَا امْرَأَةٍ وَضَعَتْ ثِيَابَهَا فِي غَيْرِ بَيْتٍ
- ٢٩٤١- أَيُّمَا امْرَأَةٍ أَصَابَتْ بِخَوْراً فَلَا تَشْهَدْ مَعَا
- ٢٩٤٢- أَيُّمَا امْرَأَةٍ أَدْخَلَتْ عَلَى قَوْمٍ مِنْ لَيْسَ
- ٢٩٤٣- أَيُّمَا امْرَأَةٍ خَرَجَتْ مِنْ بَيْتِهَا بِغَيْرِ إِذْنٍ
- ٢٩٤٤- أَيُّمَا امْرَأَةٍ سَالَتْ زَوْجَهَا الطَّلَاقَ مِنْ غَيْرِ
- ٢٩٤٥- أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ
- ٢٩٤٦- أَيُّمَا امْرَأَةٍ صَامَتْ بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِهَا
- ٢٩٤٧- أَيُّمَا إِمَامٍ دُبِعَ فَقَدْ ظَهَرَ
- ٢٩٤٨- أَيُّمَا رَجُلٍ أَمَّ قَوْماً وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ لَمْ
- ٢٩٤٩- أَيُّمَا رَجُلٍ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا عَلَى عَشْرَةِ
- ٢٩٥٠- أَيُّمَا رَجُلٍ كَسَبَ مَالاً مِنْ خِلَالِ فَاطِمَةٍ
- ٢٩٥١- أَيُّمَا رَجُلٍ تَدَلَّى ذَنْباً وَهُوَ مُجْمِعٌ أَنْ لَا
- ٢٩٥٢- أَيُّمَا رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً فَتَوَى أَنْ لَا
- ٢٩٥٣- أَيُّمَا رَجُلٍ عَادَ مَرِيضاً فَإِنَّمَا يَخُوضُ فِي
- ٢٩٥٤- أَيُّمَا شَابٍّ تَزَوَّجَ فِي خِدَافَةٍ يَسُبُّ عَجَّ
- ٢٩٥٥- أَيُّمَا عَبْدٍ جَاءَتْهُ مَوْعِظَةٌ مِنَ اللَّهِ فِي دِينِهِ
- ٢٩٥٦- أَيُّمَا عَبْدٍ أَوْ امْرَأَةٍ قَالَ أَوْ قَالَتْ لَوْلِيَدَتِهَا
- ٢٩٥٧- أَيُّمَا عَبْدٍ أَصَابَ شَيْئاً مِمَّا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ
- ٢٩١٢- إِيَّاكُمْ وَسُوءَ ذَاتِ الْبَنِينِ فَإِنَّهَا الْحَالِقَةُ
- ٢٩١٣- إِيَّاكُمْ وَالْهَوَى فَإِنَّ الْهَوَى يُصِمْ وَيُغَيِّبُ
- ٢٩١٤- إِيَّاكُمْ وَكَثْرَةَ الْخَدِيثِ عَنِّي فَمَنْ قَالَ
- ٢٩١٥- إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ وَإِنْ كَانَتْ مِنْ
- ٢٩١٦- إِيَّاكُمْ وَمُخَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّمَا مَثَلُ
- ٢٩١٧- إِيَّاكُمْ وَمُخَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّهُنَّ
- ٢٩١٨- إِيَّاكُمْ وَمُحَادَّةَ النِّسَاءِ فَإِنَّهُ لَا يَخْلُو
- ٢٩١٩- إِيَّاكُمْ وَالْغِيْبَةَ فَإِنَّ الْغِيْبَةَ أَشَدُّ مِنَ الرَّئْيِ
- ٢٩٢٠- إِيَّاكُمْ وَالضَّمَاخَ فَإِنَّهُ الذُّبُحُ
- ٢٩٢١- إِيَّاكُمْ وَتَبِيعَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ مَهْمَا يَكُنْ
- ٢٩٢٢- إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ فِي الشَّمْسِ فَإِنَّهَا تُبْلِي
- ٢٩٢٣- إِيَّاكُمْ وَالْخَذْفَ فَإِنَّهَا تَكْثِرُ السَّنَّ وَتَقْفَأُ
- ٢٩٢٤- إِيَّاكُمْ وَالرَّئْيَ فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعَ خِصَالٍ
- ٢٩٢٥- إِيَّاكُمْ وَالَّذِينَ فَإِنَّهُ هُمْ بِاللَّيْلِ
- ٢٩٢٦- إِيَّاكُمْ وَالْكِبْرَ فَإِنَّ إِبْلِيسَ حَمَلَهُ الْكِبْرَ
- ٢٩٢٧- إِيَّاكُمْ وَالطَّمَعَ فَإِنَّهُ هُوَ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ
- ٢٩٢٨- إِيَّاكُمْ وَالْكِبْرَ فَإِنَّ الْكِبْرَ يَكُونُ فِي
- ٢٩٢٩- إِيَّاكُمْ وَهَاتَيْنِ الْبِقْلَتَيْنِ الْمُتَنَبِّئَتَيْنِ أَنْ
- ٢٩٣٠- إِيَّاكُمْ وَالْعَصْنَةَ التَّجِيْمَةَ الْقَائِلَةَ بَيْنَ النَّاسِ
- ٢٩٣١- إِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ مُجَابِبٌ
- ٢٩٣٢- إِيَّاكُمْ وَالْإِنْفَاقَ فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّهَا هَلَكَةٌ
- ٢٩٣٣- إِيَّاكُمْ وَالتَّعَقُّقَ فِي الدِّينِ فَإِنَّ اللَّهَ
- ٢٩٣٤- إِيَّايَ وَالْفَرْجَ يَغْيِي فِي الصَّلَاةِ

- ٢٩٨٢- أَيُّهَا قَوْمُ جَلَسُوا فَأُطْلُوا الْجُلُوسَ ثُمَّ
٢٩٨٣- أَيُّهَا امْرَأَةٌ تَوَلَّى عَنْهَا زَوْجُهَا فَتَزَوَّجَتْ
٢٩٨٤- أَيُّهَا رَجُلٌ صَافٍ قَوْمًا فَأَصْبَحَ الضَّيْفُ
٢٩٨٦- أَيُّهَا وَالٍ وَلِيٍّ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ أَهْلِي فَلَمْ
٢٩٨٧- أَيُّهَا رَاعٍ عَشْرَ رَعِيَّتِهِ فَهُوَ فِي النَّارِ
٢٩٨٨- أَيُّهَا عَبْدٌ تَزَوَّجَ بِغَيْرِ إِذْنِ مَوْلَاهِ فَهُوَ زَانٍ
٢٩٨٩- أَيُّهَا امْرَأَةٌ مَاتَ لَهَا ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوُلْدِ كُرْ
٢٩٩٠- أَيُّهَا رَجُلٌ مَسَّ فَرْجَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ وَأَيُّهَا
٢٩٩١- أَيُّهَا امْرَأَةٌ مُسْلِمَةٌ اغْتَقَتْ امْرَأَةً مُسْلِمَةً
٢٩٩٢- أَيُّهَا امْرَأَةٌ زَوَّجَهَا وَلِيًّا فِيهِ لِلْأَوَّلِ
٢٩٩٣- أَيُّهَا امْرَأَةٌ نَكَحَتْ عَلَى صَدَاقٍ أَوْ جَبَاءٍ
٢٩٩٤- أَيُّهَا امْرَأَةٌ زَوَّجَتْ نَفْسَهَا مِنْ غَيْرِ وَلِيٍّ
٢٩٩٥- أَيُّهَا امْرَأَةٌ تَطَيَّبَتْ ثُمَّ خَرَجَتْ إِلَى
٢٩٩٦- أَيُّهَا امْرَأَةٌ زَادَتْ فِي رَأْسِهَا شَعْرًا لَيْسَ
٢٩٩٧- أَيُّهَا رَجُلٌ اغْتَقَى أَمَةً ثُمَّ تَزَوَّجَهَا بِغَيْرِ
٢٩٩٨- أَيُّهَا رَجُلٌ قَامَ إِلَى وَضُوئِهِ يُرِيدُ الصَّلَاةَ
٢٩٩٩- أَيُّهَا مُسْلِمٌ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
٣٠٠٠- أَيُّهَا وَالٍ وَلِيٍّ أَمَرَ أَهْلِي بِغَدْيِ أَهْلِيهِ عَلَى
٣٠٠١- أَيُّهَا مُسْلِمٌ اسْتَرْسَلَ إِلَى مُسْلِمٍ فَغَبَنَهُ
٣٠٠٢- أَيُّهَا امْرَأَةٌ قَعَدَتْ عَلَى نَيْتِ أَوْلَادِهَا
٣٠٠٣- أَيُّهَا رَاعٍ لَمْ يَزَحْمْ رَعِيَّتَهُ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
٣٠٠٤- أَيُّهَا نَاشِئٌ نَشَأَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ وَالْعِبَادَةِ
٣٠٠٥- أَيُّهَا قَوْمٌ نُودِيَ فِيهِمْ بِالْإِذْنِ صَبَاحًا

- ٣٠٢٩- الآياتُ بَعْدَ الْمَائَتَيْنِ
٣٠٣٠- الآياتُ عَزَزَاتٍ مَنْظُومَاتٍ فِي سِلَکِ
٣٠٣١- الْآيَاتِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مَنْ قَرَأَهُمَا
٣٠٣٢- الْأَبْدَالُ أَنْتَفَعُوا رِجَالًا وَأَنْتَفَعُوا امْرَأَةً
٣٠٣٣- الْأَبْدَالُ فِي أُمِّيِّ فَلَا تُؤْنِ بِهِمْ تَقُومُ
٣٠٣٤- الْأَبْدَالُ فِي أَهْلِ الشَّامِ وَبِهِمْ يُنْصَرُونَ
٣٠٣٥- الْأَبْدَالُ بِالشَّامِ وَهُمْ أَنْتَفَعُوا رِجَالًا كُلَّمَا
٣٠٣٦- الْأَبْدَالُ أَنْتَفَعُوا رِجَالًا وَأَنْتَفَعُوا امْرَأَةً
٣٠٣٧- الْأَبْدَالُ مِنَ الْمَوَالِي
٣٠٣٨- الْأَبْعَدُ فَالْأَبْعَدُ مِنَ الْمَسْجِدِ أَكْثَرُ أَجْرًا
٣٠٣٩- الْإِبِلُ عِزٌّ لِأَهْلِهَا وَالْقَتْمُ بَرَكَةٌ وَالْخَيْرُ
٣٠٤٠- الْإِفْعِدُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعَرَ
٣٠٤١- الْأَجْدَعُ شَيْطَانُ
٣٠٤٢- الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ
٣٠٤٣- الْإِحْصَانُ إِحْصَانَانِ إِحْصَانُ نِكَاحٍ
٣٠٤٤- الْإِخْتِصَارُ فِي الصَّلَاةِ رَاحَةُ أَهْلِ النَّارِ
٣٠٤٥- الْأَذَانُ تِسْعَ عَشْرَةَ كَلِمَةً وَالْإِقَامَةُ سِتْعَ
٣٠٤٦- الْأَذْدَانُ مِنَ الرَّاسِ
٣٠٤٧- الْإِرْبَادُ لِبَسَةُ الْغَرْبِ وَالْإِنْفِاعُ لِبَسَةُ
٣٠٤٨- الْأَرْضُ كُلُّهَا مَسْجِدٌ إِلَّا الْمَقْبَرَةَ
٣٠٤٩- الْأَرْضُ أَرْضُ اللَّهِ وَالْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ مِنْ
٣٠٥٠- الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ مَجْتَنِدَةٌ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا
٣٠٥١- الْإِرَارُ إِلَى يَصْنِفِ السَّاقِ أَوْ إِلَى
٣٠٠٦- أَيُّمَا مَالٍ أَذَيْتَ رُكَّائَهُ فَلَيْسَ بِكَفَرٍ
٣٠٠٧- أَيُّمَا رَاغٍ اسْتَرْعِيَ رَعِيَّتَهُ فَلَمْ يَخْطُهَا
٣٠٠٨- أَيُّمَا وَالٍ وَلِيَّ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي فَلَمْ
٣٠٠٩- أَيُّمَا وَالٍ وَلِيَّ فَلَانٍ وَزَيْقٍ وَزَيْقٍ اللَّهُ تَعَالَى
٣٠١٠- أَيُّمَا ذَاغٍ دَعَا إِلَى صَلَافَةٍ فَاتَّبَعَ فَإِنَّ عَلَيْهِ
٣٠١١- آئِنَ الرَّاغِبُونَ بِالْمَقْدُورِ آئِنَ السَّاعُونَ
٣٠١٢- أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ وَأَخِمْلُوا فِي
٣٠١٣- أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ عَلَيْكُمْ
٣٠١٤- أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ
٣٠١٥- أَيُّهَا النَّاسُ لَا تَعْلَقُوا عَلَيَّ بِوَاجِدَةٍ مَا
٣٠١٦- أَيُّهَا الْمُصَلِّي وَخِذْهُ أَلَا وَصَلْتَ إِلَى
٣٠١٧- أَيُّهَا الْأُمَّةُ إِنِّي لَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ فِيمَا لَا
٣٠١٨- أَيُّ عَبْدٍ رَزَا أَخَاهُ فِي اللَّهِ تَعَالَى
٣٠١٩- أَيُّ أَخِي إِنِّي مُوصِيكَ بِوَصِيَّةٍ فَاحْفَظْهَا
٣٠٢٠- أَيُّ إِخْوَانِي لِيُمِثِلْ هَذَا الْيَوْمَ فَأَعِدُوا
٣٠٢١- أَيُّحْسَبُ أَخَذَكُمْ مَتَكِينًا عَلَى أَرْبَعِيهِ أَنْ
٣٠٢٢- أَيُّنْ أَمْرِيءٍ وَأَشَامُهُ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ
٣٠٢٣- الْإِخْدُ بِالشُّبُهَاتِ يَسْتَحِلُّ الْخَفَرَ بِالتَّبِيلِ
٣٠٢٤- الْإِخْدُ وَالْمَغْطِي سَوَاءٌ فِي الزَّيْنِ
٣٠٢٥- الْإِمْرُ بِالْمَعْرُوفِ كَفَاعِلُهُ
٣٠٢٦- الْإِنَّ حَيَّيَ الْوُطَيْسِ
٣٠٢٧- الْإِنَّ نَفَرُوهُمْ وَلَا يَغْرُؤُنَا
٣٠٢٨- الْإِنَّ بَرَزَتْ عَلَيْهِ جِلْدَةٌ

- ٣٠٧٥- الأكل مع الخادم من التواضع
- ٣٠٧٦- الإمام ضامن والمؤذن مؤتمن اللهم
- ٣٠٧٧- الإمام ضامن فإن أحسن فله ولهم وإن
- ٣٠٧٨- الإمام الضعيف ملغون
- ٣٠٧٩- الأمانة في الأزد والحياء في قرنيش
- ٣٠٨٠- الأمانة عنى
- ٣٠٨١- الأمانة تجلب الرزق والحيانة تجلب
- ٣٠٨٢- الأمراء من قرنيش ما عملوا فيكم
- ٣٠٨٣- الأمراء من قرنيش من ناواهم أو أراد أن
- ٣٠٨٤- الأمر أسرع من ذلك
- ٣٠٨٥- الأمر المقطع والحمل المضلع والشر
- ٣٠٨٦- الأمن والعافية نعمتان مغبون فيهما كثير
- ٣٠٨٧- الأمور كلها خيرها وشرها من الله تعالى
- ٣٠٨٨- الأمانة من الله تعالى والعجلة من
- ٣٠٨٩- الأنبياء أحياء في قلوبهم يصلون
- ٣٠٩٠- الأنبياء قادة والفقهاء سادة
- ٣٠٩١- الأيدي ثلاثة فيد الله العليا ويد المغطي
- ٣٠٩٢- الإيمان أن تؤمن بالله وملائكته وكتبه
- ٣٠٩٣- الإيمان أن تؤمن بالله وملائكته وكتبه
- ٣٠٩٤- الإيمان معرفة بالقلب وقول باللسان
- ٣٠٩٥- الإيمان بالله إقرار باللسان وتصديق
- ٣٠٩٦- الإيمان بضع وسبعون شعبة فأفضلها
- ٣٠٩٧- الإيمان يمان
- ٣٠٥٢- الإسبال في الإزار والقميص والعمامة
- ٣٠٥٣- الاستئذان ثلاث فإن أذن لك والأ
- ٣٠٥٤- الاستئذان ثلاث فالأولى تسمعون
- ٣٠٥٥- الاستجمار تؤ ورمي الجمار تؤ
- ٣٠٥٦- الاستغفار في الصلوة يتلأ نوراً
- ٣٠٥٧- الاستغفار منحة للذنوب
- ٣٠٥٨- الاستجاء بثلاثة أحجار ليس فيهن
- ٣٠٥٩- الإسلام أن تشهد أن لا إله إلا الله وأن
- ٣٠٦٠- الإسلام علانية والإيمان في القلب
- ٣٠٦١- الإسلام ذل لا يركب إلا ذلوا
- ٣٠٦٢- الإسلام يزيد ولا ينقص
- ٣٠٦٣- الإسلام يغلو ولا يغلى
- ٣٠٦٤- الإسلام يحب ما كان قبلة من
- ٣٠٦٥- الإسلام نظيف فتتطهروا فإنه لا يدخل
- ٣٠٦٦- الأئمة شر
- ٣٠٦٧- الأشرعيون في الناس كصرة فيها منك
- ٣٠٦٨- الأصابع تجري مجرى السواك إذا لم
- ٣٠٦٩- الأضحية على فريضة وعليكم سنة ح
- ٣٠٧٠- الإقتصاد نصف الغني وحسن الخلق
- ٣٠٧١- الإقتصاد في الثقة نصف المعيشة
- ٣٠٧٢- الأكثر من الإخوة بمنزلة الأب من
- ٣٠٧٣- الأكل في السوق ذناءة من
- ٣٠٧٤- الأكل بأصبع واحدة أكل الشيطان

- ٣١٢٠- بادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سِتًّا إِمَارَةَ السُّفَهَاءِ
 ٣١٢١- بادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سِتْعًا مَا تَنْتَظِرُونَ إِلَّا
 ٣١٢٢- بَاكِزُوا بِالصَّدَقَةِ فَإِنَّ الْبَلَاءَ لَا يَتَخَطَّى
 ٣١٢٣- بَاكِزُوا فِي طَلَبِ الرُّزْقِ وَالْخَوَانِجِ فَإِنَّ
 ٣١٢٤- بِخَسْبِ الْمَرْءِ إِذَا رَأَى مُتَكَبِّرًا لَا
 ٣١٢٥- بِخَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الْإِيمَانِ أَنْ يَقُولَ
 ٣١٢٦- بِخَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ
 ٣١٢٧- بِخَسْبِ امْرِئٍ يَدْعُو أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ
 ٣١٢٨- بِخَسْبِ أَصْحَابِي الْقَتْلَ
 ٣١٢٩- بَخِ بَخٍ لِمَنْسٍ مَا أَنْقَلَهُنَّ فِي الْمِيزَانِ لَا
 ٣١٣٠- بَخِلِ النَّاسَ بِالسَّلَامِ
 ٣١٣١- بَرَاءَةٌ مِنَ الْكِبَرِ لِبُؤْسِ الصُّوفِ
 ٣١٣٢- بَرِيءٌ مِنَ الشُّعْ مَنْ أَدَّى الزُّكَاةَ وَفَرَى
 ٣١٣٣- بَرِئْتَ الذِّمَّةَ مِمَّنْ أَقَامَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ فِي
 ٣١٣٤- بَرِّدُوا طَعَامَكُمْ بِأَرْزَاقِكُمْ فِيهِ
 ٣١٣٥- بِرُ الْحَجِّ إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَطِيبُ الْكَلَامِ
 ٣١٣٦- بِرُ الْوَالِدَيْنِ يُغْزَى مِنَ الْجِهَادِ
 ٣١٣٧- بِرُ الْوَالِدَيْنِ يَرْبِدُ فِي الْعُمَرِ وَالْكَذِبِ
 ٣١٣٨- بِرُّوْا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمُ آبَاؤُكُمْ وَعِظُوا نِعَمَ
 ٣١٣٩- بِرُّوْا آبَاءَكُمْ تَبَرَّكُمُ آبَاؤُكُمْ وَعِظُوا عِنَ
 ٣١٤٠- بِرَّكَ الطَّعَامِ الْوُضُوءُ قَبْلَهُ وَالْوُضُوءُ
 ٣١٤١- بِشْرَى الدُّنْيَا الرُّوْيَا الصَّالِحَةُ
 ٣١٤٢- بِشْرٌ مَنْ شَاهَدَ بَذْرًا بِالْجَنَّةِ
 ٣٠٩٨- الْإِيمَانُ قَيْدُ الْفَتَكِ لَا يَفِيكَ مُؤْمِنٌ
 ٣٠٩٩- الْإِيمَانُ الصَّبْرُ وَالسَّمَاحَةُ
 ٣١٠٠- الْإِيمَانُ بِالْقَدْرِ نِظَامُ التَّوْحِيدِ
 ٣١٠١- الْإِيمَانُ بِالْقَدْرِ يَذْهَبُ الْهَمُّ وَالْحُزْنُ
 ٣١٠٢- الْإِيمَانُ غَفِيفٌ عَنِ الْمَحَارِمِ غَفِيفٌ عَنِ
 ٣١٠٣- الْإِيمَانُ بِالنَّبِيِّ وَاللِّسَانِ وَالْهَجْرَةُ بِالنَّفْسِ
 ٣١٠٤- الْإِيمَانُ وَالْعَمَلُ أَخَوَانِ شَرِيكَانِ فِي قَرْنٍ
 ٣١٠٥- الْإِيمَانُ وَالْعَمَلُ قَرِينَانِ لَا يَصْلُحُ كُلُّ
 ٣١٠٦- الْإِيمَانُ بِنِصْفَانِ فَيَنْصَفُ فِي الصَّبْرِ
 ٣١٠٧- الْإِيمَانُ نِيَابَةٌ لِنَسِ لَنَبِيٍّ أَنْ يُؤْمَى
 ٣١٠٨- الْأَيْمَةُ مِنَ قَرْنَيْهِ ابْنَارَاهَا أَمْرًا ابْنَارَاهَا
 ٣١٠٩- الْأَيْمُ أَخُو نَفْسِهِ مِنْ وَلِيِّهَا وَالْبَكْرُ
 ٣١١٠- الْأَيْمَنُ فَالْأَيْمَنُ
 ب
 ٣١١١- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مِفْتَاحُ كُلِّ ك
 ٣١١٢- بَابُ أَمْنِي الَّذِي يَدْخُلُونَ مِنْهُ الْجَنَّةَ
 ٣١١٣- بَابَانِ مَقْجَلَانِ غَفَوْنَهُمَا فِي الدُّنْيَا
 ٣١١٤- بادِرُوا الصَّبْحَ بِالْوُتْرِ
 ٣١١٥- بادِرُوا بِصَلَاةِ الْمَغْرِبِ قَبْلَ طُلُوعِ الشُّجَمِ
 ٣١١٦- بادِرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالْكُنَى قَبْلَ أَنْ تَغْلِبَ
 ٣١١٧- بادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فَيَسَّ كَقَطْعِ اللَّيْلِ مُؤْمِنًا
 ٣١١٨- بادِرُوا بِالْأَعْمَالِ هَرَمًا نَاحِصًا وَمَوْتًا
 ٣١١٩- بادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سِتًّا طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ

- ٣١٦٦- بَيِّنْ لَّا صَبِيَّانَ فِيهِ لَا بَرَكَةَ فِيهِ
 ٣١٦٧- بَيِّنْ الْمُخَفَّلَاتِ خِلَابَةً وَلَا تَحُلْ خِلَابَةً
 ٣١٦٨- بَيِّنْ كُلَّ آذَانَيْنِ صَلَاةٍ لِمَنْ شَاءَ
 ٣١٦٩- بَيِّنْ كُلَّ آذَانَيْنِ صَلَاةٍ إِلَّا الْمَغْرِبَ
 ٣١٧٠- بَيِّنِ الرَّجُلَ وَبَيِّنِ الشُّرْكَ وَالْكَفْرَ نَزْكَ
 ٣١٧١- بَيِّنِ الْمَلْحَمَةَ وَفَتْحِ الْمَدِينَةَ بِثَمَنَيْنِ
 ٣١٧٢- بَيِّنِ الرَّكْنَ وَالْمَقَامَ مُلْتَزِمَ مَا يَدْعُو بِهِ
 ٣١٧٣- بَيِّنِ الْعَبْدَ وَالْجَنَّةَ سَنَعَ عِقَابِ أَهْوَاهُهَا
 ٣١٧٤- بَيِّنْ يَدَيِ السَّاعَةِ أَيَّامَ الْهَرَجِ
 ٣١٧٥- بَيِّنْ يَدَيِ السَّاعَةِ فَتَنَ كَقَطْعِ اللَّيْلِ
 ٣١٧٦- بَيِّنْ يَدَيِ السَّاعَةِ مَسْخَ وَخَسْفَ وَقَذْفَ
 ٣١٧٧- بَيِّنِ الْعَالِمَ وَالْعَابِدَ سَبْعُونَ دَرَجَةً
 ٣١٧٨- بَيِّنْ كُلَّ رَكْعَتَيْنِ نَجِيَّةٍ
 ٣١٧٩- بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ تَخِيلَ وَاسْتَغَالَ وَنَسِيَ
 ٣١٨٠- بِئْسَ الْعَبْدُ الْمُخْتَكِرُ إِنْ ارْتَحَصَ اللَّهُ
 ٣١٨١- بِئْسَ الْبَيْتُ الْحَمَامُ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَصْوَاتُ
 ٣١٨٢- بِئْسَ الْبَيْتُ الْحَمَامُ بَيْتٌ لَا يَسْتُرُ وَمَاءُ
 ٣١٨٣- بِئْسَ الشُّعْبُ جَدِيدًا تَخْرُجُ الدَّابَّةُ
 ٣١٨٤- بِئْسَ الطَّعَامُ طَعَامُ الْفَرَسِ يَطْعَمُهُ
 ٣١٨٥- بِئْسَ الْقَوْمُ قَوْمٌ لَا يُنْزِلُونَ الصَّنِيفَ
 ٣١٨٦- بِئْسَ الْقَوْمُ قَوْمٌ يَمْشِي الْمُؤْمِنُ فِيهِمْ
 ٣١٨٧- بِئْسَ الْكُتُبُ اجْرُ الزُّمَارَةِ وَتَمَنَّ الْكَلْبُ
 ٣١٨٨- بِئْسَ مَطِيَّةُ الرَّجُلِ رَعْمُوا
 ٣١٤٣- بَشِّرْ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِالسَّنَاءِ وَالذِّينِ وَالرَّفْعَةِ
 ٣١٤٤- بَشِّرِ الْمَشَائِينَ فِي الظُّلَمِ إِلَى الْمَسَاجِدِ
 ٣١٤٥- بَطْحَانُ عَلَى بَرَكَةٍ مِنْ بَرَكَةِ الْخَيْثِ
 ٣١٤٦- بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ
 ٣١٤٧- بُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا
 ٣١٤٨- بُعِثْتُ مِنْ خَيْرِ قُرُونٍ بَنَى آدَمُ قُرْنًا فَقَرْنَا
 ٣١٤٩- بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ وَتُصِرُّثِ الرُّغْبِ
 ٣١٥٠- بُعِثْتُ بِالْخَيْفَةِ السَّمْحَةِ وَمَنْ خَالَفَ
 ٣١٥١- بُعِثْتُ بِمُدَارَاةِ النَّاسِ
 ٣١٥٢- بُعِثْتُ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ وَبِالسَّيْفِ حَتَّى
 ٣١٥٣- بُعِثْتُ دَاعِيًا وَمُبْلَغًا وَلَيْسَ إِلَيَّ مِنْ
 ٣١٤٤- بُعِثْتُ مَرْحَمَةً وَمَلْحَمَةً وَلَمْ أَنْبِثْ تَاجِرًا
 ٣١٤٥- بُغِضُ بَنِي هَاشِمٍ وَالْأَنْصَارِ كُفْرٌ وَبُغْضُ
 ٣١٤٦- بُكَاءُ الْمُؤْمِنِ مِنْ قَلْبِهِ وَبُكَاءُ الْمُنَافِقِ
 ٣١٤٧- بُكَرُوا بِالْإِفْطَارِ وَأَخْرَزُوا السُّحُورَ
 ٣١٤٨- بُكَرُوا بِالصَّلَاةِ فِي يَوْمِ الْقِيَمِ فَإِنَّهُ مَنْ
 ٣١٤٩- بُلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً وَحَدَّثُوا عَنْ بَنِي
 ٣١٦٠- بُلُُّوا أَرْحَامَكُمْ وَلَوْ بِالسَّلَامِ
 ٣١٦١- بُوَّ هَاشِمٍ وَبُوَّ الْمُطَلِّبِ شَيْءٌ وَاحِدٌ
 ٣١٦٢- بُيِّىَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسِ شَهَادَةٍ أَنْ لَا
 ٣١٦٣- بُورِكَ لِأُمِّي فِي بُكُورِهَا
 ٣١٦٤- بَوَّلَ الْغُلَامُ يُنْضَخُ وَتَوَلَّى الْجَارِيَةُ يُغْسَلُ
 ٣١٦٥- بَيْتٌ لَا تَمُرُ فِيهِ جِيَاغُ أَهْلُهُ

- ٣٢١٢- البَطِيخُ قَبْلَ الطَّعَامِ يَغْسِلُ البَطْنَ غَسْلًا
٣٢١٣- البَغَايا اللَّاتِي يَنْكِحُنْ أَنْفُسَهُنَّ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ
٣٢١٤- البَقَرَةُ عَنْ سَبْعَةٍ وَالْجَزُورُ عَنْ سَبْعَةٍ
٣٢١٥- البَقَرَةُ عَنْ سَبْعَةٍ وَالْجَزُورُ عَنْ سَبْعَةٍ فِي
٣٢١٦- الْبَكَاءُ مِنَ الرُّخْمَةِ وَالصَّرَاخُ مِنْ
٣٢١٧- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْقَوْلِ
٣٢١٨- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْقَوْلِ مَا قَالَ عَبْدُ لِسَى
٣٢١٩- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْمَنْطِقِ
٣٢٢٠- الْبَلَاءُ مُؤَكَّلٌ بِالْمَنْطِقِ فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا غَيْرَ
٣٢٢١- الْبَلَاءُ بِإِذْنِ اللَّهِ وَالْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ
٣٢٢٢- الْبَيْتُ الَّذِي يُقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ يَتَرَادَى
٣٢٢٣- الْبَيْعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا فَإِنْ صَدَقَا
٣٢٢٤- الْبَيْعَانِ إِذَا اخْتَلَفَا فِي الْبَيْعِ تَرَادَا الْبَيْعُ
٣٢٢٥- الْبَيِّنَةُ عَلَى الْمُدَّعِيِ وَالْيَمِينِ عَلَى
٣٢٢٦- الْبَيِّنَةُ عَلَى الْمُدَّعِيِ وَالْيَمِينِ عَلَى مَنْ
ت
٣٢٢٧- تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ
٣٢٢٨- تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَإِنْ مُتَابَعَةً
٣٢٢٩- تَأْكُلُ النَّارُ ابْنَ آدَمَ إِلَّا أَقْرَ السُّجُودِ
٣٢٣٠- تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ
٣٢٣١- تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ
٣٢٣٢- تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ
٣٢٣٣- تَجَافَوْا عَنْ غَفْوَةِ ذَوِي الْمُرُوءَةِ
٣٢٣٤- تَجَافَوْا عَنْ غَفْوَةِ ذَوِي الْمُرُوءَةِ إِلَّا فِي
- ٣١٨٩- يَسْمَا لِأَعْدِيكُمْ أَنْ يَقُولَ نَسِيتُ آيَةَ
٣١٩٠- الْبَادِيءُ بِالسَّلَامِ بَرِيءٌ مِنَ الصُّرْمِ
٣١٩١- الْبَادِيءُ بِالسَّلَامِ بَرِيءٌ مِنَ الْكِبَرِ
٣١٩٢- الْبَخْرُ مِنَ جَهَنَّمَ
٣١٩٣- الْبَخْرُ الطَّهْوَرُ مَاؤُهُ الْجَلُّ مَيْتُهُ
٣١٩٤- الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرَتْ عَنْْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ
٣١٩٥- الْبِدَاءُ شَوْءٌ وَشَوْءُ الْمِلْكَةِ لَوْمْ
٣١٩٦- الْبِدَاءَةُ مِنَ الْإِيمَانِ
٣١٩٧- الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِيمَانُ مَا حَالَكَ فِي
٣١٩٨- الْبِرُّ مَا سَكَنْتَ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ
٣١٩٩- الْبِرُّ لَا يَبْلَى وَاللُّذْنُ لَا يُنْسَى وَالذُّيَّانُ
٣٢٠٠- الْبَرِّيُّ لَا يُجَاوِزُ إِيْمَانَهُ تَرَاقِيَةً
٣٢٠١- الْبَرَكَةُ فِي تَوَاصِي الْخَيْلِ
٣٢٠٢- الْبَرَكَةُ فِي فَلَاكَةِ فِي الْجَمَاعَةِ وَالْثَرِيدِ
٣٢٠٣- الْبَرَكَةُ فِي صِغَرِ الْقُرْصِ وَطَوِيلِ الرِّشَاءِ
٣٢٠٤- الْبَرَكَةُ فِي الْمُمَاسَحَةِ
٣٢٠٥- الْبَرَكَةُ مَعَ أَكَابِرِكُمْ
٣٢٠٦- الْبَرَكَةُ فِي أَكَابِرِنَا فَمَنْ لَمْ يَزَحَمْ صَغِيرَنَا
٣٢٠٧- الْبِرَاقُ وَالْمُخَاطُ وَالْخَيْضُ وَالنَّفَاسُ فِي
٣٢٠٨- الْبِرَاقُ فِي الْمَسْجِدِ سَيِّئَةٌ وَدَفْنُهُ خَسَنَةٌ
٣٢٠٩- الْبِرَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكُفَّارُهَا
٣٢١٠- الْبِرَاقُ مَا بَيْنَ الْكَلَابِ إِلَى
٣٢١١- الْبَطْنُ وَالْفَرْقُ شَهَادَةٌ

- ٣٢٥٨- تُخَفُّهُ الْمُؤْمِنِينَ فِي الدُّنْيَا الْفَقْرُ
- ٣٢٥٩- تُخَفُّهُ الْمَلَائِكَةُ تَجْمِيرُ الْمَسَاجِدِ
- ٣٢٦٠- تَحْفَظُوا مِنَ الْأَرْضِ فَإِنَّهَا أَكْثَرُ وَأَنَّهُ
- ٣٢٦١- تَحْوُلُ إِلَى الظِّلِّ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ
- ٣٢٦٢- تَحَوَّلُوا عَنْ مَكَانِكُمْ الَّذِي أَصَابَتْكُمْ فِيهِ
- ٣٢٦٣- تَحْتَمُوا بِالْعَقِيقِ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ
- ٣٢٦٤- تَحْتَمُوا بِالْعَقِيقِ فَإِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ
- ٣٢٦٥- تَخْرُجُ الدَّابَّةُ وَمَعَهَا خَاتَمُ سُلَيْمَانَ
- ٣٢٦٦- تَخْرُجُ الدَّابَّةُ فَتَسِمُ النَّاسَ عَلَى
- ٣٢٦٧- تَخْلَلُوا فَإِنَّهُ نَظَافَةٌ وَالنَّظَافَةُ تَدْعُو إِلَى
- ٣٢٦٨- تَخَيَّرُوا لِطَافِكُمْ فَانْكَبُوا الْأَكْمَاءَ
- ٣٢٦٩- تَخَيَّرُوا لِطَافِكُمْ فَإِنَّ النِّسَاءَ يَلْذَنَ
- ٣٢٧٠- تَخَيَّرُوا لِطَافِكُمْ وَاجْتَنِبُوا هَذَا السَّوَادَ
- ٣٢٧١- تَدَاوُوا عِبَادَ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَصْنَعْ
- ٣٢٧٢- تَدَاوُوا مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ بِالْقَنْطَرِ
- ٣٢٧٣- تَدَاوُوا بِالْبَابِ الْبَقَرِ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يَجْعَلَ
- ٣٢٧٤- تَذَارَكُوا الْعُمُومَ وَالْهُمُومَ بِالْمَدَقَاتِ
- ٣٢٧٥- تَذَرُونَ مَا يَقُولُ الْأَسَدُ فِي زَيْبِهِ يَقُولُ
- ٣٢٧٦- تَذْهَبُ الْأَرْضُ كُلُّهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا
- ٣٢٧٧- تَذْهَبُونَ الْغَيْرَ فَالْخَيْرُ حَتَّى لَا يَبْقَى
- ٣٢٧٨- تَزَيُّوا صُحُفَكُمُ اثْنَحْ لَهَا إِنَّ التُّرَابَ
- ٣٢٧٩- تَزَكُ الدُّنْيَا أَمْرٌ مِنَ الصَّبْرِ وَاشْدُّ مِنْ
- ٣٢٨٠- تَزَكُ السَّلَامُ عَلَى الصَّبْرِ حَيَاةً
- ٣٢٣٥- تَجَاوَزُوا عَنْ ذَنْبِ السَّخِيِّ فَإِنَّ اللَّهَ
- ٣٢٣٦- تَجَاوَزُوا عَنْ ذَنْبِ السَّخِيِّ وَزَلَّةِ الْعَالِمِ
- ٣٢٣٧- تَجَاوَزُوا لِذَوِي الْمَرْوَةِ عَنْ عَنَائِهِمْ
- ٣٢٣٨- تَجِبُ الصَّلَاةُ عَلَى الْغُلَامِ إِذَا عَقَلَ
- ٣٢٣٩- تَجِبُ الْجُمُعَةُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا امْرَأَةً
- ٣٢٤٠- تَجِدُ الْمُؤْمِنَ مُجْتَهِدًا فِيمَا يَطْبِقُ مَقْلَعَهُمَا
- ٣٢٤١- تَجِدُونَ النَّاسَ تَعَادِينَ فَخَيَارُهُمْ فِي أَنْ
- ٣٢٤٢- تَجْرِي الْحَسَنَاتُ عَلَى صَاحِبِ الْخُمَى
- ٣٢٤٣- تُجْعَلُ الثَّوَانُحُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَفَائِي صَفَّ
- ٣٢٤٤- تُجَوَّزُوا فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّ خَلْقَكُمْ
- ٣٢٤٥- تَجِيءُ بِحَبِّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ فَيَقْبَضُ
- ٣٢٤٦- تُحْرَمُ الصَّلَاةُ إِذَا انْتَصَفَ النَّهَارُ كُلَّ يَوْمٍ
- ٣٢٤٧- تُحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوُثْرِ مِنَ الْعَشْرِ
- ٣٢٤٨- تُحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي السَّبْعِ الْأَوَاخِرِ
- ٣٢٤٩- تُحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّبًا
- ٣٢٥٠- تُحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ
- ٣٢٥١- تُحَرَّوْا الدُّعَاءَ عِنْدَ فَيْءِ الْأَقْبَاءِ
- ٣٢٥٢- تُحَرَّوْا الصَّدَقَ وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنْ فِيهِ الْهَلَكَةُ
- ٣٢٥٣- تُحَرَّوْا الصَّدَقَ وَإِنْ رَأَيْتُمْ أَنْ فِيهِ الْهَلَكَةُ
- ٣٢٥٤- تُحَرِّكُ الْإِصْبِعَ فِي الصَّلَاةِ مَذْعَرَةً
- ٣٢٥٥- تُخَفُّهُ الصَّائِمُ الدُّهْنُ وَالْمِنْجَرُ
- ٣٢٥٦- تُخَفُّهُ الصَّائِمُ الزَّائِرُ أَنْ تُغْلَفَ لِخَيْتِهِ
- ٣٢٥٧- تُخَفُّهُ الْمُؤْمِنُ الْمَوْتُ

٣٣٠٤- تَصَدَّقُوا فَإِنَّ الصَّدَقَةَ فِكَائِكُمْ مِنَ النَّارِ

٣٣٠٥- تَصَدَّقُوا وَلَوْ بِشَمْرَةٍ فَإِنَّهَا تُشَدُّ مِنْ

٣٣٠٦- تَطْلُوعِ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ يَزِيدُ عَلَى تَطْلُوعِهِ

٣٣٠٧- تُعَادُ الصَّلَاةُ مِنْ قَدْرِ الذُّرْعَمِ مِنَ اللَّحْمِ

٣٣٠٨- تَعَاوَا الْخُدُودَ فِيمَا بَيْنَكُمْ فَمَا بَلَغَنِي

٣٣٠٩- تَعَاوَا تَسْفِطِ الضَّعَائِنِ بَيْنَكُمْ

٣٣١٠- تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ قَوْلَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهُوَ

٣٣١١- تَعَاهَدُوا نِعَالَكُمْ عِنْدَ أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ

٣٣١٢- تَعْتَرِي الْجِدَّةُ حِيَارَ أُمِّي

٣٣١٣- تَعَجَّلُوا إِلَى الْحَجِّ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَذَرِي

٣٣١٤- تُعْرَضُ أَعْمَالُ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ

٣٣١٥- تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ

٣٣١٦- تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ

٣٣١٧- تُعْرِفُ إِلَهِي اللَّهُ فِي الرَّخَاءِ يَغْرِفُكَ فِي

٣٣١٨- تَعَشُّوا وَلَوْ بِكَفٍّ مِنْ حَشَبٍ فَإِنَّ تَرْكَ

٣٣١٩- تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُمْ مَا تَصِلُونَ بِهِ

٣٣٢٠- تَعَلَّمُوا مَنَاسِكَكُمْ فَإِنَّهَا مِنْ وَبِّكُمْ

٣٣٢١- تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَتَعَلَّمُوا لِلْعِلْمِ الْوَقَارَ

٣٣٢٢- تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَتَعَلَّمُوا لِلْعِلْمِ السَّكِينَةَ

٣٣٢٣- تَعَلَّمُوا مَا شِئْتُمْ أَنْ تَعَلَّمُوا فَلَنْ يَنْفَعَكُمْ

٣٣٢٤- تَعَلَّمُوا مِنَ الْعِلْمِ مَا شِئْتُمْ فَوَاللَّهِ لَا

٣٣٢٥- تَعَلَّمُوا الْقَرَائِصَ وَعَلِّمُوهُ النَّاسَ فَإِنَّهُ

٣٣٢٦- تَعَلَّمُوا الْقَرَائِصَ وَالْقُرْآنَ وَعَلِّمُوا النَّاسَ

٣٢٨١- تَرَكَ الْوَصِيَّةَ عَارَ فِي الدُّنْيَا وَنَارَ وَسَنَاءَ

٣٢٨٢- تَرَكْتُ فِيكُمْ شَيْئَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُمَا

٣٢٨٣- تَرَوُّجُوا فِي الْحِجْرِ الصَّالِحِ فَإِنَّ الْعِرْقَ

٣٢٨٤- تَرَوُّجُوا النِّسَاءَ فَإِنَّهُنَّ يَأْتِينَ بِالْقَالِ

٣٢٨٥- تَرَوُّجُوا الْأَبْكَارَ فَإِنَّهُنَّ أَغْدَبَ أَفْوَاهًا

٣٢٨٦- تَرَوُّجُوا الْوُدُودَ الْوُلُودَ فَإِنِّي مُكَاتِّرٌ بِكُمْ

٣٢٨٧- تَرَوُّجُوا فَإِنِّي مُكَاتِّرٌ بِكُمْ الْأُمَمَ وَلَا

٣٢٨٨- تَرَوُّجُوا وَلَا تَطْلُقُوا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

٣٢٨٩- تَرَوُّجُوا وَلَا تَطْلُقُوا فَإِنَّ الطَّلَاقَ يَهْتَزُّ

٣٢٩٠- تَسَاقَطُوا الضَّعَائِنُ

٣٢٩١- تَسَخَّرُوا فَإِنَّ فِي السُّخُورِ بَرَكََةً

٣٢٩٢- تَسَخَّرُوا مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ هَذَا الْغَدَاءُ

٣٢٩٣- تَسَخَّرُوا وَلَوْ بِجُرْعَةٍ مِنْ مَاءٍ

٣٢٩٤- تَسَخَّرُوا وَلَوْ بِالْمَاءِ

٣٢٩٥- تَسَخَّرُوا وَلَوْ بِشَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ وَأَفْطَرُوا وَلَوْ

٣٢٩٦- تَسْنَعُ أَغْشَارُ الرَّزْقِ فِي التَّجَارَةِ وَالْقَشْرُ

٣٢٩٧- تَسْلِيمُ الرَّجُلِ يَصْنَعُ وَاحِدَةً يُشِيرُ بِهَا

٣٢٩٨- تَسْمَعُونَ وَتَسْمَعُ مِنْكُمْ وَتَسْمَعُ مِنْ

٣٢٩٩- تَسْمَعُوا بِاسْمِي وَلَا تَكُنُوا بِكُنْيَتِي

٣٣٠٠- تَسْمَعُوا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَحَبُّ الْأَسْمَاءِ

٣٣٠١- تَسْمَعُونَ أَوْلَادَكُمْ مُحَمَّدًا ثُمَّ تَلْعَنُونَهُمْ

٣٣٠٢- تَصَافَحُوا يَذْهَبُ الْعُلَّ عَنْ قُلُوبِكُمْ

٣٣٠٣- تَصَدَّقُوا فَسَيَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَنْمِشِي

- ٣٣٢٧- تَعْلَمُوا اللَّهَ وَالْقُرْآنَ وَأَقْرَؤُوا وَاقْرَأُوا فَإِنْ مِثْلُ
- ٣٣٢٨- تَعْلَمُوا كِتَابَ اللَّهِ وَتَعَاهَدُوا وَتَعْتُوا بِهِ
- ٣٣٢٩- تَعْلَمُوا مِنْ قُرَيْشٍ وَلَا تَعْلَمُوهَا وَقَدْ مَوَا
- ٣٣٣٠- تَعْلَمُوا مِنَ التَّجُومِ مَا تَهْتَدُونَ بِهِ فِي
- ٣٣٣١- تَعْمَلْ هَذِهِ الْأُمَّةُ بَرْهَةً بِكِتَابِ اللَّهِ ثُمَّ
- ٣٣٣٢- تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَذَلِكَ
- ٣٣٣٣- تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ جَارِ السُّوءِ فِي دَارِ
- ٣٣٣٤- تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ ثَلَاثٍ فَوَاقِرُ جَارِ سُوءِ
- ٣٣٣٥- تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ تَعَالَى مِنَ الرُّغْبِ
- ٣٣٣٦- تَغْطِيَةُ الرَّأْسِ بِالتَّهَارِ فَقَهْ وَبِالْثَّلِيلِ رِيَّةَ
- ٣٣٣٧- تُفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ
- ٣٣٣٨- تُفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ لِيُخَمْسَ لِقِرَاءَةِ
- ٣٣٣٩- تُفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ نِصْفَ اللَّيْلِ
- ٣٣٤٠- تُفْتَحُ لَكُمْ أَرْضُ الْأَعَاجِمِ وَسَجَدُونَ
- ٣٣٤١- تُفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ
- ٣٣٤٢- تُفْتَحُ الْيَمَنُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبْسُونَ
- ٣٣٤٣- تُفَرَّغُوا مِنْ هُمُومِ الدُّنْيَا مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّهُ
- ٣٣٤٤- تُفَقَّدُوا بِعَالِكُمْ عِنْدَ أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ
- ٣٣٤٥- تُفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تُفَكَّرُوا فِي
- ٣٣٤٦- تُفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَلَا تُفَكَّرُوا فِي
- ٣٣٤٧- تُفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تُفَكَّرُوا فِي اللَّهِ
- ٣٣٤٨- تُفَكَّرُوا فِي آلَاءِ اللَّهِ وَلَا تُفَكَّرُوا فِي اللَّهِ
- ٣٣٤٩- تُفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تُفَكَّرُوا فِي اللَّهِ
- ٣٣٥٠- تَقَبَّلُوا لِي بِسَبِّ اتَّقَبَّلَ لَكُمْ بِالْجَنَّةِ إِذَا
- ٣٣٥١- تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ بِبُغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي
- ٣٣٥٢- تَقَعَّدُ الْمَلَائِكَةُ عَلَى أَبْوَابِ الْمَسَاجِدِ
- ٣٣٥٣- تَقُومُ السَّاعَةُ وَالرُّومُ أَكْثَرُ النَّاسِ
- ٣٣٥٤- تَقُولُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِلْمُؤْمِنِ جُزْ يَا
- ٣٣٥٥- تَكْفِيرُ كُلِّ لِحَاءٍ رَكْعَتَانِ
- ٣٣٥٦- تَكُونُ لِأَصْحَابِي زَلَّةٌ يَغْفِرُهَا اللَّهُ تَعَالَى
- ٣٣٥٧- تَكُونُ امْرَأَةٌ يَقُولُونَ وَلَا يُرَدُّ عَلَيْهِمْ
- ٣٣٥٨- تَكُونُ فِتْنٌ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَغْتَرِبَ فِيهَا يَدٌ
- ٣٣٥٩- تَكُونُ السَّمُ طَيْرًا تَغْلُقُ بِالشَّجَرِ حَتَّى
- ٣٣٦٠- تَمَامُ الْبِرِّ أَنْ تَعْمَلَ فِي السِّرِّ عَمَلٌ
- ٣٣٦١- تَمَامُ الرِّبَاطِ اِزْتِمَاعُ يَوْمًا وَمَنْ رَاطَ
- ٣٣٦٢- تَمَامُ النِّعْمَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ وَالْقُورُ مِنْ
- ٣٣٦٣- تَمَسَّحُوا بِالْأَرْضِ فَإِنَّهَا بِكُمْ بَرَّةٌ
- ٣٣٦٤- تَمَعَّدُوا وَاحْتَشَوْشُوا وَانْتَضَبَلُوا وَامْشُوا
- ٣٣٦٥- تَمَاصَحُوا فِي الْعِلْمِ وَلَا يَكُنْكُمْ بَعْضُكُمْ
- ٣٣٦٦- تَنَاجَحُوا تَكْثُرُوا فَيَأْتِي أَبَاهِي بِكُمْ الْأُمَمُ
- ٣٣٦٨- تَنْزَهُوا مِنَ الْبَوْلِ فَإِنَّ عَامَّةَ عَذَابِ
- ٣٣٦٩- تَنْظَفُوا بِكُلِّ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى
- ٣٣٧٠- تَنَقَّ وَتَوَقَّ
- ٣٣٧١- تَنَقَّ وَتَوَقَّ
- ٣٣٧٢- تُنَكِّحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ لِمَالِهَا وَلِحَسْبِهَا
- ٣٣٧٣- تَهَادُوا تَحَابُوا

- ٣٣٧٤- تَهَادُوا تَحَابُّوا وَتَصَافَحُوا يَذْهَبِ الْغِلُّ
 ٣٣٧٥- تَهَادُوا تَزِدَادُوا حُبًّا وَهَاجِرُوا تَوَزَّكُوا
 ٣٣٧٦- تَهَادُوا الطَّعَامُ بَيْنَكُمْ فَإِنَّ ذَلِكَ تَوْبَةٌ
 ٣٣٧٧- تَهَادُوا إِنَّ الْهَدِيَّةَ تَذْهَبُ وَخَرَّ الصَّدْرُ
 ٣٣٧٨- تَهَادُوا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تَذْهَبُ بِالسَّخِيمَةِ وَلَوْ
 ٣٣٧٩- تَهَادُوا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تُصَغِّفُ الْخُبَّ
 ٣٣٨٠- تَوَاضَعُوا وَجَالَسُوا الْمَسَاكِينَ تَكُونُوا مِنْ
 ٣٣٨١- تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعْلَمُونَ مِنْهُ وَتَوَاضَعُوا
 ٣٣٨٢- تَوَبُّوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَيْهِ كُلَّ
 ٣٣٨٣- تَوَضَّعُوا مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ
 ٣٣٨٤- تَوَضَّعُوا مِنْ لُحُومِ الْإِبِلِ وَلَا تَوَضَّعُوا مِنْ
 ٣٣٨٥- الثَّائِبِ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ
 ٣٣٨٦- الثَّائِبِ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ
 ٣٣٨٧- الثَّائِبِ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ
 ٣٣٨٨- التَّوَدُّةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ خَيْرٌ إِلَّا فِي عَمَلٍ
 ٣٣٨٩- التَّوَدُّةُ وَالْاِقْتِصَادُ وَالسُّمْتُ الْحَسَنُ جُزْءٌ
 ٣٣٩٠- الثَّانِي مِنَ اللَّهِ وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ
 ٣٣٩١- التَّاجِرُ الْأَمِينُ الصَّدُوقُ الْمُسْلِمُ مَعَ
 ٣٣٩٢- التَّاجِرِ الصَّدُوقِ الْأَمِينِ مَعَ النَّبِيِّينَ
 ٣٣٩٣- التَّاجِرُ الصَّدُوقُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ
 ٣٣٩٤- التَّاجِرُ الصَّدُوقُ لَا يُخْجَبُ مِنْ أَبْوَابِ
 ٣٣٩٥- التَّاجِرُ الْجَبَانُ مَحْرُومٌ وَالتَّاجِرُ الْجَسُورُ
 ٣٣٩٦- الثَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ إِذَا تَعَابَتْ

- ٣٣٩٧- الثَّائِبُ الشَّدِيدُ وَالْعَطَسَةُ الشَّدِيدَةُ مِنْ
 ٣٣٩٨- التَّحَدُّثُ بِبِعْمَةِ اللَّهِ شُكْرٌ وَتَرْكُهَا كُفْرٌ
 ٣٣٩٩- التَّذْيِيرُ نِصْفُ الْغَيْشِ وَالتَّوَدُّدُ نِصْفُ
 ٣٤٠٠- التَّذَلُّلُ لِلْحَقِّ أَقْرَبُ إِلَى الْعِزِّ مِنْ
 ٣٤٠١- الثَّرَابُ رُبُّ الصَّبِيَّانِ
 ٣٤٠٢- التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ وَالتَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ
 ٣٤٠٣- التَّسْبِيحُ بِصَفِّ الْمِيزَانِ وَالْعَمْدُ لِلَّهِ
 ٣٤٠٤- التَّسْبِيحُ بِصَفِّ الْمِيزَانِ وَالْعَمْدُ لِلَّهِ
 ٣٤٠٥- التَّشْوِيفُ شِعَارُ الشَّيْطَانِ يُقْلِبُهُ فِي
 ٣٤٠٦- التَّطَلُّعُ مِنْ مَاءٍ زَمْزَمٍ بَرَاءَةٌ مِنَ التَّفَاقُ
 ٣٤٠٧- التُّفُلُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكُفَّارَتُهُ أَنْ
 ٣٤٠٨- التَّكْبِيرُ فِي الْفِطْرِ سَبْعٌ فِي الْأُولَى
 ٣٤٠٩- الثَّلَابِيئَةُ مَجْمَعَةٌ لِأَفْوَادِ الْمَرِيضِ تَذْهَبُ
 ٣٤١٠- التَّمَرُّ بِالْتَّمَرِ وَالْجَنَظَةُ بِالْجَنَظَةِ وَالشَّعِيرُ
 ٣٤١١- التَّوَاضُّعُ لَا يَزِيدُ الْعَبْدَ إِلَّا رِفْعَةً
 ٣٤١٢- التَّوْبَةُ مِنَ الذَّنْبِ أَنْ لَا تَعُودَ إِلَيْهِ أَبَدًا
 ٣٤١٣- التَّوْبَةُ النَّصُوحُ التَّدَمُّ عَلَى الذَّنْبِ حِينَ
 ٣٤١٤- التَّيْمُّ صَرَتَانِ صَرْتَةٌ لِلْوَجْهِ وَصَرْتَةٌ
 ث
 ٣٤١٥- ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ خَلَاقَةَ الْإِيمَانِ
 ٣٤١٦- ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ نَشَرَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 ٣٤١٧- ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ آوَاهُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ
 ٣٤١٨- ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فَهُوَ مِنَ الْأَبْدَالِ الرِّضَا

- ٣٤١٩- ثلاث من كُنَّ فيه حاسِبَةُ الله تعالى
- ٣٤٢٠- ثلاث من كُنَّ فيه وَفِي شُحِّ نَفْسِهِ مَنْ
- ٣٤٢١- ثلاث من كُنَّ فيه فَإِنَّ الله تعالى يَغْفِرُ لَهُ
- ٣٤٢٢- ثلاث من كُنَّ فيه فَهِيَ رَاجِعَةٌ عَلَى
- ٣٤٢٣- ثلاث من كُنَّ فيه اسْتَوْجَبَ الْقَوَابِ
- ٣٤٢٤- ثلاث من كُنَّ فيه أَوْ وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ عَلَى
- ٣٤٢٥- ثلاث من كُنَّ فيه أَظْلَمَ اللهُ تَحْتَ ظِلِّ
- ٣٤٢٦- ثلاث من جَاءَ بِهِنَّ مَعَ الْإِيمَانِ دَخَلَ
- ٣٤٢٨- ثلاث من فَعَلْنَهُنَّ فَقَدْ أَجْرَمَ مِنْ عَقْدَ
- ٣٤٢٩- ثلاث من فَعَلْنَهُنَّ أَطَاعَ الصَّوْمَ مَنْ أَكَلَ
- ٣٤٣٠- ثلاث من فَعَلْنَهُنَّ هَتَّ بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ
- ٣٤٣١- ثلاث من أَوْتِيَهُنَّ فَقَدْ أَوْتِيَتْهُنَّ بِمِثْلِ مَا
- ٣٤٣٢- ثلاث من أَحْلَقَ النُّبُوَّةَ تَغْجِيلَ الْإِفْطَارِ
- ٣٤٣٣- ثلاث من الْمَيْسِرِ الْقِمَارِ وَالطَّرْبِ
- ٣٤٣٤- ثلاث من أَصْلِي الْإِيمَانِ الْكَفُّ عَمَّنْ
- ٣٤٣٥- ثلاث من الْجَفَاءِ أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ قَانِمًا
- ٣٤٣٦- ثلاث من فَعَلَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَدْعُهُنَّ
- ٣٤٣٧- ثلاث من الْكُفْرِ بِاللَّهِ شَقَّ الْحَبِيبِ
- ٣٤٣٨- ثلاث من نَعِيمِ الدُّنْيَا وَإِنْ كَانَ لَا نَعِيمَ
- ٣٤٣٩- ثلاث من كُنُوْزِ الْبِرِّ إِخْفَاءُ الصَّدَقَةِ
- ٣٤٤٠- ثلاث من كُنُوْزِ الْبِرِّ كَيْتَمَانُ الْأَوْجَاعِ
- ٣٤٤١- ثلاث من الْإِيمَانِ الْإِنْفَاقُ مِنَ الْإِقَارِ
- ٣٤٤٢- ثلاث من تَمَامِ الصَّلَاةِ اسْبَاغُ الْوُضُوءِ

- ٣٤٤٣- ثلاث من أَحْلَقَ النُّبُوَّةَ تَغْجِيلَ الْإِفْطَارِ
- ٣٤٤٤- ثلاث من الْفَوَاقِرِ إِمَامٌ إِنْ اخْسَنْتَ لَمْ
- ٣٤٤٥- ثلاث أخاف على أُمِّيِ الْاسْتِسْقَاءِ
- ٣٤٤٦- ثلاث أَخْلَفَ عَلَيْهِنَّ لَا يَجْعَلُ اللهُ تَعَالَى
- ٣٤٤٧- ثلاث إِذَا خَرَجْنَا لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا
- ٣٤٤٨- ثلاث إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ شِفَاءٌ فَشَرْطُهُ
- ٣٤٤٩- ثلاث أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ مَا نَقَصَ مَالٌ قَطُّ
- ٣٤٥٠- ثلاث أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ مَا نَقَصَ مَالٌ عَبْدٍ
- ٣٤٥١- ثلاث جَدُّهُنَّ جَدُّ وَهَزْلُهُنَّ جَدُّ النِّكَاحِ
- ٣٤٥٢- ثلاث حَقَّ عَلَى اللهِ أَنْ لَا يَرُدَّ لَهُنَّ
- ٣٤٥٢- ثلاث دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ دَعْوَةُ الصَّائِمِ
- ٣٤٥٢- ثلاث دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ لَا شَكَّ فِيهِنَّ
- ٣٤٥٥- ثلاث دَعَوَاتٍ لَا تَرُدُّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ لَوْلَدِهِ
- ٣٤٥٧- ثلاث اعْلَمُ أَتَّهَنُ حَقٌّ مَا عَفَا امْرُؤٌ عَنْ
- ٣٤٥٨- ثلاث حَقَّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ الْغُسْلُ يَوْمَ
- ٣٤٥٩- ثلاث كُلُّهُنَّ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ عِبَادَةٌ
- ٣٤٦٠- ثلاث خِصَالٍ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ
- ٣٤٦١- ثلاث خِلَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ وَاحِدَةٌ
- ٣٤٦٢- ثلاث ساعاتٍ لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ مَا دَعَا
- ٣٤٦٣- ثلاث فِيهِنَّ الْبَرَكَةُ الْبَيْعُ إِلَى أَجَلٍ
- ٣٤٦٤- ثلاث فِيهِنَّ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ
- ٣٤٦٥- ثلاث لِأَمِّيِ سَوَاءُ الظَّنِّ
- ٣٤٦٦- ثلاث لَمْ تَسْلَمْ مِنْهَا هَلِوُ الْأُمَّةُ الْحَسَدُ

- ٣٤٦٧- ثلاث لَنْ تَزُلْنَ فِي أَثْمِي الثَّقَاخِرُ
 ٣٤٦٨- ثلاث لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِيهِمْ مَا أَحَدُنْ
 ٣٤٦٩- ثلاث لَيْسَ لِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ فِيهِمْ
 ٣٤٧٠- ثلاث مُعَلَّقَاتٍ بِالْعَرْشِ الرَّجْمُ تَقُولُ
 ٣٤٧١- ثلاث مُنْجِيَاتٍ خَشِيَ اللَّهُ تَعَالَى فِي
 ٣٤٧٢- ثلاث مُهْلِكَاتٍ وَثَلَاثُ مُنْجِيَاتٍ وَثَلَاثُ
 ٣٤٧٣- ثلاث مَنْ كُنِيَ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ وَإِنْ صَامَ
 ٣٤٧٤- ثلاث مِنَ الْإِيمَانِ الْخِيَاءُ وَالْعِفَافُ
 ٣٤٧٥- ثلاث مِنْ كُلِّ شَهْرٍ رَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ
 ٣٤٧٦- ثلاث هُنَّ عَلَيَّ قَرِيبَةٌ وَهُنَّ لَكُمْ تَطَوُّعٌ
 ٣٤٧٧- ثلاث وَثَلَاثٌ وَثَلَاثٌ فَثَلَاثٌ لَا يَمِينُ
 ٣٤٧٩- ثلاث لَا تَرُدُّ الْوَسَائِدَ وَالذُّهُنَ وَاللُّبْنَ
 ٣٤٨٠- ثلاث لَا يَجُوزُ اللَّعِبُ فِيهِمْ الطَّلَاقُ
 ٣٤٨١- ثلاث لَا يَجِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَفْعَلَهُنَّ لَا يَوْمَ
 ٣٤٨٢- ثلاث لَا يُحَاسِبُ بِهِنَّ الْعَبْدُ ظِلَّ خَصَصَ
 ٣٤٨٣- ثلاث لَا يَقْطُرُونَ الصَّائِمَ الْحِجَامَةُ
 ٣٤٨٤- ثلاث لَا يُعَادُ صَاحِبُهُنَّ الزُّمْدُ وَصَاحِبُ
 ٣٤٨٥- ثلاث لَا يُنْتَفَعَنَّ الْمَاءُ وَالْكَلْبُ وَالنَّارُ
 ٣٤٨٦- ثلاث يُجْلِيَنَّ الْبَصَرَ النَّظَرُ إِلَى الْخُضْرَةِ
 ٣٤٨٧- ثلاث يَرُدُّنَّ فِي قُوَّةِ الْبَصَرِ الْكُحْلُ
 ٣٤٨٨- ثلاث يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ رَجُلٌ
 ٣٤٨٩- ثلاث يَذُرُكَ بِهِنَّ الْعَبْدُ رَغَائِبَ الدُّنْيَا
 ٣٤٩٠- ثلاث يُصَفِّقُنَّ لَكَ وَذُ أَحَبَّكَ تُسَلِّمُ عَلَيْكَ
 ٣٤٩١- ثلاثة إِذَا زَانَتْهُنَّ فَوَيْدَ ذَلِكَ تَقُومُ

- ٣٤٩٢- ثلاثة اصْنَوَاتٍ يُبَاهِي اللَّهُ بِهِنَّ الْمَلَائِكَةُ
 ٣٤٩٣- ثلاثة أَغْنِيَنَّ لَا تَمَسُّهَا النَّارُ عَيْنٌ فَقَتَتْ
 ٣٤٩٤- ثلاثة أَنَا خَصَمُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ كُنْتُ
 ٣٤٩٥- ثلاثة تَحْتَ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْقُرْآنُ لَهُ
 ٣٤٩٦- ثلاثة تُسْجَبُ دَعْوَتُهُمْ الْوَالِدُ
 ٣٤٩٧- ثلاثة حَقٌّ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى غَوْنُهُمْ
 ٣٤٩٨- ثلاثة عَلَى كُتُبَانِ الْمِسْكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ٣٤٩٩- ثلاثة عَلَى كُتُبَانِ الْمِسْكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا
 ٣٥٠٠- ثلاثة فِي ظِلِّ اللَّهِ عَرْ وَجَلَّ يَوْمَ لَا ظِلَّ

II. Cilddeki Hadisler

- ٣٥٠١- ثلاثة فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ
 ٣٥٠٢- ثلاثة فِي صُفْحَانِ اللَّهِ عَرْ وَجَلَّ وَجَلَّ خَرَجَ إِلَى مَسْجِدِهِ
 ٣٥٠٣- ثلاثة قَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَنَّةَ مُذِمِّنَ الْخَمْرِ وَالْعَاقُ.
 ٣٥٠٤- ثلاثة كُلُّهُمْ ضَامِنٌ عَلَى اللَّهِ رَجُلٌ خَرَجَ غَارِبًا فِي سَبِيلِ
 ٣٥٠٥- ثلاثة لَيْسَ عَلَيْهِمْ حِسَابٌ فِيمَا طَعَمُوا إِذَا كَانَ خَلَاةً
 ٣٥٠٦- ثلاثة مَنْ كُنِيَ فِيهِ يَسْتَكْمِلُ إِيْمَانَهُ رَجُلٌ لَا يَخَافُ فِي
 ٣٥٠٧- ثلاثة مَنْ قَالَهُنَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رِئًا
 ٣٥٠٨- ثلاثة مِنَ السَّعَادَةِ وَثَلَاثَةٌ مِنَ الشَّقَاءِ فَمِنْ السَّعَادَةِ
 ٣٥٠٩- ثلاثة مِنَ الْجَاهِلِيَّةِ الْفَخْرُ بِالْأَخْسَابِ وَالطُّغْنُ فِي
 ٣٥١٠- ثلاثة مِنَ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَغْفُو عَمَّنْ
 ٣٥١١- ثلاثة مِنَ السَّخْرِ الرَّقِيِّ وَالْتَوَلُّوْا وَالثَّمَائِمُ. ض
 ٣٥١٢- ثلاثة مِنَ أَعْمَالِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَفْرُقُهُنَّ النَّاسُ الطُّغْنُ فِي

- ٣٥١٣- ثلاثة مواطن لا تُرَدُّ فيها دَعْوَةُ عَبْدٍ رَجُلٍ يَكُونُ فِي
- ٣٥١٤- ثلاثة نفرٍ كانَ لأَحَدِهِمْ عَشْرَةُ ذُنَابِيرٍ فَتَصَدَّقَ مِنْهَا
- ٣٥١٥- ثلاثة هُمُ حَدَّثَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ لَمْ يَمُتْ بَيْنَ
- ٣٥١٦- ثلاثة لا تَحْرُمُ عَلَيْكَ أَعْرَاضُهُمْ الْمَجَاهِرُ بِالْفِسْقِ
- ٣٥١٧- ثلاثة لا تُجَاوِزُ صَلَاتُهُمْ آذَانَهُمُ الْعَبْدُ الْآبِقُ حَتَّى
- ٣٥١٨- ثلاثة لا تَرَى أَعْيُنُهُمُ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ
- ٣٥١٩- ثلاثة لا تُرْفَعُ صَلَاتُهُمْ فَوْقَ رُؤُوسِهِمْ شَيْراً رَجُلٌ أَمَّ
- ٣٥٢٠- ثلاثة لا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمُ الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَالصَّالِحُ جَبِينٌ
- ٣٥٢١- ثلاثة لا تَسْأَلُ عَنْهُمْ رَجُلٌ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ وَعَصَى إِمَامَهُ
- ٣٥٢٢- ثلاثة لا تَسْأَلُ عَنْهُمْ رَجُلٌ يَنَارِغُ اللَّهَ إِذْكَرَهُ وَرَجُلٌ يَنَارِغُ
- ٣٥٢٣- ثلاثة لا تَقْرُبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ السُّكْرَانُ وَالْمُتَضَخِّعُ
- ٣٥٢٤- ثلاثة لا تَقْرُبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ بِخَيْرٍ جَيِّفَةُ الْكَافِرِ
- ٣٥٢٥- ثلاثة لا تَقْرُبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ السُّكْرَانُ وَالْمُتَضَخِّعُ
- ٣٥٢٦- ثلاثة لا يُجِبُّهُمْ رَبُّكَ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ نَزَلَ بَيْتاً خَرِباً
- ٣٥٢٧- ثلاثة لا يَخْبِتُونَ عَنِ النَّارِ الْمَثَانُ وَعَاقُ الْإِدْرِ وَمُذْمِنٌ
- ٣٥٢٨- ثلاثة لا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ مُذْمِنُ الْخَمْرِ وَقَاطِعُ الرِّجَمِ
- ٣٥٢٩- ثلاثة لا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ الْعَاقُ لِوَالِدَيْهِ وَالذُّيُوثُ وَرَجُلُهُ
- ٣٥٣٠- ثلاثة لا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ أَبْدَاً الذُّيُوثُ وَالرَّجُلَةُ مِنْ
- ٣٥٣١- ثلاثة لا يَرُدُّ اللَّهُ دُعَاءَهُمُ الدَّاكِرُ اللَّهُ كَثِيراً وَالْمُظْلُومُ
- ٣٥٣٢- ثلاثة لا يَرِيحُونَ رِيحَةَ الْجَنَّةِ رَجُلٌ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ
- ٣٥٣٣- ثلاثة لا يَسْتَنَفِضُ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ ذُو الشَّيْبَةِ فِي
- ٣٥٣٤- ثلاثة لا يَسْتَنَفِضُ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ بَيْنَ النُّفَاقِ ذُو
- ٣٥٣٥- ثلاثة لا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفاً وَلَا عَدَلاً
- ٣٥٣٦- ثلاثة لا يَقْبَلُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُمْ صَلَاةَ الرَّجُلِ يَوْمَ قَوْمَاً

- ٣٥٣٧- ثلاثة لا يَقْبَلُ اللَّهُ لَهُمْ صَلَاةً وَلَا تُرْفَعُ لَهُمْ إِلَى
- ٣٥٣٨- ثلاثة لا يَكْلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ وَلَا
- ٣٥٣٩- ثلاثة لا يَكْلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ رَجُلٌ
- ٣٥٤٠- ثلاثة لا يَكْلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا
- ٣٥٤١- ثلاثة لا يَكْلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا
- ٣٥٤٢- ثلاثة لا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٣٥٤٣- ثلاثة لا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٣٥٤٤- ثلاثة لا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا
- ٣٥٤٥- ثلاثة لا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ عَدَا شَيْخٍ زَانٍ
- ٣٥٤٦- ثلاثة لا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُرٌّ
- ٣٥٤٧- ثلاثة لا يَنْفَعُ مَعَهُنَّ عَمَلُ الشُّرْكِ بِاللَّهِ
- ٣٥٤٨- ثلاثة يَتَوَنَّنُ اجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ
- ٣٥٤٩- ثلاثة يَتَخَذَتُونَ فِي ظِلِّ الْغَرْبِ آيِينَ
- ٣٥٥٠- ثلاثة يُجِبُّهُمْ اللَّهُ وثلاثة يُبْغِضُهُمُ اللَّهُ فَأَمَّا
- ٣٥٥١- ثلاثة يُجِبُّهُمْ اللَّهُ وثلاثة يُشْنُوهُمْ اللَّهُ
- ٣٥٥٢- ثلاثة يُحِبُّهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ تَفْجِيلُ الْفِطْرِ
- ٣٥٥٣- ثلاثة يَذْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَلَا يُسْتَجَابُ
- ٣٥٥٤- ثلاثة يَذْعُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَلَا يُسْتَجَابُ
- ٣٥٥٥- ثلاثة يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَيْهِمُ الرَّجُلُ إِذَا قَامَ
- ٣٥٥٦- ثلاثة يَظْلُمُهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا
- ٣٥٥٧- ثلاثة يَهْلِكُونَ عِنْدَ الْحِسَابِ جَوَادٌ
- ٣٥٥٨- ثلاثون خِلَافَةً نُبُوَّةً وثلاثون خِلَافَةً
- ٣٥٥٩- ثمانية أَبْغَضَ خَلِيقَةَ اللَّهِ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٣٥٦٠- ثَمَنُ الْجَنَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. صَح
- ٣٥٦١- ثَمَنُ الْخَمْرِ حَرَامٌ وَثَمَنُ الْبَيْعِ حَرَامٌ وَثَمَنُ

- ٣٥٨٥- جَزَى اللَّهُ الْعَنَكُوتَ عَنَّا خَيْرًا فَإِنَّهَا
 ٣٥٨٦- جُرُوا الشَّوَارِبَ وَارْزَعُوا اللَّحَى خَالِفُوا.
 ٣٥٩٣- جُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ ض
 ٣٥٩٤- جُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهْرًا. ض
 ٣٥٩٥- جُعِلَتْ لِي كُلُّ أَرْضٍ طَبِيعًا مَسْجِدًا
 ٣٥٩٦- جُعِلَ الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي الرِّزْقِ ض
 ٣٥٩٧- جُلَسَاءُ اللَّهِ عِدَا أَهْلِ الْوَرَعِ وَالزُّهْدِ فِي
 ٣٥٩٨- جُلُوسُ الْإِمَامِ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ فِي
 ٣٥٩٩- جَمَالُ الرَّجُلِ فَصَاحَةُ لِسَانِهِ. ض
 ٣٦٠٠- جَنَانُ الْفِرْدَوْسِ أَرْبَعُ جَنَّتَانِ مِنْ ذَهَبٍ
 ٣٦٠١- جَنَّبُوا مَسَاجِدَنَا صِبْيَانَكُمْ وَمَجَازِينَكُمْ
 ٣٦٠٢- جِهَادُ الْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ وَالضَّعِيفِ وَالْمَرَأَةِ
 ٣٦٠٣- جِهْدُ الْبَلَاءِ كَثْرَةُ الْعِيَالِ مَعَ قَلَّةِ الشَّيْءِ.
 ٣٦٠٤- جِهْدُ الْبَلَاءِ قَلَّةُ الصَّبْرِ. ض
 ٣٦٠٥- جِهْدُ الْبَلَاءِ أَنْ تَخْتَأِجُوا إِلَى مَا فِي أَيْدِي
 ٣٦٠٦- جِهْدُكُمْ تُحِيطُ بِالدُّنْيَا وَالْجَنَّةِ مِنْ وَرَائِهَا
 ٣٦٠٧- الْجَارُ أَحَقُّ بِصَفْوِهِ. صَح
 ٣٦٠٨- الْجَارُ أَحَقُّ بِشَفْعَةِ جَارِهِ يُنْتَظَرُ بِهَا وَإِنْ
 ٣٦٠٩- الْجَارُ قَبْلَ الدَّارِ وَالرَّفِيقُ قَبْلَ الطَّرِيقِ
 ٣٦١٠- الْجَالِبُ مَرْزُوقٌ وَالْمُخْتَكِرُ مَلْعُونٌ. ض
 ٣٦١٢- الْجَاهِرُ بِالْقُرْآنِ كَالجَاهِرِ فِي الصَّدَقَةِ
 ٣٦١٣- الْجَبَرُوتُ فِي الْقَلْبِ. ض
 ٣٦١٤- الْجِدَالُ فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ.
- ٣٥٦٢- ثَمَنُ الْقَيْنَةِ سَخَتْ وَغَنَاهَا حَرَامٌ وَالنَّظَرُ
 ٣٥٦٢- ثَمَنُ الْكَلْبِ حَبِيبٌ وَمَهْرُ الْبَغِيِّ حَبِيبٌ
 ٣٥٦٢- ثَمَنُ الْكَلْبِ حَبِيبٌ وَهُوَ أَخْبَثُ مِنْهُ. ح
 ٣٥٦٢- ثِنْتَانِ لَا تُرْدَانِ الدُّعَاءُ عِنْدَ الثَّدَاءِ وَعِنْدَ
 ٣٥٦٢- ثِنْتَانِ مَا تُرْدَانِ الدُّعَاءُ عِنْدَ الثَّدَاءِ وَتَخْتُ
 ٣٥٦٢- الثَّلَاثُ مَلْعُونٌ يَغْنِي عَلَى الدَّائِبَةِ. ح
 ٣٥٦٢- الثَّلَاثُ وَالثَّلَاثُ كَثِيرٌ. صَح
 ٣٥٦٢- الثَّلَاثُ وَالثَّلَاثُ كَثِيرٌ إِنْ صَدَقْتَكَ مِنْ
 ٣٥٧١- الثَّيْبُ أَحَقُّ بِنَفْسِهَا مِنْ وَلِيَّهَا وَالْبَكْرُ
 ٣٥٧٢- الثَّيْبُ تُغْرِبُ عَنْ نَفْسِهَا وَالْبَكْرُ رِضَاهَا
 ج
 ٣٥٧٣- جَاءَنِي جَبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِذَا
 ٣٥٧٤- جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِدَارِ الْجَارِ. صَح
 ٣٥٧٥- جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِالشَّفْعَةِ.
 ٣٥٧٦- جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِالدَّارِ مِنْ غَيْرِهِ. ض
 ٣٥٧٧- جَالِسُوا الْكِبَرَاءَ وَسَانِلُوا الْعُلَمَاءَ وَخَالِطُوا
 ٣٥٧٨- جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
 ٣٥٧٩- جَبَلُ الْخَلِيلِ مُقَدَّسٌ وَإِنَّ الْفِتْنَةَ لَمَّا
 ٣٥٨٠- جُبِلَتِ الْقُلُوبُ عَلَى حُبِّ مَنْ أَحْسَنَ
 ٣٥٨١- جَدِّدُوا إِيْمَانَكُمْ أَكْثَرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ
 ٣٥٨٢- جَرِيرٌ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ مِثْلُ أَهْلِ النَّبْتِ ظَهَرَ
 ٣٥٨٣- جَزَاءُ الْغَنِيِّ مِنَ الْفَقِيرِ التَّصِيحَةُ
 ٣٥٨٤- جَزَى اللَّهُ الْأَنْصَارَ عَنَّا خَيْرًا وَلَا سِيَّما

- ٣٦٤٢- الْجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدَامِ الْأَمْهَاتِ. ح
- ٣٦٤٣- الْجَنَّةُ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ. ض
- ٣٦٤٤- الْجَنَّةُ دَارُ الْأَسْخِيَاءِ. ض
- ٣٦٤٥- الْجَنَّةُ لَبَنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَلَبَنَةٌ مِنْ قَصَصَةٍ. صَح
- ٣٦٤٦- الْجَنَّةُ مَائَةٌ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ
- ٣٦٤٧- الْجَنَّةُ الْمَشْرِقِ. ض
- ٣٦٤٨- الْجَنَّةُ حَرَامٌ عَلَى كُلِّ فَاجِحٍ أَنْ
- ٣٦٤٩- الْجَنَّةُ لِكُلِّ تَائِبٍ وَالرَّحْمَةُ لِكُلِّ
- ٣٦٥٠- الْجَنَّةُ بَنَازُهَا لَبَنَةٌ مِنْ فِضَّةٍ وَلَبَنَةٌ مِنْ
- ٣٦٥١- الْجَنُّ فَلَاكَةٌ أَصْنَافٍ فَصِيفٌ لَهُمْ أَجِيحَةٌ
- ٣٦٥٢- الْجَنُّ لَا تَخْبِلُ أَحَدًا فِي بَنِيهِ غَيْبٌ مِنْ
- ٣٦٥٣- الْجِهَادُ وَاجِبٌ عَلَيْكُمْ مَعَ كُلِّ أَمِيرٍ يَرَى
- ٣٦٥٤- الْجِهَادُ أَرْبَعُ الْأُمُورِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ
- ٣٦٥٥- الْجِلَازَةِ وَالشَّرْطِ وَأَعْوَانِ الظُّلَمَةِ كِلَابِ
- ٣٦٥٦- الْجِيرَانُ ثَلَاثَةٌ فَجَارٌ لَهُ حَقٌّ وَاحِدٌ وَهُوَ
- ح
- ٣٦٥٧- حَافِظٌ عَلَى الْقَصْرِينِ صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ
- ٣٦٥٨- حَامِلُ الْقُرْآنِ مُوقَى. ض
- ٣٦٥٩- حَامِلُ كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى لَهُ فِي بَيْتِ مَالٍ
- ٣٦٦٠- حَامِلُ الْقُرْآنِ حَامِلُ رَايَةِ الْإِسْلَامِ مِنْ
- ٣٦٦١- حَامِلَاتٍ وَالذَّاتِ مُرْضِعَاتٍ رَحِمَاتٍ
- ٣٦٦٢- حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ. ض
- ٣٦٦٣- حُبُّ النَّاسِ مِنَ النَّاسِ يُغْنِي وَيُصِمُّ. ض
- ٣٦١٥- الْجَزَادُ نَفْرَةٌ خَوَتْ فِي الْبَحْرِ. ض
- ٣٦١٦- الْجَزَادُ مِنْ صَبَدِ الْبَحْرِ. ض
- ٣٦١٧- الْجَرَسُ مَزَامِيرُ الشَّيْطَانِ. صَح
- ٣٦١٨- الْجُرُورُ عَنْ سَبْعَةٍ.
- ٣٦١٩- الْجُرُورُ فِي الْأَضْحَى عَنْ عَشْرَةٍ. ض
- ٣٦٢٠- الْجَفَاءُ كُلُّ الْجَفَاءِ وَالْكَفْرِ وَالنَّفَاقِ مَنْ
- ٣٦٢١- الْجُلُوسُ فِي الْمَسْجِدِ لَانْتِظَارِ الصَّلَاةِ
- ٣٦٢٢- الْجُلُوسُ مَعَ الْفُقَرَاءِ مِنَ التَّوَاضُّعِ وَهُوَ
- ٣٦٢٣- الْجَمَاعَةُ بَرَكَةٌ وَالسُّخُورُ بَرَكَةٌ وَالتَّرِيدُ
- ٣٦٢٤- الْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ. ض
- ٣٦٢٥- الْجَمَالُ فِي الرَّجُلِ اللَّسَانُ. صَح
- ٣٦٢٦- الْجَمَالُ صَوَابُ الْقَوْلِ بِالْحَقِّ وَالْكَمَالُ
- ٣٦٢٧- الْجَمَالُ فِي الْإِبِلِ وَالبَرَكَةُ فِي الْفَتَمِ
- ٣٦٢٩- الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ. ض
- ٣٦٣٠- الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي
- ٣٦٣٣- الْجُمُعَةُ عَلَى الْخَمْسِينَ رَجُلًا وَلَيْسَ عَلَى
- ٣٦٣٤- الْجُمُعَةُ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ قَرْيَةٍ وَإِنْ
- ٣٦٣٥- الْجُمُعَةُ حَيْجُ الْمَسَاكِينِ. ض
- ٣٦٣٦- الْجُمُعَةُ حَيْجُ الْفُقَرَاءِ.
- ٣٦٣٨- الْجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَفْلِهِ
- ٣٦٣٩- الْجَنَّةُ لَهَا كُمَايَةُ أَنْوَافٍ وَالتَّارُ لَهَا سَبْعَةٌ
- ٣٦٤٠- الْجَنَّةُ مَائَةٌ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا
- ٣٦٤١- الْجَنَّةُ مَائَةٌ دَرَجَةٍ وَلَوْ أَنَّ الْعَالَمِينَ

- ٣٦٨٧- خَدَّ الْجَوَارِ اَزْتَعُونَ دَارًا. ض.
- ٣٦٨٨- خَدَّ السَّاحِرِ ضَرْبَةً بِالسَّيْفِ. صَح.
- ٣٦٨٩- خَدَّ يَغْمَلُ فِي الْأَرْضِ خَيْرٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ
- ٣٦٩٠- خَدَّ الطَّرِيقِ مَنَعَهُ أَذْرَعًا. صَح.
- ٣٦٩١- خَدَّوْا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا خَرَجَ. صَح.
- ٣٦٩٢- خَدَّوْا عَنِّي بِمَا تَسْمَعُونَ وَلَا تَقُولُوا إِلَّا
- ٣٦٩٤- خَدَّيْ جَنِيْلَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لَا إِلَهَ
- ٣٦٩٥- خَدَفَ السَّلَامُ سُنَّةً. صَح.
- ٣٦٩٨- خَرَّمَ اللَّهُ الْخَمْرَ وَكُلَّ مُسْكِرٍ حَرَامًا. صَح.
- ٣٦٩٩- خَرَّمَ لِبَاسَ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذُكُورِ
- ٣٧٠١- خَرَّمَ مَا بَيْنَ لَابِتَي الْمَدِينَةِ عَلَى لِسَانِي.
- ٣٧٠٣- خَرَّمَتِ التَّجَارَةَ فِي الْخَمْرِ. صَح.
- ٣٧٠٦- خَرَّمَةُ الْجَارِ عَلَى الْجَارِ كَخَرَّمَةِ ذِيهِ. ض.
- ٣٧٠٧- خَرَّمَةُ مَالِ الْمُسْلِمِ كَخَرَّمَةِ ذِيهِ. ض.
- ٣٧١٠- خُرْقَةُ خُرْقَةٍ تَرَقَّى عَيْنَ بَقَّةٍ. ح.
- ٣٧١١- خَسَانٌ حِجَارٌ بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
- ٣٧١٢- خَسِبَ الْمُؤْمِنُ مِنَ الشَّقَاقِ وَالْخَبِيَةِ أَنْ
- ٣٧١٣- خَسِبَ امْرِئٌ مِنَ الْبَخْلِ أَنْ يَقُولَ آخُذْ
- ٣٧١٤- خَسِبَكَ مِنْ لِسَاءِ الْعَالَمِينَ مَرْيَمُ بِنْتُ
- ٣٧١٥- خَسِبَ اللَّهُ وَنِعَمَ الْوَكِيلَ أَمَانٌ لِكُلِّ
- ٣٧١٦- خَسِبَ رَجُلًا مِنْ خَالِقِي وَخَسِبَ دِينِي
- ٣٧٢٠- خَسِنَ الشَّعْرُ مَالٌ وَخَسِنَ الزَّوْجُ مَالٌ
- ٣٧٢١- خَسِنَ الصَّوْتُ زِينَةُ الْقُرْآنِ. ض.
- ٣٦٩٤- حُبُّ الْقَرَبِ إِيْمَانٌ وَيُغْضُّهُمْ نِفَاقٌ. ض.
- ٣٦٩٥- حُبُّ أَبِي بَكْرٍ وَعَمَرُ إِيْمَانٌ وَيُغْضُّهُمَا
- ٣٦٩٦- حُبُّ فَرَنْشِ إِيْمَانٌ وَيُغْضُّهُمْ كُفْرٌ وَحُبُّ
- ٣٦٩٧- حُبُّ الْأَنْصَارِ آيَةُ الْإِيْمَانِ وَيُغْضُ
- ٣٦٩٨- حُبُّ أَبِي بَكْرٍ وَعَمَرُ مِنَ الْإِيْمَانِ
- ٣٦٩٩- حُبُّ إِلَيَّ مِنْ دُنْيَاكُمْ النَّسَاءُ وَالطَّبِيبُ
- ٣٦٧٠- حَيَّوْا اللَّهَ إِلَى عِبَادِهِ يُحِبُّكُمْ اللَّهُ. صَح.
- ٣٦٧١- حَبَّدَا الْمُتَخَلِّلُونَ مِنْ أُمَّتِي. ض.
- ٣٦٧٢- حَبَّدَا الْمُتَخَلِّلُونَ مِنْ أُمَّتِي فِي الْوُضُوءِ
- ٣٦٧٣- حَبَّدَا الْمُتَخَلِّلُونَ بِالْوُضُوءِ وَالْمُتَخَلِّلُونَ
- ٣٦٧٤- حَبْلُ الشَّيْءِ يُعْمَى وَيُصَمُّ. ح.
- ٣٦٧٥- حَنَمَ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يَسْتَجِيبَ دَعْوَةَ
- ٣٦٧٦- حَنَجَبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ وَحَنَجَبَتِ الْخَنَّةُ
- ٣٦٧٧- حَنَجَجَ تَفَرَّى وَعَمَرَ نَسَقًا يَذْفَعْنَ مِيتَةً
- ٣٦٧٨- حَنَجَّةٌ لِمَنْ لَمْ يَخُجْ خَيْرٌ مِنْ عَشْرِ
- ٣٦٧٩- حَنَجَّةٌ خَيْرٌ مِنْ اَرْبَعِينَ غَزْوَةً وَغَزْوَةً خَيْرٌ
- ٣٦٨٠- حَنَجَّةٌ قَبْلَ غَزْوَةِ أَفْضَلُ مِنْ خَمْسِينَ
- ٣٦٨١- حُجَّ عَنْ أَبِيكَ وَاعْتَمَرَ. صَح.
- ٣٦٨٢- حُجَّ عَنْ نَفْسِكَ ثُمَّ حُجَّ عَنْ شَبْرَمَةٍ. ح.
- ٣٦٨٣- حُجُّوْا حُجُّوْا قَبْلَ أَنْ لَا تَحُجُّوْا فَكَاثِي
- ٣٦٨٤- حُجُّوْا قَبْلَ أَنْ لَا تَحُجُّوْا تَغْفُدُ
- ٣٦٨٥- حُجُّوْا فَإِنَّ الْحَجَّ يَغْفِلُ الذُّنُوبَ كَمَا
- ٣٦٨٦- حُجُّوْا تَسْتَغْفِرُوا وَسَافِرُوا تَصِيحُّوْا. ض.

- ٣٧٥٧- حَمْرُهُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.
- ٣٧٥٨- حَمَلُ نُوحٍ مَعَهُ فِي السَّفِينَةِ مِنْ جَمِيعِ
- ٣٧٥٩- حَمَلَةُ الْقُرْآنِ عَرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَوْمَ
- ٣٧٦٠- حَمَلَةُ الْقُرْآنِ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ فَمَنْ عَادَاهُمْ
- ٣٧٦١- حَمَلُ الْقِصَا عِلَامَةُ الْمُؤْمِنِ وَسُنَّةُ
- ٣٧٦٢- حَوَارِيُّ الرَّبِّينِ مِنَ الرِّجَالِ وَحَوَارِيُّ مِنَ
- ٣٧٦٣- حُوسِبَ رَجُلٌ يَمُنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فَلَمْ
- ٣٧٦٤- حَوْضِي كَمَا بَيَّنَّ صَنَعَاءُ وَالْمَدِينَةُ فِيهِ
- ٣٧٦٥- حَوْضِي مَبِيرَةُ شَهْرِ رَوَايَا سَوَاءَ وَمَاوَهُ
- ٣٧٦٦- حَوْضِي مِنْ عَدَنَ إِلَى عَمَانَ الْبَلْقَاءِ مَاوَهُ
- ٣٧٦٧- حَوْلَهَا نَدْلِدُنْ. صَح
- ٣٧٦٨- حَيْثُمَا كُنْتُمْ فَعَلُّوا عَلَيَّ فَإِنْ صَلَاتَكُمْ
- ٣٧٦٩- حَيْثُمَا مَرَزْتُ بِقَبْرِ كَافِرٍ فَبَشِّرْهُ بِالنَّارِ. ض
- ٣٧٧٠- حَيَاتِي خَيْرٌ لَكُمْ وَمَتَابِي خَيْرٌ لَكُمْ. ض
- ٣٧٧١- حَيَاتِي خَيْرٌ لَكُمْ تُحَدِّثُونَ وَيُحَدِّثُ لَكُمْ
- ٣٧٧٢- الْحَائِضُ وَالنَّفْسَاءُ إِذَا آتَا عَلَى الْوَقْتِ
- ٣٧٧٣- الْحَاكُ الشَّمْعُ التَّفَلُّ. صَح
- ٣٧٧٤- الْحَاكُ الرَّكِبُ لَهُ بِكُلِّ خُفٍّ يَضَعُهُ بَعِيرُهُ
- ٣٧٧٥- الْحَاكُ فِي صَمَانِ اللَّهِ مُقْبِلًا وَمُذْبِرًا. ض
- ٣٧٧٦- الْحَاكُ وَالْغَارِي وَقَدْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّ
- ٣٧٧٧- الْحَاكُ وَالْمُتَعَمِّرُ وَالْغَارِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٣٧٧٨- الْحَاكِي أَحَقُّ بِصَنْدِرِ الطَّرِيقِ مِنَ
- ٣٧٧٩- الْحَبَابِ شَيْطَانًا. ح
- ٣٧٢٢- حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ حُسْنِ الْعِبَادَةِ. صَح
- ٣٧٢٣- حُسْنُ الْمَلَائِكَةِ نَمَاءٌ وَسُوءُ الْخُلُقِ شُومٌ
- ٣٧٢٤- حُسْنُ الْمَلَائِكَةِ يُمْنٌ وَسُوءُ الْخُلُقِ
- ٣٧٢٥- حُسْنُ الْمَلَائِكَةِ يُمْنٌ وَسُوءُ الْخُلُقِ شُومٌ
- ٣٧٢٦- حَسَنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتِ
- ٣٧٢٧- حُسَيْنٌ يُمِّي وَأَنَا مِنْهُ أَحَبُّ اللَّهِ مَنْ أَحَبَّ
- ٣٧٢٨- حَصَّنُوا أَنْفُسَهُمْ بِالرُّكَاةِ وَذَاقُوا مَرْضَاتَكُمْ
- ٣٧٣١- حَضَرَ تِلْكَ الْمَوْتِ رَجُلًا فَشَقَّ أَغْضَاءَهُ
- ٣٧٣٢- حُفَّتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ وَخُفَّتِ النَّارُ
- ٣٧٣٣- حَفِظَ الْعُلَامُ الصَّغِيرَ كَالْتَّقَشِ فِي الْحَجَرِ
- ٣٧٣٤- حَقًّا عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَنْ يَغْتَسِلُوا يَوْمَ.
- ٣٧٣٦- حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ إِذَا لَقِيَتْهُ
- ٣٧٣٧- حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ أَنْ لَا تَمْنَعَهُ
- ٣٧٤٧- حَقُّ اللَّهِ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي
- ٣٧٤٨- حَقُّ كُلِّ مُسْلِمٍ السَّوَاكَ وَغُسْلَ يَوْمِ
- ٣٧٤٩- حَقُّ عَلَى مَنْ قَامَ مِنْ مَجْلِسٍ أَنْ يُسَلِّمَ
- ٣٧٥٠- حَقُّ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ تَكَحَّحَ الْيَمَاسَ
- ٣٧٥١- حَقِيقُ الْمَرْءِ أَنْ يَكُونَ لَهُ مَجَالِسٌ يَخْلُو
- ٣٧٥٢- حَكِيمٌ أَتْبَعَ عَوْنِي. ض
- ٣٧٥٣- خَلَقَ الْقَفَا مِنْ غَيْرِ حِجَامَةٍ مَجُوسِيَّةٍ.
- ٣٧٥٤- خُلُوءُ الدُّنْيَا مَرَّةٌ الْآخِرَةُ وَمَرَّةٌ الدُّنْيَا خُلُوءٌ
- ٣٧٥٥- خَلِيفُ الْقَوْمِ مِنْهُمْ وَابْنُ أَخِي الْقَوْمِ
- ٣٧٥٦- حَمْرَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَخِي مِنَ

٣٧٨٠- الْحَبَّةُ السُّودَاءُ فِيهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا

٣٧٨١- الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ هِيَ الْمُفِيدَةُ أَمْرِي

٣٧٨٢- الْحِجَامَةُ يَوْمَ الثَّلَاثَةِ لِسَبْعِ عَشْرَةَ مِنْ

٣٧٨٣- الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ مِنَ الْجُنُونِ وَالْجُدَامِ

٣٧٨٤- الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ شِفَاءٌ مِنْ سَبْعٍ إِذَا مَا

٣٧٨٥- الْحِجَامَةُ عَلَى الرِّقَبِ أَنْفَلُ وَفِيهِ شِفَاءٌ

٣٧٨٦- الْحِجَامَةُ تَنْفَعُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا

٣٧٨٧- الْحِجَامَةُ يَوْمَ الْأَحَدِ شِفَاءٌ. ض

٣٧٨٨- الْحِجَامَةُ تُكْرَهُ فِي أَوَّلِ الْهِلَالِ وَلَا يُرْجَى

٣٧٨٩- الْحُجَّاجُ وَالْعُمَّارُ وَقَدْ أَلَّفَ اللَّهُ دَعَاهُمْ فَاجَابُوهُ

٣٧٩٠- الْحُجَّاجُ وَالْعُمَّارُ وَقَدْ أَلَّفَ اللَّهُ يُعْطِيهِمْ مَا

٣٧٩١- الْحُجَّاجُ وَالْعُمَّارُ وَقَدْ أَلَّفَ اللَّهُ إِنْ سَأَلُوا

٣٧٩٢- الْحُجُّ سَبِيلُ اللَّهِ تُصَغَفُ فِيهِ الثَّقَةُ

٣٧٩٣- الْحُجُّ الْمَنْزُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا

٣٧٩٤- الْحُجُّ عَزْلُهُ مَنْ جَاءَ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ

٣٧٩٥- الْحُجُّ وَالْعُمْرَةُ فَرِيضَتَانِ لَا يَتَصَرَّكُ بَأَيِّهِمَا

٣٧٩٦- الْحُجُّ جِهَادٌ كُلُّ ضَعِيفٍ ح

٣٧٩٧- الْحُجُّ جِهَادٌ وَالْعُمْرَةُ تَطَوُّعٌ. ض

٣٧٩٨- الْحُجُّ قَبْلَ التَّزْوِيجِ. ض

٣٧٩٩- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ. صَح

٣٨٠٠- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنْ حِجَابَةِ الْجَنَّةِ. صَح

٣٨٠١- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنْ حِجَابَةِ الْجَنَّةِ وَمَا فِي

٣٨٠٢- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ بِالْوَتَةِ بَيَاضٌ مِنْ يَأْقُوتٍ

٣٨٠٤- الْحَجَرُ يَمِينُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يُصَافِحُ بِهَا

٣٨٠٥- الْحَجَرُ يَمِينُ اللَّهِ فَمَنْ مَسَّحَهُ فَقَدْ بَايَعَ

٣٨٠٦- الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ نَزَلَ بِهِ مَلَكٌ مِنْ

٣٨٠٧- الْحَدَّةُ تَغْتَرِي خِيَارَ أُمِّي. ض

٣٨٠٨- الْحَدَّةُ تَغْتَرِي حَمَلَةَ الْقُرْآنِ لِعِزَّةِ الْقُرْآنِ

٣٨٠٩- الْحَدَّةُ لَا تَكُونُ إِلَّا فِي صَالِحِي أُمِّي

٣٨١٠- الْحَدِيثُ عَنِّي مَا تَقْرَفُونَ. ح

٣٨١١- الْحَرْبُ خُدْعَةٌ. صَح

٣٨١٢- الْحَرْبُ يُبَابُ مَنْ لَا خَلَاقَ لَهُ. ض

٣٨١٣- الْحَرْبُ الَّذِي يَطْلُبُ الْمَكْسَبَةَ مِنْ غَيْرِ

٣٨١٤- الْحَرْبُ سُوءُ الظَّنِّ. ح

٣٨١٥- الْحَسَبُ الْمَالُ وَالْكَرَمُ التَّقْوَى. ح

٣٨١٦- الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ

٣٨١٧- الْحَسَدُ فِي الثَّقَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ

٣٨١٨- الْحَسَدُ يُفْسِدُ الْإِيمَانَ كَمَا يُفْسِدُ الصَّبْرَ

٣٨١٩- الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ

٣٨٢٠- الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ

٣٨٢١- الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ

٣٨٢٢- الْحَسَنُ مَيِّ وَالْحُسَيْنُ مِنْ عَلِيٍّ. ض

٣٨٢٣- الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ شِفَا الْقَرْحِ وَكَيْسَا

٣٨٢٤- الْحَقُّ أَصْلُ فِي الْجَنَّةِ وَالْبَاطِلُ أَصْلُ فِي

٣٨٢٥- الْحَقُّ بَغْدِي مَعَ عَمَرٍ خَيْثُ كَانَ. ض

٣٨٢٦- الْحَكْمَةُ تَرِيدُ الشَّرِيفَ شَرَفًا وَتَرْفَعُ الْعَبْدَ

- ٣٨٥٤- الحور العين خُلِقْنَ مِنَ الزُّعْفَرَانِ.
- ٣٨٥٥- الحور العين خُلِقْنَ مِنْ تَسْبِيحِ الْمَلَائِكَةِ.
- ٣٨٥٦- الخَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ
- ٣٨٥٧- الخَلَالُ بَيْنَ وَالْحَرَامِ بَيْنَ فَدَغْ مَا يَرِيكَ
- ٣٨٥٨- الخَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ وَالْحَرَامُ مَا
- ٣٨٥٩- الْخِيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ. صَح
- ٣٨٦٠- الْخِيَاءُ وَالْإِيمَانُ مَقْرُونَانِ لَا يَفْتَرِقَانِ إِلَّا
- ٣٨٦١- الْخِيَاءُ وَالْإِيمَانُ قَرْنَا جَمِيعاً فَإِذَا رَفَعَ
- ٣٨٦٢- الْخِيَاءُ هُوَ الَّذِي كُلُّهُ.
- ٣٨٦٣- الْخِيَاءُ خَيْرٌ كُلُّهُ. صَح
- ٣٨٦٤- الْخِيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ. صَح
- ٣٨٦٥- الْخِيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ
- ٣٨٦٦- الْخِيَاءُ وَالْعِي شُعْبَتَانِ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْبَدَأُ
- ٣٨٦٨- الْخِيَاءُ زِينَةٌ وَالتَّقَى كَرَمٌ وَخَيْرُ الْمَرْكَبِ
- ٣٨٦٩- الْخِيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَأَخْيَ أَقْبَى
- ٣٨٧٠- الْخِيَاءُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءُ فَيَسَعَةُ فِي النِّسَاءِ
- ٣٨٧١- الْخِيَاءُ مَسْخُ الْجَنِّ صُورَةٌ كَمَا مَسَخَتْ
- ٣٨٧٢- الْحَيَّةُ فَاسِقَةً وَالْعَقْرَبُ فَاسِقَةً وَالْفَارَةُ
- خ
- ٣٨٧٣- خَابَ عَبْدٌ وَخَسِرَ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ تَعَالَى
- ٣٨٧٤- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ. ح
- ٣٨٧٥- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ
- ٣٨٧٦- خَالِدٌ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ وَنِعَمَ فَتَى
- ٣٨٢٨- الْجُكَمَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءُ تَسَعَةُ مِنْهَا فِي
- ٣٨٣١- الْخَلِيمُ سَيِّدٌ فِي الدُّنْيَا وَسَيِّدٌ فِي الْآخِرَةِ.
- ٣٨٣٢- الْخَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السُّنْبُغُ
- ٣٨٣٣- الْخَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أُمُّ الْقُرْآنِ وَأُمُّ
- ٣٨٣٤- الْخَمْدُ لِلَّهِ ذُفْنُ الْبَنَاتِ مِنْ
- ٣٨٣٥- الْخَمْدُ رَأْسُ الشُّكْرِ مَا شَكَرَ اللَّهُ عَبْدٌ لَا
- ٣٨٣٦- الْخَمْدُ عَلَيَّ النِّعْمَةِ أَمَانٌ لِرِوَالِهَا.
- ٣٨٣٧- الْحَمْرَةُ مِنْ زِينَةِ الشَّيْطَانِ. ح
- ٣٨٣٨- الْخُمَى مِنْ فَتَحِ جَهَنَّمَ فَأَبْرَدُوهَا
- ٣٨٣٩- الْخُمَى كَبِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ فَمَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ
- ٣٨٤٠- الْخُمَى كَبِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ فَتَنَعُوهَا عَنْكُمْ
- ٣٨٤١- الْخُمَى كَبِيرٌ مِنْ جَهَنَّمَ وَهِيَ نَصِيبُ
- ٣٨٤٢- الْخُمَى حَظُّ الْمُتَيِّبِ مِنْ جَهَنَّمَ. ح
- ٣٨٤٣- الْخُمَى تَحْتَ الْخَطَايَا كَمَا تَحْتَ
- ٣٨٤٤- الْخُمَى زَائِدُ الْمَوْتِ وَيَسْجُنُ اللَّهُ فِي
- ٣٨٤٥- الْخُمَى زَائِدُ الْمَوْتِ وَهِيَ يَسْجُنُ اللَّهُ فِي
- ٣٨٤٦- الْخُمَى حَظُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مِنَ النَّارِ. ح
- ٣٨٤٧- الْخُمَى حَظُّ الْمُؤْمِنِ مِنَ النَّارِ يَوْمَ
- ٣٨٤٨- الْخُمَى حَظُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مِنَ النَّارِ وَخُمَى
- ٣٨٥٠- الْخُمَامُ حَرَامٌ عَلَى نِسَاءٍ أَقْبَى. صَح
- ٣٨٥١- الْخَوَامِيمُ دِيْبَاغُ الْقُرْآنِ. ح
- ٣٨٥٢- الْخَوَامِيمُ رُوضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ. ح
- ٣٨٥٣- الْخَوَامِيمُ سَنَعٌ وَأَبْوَابُ جَهَنَّمَ سَنَعٌ نَجِيءٌ

- ٣٨٧٧- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيِّفُ اللَّهِ وَسَيْفُ رَسُولِهِ
 ٣٨٧٨- خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ اخْفُوا الشُّوَارِبَ
 ٣٨٧٩- خَالِفُوا الْيَهُودَ فَإِنَّهُمْ لَا يُصَلُّونَ فِي
 ٣٨٨٠- خَذِرُوا الْوَجْهَ مِنَ الْبَيْدِ تَضَائُرُ مِنْهُ
 ٣٨٨١- خَدَمْتُكَ زَوْجَكَ صَدَقَةً. ح
 ٣٨٨٢- خَدِجَةُ سَابِقَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ إِلَى
 ٣٨٨٣- خَدِجَةُ خَيْرُ نِسَاءِ عَالَمِهَا وَمَرْيَمُ خَيْرُ
 ٣٨٨٤- خَذَلْنَا عَنَّا فَإِنَّ الْحَرْبَ خُدْعَةٌ. ض
 ٣٨٨٥- خَذِلِ الْأَمْرَ بِالْتَّذِيرِ فَإِنْ رَأَيْتَ فِي عَاقِبَتِهِ
 ٣٨٨٦- خَذِلِ الْحَبَّ مِنَ الْحَبِّ وَالشَّاءَ مِنَ الْقَتَمِ
 ٣٨٨٧- خَذِ عَلَيْكَ ثَوْبَكَ وَلَا تَمْشُوا غُرَاقًا. ص
 ٣٨٨٨- خَذِ حَقَّكَ فِي عَقَافٍ وَافٍ أَوْ غَيْرِ
 ٣٨٨٩- خَذُوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ ابْنِ مَسْعُودٍ
 ٣٨٩٠- خَذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تَطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا
 ٣٨٩١- خَذُوا مِنَ الْعِبَادَةِ مَا تَطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا
 ٣٨٩٢- خَذُوا عَنِّي خَذُوا عَنِّي قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ
 ٣٨٩٣- خَذُوا الْقَطَاءَ مَا دَامَ عَطَاءٌ فَإِذَا تَجَافَيْتُمْ
 ٣٨٩٤- خَذُوا عَلَى أَيْدِي سَفَهَائِكُمْ. ض
 ٣٨٩٦- خَذُوا يَا بَنِي إِزْرَةَ حَتَّى تَعْلَمَ الْيَهُودُ
 ٣٨٩٧- خَذُوا لِلرَّأْسِ مَاءً جَدِيداً. ح
 ٣٨٩٨- خَذُوا مِنْ غَرَضٍ لِحَاثِكُمْ وَاعْفُوا
 ٣٨٩٩- خُدِّي فُرْصَةً مِنْ مَسَلِكِ فَتَطْهَرِي
 ٣٩٠٠- خُدِّي مِنْ مَالِهِ بِالْمَعْرُوفِ مَا يَكْفِيكَ
 ٣٩٠١- خَرَجْتُ مِنْ نِكَاحٍ غَيْرِ بِيْعَاح. ح
 ٣٩٠٢- خَرَجْتُ مِنْ لَدُنْ آدَمَ مِنْ نِكَاحٍ غَيْرِ
 ٣٩٠٣- خَرَجْتُ مِنْ نِكَاحٍ وَلَمْ أَخْرُجْ مِنْ بِيْعَاح
 ٣٩٠٤- خَرَجْتُ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَخْبِرَكُمْ بِبَلَدَةِ الْقُدْرِ
 ٣٩٠٥- خَرَجَ رَجُلٌ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فِي حُلَّةٍ لَهُ
 ٣٩٠٦- خَرَجَ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ بِالنَّاسِ يَسْتَسْقُونَ
 ٣٩٠٧- خُرُوجُ الْآيَاتِ بَعْضُهَا عَلَى آخَرٍ بَعْضُ
 ٣٩٠٨- خُرُوجُ الْإِمَامِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِلصَّلَاةِ يَقْطَعُ
 ٣٩٠٩- خَشِيتُ اللَّهَ رَأْسُ كُلِّ حِكْمَةٍ وَالْوَرَعُ سَيِّدُ
 ٣٩١٠- خُصَّ الْبَلَاءُ بِمَنْ عَرَفَ النَّاسَ وَعَاشَ
 ٣٩١١- خِصَاءُ أُمِّي الصِّيَامِ وَالْقِيَامِ. ح
 ٣٩١٢- خِصَالٌ لَا تَنْبَغِي فِي الْمَسْجِدِ لَا يَخْذُ
 ٣٩١٣- خِصَالٌ سِتٌّ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فِي
 ٣٩١٤- خِصْلَتَانِ لَا يَخْتِمِعَانِ فِي مُنَافِقٍ خَسَنُ
 ٣٩١٥- خِصْلَتَانِ لَا يَخْتِمِعَانِ فِي مُؤْمِنٍ بُخْلُ
 ٣٩١٦- خِصْلَتَانِ لَا يُحَافِظُ عَلَيْهِمَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ
 ٣٩١٧- خِصْلَتَانِ مُعَلَّقَتَانِ فِي أَغْنَاكِ الْمُؤَدِّينَ
 ٣٩١٨- خِصْلَتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِراً
 ٣٩١٩- خِصْلَتَانِ لَا يَحِلُّ مَتْنُهُمَا الْمَاءُ
 ٣٩٢٠- خَطْوَتَانِ أَحَدُهُمَا أَحَبُّ الْخَطَا إِلَى اللَّهِ
 ٣٩٢١- خُفِّفَ عَلَى دَاوُدَ الْقُرْآنَ فَكَانَ يَأْمُرُ
 ٣٩٢٢- خُفِّفُوا بِطَوْلَانِكُمْ وَظَهْرَانِكُمْ لِلْقِيَامِ
 ٣٩٢٣- خُلِّقَتْ فِيكُمْ شَيْئَتَيْنِ أَنْ تَصِلُوا بَعْدَهُمَا

٣٩٢٤- خُلِقَانِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ وَخُلِقَانِ يُبْغِضُهُمَا اللَّهُ

٣٩٢٥- خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ فَكَتَبَ آجَالَهُمْ

٣٩٢٦- خَلَقَ اللَّهُ جَنَّةَ عَذْنٍ وَغَرَسَ أَشْجَارَهَا بِيَدِهِ

٣٩٢٧- خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مِنْ تُرَابِ الْجَابِيَةِ وَعَجَنَهُ

٣٩٢٨- خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ عَلَى صُورِيهِ وَطَوَّلَهُ سِتُونَ

٣٩٢٩- خَلَقَ اللَّهُ مَائَةَ رَحْمَةٍ فَوَضَعَ رَحْمَةً وَاحِدَةً

٣٩٣٠- خَلَقَ اللَّهُ الْفَرِيَّةَ يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيهَا

٣٩٣١- خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْجِنَّ ثَلَاثَةَ أَصْنَافٍ

٣٩٣٢- خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ فَضَرَبَ كَبْمَةَ الْيَمْنَى

٣٩٣٣- خَلَقَ اللَّهُ يَحْيَى بْنَ زَكَرِيَّا فِي بَطْنِ أُمِّهِ

٣٩٣٤- خَلَقَ اللَّهُ الْخَوِيرَ الْعَيْنَ مِنَ الرَّغْفَرَانِ ح

٣٩٣٥- خُلِقَ الْإِنْسَانُ وَالْخَيْثُ سِوَاءً إِنْ رَأَاهَا

٣٩٣٦- خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُ

٣٩٣٧- خُلِقَتِ التَّخْلَةُ وَالرُّمَانُ وَالْعَيْبُ مِنْ فَضْلِ

٣٩٣٨- خَلَّلَ أَصَابِعَ يَدَيْكَ وَرِجْلَيْكَ ض

٣٩٣٩- خَلَّلُوا بَيْنَ أَصَابِعِكُمْ لَا يُخَلِّلُهَا اللَّهُ يَوْمَ

٣٩٤٠- خَلَّلُوا بَيْنَ أَصَابِعِكُمْ لَا يُخَلِّلُهَا اللَّهُ بَيْنَهَا

٣٩٤١- خَلَّلُوا لِحَاكِمٍ وَقُصُوا أَظْفَارَكُمْ فَإِنَّ

٣٩٤٢- خَلِيلِي مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ أُوْنِسَ الْقَرْنِي.

٣٩٤٣- خَمَرُوا الْآيَةَ وَأَوَكُوا الْأَسْقِيَةَ وَأَجِفُّوا

٣٩٤٤- خَمَرُوا وَجُوهَ مَوْتَاكُمْ وَلَا تَسْبَهُوا

٣٩٤٥- خَمَسَ بِخَمْسٍ مَا تَقْضِي قَوْمَ الْقَهْدِ إِلَّا

٣٩٤٦- خَمَسَ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

٣٩٤٧- خَمَسَ صَلَوَاتٍ كَتَبَهُنَّ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ

٣٩٤٨- خَمَسَ صَلَوَاتٍ مَنْ حَافِظٌ عَلَيْهِنَّ كَانَتْ

٣٩٤٩- خَمَسَ قَوَاسِقٍ تُقْتَلَنَ فِي الْحِلِّ وَالْحَرَمِ

٣٩٥٠- خَمَسَ قُتْلُهُنَّ خِلَالًا فِي الْحَرَمِ الْخَيْثُ

٣٩٥١- خَمَسَ كُتْلُهُنَّ فَاسِقَةٌ يَقْتُلُهُنَّ الْمُخْرِمُ

٣٩٥٢- خَمَسَ لِيَالٍ لَا تَرُدُّ فِيهِنَّ الدَّعْوَةُ أَوَّلُ

٣٩٥٣- خَمَسَ مِنَ الدَّوَابِّ كُتْلُهُنَّ فَاسِقٌ يَقْتُلُنَ

٣٩٥٤- خَمَسَ مِنَ الدَّوَابِّ لَيْسَ عَلَى الْمُخْرِمِ

٣٩٥٥- خَمَسَ مِنَ حَقِّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ رَدُّ

٣٩٥٦- خَمَسَ مِنَ الْإِيمَانِ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شَيْءٌ

٣٩٥٧- خَمَسَ مِنَ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْخِيَاءُ وَالْجِلْمُ

٣٩٥٨- خَمَسَ مِنَ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْخِيَاءُ وَالْجِلْمُ

٣٩٥٩- خَمَسَ مَنْ فَعَلَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ كَانَ ضَامِئًا

٣٩٦٠- خَمَسَ مَنْ قَبِضَ فِي شَيْءٍ مِنْهُنَّ فَهُوَ

٣٩٦١- خَمَسَ مَنْ عَمِلَهُنَّ فِي يَوْمٍ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنْ

٣٩٦٢- خَمَسَ لَا يَغْلُمُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنْ اللَّهُ عِنْدَهُ

٣٩٦٣- خَمَسَ لَيْسَ لَهُنَّ كُفَّارَةٌ الشُّرْكُ بِاللَّهِ وَقَتْلُ

٣٩٦٤- خَمَسَ لَهْنُ مِنْ قَوَاصِمِ الظُّهْرِ عُقُوقُ

٣٩٦٥- خَمَسَ مِنَ الْعِبَادَةِ النَّظَرُ إِلَى الْمُصْنَعِ

٣٩٦٦- خَمَسَ مَنْ أُوْتِيَهُنَّ لَمْ يُعْذَرْ عَلَى تَرْكِ

٣٩٦٧- خَمَسَ يُعْجَلُ اللَّهُ لِصَاحِبِهَا الْعُقُوتَةُ الْبَغْيُ

٣٩٦٨- خَمَسَ خِصَالٍ يُفْتَرَنُ الصَّائِمُ وَيَنْقُضُ

٣٩٦٩- خَمَسَ دَعَوَاتٍ يُسْتَجَابُ لَهَا دَعْوَةٌ

- ٣٩٧١- خَيْرُكُمْ الَّذِينَ إِذَا سَافَرُوا فَصَرُوا الصَّلَاةَ
- ٣٩٧٢- خَيْرُكُمْ مَنْ دُكِرْتُمْ بِاللَّهِ رُؤْيَتْهُ وَزَادَ فِي
- ٣٩٧٣- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٧٤- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٧٥- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٧٦- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٧٧- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٧٨- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٧٩- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٠- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨١- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٢- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٣- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٤- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٥- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٦- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٧- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٨- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٨٩- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٩٠- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٩١- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٩٢- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٣٩٩٣- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٠- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠١- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٢- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٣- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٤- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٥- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٦- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٧- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٨- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤٠٩- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١٠- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١١- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١٢- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١٣- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١٤- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١٥- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح
- ٤١٦- خَيْرُكُمْ كُلُّ مُقْتَنٍ تَوَابٍ. صَح

- ٤٠٤١- خَيْرُ النَّاسِ أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا. صح
- ٤٠٤٢- خَيْرُ النَّاسِ فِي الْفِتَنِ رَجُلٌ آخِذٌ بِعَمَلِهِ
- ٤٠٤٣- خَيْرُ النَّاسِ مُؤْمِنٌ فَقِيرٌ يُعْطِي جَهْدَهُ. ح
- ٤٠٤٤- خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ. ح
- ٤٠٤٥- خَيْرُ النِّسَاءِ أَلْفَى تَسْرُهُ إِذَا نَظَرَ وَتُطِيعُهُ
- ٤٠٤٦- خَيْرُ النِّسَاءِ مَنْ تُبْرِكَ إِذَا ابْتَصَرَ
- ٤٠٤٧- خَيْرُ النِّكَاحِ ابْتِصَرُهُ. ح
- ٤٠٤٨- خَيْرُ أَبْوَابِ الْبِرِّ الصَّدَقَةُ. صح
- ٤٠٤٩- خَيْرُ إِخْوَتِي عَلِيٌّ وَخَيْرُ أَغْمَامِي
- ٤٠٥٠- خَيْرُ اسْمَائِكُمْ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ
- ٤٠٥١- خَيْرُ أَمْرَاءِ السَّرَايَا زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ أَفْسَمُهُمْ
- ٤٠٥٢- خَيْرُ أُمَّيِي بَعْدِي أَبُو بَكْرٍ وَغَمْرُ ح
- ٤٠٥٣- خَيْرُ أُمَّيِي الْقُرْنُ الَّذِي بُعِثَ فِيهِ نُبِيُّ
- ٤٠٥٤- خَيْرُ أُمَّيِي الَّذِينَ لَمْ يُعْطُوا فَيَنْطَرُوا وَلَمْ
- ٤٠٥٥- خَيْرُ أُمَّيِي الَّذِينَ إِذَا أَسَاوُوا اسْتَغْفَرُوا
- ٤٠٥٦- خَيْرُ أُمَّيِي أَوْلَاهَا وَآخِرُهَا وَفِي وَسْطِهَا
- ٤٠٥٧- خَيْرُ أَهْلِ الْمَشْرِقِ عَبْدُ الْقَيْسِ. ض
- ٤٠٥٨- خَيْرُ بَنَاتِ فِي الْمُسْلِمِينَ بَنَاتُ فِيهِ نَبِيِّ
- ٤٠٥٩- خَيْرُ بَنَاتِكُمْ بَنَاتُ فِيهِ نَبِيِّ مُكَرَّم. صح
- ٤٠٦٠- خَيْرُ تَمَرَاتِكُمُ الْبَرْزِيُّ يَذُوبُ اللَّذَاءُ وَلَا
- ٤٠٦١- خَيْرُ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضُ أَلْبَسُوهَا أَحْيَاءَكُمْ
- ٤٠٦٢- خَيْرُ ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضُ فَكَفُّوا فِيهَا مَوْتَكُمْ
- ٤٠٦٣- خَيْرُ جُلُوسَاتِكُمْ مَنْ ذَكَرَكُمْ اللَّهُ وَزَوَّجَهُ
- ٤٠١٧- خَيْرُ الشَّهَادَةِ مَا شَهِدَ بِهِ صَاحِبُهَا قَبْلَ
- ٤٠١٨- خَيْرُ الشُّهُودِ مَنْ أَدَّى شَهَادَتَهُ قَبْلَ أَنْ
- ٤٠٢٠- خَيْرُ الصَّدَاقِ ابْتِصَرُهُ.
- ٤٠٢١- خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى وَابْتَدَأَ
- ٤٠٢٢- خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا ابْتَقَتْ غِنَى وَالْيَدُ الْغُلْيَا
- ٤٠٢٣- خَيْرُ الصَّدَقَةِ الْمَبِيحَةُ تَغْدُو بِأَجْرٍ وَتَرْجُو
- ٤٠٢٤- خَيْرُ الْعِبَادَةِ اخْفُئْهَا. ح
- ٤٠٢٥- خَيْرُ الْعَمَلِ أَنْ تُفَارِقَ الدُّنْيَا وَلِسَانُكَ
- ٤٠٢٦- خَيْرُ الْعِدَاءِ بَوَاقِرُهُ وَأَطْيَبُهُ أَوَّلُهُ. ض
- ٤٠٢٧- خَيْرُ الْكَسْبِ كَسْبُ يَدِ الْعَامِلِ إِذَا
- ٤٠٢٨- خَيْرُ الْكَلَامِ أَنْتَبَعَ لَا يَضُرُّكَ بِإِيْنِ بَدَأَتْ
- ٤٠٢٩- خَيْرُ الْمَجَالِسِ أَوْسَعُهَا. صح
- ٤٠٣٠- خَيْرُ الْمَاءِ الشَّيْبُ وَخَيْرُ الْمَالِ الْغَنَمُ
- ٤٠٣١- خَيْرُ الْمُسْلِمِينَ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ
- ٤٠٣٢- خَيْرُ النَّاسِ أَقْرَبُهُمْ وَأَقْفَقُهُمْ فِي دِينِ اللَّهِ
- ٤٠٣٣- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ
- ٤٠٣٤- خَيْرُ النَّاسِ الْقَرْنُ الَّذِينَ أَنَا فِيهِ ثُمَّ الْكَافِرُ
- ٤٠٣٥- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّلَاثُ ثُمَّ
- ٤٠٣٦- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي الَّذِي أَنَا فِيهِمْ ثُمَّ
- ٤٠٣٧- خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ
- ٤٠٣٨- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ طَالَ عُمْرُهُ وَخَسَنَ
- ٤٠٣٩- خَيْرُ النَّاسِ مَنْ طَالَ عُمْرُهُ وَخَسَنَ عَمَلُهُ
- ٤٠٤٠- خَيْرُ النَّاسِ خَيْرُهُمْ قَضَاءً. صح

- ٤٠٨٧- خَيْرُ مُسَاجِدِ النِّسَاءِ فَعَرِ بُيُوتُهُنَّ. ح
- ٤٠٨٨- خَيْرُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَرْبَعُ مَرْثَمَ بَنَتْ
- ٤٠٨٩- خَيْرُ نِسَائِهَا مَرْثَمَ بَنَتْ عِمْرَانَ وَخَيْرُ
- ٤٠٩٠- خَيْرُ نِسَاءٍ رَكِبْنَ الْإِبِلَ صَالِحُ نِسَاءٍ
- ٤٠٩١- خَيْرُ نِسَاءٍ أُمِّي أَصْبَحُوهُنَّ وَجَهًا وَأَقْلَهُنَّ
- ٤٠٩٢- خَيْرُ نِسَائِكُمْ الْوَلُودُ الْوُدُودُ الْمُوَابِئَةُ
- ٤٠٩٣- خَيْرُ نِسَائِكُمْ الْعَفِيفَةُ الْقَلِمَةُ الْعَفِيفَةُ فِي
- ٤٠٩٤- خَيْرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أُولُهَا وَآخِرُهَا أُولُهَا فِيهِمْ
- ٤٠٩٥- خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمٌ
- ٤٠٩٦- خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ يَوْمٌ
- ٤٠٩٧- خَيْرُ يَوْمٍ تَخْتَجَمُونَ فِيهِ سِتْعَ عَشْرَةَ
- ٤٠٩٨- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ اللَّذُودُ وَالسُّعُوطُ
- ٤٠٩٩- خَيْرُ الدَّوَاءِ اللَّذُودُ وَالسُّعُوطُ وَالْمَشْيُ
- ٤١٠٠- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِيهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ
- ٤١٠١- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلنِّسَاءِ.
- ٤١٠٢- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِيهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي
- ٤١٠٣- خَيْرُكُمْ مَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ وَزَدَ
- ٤١٠٤- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ قَضَاءً. صَح
- ٤١٠٥- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مِنْ بَعْدِي. صَح
- ٤١٠٦- خَيْرُكُمْ فَرَنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ
- ٤١٠٧- خَيْرُكُمْ فِي الْمَائَتَيْنِ كُلِّ خَفِيفِ الْحَادِ
- ٤١٠٨- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِ وَلِنَبَاتِهِ. ض
- ٤١٠٩- خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلْمَمَالِكِ. ض
- ٤٠٦٤- خَيْرُ خِصَالِ الصَّائِمِ السَّوَالُ. ح
- ٤٠٦٥- خَيْرُ دِيَارِ الْأَنْصَارِ بَنُو النَّجَارِ. صَح
- ٤٠٦٦- خَيْرُ دِيَارِ الْأَنْصَارِ بَنُو عَبْدِ الْأَشْهَلِ.
- ٤٠٦٧- خَيْرُ دِينِكُمْ أَنْتَرُهُ. صَح
- ٤٠٦٨- خَيْرُ دِينِكُمْ أَنْتَرُهُ وَخَيْرُ عِبَادَةِ الْفَقْهَةِ.
- ٤٠٦٩- خَيْرُ دِينِكُمْ الْوَرَعُ. ح
- ٤٠٧٠- خَيْرُ سَحَابِكُمْ التَّمَرُ. ض
- ٤٠٧١- خَيْرُ شَبَابِكُمْ مَنْ تَشَبَهَ بِكُهُولِكُمْ وَشَرُّ
- ٤٠٧٢- خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أُولُهَا وَشَرُّهَا آخِرُهَا
- ٤٠٧٣- خَيْرُ صَلَاةِ النِّسَاءِ فِي فَعَرِ بُيُوتِهِنَّ. ح
- ٤٠٧٤- خَيْرُ طَعَامِكُمُ الْخَبْزُ وَخَيْرُ فَائِكِكُمْ
- ٤٠٧٥- خَيْرُ طِيبِ الرِّجَالِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ
- ٤٠٧٦- خَيْرُ لَهْوِ الْمُؤْمِنِ السَّبَاحَةُ وَخَيْرُ لَهْوٍ
- ٤٠٧٧- خَيْرُ مَاءٍ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ مَاءُ زَمْزَمَ فِيهِ
- ٤٠٧٨- خَيْرُ مَا أُعْطِيَ النَّاسُ خُلُقٌ حَسَنٌ. صَح
- ٤٠٧٩- خَيْرُ مَا أُعْطِيَ الرَّجُلُ الْمُؤْمِنُ خُلُقٌ حَسَنٌ
- ٤٠٨٠- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ.
- ٤٠٨١- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ وَالْقُسْطُ
- ٤٠٨٢- خَيْرُ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْخَجْمُ وَالْفِصَادُ. ح
- ٤٠٨٣- خَيْرُ مَا رَكِبْتَ إِلَيْهِ الرُّوَاجِلَ مَسْجِدِي
- ٤٠٨٤- خَيْرُ مَا يُخْلَفُ الْإِنْسَانُ بَعْدَهُ ثَلَاثٌ وَلَدٌ
- ٤٠٨٥- خَيْرُ مَا يَمُوتُ عَلَيْهِ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ قَافِلًا
- ٤٠٨٦- خَيْرُ مَالِ الْمَرْءِ مَهْرَةٌ مَأْمُورَةٌ أَوْ سَكَّةٌ

- ٤١٣٣- الخَضِرُ فِي الْبَحْرِ وَالْيَاسِ فِي الْبَرِّ
- ٤١٣٤- الْخَطُّ الْحَسَنُ يَزِيدُ الْحَقَّ وَضَحًا. ض
- ٤١٣٥- الْخَلْقُ كُلُّهُمْ عِيَالُ اللَّهِ فَأَحْبِبُّهُمْ إِلَى اللَّهِ
- ٤١٣٦- الْخَلْقُ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ الْخَيْرِ ح
- ٤١٣٧- الْخَلْقُ الْحَسَنُ يَذْهَبُ الْخَطَا يَا كَمَا
- ٤١٣٨- الْخَلْقُ الْحَسَنُ زِمَامٌ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ. ض
- ٤١٣٩- الْخَلْقُ الْحَسَنُ لَا يَنْتَرُ إِلَّا مِنْ وَلَدٍ
- ٤١٤٠- الْخَلْقُ وَعَاءُ الدِّينِ. صَح
- ٤١٤١- الْخَمْرُ أُمُّ الْفَوَاحِشِ وَكَبَرُ الْكِبَائِرِ مِنْ
- ٤١٤٢- الْخَمْرُ أُمُّ الْفَوَاحِشِ وَكَبَرُ الْكِبَائِرِ وَمَنْ
- ٤١٤٣- الْخَمْرُ مِنْ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ النَّخْلَةِ
- ٤١٤٤- الْخَمْرُ أُمُّ الْخَبَائِثِ فَمَنْ شَرِبَهَا لَمْ تُقْبَلْ
- ٤١٤٥- الْخِلَافَةُ فِي قُرَيْشٍ وَالْحُكْمُ فِي الْأَنْصَارِ
- ٤١٤٦- الْخِلَافَةُ بِالْمَدِينَةِ وَالْمُلْكُ بِالشَّامِ. صَح
- ٤١٤٧- الْخِلَافَةُ بَغْدِيدِي فِي أَثْنِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ
- ٤١٤٨- الْخَوَارِجُ كِلَابُ النَّارِ. صَح
- ٤١٤٩- الْخَيْرُ أَسْرَعُ إِلَى الْبَيْتِ الَّذِي يُؤْكَلُ فِيهِ
- ٤١٥٠- الْخَيْرُ أَسْرَعُ إِلَى الْبَيْتِ الَّذِي يُعْشَى مِنْ
- ٤١٥١- الْخَيْرُ مَعَ أَكَابِرِكُمْ. ح
- ٤١٥٢- الْخَيْرُ عَادَةٌ وَالشَّرُّ لِحَاجَةٍ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهَ
- ٤١٥٣- الْخَيْرَ كَثِيرٌ وَمَنْ يَفْعَلْ بِهِ قَلِيلٌ. ح
- ٤١٥٤- الْخَيْرُ كَثِيرٌ وَقَلِيلٌ فَاغْلُظْ. ح
- ٤١٥٥- الْخَيْرُ مَقْفُودٌ بِنَوَاصِي الْخَيْلِ إِلَى يَوْمِ
- ٤١١٠- خَيْرُكُمْ الْمُدَافِعُ عَنْ غَشِيرَتِهِ مَا لَمْ يَأْتُمْ.
- ٤١١١- خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ. صَح
- ٤١١٢- خَيْرُكُمْ مَنْ لَمْ يَشْرِكْ آجِرَتَهُ لِذُنْيَاهُ وَلَا
- ٤١١٣- خَيْرُكُمْ مَنْ يَرْجَى خَيْرَهُ وَيُؤْمِنُ شَرَّهُ
- ٤١١٤- خَيْرُكُمْ أَزْهَدُكُمْ فِي الدُّنْيَا وَأَرْغَبُكُمْ فِي
- ٤١١٥- خَيْرُكُمْ إِسْلَامًا أَحْسَنُكُمْ اخْلَاقًا إِذَا
- ٤١١٦- خَيْرُكُمْ أَطْوَلُكُمْ يَدًا. صَح
- ٤١١٧- خَيْرُهُمْ أَيْسَرُهُمْ صِدَاقًا. صَح
- ٤١١٨- خَيْرُ سُلَيْمَانَ بَيْنَ الْقَالِ وَالْمُلْكِ وَالْعِلْمِ
- ٤١١٩- خَيْرُتُ بَيْنَ الشَّفَاعَةِ وَبَيْنَ أَنْ يَذْخُلَ
- ٤١٢٠- الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الْأَمِينُ الَّذِي يُعْطِي مَا
- ٤١٢١- الْخَاصِرَةُ عَرْقُ الْكَلْبَةِ إِذَا تَحَرَّكَ آذَى
- ٤١٢٢- الْخَالُ وَارِثٌ. ض
- ٤١٢٣- الْخَالُ وَارِثٌ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ. ض
- ٤١٢٤- الْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الْأُمِّ. صَح
- ٤١٢٥- الْخَالَةُ وَالِدَةٌ. ض
- ٤١٢٦- الْخَبْتُ سَبْعُونَ جُزْءًا لِلنَّبِيِّ تِسْعَةٌ وَسِتُونَ
- ٤١٢٧- الْخَبْرُ مِنَ الدَّرْمَكِ. صَح
- ٤١٢٨- الْخَبْرُ الصَّالِحُ يَجِيءُ بِهِ الرَّجُلُ الصَّالِحُ
- ٤١٢٩- الْخَبَانُ سِنَّةٌ لِلرُّجَالِ وَمَكْرَمَةٌ لِلنِّسَاءِ. ح
- ٤١٣٠- الْخَرَاجُ بِالضَّمَانِ. صَح
- ٤١٣١- الْخَرْقُ سُوءٌ وَالرَّفْقُ يَمْنٌ. ح
- ٤١٣٢- الْخَضِرُ هُوَ الْيَاسُ. ض

٤١٧٨- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ فِيهَا قِرَاءَةَ فَقُلْتُ

٤١٧٩- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِيهَا جَنَابَهُ مِنْ

٤١٨٠- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً بَيْنَ يَدَيْ

٤١٨١- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَنَا بِنَهْرٍ حَافَتَاهُ خِيَامٌ

٤١٨٢- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَنَا بِقَصْرِ مِنْ ذَهَبٍ

٤١٨٣- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَاسْتَقْبَلَنِي جَارِيَةٌ شَابَةٌ

٤١٨٤- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ الْبَارِحَةَ فَتَنَظَّرْتُ فِيهَا فَإِذَا

٤١٨٥- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا جَارِيَةٌ أَدْمَاءُ لَفْسَاءُ

٤١٨٦- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ فِي عَارِضَتِي الْجَنَّةِ

٤١٨٧- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَكْثَرُ أَهْلِهَا الْبِلَّةُ. ض.

٤١٨٨- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَوَجَدْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْيَمَنَ

٤١٨٩- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ نَخْمَةً مِنْ نَعِيمٍ.

٤١٩٠- دَخَلْتُ الْعُمْرَةَ فِي الْحَجِّ إِلَى يَوْمٍ

٤١٩١- دَخَلْتُ امْرَأَةً الثَّارَ فِي هَرَّةٍ رَنَطَلَتْهَا فَلَمْ

٤١٩٢- دُخُولُ النَّبِيِّ دُخُولٌ فِي حَسَنَةٍ وَخُرُوجُ

٤١٩٣- دِرْهَمٌ رِبَاً يَأْكُلُهُ الرَّجُلُ وَهُوَ يَغْلَمُ أَشَدُّ

٤١٩٤- دِرْهَمٌ أَغْطِيهِ فِي عَقْلِ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْ مَائَةٍ

٤١٩٥- دِرْهَمٌ خَالِكٌ يُشْتَرَى بِهِ غَسَلٌ وَيُشْرَبُ

٤١٩٦- دِرْهَمُ الرَّجُلِ يُنْفِقُ فِي صَاحِبِهِ خَيْرٌ مِنْ

٤١٩٧- دُعَاءُ الْغَزِيِّ الْمُسْلِمِ مُسْتَجَابٌ لِأَخِيهِ

٤١٩٨- دُعَاءُ الْوَالِدِ يُفْعَلُ إِلَى الْحِجَابِ. ض.

٤١٩٩- دُعَاءُ الْوَالِدِ لَوْلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِأُمِّهِ. ض.

٤٢٠٠- دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ يَظْهَرُ الْغَيْبَ لَا

٤١٥٦- الْخَيْلُ مَقْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمٍ

٤١٥٧- الْخَيْلُ مَقْقُودٌ بِنَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمٍ

٤١٥٨- الْخَيْلُ مَقْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمٍ

٤١٥٩- الْخَيْلُ مَقْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ وَالْيَمَنُ

٤١٦٠- الْخَيْلُ مَقْقُودٌ بِنَوَاصِيهَا الْخَيْرُ وَالْيَمَنُ إِلَى

٤١٦١- الْخَيْلُ ثَلَاثَةٌ فَقَرَسٌ لِلرُّخْمَنِ وَقَرَسٌ

٤١٦٢- الْخَيْلُ ثَلَاثَةٌ هُنَّ لِزَجَلٍ أَجْرٌ وَلِزَجَلٍ

٤١٦٣- الْخَيْلُ فِي نَوَاصِي شُقْرِهَا الْخَيْرُ. ح.

٤١٦٤- الْخَيْمَةُ دُرَّةٌ مُخَوِّفَةٌ طُولُهَا فِي السَّمَاءِ

د

٤١٦٥- دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ.

٤١٦٦- دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ فَإِنَّهَا تَذْفَعُ

٤١٦٧- دِبَاغُ الْأَدِيمِ طَهُورَةٌ. ح.

٤١٦٨- دِبَاغُ جُلُودِ النِّعَةِ طَهُورٌ. ح.

٤١٦٩- دِبَاغُ كُلِّ إِهَابٍ طَهُورَةٌ. ح.

٤١٧٠- دَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ الْأَمَمِ فَبَلِّغْكُمْ الْحَسَدَ

٤١٧١- دُلِّرَ مَكَانَ النَّبِيِّ فَلَمْ يَخْجُجْهُ هُوَذَا وَلَا

٤١٧٢- دِخْيَةُ الْكَلْبِيِّ يُشْبِهُ جَنْبِلَ وَغُرُوقِينَ

٤١٧٣- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً فَقُلْتُ مَا

٤١٧٤- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ خَشْفَةً بَيْنَ يَدَيْ

٤١٧٥- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ ثَلَاثَةَ أَسْرِي يَوْمٍ فَسَمِعْتُ

٤١٧٦- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ لِرَزْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ

٤١٧٧- دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَرَأَيْتُ عَلَى بَابِهَا الصَّدَقَةَ

- ٤٢٢٤- دَعُوا صَفْوَانَ بْنَ الْمَقْطُلِ فَإِنَّهُ خَيْرٌ
- ٤٢٢٥- دَعُوا صَفْوَانَ فَإِنَّهُ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. ض
- ٤٢٢٦- دَعُونِي مِنَ السُّودَانِ فَإِنَّمَا الْأَسْوَدُ لِيَطْفِيهِ
- ٤٢٢٧- دَعُوهُ فَإِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالًا. صَح
- ٤٢٢٨- دَعُوهُ يَزِيدُ فَإِنَّ الْأَيْنِ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ
- ٤٢٢٩- دَفَنُ النَّبَاتِ مِنَ الْمَكْرَمَاتِ.
- ٤٢٣٠- دَفِنَ بِالطَّبِئَةِ الْبَيْ خُلِقَ مِنْهَا.
- ٤٢٣١- دَلِيلُ الْخَيْرِ كَمَا عَلَيْهِ.
- ٤٢٣٢- دَمَ عَفْرَاءُ ارْكَبْ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ دَمٍ م.
- ٤٢٣٣- دَمَ عَفْرَاءَ احْبَبْ إِلَى اللَّهِ مِنْ سَوَادَيْنِ.
- ٤٢٣٤- دَمَ عَمَّارٍ وَلَحْمُهُ حَرَامٌ عَلَى النَّارِ أَنْ
- ٤٢٣٥- دُورُوا مَعَ كِتَابِ اللَّهِ خَيْرٌ مَازَارٍ. صَح
- ٤٢٣٦- دُونَكَ فَانْتَصِرِي.
- ٤٢٣٧- دِيَّةُ الْمَعَاهِدِ بَصْفُ دِيَّةِ الْخُرُوجِ.
- ٤٢٣٨- دِيَّةُ عَقْلِ الْكَافِرِ بَصْفُ عَقْلِ الْمُؤْمِنِ. ح
- ٤٢٣٩- دِيَّةُ الْمَكَاتِبِ بِقَدْرِ مَا عَقِيَ مِنْهُ دِيَّةُ الْخُرُوجِ
- ٤٢٤٠- دِيَّةُ أَصَابِعِ الْيَدَيْنِ وَالرِّجْلَيْنِ سَوَاءٌ عَشْرٌ
- ٤٢٤١- دِيَّةُ الدَّمْعِيِّ دِيَّةُ الْمُسْلِمِ. ض
- ٤٢٤٢- دِينَ الْمَرْءِ عَقْلُهُ وَمَنْ لَا عَقْلَ لَهُ لَا دِينَ
- ٤٢٤٣- دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ
- ٤٢٤٤- الدَّارُ حَرَمٌ فَمَنْ دَخَلَ عَلَيْكَ حَرَمَكَ
- ٤٢٤٥- الدَّاعِي وَالْمُؤْمِنُ شَرِيكَانِ فِي الْأَجْرِ
- ٤٢٤٦- الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَمَا عَلَيْهِ. صَح
- ٤٢٠١- دُعَاءُ الْمُخْسَنِ إِلَيْهِ لِلْمُخْسَنِ لَا يُرَدُّ. ض
- ٤٢٠٢- دُعَوَاتُ الْمَكْرُوبِ اللَّهُمَّ رَحِمْتَكَ ارْجُو
- ٤٢٠٣- دَعْوَةُ ذِي الثُّونِ إِذَا دَعَا بِهَا وَهُوَ فِي
- ٤٢٠٤- دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَإِنْ كَانَ فَاجِرًا
- ٤٢٠٥- دَعْوَةُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ يَظْهَرُ الْقَبْرِ
- ٤٢٠٦- دَعْوَةُ فِي السَّرِّ تَعْدِلُ سَبْعِينَ دَعْوَةً فِي
- ٤٢٠٧- دَعْوَتَانِ لَيْسَ بَيْنَهُمَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ.
- ٤٢٠٨- دَعُ عَنْكَ مُعَاذًا فَإِنَّ اللَّهَ يُبَاهِي بِهِ
- ٤٢٠٩- دَعُ دَاعِيَ اللَّيْلِ. صَح
- ٤٢١٠- دَعُ قَيْلٌ وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةٌ
- ٤٢١١- دَعُ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ. صَح
- ٤٢١٢- دَعُ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ فَإِنَّ.
- ٤٢١٣- دَعُ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ فَإِنَّ
- ٤٢١٤- دَعُ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ فَإِنَّكَ لَنْ
- ٤٢١٥- دَعُوهُنَّ يَبْكِينَ مَا دَامَ عِنْدَهُنَّ فَإِذَا وَجِبَ
- ٤٢١٦- دَعُوهُنَّ يَا عُمَرُ فَإِنَّ الْعَيْنَ دَائِمَةٌ وَالْقَلْبَ
- ٤٢١٧- دَعُوهُنَّ يَبْكِينَ وَإِذَا كُنَّ وَتَعَيَّقَ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ
- ٤٢١٨- دَعُوا الْخَبِيثَةَ مَا وَدَعَوْكُمْ وَاتْرَكُوا التَّرْكَ
- ٤٢١٩- دَعُوا الْخُسَاءَ الْعَاقِرَ وَتَزَوَّجُوا السُّودَاءَ
- ٤٢٢٠- دَعُوا الدُّنْيَا لِأَهْلِهَا مَنْ أَخَذَ مِنَ الدُّنْيَا
- ٤٢٢١- دَعُوا النَّاسَ يُصِيبَ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ
- ٤٢٢٢- دَعُوا لِي أَصْحَابِي قَوْلَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ
- ٤٢٢٣- دَعُوا لِي أَصْحَابِي وَأَصْهَارِي. صَح

- ٤٢٧٢-الدُّنْيَا حُلُوةٌ خَصِرَةٌ فَمَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهِ
- ٤٢٧٣-الدُّنْيَا خَصِرَةٌ حُلُوةٌ مَنْ اِكْتَسَبَ فِيهَا مَالًا
- ٤٢٧٤-الدُّنْيَا دَارٌ مَنْ لَا دَارَ لَهُ وَمَالٌ مَنْ لَا مَالَ
- ٤٢٧٥-الدُّنْيَا سَجُنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ. صَح
- ٤٢٧٦-الدُّنْيَا سَجُنُ الْمُؤْمِنِ وَسَنَّةٌ فَإِذَا فَازَ قَاقَ
- ٤٢٧٧-الدُّنْيَا سَبْعَةُ أَيَّامٍ مِنْ أَيَّامِ الْآخِرَةِ. ض
- ٤٢٧٨-الدُّنْيَا سَبْعَةُ آلَافِ سَنَةٍ أَنَا فِي آخِرِهَا
- ٤٢٧٩-الدُّنْيَا كُلُّهَا مَتَاعٌ وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ
- ٤٢٨٠-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا مَا ابْتِغَى
- ٤٢٨١-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ
- ٤٢٨٢-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا أَمْرٌ
- ٤٢٨٣-الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا مَا ابْتِغَى
- ٤٢٨٤-الدُّنْيَا لَا تَنْبَغِي لِمُحَمَّدٍ وَلَا لَأَلٍ
- ٤٢٨٥-الدُّنْيَا لَا تَصِفُو لِمُؤْمِنٍ كَيْفَ وَهِيَ سَجْنَةٌ
- ٤٢٨٦-الدُّهْنُ يَذْهَبُ بِالْبُؤْسِ وَالْكِسْفَةُ تَظْهَرُ
- ٤٢٨٧-الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ وَقَدْ يَنْفَعُ بِإِذْنِ اللَّهِ
- ٤٢٨٨-الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ وَهُوَ يَنْفَعُ مَنْ نَشَأَ بِمَا
- ٤٢٨٩-الدَّوَاوِينَ ثَلَاثَةٌ قَلْبَوَانٌ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ مِنْهُ
- ٤٢٩٠-الدَّلِيلُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي. ض
- ٤٢٩١-الدَّلِيلُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي
- ٤٢٩٢-الدَّلِيلُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي
- ٤٢٩٣-الدَّلِيلُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَعَدُوُّ عَدُوِّ اللَّهِ
- ٤٢٩٤-الدَّلِيلُ الْأَبْيَضُ الْأَفْرَقُ حَبِيبِي وَحَبِيبُ
- ٤٢٤٧-الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلُهُ وَاللَّهُ يُحِبُّ
- ٤٢٤٨-الدُّبَاءُ تُكَبَّرُ الدُّمَاغُ وَتَزِيدُ فِي الْعَقْلِ. ض
- ٤٢٤٩-الدُّجَالُ غَيْثُهُ خَضِرَاءُ. صَح
- ٤٢٥٠-الدُّجَالُ مَمْسُوحُ الْغَيْنِ مَكْتُوبٌ بَيْنَ
- ٤٢٥١-الدُّجَالُ أَغْوَرُ الْغَيْنِ الْيَسْرَى جَهْلَالُ
- ٤٢٥٢-الدُّجَالُ لَا يُؤَكِّدُ لَهُ وَلَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ وَلَا
- ٤٢٥٣-الدُّجَالُ يَخْرُجُ مِنْ أَرْضِ الْمَشْرِقِ يُقَالُ
- ٤٢٥٤-الدُّجَالُ تِلْدَةُ أُمِّهِ وَهِيَ مَتْبُودَةٌ فِي قَبْرِهَا
- ٤٢٥٦-الدُّعَاءُ مُخُ الْعِبَادَةِ. ض
- ٤٢٥٧-الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ وَالْوُضُوءُ مِفْتَاحُ
- ٤٢٥٨-الدُّعَاءُ سِلَاحُ وَعِمَادُ الدِّينِ وَنُورٌ
- ٤٢٥٩-الدُّعَاءُ لَا يَزِدُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ. صَح
- ٤٢٦٠-الدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ مُسْتَجَابٌ
- ٤٢٦١-الدُّعَاءُ مُسْتَجَابٌ بَيْنَ الدُّعَاءِ وَالْإِقَامَةِ.
- ٤٢٦٢-الدُّعَاءُ يَزِيدُ الْقَضَاءُ وَإِنَّ الْبِرَّ يَزِيدُ فِي
- ٤٢٦٣-الدُّعَاءُ جَنَدٌ مِنْ أَجْنَادِ اللَّهِ مُجْتَنَّدٌ يَزِيدُ
- ٤٢٦٤-الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزَلْ
- ٤٢٦٥-الدُّعَاءُ يَزِيدُ الْبَلَاءَ. ح
- ٤٢٦٧-الدُّمُّ مِقْدَارُ الدَّرْهِمِ يُغَسَّلُ وَتُعَادُ مِنْهُ
- ٤٢٦٨-الدُّنَانِيرُ وَالْدُّرَاهِمُ خَوَاتِيمُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ
- ٤٢٦٩-الدُّنْيَا حَرَامٌ عَلَى أَهْلِ الْآخِرَةِ وَالْآخِرَةُ
- ٤٢٧٠-الدُّنْيَا حُلُوةٌ خَصِرَةٌ. صَح
- ٤٢٧١-الدُّنْيَا حُلُوةٌ رَحِيْبَةٌ. ض

- ٤٢٩٥- الدِّينُ يُؤْذِنُ بِالصَّلَاةِ مَنِ اتَّخَذَ دِيكًا
 ٤٢٩٦- الدِّينُ الْأَبْيَضُ صَدِيقِي وَصَدِيقُ صَدِيقِي
 ٤٢٩٧- الدِّينَارُ بِالدِّينَارِ لَا فَضْلَ بَيْنَهُمَا وَالدَّرْهَمُ
 ٤٢٩٨- الدِّينَارُ كَنْزٌ وَالدَّرْهَمُ كَنْزٌ وَالْقِرَاطُ
 ٤٢٩٩- الدِّينَارُ بِالدِّينَارِ وَالدَّرْهَمُ بِالدَّرْهَمِ وَصَاعُ
 ٤٣٠٠- الدِّينَارُ بِالدِّينَارِ لَا فَضْلَ بَيْنَهُمَا وَالدَّرْهَمُ
 ٤٣٠١- الدِّينُ يَسْرُ وَلَنْ يُعَالِبَ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا
 ٤٣٠٢- الدِّينُ التَّصْبِيحُ. صَح
 ٤٣٠٣- الدِّينُ شَيْنُ الدِّينِ. صَح
 ٤٣٠٤- الدِّينُ رَأْيُهُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ
 ٤٣٠٥- الدِّينُ دَيْنَانِ فَمَنْ مَاتَ وَهُوَ يُنَوِي الدِّينَ
 ٤٣٠٦- الدِّينُ هُمَّ بِاللَّيْلِ وَمَذَلَّةٌ بِالنَّهَارِ. ض
 ٤٣٠٧- الدِّينُ يَنْقُصُ مِنَ الدِّينِ وَالْحَسَبِ. ض
 ٤٣٠٨- الدِّينُ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ وَلَيْسَ يُوَارِثُ

ذ

- ٤٣٠٩- ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا
 ٤٣١٠- ذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَائِلِينَ يَمُنُّ زِلَّةَ الصَّابِرِ فِي
 ٤٣١١- ذَاكِرُ اللَّهِ فِي الْغَائِلِينَ مِثْلُ الدِّينِ يَهَابِلُ
 ٤٣١٢- ذَاكِرُ اللَّهِ فِي رَمَضَانَ مَغْفُورٌ لَهُ وَسَائِلُ اللَّهِ
 ٤٣١٣- ذَاكِرُ اللَّهِ خَالِيًا كُمُبارَزَةٍ إِلَى الْكُفَّارِ مِنْ
 ٤٣٢٦- ذِكَاةُ الْخَبِينِ ذِكَاةُ أَمَةٍ
 ٤٣٤٣- ذُو الدَّرَهْمَيْنِ أَشَدُّ حِسَابًا مِنْ ذِي
 ٤٣٤٤- ذُو السُّلْطَانِ وَذُو الْعِلْمِ أَحَقُّ بِشَرْفٍ

- ٤٣٤٥- ذُو الْوَجْهَيْنِ فِي الدُّنْيَا يَأْتِي نِزْمُ الْقِيَامَةِ
 ٤٣٤٦- ذِيْلُ الْعَرَاءِ شِبْرٌ.
 ٤٣٤٧- ذِيْلُكَ ذِرَاعٌ.
 ٤٣٤٨- الذُّبَابُ كُلُّهُ فِي النَّارِ إِلَّا التُّخْلُجُ. ض
 ٤٣٤٩- الذَّبِيحُ إِسْحَاقُ. ض
 ٤٣٥٠- الذَّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الْمَدَقَّةِ. ض
 ٤٣٥١- الذَّكْرُ نِعْمَةٌ مِنَ اللَّهِ فَأَذُوا شُكْرَهَا. ح
 ٤٣٥٢- الذَّكْرُ الَّذِي لَا تَسْمَعُهُ الْحَقِيقَةُ يَزِيدُ عَلَى
 ٤٣٥٣- الذَّنْبُ شَوْمٌ عَلَى غَيْرِ فَاعِلِهِ إِنْ غَيَّرَهُ
 ٤٣٥٤- الذَّهَبُ بِالْوَرَقِ رَبًّا إِلَّا هَا وَهَا وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ
 ٤٣٥٥- الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ وَالْبُرُّ
 ٤٣٥٦- الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ وَالْبُرُّ
 ٤٣٥٧- الذَّهَبُ وَالْخَيْرُ حِلٌّ لِثَلَاثٍ أُمِّيٍّ وَحَرَامٌ
 ٤٣٥٨- الذَّهَبُ حَلِيَّةُ الْمُشْرِكِينَ وَالْفِضَّةُ حَلِيَّةُ

ر

- ٤٣٥٩- رَأَتْ أُمِّي حِينَ وَصَّعْتَنِي مَطْعَ مِنْهَا نُورٌ
 ٤٣٦٠- رَأَتْ أُمِّي كَأَنَّهُ خَرَجَ مِنْهَا نُورٌ أَضَاءَتْ
 ٤٣٦١- رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ تَعَالَى. صَح
 ٤٣٦٢- رَأْسُ الدِّينِ التَّصْبِيحُ اللَّهُ وَلَدَيْهِ وَلِرَسُولِهِ
 ٤٣٦٣- رَأْسُ الدِّينِ الْوَرَعُ. ض
 ٤٣٦٤- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّخَبُّبُ إِلَى
 ٤٣٦٥- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى
 ٤٣٦٧- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى

٤٣٦٨- رَأْسُ الْعَقْلِ الْمَدَارَاةُ وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي
 ٤٣٦٩- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى
 ٤٣٧٠- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ مَدَارَاةُ
 ٤٣٧١- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ الْحَيَاءُ
 ٤٣٧٢- رَأْسُ الْكُفْرِ نَحْوُ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
 ٤٣٧٣- رَأْسُ هَذَا الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ وَمَنْ أَسْلَمَ سَلِمَ
 ٤٣٧٤- رَأْسُ الصُّلُوحِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَقُومُ فِي
 ٤٣٧٥- رَأْسُ صُفُوفِكُمْ وَقَارِبُوا بَيْنَهَا وَحَادُوا
 ٤٣٧٦- رَأَى عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ رَجُلًا يَسْرِقُ فَقَالَ لَهُ
 ٤٣٧٩- رَأَيْتَ إِبْرَاهِيمَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ فَقَالَ يَا
 ٤٣٨٠- رَأَيْتَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ مُوسَى رَجُلًا آدَمَ
 ٤٣٨١- رَأَيْتَ جِبْرِيلَ لَهُ سِتْمَانَةُ جَنَاحٍ صَح
 ٤٣٨٢- رَأَيْتَ أَكْثَرَ مَنْ رَأَيْتَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 ٤٣٨٣- رَأَيْتَ جَعْفَرِ بْنَ أَبِي طَالِبٍ مَلَكًا يَطِيرُ فِي
 ٤٣٨٤- رَأَيْتَ خَدِيجَةَ عَلَى نَهْرٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ
 ٤٣٨٥- رَأَيْتَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ
 ٤٣٨٦- رَأَيْتَ عَمْرُو بْنَ لُحَيٍّ بِنَ قَمْعَةٍ بِنَ خَنْدَفٍ
 ٤٣٨٧- رَأَيْتَ شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ قُرُوا مِنْ
 ٤٣٨٨- رَأَيْتَ كَأَنَّهُ امْرَأَةٌ سَوْدَاءُ لَانِزَةِ الرُّأْسِ
 ٤٣٨٩- رَأَى الْمُؤْمِنُ جُزْءًا مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا
 ٤٣٩٠- رَأَى الْمُسْلِمُ الصَّالِحُ جُزْءًا مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا
 ٤٣٩١- رَأَى الْمُسْلِمُ الصَّالِحُ بَشَرَى مِنَ اللَّهِ
 ٤٣٩٢- رَأَى الْمُؤْمِنُ جُزْءًا مِنْ أَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنْ

٤٣٩٣- رَأَى الْمُؤْمِنُ كَلَامَ يَكْلُمُ بِهِ الْعَبْدُ رَبَّهُ فِي
 ٤٣٩٤- رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا
 ٤٣٩٥- رِبَاطُ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ
 ٤٣٩٦- رِبَاطُ يَوْمٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ
 ٤٣٩٧- رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفٍ
 ٤٣٩٨- رِبَاطُ شَهْرٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ ذَهْرٍ وَمَنْ
 ٤٣٩٩- رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَغْدِلُ عِبَادَةَ
 ٤٤٠٠- رَبُّ اشْتَعَتْ مَذْفُوحٌ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ
 ٤٤٠١- رَبُّ اشْتَعَتْ أَغْبَرَ ذِي طِمْرَيْنِ تَنْبُو عَنْهُ
 ٤٤٠٢- رَبُّ ذِي طِمْرَيْنِ لَا يُؤْتِيهِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى
 ٤٤٠٣- رَبُّ طَاعِمٍ شَاكِرٍ أَكْثَرُ أَجْرًا مِنْ صَائِمٍ
 ٤٤٠٤- رَبُّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ
 ٤٤٠٥- رَبُّ قَائِمٍ خَطْلُهُ مِنْ قِيَامِهِ الشَّهْرُ وَرُبُّ
 ٤٤٠٦- رَبُّ عَذِيٍّ مَذْلُولٍ لَابِنِ الدُّخْدَاحَةِ فِي
 ٤٤٠٧- رَبُّ عَائِدٍ جَاهِلٍ وَرُبُّ غَالِمٍ فَاجِرٍ
 ٤٤٠٨- رَبُّ مُعَلِّمٍ حُرُوفٍ أَبَى جَادَ ذَارِسٍ فِي
 ٤٤٠٩- رَبُّ حَامِلٍ فِيهِ غَيْرُ فَفِيهِ وَمَنْ لَمْ يَنْفَعُهُ
 ٤٤١٠- رَبِّيعُ أُمِّي الْعَنْبِ وَالْبَطِيخِ ض
 ٤٤١١- رَجَبُ شَهْرِ اللَّهِ وَضَعْبَانُ شَهْرِي وَرَضَانُ
 ٤٤١٢- رَجَمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ رُوْحِي أَبْتَنَهُ وَحَمَلَنِي
 ٤٤١٣- رَجَمَ اللَّهُ ابْنَ أَبِي رَوَاحَةَ كَانَ أَيْتَمًا
 ٤٤١٤- رَجَمَ اللَّهُ فَسًّا إِنَّهُ كَانَ عَلَى دِينِ أَبِي
 ٤٤١٥- رَجَمَ اللَّهُ لوطًا كَانَ يَأْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ

- ٤٤٣٩- رَجِمَ اللَّهُ أَخِي يَحْيَى حِينَ دَعَا الصَّبِيَّانَ
- ٤٤٤٠- رَجِمَ اللَّهُ مَنْ خَفِطَ لِسَانَهُ وَعَرَفَ زَمَانَهُ
- ٤٤٤١- رَجِمَ اللَّهُ قُتَاكَائِي أَنْظِرْ إِلَيْهِ عَلَى جَمَلٍ
- ٤٤٤٢- رَجِمَ اللَّهُ وَالِدَا أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرٍّ. ض
- ٤٤٤٣- رَجِمَ اللَّهُ امْرَأَ سَمِيعِ بِنَا خَلِيفًا قَوَاعَهُ ثُمَّ
- ٤٤٤٤- رَجِمَ اللَّهُ إِخْوَانِي بِقُرُوبَيْنِ. ض
- ٤٤٤٥- رَجِمَ اللَّهُ عَيْنًا بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَرَجِمَ
- ٤٤٤٦- رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى مُوسَى لَوْ صَبَّرَ
- ٤٤٤٧- رَحْمَاءُ أُمِّي أَوْسَاطُهَا. ض
- ٤٤٤٨- رَدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ حَقٌّ كَرَّدَ السَّلَامِ. ض
- ٤٤٤٩- رَدُّ سَلَامِ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ صَدَقَةٌ.
- ٤٤٥٠- رَدُّوا السَّائِلَ وَلَوْ بِظُلْفٍ مُخْرَقٍ. ح
- ٤٤٥١- رَدُّوا السَّلَامَ وَغَضُّوا الْبَصَرَ وَأَخْسِنُوا
- ٤٤٥٢- رَدُّوا الْقَتْلَى إِلَى مَضَاجِعِهَا. ح
- ٤٤٥٣- رَدُّوا الْمَخِيطَ وَالْجِبَاطَ مَنْ عَلَّ مَخِيطًا أَوْ
- ٤٤٥٤- رَدُّوا مَدْمَةَ السَّائِلِ وَلَوْ بِمِثْلِ رَأْسٍ
- ٤٤٥٥- رَسُولُ الرَّجُلِ إِلَى الرَّجُلِ إِذْنُهُ. صَح
- ٤٤٥٦- رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدِ وَسُخْطُ الرَّبِّ
- ٤٤٥٧- رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدَيْنِ وَسُخْطُهُ فِي
- ٤٤٥٨- رَضِيْتُ لِأُمِّي مَا رَضِيَتْ لَهَا ابْنُ أُمِّ
- ٤٤٥٩- رَجِمَ أَنْفَ رَجُلٍ ذَكِرَتْ عَنْدهُ فَلَمْ يَصَلِّ
- ٤٤٦١- رَجِمَ أَنْفَهُ ثُمَّ رَجِمَ أَنْفَهُ ثُمَّ رَجِمَ أَنْفَهُ مِنْ
- ٤٤٦٢- رَفَعَ عَنْ أُمِّي الْخَطَأَ وَالنَّسِيَانَ وَمَا
- ٤٤١٦- رَجِمَ اللَّهُ جَعْفَرَ أَفْوَاهَهُمْ سَلَامٌ وَأَيْدِيَهُمْ
- ٤٤١٧- رَجِمَ اللَّهُ خُرَافَةً إِنَّهُ كَانَ رَجُلًا صَالِحًا. ح
- ٤٤١٨- رَجِمَ اللَّهُ الْأَنْصَارَ وَأَبْنَاءَ الْأَنْصَارِ
- ٤٤١٩- رَجِمَ اللَّهُ الْمُتَخَلِّلِينَ وَالْمُتَخَلَّلَاتِ. ض
- ٤٤٢٠- رَجِمَ اللَّهُ الْمُتَسَرِّلاتِ مِنَ النِّسَاءِ.
- ٤٤٢١- رَجِمَ اللَّهُ الْمُتَخَلِّلِينَ فِي أُمِّي مِنْ
- ٤٤٢٢- رَجِمَ اللَّهُ امْرَأَ أَكْثَسَبِ طَبِيعًا وَأَنْفَقَ قُضْدًا
- ٤٤٢٣- رَجِمَ اللَّهُ امْرَأَ أَصْلَحَ لِسَانَهُ. ح
- ٤٤٢٤- رَجِمَ اللَّهُ امْرَأَ صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ
- ٤٤٢٥- رَجِمَ اللَّهُ امْرَأَ تَكَلَّمَ فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ
- ٤٤٢٦- رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا قَالَ فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ
- ٤٤٢٧- رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا قَالَ خَيْرًا فَعَنِمَ أَوْ سَكَتَ
- ٤٤٢٨- رَجِمَ اللَّهُ امْرَأَ عَلَّقَى فِي بَيْتِهِ سَوَاطِئَ يُوَدَّبُ
- ٤٤٢٩- رَجِمَ اللَّهُ أَهْلَ الْمُقْبِرَةِ بَلَّكَ مُقْبِرَةٌ تَكُونُ
- ٤٤٣٠- رَجِمَ اللَّهُ حَارِسَ الْخَوَاصِ. صَح
- ٤٤٣١- رَجِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى
- ٤٤٣٢- رَجِمَ اللَّهُ رَجُلًا عَمَلَتْهُ امْرَأَتُهُ وَكُفِّنَ فِي
- ٤٤٣٣- رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا كَانَتْ لِأَخِيهِ عَنْدهُ مَظْلَمَةٌ
- ٤٤٣٤- رَجِمَ اللَّهُ عَبْدًا سَمِعًا إِذْ بَاعَ سَمِعًا إِذَا اشْتَرَى
- ٤٤٣٥- رَجِمَ اللَّهُ قَوْمًا يَحْسِبُهُمُ النَّاسُ مَرْضَى
- ٤٤٣٦- رَجِمَ اللَّهُ مُوسَى قَدْ أُوذِيَ بِأَكْثَرٍ مِنْ هَذَا
- ٤٤٣٧- رَجِمَ اللَّهُ يُوسُفَ أَنْ كَانَ لَدَا أَنَاةٍ خَلِيمًا
- ٤٤٣٨- رَجِمَ اللَّهُ أَخِي يُوسُفَ لَوْ أَنَا اتَانِي

- ٤٤٨٧- رِيحُ الْجَنُوبِ مِنَ الْجَنَّةِ وَهِيَ الرِّيحُ
 ٤٤٨٨- رِيحُ الْوَلَدِ مِنْ رِيحِ الْجَنَّةِ. ض.
 ٤٤٨٩- الرَّاحِمُونَ يُرَحِّمُهُمُ الرَّحْمَنُ تَبَارَكَ
 ٤٤٩٠- الرَّاحِي وَالْمُرْتَشِي فِي النَّارِ.
 ٤٤٩٢- الرَّكَّابُ يَسِيرُ خَلْفَ الْجَنَازَةِ وَالْمَاشِي
 ٤٤٩٣- الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ مِنَ اللَّهِ وَالْخُلُمُ مِنَ
 ٤٤٩٤- الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ مِنَ اللَّهِ وَالرُّؤْيَا السُّوءُ
 ٤٤٩٥- الرُّؤْيَا ثَلَاثَةٌ قُبُورِي مِنَ اللَّهِ وَخَلْدِيثُ
 ٤٤٩٦- الرُّؤْيَا عَلَى رَجُلٍ طَائِرٌ مَا لَمْ تَغْبُرْ فَإِذَا
 ٤٤٩٨- الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ
 ٤٤٩٩- الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا
 ٤٥٠٠- الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةِ وَعِشْرِينَ
 ٤٥٠١- الرُّؤْيَا سِتَّةُ الْمَرْأَةِ خَيْرٌ وَالْبُعِيرُ خَرَبٌ
 ٤٥٠٢- الرُّبَا سَبْعُونَ بَابًا وَالشَّرْكُ مِثْلُ ذَلِكَ. صَح.
 ٤٥٠٣- الرُّبَا ثَلَاثَةٌ وَسَبْعُونَ بَابًا. ض.
 ٤٥٠٤- الرُّبَا ثَلَاثَةٌ وَسَبْعُونَ بَابًا أَيْسَرُهَا مِثْلُ أَنْ
 ٤٥٠٥- الرُّبَا وَإِنْ كَثُرَ فَإِنَّ عَاقِبَتَهُ تَصِيرُ إِلَى
 ٤٥٠٦- الرُّبَا اثْنَانِ وَسَبْعُونَ بَابًا أَذْلَاهَا مِثْلُ إِيثَانِ
 ٤٥٠٧- الرُّبَا سَبْعُونَ حَوْيًا أَيْسَرُهَا أَنْ يَنْكَحَ
 ٤٥٠٨- الرُّبُودَةُ الرُّنْلَةُ. ض.
 ٤٥٠٩- الرُّجُلُ جَبَّارٌ. صَح.
 ٤٥١٠- الرُّجُلُ الصَّالِحُ يَأْتِي بِالْخَيْرِ الصَّالِحِ
 ٤٥١١- الرُّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرٍ دَائِيٍّ وَأَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ
- ٤٤٦٣- رَفَعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنِ الْمَجْنُونِ
 ٤٤٦٤- رَكْعَةٌ مِنْ عَالِمٍ بِاللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَكْعَةٍ
 ٤٤٦٥- رَكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا
 ٤٤٦٦- رَكْعَتَانِ بِسَوَاكِ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِغَيْرِ
 ٤٤٦٧- رَكْعَتَانِ بِسَوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً
 ٤٤٦٨- رَكْعَتَانِ بِعِمَامَةٍ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِلا
 ٤٤٦٩- رَكْعَتَانِ خَفِيفَتَانِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا
 ٤٤٧٠- رَكْعَتَانِ خَفِيفَتَانِ بِمَا تَحْقِرُونَ وَتَتَقَلَّبُونَ
 ٤٤٧١- رَكْعَتَانِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ يَكْفِرَانِ الْخَطَايَا.
 ٤٤٧٢- رَكْعَتَانِ مِنَ الصُّحَى تَعْدِلَانِ عِنْدَ اللَّهِ
 ٤٤٧٣- رَكْعَتَانِ مِنَ الْمَرْزُوحِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ
 ٤٤٧٤- رَكْعَتَانِ مِنَ الْمُتَأَهِّلِ خَيْرٌ مِنَ اثْنَيْنِ
 ٤٤٧٥- رَكْعَتَانِ مِنْ رَجُلٍ وَرِعَ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ
 ٤٤٧٦- رَكْعَتَانِ مِنْ عَالِمٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً
 ٤٤٧٧- رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا ابْنُ آدَمَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ
 ٤٤٧٨- رَمَضَانُ بِعَكَّةَ أَفْضَلُ مِنَ أَلْفِ رَمَضَانَ
 ٤٤٧٩- رَمَضَانُ شَهْرٌ مُبَارَكٌ تَفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ
 ٤٤٨٠- رَمَضَانُ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنَ أَلْفِ رَمَضَانَ
 ٤٤٨١- رَمِيًا نَبِيَّ إِسْمَاعِيلَ فَإِنَّ أَبَاكُمْ كَانَ
 ٤٤٨٢- رِهَانُ الْخَيْلِ طَلْقٌ. صَح.
 ٤٤٨٣- رَوَاحُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُخَلِّمٍ.
 ٤٤٨٤- رَوْحُوا الْقُلُوبَ سَاعَةً فَسَاعَةً.
 ٤٤٨٥- رِيَاضُ الْجَنَّةِ الْمَسَاجِدُ. ض.

- ٤٥٣٥- الرُّقُوبُ الَّذِي لَا يَمُوتُ لَهَا وَلَدٌ. صح
- ٤٥٣٦- الرُّقُوبُ كُلُّ الرُّقُوبِ الَّذِي لَهُ وَلَدٌ فَصَات
- ٤٥٣٧- الرُّقُوبُ الَّذِي لَا فَرْطَ لَهُ. صح
- ٤٥٣٨- الرُّكَاؤُ الَّذِي يُنْبُتُ فِي الْأَرْضِ. ض
- ٤٥٣٩- الرُّكَاؤُ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ الَّذِي خَلَقَهُ اللَّهُ
- ٤٥٤٠- الرُّكْبُ الَّذِي مَعَهُمُ الْجَلِيلُ لَا
- ٤٥٤١- الرُّكْعَانِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ إِذَا بَارَأَ التَّجْوِيمَ
- ٤٥٤٢- الرُّكْنُ وَالْمَقَامُ يَأْقُوتَانِ مِنْ يَوَاقِيتِ
- ٤٥٤٣- الرُّكْنُ يَمَانٍ. ض
- ٤٥٤٤- الرُّمِي خَيْرٌ مَّا لَهُوْتُمْ بِهِ.
- ٤٥٤٥- الرُّهْنُ مَرْكُوبٌ وَمَخْلُوبٌ. صح
- ٤٥٤٦- الرُّهْنُ يَرْكَبُ بِتَقْفِيهِ وَيَسْتَرْبُ لَبَنُ الدَّرِّ إِذَا
- ٤٥٤٧- الرُّوَاخُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ
- ٤٥٤٨- الرُّوْحَةُ وَالْفُدُوَّةُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ
- ٤٥٤٩- الرُّيْحُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ تَأْتِي بِالرُّحْمَةِ وَتَأْتِي
- ٤٥٥٠- الرُّيْحُ تُبْعَثُ عَذَابًا لِقَوْمٍ وَرَحْمَةً
- ز
- ٤٥٥١- رَادَاكَ اللَّهُ حِرْصًا وَلَا تَعُدْ. صح
- ٤٥٥٢- رَادَانِي رَمَى صَلَاةً وَهِيَ الْوُتْرُ وَوَقَفَهَا مَا
- ٤٥٥٣- رَارَ رَجُلٌ أَحَا لَهُ فِي قَرْيَةٍ فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ
- ٤٥٥٤- رَبُّ الْقُبُورِ تَذَكَّرُ بِهَا الْآخِرَةَ وَأَعْمِلَ
- ٤٥٥٥- رُزٌّ عَيْنًا تَزْدَدُ حُبًّا. ح
- ٤٥٥٦- رُزٌّ فِي اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ رَارَ فِي اللَّهِ شَيْعَةً
- ٤٥١٢- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَنْدَرِ ذَاتِيهِ وَبِصَنْدَرِ فِرَاشِهِ
- ٤٥١٣- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَنْدَرِ ذَاتِيهِ وَبِصَنْدَرِ فِرَاشِهِ
- ٤٥١٤- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِمَجْلِسِهِ وَإِنْ خَرَجَ لِحَاجَتِهِ
- ٤٥١٥- الرَّجُلُ أَحَقُّ بِبَيْتِهِ مِمَّا لَمْ يُقْبِ مِنْهَا. ض
- ٤٥١٦- الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدَكُمْ
- ٤٥١٧- الرَّحِمُ كَفَّارَةٌ مَا صَنَعَتْ. صح
- ٤٥١٨- الرَّحِمُ شَجَنَةٌ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ. صح
- ٤٥١٩- الرَّحِمُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ تَقُولُ مَنْ وَصَلَنِي
- ٤٥٢٠- الرَّحِمُ شَجَنَةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ قَالَ اللَّهُ مَنْ
- ٤٥٢١- الرَّحْمَةُ عِنْدَ اللَّهِ مِائَةُ جُزْءٍ فَنَقَسَمَ بَيْنَ
- ٤٥٢٢- الرَّحْمَةُ تَنْزِلُ عَلَى الْإِمَامِ ثُمَّ عَلَى مَنْ
- ٤٥٢٣- الرَّزْقُ إِلَى بَيْتٍ فِيهِ السَّخَاءُ أَسْرَعُ مِنْ
- ٤٥٢٤- الرَّزْقُ أَحَدُ طَلَبَا لِلْعَبْدِ مِنْ أَجَلِهِ. ض
- ٤٥٢٥- الرُّضَاعُ يُغَيِّرُ الطَّبَاعَ. ض
- ٤٥٢٦- الرُّضَاعُ يُحَرِّمُ مَا تُحَرِّمُ الْوِلَادَةُ. ض
- ٤٥٢٧- الرُّعْدُ مَلَكٌ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مُوَكَّلٌ
- ٤٥٢٨- الرُّفْتُ الْإِعْرَابُ وَالتَّعْرِيفُ لِلنِّسَاءِ
- ٤٥٢٩- الرُّفْقُ رَأْسُ الْجُحْمَةِ. ض
- ٤٥٣٠- الرُّفْقُ فِي الْمَعِيشَةِ خَيْرٌ مِنْ بَعْضِ
- ٤٥٣١- الرُّفْقُ بِهِ الزِّيَادَةُ وَالتَّيَرُّكُ وَمَنْ يُحَرِّمِ الرُّفْقَ
- ٤٥٣٢- الرُّفْقُ يُعْنِ وَالْخَرْقُ سُوءٌ. ض
- ٤٥٣٣- الرُّفْقُ يُعْنِ وَالْخَرْقُ سُوءٌ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ
- ٤٥٣٤- الرُّفْقَى جَانِزَةٌ. صح

- ٤٥٨١- رَزَيْتُوا مَوَائِدَكُمْ بِالْبَقْلِ فَإِنَّهُ مَطْرَدَةٌ
- ٤٥٨٢- الرَّزَائِرُ أَحَادُ الْمُسْلِمِ أَعْظَمُ أَجْراً مِنْ
- ٤٥٨٣- الرَّزَائِرُ أَحَادُ فِي بَيْتِهِ الْإِكْلُ مِنْ طَعَامِهِ
- ٤٥٨٤- الرَّزَائِي بِحَلِيلَةٍ جَارِهِ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ
- ٤٥٨٥- الرَّزَايَةُ إِلَى فَسَقَةِ حَمَلَةِ الْفَرَّانِ أَسْرَعُ
- ٤٥٨٦- الرَّزِيْبُ وَالْثَمَرُ هُوَ الْخَمْرُ. صَح
- ٤٥٨٧- الرَّزِيْبُ ابْنُ عَمَّتِي وَخَوَائِي مِنْ
- ٤٥٨٨- الرَّزْقَةُ فِي الْعَيْنِ يُثْمَنُ.
- ٤٥٨٩- الرُّكَاةُ قَنْطَرَةُ الْإِسْلَامِ. ح
- ٤٥٩٠- الرُّكَاةُ فِي هَذِهِ الْأَرْبَعَةِ الْجَنْطَةِ وَالشَّعِيرِ
- ٤٥٩١- الرُّبَى يُورِثُ الْفَقْرَ. ح
- ٤٥٩٢- الرُّنْجِي إِذَا شَبِعَ رَزَى. وَإِذَا جَاعَ سَرَقَ
- ٤٥٩٤- الرُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يُرِيحُ الْقَلْبَ وَالتَّيْدَنُ
- ٤٥٩٥- الرُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يُرِيحُ الْقَلْبَ وَالتَّيْدَنُ
- ٤٥٩٦- الرُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يُرِيحُ الْقَلْبَ وَالتَّيْدَنُ
- س
- ٤٥٩٧- سَأَحْدُثُكُمْ بِأُمُورِ النَّاسِ وَأَخْلَاقِهِمْ
- ٤٥٩٨- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُعَذِّبَ اللَّاهِبِينَ مِنْ
- ٤٥٩٩- سَأَلْتُ رَبِّي أَبْنَاءَ الْعِشْرِينَ مِنْ أُمَّتِي
- ٦٠٠- سَأَلْتُ اللَّهَ فِي أَبْنَاءِ الْأَرْبَعِينَ مِنْ أُمَّتِي
- ٦٠١- سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ حِسَابَ أُمَّتِي إِلَيَّ
- ٦٠٢- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يَكْتُبَ عَلَيَّ أُمَّتِي سُبْحَةً
- ٦٠٣- سَأَلْتُ رَبِّي فِيمَا تَخْتَلِفُ فِيهِ أَصْحَابِي
- ٤٥٥٧- رُكَاةُ الْفِطْرِ فَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حُرٍّ
- ٤٥٥٨- رُكَاةُ الْفِطْرِ طَهْرَةٌ لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ
- ٤٥٥٩- رُكَاةُ الْفِطْرِ عَلَى كُلِّ حُرٍّ وَعَبْدٍ ذَكَرٍ
- ٤٥٦٠- رُكَاةُ الْفِطْرِ عَلَى الْحَاضِرِ وَالْبَادِي. ض
- ٤٥٦١- رَزَمَزِمُ طَعَامٌ طَعِمَ وَشَفَاءٌ سَقَمَ. صَح
- ٤٥٦٢- رَزَمَزِمٌ خَفْنَةٌ مِنْ جَنَاحِ جَبْرِيلَ.
- ٤٥٦٣- رَزَمَزِمُهُمْ بِدِمَائِهِمْ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ كَلِمَةٍ
- ٤٥٦٤- رَبِّي الْغَيْنِيْنِ النَّظَرُ. صَح
- ٤٥٦٥- رَبَّنْ وَأَرْجَحْ. صَح
- ٤٥٦٦- رَبِّي اللِّسَانُ الْكَلَامُ. ض
- ٤٥٦٧- رَبِّي شَفَرُ الْحُسَيْنِ وَتَصَدَّقِي بِرُزْنِهِ فِصَّةٌ
- ٤٥٦٨- رَزَّجُوا الْأَخْفَاءَ وَرَزَّجُوا الْأَخْفَاءَ
- ٤٥٦٩- رَزَّجُوا أَنْبَاءَكُمْ وَنَبَاتَكُمْ. ض
- ٤٥٧٠- رَزَّذَكَ اللَّهُ الشَّقَوَى وَغَفَرَ ذَنْبَكَ وَبَسَّرَ
- ٤٥٧١- رَزَّذُوا أَمْوَالَكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. ض
- ٤٥٧٣- رَزَّزُوا الْقُبُورَ وَلَا تَقُولُوا هَجْراً. صَح
- ٤٥٧٤- رَبَّنُ الْحَاجَّ أَهْلُ الْيَمَنِ. ض
- ٤٥٧٥- رَبَّنُ الصَّلَاةَ الْجَدَاءَ. ض
- ٤٥٧٦- رَبَّنَا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ. صَح
- ٤٥٧٧- رَبَّنَا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ فَإِنَّ الصَّوْتِ
- ٤٥٧٨- رَبَّنَا أَعْيَادَكُمْ بِالتَّكْبِيرِ.
- ٤٥٧٩- رَبَّنَا الْعِيدَيْنِ بِالتَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ
- ٤٥٨٠- رَبَّنَا مَجَالِسَكُمْ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ فَإِنَّ

- ٤٦٢٧- سَافِرُوا تَصُحُّوا وَاعْرِضُوا تَسْتَعْمِلُوا. ح
- ٤٦٢٨- سَافِرُوا مَعَ ذَوِي الْجُدُودِ وَذَوِي
- ٤٦٢٩- سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ. صَح
- ٤٦٣٠- سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شَرُّهُ. صَح
- ٤٦٣١- سَامَ أَبُو الْعَرَبِ وَحَامَ أَبُو الْحَبَشِ
- ٤٦٣٢- سَاوُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي الْعَطِيَّةِ فَلَوْ كُنْتُ
- ٤٦٣٣- سَبَابُ الْمُسْلِمِ مُسَوِّقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ. صَح
- ٤٦٣٤- سَبَابُ الْمُسْلِمِ مُسَوِّقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ
- ٤٦٣٥- سُبْحَانَ اللَّهِ يَصْنَعُ الْمِيزَانَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
- ٤٦٣٦- سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
- ٤٦٣٧- سُبْحَانَ اللَّهِ يَصْنَعُ الْمِيزَانَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
- ٤٦٣٨- سُبْحَانَ اللَّهِ مَاذَا أَنْزَلَ اللَّيْلَةَ مِنَ الْفَتَنِ وَ
- ٤٦٣٩- سُبْحَانَ اللَّهِ أَيْنَ اللَّيْلُ إِذَا جَاءَ
- ٤٦٤٠- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤١- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٢- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٣- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٤- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٥- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٦- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٧- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٨- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٤٩- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٥٠- سُبُّهُوَ ثَلَاثُ تَسْبِيحَاتٍ رُكُوعًا وَثَلَاثُ
- ٤٦٠٤- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا أُنَزَّجَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ
- ٤٦٠٥- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُذْجِلَ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ
- ٤٦٠٦- سَأَلْتُ رَبِّي فَأَعْطَانِي أَوْلَادَ الْمُشْرِكِينَ
- ٤٦٠٧- سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا أُنَزَّجَ إِلَّا مِنْ أَهْلِ
- ٤٦٠٨- سَأَلْتُ اللَّهَ الشَّفَاعَةَ لِأُمَّتِي فَقَالَ لَكَ
- ٤٦٠٩- سَأَلْتُ جِبْرِيلَ أَيُّ الْأَجَلِينَ قَضَى مُوسَى
- ٤٦١٠- سَأَلْتُ جِبْرِيلَ هَلْ تَرَى رَبَّكَ؟ قَالَ إِنْ
- ٤٦١١- سَأَلْتُ جِبْرِيلَ عَنْ هَلِ الْآيَةِ وَنَبِيٍّ فِي
- ٤٦١٢- سَأَبُ الْمُؤْتَى كَالْمُشْرِفِ عَلَى
- ٤٦١٣- سَأَبُ الْمُؤْتَى كَالْمُشْرِفِ عَلَى
- ٤٦١٤- سَابِقًا سَابِقٌ وَمُقْتَصِدًا نَاجٍ وَطَائِفًا
- ٤٦١٥- سَادَةُ السُّودَانِ أَرْبَعَةٌ لَقَمَانُ الْحَبَشِيِّ
- ٤٦١٦- سَارِعُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَالْحَدِيثُ مِنْ
- ٤٦١٧- سَاعَاتُ الْأَذَى يُذْهِبُ سَاعَاتِ
- ٤٦١٨- سَاعَاتُ الْأَذَى فِي الدُّنْيَا يُذْهِبُ سَاعَاتِ
- ٤٦١٩- سَاعَاتُ الْأَمْرَاضِ يُذْهِبُ سَاعَاتِ
- ٤٦٢٠- سَاعَةُ السُّبْحَةِ حِينَ تَزُولُ عَنْ كَبِدِ
- ٤٦٢١- سَاعَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ خَمْسِينَ
- ٤٦٢٢- سَاعَةٌ مِنْ عَالِمِ مَكِّيٍّ عَلَى فِرَاشِهِ يَنْظُرُ
- ٤٦٢٣- سَاعَتَانِ تَفْتَحُ فِيهِمَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ
- ٤٦٢٤- سَافِرُوا تَصِحُّوا. ح
- ٤٦٢٥- سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتَعْمَلُوا.
- ٤٦٢٦- سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتَزَرَّقُوا. ح

- ٤٦٧٤- سَتَكُونُ بَعْدِي أُمَّةٌ يُوَخِّرُونَ الصَّلَاةَ عَنْ
 ٤٦٧٥- سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءٌ مِنْ بَعْدِي
 ٤٦٧٦- سَتَكُونُ أَلِئمةٌ مِنْ بَعْدِي يَقُولُونَ فَلَا يَرُدُّ
 ٤٦٧٧- سَتَكُونُ فِتْنَةٌ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا
 ٤٦٧٨- سَتَكُونُ فِتْنَةٌ صَمَاءٌ بَيْنَهُمَا غَمَاءٌ مِنْ
 ٤٦٧٩- سَتَكُونُ أَخْدَانٌ وَفِتْنَةٌ وَفُرْقَةٌ وَاخْتِلَافٌ
 ٤٦٨٠- سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أُمَّةٌ يَمْلِكُونَ أَرْزَاقَكُمْ
 ٤٦٨١- سَتَكُونُ مَعَادِنٌ يَخْضَرُهَا شِرَارُ النَّاسِ. ح
 ٤٦٨٢- سَتَهَاجِرُونَ إِلَى الشَّامِ فَيُفْتَحُ لَكُمْ
 ٤٦٨٣- سَجْدَتَا الشُّهُورِ فِي الصَّلَاةِ تُخْرِجَانِي مِنْ
 ٤٦٨٤- سَجْدَتَا الشُّهُورِ بَعْدَ التَّسْلِيمِ وَفِيهَا تَشَهُدُ
 ٤٦٨٥- سِحَاقُ النِّسَاءِ زِينَةُ بَيْتِهِنَّ.
 ٤٦٨٦- سَخَافَةٌ بِالْمَرْءِ أَنْ يَسْتَعْتِدَّ صَنِيعُهُ.
 ٤٦٨٧- سَدَّدُوا وَقَارِبُوا. ح
 ٤٦٨٨- سَدَّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا وَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَنْ
 ٤٦٨٩- سُرْعَةُ الْمَشْيِ تُذْهِبُ بِهَا أَلَمَ الْمُؤْمِنِ. ض
 ٤٦٩٠- سُرْعَةُ الْمَشْيِ تُذْهِبُ بِهَا أَلَمَ الْوَجْهِ. ض
 ٤٦٩١- سَطَعَ نُورٌ فِي الْجَنَّةِ فَقِيلَ مَا هَذَا فَإِذَا هُوَ
 ٤٦٩٢- سَعَادَةُ لَابْنِ آدَمَ ثَلَاثٌ وَشَقَاوَةُ لَابْنِ آدَمَ
 ٤٦٩٣- سَفَرُ الْمَرْءِ مَعَ عَبْدِيهَا صَنِيعَةٌ. ض
 ٤٦٩٤- سَلِّ رُكْلَ الْعَفْوِ وَالْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا
 ٤٦٩٥- سَلِّ اللَّهَ الْعَفْوُ وَالْعَافِيَةِ فِي الدُّنْيَا
 ٤٦٩٦- سَلَّمَ بِنَا أَهْلُ النَّبِيِّ. ص.ح
- ٤٦٥١- سَبَقَ الْمُفْرِدُونَ الْمُسْتَهْزِئُونَ فِي دُحْرِ
 ٤٦٥٢- سَبَقَ الْمُهَاجِرُونَ النَّاسَ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا
 ٤٦٥٣- سَبْتُ خِصَالٍ مِنَ الْخَبْرِ جِهَادُ أَعْدَاءِ
 ٤٦٥٤- سَبْتُ خِصَالٍ مِنَ الشَّخْبِ رِشْوَةُ الْإِنَامِ
 ٤٦٥٥- سَبْتُ مَنْ جَاءَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُمْ جَاءَ وَلَهُ
 ٤٦٥٦- سَبْتُ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُؤْمِنًا حَقًّا إِنْ سَابَغَ
 ٤٦٥٧- سَبْتُ مَنْ أَشْرَاطُ السَّاعَةِ مَوْتِي وَفَتْحُ
 ٤٦٥٨- سَبْتُ أَشْيَاءَ تُخْطِ الْأَعْمَالُ الْأَشْيَاقُ
 ٤٦٥٩- سَبْتُ مَجَالِسَ الْمُؤْمِنِ ضَامِنَ عَلَى اللَّهِ
 ٤٦٦٠- سَبْتُ لَعْنَتَهُمْ وَلَعْنَتَهُمُ اللَّهُ وَكُلُّ نَبِيٍّ اللَّهُ
 ٤٦٦١- سَخَّرَ نَارَ مِنْ خَضِرَ مَوْتٍ قَبْلَ يَوْمِ
 ٤٦٦٢- سَبْرٌ مَا بَيْنَ أَعْيُنِ الْجَنِّ وَعُذْرَاتِ بَنِي
 ٤٦٦٣- سَبْرٌ بَيْنَ أَعْيُنِ الْجَنِّ وَعُذْرَاتِ بَنِي آدَمَ
 ٤٦٦٤- سَبْرَةُ الْإِنَامِ سَبْرَةٌ مِنْ خَلْفِهِ. ض
 ٤٦٦٥- سَسْتَشْرِبُ أُمِّي مِنْ بَعْدِي الْخَمْرَ
 ٤٦٦٦- سَتَفْتَحُ عَلَيْكُمْ أَرْضُونَ وَيَكْفِيكُمْ اللَّهُ فَلَا
 ٤٦٦٧- سَتَفْتَحُ عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا حَتَّى تُنْجِدُوا
 ٤٦٦٨- سَتَفْتَحُ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَقَارِبَهَا عَلَى
 ٤٦٦٩- سَتَفْتَحُونَ مَنَابِتَ الشَّيْخِ. ض
 ٤٦٧٠- سَتَكُونُ فِتْنَةُ الْقَاعِدِ فِيهَا خَيْرٌ مِنْ عَلَيَّ
 ٤٦٧١- سَتَكُونُ أُمَرَاءُ فَتَقْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ
 ٤٦٧٢- سَتَكُونُ بَعْدِي هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ فَمَنْ
 ٤٦٧٣- سَتَكُونُ أُمَرَاءُ تَشْغَلُهُمْ أَشْيَاءُ يُؤَخَّرُونَ

- ٤٧٢٠- سُوءُ الْخُلُقِ شُلُومٌ وَبِرَارُكُمْ أَسْوَأُكُمْ
 ٤٧٢١- سُوءُ الْخُلُقِ شُلُومٌ وَطَاعَةُ النِّسَاءِ نَدَامَةٌ
 ٤٧٢٢- سُوءُ الْخُلُقِ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ
 ٤٧٢٣- سُوءُ الْمُجَالَسَةِ شُحٌّ وَفُحْشٌ وَسُوءٌ
 ٤٧٢٤- سُودَاءٌ وَلُودٌ خَيْرٌ مِنْ حَسَنَاءٍ لَا تَلِدُ وَإِنِّي
 ٤٧٢٥- سُورَةُ الْكَهْفِ تُدْعَى فِي التَّوَرَةِ الْخَالِلَةُ
 ٤٧٢٦- سُورَةٌ مِنَ الْقُرْآنِ مَاهِي إِلَّا ثَلَاثُونَ آيَةً
 ٤٧٢٧- سُورَةُ تَبَارَكَ هِيَ الْمَانِعَةُ مِنْ عَذَابٍ
 ٤٧٢٨- سُورُوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ
 ٤٧٢٩- سُورُوا صُفُوفَكُمْ لَا تَتَخَلَّفُ قُلُوبُكُمْ. صح
 ٤٧٣٠- سُورُوا صُفُوفَكُمْ أَوْ لِيَخَالِقَنَّ اللَّهُ بَيْنَ
 ٤٧٣١- سُورُوا الْقُبُورَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ إِذَا دَفَنْتُمْ
 ٤٧٣٢- سَلَامَةُ الرَّجُلِ فِي الْفِتْنَةِ أَنْ يَلْزِمَ بَيْتَهُ. ض
 ٤٧٣٣- سَيَايِبُكُمْ أَقْوَامٌ يَطْلُبُونَ الْعِلْمَ فَإِذَا
 ٤٧٣٤- سَيَايِبِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ لَا يَكُونُ فِيهِ شَيْءٌ
 ٤٧٣٥- سَيَايِبِي عَلَى أَهْلِي زَمَانٌ يَكْثُرُ فِيهِ الْقِرَاءُ
 ٤٧٣٦- سَيَايِبِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يُخَيَّرُ فِيهِ الرَّجُلُ
 ٤٧٣٧- سَيِّحَانٌ وَجَيْحَانٌ وَالْفَرَاتُ وَالْبِلَّالُ كُلٌّ مِنْ
 ٤٧٣٨- سَيَخْرُجُ أَقْوَامٌ مِنْ أَهْلِي يَشْتَرِبُونَ الْقُرْآنَ
 ٤٧٣٩- سَيَخْرُجُ أَهْلٌ مَكَّةَ لَمْ لَا يَخْتَرُهَا إِلَّا قَبِيلٌ
 ٤٧٤٠- سَيَخْرُجُ نَاسٌ مِنَ الْمَغْرِبِ يَأْتُونَ يَوْمَ
 ٤٧٤١- سَيَدُ الْإِدَاعِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّحْمُ
 ٤٧٤٢- سَيَدُ الْأَذْهَانِ الْيَنْفَسُجُ وَإِنْ فَضَلَ
 ٤٦٩٧- سَلَمَانٌ سَابِقٌ قَارِئٌ.
 ٤٦٩٨- سَلَّمَ عَلَيَّ مَلَكٌ ثُمَّ قَالَ لِي لَمْ أَزَلْ
 ٤٦٩٩- سَلُّوا اللَّهَ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهَا سُرَّةُ الْجَنَّةِ وَإِنْ
 ٤٧٠٠- سَلُّوا اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فَإِنْ أَحَدًا لَمْ
 ٤٧٠١- سَلُّوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ ي
 ٤٧٠٢- سَلُّوا اللَّهَ عِلْمًا نَافِعًا وَتَعَوُّدًا بِاللَّهِ مِنْ
 ٤٧٠٣- سَلُّوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي
 ٤٧٠٤- سَلُّوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ فَإِنَّهُ لَا يَسْأَلُهَا لِي
 ٤٧٠٥- سَلُّوا اللَّهَ بِطُوبَى أَكْفُكُمْ وَلَا تَسْأَلُوهُ
 ٤٧٠٦- سَلُّوا اللَّهَ بِطُوبَى أَكْفُكُمْ وَلَا تَسْأَلُوهُ
 ٤٧٠٧- سَلُّوا اللَّهَ حَوَائِجَكُمْ الْبَيْتَ فِي صَلَاةِ
 ٤٧٠٨- سَلُّوا اللَّهَ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى الشَّنْعَ فَإِنَّ اللَّهَ
 ٤٧٠٩- سَلُّوا أَهْلَ الشَّرَفِ عَنِ الْعِلْمِ فَإِنْ كَانَ
 ٤٧١٠- سَمَى هَارُونَ ابْنَهُ شَيْراً وَشَيْراً وَإِنِّي
 ٤٧١١- سَمَّ ابْنَكَ عَبْدَ الرَّحْمَنِ. صح
 ٤٧١٢- سَمُّهُو بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيَّ حَمْزَةً. صح
 ٤٧١٣- سَمُّوا أَسْقَاطَكُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْ أَفْرَاطِكُمْ. ح
 ٤٧١٤- سَمُّوا السُّقَطَ يُثْقِلِ اللَّهُ بِهِ مِيزَانَكُمْ فَإِنَّهُ
 ٤٧١٥- سَمُّوا بِاسْمِي وَلَا تُكَلِّوا بِكُنْيَتِي. صح
 ٤٧١٦- سَمُّوا بِاسْمِي وَلَا تُكَلِّوا بِكُنْيَتِي فَإِنِّي إِنَّمَا
 ٤٧١٧- سَمُّوا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَلَا تُسَمُّوا بِأَسْمَاءِ
 ٤٧١٨- سَمِّي رَجَبٌ لِأَنَّهُ يَتَرَجَّبُ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ
 ٤٧١٩- سُوءُ الْخُلُقِ شُلُومٌ. ح

- ٤٧٦٦- سَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ رِجَالٌ لَا تَجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ
 ٤٧٦٧- سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَتَقَاتَى فُجْهَاهُمْ
 ٤٧٦٨- سَيَكُونُ بَعْدِي خُلَفَاءُ وَمِنْ بَعْدِ الْخُلَفَاءِ
 ٤٧٦٩- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ عَسَفٌ وَقِلْفٌ
 ٤٧٧٠- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ شُرَطَةٌ يَغْدُونَ
 ٤٧٧١- سَيَكُونُ بَعْدِي سَلَاطِينُ الْفِتَنِ عَلَى
 ٤٧٧٢- سَيَكُونُ رِجَالٌ مِنْ أُمَّتِي يَأْكُلُونَ أَلْوَانَ
 ٤٧٧٣- سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي رَجُلٌ يَقَالُ لَهُ أُوَيْسُ بْنُ
 ٤٧٧٤- سَيَكُونُ بَعْدِي بُعُوثٌ كَثِيرَةٌ فَكُونُوا فِي
 ٤٧٧٥- سَيَكُونُ قَوْمٌ يَغْتَدُونَ فِي الدُّعَاءِ. صَح
 ٤٧٧٦- سَيَكُونُ قَوْمٌ يَأْكُلُونَ بِالْيَسِينِ كَمَا تَأْكُلُ
 ٤٧٧٧- سَيَكُونُ بِمِصْرَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمَيَّةٍ أَخْنَسُ
 ٤٧٧٩- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ إِذَاكَ الْقُرَاءُ
 ٤٧٨٠- سَيَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي
 ٤٧٨٢- سَيَكُونُ بَعْدِي أَمْرَاءُ يَفْتِيلُونَ عَلَى الْمُلُوكِ
 ٤٧٨٣- سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَكْذِبُونَ
 ٤٧٨٤- سَيَكُونُ بَعْدِي فَصَاصٌ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ
 ٤٧٨٥- سَيَكُونُ أَمُورُكُمْ مِنْ بَعْدِي رِجَالٌ يَعْرِفُونَكُمْ
 ٤٧٨٧- سَيَقُودُ الْمُسْلِمُونَ مِنْ قَيْسٍ يَأْجُوجُ
 ٤٧٨٨- السَّائِحُونَ هُمُ الصَّائِمُونَ. صَح
 ٤٧٨٩- السَّائِمَةُ جَبَّارٌ وَالْمَغْدُونُ جَبَّارٌ وَفِي الرِّكَازِ
 ٤٧٩٠- السَّابِقُ وَالْمُقَصِّدُ يَذْخُلَانِ الْجَنَّةَ. صَح
 ٤٧٩١- السَّاعِي عَلَى الْأَزْمَلَةِ وَالْمُسْكِينِ
 ٤٧٤٣- سَيَدُ الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ : اللَّهُمَّ أَنْتَ
 ٤٧٤٤- سَيَدُ الْأَيَّامِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَكْظَمُ
 ٤٧٤٥- سَيَدُ السَّلْعَةِ أَحَقُّ أَنْ يُسَامَ. صَح
 ٤٧٤٦- سَيَدُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَمْرَةٌ
 ٤٧٤٧- سَيَدُ الشُّهَدَاءِ حَمْرَةٌ بِنُ عَيْنِ الْمُطْلَبِ
 ٤٧٤٨- سَيَدُ الشُّهَدَاءِ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَعَهُ
 ٤٧٤٩- سَيَدُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَأَعْظَمُهَا
 ٤٧٥٠- سَيَدُ الْفَوَارِسِ أَبُو مُوسَى. ض
 ٤٧٥١- سَيَدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ. ض
 ٤٧٥٢- سَيَدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ وَسَاقِيهِمْ أَجْرُهُمْ
 ٤٧٥٣- سَيَدُ الْقَوْمِ فِي السَّفَرِ خَادِمُهُمْ خَبْنُ
 ٤٧٥٤- سَيَدُ النَّاسِ آدَمُ وَسَيَدُ الْعَرَبِ مُحَمَّدٌ
 ٤٧٥٥- سَيَدُ إِذَايَكُمُ الْبَلَخُ. ض
 ٤٧٥٦- سَيَدُ رِجَالِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْجَنَّةُ. ض
 ٤٧٥٧- سَيَدُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّحْمُ. ض
 ٤٧٥٨- سَيَدُ كُفُولِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ
 ٤٧٥٩- سَيَدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعُ مَرْيَمُ
 ٤٧٦٠- سَيَدَةُ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ فَلَاتَةُ وَخَدِيجَةُ وَنُسُ
 ٤٧٦١- سَيَدُكَ رِجَالَانِ مِنْ أُمَّتِي عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
 ٤٧٦٢- سَيَسُدُّ هَذَا الدِّينَ بِرِجَالٍ لَيْسَ لَهُمْ عِنْدَ
 ٤٧٦٣- سَيُصِيبُ أُمَّتِي ذَاؤُ الْأُمَمِ الْأَشْرُ وَالْبَطْرُ
 ٤٧٦٤- سَيُعْزِي النَّاسُ نَفْسَهُمْ نَفْسًا مِنْ بَعْدِي
 ٤٧٦٥- سَيُقْتَلُ بَعْدَ رَأْيِ أَنَاسٍ يَغْضَبُ اللَّهُ لَهُمْ

- ٤٨١٥- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ أَكْرَمَهُ اللَّهُ وَمَنْ
 ٤٨١٦- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ مَظْلُومٍ مِنْ
 ٤٨١٧- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ الضَّعِيفُ وَبِهِ
 ٤٨١٨- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ عَشَّهَ ضَلَّ وَمَنْ
 ٤٨١٩- السُّلْطَانُ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَإِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ بَلَدًا
 ٤٨٢٠- السُّلْطَانُ ظِلُّ الرَّحْمَنِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ
 ٤٨٢١- السُّلْطَانُ الْعَادِلُ الْمُتَوَاضِعُ ظِلُّ اللَّهِ وَنُحْمُهُ فِي الْأَرْضِ
 ٤٨٢٢- السُّلْفُ فِي حَبْلِ الْخَبَلَةِ رِبَاً. صَح
 ٤٨٢٣- السُّلُّ شَهَادَةٌ. ح
 ٤٨٢٤- السَّمَاحُ رَنَاحُ وَالْفُسْرُ شَوْمٌ. ح
 ٤٨٢٥- السَّمْتُ الْحَسَنُ وَالْوُدَّةُ وَالْإِقْبَادُ جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ
 ٤٨٢٦- السَّمْتُ الْحَسَنُ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةٍ وَسَبْعِينَ جُزْءاً مِنْ
 ٤٨٢٧- السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا
 ٤٨٢٨- السُّنَّةُ سِتْنَانِ سُنَّةٌ فِي فَرِيضَةٍ وَسُنَّةٌ فِي غَيْرِ فَرِيضَةٍ
 ٤٨٢٩- السُّنَّةُ سِتْنَانِ مِنْ نَبِيٍّ وَمِنْ إِمَامٍ عَادِلٍ. ض
 ٤٨٣٠- السُّنُورُ سَبْعٌ. صَح
 ٤٨٣١- السُّنُورُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَإِنَّهُ مِنَ الطَّوَاهِينِ أَوْ
 ٤٨٣٢- السُّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْصَادٌ لِلرُّبِّ. صَح
 ٤٨٣٣- السُّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْصَادٌ لِلرُّبِّ وَمَجْلَاةٌ
 ٤٨٣٤- السُّوَاكُ يَطْبِقُ الْفَمَ وَيُرْجِي الرُّبَّ. ح
 ٤٨٣٥- السُّوَاكُ يَنْصِفُ الْإِيمَانَ وَالْوُضُوءُ يَنْصِفُ الْإِيمَانَ. ح
 ٤٨٣٦- السُّوَاكُ وَاجِبٌ وَعُشْلُ الْخُمُوعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ
 ٤٨٣٧- السُّوَاكُ مِنَ الْفِطْرَةِ.
- ٤٧٩٢- السَّبَاعُ حَرَامٌ. صَح
 ٤٧٩٣- السَّبَاقُ أَرْبَعَةٌ أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ وَصَهْبُ
 ٤٧٩٤- السَّبْعُ الْمَقَالِي فَاتِحَةُ الْكِتَابِ. صَح
 ٤٧٩٥- السَّبْقُ ثَلَاثَةٌ فَالسَّابِقُ إِلَى مُوسَى يُوشَعَ
 ٤٧٩٦- السَّبِيلُ الرَّأْدُ وَالرَّاحِلَةُ.
 ٤٧٩٧- السَّجْدَةُ الْيُمَى فِي صِ سَجْدَتَا دَاوُدَ تَوْنُهُ
 ٤٧٩٨- السَّجُودُ عَلَى سَبْعَةِ أَعْضَاءِ الْيَدَيْنِ
 ٤٧٩٩- السَّجُودُ عَلَى الْجَبْهَةِ وَالْكَفَّيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ
 ٤٨٠٠- السَّخَاةُ بَيْنَ الثَّنَاءِ زَيْ يُنْتَهَنُ. ض
 ٤٨٠١- السَّحُورُ أَكَلُهُ بَرَكَةٌ فَلَا تَدْعُوهُ وَلَوْ أَنْ يَجْرَعَ أَحَدُكُمْ
 ٤٨٠٢- السَّخَاءُ خَلَقَ اللَّهُ الْأَعْظَمَ. ض
 ٤٨٠٣- السَّخَاءُ شَجَرَةٌ مِنْ أَشْجَارِ الْجَنَّةِ أَغْصَانُهَا مُتَدَلِّياتُ
 ٤٨٠٤- السَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ قَرِيبٌ مِنَ
 ٤٨٠٥- السُّرُّ أَفْضَلُ مِنَ الْعَلَانِيَةِ وَالْعَلَانِيَةُ أَفْضَلُ لِمَنْ أَرَادَ
 ٤٨٠٦- السَّرَاوِيلُ لِمَنْ لَا يَجِدُ الْإِزَارَ وَالْخُفُّ لِمَنْ لَا يَجِدُ
 ٤٨٠٧- السُّرْعَةُ فِي الْمَشْيِ تُذْهِبُ بَهَاءَ الْمُؤْمِنِ
 ٤٨٠٨- السَّعَادَةُ كُلُّ السَّعَادَةِ طَوْلُ الْغَمْرِ فِي طَاعَةِ اللَّهِ. ح
 ٤٨٠٩- السَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِي
 ٤٨١٠- السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ يَنْتَعِ أَحَدُكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ
 ٤٨١١- السُّفْلُ أَرْفَقُ. صَح
 ٤٨١٢- السَّكِينَةُ عِبَادَةُ اللَّهِ السَّكِينَةُ. صَح
 ٤٨١٣- السَّكِينَةُ مَفْتَمٌ وَتَرْكُهَا مَغْرَمٌ. ح
 ٤٨١٤- السَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الشَّاءِ وَالْبَقَرِ.

٤٨٦٠- شِرَارُ أُمِّيِّ الدِّينِ وَلِدُوا فِي النَّعِيمِ وَعُدُّوا

٤٨٦١- شِرَارُ أُمِّيِّ التُّرَاكُونَ الْمُتَشَدُّقُونَ

٤٨٦٢- شِرَارُ أُمِّيِّ الصَّابِقُونَ وَالصَّبَاغُونَ. ض

٤٨٦٣- شِرَارُ أُمِّيِّ مَنْ يَلِي الْقَضَاءَ إِنْ اشْتَبَهَ

٤٨٦٤- شِرَارُ النَّاسِ شِرَارُ الْعُلَمَاءِ فِي النَّاسِ. ح

٤٨٦٥- شِرَارُ فَرَنْسِي خِيَارِ شِرَارِ النَّاسِ. ح

٤٨٦٦- شِرَارَكُمْ غُرَابَكُمْ. ح

٤٨٦٧- شِرَارَكُمْ غُرَابَكُمْ رَكْعَتَانِ مِنْ مُتَاهِلٍ خَيْرَ

٤٨٦٨- شِرَارَكُمْ غُرَابَكُمْ وَأَرَادُوا مَوَاتَكُمْ

٤٨٦٩- شَرُّ الْبُلْدَانِ أَسْوَأُهَا. صَح

٤٨٧٠- شَرُّ أَنْبِيَاءِ الْخُدَامِ تَغْلُو فِيهِ الْأَصْوَاتُ

٤٨٧١- شَرُّ الْخَمِيرِ الْأَسْوَدُ الْقَصِيرُ.

٤٨٧٢- شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيَّةِ يُنْفَعُهَا مِنْ

٤٨٧٣- شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيَّةِ يُدْعَى إِلَيْهِ

٤٨٧٤- شَرُّ الْكَنْسِ مَهْرُ النِّبِيِّ وَتَمَنَّى الْكَلْبُ وَ

٤٨٧٥- شَرُّ الْمَالِ فِي آخِرِ الزَّمَانِ

٤٨٧٦- شَرُّ الْمَجَالِسِ الْأَسْوَأُ وَالطَّرِيقُ وَخَيْرُ

٤٨٧٧- شَرُّ النَّاسِ الَّذِي يُسْأَلُ بِاللَّهِ ثُمَّ

٤٨٧٨- شَرُّ النَّاسِ الْمُضَيِّقُ عَلَى أَهْلِهِ. ح

٤٨٧٩- شَرُّ النَّاسِ مَنْزِلَةُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَخَافُ

٤٨٨٠- شَرُّ قَبِيلٍ بَيْنَ الصَّفَيْنِ أَخَذَهُمَا يَطْلُبُ

٤٨٨١- شَرُّ مَا فِي رَجُلٍ شَحٌّ هَالِكٌ وَجَبْنٌ خَالِكٌ. ح

٤٨٨٢- شَرِبَ اللَّبَنَ مَخْضُ الْإِيمَانِ مَنْ شَرِبَهُ فِي

٤٨٣٨- السَّوَاكُ يَرْبِدُ الرَّجُلَ قَصَاحَةً.

٤٨٣٩- السَّوَاكُ سُنَّةٌ فَاسْتَاكُوا أَيَّ وَقْتٍ يَنْتَقِمُ. ح

٤٨٤٠- السَّوَاكُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ وَالسَّامَ

٤٨٤١- السُّورَةُ الَّتِي تُذَكَّرُ فِيهَا الْبَقَرَةُ فَسَطَّاطُ الْقُرْآنِ

٤٨٤٢- السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ. ض

٤٨٤٣- السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ وَلَا تَدْعُوا أَحَدًا إِلَى الطَّعَامِ حَتَّى

٤٨٤٤- السَّلَامُ قَبْلَ السُّؤَالِ فَمَنْ يَدَأُكُمْ بِالسُّؤَالِ قَبْلَ

٤٨٤٥- السَّلَامُ تَحِيَّةٌ لِمَلِكِنَا وَأَمَانٌ لِلْمَلِكِنَا.

٤٨٤٦- السَّلَامُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ وَضَعَهُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ

٤٨٤٧- السَّلَامُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ عَظِيمٍ جَعَلَهُ ذِمَّةً بَيْنَ

٤٨٤٨- السَّلَامُ تَطَوُّعٌ وَالزُّدُ فَرِيضَةٌ. ض

٤٨٤٩- السَّيِّئُ اللَّهُ. صَح

٤٨٥٠- السُّيُوفُ مَقَاتِيحُ الْجَنَّةِ. ح

٤٨٥١- السُّيُوفُ أَرْزِيَةُ الْمَجَاهِدِينَ

ش

٤٨٥٢- شَابٌ سَخِيٌّ حَسَنُ الْخُلُقِ أَحَبُّ إِلَى

٤٨٥٣- شَارِبُ الْخَمْرِ كَغَائِدٍ وَلَيْ وَشَارِبُ الْخَمْرِ

٤٨٥٤- شَاهِبُ النُّوجُوهِ. صَح

٤٨٥٥- شَاهِدُكَ أَوْ يَمِينُهُ.

٤٨٥٦- شَاهِدُ الزُّورِ لَا تَزُولُ قَدَمَاهُ حَتَّى يُوجِبَ

٤٨٥٧- شَاهِدُ الزُّورِ مَعَ الْقَشَارِ فِي النَّارِ. ض

٤٨٥٨- شَبَابُ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَمْسَةٌ حَسَنَ

٤٨٥٩- شِرَارُ أُمِّيِّ الدِّينِ عُدُّوا بِالنِّعَمِ الدِّينِ

- ٤٩٠٦- شَهِيدُ الْبَرِّ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ إِلَّا الذَّنْبَ
 ٤٩٠٧- شَهِيدُ الْبَحْرِ مِثْلُ شَهِيدِ الْبَرِّ وَالْمَأْدُ
 ٤٩٠٨- شُوبُوا مَجْلِسَكُمْ بِمُكْدِرِ اللَّذَاتِ
 ٤٩٠٩- شُوبُوا شَيْبَكُمْ بِالْحِنَاءِ فَإِنَّهُ أَمْرٌ
 ٤٩١٠- شَيْنَانٍ لَا ذِكْرَ فِيهِمَا الدَّبِيحَةُ وَالْعَطَاسُ
 ٤٩١١- شَيْبَتِي هُوَ وَأَخَوَاتُهَا. صَح
 ٤٩١٢- شَيْبَتِي هُوَ وَأَخَوَاتُهَا الْوَاقِعَةُ وَالْحَاقَّةُ
 ٤٩١٣- شَيْبَتِي هُوَ وَالْوَاقِعَةُ وَالْمُرْسَلَاتُ وَغَمٌ
 ٤٩١٤- شَيْبَتِي هُوَ وَأَخَوَاتُهَا قَبْلُ الْعَشِيبِ. ح
 ٤٩١٥- شَيْبَتِي هُوَ وَأَخَوَاتُهَا مِنَ الْمُفْصَلِ. ح
 ٤٩١٦- شَيْبَتِي سُورَةُ هُودٍ وَأَخَوَاتُهَا الْوَاقِعَةُ
 ٤٩١٧- شَيْبَتِي هُودٍ وَأَخَوَاتُهَا وَمَا فَعَلَ بِالْأَمَمِ
 ٤٩١٨- شَيْبَتِي هُوَ وَأَخَوَاتُهَا ذِكْرُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ
 ٤٩١٩- شَيْطَانٌ يَنْبَغُ شَيْطَانُهُ يَغِي حَمَامَةً. صَح
 ٤٩٢٠- شَيْطَانُ الرِّدْهَةِ يَخْتَلِرُهُ رَجُلٌ مِنْ بُجَيْلَةَ
 ٤٩٢١- الشَّاءُ فِي التَّيْبِ بَرَكَةٌ وَالشَّاقَاتِ بَرَكَتَانِ
 ٤٩٢٢- الشَّاءُ بَرَكَةٌ وَالْبَرُّ بَرَكَةٌ وَالنُّورُ بَرَكَةٌ
 ٤٩٢٣- الشَّاءُ مِنْ ذَوَابِّ الْجَنَّةِ. ض
 ٤٩٢٤- الشَّامُ صَفْوَةُ اللَّهِ مِنْ بِلَادِهِ إِنَّهَا يَجْتَنِي
 ٤٩٢٥- الشَّامُ أَرْضُ الْمُحْشَرِّ وَالْمُنْشَرِّ. ح
 ٤٩٢٦- الشَّاهِدُ يَوْمَ عَرَفَةَ وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ
 ٤٩٢٧- الشَّاهِدُ يَرَى مَا لَا يَرَى الْغَائِبُ. صَح
 ٤٩٢٨- الشَّبَابُ شُعْبَةٌ مِنَ الْجُنُونِ وَالنِّسَاءُ حَبَالَةُ
- ٤٨٨٣- شَرَفُ الْمُؤْمِنِ صَلَاتُهُ بِاللَّيْلِ وَعِزُّهُ
 ٤٨٨٤- شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الصَّرَاطِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 ٤٨٨٥- شِعَارُ أُمِّي إِذَا حُمِلُوا عَلَى الصَّرَاطِ يَأْمَنُ
 ٤٨٨٦- شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يُنْعَثُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ
 ٤٨٨٧- شِعَارُ الْمُؤْمِنِينَ فِي ظُلَمِ الْقِيَامَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا
 ٤٨٨٨- شُعْبَانُ بَيْنَ رَجَبٍ وَشَهْرِ رَمَضَانَ تَغْفُلُ
 ٤٨٨٩- شُعْبَانُ شَهْرِي وَرَمَضَانُ شَهْرُ اللَّهِ.
 ٤٨٩٠- شُعْبَانُ لَا تَنْتَرِكُهُمَا أُمِّي النَّبَاخَةُ وَالطُّغْرُ
 ٤٨٩١- شِفَاءُ عِزْقِ النِّسَاءِ أَلْيَةٌ شَاةٌ أَغْرَابِيَّةٌ تَذَابُ
 ٤٨٩٢- شِفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكُتَابِ مِنْ أُمِّي.
 ٤٨٩٣- شِفَاعَتِي لِأَهْلِ الدُّلُوبِ مِنْ أُمِّي وَإِنْ رَزَى
 ٤٨٩٤- شِفَاعَتِي لِأُمِّي مَنْ أَحَبَّ أَهْلَ بَنِي.
 ٤٨٩٥- شِفَاعَتِي مُبَاخَةٌ إِلَّا لِمَنْ سَبَّ
 ٤٨٩٦- شِفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ
 ٤٨٩٧- شَمَّتِ الْعَاطِسُ ثَلَاثًا فَإِنْ زَادَ فَإِنْ شِفَتْ
 ٤٨٩٨- شَمَّتِ أَخَاكَ ثَلَاثًا فَمَا زَادَ فَإِنَّمَا هِيَ نَزْلَةٌ
 ٤٨٩٩- شَهَادَةُ الْمُسْلِمِينَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ
 ٤٩٠٠- شَهِدْتُ غُلَامًا مَعَ عُمُومِي جَلَفَ
 ٤٩٠١- شَهْدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ أَمْنَاءُ اللَّهِ عَلَى
 ٤٩٠٢- شَهْرَانِ لَا يَنْقُصَانِ شَهْرًا عِيدَ رَمَضَانَ وَذُو
 ٤٩٠٣- شَهْرُ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ وَشَهْرُ شُعْبَانَ
 ٤٩٠٤- شَهْرُ رَمَضَانَ يُكْفَرُ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِلَى شَهْرِ
 ٤٩٠٥- شَهْرُ رَمَضَانَ مُعْلَقٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

- ٤٩٥٢- الشَّهَادَةُ سَبْعُ سُوَى الْقَتْلِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٤٩٥٣- الشَّهَادَةُ تُكَفِّرُ كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا الدِّينَ
- ٤٩٥٤- الشُّهَدَاءُ خَمْسَةُ الْمَطْفُونِ وَالْمَبْطُونِ
- ٤٩٥٥- الشُّهَدَاءُ أَرْبَعَةُ رَجُلٍ مُؤْمِنٍ حَيَّدَ الْإِيمَانَ
- ٤٩٥٦- الشُّهَدَاءُ عَلَى بَارِقٍ نَهَرٍ بِبَابِ الْجَنَّةِ فِي
- ٤٩٥٧- الشُّهَدَاءُ عِنْدَ اللَّهِ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ يَأْقُوتٍ
- ٤٩٥٨- الشُّهَدَاءُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فِي
- ٤٩٥٩- الشَّهْرُ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ وَيَكُونُ
- ٤٩٦٠- الشُّهُوَةُ الْخَفِيَّةُ وَالرِّبَاءُ شِرْكٌ. ح
- ٤٩٦١- الشُّهيدٌ لَا يَجِدُ مَسَّ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ
- ٤٩٦٢- الشُّهيدٌ لَا يَجِدُ أَلَمَ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ
- ٤٩٦٣- الشُّهيدٌ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ مِنْ ذَمِّهِ
- ٤٩٦٤- الشُّؤْمُ سُوءُ الْخُلُقِ. ض
- ٤٩٦٥- الشُّونِيزُ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ
- ٤٩٦٦- الشَّيَاطِينُ يَسْتَمِصُّونَ بَيْنَابِكُمْ فَإِذَا نَزَعُوا
- ٤٩٦٧- الشَّيْبُ نُورُ الْمُؤْمِنِ لَا يَشِيبُ رَجُلٌ شَيْبَةً
- ٤٩٦٨- الشَّيْبُ نُورٌ مَنْ خَلَعَ الشَّيْبَ فَقَدْ خَلَعَ
- ٤٩٦٩- الشَّيْخُ فِي أَهْلِهِ كَالنَّبِيِّ فِي أَتْبَاعِهِ
- ٤٩٧٠- الشَّيْخُ فِي بَيْتِهِ كَالنَّبِيِّ فِي قَوْمِهِ. ض
- ٤٩٧١- الشَّيْخُ يَضَعُفُ جِسْمُهُ وَقَلْبُهُ شَابَ عَلَى
- ٤٩٧٢- الشَّيْطَانُ يَلْقِمُ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا ذَكَرَ
- ٤٩٧٣- الشَّيْطَانُ يَهْمُ بِالْوَاحِدِ وَالْإِثْنَيْنِ فَإِذَا
- ٤٩٢٩- الشَّتَاءُ رَيْحُ الْمُؤْمِنِ. ح
- ٤٩٣٠- الشَّتَاءُ رَيْحُ الْمُؤْمِنِ قَصَرَ نَهَارُهُ قَصَامَ
- ٤٩٣١- الشَّجِيجُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ. ض
- ٤٩٣٢- الشَّرْكُ الْخَفِيُّ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ لِمَكَانٍ
- ٤٩٣٣- الشَّرْكُ فِي أُمْتِي أَخْفَى مِنْ ذَيْبِ الثَّمَلِ
- ٤٩٣٤- الشَّرْكُ فِيكُمْ أَخْفَى مِنْ ذَيْبِ الثَّمَلِ
- ٤٩٣٥- الشَّرْكُ أَخْفَى فِي أُمْتِي مِنْ ذَيْبِ الثَّمَلِ
- ٤٩٣٦- الشَّرُودُ يَزْدُ. ض
- ٤٩٣٧- الشَّرِيكُ أَحَقُّ بِصَفْقِهِ مَاكَانَ. صَح
- ٤٩٣٨- الشَّرِيكُ شَفِيعٌ وَالشُّفْعَةُ فِي كُلِّ
- ٤٩٣٩- الشَّعْرُ بِمَنْزِلَةِ الْكَلَامِ فَحُسْنُهُ كَجَمَلِهِ
- ٤٩٤٠- الشَّعْرُ الْحَسَنُ أَخَذَ الْجَمَالَاتِينَ يَكْسُوهُ
- ٤٩٤١- الشَّقَاءُ فِي ثَلَاثَةِ شَرَفَةٍ عَسَلٍ وَشَرْطَةٍ
- ٤٩٤٢- الشَّقَاءُ خَمْسَةُ الْقُرْآنِ وَالرَّحْمِ وَالْأَمَانَةِ
- ٤٩٤٣- الشَّقْعَةُ فِي كُلِّ شِرْكٍ فِي أَرْضٍ أَوْ رَنْجٍ
- ٤٩٤٤- الشَّقْعَةُ يَمَّا لَمْ تَقْعْ فِيهِ الْخُدُودُ فَإِذَا
- ٤٩٤٥- الشَّقْعَةُ فِي الْقَبْرِ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ. ض
- ٤٩٤٦- الشَّقَقُ الْخُمْرَةُ فَإِذَا غَابَ الشَّقَقُ وَجِبَتْ
- ٤٩٤٧- الشَّقِيءُ كُلُّ الشَّقِيءِ مَنْ أَذْرَكَ السَّاعَةَ
- ٤٩٤٨- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يَكُونَانِ يَوْمَ
- ٤٩٤٩- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ثَوْرَانِ غَيْرَانِ فِي الثَّارِ
- ٤٩٥٠- الشَّمْسُ تَطْلُعُ وَمَعَهَا قُرْنُ الشَّيْطَانِ فَإِذَا
- ٤٩٥١- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَجُوهُهُمَا إِلَى الْعَرْشِ

ص

- ٤٩٩٦- صدقة المزمع المسلم تزيد في العمر
٤٩٩٧- صباركم دعايمص الجنه يتلقى أخذهم
٤٩٩٨- صغروا الخبز وأكثروا عذده يبارك لكم
٤٩٩٩- صفتي أحمد المتوكل ليس يقطر ولا
٥٠٠٠- صفوة الله من أرضه الشام وفيها صفوته
٥٠٠١- صيلة الرجم وحسن الخلق وحسن
٥٠٠٣- صيلة القرابة مفراة في المال محبة في
٥٠٠٤- صيل من قطعك وأخين إلى من أساء
٥٠٠٥- صلوا قراباتكم ولا تجاوروهم فإن
٥٠٠٦- صلت الملائكة على آدم فكثرت عليه
٥٠٠٧- صل صلاة مؤدع كائنك تراه فإن كنت
٥٠٠٨- صل قائما فإن لم تستطع فقاعدا فإن
٥٠٠٩- صل قائما إلا أن تخاف الفرق. صح
٥٠١٠- صل بصلاة أضعف القوم ولا تتخذ
٥٠١١- صل بالشمس وضحاها وتجوها من
٥٠١٢- صل الصبح والصلى فإنها صلاة
٥٠١٣- صلوا أئمتها الناس في بيوتكم فإن أفضل
٥٠١٤- صلوا في بيوتكم ولا تتجددوها
٥٠١٥- صلوا في بيوتكم ولا تتركوا الثوابل
٥٠١٦- صلوا في بيوتكم ولا تتجددوها قبرا
٥٠١٧- صلوا في مزابي القم ولا تصلوا في
٥٠١٨- صلوا في مزابي القم ولا تصلوا في
٥٠١٩- صلوا في مزابي القم ولا تؤصروا من
- ٤٩٧٤- صائم رمضان في السفر كالمفطر في
٤٩٧٥- صاحب الدابة أحق بصدرها. صح
٤٩٧٦- صاحب الدابة أحق بصدرها إلا من
٤٩٧٧- صاحب الدين مأسور بدنيه في قبره
٤٩٧٨- صاحب الدين مغلول في قبره لا يفك
٤٩٧٩- صاحب السنة إن عمل خيرا قيل منه
٤٩٨٠- صاحب الشيء أحق بشيء أن يخيلة
٤٩٨١- صاحب الصف وصاحب الجمعة
٤٩٨٢- صاحب العلم يستغفر له كل شيء حتى
٤٩٨٣- صاحب الصور واضع الصور على فيه
٤٩٨٤- صاحب اليمين أمير على صاحب
٤٩٨٥- صالح المؤمنين أبو بكر وعمر. ص
٤٩٨٦- صام نوح الشهر إلا يوم الفطر والأضحي
٤٩٨٧- صبيحة ليلة القدر تطلع الشمس
٤٩٨٨- صدق الله فصدقه. صح
٤٩٨٩- صدقة تصدق الله بها عليكم فاقبلوا
٤٩٩٠- صدقة الفطر صاع تمر أو صاع شعير
٤٩٩١- صدقة الفطر على كل إنسان مدان من
٤٩٩٢- صدقة الفطر صاع من تمر أو صاع من
٤٩٩٣- صدقة الفطر على كل صغير وكبير ذكر
٤٩٩٤- صدقة ذي الرجم على ذي الرجم صدقة
٤٩٩٥- صدقة السر تطفي غضب الرب. صح

- ٥٠٢٠- صَلُّوا فِي مَزَاجِ الْقَتَمِ وَامْسَحُوا رِجَالَهُمَا
 ٥٠٢١- صَلُّوا فِي بَغَالِكُمْ وَلَا تَشَبَّهُوا
 ٥٠٢٢- صَلُّوا خَلْفَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ وَصَلُّوا عَلَى
 ٥٠٢٣- صَلُّوا وَكَفَعِي الصُّخَى بِسُورَتَيْهَا
 ٥٠٢٤- صَلُّوا صَلَاةَ الْمَغْرِبِ مَعَ سَقُوطِ
 ٥٠٢٥- صَلُّوا قَبْلَ الْمَغْرِبِ وَكَفَعْتَنِي صَلُّوا قَبْلَ
 ٥٠٢٦- صَلُّوا مِنَ اللَّيْلِ وَلَوْ أَرْبَعًا صَلُّوا وَلَوْ
 ٥٠٢٧- صَلُّوا عَلَى أَطْفَالِكُمْ فَإِنَّهُمْ مِنْ
 ٥٠٢٨- صَلُّوا عَلَى كُلِّ مَيِّتٍ وَجَاهِدُوا مَعَ كُلِّ
 ٥٠٢٩- صَلُّوا عَلَى مَوْتَانِكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ. ص
 ٥٠٣٠- صَلُّوا عَلَى مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَصَلُّوا
 ٥٠٣١- صَلُّوا عَلَى فَرَسٍ صَلَّاهُكُمْ عَلَى زَكَاةِ
 ٥٠٣٢- صَلُّوا عَلَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكُمْ. ص
 ٥٠٣٣- صَلُّوا عَلَى وَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ وَقُولُوا
 ٥٠٣٤- صَلُّوا عَلَى أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ
 ٥٠٣٥- صَلُّوا عَلَى النَّبِيِّ إِذَا ذَكَرْتُمُونِي فَإِنَّهُمْ
 ٥٠٣٦- صَلَّي فِي الْجَبْرِ إِنْ أَرَدْتَ دُخُولَ
 ٥٠٣٧- صُمْ شَوْالًا. ص
 ٥٠٣٨- صُمْ رَمَضَانَ وَالَّذِي يَلِيهِ وَكُلَّ أَرْبَعَاءَ
 ٥٠٣٩- صَمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَلَوْ مُمْ عِبَادَةً
 ٥٠٤٠- صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ الشُّوْءِ
 ٥٠٤١- صَنَائِعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ الشُّوْءِ
 ٥٠٤٢- صِنْفَانِ مِنْ أُمِّي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ
 ٥٠٤٣- صِنْفَانِ مِنْ أُمِّي لَنْ تَنَالَهُمَا شَفَاعَتِي
 ٥٠٤٤- صِنْفَانِ مِنْ أُمِّي لَا تَنَالُهُمَا شَفَاعَتِي يَوْمَ
 ٥٠٤٥- صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرْهَمَا بَعْدَ قَوْمِ
 ٥٠٤٦- صِنْفَانِ مِنْ أُمِّي لَا يَرِدَانِ عَلَيَّ الْحَوْضَ
 ٥٠٤٧- صِنْفَانِ مِنَ النَّاسِ إِذَا صَلَّحَا صَلَحَ
 ٥٠٤٨- صَوْتُ أَبِي طَلْحَةَ فِي الْجَيْشِ خَيْرٌ مِنْ
 ٥٠٤٩- صَوْتُ الذِّبْكِ وَضَرْبُهُ بِجَنَاحَيْهِ زَكْوَعُهُ
 ٥٠٥٠- صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 ٥٠٥١- صَوْمُ أَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ كَفَّارَةٌ لثَلَاثِ
 ٥٠٥٢- صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَمَضَانَ
 ٥٠٥٣- صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ
 ٥٠٥٤- صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وَثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ
 ٥٠٥٥- صَوْمُ يَوْمٍ عَرَفَةَ يُكَفِّرُ سِتِّينَ مَاضِيَةً
 ٥٠٥٦- صَوْمُ يَوْمِ التَّرْوِيَةِ كَفَّارَةٌ سِتَّةِ وَصَوْمُ يَوْمِ
 ٥٠٥٧- صَوْمُ يَوْمٍ عَرَفَةَ كَفَّارَةُ السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ
 ٥٠٥٨- صَوْمُكُمْ يَوْمَ تَصُومُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ
 ٥٠٥٩- صَوْمًا فَإِنَّ الصَّيَّامَ جَنَّةٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ
 ٥٠٦٠- صَوْمُوا تَصِحُّوا. ح
 ٥٠٦١- صَوْمُوا الشَّهْرَ وَسَرَّةً. ص
 ٥٠٦٢- صَوْمُوا أَيَّامَ الْبَيْضِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَ
 ٥٠٦٣- صَوْمُوا مِنْ وَضَحَ إِلَى وَضَحٍ. ح
 ٥٠٦٤- صَوْمُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطَرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ غُمَ
 ٥٠٦٥- صَوْمُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطَرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ خَالَ

- ٥٠٩٠- صلاة الليل مثنى مثنى وتشهد في كل
٥٠٩١- صلاة المرأة في بيتها أفضل من صلاتها
٥٠٩٢- صلاة المرأة وخدما تفضل على صلاتها
٥٠٩٣- صلاة المسافرين ركعتان حتى يؤوب إلى
٥٠٩٤- صلاة المسافرين مثنى وغيرها ركعتان. ح
٥٠٩٥- صلاة المغرب وثر النهار. ح
٥٠٩٦- صلاة الهجير من صلاة الليل. ح
٥٠٩٧- صلاة الوسطى صلاة العصر. صح
٥٠٩٨- صلاة الوسطى أول صلاة تأتيك بعد
٥٠٩٩- صلاة أحدكم في بيتها أفضل من صلاته
٥١٠٠- صلاة يسواك أفضل من سبعين صلاة
٥١٠١- صلاة تطوع أو فريضة بعمامة تغدل
٥١٠٢- صلاة رجلين يوم أحدهما صاحبه
٥١٠٣- صلاة في إثر صلاة لا لغو بينهما كتاب
٥١٠٤- صلاة في مسجد هذا أفضل من ألف
٥١٠٥- صلاة في مسجد هذا أفضل من ألف
٥١٠٦- صلاة في مسجد أفضل من ألف
٥١٠٧- صلاة في مسجد هذا أفضل من ألف
٥١٠٨- صلاة في مسجد هذا كالف صلاة
٥١٠٩- صلاة في المسجد الحرام مائة ألف
٥١١٠- صلاتان لا يصلي بعدهما الصبح حتى
٥١١١- صلاتك في بيتك أفضل من صلاتك
٥١١٢- صلاح أول هذه الأمة بالزهد واليقين
- ٥٠٦٧- صوموا يوم عاشوراء يوم كانت الأنبياء
٥٠٦٨- صوموا يوم عاشوراء وخالفوا فيه اليهود
٥٠٦٩- صوموا وأوفروا شعوركم فإنها مجفرة.
٥٠٧٠- صومي عن اختك. صح
٥٠٧١- صلاة الأبرار ركعتان إذا دخلت بيتك
٥٠٧٢- صلاة الأوابين حين ترمض الفصال. صح
٥٠٧٣- صلاة الجالس على التصف من صلاة
٥٠٧٤- صلاة الجماعة تفضل صلاة الفرد بسبع
٥٠٧٥- صلاة الجماعة تفضل صلاة الفرد
٥٠٧٦- صلاة الجماعة تغدل خمساً وعشرين
٥٠٧٧- صلاة الرجل في جماعة تزيد على
٥٠٧٨- صلاة الرجل في جماعة تزيد على
٥٠٧٩- صلاة الرجل في بيتها بصلاة وصلاة في
٥٠٨٠- صلاة الرجل فاعدا نصف الصلاة ولكني
٥٠٨١- صلاة الرجل فاعدا أفضل من صلاته
٥٠٨٢- صلاة الرجل تطوعاً حيث لا يراه الناس
٥٠٨٣- صلاة الضحى صلاة الأوابين. صح
٥٠٨٤- صلاة القاعد نصف صلاة القائم.
٥٠٨٥- صلاة الليل مثنى مثنى فإذا خشي
٥٠٨٦- صلاة الليل مثنى مثنى فإذا خفت
٥٠٨٧- صلاة الليل والنهار مثنى مثنى.
٥٠٨٨- صلاة الليل مثنى مثنى وخوف الليل
٥٠٨٩- صلاة الليل مثنى مثنى والوتر ركعة من

- ٥١٣٦- الصَّبْرُ مِنَ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنْ
٥١٣٧- الصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ فَصَبْرٌ عَلَى الْمُصِيبَةِ وَصَبْرٌ
٥١٣٨- الصَّبْرُ الَّذِي لَهُ أَبٌ يُنْسَخُ رَأْسُهُ إِلَى
٥١٣٩- الصَّبْرُ عَلَى شَفْعَتِهِ حَتَّى يُذْرِكَ فَإِذَا أَذْرَكَ
٥١٤٠- الصُّخْرَةُ صَخْرَةٌ بَنَتْ الْمُقَدِّسَ عَلَى تَحْلَةٍ
٥١٤١- الصَّدَقُ بَعْدِي مَعَ عَمْرٍ خَيْثُ كَانَ. ض
٥١٤٢- الصَّدَقَةُ تَسُدُّ سَبْعِينَ بَاباً مِنَ السُّوءِ.
٥١٤٣- الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ مِئَةَ السُّوءِ. ص ح
٥١٤٤- الصَّدَقَةُ عَلَى الْمُسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى
٥١٤٥- الصَّدَقَةُ عَلَى وَجْهِهَا وَاصْطِنَاعُ الْمَغْرُوفِ
٥١٤٦- الصَّدَقَاتُ بِالْغَدَوَاتِ يَذْهَبْنَ
٥١٤٧- الصَّدَقَاتُ ثَلَاثَةٌ حَزَقِيلُ مُؤْمِنٌ آلٍ فِرْعَوْنُ
٥١٤٨- الصَّدَقَاتُ ثَلَاثَةٌ حَبِيبُ النَّجَارِ مُؤْمِنٌ آلٍ
٥١٤٩- الصَّدَقَةُ كُلُّ الصُّرْعَةِ الَّتِي يَفْضُبُ
٥١٥٠- الصُّرْعُ قَدْ ذَهَبَ. ص ح
٥١٥١- الصُّوْدُ حَبْلٌ مِنْ نَارٍ يَتَصَقَّدُ فِيهِ الْكَافِرُ
٥١٥٢- الصُّعْبُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ
٥١٥٣- الصُّعْبُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ
٥١٥٤- الصُّفْرَةُ خِضَابُ الْمُؤْمِنِ وَالْخُمْرَةُ
٥١٥٥- الصُّلْحُ جَائِزٌ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا صَلْحًا
٥١٥٦- الصُّنْتُ حِكْمٌ وَقَلِيلٌ فَأَعْلَهُ. ض
٥١٥٧- الصُّنْتُ أَرْفَعُ الْعِبَادَةِ. ض
٥١٥٨- الصُّنْتُ زَيْنٌ لِلْعَالَمِ وَسِتْرٌ لِلْجَاهِلِ. ض
٥١١٣- صِيَامُ الْمُؤَلُّودِ حِينَ يَقَعُ نَزْعُهُ مِنْ
٥١١٤- صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدُّهْرِ
٥١١٥- صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صِيَامُ الدُّهْرِ
٥١١٦- صِيَامُ حَسَنٍ صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ
٥١١٧- صِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ بِعَشْرَةِ أَشْهُرٍ وَصِيَامُ
٥١١٨- صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ إِنَّمَا أُخْتِصِبَ عَلَى اللَّهِ أَنْ
٥١١٩- صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَصِيَامِ أَلْفِ يَوْمٍ. ض
٥١٢٠- صِيَامُ يَوْمِ السَّبْتِ لَأَنَّكَ وَلَا عَلَيْكَ. ض
٥١٢١- صِيَامُ الْمَرْءِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُبْعِدُهُ مِنَ
٥١٢٢- الصَّائِمُ الْمُتَطَوُّعُ أَمِيرُ نَفْسِهِ إِنْ شَاءَ صَامَ
٥١٢٣- الصَّائِمُ الْمُتَطَوُّعُ بِالْخِيَارِ مَا يَنْتَهُ وَيَنْتَهِ
٥١٢٤- الصَّائِمُ بَعْدَ رَمَضَانَ كَالْكَارِ بَعْدَ الْفَارِ. ح
٥١٢٥- الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ وَإِنْ كَانَ تَالِعًا عَلَى
٥١٢٦- الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ مَا لَمْ يَغْتَبِ مُسْلِمًا أَوْ
٥١٢٧- الصَّائِمُ فِي عِبَادَةٍ مِنْ حِينَ يُصْبِحُ إِلَى أَنْ
٥١٢٨- الصَّائِرُ الصَّائِرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى. ص ح
٥١٢٩- الصَّبْحَةُ تَمْنَعُ الرُّزْقَ. ص ح
٥١٣٠- الصَّبْرُ نِصْفُ الْإِيمَانِ وَالْيَقِينُ الْإِيمَانُ
٥١٣١- الصَّبْرُ رِضًا. ض
٥١٣٢- الصَّبْرُ وَالْإِخْتِسَابُ أَفْضَلُ مِنْ عِنَقِ
٥١٣٣- الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى. ص ح
٥١٣٤- الصَّبْرُ عِنْدَ أَوَّلِ صَدْمَةٍ. ص ح
٥١٣٥- الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى وَالْعَبْرَةُ

- ٥١٨٤- الصلاة خلف رجل ورع مقبولة والهديئة
 ٥١٨٥- الصلاة عماد الدين. ض
 ٥١٨٦- الصلاة غمود الدين. ح
 ٥١٨٧- الصلاة عماد الإيمان والجهاد ستام العمل
 ٥١٨٨- الصلاة ميزان فمن أوفى استوفى. ض
 ٥١٨٩- الصلاة تسود وجه الشيطان والصدقة
 ٥١٩٠- الصلاة على ظهر الدابة هكذا وهكذا
 ٥١٩١- الصلاة على نور على الصراط فمن
 ٥١٩٢- الصيام جنة
 ٥١٩٣- الصيام جنة من النار كجنة أخذك من
 ٥١٩٤- الصيام جنة حصينة من النار. صح
 ٥١٩٥- الصيام جنة وحسن حصين من
 ٥١٩٦- الصيام جنة ما لم يخرقها. صح
 ٥١٩٧- الصيام جنة ما لم يخرقها بكذب أو
 ٥١٩٨- الصيام جنة وهو حصن من حصون
 ٥١٩٩- الصيام جنة من النار فمن أصبح صائماً
 ٥٢٠٠- الصيام نصف الصبر. صح
 ٥٢٠١- الصيام نصف الصبر وعلى كل شيء
 ٥٢٠٢- الصيام لا يباء فيه قال الله تعالى: هو لي
 ٥٢٠٣- الصيام والقرآن يشفعان للعبد يوم
 ض
 ٥٢٠٤- صاف صنف رجلاً من بني إسرائيل وفي
 ٥٢٠٥- ضالة المسلم حرق النار. صح
 ٥٢٠٦- ضالة المؤمن أعلمكم كل ما قيد خديناً
 ٥١٦٠- الصمت سيد الأخلاق ومن مزح
 ٥١٦١- الصمت الذي لا يخوف له. ض
 ٥١٦٢- الصور قرن ينفع فيه.
 ٥١٦٣- الصورة الرأس فإذا قطع الرأس فلا
 ٥١٦٤- الصوم جنة. صح
 ٥١٦٥- الصوم جنة من عذاب الله. صح
 ٥١٦٦- الصوم جنة يسجن بها العبد من
 ٥١٦٧- الصوم في الشتاء الغنيمة الباردة.
 ٥١٦٨- الصوم يدق المصير ويدلّل النعم وينعّد
 ٥١٦٩- الصوم يوم تصومون والفطر يوم تفتطرون
 ٥١٧٠- الصلوات الخمس والجمعة إلى الجمعة
 ٥١٧١- الصلوات الخمس كفارة لما بينهن ما
 ٥١٧٢- الصلاة وما ملكت أيمانكم الصلاة وما
 ٥١٧٣- الصلاة في مسجد قباء كففرة. صح
 ٥١٧٤- الصلاة في جماعة تغدّل خمساً
 ٥١٧٥- الصلاة في المسجد الحرام بمائة ألف
 ٥١٧٦- الصلاة في المسجد الحرام مائة ألف
 ٥١٧٧- الصلاة في المسجد الجامع تغدّل
 ٥١٧٨- الصلاة في مسجدي هذا أفضل من
 ٥١٧٩- الصلاة ينصف النهار ثكراً إلا يوم
 ٥١٨٠- الصلاة نور المؤمن. ض
 ٥١٨١- الصلاة خير موضوع فمن استطاع أن
 ٥١٨٢- الصلاة قرنان كل بقي. ض
 ٥١٨٣- الصلاة خدمة الله في الأرض فمن صلى

٥٢٣٠- الطَّبْعُ صِنْدٌ فَكُلُّهَا وَفِيهَا كَبْشٌ مُسِنَّ إِذَا

٥٢٣١- الصَّحْبُكَ فِي الْمَسْجِدِ ظَلَمَةٌ فِي

٥٢٣٢- الصَّحْبُكَ صَحْبَكَ صَحْبَكَ يَجِبُهُ اللَّهُ

٥٢٣٣- الصَّحْبُكَ يَنْقُضُ الصَّلَاةَ وَلَا يَنْقُضُ

٥٢٣٤- الصَّرَارُ فِي الْوَصِيَّةِ مِنَ الْكِبَارِ. ض.

٥٢٣٥- الضَّمَّةُ فِي الْقَبْرِ كَهَرَّةٌ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ لِكُلِّ

٥٢٣٦- الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا كَانَ وَرَاءَ ذَلِكَ

٥٢٣٧- الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ.

٥٢٣٨- الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ مَعْرُوفٌ

٥٢٣٩- الضِّيَافَةُ ثَلَاثُ لَيَالٍ حَقٌّ لِأَرْبٍ فَمَا سِوَى

٥٢٤٠- الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ وَ

٥٢٤١- الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا كَانَ فَوْقَ ذَلِكَ

٥٢٤٢- الضَّيْفُ يَأْتِي بِرِزْقِهِ وَيَزِيدُ بِذُنُوبِ الْقَوْمِ

٥٢٤٣- الضِّيَافَةُ عَلَى أَهْلِ الْوَرِّ وَلَيْسَتْ عَلَى

ط

٥٢٤٤- طَائِرُ كُلِّ إِنْسَانٍ فِي عُنُقِهِ. ض.

٥٢٤٥- طَاعَةُ اللَّهِ طَاعَةُ الْوَالِدِ وَمَعْصِيَةُ اللَّهِ

٥٢٤٦- طَاعَةُ الْإِمَامِ حَقٌّ عَلَى الْعَرَةِ الْمُسْلِمِ

٥٢٤٧- طَاعَةُ النِّسَاءِ نَدَامَةٌ. ض.

٥٢٤٨- طَاعَةُ الْمَرْأَةِ نَدَامَةٌ. ض.

٥٢٤٩- طَالِبُ الْعِلْمِ تَبْسُطُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ أَجْبَحَتَهَا

٥٢٥٠- طَالِبُ الْعِلْمِ بَيْنَ الْجَهَالِ كَالْحَيِّ بَيْنَ

٥٢٥١- طَالِبُ الْعِلْمِ اللَّهُ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ

٥٢٠٧- صَحْبُكَ رُتْنَا مِنْ قُتُوطِ عِبَادِهِ وَقُرْبِ

٥٢٠٨- صَحْبُكَ مِنْ نَاسٍ يَأْتُونَكَ مِنْ قَبْلِ

٥٢٠٩- صَحْبُكَ مِنْ قَوْمٍ يُسَاقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ

٥٢١٠- صَحُّوا بِالْجَذْعِ مِنَ الصَّانِ فَإِنَّهُ جَائِزٌ. ح.

٥٢١١- صَرَبَ اللَّهُ تَعَالَى مَقَالًا مِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

٥٢١٢- صِرْسُ الْكَافِرِ مِثْلُ أَخْبٍ وَغَلَطُ جِلْدِهِ

٥٢١٣- صِرْسُ الْكَافِرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أَخْبٍ

٥٢١٤- صِرْسُ الْكَافِرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أَخْبٍ

٥٢١٥- صِرْسُ الْكَافِرِ مِثْلُ أَخْبٍ وَغَلَطُ جِلْدِهِ

٥٢١٦- ضَعِ الْقَلَمَ عَلَى أَذُنِكَ فَإِنَّهُ أَذْكَرُ لِلْمَعْلَمِ

٥٢١٧- ضَعِ أَنْفَكَ لِيَسْجُدَ مَعَكَ. ح.

٥٢١٨- ضَعِ إصْبَعَكَ السَّبَّابَةَ عَلَى صِرْسِكَ ثُمَّ اقْرَأْ

٥٢١٩- ضَعِ بَصْرَكَ مَوْضِعَ سُجُودِكَ. ص.

٥٢٢٠- ضَعِ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأْلَمُ مِنْ جَسَدِكَ

٥٢٢١- ضَعِ يَمِينَكَ عَلَى الْمَكَانِ الَّذِي تَشْتَكِي

٥٢٢٢- ضَعُوا السُّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ الْخَادِمُ. ح.

٥٢٢٣- ضَعِي فِي يَدِ الْمُسْكِينِ وَلَوْ ظِلْفًا

٥٢٢٤- ضَعِي يَدَكَ عَلَيْهِ ثُمَّ قُولِي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

٥٢٢٥- ضَعِي يَدَكَ الْيَمْنَى عَلَى قُودَاكِ وَقُولِي بِسْمِ

٥٢٢٦- ضَعْنُ اللَّهِ خَلْقَهُ أَرْبَعُ الصَّلَاةِ وَالرُّكَاةِ

٥٢٢٧- الضَّالَّةُ وَاللَّقِطَةُ تَجِدُهَا فَاشْدُهَا وَلَا

٥٢٢٨- الضَّبُّ لَسْتُ أَكُلُّهُ وَلَا أُخْرِمُهُ. ص.

٥٢٢٩- الطَّبْعُ صِنْدٌ وَفِيهِ كَبْشٌ. ص.

- ٥٢٧٦- طَلَحَةُ وَالزُّبَيْرُ جَارَايَ فِي الْجَنَّةِ ح
- ٥٢٧٧- طُلُوغُ الْفَجْرِ أَمَانٌ لِأَمْنِيٍّ مِنْ طُلُوعِ
- ٥٢٧٨- طَهَّرُوا هَلِهِ الْأَجْسَادَ طَهَّرَكُمْ اللَّهُ فَإِنَّهُ
- ٥٢٧٩- طَهَّرُوا أَمْنِيَّتَكُمْ فَإِنَّ الْيَهُودَ لَا تُطَهَّرُ
- ٥٢٨٠- طَهَّرُوا إِنَاءَ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَّغَ فِيهِ الْكَلْبُ أَنْ
- ٥٢٨١- طَهَّرُوا إِنَاءَ أَحَدِكُمْ إِذَا وَلَّغَ فِيهِ الْكَلْبُ أَنْ
- ٥٢٨٢- طَهَّرُوا كُلَّ أَدِيمٍ دَبَاغُهُ ح
- ٥٢٨٣- طَهَّرُوا الطَّعَامَ يَزِيدُ فِي الطَّعَامِ وَالَّذِينَ
- ٥٢٨٤- طَوَافُ مَنِيحٍ لَا تَغْوُ فِيهِ يَغْدِلُ عِنَقُ
- ٥٢٨٥- طَوَافُكَ بِالنَّيِّبِ وَسَعْيُكَ بَيْنَ الصَّفَا
- ٥٢٨٦- طَوْبَى لِلشَّامِ لِأَنَّ مَلَائِكَةَ الرَّحْمَنِ بَاسِطَةً
- ٥٢٨٧- طَوْبَى لِلشَّامِ إِنَّ الرَّحْمَنَ لَبَاسِطٌ رَحْمَتَهُ
- ٥٢٨٨- طَوْبَى لِلْفَرَنْجِ أَنْاسُ صَالِحُونَ فِي أَنْاسِ
- ٥٢٨٩- طَوْبَى لِلْمُخْلِصِينَ أُولَئِكَ مَصَابِيحُ الْهُدَى
- ٥٢٩٠- طَوْبَى لِلسَّابِقِينَ إِلَى ظِلِّ اللَّهِ الَّذِينَ إِذَا
- ٥٢٩١- طَوْبَى لِلْعُلَمَاءِ طَوْبَى لِلْعُبَادِ وَنَالِ الْأَهْلِ
- ٥٢٩٢- طَوْبَى لِمَنْ يَغْدُو بِغَدِّ الْمَسِيحِ يُؤَدُّنَ لِلسَّمَاءِ
- ٥٢٩٣- طَوْبَى لِمَنْ أَدْرَكَنِي وَأَمَنَ بِي وَطَوْبَى لِمَنْ
- ٥٢٩٤- طَوْبَى لِمَنْ أَكْثَرَ فِي الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ
- ٥٢٩٥- طَوْبَى لِمَنْ أَسْكَنَهُ اللَّهُ تَعَالَى إِحْدَى
- ٥٢٩٦- طَوْبَى لِمَنْ أَسْلَمَ وَكَانَ عَيْشُهُ كَفَافًا ض
- ٥٢٩٧- طَوْبَى لِمَنْ بَاتَ حَاجًا وَأَصْبَحَ غَارِبًا رَجُلًا
- ٥٢٩٨- طَوْبَى لِمَنْ تَرَكَ الْخَهْلَ وَأَتَى بِالْفَضْلِ
- ٥٢٥٢- طَالِبُ الْعِلْمِ اللَّهُ كَالْعَادِي وَالرَّاحِ فِي
- ٥٢٥٣- طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَةِ طَالِبُ الْعِلْمِ
- ٥٢٥٤- طَبَقَاتُ أَمْنِيٍّ خَمْسُ طَبَقَاتٍ كُلُّ طَبَقَةٍ
- ٥٢٥٦- طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْاِثْنَيْنِ وَطَعَامُ
- ٥٢٥٧- طَعَامُ الْاِثْنَيْنِ يَكْفِي الْأَرْبَعَةَ وَطَعَامُ
- ٥٢٥٨- طَعَامُ السَّحْرِ دَوَاءٌ وَطَعَامُ الشَّجِيحِ
- ٥٢٥٩- طَعَامُ الْمُؤْمِنِينَ فِي زَمَنِ الدُّجَالِ طَعَامُ
- ٥٢٦٠- طَعَامُ أَوَّلِ يَوْمٍ حَقٌّ وَطَعَامُ يَوْمِ الثَّانِي سُنَّةٌ
- ٥٢٦١- طَعَامُ يَوْمٍ فِي الْفَرَسِ سُنَّةٌ وَطَعَامُ يَوْمَيْنِ
- ٥٢٦٢- طَعَامُ بَطْعَامٍ وَإِنَاءٌ وَإِنَاءٌ صَح
- ٥٢٦٣- طَعَامُ كَطَعَامِهَا وَإِنَاءٌ كِإِنَائِهَا صَح
- ٥٢٦٤- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَح
- ٥٢٦٥- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ
- ٥٢٦٦- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَإِنْ
- ٥٢٦٧- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَاللَّهُ
- ٥٢٦٨- طَلَبُ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّلَاةِ
- ٥٢٦٩- طَلَبُ الْعِلْمِ مَاعَةٌ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ
- ٥٢٧٠- طَلَبُ الْحَقِّ غُرْبَةٌ ض
- ٥٢٧١- طَلَبُ الْحَلَالِ فَرِيضَةٌ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ ض
- ٥٢٧٢- طَلَبُ الْحَلَالِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ
- ٥٢٧٣- طَلَبُ الْحَلَالِ جِهَادٌ ض
- ٥٢٧٤- طَلَحَةُ شَهِيدٌ يَمُوتُ عَلَى وَجْهِهِ
- ٥٢٧٥- طَلَحَةُ مِمَّنْ قُضِيَ نَجَاتُهُ صَح

- ٥٢٩٩- طَوْبَى لِمَنْ تَوَاضَعَ فِي غَيْرِ مُنْقَصَةٍ وَذُلٍّ
٥٣٢٢- طَبِيرُ كُلِّ عَبْدٍ فِي عُنُقِهِ. ح
- ٥٣٠٠- طَوْبَى لِمَنْ رَزَقَهُ اللَّهُ الْكَفَافَ ثُمَّ صَبَرَ
٥٣٢٣- طِينَةُ الْمُعْتِقِ مِنْ طِينَةِ الْمُعْتَقِ. ض
- ٥٣٠١- طَوْبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِى مَرَّةً وَطَوْبَى
٥٣٢٤- طَبِي الثُّوبِ رَاحَتُهُ.
- ٥٣٠٢- طَوْبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِى وَطَوْبَى لِمَنْ
٥٣٢٥- الطَّائِعُ مُعَلَّقٌ بِقَائِمَةِ الْعَرْشِ إِذَا انْتَهَكَبَ
- ٥٣٠٣- طَوْبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِى ثُمَّ طَوْبَى ثُمَّ
٥٣٢٦- الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ بِعَزَلَةِ الصَّائِمِ
- ٥٣٠٤- طَوْبَى لِمَنْ رَأَى وَأَمَنَ بِى وَطَوْبَى لِمَنْ
٥٣٢٧- الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ
- ٥٣٠٥- طَوْبَى لِمَنْ رَأَى وَلَمْ يَرَأِ مَنْ رَأَى
٥٣٢٨- الطَّاعُونَ بَقِيَّةُ رَجَزٍ أَوْ عَذَابٍ أُرْسِلَ عَلَى
- ٥٣٠٦- طَوْبَى لِمَنْ شَفَعَهُ عَيْنُهُ عَنْ عُيُوبِ النَّاسِ
٥٣٢٩- الطَّاعُونَ شَهَادَةُ لِكُلِّ مُسْلِمٍ. صَح
- ٥٣٠٧- طَوْبَى لِمَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَعَسَنَ عَمَلُهُ.
٥٣٣٠- الطَّاعُونَ كَانُوا عَذَابًا يَنْفَعُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ
- ٥٣٠٨- طَوْبَى لِمَنْ مَلَكَ لِسَانُهُ وَوَسَّعَتْ بَيْتُهُ وَبَكَى
٥٣٣١- الطَّاعُونَ عُذَّةٌ كَعُدَّةِ الْبَجِيرِ الْمُقِيمِ بِهَا
- ٥٣٠٩- طَوْبَى لِمَنْ هُدِيَ لِلْإِسْلَامِ وَكَانَ عَيْشُهُ
٥٣٣٢- الطَّاعُونَ وَخَزْرَ أَغْدَانِكُمْ مِنَ الْجَنِّ وَهُوَ
- ٥٣١٠- طَوْبَى لِمَنْ وَجَدَ فِي صَحِيفَتِهِ اسْتِغْفَارًا
٥٣٣٣- الطَّاعُونَ شَهَادَةُ لِأُمِّيٍّ وَوَخَزْرَ أَغْدَانِكُمْ
- ٥٣١١- طَوْبَى لِمَنْ يُتَبَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَخَوْفُهُ
٥٣٣٤- الطَّاعُونَ وَالْفَرَقُ وَالْبَطْلُ وَالْحَرْقُ
- ٥٣١٢- طَوْبَى شَجَرَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَسِيرَةُ مِائَةِ عَامٍ
٥٣٣٥- الطَّاهِرُ النَّائِمُ كَالصَّائِمِ الْقَائِمِ. ض
- ٥٣١٣- طَوْبَى شَجَرَةٍ غَرَسَهَا اللَّهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيهَا
٥٣٣٦- الطَّيِّبُ اللَّهُ وَلَمَّا تَزَفَّقَ بِأَشْيَاءٍ تَخْرُقُ
- ٥٣١٤- طَوْبَى شَجَرَةٍ فِي الْجَنَّةِ غَرَسَهَا اللَّهُ بِيَدِهِ
٥٣٣٧- الطَّرْقُ يُظْهِرُ بَعْضُهَا بَعْضًا. ض
- ٥٣١٥- طَوْبَى شَجَرَةٍ فِي الْجَنَّةِ لَا يَغْلَمُ طَوْلُهَا إِلَّا
٥٣٣٨- الطَّعَامُ بِالطَّعَامِ مِثْلًا بِمِثْلٍ. صَح
- ٥٣١٦- طَوْلٌ مُقَامُ أَقْبَى فِي قُبُورِهِمْ تَمْجِيسٌ
٥٣٣٩- الطَّعْنُ وَالطَّاعُونَ وَالْهَذْمُ وَأَكْلُ السَّيِّئِ
- ٥٣١٧- طَلَاقُ الْأُمَةِ تَطْلِيقَانِ وَعِدَّتُهَا خِيصَتَانِ.
٥٣٤٠- الطُّفْلُ لَا يَصْلَى عَلَيْهِ وَلَا يَرِثُ وَلَا يُوْرَثُ
- ٥٣١٨- طِيبُ الرَّجُلِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ
٥٣٤١- الطَّنْغُ يَذْهَبُ الْحِكْمَةُ مِنْ قُلُوبٍ
- ٥٣١٩- طَيَّبُوا أَفْوَاهَكُمْ فَإِنَّ أَفْوَاهَكُمْ طَرِيقُ
٥٣٤٢- الطَّهَارَاتُ أَرْبَعُ قَصْرِ الشَّارِبِ وَخَلْقُ
- ٥٣٢٠- طَيَّبُوا أَفْوَاهَكُمْ بِالسَّوَالِكِ فَإِنَّهَا طَرِيقُ
٥٣٤٣- الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالْخَمْدُ لِلَّهِ تَدْلُ
- ٥٣٢١- طَيَّبُوا سَاحَاتِكُمْ فَإِنَّ أَنْتَنَ السَّاحَاتِ
٥٣٤٤- الطُّهُورُ ثَلَاثًا ثَلَاثًا وَاجِبَةٌ وَمَسْحُ الرَّأْسِ

- ٥٣٦٧- عاشوراء يَوْمُ العَاصِرِ. صح
- ٥٣٦٨- عَاقِبُوا أَرْقَاءَكُمْ عَلَى قَدَرِ عُقُولِهِمْ.
- ٥٣٦٩- عَالِمٌ يَتَمَتَّعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفٍ
- ٥٣٧٠- عَامَّةُ أَهْلِ النَّارِ التَّنَائُفُ. صح
- ٥٣٧١- عَامَّةُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبُؤْسِ. صح
- ٥٣٧٢- عِبَادَ اللَّهِ لَتَسُوْنَ صُفُوفَكُمْ أَوْ لَيُخَالِفَنَّ
- ٥٣٧٣- عِبَادَ اللَّهِ وَضَعَ اللَّهُ الْخَرْجَ إِلَّا أَمْرًا
- ٥٣٧٤- عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ عَاشِرُ عَشْرَةٍ فِي
- ٥٣٧٥- عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ مِنْ وَفْدِ الرَّحْمَنِ وَعَمَّارٌ
- ٥٣٧٦- عَبْدُ أَطَاعَ اللَّهَ وَأَطَاعَ مَوْلَاهُ أَذْخَلَهُ اللَّهُ
- ٥٣٧٧- عِنْتُ النَّسَمَةِ أَنْ تَنْفَرِدَ بِعَيْتِهَا وَفَتْكَ
- ٥٣٧٨- عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَلِيٌّ فِي
- ٥٣٧٩- عُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ. صح
- ٥٣٨٠- عُثْمَانُ حَيٌّ تَسْتَجِي مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ. ض
- ٥٣٨١- عُثْمَانُ أَخِيَّ أُمِّي وَأَكْرَمُهَا. ض
- ٥٣٨٢- عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنْ أَمَرَهُ كُلُّهُ لَمْ يَخِرْ
- ٥٣٨٣- عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ قَوْمٍ يُقَادُونَ إِلَى الْجَنَّةِ
- ٥٣٨٤- عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ رَجُلٍ غَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٥٣٨٥- عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ ذَنْبِكُمْ الضَّأْنُ فِي يَوْمٍ
- ٥٣٨٦- عَجِبْتُ مِنْ قَوْمٍ مِنْ أُمَّي يَرْكَبُونَ الْخَيْلَ
- ٥٣٨٧- عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ إِنْ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَقْضِ
- ٥٣٨٨- عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ وَجَزَعَهُ مِنَ السُّقْمِ وَلَوْ
- ٥٣٨٩- عَجِبْتُ لِلْمَلَائِكَةِ نَزْلًا إِلَى
- ٥٣٤٥- الطَّوْفُ خَوْلُ التَّيْبِ يَطْلُ الصَّلَاةُ إِلَّا
- ٥٣٤٦- الطَّوْفُ بِالتَّيْبِ صَلَاةٌ وَلَكِنْ اللَّهُ أَحَلَّ
- ٥٣٤٧- الطَّوْفُ صَلَاةً فَأَقْبَلُوا فِيهِ الْكَلَامَ. ح
- ٥٣٤٨- الطَّوْفَانِ الْمُؤْتَى. ح
- ٥٣٤٩- الطَّلَاقُ يَدٌ مِنْ أَحَدٍ بِالسَّاقِ. ح
- ٥٣٥٠- الطَّيْرُ تَجْرِي بِقَدَرٍ.
- ٥٣٥١- الطَّيْرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرْفَعُ مَنَاقِبَهَا وَتَضْرِبُ
- ٥٣٥٢- الطَّيْرَةُ بِرُكْلِهِ.
- ٥٣٥٣- الطَّيْرَةُ فِي الدَّارِ وَالْمَرْأَةُ وَالْقَرْصُ. صح
- ط
- ٥٣٥٤- ظَهَرَ الْمُؤْمِنُ جَمِيَّ إِلَّا بِحَقِّهِ. صح
- ٥٣٥٥- الظُّلْمُ ثَلَاثَةٌ فَظُلْمٌ لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ وَظُلْمٌ
- ٥٣٥٦- الظُّلْمَةُ وَأَعْوَانُهُمْ فِي النَّارِ. ض
- ٥٣٥٧- الظُّهْرُ يُرَكَّبُ بِتَفْقِيهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا وَلَكِنْ
- ع
- ٥٣٥٨- عَائِدُ الْمَرِيضِ يَمْشِي فِي مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ
- ٥٣٥٩- عَائِدُ الْمَرِيضِ يَخُوضُ فِي الرَّحْمَةِ فَإِذَا
- ٥٣٦٠- عَاتِبُوا الْخَيْلَ فَإِنَّهَا تُغَيَّبُ. ض
- ٥٣٦١- عَادَى اللَّهُ مَنْ عَادَى عَلِيًّا. ض
- ٥٣٦٢- عَادَى الْأَرْضَ اللَّهُ وَلِرَسُولِهِ ثُمَّ لَكُمْ مِنْ
- ٥٣٦٣- عَارِيَّةٌ مُؤَدَّاةٌ. صح
- ٥٣٦٤- عَاشُورَاءُ عِيدُ نَبِيِّ كَانَ قَبْلَكُمْ فَصُومُوهُ
- ٥٣٦٥- عَاشُورَاءُ يَوْمُ النَّاسِحِ. ض

- ٥٤٥٣- عَلَى الْوَالِي خَمْسُ خُمَالٍ جَمَعَ الْيَمَى
٥٥٠٠- عَلَيْكَ بِرُكْعَتِي الْفَجْرِ فَإِنْ فِيهِمَا
٥٥٠١- عَلَيْكَ بِسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ
٥٥٠٢- عَلَيْكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ
٥٥٠٣- عَلَيْكَ بِالرَّفْقِ إِنَّ الرَّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ
٥٥٠٤- عَلَيْكَ بِالرَّفْقِ وَإِنَّكَ وَالْغَنَفُ
٥٥٠٥- عَلَيْكَ بِالصَّلَاةِ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ الْجِهَادِ
٥٥٠٦- عَلَيْكَ بِجَمَلِ الدُّعَاءِ وَجَوَامِعِهِ قَوْلِي
٥٥٠٧- عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُمْ أَغْدَبَ أَقْوَامًا
٥٥٠٨- عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُمْ أَنْتَقَ أَرْحَامًا
٥٥٠٩- عَلَيْكُمْ بِالْأَبْكَارِ فَإِنَّهُمْ أَغْدَبَ أَقْوَامًا
٥٥١٠- عَلَيْكُمْ بِالْأَنْزَجِ فَإِنَّهُ يُشَدُّ الْقَوَادِضَ
٥٥١١- عَلَيْكُمْ بِالْإِنْتِدِ فَإِنَّهُ يَجْلُو بَصَرَ وَتَنْبِثُ
٥٥١٢- عَلَيْكُمْ بِالْإِنْتِدِ عِنْدَ الثَّوْمِ فَإِنَّهُ يَجْلُو
٥٥١٣- عَلَيْكُمْ بِالْإِنْتِدِ فَإِنَّهُ مَنِّبَةُ لِلشَّعْرِ مَذْعَبَةُ
٥٥١٤- عَلَيْكُمْ بِالنَّاسِ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ
٥٥١٥- عَلَيْكُمْ بِالْبَيْضِ مِنَ النَّيَابِ فَلْيَلْبَسْهَا
٥٥١٦- عَلَيْكُمْ بِالْبَيْضِ النَّافِعِ الثَّلْبِيَّةِ قَوْلَ الَّذِي
٥٥١٧- عَلَيْكُمْ بِالنَّوَاضِ فَإِنَّ النَّوَاضِ فِي
٥٥١٨- عَلَيْكُمْ بِالنَّفَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ فِيهِ شِفَاءً
٥٥١٩- عَلَيْكُمْ بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّهُ بَابُ
٥٥٢٠- عَلَيْكُمْ بِالْجِهَادِ فِي جُورَةِ الْقَمْحِ خُذُوا
٥٥٢١- عَلَيْكُمْ بِالْخَزَنِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ الْقَلْبِ أَجْبُوا
- ٥٣٩٠- عَجِبْتُ لِلْمُسْلِمِ إِذَا أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ
٥٣٩١- عَجِبْتُ لِأَقْوَامٍ يُسَاقُونَ إِلَى الْجَنَّةِ فِي
٥٣٩٢- عَجِبْتُ لِصَبْرِ أَخِي يُوسُفَ وَكَرَمِهِ وَاللَّهُ
٥٣٩٣- عَجِبْتُ لِطَالِبِ الدُّنْيَا وَالْمَوْتِ يَطْلُبُهُ
٥٣٩٤- عَجِبْتُ لِمَنْ يَشْتَرِي الْعَمَالِيكَ بِمَالِهِ ثُمَّ
٥٣٩٥- عَجِبْتُ وَلَيْسَ بِالْعَجَبِ وَعَجِبْتُ وَهُوَ
٥٣٩٦- عَجَّ حَجَرٌ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَقَالَ إِلَهِي
٥٣٩٧- عَجِّلُوا الْإِفْطَارَ وَأَخْرُوا السُّحُورَ. صَح
٥٣٩٨- عَجِّلُوا الْخُرُوجَ إِلَى مَكَّةَ فَإِنْ أَخَذَكُمْ
٥٣٩٩- عَجِّلُوا الرُّمُوحَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ لِيَرْفَعَهَا
٥٤٤١- عَمِلُوا تَعَفُّ بِسَاوِيكُمْ.
٥٤٤٢- عَمِلُوا تَعَفُّ بِسَاوِيكُمْ وَبَرُّوا آبَاءَكُمْ فَبَرُّكُمْ
٥٤٤٣- عَمِلُوا عَنْ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفُّ بِسَاوِيكُمْ وَبَرُّوا
٥٤٤٤- عَفَّرَ دَارَ الْإِسْلَامِ بِالشَّامِ. ح
٥٤٤٥- عَقْلٌ شَبِيهُ الْعَنْدِ مَغْلُطٌ وَمِثْلُ عَقْلِ الْعَنْدِ
٥٤٤٦- عَقْلُ الْمَرْأَةِ مِثْلُ عَقْلِ الرَّجُلِ حَتَّى يَبْلُغَ
٥٤٤٧- عَقْلُ أَهْلِ الدَّمَةِ يَصْفُ عَقْلَ
٥٤٤٨- عَقُوبَةُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِالسَّيْفِ.
٥٤٤٩- عَلَامَةُ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ أَنَّهُمْ لَا يَلْعَنُونَ شَيْئًا
٥٤٥٠- عَلَامَةُ حُبِّ اللَّهِ تَعَالَى حُبُّ ذِكْرِ اللَّهِ
٥٤٥١- عَلَى الْخَنَسِيِّنَ جُمُعَةٌ. ض
٥٤٥٢- عَلَى الرَّحْمَنِ الْيَمَانِيِّ مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهِ مِنْذُ
٥٤٥٣- عَلَى النِّسَاءِ مَا عَلَى الرِّجَالِ إِلَّا الْجُمُعَةُ

- ٥٥٢٢- عَلَيْكُمْ بِالْجَنَاءِ فَإِنَّهُ يُنَوِّرُ رُؤُوسَكُمْ
 ٥٥٢٣- عَلَيْكُمْ بِالذُّلْخَةِ فَإِنَّ الْأَرْضَ تَطْوِي
 ٥٥٢٤- عَلَيْكُمْ بِالزُّمِيِّ فَإِنَّهُ مِنْ خَيْرِ لَهْوِكُمْ. ص
 ٥٥٢٥- عَلَيْكُمْ بِالزُّمِيِّ فَإِنَّهُ مِنْ خَيْرِ لَبِيعِكُمْ. ص
 ٥٥٢٦- عَلَيْكُمْ بِالزُّبَيْبِ فَإِنَّهُ يَكْشِفُ الْمَوْرَةَ
 ٥٥٢٧- عَلَيْكُمْ بِالزُّبَارِيِّ فَإِنَّهُمْ مُبَارَكَاتُ
 ٥٥٢٨- عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ فِي
 ٥٥٢٩- عَلَيْكُمْ بِالسَّنَا وَالسُّنُوتِ فَإِنَّ فِيهِمَا شِفَاءً
 ٥٥٣٠- عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّهُ مَطْيِئَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاءَةٌ
 ٥٥٣١- عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَيَغْمِ الشَّيْءُ السَّوَاكُ
 ٥٥٣٢- عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ. ض
 ٥٥٣٣- عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ فَإِنَّهَا صَفْوَةٌ بِلَادِ اللَّهِ
 ٥٥٣٤- عَلَيْكُمْ بِالشَّقَاءَيْنِ الْعَسَلِ وَالْقُرْآنِ. ص
 ٥٥٣٥- عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ فَإِنَّهُ مَعَ الْبِرِّ وَهُمَا فِي
 ٥٥٣٦- عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ فَإِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى
 ٥٥٣٧- عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ فَإِنَّهُ تَابَ مِنْ أَبْوَابِ
 ٥٥٣٩- عَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فَيَمَّا بَيْنَ الْعِشَاءَيْنِ فَإِنَّهَا
 ٥٥٤٠- عَلَيْكُمْ بِالصُّنْمِ فَإِنَّهُ مَخْسَمَةٌ لِلْعُرُوقِ
 ٥٥٤١- عَلَيْكُمْ بِالْعَمَائِعِ فَإِنَّهَا سِيمَا الْمَلَائِكَةِ
 ٥٥٤٢- عَلَيْكُمْ بِالْقَمِّ فَإِنَّهَا مِنْ دَوَابِّ الْجَنَّةِ
 ٥٥٤٣- عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَاتَّخِذُوهُ إِمَامًا وَقَائِدًا
 ٥٥٤٤- عَلَيْكُمْ بِالْقُرْعِ فَإِنَّهُ يَرِيدُ فِي الدَّمَاعِ
 ٥٥٤٥- عَلَيْكُمْ بِالْقُرْعِ فَإِنَّهُ يَرِيدُ فِي الْعَقْلِ وَكِبَرِ

- ٥٥٤٦- عَلَيْكُمْ بِالْقَنَاءِ وَالْقَيْسِي الْعَرَبِيَّةِ فَإِنَّ بِهَا يَمُزُّ
 ٥٥٤٧- عَلَيْكُمْ بِالْقَنَاعَةِ فَإِنَّ الْقَنَاعَةَ مَالٌ لَا يَنْقُذُ.
 ٥٥٤٨- عَلَيْكُمْ بِالْكُجَلِ فَإِنَّهُ يُنَبِّئُ الشَّعْرَ وَيَشُدُّ
 ٥٥٤٩- عَلَيْكُمْ بِالْمَرْزَنْجَوَشِ فَشُمُوهُ فَإِنَّهُ جَيِّدٌ
 ٥٥٥٠- عَلَيْكُمْ بِالْإِهْلِيلِجِ الْأَسْوَدِ فَاشْرَبُوهُ فَإِنَّهُ
 ٥٥٥١- عَلَيْكُمْ بِالْهِنْدَبَا فَإِنَّهُ مَامِنٌ يَوْمَ الْإِلاَ وَهُوَ
 ٥٥٥٢- عَلَيْكُمْ بِأَنْوَالِ الْإِبِلِ الْبَرِّيَّةِ وَأَلْبَانِهَا. ص
 ٥٥٥٣- عَلَيْكُمْ بِأَسْقِيَةِ الْأَدَمِ الَّتِي يَلَاثُ عَلَى
 ٥٥٥٤- عَلَيْكُمْ بِاصْطِنَاعِ الْمَعْرُوفِ فَإِنَّهُ يَنْفَعُ
 ٥٥٥٥- عَلَيْكُمْ بِأَنْبَانِ الْإِبِلِ وَالْبَقَرِ فَإِنَّهَا تَرْمِي مِنَ
 ٥٥٨٧- عَلَيْكُمْ بِالتَّسْبِيحِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ
 ٥٦٠٠- عَلَيَّ يَغْسُوبُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَالُ يَغْسُوبُ
 ٥٦٠١- عَلَيَّ يَقْضِي دَيْنِي. ض
 ٥٦٠٢- عَمَّ الرَّجُلُ صِنُو أَبِيهِ. ح
 ٥٦٠٣- عَمَّارٌ مَا عَرِضَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ إِلَّا اخْتَارَ
 ٥٦٠٤- عَمَّارٌ مَلِيءٌ إِيمَانًا إِلَى مُشَاهِدِهِ. ض
 ٥٦٠٥- عَمَّارٌ يَزُولُ مَعَ الْحَقِّ خَيْثُ يَزُولُ. ض
 ٥٦٠٦- عَمَّارٌ خَلَطَ اللَّهُ الْإِيمَانَ مَابَيْنَ قَرْيَةٍ إِلَى
 ٥٦٠٧- عَمَّارٌ تَفْشَلُهُ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَةُ. ح
 ٥٦٠٨- عَمْدًا صَنَعْتُهُ يَا عَمْرُو.
 ٥٦٠٩- عَمْرُو بْنُ الْخَطَّابِ سِرَاجُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. ض
 ٥٦١٠- عَمْرُو مَعِي وَأَنَا مَعَ عَمْرٍو وَالْحَقُّ بَعْدِي
 ٥٦١١- عَمْرُو بْنُ الْعَاصِي مِنَ صَالِحِي

- ٥٦٣٥-عَهْدَةُ الرَّقِيقِ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ. ح
- ٥٦٣٦-عُودُوا الْمَرِيضَ وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ تُذَكِّرْكُمْ
- ٥٦٣٧-عُودُوا الْمَرْضَى وَمُرُوهُمْ فَلْيَدْعُوا لَكُمْ
- ٥٦٣٨-عُودُوا الْمَرِيضَ وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ وَالْعِيَادَةَ
- ٥٦٣٩-عُودُوا قُلُوبَكُمْ التَّرَقُّبَ وَاتَّخِذُوا التَّفَكُّرَ
- ٥٦٤٠-عُودُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ عُودُوا بِاللَّهِ م
- ٥٦٤١-عُودَةُ الْمُؤْمِنِ مَا بَيْنَ سُرَّتِهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ. ح
- ٥٦٤٢-عُودَةُ الرَّجُلِ عَلَى الرَّجُلِ كَعُودَةِ الْمَرْأَةِ
- ٥٦٤٤-عَوْنُ الْعَبْدِ أَخَاهُ يَوْمًا خَيْرٌ مِنْ اغْتِيَاثِهِ
- ٥٦٤٥-عَوْنِمَزْ حَكِيمٌ أَمِينٌ وَجَنَدَتٌ طَرِيدٌ أَمِينٌ
- ٥٦٤٦-عِيَادَةُ الْمَرِيضِ أَكْظَمُ أَجْرًا مِنْ اتِّبَاعِ
- ٥٦٤٧-عَيْنَانِ لَاتَمْسُحُهُمَا النَّارُ أَبَدًا عَيْنٌ بَكَتْ
- ٥٦٤٨-عَيْنَانِ لَاتَمْسُحُهُمَا النَّارُ عَيْنٌ بَكَتْ وَجَلَا مِنْ
- ٥٦٤٩-عَيْنَانِ لَاتَمْسُحُهُمَا النَّارُ أَبَدًا عَيْنٌ بَكَتْ
- ٥٦٥٠-الْعَالِدُ فِي هَيْبَةٍ كَالْعَانِدِ فِي قَتْنِهِ. صَح
- ٥٦٥١-الْعَارِيَةُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مُرْدُودَةٌ. صَح
- ٥٦٥٢-الْعَارِيَةُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مُرْدُودَةٌ وَالَّذِينَ
- ٥٦٥٣-الْعَافِيَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ تَسَعَةٌ فِي الصُّمْتِ
- ٥٦٥٤-الْعَافِيَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ تَسَعَةٌ فِي طَلَبِ
- ٥٦٥٥-الْعَالِمُ أَمِينٌ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ. ض
- ٥٦٥٦-الْعَالِمُ وَالْمُسْتَعْلَمُ شَرِيكَانِ فِي الْخَيْرِ
- ٥٦٥٧-الْعَالِمُ إِذَا أَرَادَ بِعِلْمِهِ وَجْهَ اللَّهِ هَابَهُ كُلُّ
- ٥٦٥٨-الْعَالِمُ مُلْطَأَنُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ وَقَعَ
- ٥٦١٢-عَمْرَانُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ خَرَابٌ يَبْرُ
- ٥٦١٣-عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَغْدِلُ حَجَّةً.
- ٥٦١٤-عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ كَحَجَّةٍ مَعِي. صَح
- ٥٦١٥-عَمَلُ الْأَبْرَارِ مِنَ الرِّجَالِ الْخِيَاطَةُ وَعَمَلُ
- ٥٦١٦-عَمَلُ الْبِرِّ كَلُّهُ يَنْصُفُ الْعِبَادَةَ وَالِدُّعَاءُ
- ٥٦١٧-عَمَلُ الْجَنَّةِ الصَّدَقُ وَإِذَا صَدَقَ الْعَبْدُ بَرُّ
- ٥٦١٨-عَمَلٌ قَلِيلٌ فِي سُنَّةٍ خَيْرٌ مِنْ عَمَلٍ كَثِيرٍ
- ٥٦١٩-عَمِلَ هَذَا قَلِيلًا وَأَجَرَ كَثِيرًا. صَح
- ٥٦٢٠-عُمُوا بِالسَّلَامِ وَعُمُوا بِالتَّشْمِيتِ. ض
- ٥٦٢١-عَمَى وَصَنُوهُ أَبِي الْعَبَّاسِ. ح
- ٥٦٢٢-عَنِ الْفُلَّامِ عَقِيقَتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ عَقِيقَةٌ.
- ٥٦٢٣-عَنِ الْفُلَّامِ شَاتَانِ مُكَافَأَتَانِ وَعَنِ
- ٥٦٢٤-عَنِ الْفُلَّامِ شَاتَانِ وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ
- ٥٦٢٥-عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ تَعَالَى وَكَلْنَا يَدَيْهِ يَمِينِ
- ٥٦٢٦-عِنْدَ اللَّهِ خَزَائِنُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ مَفَاحِيصُهَا
- ٥٦٢٧-عِنْدَ اللَّهِ عِلْمٌ أَمِينٌ بِنِ أَبِي الصُّلْبِ. صَح
- ٥٦٢٨-عِنْدَ اتَّخَاذِ الْأَغْنِيَاءِ الدُّجَاجِ يَأْذُنُ اللَّهِ
- ٥٦٢٩-عِنْدَ أَذَانِ الْمُؤَذِّنِ يُسْتَجَابُ الدُّعَاءُ فَإِذَا
- ٥٦٣٠-عِنْدَ كُلِّ خَمَةِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ. ض
- ٥٦٣١-عِنْدِي أَخَوْفٌ عَلَيْكُمْ مِنَ الذَّهَبِ أَنَّ
- ٥٦٣٢-عَنْوَانُ كِتَابِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُسْنُ
- ٥٦٣٣-عَنْوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُبُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي
- ٥٦٣٤-عَهْدُ اللَّهِ تَعَالَى أَحَقُّ مَا أَدَّى. ح

- ٥٦٥٩- الْعَالِمُ وَالْعِلْمُ وَالْعَمَلُ فِي الْجَنَّةِ فَإِذَا لَمْ
 ٥٦٦٠- الْعَامِلُ بِالْحَقِّ عَلَى الصَّدَقَةِ كَالْعَارِي فِي
 ٥٦٦١- الْعِبَادَةُ عِبَادَةُ اللَّهِ وَالْبِلَادُ بِلَادُ اللَّهِ فَمَنْ
 ٥٦٦٢- الْعِبَادَةُ فِي الْهَرَجِ كَهَجْرَةِ إِلَهِي. صَح
 ٥٦٦٣- الْعَبَّاسُ بَيْنِي وَأَنَا مِنْهُ. ح
 ٥٦٦٤- الْعَبَّاسُ عُمُ رَسُولِ اللَّهِ وَإِنَّ عَمَّ الرَّجُلِ
 ٥٦٦٥- الْعَبَّاسُ وَصِيَّي وَوَارِثِي. ض
 ٥٦٦٦- الْعَبَّاسُ عَمِّي وَصُنُو أَبِي فَمَنْ شَاءَ فَلْيَبَاهِ
 ٥٦٦٧- الْعَبْدُ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مِنْهُ مَا لَمْ يُخْذَمْ فَإِذَا
 ٥٦٦٨- الْعَبْدُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. ح
 ٥٦٦٩- الْعَبْدُ عِنْدَ ظَنِّهِ بِاللَّهِ وَهُوَ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. ح
 ٥٦٧١- الْعَبْدُ الْمُطِيعُ لِوَالِدَيْهِ وَلِزَوْجِهِ فِي أَعْلَى
 ٥٦٧٢- الْعُقْلُ كُلُّ رَغِيبِ الْجَوْفِ وَبَيْتِ الْخُلُقِ
 ٥٦٧٣- الْعُقْلُ الرَّيْسُ الْفَاجِسُ اللَّيْسُ. ض
 ٥٦٧٤- الْعَبِيرَةُ حَقٌّ. ح
 ٥٦٧٥- الْعَجَبُ أَنَّ نَاسًا مِنْ أُمَّتِي يُؤْمِنُونَ النَّبِيَّاتِ
 ٥٦٧٦- الْعَجَمَاءُ جَزَخَهَا جَبَارُ وَالْبَنَرُ جَبَارُ
 ٥٦٧٧- الْعَجَمُ يَبْدُوْنَ بِكِبَارِهِمْ إِذَا كَتَبُوا فَإِذَا
 ٥٦٧٨- الْعَجْوَةُ مِنَ فَاكِهِةِ الْجَنَّةِ. ح
 ٥٦٧٩- الْعَجْوَةُ وَالصَّخْرَةُ وَالشَّجَرَةُ مِنَ
 ٥٦٨٠- الْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ
 ٥٦٨١- الْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ
 ٥٦٨٢- الْعِدَّةُ ذَيْنَ. ض

- ٥٦٨٣- الْعِدَّةُ ذَيْنَ وَنَزَلَ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ وَنَزَلَ
 ٥٦٨٤- الْعِدَّةُ عَطِيَّةٌ. ض
 ٥٦٨٥- الْعِذْلُ حَسَنٌ وَلَكِنْ فِي الْأَمْرَاءِ أَحْسَنُ
 ٥٦٨٦- الْعِرَاقَةُ أَوَّلُهَا مَلَامَةٌ وَآخِرُهَا نَدَامَةٌ
 ٥٦٨٧- الْعَرَبُ لِلْعَرَبِ أَكْفَاءُ وَالْمَوَالِي أَكْفَاءُ
 ٥٦٨٨- الْعَرَبُونَ لِمَنْ عَرَبَيْنَ. ض
 ٥٦٨٩- الْعَرَشُ مِنْ يَأْقُوْتِهِ حَمْرَاءُ.
 ٥٦٩٠- الْعَرَفُ يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ وَلَا
 ٥٦٩١- الْعَسِيلَةُ الْجَمَاعُ. ح
 ٥٦٩٢- الْعَشْرُ عَشْرُ الْأَضْحَى وَالْوِتْرُ يَوْمُ عَرَفَةَ
 ٥٦٩٣- الْعَطَاسُ مِنَ اللَّهِ وَالتَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ
 ٥٦٩٤- الْعَطَاسُ وَالتَّعَاسُ وَالتَّائِبُ فِي الصَّلَاةِ
 ٥٦٩٥- الْعَطَاسُ عِنْدَ الدَّعَاءِ شَاهِدٌ صِدْقِي. ض
 ٥٦٩٦- الْعَفْوُ أَحَقُّ مَا عَمِلَ بِهِ. ض
 ٥٦٩٧- الْعَقْلُ عَلَى الْعَصْبَةِ وَفِي السَّقَطِ عُرَّةُ
 ٥٦٩٨- الْعَقِيْقَةُ حَقٌّ عَنِ الْقُلَامِ شَاتَانِ مَتَكَافِئَتَانِ
 ٥٦٩٩- الْعَقِيْقَةُ تُدْبِحُ لِسِنِّهِ أَوْ لِأَرْبَعِ عَشْرَةٍ أَوْ
 ٥٧٠٠- الْعُلَمَاءُ أَمْنَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ. ح
 ٥٧٠١- الْعُلَمَاءُ أَمْنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يُخَالِطُوا
 ٥٧٠٢- الْعُلَمَاءُ أَمْنَاءُ أُمَّتِي. ض
 ٥٧٠٣- الْعُلَمَاءُ مَصَابِيحُ الْأَرْضِ وَخُلَفَاءُ الْأَنْبِيَاءِ
 ٥٧٠٤- الْعُلَمَاءُ قَادَةُ الْمُتَّقِينَ سَادَةُ
 ٥٧٠٥- الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ يُجِبُّهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ

- ٥٧٢٩-الْعُمَرَى لِمَنْ وَهَبَتْ لَهُ. صَح
- ٥٧٣٠-الْعُمَرَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا وَالرُّفْسَى جَائِزَةٌ
- ٥٧٣١-الْعُمَرَى جَائِزَةٌ لِمَنْ أَعْمَرَهَا وَالرُّفْسَى جَائِزَةٌ
- ٥٧٣٢-الْعُمَرَى وَالرُّفْسَى يُلْهُمَا سَبِيلٌ
- ٥٧٣٣-الْعُمَرَى إِلَى الْعُمَرَى كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا وَ
- ٥٧٣٤-الْعُمَرَى إِلَى الْعُمَرَى كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا مِنْ
- ٥٧٣٥-الْعُمَرَى تَكْفُرَانِ مَا بَيْنَهُمَا وَالْحَجَّ
- ٥٧٣٦-الْعُمَرَى مِنَ الْحَجِّ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنْ
- ٥٧٣٧-الْعُمَرَى لَيْسَ بِرِكَازٍ بَلْ هُوَ لِمَنْ وَجَدَهُ. ض
- ٥٧٣٨-الْعُمَرَى شَيْطَانٌ فَاقْتُلُوهُ. ض
- ٥٧٣٩-الْعُمَرَى شَيْطَانٌ مَسَخَهُ اللَّهُ تَعَالَى
- ٥٧٤٠-الْعُمَرَى الَّذِي يَتَنَبَّأُ وَيُنَبِّئُهُمُ الصَّلَاةَ فَمَنْ
- ٥٧٤١-الْعُمَرَى وَالطَّيْرَةُ وَالطَّرِيقُ مِنَ الْجَنَّةِ. صَح
- ٥٧٤٢-الْعُمَرَى فَوْقَ نَاقَةٍ. ض
- ٥٧٤٣-الْعُمَرَى وَاجِبَانِ عَلَى كُلِّ خَالِمٍ مِنْ ذَكَرٍ
- ٥٧٤٤-الْعُمَرَى حَقٌّ. صَح
- ٥٧٤٥-الْعُمَرَى حَقٌّ تَسْتَنْزِلُ الْخَالِقَ. صَح
- ٥٧٤٦-الْعُمَرَى حَقٌّ وَلَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقَ الْقَدْرِ
- ٥٧٤٧-الْعُمَرَى حَقٌّ تَخْضَعُهَا الشَّيْطَانُ وَحَسَدُ ابْنِ
- ٥٧٤٨-الْعُمَرَى تُدْخِلُ الرَّجُلَ الْقَبْرَ وَتُدْخِلُ الْجَمَلَ
- ٥٧٤٩-الْعُمَرَى وَكَاءُ السَّهْوِ فَمَنْ نَامَ فَلْيَتَوَضَّأْ. ض
- ٥٧٥٠-الْعُمَرَى وَكَاءُ السَّهْوِ فَإِذَا نَامَ الْعُمَرَى
- ٥٧٥١-الْعُمَرَى تَرْبِيَانِ وَالْيَدَانِ تَرْبِيَانِ وَالرَّجُلَانِ
- ٥٧٥٢-الْعُمَرَى دَلِيلَانِ وَالْأُذُنَانِ قُمْعَانِ وَاللِّسَانُ
- ٥٧٠٦-الْعُلَمَاءُ ثَلَاثَةٌ رَجُلٌ عَاشَ بِعِلْمِهِ وَعَاشَ
- ٥٧٠٧-الْعِلْمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمِلَاكُ الدِّينِ
- ٥٧٠٨-الْعِلْمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعَمَلِ وَخَيْرُ الْأَعْمَالِ
- ٥٧٠٩-الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ وَمَا سَوَى ذَلِكَ فَهُوَ فَضْلٌ :
- ٥٧١٠-الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ كِتَابٌ نَاطِقٌ وَسُنَّةٌ مَاضِيَةٌ
- ٥٧١١-الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ وَعِمَادُ الْإِيمَانِ وَمَنْ
- ٥٧١٢-الْعِلْمُ خَزَائِنٌ وَيَفْتَاخُهَا السُّؤَالُ فَسَلُّوا
- ٥٧١٣-الْعِلْمُ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْعَقْلُ ذَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ
- ٥٧١٤-الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمِلَاكُ الدِّينِ
- ٥٧١٥-الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْعِبَادَةِ وَمِلَاكُ الدِّينِ
- ٥٧١٦-الْعِلْمُ دِينٌ وَالصَّلَاةُ دِينٌ فَانظُرُوا عُمُرَ
- ٥٧١٧-الْعِلْمُ عَلَمَانِ فَعِلْمٌ فِي الْقَلْبِ قَدْ ذَلِكَ
- ٥٧١٨-الْعِلْمُ فِي فُرْنِشٍ وَالْأَمَانَةُ فِي الْأَنْصَارِ.
- ٥٧١٩-الْعِلْمُ مِيرَاثُ وَيَرَاثُ الْأَنْبِيَاءُ قَبْلِي. ض
- ٥٧٢٠-الْعِلْمُ وَالْعَالُ يَسْتُرَانِ كُلَّ غَيْبٍ وَالْجَهْلُ
- ٥٧٢١-الْعِلْمُ لَا يَجِلُّ مَنَعُهُ. ض
- ٥٧٢٢-الْعِلْمُ وَالِدٌ.
- ٥٧٢٣-الْعَمَانُ يَجَانُ الْعَرَبَ وَالْأَخْبَاءَ حَيْطَانُهَا
- ٥٧٢٤-الْعَمَانُ يَجَانُ الْقَرَبَ فَإِذَا وَضَعُوا
- ٥٧٢٥-الْعَمَانَةُ عَلَى الْقَلْبِ فَضْلٌ مَا بَيْنَنَا
- ٥٧٢٦-الْعَمْدُ قُوَّةٌ وَالْخَطَأُ دِينَةٌ. ح
- ٥٧٢٧-الْعُمَرَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا.
- ٥٧٢٨-الْعُمَرَى مِيرَاثٌ لِأَهْلِهَا. صَح

غ

- ٥٧٧٦- غَفَرَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانَ
 ٥٧٧٧- غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِرَجُلٍ أَمَاطُ عَصْنٍ
 ٥٧٧٨- غَفِرَ لَامْرَأَةٍ مُوسِمَةٌ مَرَّتْ بِكَلْبٍ عَلَى
 ٥٧٧٩- غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلزُّبَيْنِ عَمْرُو وَزَجَمَةَ
 ٥٧٨١- غَنِيمَةُ مَجَالِسِ الذُّكْرِ الْجَنَّةُ. صَح
 ٥٧٨٢- غَفِرَ الدُّجَالِ أَخَوْفٌ عَلَى أُمِّي مِنْ
 ٥٧٨٣- غَفِيرَتَانِ إِحْدَاهُمَا يُحِبُّهَا اللَّهُ وَالْأُخْرَى
 ٥٧٨٤- غَفِرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ. صَح
 ٥٧٨٥- غَفِرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ
 ٥٧٨٦- غَفِرُوا الشَّيْبَ وَلَا تُقْرِئُوهُ السَّوَادَ. صَح
 ٥٧٨٧- الْغَارِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالْحَاجُّ
 ٥٧٨٨- الْغَبَارُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِسْفَارُ
 ٥٧٨٩- الْغَدُوءُ وَالزَّوْاحِ إِلَى الْمَسَاجِدِ مِنَ الْجِهَادِ
 ٥٧٩٠- الْغَدُوءُ وَالزَّوْاحِ فِي تَغْلِيمِ الْعِلْمِ أَفْضَلُ
 ٥٧٩١- الْغُرَبَاءُ فِي الدُّنْيَا أَرْبَعَةٌ قُرْآنٌ فِي خُوفٍ
 ٥٧٩٢- الْغُرَفَةُ مِنْ يَاقُوتَةٍ خَمْرَاءَ أَوْ زَبَرْجَذَةٍ
 ٥٧٩٣- الْغَرِيبُ إِذَا مَرَضَ فَتَنَظَّرَ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ
 ٥٧٩٤- الْغَرِيبُ شَهِيدٌ وَالْخَرِيقُ شَهِيدٌ وَالْقَرِيبُ
 ٥٧٩٦- الْغَزْوُ خَيْرٌ لِيَوْمِكَ. ض
 ٥٧٩٧- الْغَزْوُ غَزْوَانٍ فَأَمَّا مَنْ غَرَا الْبَغَاءَ وَجِهَ اللَّهُ
 ٥٧٩٨- الْفَسَلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سُنَّةٌ. صَح
 ٥٧٩٩- الْفَسَلُ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي سَبْعَةٍ
 ٥٨٠٠- الْفَسَلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَطِّبٍ وَأَنْ
- ٥٧٥٣- غُبَارُ الْمَدِينَةِ شِفَاءٌ مِنَ الْجُدَامِ. ض
 ٥٧٥٤- غُبَارُ الْمَدِينَةِ يُبْرِئُ الْجُدَامَ. ض
 ٥٧٥٥- غُبَارُ الْمَدِينَةِ يُطْفِئُ الْجُدَامَ. ض
 ٥٧٥٦- غُبْنُ الْمُسْتَرْسِلِ حَرَامٌ. ض
 ٥٧٥٧- غُبْنُ الْمُسْتَرْسِلِ رِبَاً.
 ٥٧٥٨- غَذْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ زَوْجَةٌ خَيْرٌ مِنْ
 ٥٧٥٩- غَذْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ زَوْجَةٌ خَيْرٌ مِمَّا
 ٥٧٦٠- غُرَّةُ الْعَرَبِ كِتَانُهُ وَأَزْكَائُهَا تَجِيمُ
 ٥٧٦١- غَزْوَةٌ فِي الْبَحْرِ مِثْلُ عَشْرِ غَزَوَاتٍ فِي
 ٥٧٦٣- غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ
 ٥٧٦٤- غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ غُسْلِ
 ٥٧٦٥- غُسْلُ الْقَدَمَيْنِ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ بَعْدَ الْخُرُوجِ
 ٥٧٦٦- غُسْلُ الْإِنَاءِ وَطَهَارَةُ الْفَيْءِ يُورِثَانِ الْفَيْئِ.
 ٥٧٦٧- غَشِيَتْكُمْ السَّكْرَتَانِ حُبُّ الْعَيْشِ وَحُبُّ
 ٥٧٦٨- غَشِيَتْكُمْ الْفَيْئُ كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ
 ٥٧٦٩- غَضُّوا الْأَبْصَارَ وَاهْجَرُوا الدُّعَارَ وَاجْتَنَبُوا
 ٥٧٧٠- غَطَّ فَخْذَكَ فَإِنَّ الْفَخْذَ غَوْرَةٌ. صَح
 ٥٧٧١- غَطَّ فَخْذَكَ فَإِنَّ فَخْذَ الرَّجُلِ مِنْ
 ٥٧٧٢- غَطُّوا حُرْمَةَ غَوْرَتِهِ فَإِنَّ حُرْمَةَ غَوْرَةٍ
 ٥٧٧٣- غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكَتُوا الشَّقَاءَ فَإِنَّ فِي
 ٥٧٧٤- غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكَتُوا الشَّقَاءَ وَأَغْلَقُوا
 ٥٧٧٥- غِفَارُ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَأَسْلَمَ سَأَلَهَا اللَّهُ

٥٨٢٤-الغيرة من الإيمان والمبدأ من التفاق. ح

٥٨٢٥-الغيلان سخرة الجن. ض

ف

٥٨٢٦-فاتحة الكتاب شفاء من السم. ض

٥٨٢٧-فاتحة الكتاب شفاء من كل داء. ض

٥٨٢٨-فاتحة الكتاب تغديل يُلقي القرآن. ض

٥٨٢٩-فاتحة الكتاب أنزلت من كنز فحت

٥٨٣٠-فاتحة الكتاب وآية الكرسي لا يفرضهما

٥٨٣١-فاتحة الكتاب تُجزي ما لا يجزي شيء.

٥٨٣٢-فارس نطحة أو نطحتان ثم لا فارس بعد

٥٨٣٣-فاطمة بضعة مني فمن أغضبها

٥٨٣٤-فاطمة بضعة مني يفضيني ما يفضيها

٥٨٣٥-فاطمة سيده نساء أهل الجنة إلا مريم

٥٨٣٦-فاطمة أحب إلي منك وأنت أعز إلي

٥٨٣٧-فصح اليوم من رزم ياجوج وماجوج بفل

٥٨٣٨-فتح الله باباً للثوبة من المغرب غرضه

٥٨٣٩-فينة الرجل في أهله وماله ونفسه وولده

٥٨٤٠-فينة القبر في إذا مئلكم عني فلا

٥٨٤١-فجرت آتعة أنهار من الجنة الفرات

٥٨٤٢-فجور المرأة الفاجرة كفجور ألف فاجر

٥٨٤٣-فخذ المرأة المسلم من عورتها. صح

٥٨٤٤-فراش للرجل وفراش لامرأته والثالث

٥٨٤٥-فرج عن سفب بنى وأنا بمكة فتزل

٥٨٠١-الغسل يوم الجمعة واجب على كل

٥٨٠٢-الغسل من الغسل والوضوء من الغسل.

٥٨٠٣-الغسل صاع والوضوء مذ. ض

٥٨٠٤-الغسل في هذه الأيام واجب يوم

٥٨٠٥-الغضب من الشيطان والشيطان خلق من

٥٨٠٦-الغفلة في ثلاث عن ذكر الله وحين

٥٨٠٧-الغل والحسد يأكلان الحسنات كما

٥٨٠٨-الغلة بالضممان. صح

٥٨٠٩-الغناء ينبت التفاق في القلب كما ينبت

٥٨١٠-الغناء ينبت التفاق في القلب كما ينبت

٥٨١١-الغنى ألياس مما في أيدي الناس. ض

٥٨١٢-الغنى الإيأس مما في أيدي الناس ومن

٥٨١٣-الغنى الإيأس مما في أيدي الناس وإياك

٥٨١٤-الغتم بركة. صح

٥٨١٥-الغتم بركة والإبل عز لأهلها والخنزير

٥٨١٦-الغتم من ذواب الجنة فامسحوا رغامها

٥٨١٧-الغتم أموال الأنبياء.

٥٨١٨-الغريمة الباردة الصوم في الشتاء.

٥٨١٩-الغلام مرتتهن بعقيقته تذب عنه يوم

٥٨٢٠-الغلام مرتتهن بعقيقته فأهرقوا عنه الدم

٥٨٢١-الغلام الذي قتله الخضر طبع كافراً ولو

٥٨٢٢-الغبية ذمرك أخاك بما يكره. صح

٥٨٢٣-الغبية تنقض الوضوء والصلاة. ض

- ٥٨٤٦- فَرَحَ الرَّبُّ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ. ض
- ٥٨٤٧- فَرَحَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى كُلِّ عَبْدٍ مِنْ
- ٥٨٤٨- فَرِحَ إِلَى ابْنِ آدَمَ مِنْ أَتْبَعِ الْخَلْقِ
- ٥٨٤٩- فَرَّقَ مَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُشْرِكِينَ الْعَمَائِمُ
- ٥٨٥٠- فَسَطَطَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْمَلْحَمَةِ
- ٥٨٥١- فَضَّلَ مَا بَيْنَ الْحَلَالِ وَالْخَرَامِ ضَرْبَ
- ٥٨٥٢- فَضَّلَ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ
- ٥٨٥٣- فَضَّلَ مَا بَيْنَ لَذَّةِ الْمَرْأَةِ وَلَذَّةِ الرَّجُلِ كَأَنَّ
- ٥٨٥٤- فَضَّلَ الْجُمُعَةَ فِي رَمَضَانَ كَفَضَّلَ
- ٥٨٥٦- فَضَّلَ الشَّابَّ الْعَابِدَ الَّذِي تَعَبَّدَ فِي
- ٥٨٥٧- فَضَّلَ الصَّلَاةَ بِالسَّوَاكِ عَلَى الصَّلَاةِ
- ٥٨٥٨- فَضَّلَ الْعَالِمَ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضَّلَ عَلَى
- ٥٨٥٩- فَضَّلَ الْعَالِمَ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضَّلَ عَلَى
- ٥٨٦٠- فَضَّلَ الْعَالِمَ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضَّلَ الْقَمَرِ
- ٥٨٦١- فَضَّلَ الْعَالِمَ عَلَى الْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً
- ٥٨٦٢- فَضَّلَ الْمُؤْمِنَ الْعَالِمَ عَلَى الْمُؤْمِنِ الْعَابِدِ
- ٥٨٦٣- فَضَّلَ الْعَالِمَ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضَّلَ النَّبِيَّ عَلَى
- ٥٨٦٤- فَضَّلَ الْعِلْمَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ فَضْلِ الْعِبَادَةِ
- ٥٨٦٥- فَضَّلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَائِرِ الْكَلَامِ كَفَضَّلَ
- ٥٨٦٦- فَضَّلَ النَّاسِيَّ خَلْفَ الْجَنَازَةِ عَلَى
- ٥٨٦٧- فَضَّلَ الْوَقْتَ الْأَوَّلَ عَلَى الْآخِرِ كَفَضَّلَ
- ٥٨٦٨- فَضَّلَ الصَّلَاةَ فِي الْمَسْجِدِ الْخَرَامِ عَلَى
- ٥٨٦٩- فَضَّلَ صَلَاةَ الْجَمَاعَةِ عَلَى صَلَاةِ الرَّجُلِ
- ٥٨٧٠- فَضَّلَ صَلَاةَ الْجَمِيعِ عَلَى صَلَاةِ الْوَاحِدِ
- ٥٨٧١- فَضَّلَ صَلَاةَ الرَّجُلِ فِي بَيْتِهِ عَلَى صَلَاتِهِ
- ٥٨٧٢- فَضَّلَ صَلَاةَ اللَّيْلِ عَلَى صَلَاةِ النَّهَارِ
- ٥٨٧٣- فَضَّلَ غَارِي الْبَحْرِ عَلَى غَارِي الْبَرِّ كَفَضَّلَ
- ٥٨٧٤- فَضَّلَ غَارِي الْبَحْرِ عَلَى غَارِي الْبَرِّ
- ٥٨٧٥- فَضَّلَ حَمَلَةَ الْقُرْآنِ عَلَى الَّذِي لَمْ يَض
- ٥٨٧٦- فَضَّلَ الثَّرِيدَ عَلَى الطَّعَامِ كَفَضَّلَ غَانِمَةَ
- ٥٨٧٧- فَضَّلَ قِرَاءَةَ الْقُرْآنِ نَظْرًا عَلَى مَنْ يَقْرَأُهُ
- ٥٨٧٨- فَضَّلَ اللهُ فَرِيضًا يَسْبِغُ حِصَالِي لَمْ يَغْطِهَا
- ٥٨٧٩- فَضَّلَ اللهُ فَرِيضًا يَسْبِغُ حِصَالِي فَضَّلَهُمْ
- ٥٨٨٠- فَضَّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِسَبْعٍ أُعْطِيتُ
- ٥٨٨١- فَضَّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِخَمْسِينَ إِلَى
- ٥٨٨٢- فَضَّلْتُ بِأَتْبَعِ جُعِلْتُ لِي الْأَرْضُ
- ٥٨٨٣- فَضَّلْتُ بِأَتْبَعِ جُعِلْتُ أَنَا وَأَمْنِي فِي
- ٥٨٨٤- فَضَّلْتُ عَلَى النَّاسِ بِأَتْبَعِ بِالسَّخَاءِ
- ٥٨٨٥- فَضَّلْتُ عَلَى آدَمَ بِخَمْسَتَيْنِ كَانَ
- ٥٨٨٦- فَضَّلْتُ سُورَةَ الْحَجِّ عَلَى الْقُرْآنِ ب
- ٥٨٨٧- فَضَّلْتُ سُورَةَ الْحَجِّ بِأَنَّ فِيهَا سَجْدَتَيْنِ
- ٥٨٨٨- فَضَّلْتُ الْمَرْأَةَ عَلَى الرَّجُلِ بِسَعَةِ
- ٥٨٨٩- فَضَّلْنَا عَلَى النَّاسِ بِثَلَاثٍ جُعِلْتُ
- ٥٨٩٠- فَضَّوْهُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ مِنْ فَضْوَهِ الْآخِرَةِ.
- ٥٨٩١- فِطْرُكُمْ يَوْمَ تَفْطِرُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ
- ٥٨٩٢- فِطْرُكُمْ يَوْمَ تَفْطِرُونَ وَأَضْحَاكُمْ يَوْمَ

٥٨٩٣- فُغِّلَ الْمَغْرُوفُ بِقِي مَصَارِعِ السُّوءِ. صَح
 ٥٨٩٤- فُيْقِدَتْ أُمَّةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يُذَكَّرُ
 ٥٨٩٥- فُقِرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ
 ٥٨٩٦- فُقِيَّةٌ وَاحِدَةٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ
 ٥٨٩٧- فِكْرَةُ سَاعَةِ خَيْرٍ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ
 ٥٩٢١- فِي الْحَبَّةِ السُّودَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا
 ٥٩٢٢- فِي الْحَجَمِ شِفَاءٌ. صَح
 ٥٩٢٣- فِي الْخَيْلِ السَّائِقَةِ فِي كُلِّ فَرْسٍ
 ٥٩٢٤- فِي الْخَيْلِ وَأَبْوَالِهَا وَأَرْوَاهَا كَفٌّ مِنْ
 ٥٩٢٥- فِي الدُّبَابِ أَحَدُ جَنَاحَيْهِ دَاءٌ وَفِي الْآخَرِ
 ٥٩٢٦- فِي الرُّكَاظِ الْخُمْسُ. صَح
 ٥٩٢٧- فِي الرُّكَاظِ الْقُمْشُرُ. ض
 ٥٩٢٨- فِي السَّمَاءِ مَلَكَانِ أَخَذَهُمَا يَأْمُرُ بِالشَّدَةِ
 ٥٩٢٩- فِي السَّمْعِ مِائَةٌ مِنَ الْإِبِلِ وَفِي الْعَقْلِ
 ٥٩٣٠- فِي السَّوَالِكِ عَشْرُ خَصَالٍ يُطَيِّبُ الْقَمَ
 ٥٩٣١- فِي الصَّبْعِ كَبْشٌ. صَح
 ٥٩٣٢- فِي الصَّبْعِ كَبْشٌ وَفِي الطَّنِي شَاةٌ وَفِي
 ٥٩٣٣- فِي الْغَسَلِ فِي كُلِّ عَشْرَةِ أَزُقٍ رَقٌّ. ض
 ٥٩٣٥- فِي الْغُلَامِ عَقِيْقَةٌ فَأَهْرَيْقُوا عَنْهُ دَمًا
 ٥٩٣٥- فِي الْكَبِدِ الْحَاِزَةُ أَجْرٌ.
 ٥٩٣٦- فِي اللَّبَنِ صَدَقَةٌ. ض
 ٥٩٣٧- فِي اللَّسَانِ الدِّيَةُ إِذَا مُنِعَ الْكَلَامُ وَفِي
 ٥٩٣٨- فِي الْمُؤْمِنِ ثَلَاثُ خَصَالٍ الطَّيْرَةُ وَالطَّنُ

٥٩٣٩- فِي الْمُنَافِقِ ثَلَاثُ خَصَالٍ إِذَا حَدَّثَ
 ٥٩٤٠- فِي الْمَوَاضِحِ خَمْسٌ خَمْسٌ مِنْ
 ٥٩٤١- فِي إِحْدَى جَنَاحِي الدُّبَابِ سَمٌّ وَالْآخَرِ
 ٥٩٤٢- فِي النَّوْصَةِ إِسْرَافٌ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ إِ
 ٥٩٤٣- فِي أَبْوَالِ الْإِبِلِ وَأَلْبَانِهَا شِفَاءٌ لِلزُّبُرَةِ
 ٥٩٤٤- فِي أَصْحَابِي اثْنَا عَشَرَ مُنَافِقًا بَيْنَهُمْ
 ٥٩٤٥- فِي أَثْنِي خَسَفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ. ض
 ٥٩٤٦- فِي أَثْنِي كَذَابُونَ وَدَجَالُونَ سَبْعَةٌ
 ٥٩٤٧- فِي بَيْضِ الثَّعَالِ يُصْبِيهِ الْمُخِرُ مِئْتَةٌ. ض
 ٥٩٤٨- فِي بَيْضَةِ نَعَامٍ صِيَامٌ يَوْمٌ أَوْ إِطْعَامٌ
 ٥٩٤٩- فِي ثَقِيفٍ كَذَابٌ وَمُجَبِّرٌ. صَح
 ٥٩٥٠- فِي ثَلَاثِينَ مِنَ الْبَقَرِ تَبِيعٌ أَوْ تَبِيعَةٌ وَفِي
 ٥٩٥١- فِي جَهَنَّمَ وَادٍ وَفِي الْوَادِي بَنَرٌ يُقَالُ لَهَا
 ٥٩٥٢- فِي خَمْسٍ مِنَ الْإِبِلِ شَاةٌ وَفِي عَشْرِ كِبُونٍ
 ٥٩٥٣- فِي دِيَةِ الْخَطَا عِشْرُونَ حِقَّةً وَعِشْرُونَ
 ٥٩٥٤- فِي طَعَامِ الْفَرَسِ مِثْقَالٌ مِنْ رِيحٍ
 ٥٩٥٥- فِي عَجْوَةِ الْعَالِيَةِ أَوَّلُ الْبَكْرَةِ عَلَى رِيقٍ
 ٥٩٥٦- فِي كِتَابِ اللَّهِ ثَمَانُ آيَاتٍ لِلْعَيْنِ الْفَاتِحَةِ
 ٥٩٥٧- فِي كُلِّ إِشَارَةٍ فِي الصَّلَاةِ عَشْرٌ
 ٥٩٥٨- فِي كُلِّ ذَاتِ كَبِدٍ حَزَى أَجْرٌ. صَح
 ٥٩٥٩- فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ تَسْلِيمَةٌ. صَح
 ٥٩٦٠- فِي كُلِّ رَكْعَتَيْنِ التَّحِيَّةُ. صَح
 ٥٩٦١- فِي كُلِّ رَكْعَةٍ تَشَهُّدٌ وَتَسْلِيمٌ عَلَى

- ٥٩٨٥- الْفِطْرَةُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. صَح
- ٥٩٨٦- الْفَقْرُ أَزْنُ عَلَى الْمُؤْمِنِ مِنَ الْعِدَارِ
- ٥٩٨٧- الْفَقْرُ أَمَانَةٌ فَمَنْ كَتَمَهُ كَانَ عِبَادَةً وَمَنْ
- ٥٩٨٨- الْفَقْرُ حُزْنٌ عِنْدَ النَّاسِ وَزَيْنٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ
- ٥٩٨٩- الْفُقَهَاءُ أَمْنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يَدْخُلُوا فِي
- ٥٩٩٠- الْفِقْهُ يَمَانٌ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ. صَح
- ٥٩٩١- الْفَلَقُ جُبٌّ فِي جَهَنَّمَ مُعْطًى.
- ٥٩٩٢- الْفَلَقُ سِجْنٌ فِي جَهَنَّمَ يُخْبَسُ فِيهِ
- ٥٩٩٣- قَابِلُوا الشَّعَالَ
- ٥٩٩٤- قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمَّا
- ٥٩٩٥- قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ
- ٥٩٩٦- قَاتَلَ اللَّهُ قَوْمًا يُصَوِّرُونَ مَا لَا يَخْلُقُونَ
- ٥٩٩٧- قَاتِلِ دُونَ مَالِكَ حَتَّى تَحُورَ مَالِكٌ أَوْ
- ٥٩٩٨- قَاتِلِ عَمَارٍ وَسَالِيَهُ فِي النَّارِ
- ٥٩٩٩- قَارِئُ سُورَةِ الْكَهْفِ تُدْعَى فِي التَّوَرَةِ
- ٦٠٠٠- قَارِئُ اقْتَرَبَتْ تُدْعَى فِي التَّوَرَةِ
- ٦٠٠١- قَارِئُ الْحَلِيدِ وَإِذَا وَقَعَتْ وَالرُّخْمِ
- ٦٠٠٢- قَارِئُ آلِهَاتِكُمُ التَّكَاثُرُ يُدْعَى فِي
- ٦٠٠٣- قَارِبُوا وَسَدُّوا فِي كُلِّ مَا يَصَابُ بِهِ
- ٦٠٠٤- قَاصِيَانِ فِي النَّارِ وَقَاصٍ فِي الْجَنَّةِ قَاصٍ
- ٦٠٠٥- قَاطِعُ السُّدْرِ يُصُوبُ اللَّهُ رَأْسَهُ فِي
- ٦٠٠٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ لَا تَعْرِجْ عَنْ
- ٦٠٠٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ صَلِّ لِي أَرْبَعَ
- ٥٩٦٢- فِي كُلِّ قَرْنٍ مِنْ أُمَّتِي سَابِقُونَ. ض
- ٥٩٦٣- فِي لَيْلَةِ التَّصَدُّقِ مِنْ شَعْبَانَ يَغْفِرُ اللَّهُ
- ٥٩٦٤- فِي لَيْلَةِ التَّصَدُّقِ مِنْ شَعْبَانَ يُوجِي اللَّهُ
- ٥٩٦٥- فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ قَبْرُ سَبْعِينَ نَبِيًّا. ض
- ٥٩٦٦- فِي هَذِهِ مَرَّةٌ وَفِي هَذِهِ مَرَّةٌ يَغْفِي الْقُرْآنُ
- ٥٩٦٧- فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسَفَ وَمَسَخَ وَقَذَفَ فِي
- ٥٩٦٨- فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسَفَ وَمَسَخَ وَقَذَفَ إِذَا
- ٥٩٦٩- فِيمَا سَقَّتِ السَّمَاءُ وَالْغُيُوثُ الْفُشْرُ وَفِيمَا
- ٥٩٧٠- فَيَهْمَا فَيَجَاهِدُ يَغْنِي الْوَالِدَيْنِ. صَح
- ٥٩٧١- الْفَاجِرُ الرَّاجِي لِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى أَقْرَبُ
- ٥٩٧٢- الْفَارُّ مِنَ الطَّاعُونَ كَالْفَارِّ مِنَ الرَّخِيفِ
- ٥٩٧٣- الْفَارُّ مِنَ الطَّاعُونَ كَالْفَارِّ مِنَ الرَّخِيفِ
- ٥٩٧٤- الْفَالُ مُرْسَلٌ وَالْمُطَامِسُ شَاهِدٌ عَذَلٍ. ض
- ٥٩٧٥- الْفَتْنَةُ نَائِمَةٌ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ أَيْقَظَهَا. ض
- ٥٩٧٦- الْفُجْرُ فَجْرَانِ فَجْرٌ يَحْرُمُ فِيهِ الطَّعَامُ
- ٥٩٧٧- الْفُجْرُ فَجْرَانِ فَأَمَّا الْفُجْرُ الَّذِي يَكُونُ
- ٥٩٧٨- الْفُجْدُ عَوْرَةٌ. صَح
- ٥٩٧٩- الْفُخْرُ وَالْخِيَلَاءُ فِي أَهْلِ الْإِبِلِ وَالسَّكِينَةُ
- ٥٩٨٠- الْفَرَارُ مِنَ الطَّاعُونَ كَالْفَرَارِ مِنَ
- ٥٩٨١- الْفِرْدَوْسُ رُبُوعُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَاهَا وَأَوْسَطُهَا
- ٥٩٨٢- الْفَرِيضَةُ فِي الْمَسْجِدِ وَالْتَّطَوُّعُ فِي
- ٥٩٨٣- الْفَضْلُ فِي أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ وَتُعْطِيَ
- ٥٩٨٤- الْفِطْرُ يَوْمٌ يُفْطِرُ النَّاسُ وَالْإِصْحَى يَوْمٌ

- ٦٠٠٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي وَالْجَنُّ وَالْإِنْسُ فِي
٦٠٣٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا الرَّحْمَنُ أَنَا خَلَقْتُ
٦٠٠٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ
٦٠٣٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْكِبْرِيَاءُ رِذَائِي وَالْعَظَمَةُ
٦٠١٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي
٦٠٣٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْكِبْرِيَاءُ رِذَائِي فَمَنْ
٦٠١١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الصَّبَاطُ جَنَّةٌ يَسْتَجِبُ بِهَا
٦٠٣٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْكِبْرِيَاءُ رِذَائِي وَالْعِزُّ
٦٠١٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا
٦٠٣٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَحَبُّ عِبَادِي إِلَيَّ أَغْلَهُمْ
٦٠١٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ثَلَاثَةٌ أَنَا خَصْمُهُمْ يَوْمَ
٦٠٣٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى الْمُتَخَابِرُونَ فِيَّ عَلَى مَنَابِرَ
٦٠١٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: شَتَنِي ابْنُ آدَمَ وَمَا
٦٠٣٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَجِبَتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ
٦٠١٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ وَلَمْ
٦٠٣٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَحَبُّ مَا تَعَذَّنِي بِهِ عَبْدِي
٦٠١٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَغْدِذْتُ لِعِبَادِي
٦٠٤٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبَادِي
٦٠١٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا هَمَّ عَبْدِي بِحَسَنَةٍ وَلَمْ
٦٠٤١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى افْتَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ
٦٠١٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدِي لِقَائِي
٦٠٤٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا بَلَغَ عَبْدِي أَرْبَعِينَ سَنَةً
٦٠١٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَسَمْتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي
٦٠٤٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا وَجَّهْتُ إِلَى عَبْدٍ مِنْ
٦٠٢٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا عَبْدَايَ إِنِّي حَزَنْتُ عَارَ
٦٠٤٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ
٦٠٢١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدًا مِنْ
٦٠٤٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي
٦٠٢٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا ذَكَّرْتَنِي
٦٠٤٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا سَلَّيْتُ مِنْ عَبْدِي
٦٠٢٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ قُمْ إِلَيَّ أَمْشِ
٦٠٤٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
٦٠٢٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ مَهْمَا عَبْدَتَنِي
٦٠٤٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ قُمْ إِلَيَّ أَمْشِ
٦٠٢٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى سَبَقْتُ رَحْمَتِي
٦٠٤٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي إِذَا
٦٠٢٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ
٦٠٥٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِيَمْسِيَ يَا عِيسَى إِنِّي وَلَا
٦٠٢٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَيَّ شَبْرًا
٦٠٥١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ انْتَنَانِ لَمْ تَكُنْ
٦٠٢٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَا يَأْتِي ابْنَ آدَمَ النَّارَ
٦٠٥٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو فَدْرَةٍ
٦٠٢٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ لِي أَنْ يَقُولَ
٦٠٥٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّ الْمُؤْمِنَ مِنِّي يَغْرِضُ كُلَّ
٦٠٣٠- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءَ عَنِّي

٦٠٥٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا أَكْرَمُ وَأَعْظَمُ عَفْوًا مِنْ

٦٠٥٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: حَقَّتْ مَجْبِي عَلَى

٦٠٥٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: لَا يَذْكُرْنِي عَبْدِي فِي نَفْسِهِ

٦٠٦١- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي

٦٠٦٢- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدِي الْمُؤْمِنُ أَحَبُّ إِلَيَّ

٦٠٦٣- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَعِزِّي وَجَلَالِي لَا أَجْمَعُ

٦٠٦٤- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّ ذِكْرِي فِي

٦٠٦٥- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا

٦٠٦٦- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدِي أَنَا عِنْدَ ظَنِّكَ بِي

٦٠٦٧- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِلنَّفْسِ الْخَرِجِي قَالَتْ لَا

٦٠٦٨- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ فَلَكَ وَاجِدَةٌ

٦٠٦٩- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَا يَدْعُونِي أَغْضَبُ

٦٠٧٠- قَالَ رَبُّكُمْ أَنَا أَهْلُ أَنْ أَتَقَى فَلَا يُجْعَلُ

٦٠٧١- قَالَ رَبُّكُمْ لَوْ أَنَّ عِبَادِي أَطَاعُونِي

٦٠٧٢- قَالَ لِي جِبْرِيلُ لَوْ رَأَيْتَنِي وَأَنَا آجِلٌ مِنْ

٦٠٧٣- قَالَ لِي جِبْرِيلُ: بَشِّرْ خَلِيقَةً يَنْبَغُ فِي

٦٠٧٤- قَالَ لِي جِبْرِيلُ: قَلْبُكَ مَشَارِقُ الْأَرْضِ

٦٠٧٥- قَالَ لِي جِبْرِيلُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لَا

٦٠٧٦- قَالَ لِي جِبْرِيلُ لَيْلِكَ الْإِسْلَامُ عَلَى مَوْتِ

٦٠٧٧- قَالَ لِي جِبْرِيلُ يَا مُحَمَّدُ عِشْ مَا شِئْتَ

٦٠٧٨- قَالَ لِي جِبْرِيلُ قَدْ حَبَّبْتَ إِلَيْكَ الصَّلَاةَ

٦٠٧٩- قَالَ لِي جِبْرِيلُ رَاجِعْ حَقِصَةَ فُلَانِهَا

٦٠٨٠- قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ يَا رَبِّ مَنْ أَعَزُّ

٦٠٨١- قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ كَيْفَ شَكَوْتُكَ آدَمَ ؟

٦٠٨٢- قَالَ مُوسَى لِزَيْدٍ عَزَّ وَجَلَّ مَا جَزَاءُ مَنْ

٦٠٨٣- قَالَ دَاوُدُ يَا زَارِعَ السَّيِّئَاتِ أَنْتَ تَخْصُدُ

٦٠٨٤- قَالَ دَاوُدُ إِذْ خَالَكَ يَدُكَ فِي قِمِّ الثَّنْبِينَ

٦٠٨٥- قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ لِأَطْوَفِ اللَّيْلَةِ

٦٠٨٦- قَالَ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ أَنْتَ

٦٠٨٧- قَالَ رَجُلٌ: لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لِفُلَانٍ فَأَوْحَى

٦٠٨٨- قَالَتْ أُمُّ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ لِسُلَيْمَانَ يَا

٦٠٨٩- قَبِضَاتُ الشَّرِّ لِلْمَسَاكِينِ مُهْوَرُ الْخَوْرِ

٦٠٩٠- قُبِلَةُ الْمُسْلِمِ أَخَاهُ الْمُصَافِحَةُ. صَح

٦٠٩١- قَتَلَ الْمُسْلِمُ أَخَاهُ كُفْرًا وَسِبَابَةً

٦٠٩٢- قَتَلَ الْمُسْلِمُ كُفْرًا وَسِبَابَةً فَسُوقٌ وَلَا

٦٠٩٣- قَتَلَ الرَّجُلُ صَبْرًا كُفْرًا لِمَا قُبِلَهُ مِنْ

٦٠٩٤- قَتَلَ الصَّبْرُ لَا يَمُرُّ بِذَنْبٍ إِلَّا مَحَاهُ. صَح

٦٠٩٥- قَتَلَ الْمُؤْمِنُ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ زَوَالِ

٦٠٩٦- قَدْ تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْبَيْضَاءِ لَيْلَهَا كُنْهَارُهَا

٦٠٩٧- قَدْ كَانَ فِيمَا مَضَى قَبْلَكُمْ مِنَ الْأُمَمِ

٦٠٩٨- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَخْلَصَ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ وَجَعَلَ

٦٠٩٩- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَسْلَمَ وَرَزَقَ كَفَافًا وَقَفَّعَهُ

٦١٠٠- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَ لَبًا. ض

٦١٠١- قَدْ كُنْتُ أَكْرَهُ لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ

٦١٠٢- قَدْ رَجَمَهَا اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَتِهِ ابْنَتِهَا. ح

٦١٠٣- قَدْ اجْتَمَعَ فِي يَوْمِكُمْ هَذَا عِيدَانِ فَمَنْ

- ٦١٢٧ - قُصُّوا الشَّوَارِبَ وَأَغْفُوا اللَّحَى. صح
- ٦١٢٨ - قُصُّوا الشَّوَارِبَ مَعَ الشَّفَاةِ.
- ٦١٢٩ - قُصُّوا أَطَافِيرَكُمْ وَأَذِفُوا فَلَائِمَاتِكُمْ وَنَقُّوا
- ٦١٣٠ - قَصْرَ الظُّفْرِ وَتَشْفِ الْإِنِيطَ وَخَلِّقِ الْعَانَةَ يَوْمَ
- ٦١٣١ - قَفَلَةً مَغْرُورَةً. صح
- ٦١٣٢ - قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثُ
- ٦١٣٣ - قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعْدِلُ ثُلُثُ الْقُرْآنِ وَقُلْ
- ٦١٣٤ - قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ سَرِيرَتِي خَيْرًا مِنْ
- ٦١٣٥ - قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ
- ٦١٣٦ - قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ نَفْسًا مُطَهَّشَةً نُورًا مِنْ
- ٦١٣٧ - قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ضَعِيفٌ فَقْوِي وَإِنِّي ذَلِيلٌ
- ٦١٣٨ - قُلِ اللَّهُمَّ مَغْفِرَتِكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي
- ٦١٣٩ - قُلْ إِذَا أَصْبَحْتَ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي
- ٦١٤٠ - قُلْ كُلَّمَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ بِسْمِ اللَّهِ
- ٦١٤١ - قُلِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي
- ٦١٤٢ - قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَبِيرًا
- ٦١٤٣ - قُلْ أَمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِم. صح
- ٦١٤٤ - قُلِ اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي وَادْكُرْ بِالْهُدَى
- ٦١٤٥ - قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ
- ٦١٤٦ - قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ
- ٦١٤٧ - قَلْبُ الْمُؤْمِنِ خَلُوٌ يُحِبُّ الْخَلَاوَةَ. ض
- ٦١٤٨ - قَلْبُ شَاكِرٍ وَلِسَانٌ ذَاكِرٌ وَزَوْجَةٌ صَالِحَةٌ
- ٦١٤٩ - قُلُوبُ ابْنِ آدَمَ تَلِينُ فِي الشَّتَاءِ وَذَلِكَ
- ٦١٠٤ - قَدْ عَفَوْتَ عَنِ الْخَيْلِ وَالرَّيْحِ فَهَاتُوا
- ٦١٠٥ - قَدَّرَ اللَّهُ الْمَقَادِيرَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ
- ٦١٠٦ - قَدِمَتْ الْمَدِينَةُ وَلَأَهْلُ الْمَدِينَةِ يُؤْمَانِ
- ٦١٠٧ - قَدِمْتُمْ خَيْرَ مَقَدِّمٍ وَقَدِمْتُمْ مِنَ الْجِهَادِ
- ٦١٠٨ - قَدِّمُوا قُرْنِسًا وَلَا تَقْدُمُوهَا وَتَعْلَمُوا مِنْهَا
- ٦١٠٩ - قَدِّمُوا قُرْنِسًا وَلَا تَقْدُمُوهَا وَتَعْلَمُوا مِنْ
- ٦١١٠ - قَدِّمُوا قُرْنِسًا وَلَا تَقْدُمُوهَا وَلَوْلَا أَنْ تَبْطُرَ
- ٦١١١ - قَدِهِ يَدُهُ.
- ٦١١٢ - قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ فِي الصَّلَاةِ أَفْضَلُ مِنْ
- ٦١١٣ - قِرَاءَةِ الرَّجُلِ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِ الْمُصْحَفِ
- ٦١١٤ - قِرَاءَتُكَ نَظْرًا تَضَاعَفَ عَلَى قِرَاءَتِكَ
- ٦١١٥ - قَرَّبَ اللَّحْمَ مِنْ بَيْتِكَ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ
- ٦١١٦ - قَرَصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَأَمَرَ بِقَرْيَةٍ
- ٦١١٧ - قَرَضَ الشَّيْءُ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَتِهِ.
- ٦١١٨ - قَرَضَ مَرْثَتَيْنِ فِي عَقَابِ خَيْرٍ مِنْ صَدَقَةٍ
- ٦١١٩ - قَرْنِشٌ صَلَاحُ النَّاسِ وَلَا تَصْلُحُ النَّاسُ
- ٦١٢٠ - قَرْنِشٌ خَالِصَةٌ اللَّهُ تَعَالَى فَمَنْ نَصَبَ لَهَا
- ٦١٢١ - قَرْنِشٌ عَلَى مُقَدِّمَةِ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٦١٢٢ - قَرْنِشٌ وَالْأَنْصَارُ وَجْهَتُهُ وَمُزْنَتُهُ وَأَسْلَمُ
- ٦١٢٣ - قَرْنِشٌ وَلَاءَةُ النَّاسِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ إِلَى
- ٦١٢٤ - قَرْنِشٌ وَلَاءَةُ هَذَا الْأَمْرِ قَبْرُ النَّاسِ تَبَعٌ
- ٦١٢٥ - قَسَمَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ
- ٦١٢٦ - قَسِمَتِ النَّارُ سَبْعِينَ جُزْءًا فَلِلْآمِرِ تِسْعٌ

- ٦١٧٣- الْقَبْلَةُ بِحَسَنَةٍ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرَةٍ. صَح
- ٦١٧٤- الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ كُلَّ خَطِيئَةٍ إِلَّا
- ٦١٧٥- الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا
- ٦١٧٦- الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهَادَةٌ وَالطَّاعُونَ
- ٦١٧٧- الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ شَهَادَةٌ وَالطَّاعُونَ
- ٦١٧٨- الْقَدَرُ نِظَامُ التَّوْحِيدِ فَمَنْ وَحَّدَ اللَّهَ وَآمَنَ
- ٦١٧٩- الْقَدَرُ سِرُّ اللَّهِ فَلَا تُفْشُوا سِرَّ اللَّهِ عَزَّ
- ٦١٨٠- الْقَدَرِيَّةُ مَجْهُوسٌ هَذِهِ الْأُمَّةُ إِنْ مَرَضُوا فَلَا
- ٦١٨١- الْقُرَاءَةُ عَرَفَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ. صَح
- ٦١٨٢- الْقُرْآنُ شَافِعٌ مُشْتَعٌ وَمَاجِلٌ مُصَدِّقٌ مَنْ
- ٦١٨٣- الْقُرْآنُ غِنَى لَا فَقرَ بَعْدَهُ وَلَا غِنَى
- ٦١٨٤- الْقُرْآنُ أَلْفُ أَلْفِ حَرْفٍ وَسَبْعَةُ وَعِشْرُونَ
- ٦١٨٥- الْقُرْآنُ يُفْرَأُ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرَافٍ فَلَا تَمَازُوا
- ٦١٨٦- الْقُرْآنُ هُوَ النُّورُ الْمُبِينُ وَالذِّكْرُ الْحَكِيمُ
- ٦١٨٧- الْقُرْآنُ هُوَ الدَّوَاءُ.
- ٦١٨٨- الْقُصَاصُ ثَلَاثَةٌ أَمِيرٌ أَوْ مَأْمُورٌ أَوْ
- ٦١٨٩- الْقُصَاةُ ثَلَاثَةُ اثْنَانِ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ فِي
- ٦١٩٠- الْقُصَاةُ ثَلَاثَةُ قَاضِيَانِ فِي النَّارِ وَقَاضِي
- ٦١٩٠- الْقَلْبُ مَلِكٌ وَلَهُ جُنُودٌ فَإِذَا صَلَحَ الْمَلِكُ
- ٦١٩٢- الْقَلَسُ حَدَثٌ. ض
- ٦١٩٣- الْقَنَاعَةُ مَالٌ لَا يَنْقُذُ. ض
- ٦١٩٤- الْفِطْرَةُ أَلْفَا أُوقِيَّةٌ. صَح
- ٦١٩٥- الْفِطْرَةُ اثْنَتَا عَشْرَةَ وَأَلْفٌ أُوقِيَّةٌ كُلُّ أُوقِيَّةٍ
- ٦١٩٦- الْفَهْقَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالنِّسْمُ مِنَ اللَّهِ.
- ٦١٥٠- قَبِيلُ الْفَقْهِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعِبَادَةِ وَكَفَى
- ٦١٥١- قَبِيلُ التَّوْفِيقِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعَقْلِ وَالْعَقْلِ
- ٦١٥٢- قَبِيلُ الْعَمَلِ يَنْفَعُ مَعَ الْعِلْمِ وَكَثِيرُ الْعَمَلِ
- ٦١٥٣- قَبِيلٌ تُوْذِي شُكْرَهُ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرٍ لَا
- ٦١٥٤- قُتِمَ فَصَلَّ فَإِنْ فِي الصَّلَاةِ شِفَاءٌ.
- ٦١٥٥- قُتِمَ فَعَلَمَهَا عِشْرِينَ آيَةً وَهِيَ امْرَأَتُكَ. ح
- ٦١٥٦- قُتِمْتُ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ إِذَا غَائِمَةٌ مِنْ
- ٦١٥٧- قُتَائِمٌ يَنْبِرِي رَوَاتِبٌ فِي الْجَنَّةِ. صَح
- ٦١٥٨- قِيَامٌ أَتَيْتِ بِشَرَارِهَا. ض
- ٦١٥٩- قِيَامُ الْمَرْءِ عَقْلُهُ وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَقْلَ لَ
- ٦١٦٠- قُوا بِأَمْوَالِكُمْ عَنْ أَغْرَاضِكُمْ وَلِيَصَانِعَ
- ٦١٦١- قُوتُوا طَعَامَكُمْ بِنَارِكَ لَكُمْ فِيهِ. ض
- ٦١٦٢- قُولُوا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
- ٦١٦٣- قُولُوا خَيْرًا نَعْمُوا وَاسْكُنُوا عَنْ شَرِّ
- ٦١٦٤- قُوتُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ. صَح
- ٦١٦٥- قِيَامُ سَاعَةٍ فِي الصَّفِّ لِلْقِتَالِ فِي سَبِيلِ
- ٦١٦٦- قَيْدٌ وَتَوَكَّلْ. صَح
- ٦١٦٧- قَيِّدُوا الْعِلْمَ بِالْكِتَابِ. صَح
- ٦١٦٨- قِيلُوا فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَا يَقِيلُ. ح
- ٦١٦٩- قَيِّمُ الدِّينِ الصَّلَاةُ وَسَنَامُ الْعَمَلِ الْجِهَادُ
- ٦١٧٠- الْقَائِمُ بَعْدِي فِي الْجَنَّةِ وَالَّذِي يَقُومُ
- ٦١٧١- الْقَائِلُ لَا يَرِثُ. ض
- ٦١٧٢- الْقَاصُ يَنْتَظِرُ الْمَفْتَ وَالْمُسْتَمْعُ يَنْتَظِرُ

ك

- ٦٢١٩- كِتَابُ اللَّهِ الْفَصَاصُ. صَح
- ٦٢٢٠- كِتَابُ اللَّهِ هُوَ خَلْقُ اللَّهِ الْمَمْدُودُ مِنْ
- ٦٢٢١- كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ
- ٦٢٢٢- كَتَبَ رُكُومَكُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِيَدِهِ قَبْلَ أَنْ
- ٦٢٢٣- كُتِبَ عَلَيَّ الْأَمْحَى وَلَمْ يُكْتَبْ عَلَيْكُمْ
- ٦٢٢٤- كُتِبَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ نَصِيحَةُ مِنَ الرُّسُلِ مَذْرُوكُ
- ٦٢٢٥- كُفْرَةُ الْحَيِّ وَالْمَمْرُوءَةِ تَمْنَعُ الْعَمَلَةَ. ح
- ٦٢٢٦- كَيْفَ كَيْفَ أَرَمَ بِهَا أَمَا شَعَرْتَ أَنَا لَا تَأْكُلُ
- ٦٢٢٧- كَذَبَ الشَّاسُونَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَفَرُونَا
- ٦٢٢٨- كَرَامَةُ الْكِتَابِ خَشْمُهُ. ض
- ٦٢٢٩- كَرَمُ الْمَرْءِ دِينُهُ وَمَرْءُهُ عَقْلُهُ وَحَسْبُهُ
- ٦٢٣٠- كَسْبُ الْإِمَاءِ حَرَامٌ. صَح
- ٦٢٣١- كَسْرُ عَظِمٍ الْعَمِيَّتُ كَكْسَرِهِ حَيًّا.
- ٦٢٣٢- كَسْرُ عَظِمٍ الْعَمِيَّتُ كَكْسَرِ عَظِمٍ الْحَيِّ
- ٦٢٣٣- كَفَى بِالذَّهْرِ وَاعِظًا وَبِالْمَمُوتِ مُفَرِّقًا. ض
- ٦٢٣٤- كَفَى بِالسَّلَامَةِ دَاءً. ض
- ٦٢٣٥- كَفَى بِالسَّنَنِ شَاهِدًا. ض
- ٦٢٣٦- كَفَى بِالْمَرْءِ إِيْمًا أَنْ يُعَدِّثَ بِكُلِّ مَا
- ٦٢٣٧- كَفَى بِالْمَرْءِ إِيْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مِنْ
- ٦٢٣٨- كَفَى بِالْمَرْءِ مَعَادَةً أَنْ يُوثِقَ بِهِ فِي أَمْرِ
- ٦٢٣٩- كَفَى بِالْمَرْءِ شَرًّا أَنْ يَسْتَخْطَ مَا قُرْبَ
- ٦٢٤٠- كَفَى بِالْمَرْءِ عِلْمًا أَنْ يَخْشَى اللَّهَ وَكَفَى
- ٦٢٤١- كَفَى بِالْمَرْءِ فِقْهًا إِذَا عَبْدَ اللَّهَ وَكَفَى
- ٦٢١٧- كَابِمُ الْعِلْمِ يُلْعَنُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْخَوْثُ
- ٦٢١٨- كَاذُ الْحَكِيمِ أَنْ يَكُونَ نَبِيًّا. ض
- ٦٢١٩- كَاذُ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا وَكَاذُ الْخَسَدِ
- ٦٢٢٠- كَاذِبُ الثَّمِيمَةِ أَنْ تَكُونَ سِخْرًا. ض
- ٦٢٢١- كَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ أَوْ لِقَبْرِهِ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ
- ٦٢٢٢- كَانَ أَوَّلُ مَنْ أَصَابَ الصَّنِيفَ إِبْرَاهِيمُ. ض
- ٦٢٢٣- كَانَ عَلَى مُوسَى يَوْمَ كَلَّمَهُ رَبُّهُ كِسَاءٌ
- ٦٢٢٤- كَانَ دَاوُدُ أَعْبَدَ الْبَشَرِ. صَح
- ٦٢٢٥- كَانَ أَيُّوبُ أَخْلَمَ النَّاسِ وَأَصْبَرَ النَّاسِ
- ٦٢٢٦- كَانَ النَّاسُ يَفُودُونَ دَاوُدَ يَطْلُونَهُ أَنْ بِهِ
- ٦٢٢٧- كَانَ رُكْبَتَا نَحَارًا. صَح
- ٦٢٢٨- كَانَ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ يَخْطُ فَمَنْ وَافَقَ
- ٦٢٢٩- كَانَ رَجُلٌ يَذَابِنُ النَّاسَ فَكَانَ يَقُولُ لِقَتَاهُ
- ٦٢١٠- كَانَ هَذَا الْأَمْرُ فِي جَمْعٍ فَتَزَعَهُ اللَّهُ
- ٦٢١١- كَانَ الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ أَشَدَّ بَيَاضًا مِنْ
- ٦٢١٢- كَانَ عَلَى الطَّرِيقِ غُصْنُ شَجَرَةٍ يُؤْذِي
- ٦٢١٣- كَبِيرُ كَبِيرٍ. صَح
- ٦٢١٤- كَبِيرُ الْمَلَائِكَةِ عَلَى آدَمَ أَرْبَعًا.
- ٦٢١٥- كَبِيرُ خِيَانَةٍ أَنْ تُخَدِّثَ أَخَاكَ خَدِيْعًا هُوَ
- ٦٢١٦- كَبِيرُ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ الْأَكْلُ مِنْ غَيْرِ جُوعٍ
- ٦٢١٧- كَبِيرُوا عَلَى مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَرْبَعٌ
- ٦٢١٨- كَبِيرِي اللَّهُ مَائَةَ مَرَّةٍ وَاحْمَدِي اللَّهُ مَائَةَ مَرَّةٍ

- ٦٢٤٢- كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا
 ٦٢٤٣- كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ
 ٦٢٤٤- كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الْكُذِبِ أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ
 ٦٢٤٥- كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعِظًا وَكَفَى بِالْيَقِينِ
 ٦٢٤٦- كَفَى بِالْمَوْتِ مُرْهَدًا فِي الدُّنْيَا وَمُرْعَبًا
 ٦٢٤٧- كَفَى إِنْمَا أَنْ تُخْبِسَ عَمَّنْ تَمْلِكُ
 ٦٢٤٨- كَفَى بِتَارِقَةِ السُّيُوفِ عَلَى رَأْسِهِ
 ٦٢٤٩- كَفَى بِكَ إِنْمَا أَنْ لَا تَزَالَ مُخَاصِمًا. ض
 ٦٢٥٠- كَفَى بِهِ سُخًّا أَنْ أَدَّكَرَ عِنْدَ رَجُلٍ فَلَا
 ٦٢٥١- كَفَى بِالْمَرْءِ نَصْرًا أَنْ يَنْظُرَ إِلَى عَدُوِّهِ فِي
 ٦٢٥٢- كَفَى بِالرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ بَلِيًّا فَاجِحًا
 ٦٢٥٣- كَفَى بِالْمَرْءِ فِي دِينِهِ أَنْ يَكْثُرَ خَطْوُهُ
 ٦٢٥٤- كَفَى بِالْمَرْءِ إِنْمَا أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ
 ٦٢٥٥- كَفَاكَ الْحَيَّةُ ضَرْبَةً بِالسُّوْطِ أَصَبَتْهَا أَم
 ٦٢٥٦- كَفَّارَةُ الذَّنْبِ الثَّدَامَةُ وَلَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لَأَتَى
 ٦٢٥٧- كَفَّارَةُ الْمَجْلِسِ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ سُبْحَانَكَ
 ٦٢٥٨- كَفَّارَةُ النَّذْرِ إِذَا لَمْ يُسَمَّ شَيْئًا كَفَّارَةُ
 ٦٢٥٩- كَفَّارَةُ مَنْ اغْتَبَتْ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُ. صَح
 ٦٢٦٠- كَفَّارَاتُ الْخَطَايَا إِسْتِغَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى
 ٦٢٦١- كُفْرَ بِاللَّهِ تَبَرُّؤُ مِنْ نَسَبٍ وَإِنْ ذُقَ. ح
 ٦٢٦٢- كُفْرَ بِأَمْرٍ أَوْ ادِّعَاءِ نَسَبٍ لَا يُعْرَفُ أَوْ
 ٦٢٦٣- كُفْرَ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ عَشْرَةً مِنْ هَلِهِ الْأُمَّةِ
 ٦٢٦٤- كُفَّ شَرُّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ

- ٦٢٦٥- كُفَّ عَنَّا جُشَاءَكَ فَإِنْ أَكْثَرْتَهُمْ شِعْمًا فِي
 ٦٢٦٦- كُفَّ عَنْهُ أَذَاكَ وَاصْبِرْ لِأَذَاهُ فَكُفَى
 ٦٢٦٧- كُفُّوا صَبِيَّاتَكُمْ عِنْدَ الْمِثَاءِ فَإِنَّ لِلْجِنَّ
 ٦٢٦٨- كُفُّوا عَنْ أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا تُكْفَرُواهُمْ
 ٦٢٦٩- كُلُّ آيَةٍ فِي الْقُرْآنِ ذَرْجَةٌ فِي الْجَنَّةِ
 ٦٢٧٠- كُلُّ ابْنِ آدَمَ يَأْكُلُهُ الشَّرَابُ إِلَّا عَجَبُ
 ٦٢٧١- كُلُّ أَحَدٍ أَحَقُّ بِمَالِهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ
 ٦٢٧٢- كُلُّ الْبَوَاصِي يَكْذِبُ إِلَّا أُمُّ مَعْدُودٍ. ض
 ٦٢٧٣- كُلُّ الْخَيْرِ أَرْجُو مِنْ رَبِّي. ض
 ٦٢٧٤- كُلُّ الدُّنُوبِ يُؤَخَّرُ اللَّهُ تَعَالَى مَا شَاءَ
 ٦٢٧٥- كُلُّ الْقَرْبِ مَنْ وَلَدَ إِسْمَاعِيلَ بْنِ
 ٦٢٧٦- كُلُّ الْكُذِبِ يُكْتَبُ عَلَى ابْنِ آدَمَ إِلَّا
 ٦٢٧٧- كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ مَالُهُ
 ٦٢٧٨- كُلُّ أُمَّيِّ مُعَاذِي إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ وَإِنْ مِنْ
 ٦٢٧٩- كُلُّ أُمَّيِّ مُعَاذِي إِلَّا الْمُجَاهِرِينَ الَّذِي
 ٦٢٨٠- كُلُّ أُمَّيِّ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَمَى مِنْ
 ٦٢٨١- كُلُّ أَمْرٍ مَهْلِكٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ. صَح
 ٦٢٨٢- كُلُّ أَمْرٍ فِي ظِلِّ صَدَقَةٍ حَتَّى يَقْضَى
 ٦٢٨٣- كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ لِلَّهِ
 ٦٢٨٤- كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ
 ٦٢٨٥- كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ
 ٦٢٨٦- كُلُّ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ
 ٦٢٨٧- كُلُّ بِنَاءٍ وَتَالَ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

٦٢٨٨- كُلُّ بِنَاءٍ وَتَأَلَّى عَلَى صَاحِبِهِ إِلَّا مَا كَانَ
 ٦٢٨٩- كُلُّ بَيْتٍ آدَمَ يَمْسُهُ الشَّيْطَانُ يَوْمَ وَلَدَتْهُ
 ٦٢٩٠- كُلُّ بَيْتٍ آدَمَ يَطْعُنُ الشَّيْطَانُ فِي جَنْبَيْهِ
 ٦٢٩١- كُلُّ بَيْتٍ آدَمَ حُسُودٌ وَلَا يَضُرُّ حَاسِدًا
 ٦٢٩٢- كُلُّ بَيْتٍ آدَمَ خَطَاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَايَيْنِ
 ٦٢٩٣- كُلُّ بَيْتٍ آدَمَ يَتَّقُونَ إِلَى عَصِيَّةٍ إِلَّا وَلَدَ
 ٦٢٩٤- كُلُّ بَيْتٍ آدَمَ فَإِنْ عَصَيْتَهُمْ لِأَيُّهُمْ مَا
 ٦٢٩٥- كُلُّ بَيْتٍ لَا يَبْعُ بَيْنَهُمَا حَتَّى يَتَقَرَّفَا إِلَّا
 ٦٢٩٦- كُلُّ جَسَدٍ نَبَتْ مِنْ سُحْبٍ فَالتَّارُ أَوَّلَى
 ٦٢٩٧- كُلُّ خَرْفٍ مِنَ الْقُرْآنِ يَذْكُرُ فِيهِ الْقُنُوتُ
 ٦٢٩٨- كُلُّ خُطْبَةٍ لَيْسَ فِيهَا تَشَهُّدٌ فَهِيَ بِكَائِدٍ
 ٦٢٩٩- كُلُّ خُطُوءَةٍ يَخْطُوهَا أَخَذَكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ
 ٦٣٠٠- كُلُّ خَلَةٍ يَطْعُ عَلَيْهَا الْمُؤْمِنُ إِلَّا الْخِيَانَةَ
 ٦٣٠١- كُلُّ خُلُقٍ لِلَّهِ تَعَالَى حَسَنٌ ح.
 ٦٣٠٢- كُلُّ ذَاتَةٍ مِنْ دَوَابِّ الْبَحْرِ وَالْبَرِّ لَيْسَ لَهَا
 ٦٣٠٣- كُلُّ دُعَاءٍ مَخْجُوبٌ حَتَّى يَصْلَى عَلَى
 ٦٣٠٤- كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ
 ٦٣٠٥- كُلُّ ذِي مَالٍ أَخَقُّ بِمَالِهِ يَصْنَعُ بِهِ مَا
 ٦٣٠٦- كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ فَاتَّكَلَهُ
 ٦٣٠٧- كُلُّ رَاغٍ مَسْنُودٌ عَنْ رَجَائِهِ ص.
 ٦٣٠٨- كُلُّ سَارِحَةٍ وَرَائِحَةٍ عَلَى قَوْمٍ حَرَامٌ عَلَى
 ٦٣٠٩- كُلُّ سَبَبٍ وَنَسَبٍ مُنْقَطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا
 ٦٣١٠- كُلُّ سَلَامَةٍ مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلُّ

٦٣١١- كُلُّ سَنَةٍ قَوْمٌ لَوْطٌ فُقِدَتْ إِلَّا ثَلَاثًا جُرُ
 ٦٣١٢- كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ. ص.
 ٦٣١٣- كُلُّ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى فَهُوَ
 ٦٣١٤- كُلُّ شَيْءٍ يَبْدُرُ حَتَّى الْعَجْزُ
 ٦٣١٥- كُلُّ شَيْءٍ فَضَّلَ عَنْ ظِلِّ بَيْتٍ وَجِلْفٍ
 ٦٣١٦- كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ فَهُوَ وَلَيْتَ
 ٦٣١٧- كُلُّ شَيْءٍ لِلرَّجُلِ حِلٌّ مِنَ الْمَرْأَةِ فِي
 ٦٣١٨- كُلُّ شَيْءٍ يَنْقُصُ إِلَّا الشَّرُّ فَإِنَّهُ يَزَادُ
 ٦٣١٩- كُلُّ شَيْءٍ جَاوَزَ الْكَفَّيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فِي
 ٦٣٢٠- كُلُّ شَيْءٍ قُطِعَ مِنَ الْخَمْرِ فَهُوَ مَيْتٌ. ض.
 ٦٣٢١- كُلُّ شَيْءٍ خُلِقَ مِنَ الْمَاءِ. ص.
 ٦٣٢٢- كُلُّ شَيْءٍ سِوَى الْحَبِيدَةِ خَطَأٌ وَلِكُلِّ
 ٦٣٢٣- كُلُّ شَيْءٍ سَاءَ الْمُؤْمِنُ فَهُوَ مُصِيبَةٌ. ح.
 ٦٣٢٤- كُلُّ شَيْءٍ بَنِيَتْ وَبَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى حِجَابٌ
 ٦٣٢٥- كُلُّ شَيْءٍ يَتَكَلَّمُ بِهِ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّهُ م.
 ٦٣٢٦- كُلُّ صَلَاةٍ لَا يَقْرَأُ فِيهَا بِأَمِّ الْكِتَابِ فَهِيَ
 ٦٣٢٧- كُلُّ طَعَامٍ لَا يَذْكُرُ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ
 ٦٣٢٨- كُلُّ طَلَاقٍ جَائِزٌ إِلَّا طَلَاقُ الْمَغْتَوَةِ
 ٦٣٢٩- كُلُّ عَرَفَةٍ مَوْقِفٌ وَكُلُّ مَنَى مُنَحَرٌ وَكُلُّ
 ٦٣٣٠- كُلُّ عَرَفَةٍ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ بَطْنِ
 ٦٣٣١- كُلُّ عَرَفَةٍ مَوْقِفٌ وَارْفَعُوا عَنْ عَرَفَةٍ
 ٦٣٣٢- كُلُّ عَمَلٍ مُنْقَطِعٍ عَنْ صَاحِبِهِ إِذَا مَاتَ
 ٦٣٣٣- كُلُّ عَيْنٍ رَائِيَةٍ وَالْمَرْأَةِ إِذَا اسْتَفْطَرَّتْ

- ٦٣٥٨- كُلُّ مُسْتَرْ لِمَا خُلِقَ لَهُ. صح
- ٦٣٥٩- كُلُّ نَائِحَةٍ تَكْذِبُ إِلَّا أُمُّ سَعْدٍ. ض
- ٦٣٦٠- كُلُّ نَائِدَةٍ كَاذِبَةٌ إِلَّا نَائِدَةُ حَمْزَةٍ. صح
- ٦٣٦١- كُلُّ نَسَبٍ وَصِهْرٍ يَنْقَطِعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا
- ٦٣٦٢- كُلُّ نَفْسٍ تُخْشَرُ عَلَى هَوَاهَا فَمَنْ هَوَى
- ٦٣٦٣- كُلُّ نَفْسٍ مِنْ نَبِيٍّ آدَمَ سَيِّدٌ فَالْمُخْلِ سَيِّدُ
- ٦٣٦٤- كُلُّ نَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا الْعَبْدُ يُؤْجَرُ فِيهَا إِلَّا
- ٦٣٦٥- كُلُّ نَفَقَةٍ يُنْفِقُهَا الْمُسْلِمُ يُؤْجَرُ فِيهَا عَلَى
- ٦٣٦٦- كُلُّ نَيْمٍ يَخْلَفُ بِهَا دُونَ اللَّهِ شِرْكٌ. صح
- ٦٣٦٧- كُلُّكُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ
- ٦٣٦٨- كُلُّكُمْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ شَرَّدَ عَلَى اللَّهِ
- ٦٣٦٩- كُلُّكُمْ مُسْتَوِلٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَإِلَامٌ رَاعٍ
- ٦٣٧٠- كُلُّمَا طَالَ عُمُرُ الْمُسْلِمِ كَانَ لَهُ خَيْرٌ. ح
- ٦٣٧١- كَلِمَاتُ الْفَرْجِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ
- ٦٣٧٢- كَلِمَاتٌ مِنْ ذِكْرُهُنَّ مِائَةٌ مَرَّةً دُبُرُ كُلِّ
- ٦٣٧٣- كَلِمَاتٌ مِنْ قَالَهُنَّ عِنْدَ وَفَاتِهِ دَخَلَ
- ٦٣٧٤- كَلِمَاتٌ لَا يَتَكَلَّمُ بِهِنَّ أَحَدٌ فِي مَجْلِسِهِ
- ٦٣٧٥- كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ
- ٦٣٧٦- كَلِمَتَانِ إِحْدَاهُمَا لَيْسَ لَهَا نَهَايَةٌ دُونَ
- ٦٣٧٧- كَلِمَتَانِ قَالَهُمَا فِرْعَوْنُ مَا عَلِمْتُ لَكُم
- ٦٣٧٨- كُلُّكُمْ اللَّهُ مَوْسَى يَنْبِتُ لَكُمْ. ض
- ٦٣٧٩- كُلُّكُمْ الْمَجْدُومُ وَبَيْنَكَ وَبَيْنَهُ قِيدٌ وَنَحِيزٌ أَوْ
- ٦٣٨٠- كُلُّ الْيَوْمِ بَيْنَا فَلَوْلَا أَنِّي أَنَا جِي الْمَلِكُ
- ٦٣٣٤- كُلُّ عَيْنٍ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَيْنًا
- ٦٣٣٥- كُلُّ قَرْضٍ صَدَقَةٌ. ض
- ٦٣٣٦- كُلُّ قَرْضٍ جَزْءٌ مَنْفَعَةٌ فَهُوَ رَبًا. ض
- ٦٣٣٧- كُلُّ كَلَامٍ لَا يَبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ فَهُوَ
- ٦٣٣٨- كُلُّ كَلِمٍ يُكَلِّمُهُ الْمُسْلِمُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٦٣٣٩- كُلُّ مَا صَنَعْتَ إِلَى أَهْلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ
- ٦٣٤٠- كُلُّ مَالٍ لِلَّهِ صَدَقَةٌ إِلَّا مَا أَطْعَمَهُ أَهْلُهُ
- ٦٣٤١- كُلُّ مَالٍ أَدَّى زَكَاةً فَلَيْسَ بِكَفَرٍ وَإِنْ كَانَ
- ٦٣٤٢- كُلُّ مَا تَوَعَّدُونَ فِي مِائَةِ سَنَةٍ. ض
- ٦٣٤٣- كُلُّ مُؤَدَّبٍ يَجِبُ أَنْ تُؤْتَى مَأْدَبَتُهُ وَمَأْدَبَةٌ
- ٦٣٤٤- كُلُّ مُؤَدَّبٍ فِي النَّارِ. ض
- ٦٣٤٥- كُلُّ مُسْجِدٍ فِيهِ إِمَامٌ وَمُؤَدِّنٌ فَلَا غِيكَافُ
- ٦٣٤٦- كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ. ض
- ٦٣٤٧- كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَنْ
- ٦٣٤٨- كُلُّ مُشْكِلٍ حَرَامٌ وَلَيْسَ فِي الدُّنْيَا
- ٦٣٤٩- كُلُّ مُصَوِّرٍ فِي النَّارِ يُجْعَلُ لَهُ
- ٦٣٥٠- كُلُّ مُغْرُوفٍ صَدَقَةٌ. صح
- ٦٣٥١- كُلُّ مُغْرُوفٍ صَنَعْتَهُ إِلَى غَنِيِّ أَوْ فَقِيرٍ
- ٦٣٥٢- كُلُّ مُغْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَمَا أَنْفَقَ الْمُسْلِمُ مِنْ
- ٦٣٥٣- كُلُّ مُغْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَالذَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ
- ٦٣٥٤- كُلُّ مَنْ وَرَدَ الْقِيَامَةَ عَطْشَانٌ. ض
- ٦٣٥٥- كُلُّ مُؤَلَّدٍ يُؤَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ حَتَّى يُغْرَبَ
- ٦٣٥٦- كُلُّ مَيْتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا الَّذِي

٦٤٠٥- كُلُوا السُّفْرَجَلَ فَإِنَّهُ يُجِمُّ الْفَوَادَ وَيُسْجَعُ

٦٤٠٦- كَمَا تَكُونُوا يَوَلَّى عَلَيْكُمْ. ض

٦٤٠٧- كَمَا لَا يُجَنِّى مِنَ الشُّؤْكِ الْعُتْبُ كَذَلِكَ

٦٤٠٨- كَمَا لَا يُجَنِّى مِنَ الشُّؤْكِ الْعُتْبُ كَذَلِكَ

٦٤٠٩- كَمَا لَا يَنْفَعُ مَعَ الشُّرْكِ شَيْءٌ كَذَلِكَ لَا

٦٤١٠- كَمَا يَضَاعَفُ لَنَا الْأَجْرُ كَذَلِكَ يَضَاعَفُ

٦٤١١- كَمَا تَدِينُ ثَدَانُ.

٦٤١٢- كَمْ مِنْ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طَمَرَيْنِ لَا يُؤْنَهُ

٦٤١٣- كَمْ مِنْ ذِي طَمَرَيْنِ لَا يُؤْنَهُ لَوْ أَقْسَمَ

٦٤١٤- كَمْ مِنْ عَذَقٍ مُعَلَّقٍ لِأَبِي الدَّخْدَاحِ فِي

٦٤١٥- كَمْ مِنْ جَارٍ مُتَعَلِّقٍ بِجَارِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

٦٤١٦- كَمْ مِنْ عَاقِلٍ عَقَلَ عَنِ اللَّهِ أَمْرَهُ وَهُوَ

٦٤١٧- كَمْ مِمَّنْ أَصَابَهُ السَّلَاحُ لَيْسَ بِشَهِيدٍ وَلَا

٦٤١٨- كَمْ مِنْ حُزْرَاءَ عَيْنَاءَ مَا كَانَ مَهْرُهَا إِلَّا

٦٤١٩- كَمْ مِنْ مُسْتَقْبِلٍ يَوْمًا لَا يَسْتَكْبِلُهُ

٦٤٢٠- كَمُلْ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٍ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنْ

٦٤٢١- كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ

٦٤٢٢- كُنْ وَرِعًا تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَكُنْ قَبِيحًا

٦٤٢٣- كُنْتُ أَوَّلَ النَّاسِ فِي الْخَلْقِ وَآخِرُهُمْ فِي

٦٤٢٤- كُنْتُ نَبِيًّا وَآدَمُ بَيْنَ الرُّوحِ وَالْجَسَدِ. صَح

٦٤٢٥- كُنْتُ بَيْنَ شَرِّ جَارَيْنِ بَيْنَ أَبِي لَهَبٍ

٦٤٢٦- كُنْتُ مِنْ أَقَلِّ النَّاسِ فِي الْجَمَاعِ حَتَّى

٦٤٢٧- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الْأَشْرِيَةِ إِلَّا فِي

٦٣٨٢- كُلِّ الْجَبِينِ فِي بَطْنِ الثَّاقَةِ. ض

٦٣٨٣- كُلْ بِاسْمِ اللَّهِ يَقَّةً بِاللَّهِ وَتَوَكَّلًا عَلَى

٦٣٨٤- كُلْ فَلَعَنَنِي لَمَنْ أَكَلْ بِرَفْقَةٍ بِاطِلٍ لَقَدْ

٦٣٨٥- كُلْ مَا أَصْنَيْتَ وَذَعْ مَا أَنْمَيْتَ. ح

٦٣٨٦- كُلْ مَا طَفَا عَلَى الْبَحْرِ. ض

٦٣٨٧- كُلْ مَا فَرَى الْأَوْدَاجَ مَا لَمْ يَكُنْ فَرَضَ

٦٣٨٨- كُلْ مَا رَدَّتْ عَلَيْكَ قَوْسُكَ. صَح

٦٣٨٩- كُلْ مَعَ صَاحِبِ الْبَلَاءِ تَوَاضَعَا لِرَبِّكَ

٦٣٩٠- كُلُوا الزَّيْتَ وَادْهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ طَيِّبٌ

٦٣٩١- كُلُوا الزَّيْتَ وَادْهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ

٦٣٩٢- كُلُوا الزَّيْتَ وَادْهِنُوا بِهِ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً

٦٣٩٣- كُلُوا النَّيْنَ فَلَوْ قُلْتُ إِنَّ فَكِيهَةَ نَزَلَتْ

٦٣٩٤- كُلُوا الشَّمْرَ عَلَى الرَّيْقِ فَإِنَّهُ يَقْتُلُ

٦٣٩٥- كُلُوا الْبَلَحَ بِالشَّمْرِ كُلُوا الْخَلْقَ بِالْجَلِيدِ

٦٣٩٦- كُلُوا جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ مَعَ

٦٣٩٧- كُلُوا جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ طَعَامَ الْوَاجِدِ

٦٣٩٨- كُلُوا لَحُومَ الْأَصْحَابِ وَادْخِرُوا. صَح

٦٣٩٩- كُلُوا فِي الْقَصْعَةِ مِنْ جَوَانِيهَا وَلَا تَأْكُلُوا

٦٤٠٠- كُلُوا مِنْ خَوَالِيهَا وَذَرُّوا ذُرْوَتَهَا يَبَارَكَ

٦٤٠١- كُلُوا بِسْمِ اللَّهِ مِنْ خَوَالِيهَا وَأَغْفُوا رَأْسَهَا

٦٤٠٢- كُلُوا وَاشْرَبُوا وَتَصَدَّقُوا وَالْبَسُوا فِي غَيْرِ

٦٤٠٣- كُلُوا السُّفْرَجَلَ فَإِنَّهُ يَجْلِي عَنِ الْفَوَادِ.

٦٤٠٤- كُلُوا السُّفْرَجَلَ عَلَى الرَّيْقِ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ

- ٦٤٥٢- الْكِبَائِرُ الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَقَذْفُ الْمُحَصَّنَةِ
 ٦٤٥٣- الْكِبِيرُ مَنْ بَطَرَ الْحَقَّ وَعَمَّطَ النَّاسَ. صَح
 ٦٤٥٤- الْكَبِيرُ الْكُبْرُ.
 ٦٤٥٥- الْكُذِبُ كُلُّهُ إِنْهُ إِلَّا مَا نَفَعَ بِهِ مُسْلِمٌ أَوْ
 ٦٤٥٦- الْكُذِبُ يُسَوِّدُ الْوَجْهَ وَالْثِيَمَةَ عَذَابٌ
 ٦٤٥٧- الْكُرْبِيُّ لَوْلُو وَالْقَلَمُ لَوْلُو وَطُولُ الْقَلَمِ
 ٦٤٥٨- الْكُزَمُ التَّقْوَى وَالشَّرَفُ التَّوَضُّعُ وَالْيَقِينُ
 ٦٤٥٩- الْكَرِيمُ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنِ
 ٦٤٦٠- الْكَشْرُ لَا يَقْطَعُ الصَّلَاةَ وَلَكِنْ يَقْطَعُهَا
 ٦٤٦١- الْكَلْبُ الْأَسْوَدُ الْبَيْهَمُ شَيْطَانٌ. صَح
 ٦٤٦٢- الْكَلِمَةُ الْحِكْمَةُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ فَحَيْثُ
 ٦٤٦٣- الْكُفَاءُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاوَاهَا شِفَاءٌ
 ٦٤٦٤- الْكُفَاءُ مِنَ الْمَنِّ وَالْمَنِّ مِنَ الْخَبَةِ وَمَاوَاهَا
 ٦٤٦٥- الْكُفُودُ الَّذِي يَأْكُلُ وَخَدَهُ وَيَمْنَعُ رِفْدَهُ
 ٦٤٦٦- الْكُؤُزُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ خَافَتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ
 ٦٤٦٧- الْكُؤُزُ نَهْرٌ أَغْطَاهُ اللَّهُ فِي الْجَنَّةِ ثَرَابَهُ
 ٦٤٦٨- الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ
 ٦٤٦٩- الْكَيْسُ مَنْ عَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ
 ٦٤٧٠- كَانَ أَبْيَضَ مَلِيحاً مَقْصُوداً. صَح
 ٦٤٧١- كَانَ أَبْيَضَ كَأَلْمَا صَبِغَ مِنْ فَضَّةٍ رَجُلٌ
 ٦٤٧٢- كَانَ أَبْيَضَ مُشْرِباً بِنَاصَةِ بَحْمَرَةٍ وَكَانَ
 ٦٤٧٣- كَانَ أَبْيَضَ مُشْرِباً بِبَحْمَرَةٍ ضَخَمَ الْهَامَةَ
 ٦٤٧٤- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَجْهًا وَأَحْسَنَهُمْ خُلُقًا
 ٦٤٢٨- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الْأَوْعِيَةِ فَانْبَدُوا
 ٦٤٢٩- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الْأَصَاغِي فَوَقَّ
 ٦٤٣٠- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُوزُوا
 ٦٤٣١- كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ زِيَارَةِ الْقُبُورِ إِلَّا
 ٦٤٣٢- كُنْتُ الْمَسَاجِدِ مُهَوِّرُ الْحُورِ الْعَيْنِ. ض
 ٦٤٣٣- كُونُوا فِي الدُّنْيَا أَضْيَافًا وَآخِرَةً
 ٦٤٣٤- كُونُوا لِلْعَلَمِ رِعَاةً لَا تَكُونُوا لَهُ رِوَاةً. ض
 ٦٤٣٥- كَلَامُ ابْنِ آدَمَ كُلُّهُ عَلَيْهِ لَا لَهُ إِلَّا أَمْرًا
 ٦٤٣٦- كَلَامُ أَهْلِ السَّمَوَاتِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
 ٦٤٣٧- كَلَامِي لَا يَنْسَخُ كَلَامُ اللَّهِ وَكَلَامُ اللَّهِ
 ٦٤٣٨- كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا كُنْتُمْ مِنْ دِينِكُمْ فِي مِثْلِ
 ٦٤٣٩- كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا جَارَتْ عَلَيْكُمْ الْوَلَاةُ. ح
 ٦٤٤٠- كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْزَمٍ فِيكُمْ
 ٦٤٤١- كَيْفَ أَنْتَ يَا غُونِيمُ إِذَا قِيلَ لَكَ يَوْمَ
 ٦٤٤٢- كَيْفَ بِكُمْ إِذَا كُنْتُمْ مِنْ دِينِكُمْ كَرْوِيَّةَ
 ٦٤٤٣- كَيْفَ يُقَدِّسُ اللَّهُ أُمَّةً لَا يُوَحِّدُ مِنْ
 ٦٤٤٤- كَيْفَ يُقَدِّسُ اللَّهُ أُمَّةً لَا يَأْخُذُ ضَعِيفَهَا
 ٦٤٤٥- كَيْفَ وَقَدْ قِيلَ. صَح
 ٦٤٤٧- كَيْلُوا طَعَامَكُمْ فَإِنَّ الْبَرْكََةَ فِي الطَّعَامِ
 ٦٤٤٨- الْكَافِرُ يُلْجِئُهُ الْعَرَقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى
 ٦٤٤٩- الْكَبَائِرُ الْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ
 ٦٤٥٠- الْكَبَائِرُ سَبْعُ الْإِشْرَاقِ بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ
 ٦٤٥١- الْكَبَائِرُ الشُّرْكُ بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ وَعُقُوقُ

٦٥٢٧- كَانَ إِذَا أَنَاءَ قَوْمٌ يَصْنَدُقِيهِمْ قَالَ اللَّهُمَّ

٦٥٢٨- كَانَ إِذَا أَنَاءَ الْأَمْرَ يَسْرُوهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ

٦٥٢٩- كَانَ إِذَا أَتَى بِطَعَامٍ سَأَلَ عَنْهُ أَهْلِيَّةً أَمْ

٦٥٣٠- كَانَ إِذَا أَتَى بِالسُّبْطِ أَغْطَى أَهْلَ الْبَيْتِ

٦٥٣١- كَانَ إِذَا أَتَى بِلَبَنٍ قَالَ بَرَكَتُهُ ض.

٦٥٣٢- كَانَ إِذَا أَتَى بِطَعَامٍ أَكَلَ مِنْهُ لِيَلِيهِ وَإِذَا

٦٥٣٣- كَانَ إِذَا أَتَى بِتَاكُورَةِ الثَّمَرَةِ وَضَعَهَا عَلَى

٦٥٣٤- كَانَ إِذَا أَتَى بِمُذْهَبِ الطَّيِّبِ لَعَنَ مِنْهُ ثُمَّ

٦٥٣٥- كَانَ إِذَا أَتَى بِإِمْرَأَةٍ فَذُ شَهِدَ بَدْرًا

٦٥٣٦- كَانَ إِذَا اجْتَلَى النِّسَاءَ أَقْبَى وَقَبَّلَ ض.

٦٥٣٧- كَانَ إِذَا اجْتَهَدَ فِي الْيَجِينِ قَالَ لَا

٦٥٣٨- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ جَعَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى

٦٥٣٩- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ وَضَعَ

٦٥٤٠- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ

٦٥٤١- كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ قَرَأَ قُلْ يَا أَيُّهَا

٦٥٤٢- كَانَ إِذَا أَخَذَ أَهْلُهُ الْوُغْلَ أَمَرَ بِالْحَسَاءِ

٦٥٤٣- كَانَ إِذَا أَدْهَنَ صَبَّ فِي رَاحِيَةِ الْيُسْرَى

٦٥٤٤- كَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ لَمْ يَرْفَعْ قُوَّةَهُ حَتَّى

٦٥٤٥- كَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ أَبْغَذَ. صَح.

٦٥٤٦- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَبُولَ فَاتَى غَرَارًا مِنْ

٦٥٤٧- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ غَسَلَ

٦٥٤٨- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ تَوَضَّأَ

٦٥٤٩- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَبَاحِرَ امْرَأَةً مِنْ بَنَاتِهِ

٦٤٧٥- كَانَ أَحْسَنَ النَّبَشْرِ قَدَمًا. صَح.

٦٤٧٦- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقًا.

٦٤٧٧- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَجْوَدَ النَّاسِ وَأَشْجَعَ

٦٤٧٨- كَانَ أَحْسَنَ النَّاسِ صِبْغَةً وَأَجْمَلَهَا كَانَ

٦٤٧٩- كَانَ أَزْهَرَ اللَّوْنِ كَانَ عَرَفَهُ اللَّوْلُو إِذَا

٦٤٨٠- كَانَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي

٦٤٨١- كَانَ أَفْلَحَ الشَّيْئَيْنِ إِذَا تَكَلَّمَ رَجُلٌ كَالثَّوْبِ

٦٤٨٢- كَانَ أَصْبَرَ النَّاسِ عَلَى أَقْدَارِ النَّاسِ. صَح.

٦٤٨٣- كَانَ حَسَنَ السَّبِيلَةِ. صَح.

٦٤٨٤- كَانَ خَاتَمُ النَّبُوَّةِ فِي ظَهْرِهِ بَضْعَةٌ نَاشِزَةٌ.

٦٤٨٥- كَانَ خَاتَمُهُ عُذَّةُ حُمْرَاءٍ مِثْلَ بَيْضَةِ

٦٤٨٦- كَانَ رُبْعُهُ مِنَ الْقَوْمِ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَاقِينَ

٦٤٨٧- كَانَ شَبَحَ الدَّرَاعَيْنِ بَعِيدًا مَا بَيْنَ

٦٤٨٨- كَانَ شَعْرُهُ ذَوْنُ الْحَبَّةِ وَفَوْقَ

٦٤٨٩- كَانَ شَبِيهُ نَحْوِ عِشْرِينَ شَعْرَةً. صَح.

٦٤٩٠- كَانَ ضَخْمَ الرَّأْسِ وَالْيَدَيْنِ

٦٥٢٠- كَانَ أَخَفَّ النَّاسِ صَلَاةً فِي تَمَامِ. صَح.

٦٥٢١- كَانَ أَخَفَّ النَّاسِ صَلَاةً عَلَى النَّاسِ

٦٥٢٢- كَانَ إِذَا أَتَى مَرِيضًا أَوْ أَتَى بِهِ قَالَ أَذْهَبَ

٦٥٢٣- كَانَ إِذَا أَتَى بَابَ قَوْمٍ لَمْ يَسْتَقْبِلِ الْبَابَ

٦٥٢٤- كَانَ إِذَا أَنَاءَ الْقَيْءُ قَسَمَهُ فِي يَوْمِهِ

٦٥٢٥- كَانَ إِذَا أَنَاءَ رَجُلٌ قَرَأَ فِي وَجْهِهِ بَشْرًا

٦٥٢٦- كَانَ إِذَا أَنَاءَ الرَّجُلُ وَلَهُ اسْمٌ لَا يُحِبُّهُ

- ٦٥٧٤- كَانَ إِذَا اشْتَكَى رَقَاهُ جَبْرِيلُ قَالَ بِسْمِ
 ٦٥٧٥- كَانَ إِذَا اشْتَكَى افْتَتَحَ كَفًّا مِنْ شَوْبِيزِ
 ٦٥٧٦- كَانَ إِذَا اشْتَكَى أَخَذَ رَأْسَهُ قَالَ أَذْهَبَ
 ٦٥٧٧- كَانَ إِذَا أَشْفَقَ مِنَ الْحَاجَةِ يَنْسَاهَا رَتَطَ
 ٦٥٧٨- كَانَ إِذَا أَصَابَتْهُ شِدَّةٌ فَلَدَعَا رَفَعَ يَدَيْهِ
 ٦٥٧٩- كَانَ إِذَا أَصَابَتْهُ رَمَدٌ أَوْ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ
 ٦٥٨٠- كَانَ إِذَا أَصَابَتْهُ غَمٌّ أَوْ كَرْبٌ يَقُولُ
 ٦٥٨١- كَانَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى يَدْعُو بِهِذِهِ
 ٦٥٨٢- كَانَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى قَالَ أَصْبَحْنَا
 ٦٥٨٣- كَانَ إِذَا أَطْلَى بَدَأَ بِقَوْرِيهِ فَطَلَاهَا بِالنُّورَةِ
 ٦٥٨٤- كَانَ إِذَا أَطْلَى بِالنُّورَةِ وَلِيَ غَانَتَهُ وَفَرَجَهُ
 ٦٥٨٥- كَانَ إِذَا أَطْلَعَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ
 ٦٥٨٦- كَانَ إِذَا اعْتَمَّ سَدَلَ عِمَامَتِهِ بَيْنَ كَيْفَيْهِ
 ٦٥٨٧- كَانَ إِذَا اعْتَمَّ أَخَذَ لِحْيَتَهُ بِيَدِهِ يَنْظُرُ
 ٦٥٨٨- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ : اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ
 ٦٥٨٩- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ ذَهَبَ الطَّعْمُ وَابْتَلَّتْ
 ٦٥٩٠- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ : اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ
 ٦٥٩١- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ الْخَمْدُ لِلَّهِ الْبَرِي
 ٦٥٩٢- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ قَالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ
 ٦٥٩٣- كَانَ إِذَا أَفْطَرَ عِنْدَ قَوْمٍ قَالَ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ
 ٦٥٩٤- كَانَ إِذَا ائْتَحَلَ ائْتَحَلَ وَتَرَأَى وَإِذَا
 ٦٥٩٥- كَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعَنَ أَصَابِعَهُ
 ٦٥٩٦- كَانَ إِذَا أَكَلَ لَمْ تَعُدْ أَصَابِعُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ
 ٦٥٥٠- كَانَ إِذَا أَرَادَ مِنَ الْخَالِصِ شَيْئًا أَلْفَى
 ٦٥٥١- كَانَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَفْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ
 ٦٥٥٢- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحْرِمَ تَطَلَّبَ بِأُطْبَيْبٍ مَا
 ٦٥٥٣- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُنْحِفَ الرَّجُلُ بِشَحْفَةٍ
 ٦٥٥٤- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَدْعُو عَلَى أَحَدٍ أَوْ
 ٦٥٥٥- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَغْتَكِفَ صَلَّى الْفَجْرَ ثُمَّ
 ٦٥٥٦- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْتَوْدِعَ الْجَيْشَ قَالَ
 ٦٥٥٧- كَانَ إِذَا أَرَادَ غَزْوَةً وَزَى بِغَيْرِهَا. صَح
 ٦٥٥٨- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْفُدَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى
 ٦٥٥٩- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَمْرًا قَالَا لِلَّهِمْ خِزْ لِي وَاخْتِزْ
 ٦٥٦٠- كَانَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا قَالَ : اللَّهُمَّ بِكَ
 ٦٥٦١- كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُزَوِّجَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ
 ٦٥٦٢- كَانَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا سَمَّاهُ بِاسْمِهِ قِيمِصًا
 ٦٥٦٣- كَانَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا لَبَسَهُ يَوْمَ
 ٦٥٦٥- كَانَ إِذَا اسْتَسْقَى قَالَ اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ
 ٦٥٦٦- كَانَ إِذَا اسْتَسْقَى قَالَ اللَّهُمَّ أَنْزِلْ فِي
 ٦٥٦٧- كَانَ إِذَا اسْتَفْتَحَ الصَّلَاةَ قَالَ سُبْحَانَكَ
 ٦٥٦٨- كَانَ إِذَا اسْتَلَمَ الرُّكْنَ قَبْلَهُ وَوَضَعَ خَدَّهُ
 ٦٥٦٩- كَانَ إِذَا اسْتَنَى أَعْطَى السَّوَالِكَ الْأَكْبَرَ
 ٦٥٧٠- كَانَ إِذَا اشْتَدَّ الْبُرْدُ بَكَرَ بِالصَّلَاةِ وَإِذَا
 ٦٥٧١- كَانَ إِذَا اشْتَدَّتِ الرِّيحُ الشَّمَالُ قَالَ
 ٦٥٧٢- كَانَ إِذَا اشْتَدَّتِ الرِّيحُ قَالَ اللَّهُمَّ لَقَعَا
 ٦٥٧٣- كَانَ إِذَا اشْتَكَى نَفَثَ عَلَى نَفْسِهِ

- ٦٦٢٢- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ غَرَّكَ خَاتَمُهُ. ض
- ٦٦٢٣- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَذَارَ الْمَاءَ عَلَى مِرْقَفَيْهِ. ح
- ٦٦٢٤- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَّلَ لِحْيَتَهُ بِالْمَاءِ. ص
- ٦٦٢٥- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَأَذْخَلَهُ
- ٦٦٢٦- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ غَرَّكَ عَارِضَتِهِ بَعْضَ الْغَرَّكَ
- ٦٦٢٧- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ
- ٦٦٢٨- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ ذَلِكَ أَصَابَعَ رِجْلَيْهِ
- ٦٦٢٩- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ مَسَحَ وَجْهَهُ بِطَرَفِ
- ٦٦٣٠- كَانَ إِذَا تَلَا غَيْرَ الْمُفْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
- ٦٦٣١- كَانَ إِذَا جَاءَ الشَّمَاءُ دَخَلَ الْبَيْتَ لَيْلَةً
- ٦٦٣٢- كَانَ إِذَا جَاءَهُ جَبْرِيلُ فَقَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ
- ٦٦٣٣- كَانَ إِذَا جَاءَهُ مَاءٌ لَمْ يَبِيْنَهُ وَلَمْ
- ٦٦٣٤- كَانَ إِذَا جَاءَهُ أَمْرٌ يُسْرُ بِهِ غَرٌّ سَاجِدًا
- ٦٦٣٥- كَانَ إِذَا جَرَى بِهِ الصُّجُكُ وَضَعَ يَدَهُ
- ٦٦٣٦- كَانَ إِذَا جَلَسَ مَجْلِسًا فَأَرَادَ أَنْ يَقُومَ
- ٦٦٣٧- كَانَ إِذَا جَلَسَ اخْتَبَى يَدَيْهِ. ح
- ٦٦٣٨- كَانَ إِذَا جَلَسَ يَتَخَدَّثُ يُكْثِرُ أَنْ يَرْفَعَ
- ٦٦٣٩- كَانَ إِذَا جَلَسَ يَتَخَدَّثُ يَخْلَعُ تَغْلِيهِ. ض
- ٦٦٤٠- كَانَ إِذَا جَلَسَ جَلَسَ إِلَيْهِ أَصْحَابُهُ جَلَقًا
- ٦٦٤١- كَانَ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ صَلَّى.
- ٦٦٤٢- كَانَ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
- ٦٦٤٣- كَانَ إِذَا خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ لَا يَخْشُ حَتَّى
- ٦٦٤٤- كَانَ إِذَا خَلَفَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ
- ٦٥٩٧- كَانَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
- ٦٥٩٨- كَانَ إِذَا اتَّقَى الْبُخْتَانَانَ اغْتَسَلَ. ص
- ٦٥٩٩- كَانَ إِذَا انْتَسَبَ لَمْ يَجَاوِزْ فِي نِسْبَتِهِ
- ٦٦٠٠- كَانَ إِذَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ الْوُحْيَ تَكَّسَ رَأْسَهُ
- ٦٦٠٣- كَانَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا
- ٦٦٠٤- كَانَ إِذَا انْصَرَفَ انْحَرَفَ. ح
- ٦٦٠٥- كَانَ إِذَا انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ أَوْ الْقَمَرُ
- ٦٦٠٦- كَانَ إِذَا أَهْتَمَّ أَكْثَرَ مِنْ مَسِّ لِحْيَتِهِ. ض
- ٦٦٠٧- كَانَ إِذَا أَهْمَهُ الْأَمْرُ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى
- ٦٦٠٨- كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
- ٦٦٠٩- كَانَ إِذَا أَوْجَى إِلَيْهِ وَقَدْ لَدَيْكَ مَبَاعَةٌ
- ٦٦١٠- كَانَ إِذَا بَايَعَهُ النَّاسُ يُلَقُّهُمْ فِيمَا
- ٦٦١١- كَانَ إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشًا يَتَعَفَّوهُمْ مِنْ
- ٦٦١٢- كَانَ إِذَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي
- ٦٦١٣- كَانَ إِذَا بَعَثَ أَمِيرًا قَالَ أَفْصِرِ الْخُطْبَةَ
- ٦٦١٤- كَانَ إِذَا بَلَغَهُ عَنِ الرَّجُلِ شَيْءٌ لَمْ يَقُلْ مَا
- ٦٦١٥- كَانَ إِذَا تَعَوَّذَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا
- ٦٦١٦- كَانَ إِذَا تَعَارَى مِنَ اللَّيْلِ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ
- ٦٦١٧- كَانَ إِذَا تَعَدَّى لَمْ يَتَعَفَّ وَإِذَا تَعَفَّى لَمْ
- ٦٦١٨- كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا حَتَّى
- ٦٦١٩- كَانَ إِذَا تَهَجَّدَ يُسَلِّمُ بَيْنَ كُلِّ
- ٦٦٢٠- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَتَضَخَّ
- ٦٦٢١- كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ فَطَلَّ مَاءٌ حَتَّى يُسِيلَهُ.

- ٦٦٦٨- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءُ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي
 ٦٦٦٩- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ
 ٦٦٧٠- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ يَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ
 ٦٦٧١- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ صَلَّى عَلَى
 ٦٦٧٢- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
 ٦٦٧٣- كَانَ إِذَا دَخَلَ السُّوقَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
 ٦٦٧٤- كَانَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ بَدَأَ بِالسُّوَالِكِ.
 ٦٦٧٥- كَانَ إِذَا دَخَلَ قَالَ هَلْ عِنْدَكُمْ طَعَامٌ فَإِذَا
 ٦٦٧٦- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْجُبَّانَةَ يَقُولُ السَّلَامُ
 ٦٦٧٧- كَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَى مَرِيضٍ يَغُودُهُ قَالَ :
 ٦٦٧٩- كَانَ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانَ أَطْلَقَ كُلَّ أَسِيرٍ
 ٦٦٨٠- كَانَ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانَ شَدَّ مِفْزَرَهُ ثُمَّ لَمْ
 ٦٦٨١- كَانَ إِذَا دَخَلَ رَمَضَانَ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ وَكَثُرَتْ
 ٦٦٨٢- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْقُعُشَ شَدَّ مِفْزَرَهُ وَأَخْبَا
 ٦٦٨٣- كَانَ إِذَا دَعَا لِزَجَلٍ أَصَابَتْهُ الدُّغُورَةُ وَوَلَدَتْهُ
 ٦٦٨٤- كَانَ إِذَا دَعَا بَدَأَ بِتَفْسِيهِ. ح
 ٦٦٨٥- كَانَ إِذَا دَعَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ مَسَحَ وَجْهَهُ
 ٦٦٨٦- كَانَ إِذَا دَعَا جَعَلَ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَى
 ٦٦٨٧- كَانَ إِذَا دَعَا مِنْ مِثْرِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَلَّمَ
 ٦٦٨٨- كَانَ إِذَا ذَبَحَ الشَّاةَ يَقُولُ أَرْسَلُوا بِهَا إِلَيَّ
 ٦٦٨٩- كَانَ إِذَا ذَكَرَ أَحَدًا قَدَعَا لَهُ بَدَأَ لَهُ بَدَأَ
 ٦٦٩٠- كَانَ إِذَا ذَهَبَ الْمَذْهَبُ أَبْعَدَ.
 ٦٦٩١- كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ اللَّهُمَّ صَيِّبًا
 ٦٦٤٥- كَانَ إِذَا حُمَ دَعَا بِقُرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ فَأَقْرَعَهَا
 ٦٦٤٦- كَانَ إِذَا خَافَ قَوْمًا قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّا
 ٦٦٤٧- كَانَ إِذَا خَافَ أَنْ يُصِيبَ شَيْئًا بِغَيْرِهِ قَالَ
 ٦٦٤٨- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ قَالَ عَفْرَانَكَ.
 ٦٦٤٩- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْخَلَاءِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ٦٦٥٠- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنَ الْغَائِطِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ٦٦٥١- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
 ٦٦٥٢- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
 ٦٦٥٣- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ
 ٦٦٥٤- كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ فِي طَرِيقِ رَجْعٍ
 ٦٦٥٥- كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ إِنِّي
 ٦٦٥٦- كَانَ إِذَا خَطَبَ احْمَرَّتْ عَيْنَاهُ وَعَلَا
 ٦٦٥٧- كَانَ إِذَا خَطَبَ فِي الْحَرْبِ خَطَبَ عَلَى
 ٦٦٥٨- كَانَ إِذَا خَطَبَ يَتَعَمَّدُ عَلَى عَنَزَةٍ أَوْ
 ٦٦٥٩- كَانَ إِذَا خَطَبَ الْمَرْأَةُ قَالَ اذْكُرُوا لَهَا
 ٦٦٦٠- كَانَ إِذَا خَطَبَ قُرْدٌ لَمْ يَغْدُ فَخَطَبَ
 ٦٦٦١- كَانَ إِذَا خَلَا بِسَائِلِيهِ أَلَيَّنَ النَّاسَ وَأَحْرَمَ
 ٦٦٦٢- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءُ وَضَعَ خَاتَمَهُ. ص
 ٦٦٦٣- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءُ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي
 ٦٦٦٤- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْكَيْفَ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
 ٦٦٦٥- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءُ قَالَ يَا ذَا الْجَلَالِ.
 ٦٦٦٦- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْغَائِطَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي
 ٦٦٦٧- كَانَ إِذَا دَخَلَ الْمِرْفَقَ لَيْسَ جِدَاءُهُ

- ٦٧١٦- كَانَ إِذَا سَأَلَ اللَّهَ جَعَلَ بَاطِنَ كَفِّهِ إِلَيْهِ
 ٦٧١٧- كَانَ إِذَا سَأَلَ السَّيْلَ قَالَ اخْرُجُوا بِنَا إِلَى
 ٦٧١٨- كَانَ إِذَا سَجَدَ جَافَى حَتَّى يُرَى بَيَاضُ
 ٦٧١٩- كَانَ إِذَا سَجَدَ رَفَعَ الْعِمَامَةَ عَنْ
 ٦٧٢٠- كَانَ إِذَا سُرَّ اسْتَنَازَ وَجْهَهُ كَأَنَّهُ قِطْعَةٌ
 ٦٧٢١- كَانَ إِذَا سَلَّمَ مِنَ الصَّلَاةِ قَالَ ثَلَاثُ
 ٦٧٢٢- كَانَ إِذَا سَلَّمَ لَمْ يَقْعُدْ إِلَّا بِمَقْدَارِ مَا
 ٦٧٢٣- كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ قَالَ مِثْلَ مَا يَقُولُ
 ٦٧٢٤- كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ يَشْهَدُ قَالَ وَأَنَا
 ٦٧٢٥- كَانَ إِذَا سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ قَالَ حَمْدُ عَلَى
 ٦٧٢٦- كَانَ إِذَا سَمِعَ صَوْتَ الرُّغْدِ وَالصَّوَاعِقِ
 ٦٧٢٧- كَانَ إِذَا سَمِعَ بِالْإِسْمِ الْفَيْحِ حَوْلَهُ إِلَى
 ٦٧٢٨- كَانَ إِذَا شَرِبَ الْمَاءَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ٦٧٢٩- كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ ثَلَاثًا وَيَقُولُ هُوَ
 ٦٧٣٠- كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ مَرَّتَيْنِ. ض
 ٦٧٣١- كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ فِي الْإِنَاءِ ثَلَاثًا
 ٦٧٣٢- كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً أَكْثَرَ الصُّمَاتِ
 ٦٧٣٣- كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً رَتَّبَ عَلَيْهِ كَاتِبَةً
 ٦٧٣٤- كَانَ إِذَا شَهِدَ جَنَازَةً عَلَا كُرْسِيَهُ وَأَقْبَلَ
 ٦٧٣٥- كَانَ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ سَلَّمَ. ص
 ٦٧٣٦- كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ جَاءَهُ خَدَمُ أَهْلِ
 ٦٧٣٧- كَانَ إِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ جَلَسَ فِي مُصَلَّاهُ
 ٦٧٣٨- كَانَ إِذَا صَلَّى بِالنَّاسِ الْغَدَاةَ أَقْبَلَ عَلَيْهِمْ

- ٦٦٩٢- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ صَرَفَ وَجْهَهُ
 ٦٦٩٣- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ قَالَ هِلَالٌ خَيْرٌ
 ٦٦٩٥- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ
 ٦٦٩٦- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ فَلَا لَهَ أَكْبَرُ اللَّهُ
 ٦٦٩٧- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ
 ٦٦٩٨- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ قَالَ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ
 ٦٦٩٩- كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ قَالَ هِلَالٌ خَيْرٌ
 ٦٧٠٠- كَانَ إِذَا رَأَى سُهْبًا قَالَ لَعَنَ اللَّهُ سُهْبًا
 ٦٧٠١- كَانَ إِذَا رَأَى مَا يُحِبُّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ٦٧٠٢- كَانَ إِذَا رَأَعَ شَيْءٌ قَالَ اللَّهُ رَبِّي لَا
 ٦٧٠٣- كَانَ إِذَا رَضِيَ شَيْئًا سَكَتَ. ض
 ٦٧٠٤- كَانَ إِذَا رَفَعَ الْإِنْسَانُ إِذَا تَزَوَّجَ قَالَ بَارَكَ
 ٦٧٠٥- كَانَ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَحْطِطْهُمَا
 ٦٧٠٦- كَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ فِي صَلَاةٍ
 ٦٧٠٧- كَانَ إِذَا رَفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ قَالِيَا
 ٦٧٠٨- كَانَ إِذَا رَفَعَتْ مَائِدَتُهُ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ
 ٦٧٠٩- كَانَ إِذَا رَفَعَ سَوْىَ ظَهْرَهُ حَتَّى لَوْ صُبَّ
 ٦٧١٠- كَانَ إِذَا رَفَعَ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ
 ٦٧١١- كَانَ إِذَا رَفَعَ فَرَجَ أَصَابِعِهِ وَإِذَا سَجَدَ
 ٦٧١٢- كَانَ إِذَا رَمَى الْجِمَارَ مَشَى إِلَيْهِ ذَاهِبًا
 ٦٧١٣- كَانَ إِذَا رَمَى جُمُرَةَ الْعَقَبَةِ مَضَى وَلَمْ
 ٦٧١٤- كَانَ إِذَا رَمَدَتْ عَيْنُ امْرَأَةٍ مِنْ نَسَائِهِ لَمْ
 ٦٧١٥- كَانَ إِذَا زَوَّجَ أَوْ تَزَوَّجَ نَزَرَ ثَمَرًا. ض

- ٦٧٦٣- كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَأَه
- ٦٧٦٤- كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ لِيُصَلِّيَ افْتَتَحَ
- ٦٧٦٥- كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ رَفَعَ يَدَيْهِ
- ٦٧٦٦- كَانَ إِذَا قَامَ عَلَى الْمِنْبَرِ اسْتَقْبَلَهُ
- ٦٧٦٧- كَانَ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ قَبَضَ عَلَى
- ٦٧٦٨- كَانَ إِذَا قَامَ اتَّكَأَ عَلَى إِحْدَى يَدَيْهِ. ض
- ٦٧٦٩- كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ الْمَجْلِسِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ
- ٦٧٧٠- كَانَ إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِ الْوُفْدُ لَيْسَ أَحْسَنَ
- ٦٧٧١- كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بِالْمَسْجِدِ.
- ٦٧٧٢- كَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ ثَلَاثِي بِصَنِيَانِ أَهْلِ
- ٦٧٧٣- كَانَ إِذَا قَرَأَ مِنَ اللَّيْلِ رَفَعَ طَوْرًا وَخَفَضَ
- ٦٧٧٤- كَانَ إِذَا قَرَأَ آيِينَ ذَلِكَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ
- ٦٧٧٥- كَانَ إِذَا قَرَأَ سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى قَالَ
- ٦٧٧٦- كَانَ إِذَا قُرِبَ إِلَيْهِ طَعَامٌ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ
- ٦٧٧٧- كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ خُجٍّ أَوْ غَمْرَةٍ
- ٦٨٠٠- كَانَ إِذَا مَشَى أَقْلَعَ. ض
- ٦٨٠١- كَانَ إِذَا مَشَى كَأَنَّهُ يَنْوُكًا. ص
- ٦٨٠٢- كَانَ إِذَا نَامَ نَفَخَ. ص
- ٦٨٠٣- كَانَ إِذَا نَامَ مِنَ اللَّيْلِ أَوْ مَرَضَ صَلَّى مِنْ
- ٦٨٠٤- كَانَ إِذَا نَامَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى تَحْتَ
- ٦٨٠٥- كَانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا لَمْ يَزْتَجِلْ حَتَّى
- ٦٨٠٦- كَانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا فِي سَفَرٍ أَوْ دَخَلَ
- ٦٨٠٧- كَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوُخْيُ ثَقُلَ لِدَلِكْ
- ٦٧٣٩- كَانَ إِذَا صَلَّى رَفَعْتِي الْفُجْرِ اضْطَجَعَ
- ٦٧٤٠- كَانَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً أَثْبَتَهَا. ص
- ٦٧٤١- كَانَ إِذَا صَلَّى مَسَحَ بِيَدِهِ الْيُسْرَى عَلَى
- ٦٧٤٢- كَانَ إِذَا صَلَّى الْقَدَاةَ فِي سَفَرٍ مَشَى عَنْ
- ٦٧٤٣- كَانَ إِذَا طَهَّرَ فِي الصَّبْرِ اسْتَحَبَّ أَنْ
- ٦٧٤٤- كَانَ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ اسْتَلَمَ الْحَجَرَ
- ٦٧٤٥- كَانَ إِذَا عُرِسَ وَعَلَيْهِ لَيْلٌ تَوَسَّدَ يَمِينَهُ
- ٦٧٤٦- كَانَ إِذَا عَصَفَتِ الرِّيحُ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي
- ٦٧٤٧- كَانَ إِذَا غَطَسَ حَمْدَ اللَّهِ فَيُقَالُ لَهُ
- ٦٧٤٨- كَانَ إِذَا غَطَسَ وَضَعَ يَدَهُ أَوْ ثَوْبَهُ عَلَى
- ٦٧٤٩- كَانَ إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَثْبَتَهُ. ص
- ٦٧٥٠- كَانَ إِذَا غَزَا قَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي
- ٦٧٥١- كَانَ إِذَا غَضِبَ اخْفَرْتُ وَجَنَّتَاهُ. ض
- ٦٧٥٢- كَانَ إِذَا غَضِبَ وَمَوْ قَانِمَ جَلَسَ وَإِذَا
- ٦٧٥٣- كَانَ إِذَا غَضِبَ لَمْ يَجْتَرِءْ عَلَيْهِ أَحَدٌ
- ٦٧٥٤- كَانَ إِذَا غَضِبَتْ عَائِشَةُ عَزَكَ بِأَنْفِهَا
- ٦٧٥٥- كَانَ إِذَا فَاتَهُ الْأَرْبَعُ قَبْلَ الظُّهْرِ صَلَّاهَا
- ٦٧٥٦- كَانَ إِذَا فَرَّغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
- ٦٧٥٧- كَانَ إِذَا فَرَّغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَّ عَلَيْهِ
- ٦٧٥٩- كَانَ إِذَا فَرَّغَ مِنْ تَلْبِيئِهِ سَأَلَ اللَّهَ رِضْوَانَهُ
- ٦٧٦٠- كَانَ إِذَا فَتَقَدَّ الرَّجُلُ مِنْ إِخْوَانِهِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ
- ٦٧٦١- كَانَ إِذَا قَالَ الشَّيْءَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ
- ٦٧٦٢- كَانَ إِذَا قَالَ بَلَاءً قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

٦٨٠٨- كَانَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ صَدَعَ فَيَعْلَفُ

٦٨٠٩- كَانَ إِذَا نَزَلَ بِهِ هَمٌّ أَوْ غَمٌّ قَالَ يَا حَيُّ يَا

٦٨١٠- كَانَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا لَمْ يَزْتَجِلْ حَتَّى

٦٨١١- كَانَ إِذَا نَظَرَ وَجْهَهُ فِي الْمِرْآوِ قَالَ

٦٨١٣- كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْبَيْتِ قَالَ اللَّهُمَّ زِدْ

٦٨١٤- كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهَلَالِ قَالَ اللَّهُمَّ

٦٨١٦- كَانَ إِذَا وَاقَعَ بَعْضُ أَهْلِهِ فَكَسَلَ أَنْ

٦٨٢٠- كَانَ أَرْحَمَ النَّاسِ بِالصَّبِيَّانِ وَالْعِيَالِ. ض

٦٨٢١- كَانَ أَكْثَرَ إِيمَانِهِ لَا وَمُصْرَفِ الْقُلُوبِ. ح

٦٨٢٥- كَانَ أَكْثَرَ صَوْمِهِ السَّنَةِ وَالْأَحَدِ وَيَقُولُ

٦٨٢٦- كَانَ أَكْثَرَ دَعْوَةٍ يَدْعُو بِهَا رَبَّنَا آتِنَا فِي

٦٨٢٧- كَانَ بَابُهُ يُفْرَغُ بِالْإِطْفَافِ. ض

٦٨٢٨- كَانَ نَنَامُ عَيْنَاهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ. صَح

٦٨٢٩- كَانَ خَاتَمُهُ مِنْ وَرْقٍ وَكَانَ قَصْدُهُ

٦٨٣٠- كَانَ خَاتَمُهُ مِنْ فِطْرَةِ قَصْدِهِ مِنْهُ. صَح

٦٨٣١- كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ. صَح

٦٨٣٢- كَانَ زَيْنَتُهُ سَوْدَاءٌ وَلَوَازُهُ أَبْيَضٌ. ض

٦٨٣٣- كَانَ رُبَّمَا اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَرُبَّمَا تَرَكَهُ

٦٨٣٤- كَانَ رُبَّمَا أَخَذَتْهُ الشَّقِيقَةُ فَيَمُكِّتُ الْيَوْمَ

٦٨٣٥- كَانَ رُبَّمَا يَصُغُّ يَدَهُ عَلَى لِحْيَتِهِ فِي

٦٨٣٦- كَانَ رَجِيمًا بِالْعِيَالِ. ض

٦٨٣٧- كَانَ رَجِيمًا وَكَانَ لَا يَأْتِيهِ أَحَدٌ إِلَّا وَعَدَهُ

٦٨٣٨- كَانَ شَدِيدَ الْبَطْشِ. ح

٦٨٣٩- كَانَ طَوِيلَ الصَّمْتِ قَلِيلَ الضَّحِكِ. ح

٦٨٤٠- كَانَ فِرَاشُهُ نَحْوًا مِمَّا يُوضَعُ لِلْإِنْسَانِ فِي

٦٨٤١- كَانَ فِرَاشُهُ مَسْحًا. ح

٦٨٤٣- كَانَ فِيهِ دِعَابَةٌ قَلِيلَةٌ. ض

٦٨٤٤- كَانَ قِرَاءَتُهُ الْمَدَّ لَيْسَ فِيهَا تَرْجِيعٌ.

٦٨٤٥- كَانَ قَمِيصُهُ فَوْقَ الْكَعْبَيْنِ وَكَانَ كُمُهُ مَعَ

٦٨٤٦- كَانَ كُمٌ قَمِيصِهِ إِلَى الرُّمُحِ. ح

٦٨٤٧- كَانَ كَبِيرًا مَا يَقْبَلُ عَرْفَ قَاطِمَةٍ.

٦٨٤٨- كَانَ لَهُ بُرْدٌ يَلْبَسُهُ فِي الْعِيدَيْنِ وَالْجُمُعَةِ.

٦٨٤٩- كَانَ لَهُ جَفَنَةٌ لَهَا أَرْبَعُ حَلَقٍ. ض

٦٨٥٠- كَانَ لَهُ خَزَنَةٌ يَمْلِكُ بِهَا بَيْنَ يَدَيْهِ فَإِذَا

٦٨٥١- كَانَ لَهُ حِمَارٌ اسْمُهُ عُقَيْرٌ. ح

٦٨٥٢- كَانَ لَهُ خِرْقَةٌ يَتَنَشَّفُ بِهَا بَعْدَ الْوُضُوءِ.

٦٨٥٣- كَانَ لَهُ سَكَّةٌ يَنْطَلِبُ مِنْهَا. ح

٦٨٥٥- كَانَ لَهُ فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ اللَّحِيفُ. صَح

٦٨٥٦- كَانَ لَهُ فَرَسٌ يُقَالُ لَهُ الطَّرِبُ وَآخَرُ

٦٨٥٧- كَانَ لَهُ قَدَحٌ قَوَارِيرٌ يَشْرَبُ فِيهِ. ض

٦٨٥٨- كَانَ لَهُ قَدَحٌ مِنْ عِيدَانٍ تَحْتَ سَرِيرِهِ

٦٨٥٩- كَانَ لَهُ قَصْعَةٌ يُقَالُ لَهَا الْفَرَاءُ يَحْمِلُهَا

٦٨٦٠- كَانَ لَهُ مَكْحَلَةٌ يَكْتَحِلُ مِنْهَا كُلَّ لَيْلَةٍ

٦٨٦٢- كَانَ لَهُ مُؤَذِّنَانِ بِلَالٌ وَابْنُ أُمِّ مَكْنُومٍ

٦٨٦٣- كَانَ لِنَعْلَيْهِ قِبَالَانِ. صَح

٦٨٦٤- كَانَ مِنْ أَضْحَكِ النَّاسِ وَأَطْيَبِهِمْ

- ٦٨٩٢- كَانَ لَا يَرْكَبُ بَعْدَ الْفَرَضِ فِي مَوْضِعٍ.
- ٦٨٩٣- كَانَ لَا يُسَالُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ أَوْ
- ٦٨٩٤- كَانَ لَا يَسْتَلِمُ إِلَّا الْحَجَرَ وَالرَّحْمَنَ
- ٦٨٩٥- كَانَ لَا يُصَافِحُ النِّسَاءَ فِي الْبَيْعَةِ. ح.
- ٦٨٩٦- كَانَ لَا يُصَلِّي الْمَغْرِبَ حَتَّى يَفْطِرَ وَلَوْ
- ٦٨٩٧- كَانَ لَا يُصَلِّي قَبْلَ الْعِيدِ شَيْئًا فَإِذَا رَجَعَ
- ٦٨٩٨- كَانَ لَا يُصَلِّي الرَّكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ وَلَا
- ٦٨٩٩- كَانَ لَا يُصْبِيهِ فَرْخَةٌ وَلَا شَوْكَةٌ إِلَّا وَضَعَ
- ٦٩٠٠- كَانَ لَا يَضْحَكُ إِلَّا تَبَسُّمًا. صَح.
- ٦٩٠١- كَانَ لَا يُطِيلُ الْمُوعِظَةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. صَح.
- ٦٩٠٢- كَانَ لَا يَعْرِفُ فَصْلَ السُّورَةِ حَتَّى يَنْزِلَ
- ٦٩٠٣- كَانَ لَا يَعُودُ مَرِيضًا إِلَّا بَعْدَ ثَلَاثٍ. ض.
- ٦٩٠٤- كَانَ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ سَبْعَ
- ٦٩٠٥- كَانَ لَا يُقَارِفُهُ فِي الْخَضِرِ وَلَا فِي السَّقَرِ
- ٦٩٠٦- كَانَ لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ فِي أَقَلِّ مِنْ ثَلَاثٍ. ح.
- ٦٩٠٧- كَانَ لَا يَقْعُدُ فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ حَتَّى يُضَاءَ
- ٦٩٠٨- كَانَ لَا يَقُومُ مِنْ مَجْلِسٍ إِلَّا قَالَ
- ٦٩٠٩- كَانَ لَا يَكَادُ يَدْعُ أَحَدًا مِنْ أَهْلِهِ فِي
- ٦٩١٠- كَانَ لَا يَكَادُ يُسَالُ شَيْئًا إِلَّا فَعَلَهُ.
- ٦٩١١- كَانَ لَا يَكَادُ يَقُولُ لَشَيْءٍ إِلَّا إِذَا هُوَ
- ٦٩١٢- كَانَ لَا يَكُلُ طَهُورَهُ إِلَى أَحَدٍ وَلَا
- ٦٩١٣- كَانَ لَا يَكُونُ فِي الْمُصَلِّينَ إِلَّا كَانِ
- ٦٩١٤- كَانَ لَا يُلَاقِيَتْ وَرَاءَهُ إِذَا مَشَى وَكَانَ رُبَّمَا
- ٦٨٦٥- كَانَ مِنْ أَفْكِهِ النَّاسُ.
- ٦٨٦٦- كَانَ مِمَّا يَقُولُ لِلْخَادِمِ أَلَيْكَ حَاجَةٌ. ح.
- ٦٨٦٧- كَانَ نَاقَتُهُ تُسَمَّى الْقَضْبَاءَ وَتُغْلَقُ
- ٦٨٦٨- كَانَ وَسَادَتُهُ الَّتِي يَنَامُ عَلَيْهَا بِاللَّيْلِ مِنْ
- ٦٨٦٩- كَانَ لَا يَأْخُذُ بِالْفَرْزِ وَلَا يَقْبَلُ قَوْلَ أَحَدٍ
- ٦٨٧٠- كَانَ لَا يُؤَدُّ لَهُ فِي الْعِيدَيْنِ. صَح.
- ٦٨٧١- كَانَ لَا يَأْكُلُ الثُّومَ وَلَا الْبَصَلَ وَلَا
- ٦٨٧٢- كَانَ لَا يَأْكُلُ الْجَزَادَ وَلَا الْكِلْبَوَاتِيَّ وَلَا
- ٦٨٧٣- كَانَ لَا يَأْكُلُ مَشْكِيًا وَلَا يَطَأُ عَقِبَهُ
- ٦٨٧٤- كَانَ لَا يَنْتَظِرُ وَلَكِنْ يَتَفَاءَلُ. ض.
- ٦٨٧٥- كَانَ لَا يَتَقَارَعُ مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا أَجَزَى السُّوَالِ
- ٦٨٧٦- كَانَ لَا يَتَوَضَّأُ بَعْدَ الْغُسْلِ.
- ٦٨٧٧- كَانَ لَا يَتَوَضَّأُ مِنْ مَوَاطِيءٍ. ض.
- ٦٨٧٨- كَانَ لَا يَجِدُ مِنَ الدَّقِيقِ مَا بَنَلًا بَطْنَةً. ض.
- ٦٨٧٩- كَانَ لَا يَحِيْزُهُ عَلَيَّ شَهَادَةُ الْإِفْطَارِ إِلَّا
- ٦٨٨٠- كَانَ لَا يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَطْعَمَ وَلَا
- ٦٨٨١- كَانَ لَا يَذْخِرُ شَيْئًا لِفَدْرٍ. صَح.
- ٦٨٨٢- كَانَ لَا يَدْعُ رُكْعَتَيِ الْفَجْرِ فِي السَّقَرِ وَلَا
- ٦٨٨٣- كَانَ لَا يَدْعُ صَوْمَ أَيَّامِ الْبَيْضِ فِي سَقَرٍ
- ٦٨٨٤- كَانَ لَا يَذْفَعُ عَنْهُ النَّاسُ وَلَا يُضْرَبُوا عَنْهُ.
- ٦٨٨٥- كَانَ لَا يَرَاغِبُ بَعْدَ ثَلَاثٍ. ح.
- ٦٨٨٦- كَانَ لَا يَزُدُّ الطَّيْبَ. صَح.
- ٦٨٨٧- كَانَ لَا يَزُفُّ مِنْ لَيْلٍ وَلَا نَهَارٍ فَيَسْتَقِظُ

- ٦٩٣٩- كَانَ يَأْكُلُ الْفَيْئَاءَ بِالرُّطْبِ. صح
- ٦٩٤٠- كَانَ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعٍ وَيَنْقَعُ يَدَهُ قَبْلَ
- ٦٩٤١- كَانَ يَأْكُلُ الْبُطِيخَ بِالرُّطْبِ وَيَقُولُ يُكْسَرُ
- ٦٩٤٢- كَانَ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعٍ وَيَسْتَعِينُ
- ٦٩٤٣- كَانَ يَأْكُلُ وَمَا مَسَّتِ النَّارُ ثُمَّ يَصَلِّي وَلَا
- ٦٩٤٤- كَانَ يَأْمُرُ بِالنَّهْوِ وَيَنْهَى عَنِ التَّثْلِي تَهْيَأُ
- ٦٩٤٥- كَانَ يَأْمُرُ نِسَاءَهُ إِذَا أَرَادَتْ إِحْدَاهُنَّ أَنْ
- ٦٩٤٦- كَانَ يَأْمُرُ بِالْهَدِيَةِ صِلَةً بَيْنَ النَّاسِ. ح
- ٦٩٤٧- كَانَ يَأْمُرُ بِالْعَقَاةِ فِي صَلَاةِ
- ٦٩٤٨- كَانَ يَأْمُرُ أَنْ تَسْتَرْقِيَ مِنَ الْعَيْنِ. صح
- ٦٩٤٩- كَانَ يَأْمُرُ بِإِخْرَاجِ الرُّكَاةِ قَبْلَ الْقُدُورِ
- ٦٩٥٠- كَانَ يَأْمُرُ بِتَنَاهِ نِسَاءَهُ أَنْ يَخْرُجْنَ فِي
- ٦٩٥١- كَانَ يَأْمُرُ بِتَغْيِيرِ الشَّعْرِ مُخَالَفَةً
- ٦٩٥٢- كَانَ يَأْمُرُ بِدَفْنِ الشَّعْرِ وَالْأظْفَارِ. ض
- ٦٩٥٣- كَانَ يَأْمُرُ بِدَفْنِ سَبْعَةِ أَشْيَاءَ مِنَ الْإِنْسَانِ
- ٦٩٥٤- كَانَ يَأْمُرُ مَنْ أَسْلَمَ أَنْ يَخْتِيشَ وَلَوْ كَانَ
- ٦٩٥٥- كَانَ يُنَاهِي نِسَاءَهُ فَوْقَ الْإِزَارِ وَهُنَّ
- ٦٩٥٦- كَانَ يَبْدَأُ بِالشَّرَابِ إِذَا كَانَ صَائِمًا وَكَانَ
- ٦٩٥٧- كَانَ يَبْدَأُ إِذَا أَفْطَرَ بِالتَّنْعَرِ. ح
- ٦٩٥٨- كَانَ يَبْدُو إِلَى الثَّلَاخِ. ح
- ٦٩٥٩- كَانَ يَبْعَثُ إِلَى الْمَطَاهِرِ فَيُؤْتِي بِالنَّاءِ
- ٦٩٦٠- كَانَ يَبِيتُ اللَّيَالِيَ الْمُتَتَابِعَةَ طَائِبًا وَأَهْلَةً
- ٦٩٦١- كَانَ يَبِيعُ تَغْلَنَ بَنِي التَّضْيِيرِ وَيَغْبِسُ
- ٦٩١٦- كَانَ لَا يُلْهِبُهُ عَنْ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ طَعَامٌ
- ٦٩١٧- كَانَ لَا يَمْنَعُ شَيْئًا يُسْأَلُهُ. ح
- ٦٩١٨- كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَسْتَنْ. ض
- ٦٩١٩- كَانَ لَا يَنَامُ إِلَّا وَالسَّوَالِكُ عِنْدَ رَأْسِهِ فَإِذَا
- ٦٩٢٠- كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
- ٦٩٢١- كَانَ لَا يَنَامُ حَتَّى يَقْرَأَ أَلَمْ تَنْزِيلَ
- ٦٩٢٢- كَانَ لَا يَنْبَغِي فِي الضَّحَاكِ. ح
- ٦٩٢٣- كَانَ لَا يَنْزِلُ مَنْزِلًا إِلَّا وَدَعَهُ
- ٦٩٢٤- كَانَ لَا يَنْفُخُ فِي طَعَامٍ وَلَا شَرَابٍ وَلَا
- ٦٩٢٥- كَانَ لَا يُؤَاخِذُهُ أَحَدًا فِي وَجْهِهِ بِشَيْءٍ
- ٦٩٢٦- كَانَ لَا يُؤَلِّي وَالِيًا حَتَّى يُعَمَّمَهُ وَيُزَيِّجِي
- ٦٩٢٧- كَانَ يَأْتِي ضُعَفَاءَ الْمُسْلِمِينَ وَيُزَوِّجُهُمْ
- ٦٩٢٨- كَانَ يُؤْتِي بِالتَّنْعَرِ فِيهِ ذُوْدٌ فَيَقْفُسُهُ يُخْرِجُ
- ٦٩٢٩- كَانَ يُؤْتِي بِالصَّبَّانِ فَيَبْرُكُ عَلَيْهِمْ
- ٦٩٣٠- كَانَ يَأْخُذُ الرُّطْبَ بِمِصْبِيهِ وَالْبُطِيخَ بِسَاقِهِ
- ٦٩٣١- كَانَ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ مِنْ جِهَيْلٍ خَفَسًا
- ٦٩٣٢- كَانَ يَأْخُذُ الْمِسْكَ فَيَنْسُخُ بِهِ رَأْسَهُ
- ٦٩٣٣- كَانَ يَأْخُذُ مِنْ لِحْيَتِهِ مِنْ غَرَضِهَا
- ٦٩٣٤- كَانَ يَأْكُلُ الْبُطِيخَ بِالرُّطْبِ. صح
- ٦٩٣٥- كَانَ يَأْكُلُ الرُّطْبَ وَيُلْقِي الثَّوِي عَلَى
- ٦٩٣٦- كَانَ يَأْكُلُ الْعَنْبَ خَرْطًا. ض
- ٦٩٣٧- كَانَ يَأْكُلُ الْجَزْبَ بِالرُّطْبِ وَيَقُولُ هُمَا
- ٦٩٣٨- كَانَ يَأْكُلُ الْهَدِيَّةَ وَلَا يَأْكُلُ

٦٩٦٢- كَانَ يَتَّبِعُ الْخَبْرَ مِنَ الثَّيَابِ فَيَنْزِعُهُ. ض.

٦٩٦٣- كَانَ يَتَّبِعُ الطَّيِّبَ فِي رِيَاحِ النَّسَاءِ. ح.

٦٩٦٤- كَانَ يَتَّبِعُ لَبْوْلَهُ كَمَا يَتَّبِعُ لَبْوْلَهُ. ض.

٦٩٦٥- كَانَ يَتَخَرَّى صِيَامَ الْأَثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ. ح.

٦٩٦٦- كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ. صَح.

٦٩٦٧- كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَسَارِهِ. صَح.

٦٩٦٨- كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ ثُمَّ حَوْلَهُ فِي

٦٩٦٩- كَانَ يَتَخَتَّمُ بِالْفِطْطَةِ. ح.

٦٩٧٠- كَانَ يَتَخَلَّفُ فِي الْمَسِيرِ فَيُزْجِي

٦٩٧١- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَذَرِكِ الشَّقَاءِ

٦٩٧٢- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ خَمْسٍ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ

٦٩٧٣- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْجَانِّ وَغَيْنِ الْإِنْسَانِ

٦٩٧٤- كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنْ مَوْتِ الْقَبْضَةِ وَكَانَ

٦٩٧٥- كَانَ يَتَقَاعَلُ وَلَا يَتَطَيَّرُ وَكَانَ

٦٩٧٦- كَانَ يَتَمَثَّلُ بِالشُّعْرِ: وَتَأْتِيكَ بِالْأَخْبَارِ مَنْ

٦٩٧٧- كَانَ يَتَمَثَّلُ بِهَذَا اللَّبَنِ كَفَى بِالْإِسْلَامِ

٦٩٧٨- كَانَ يَتَنَوَّزُ فِي كُلِّ شَهْرٍ وَيَقْلَمُ أَظْفَارَهُ

٦٩٧٩- كَانَ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ. صَح.

٦٩٨٠- كَانَ يَتَوَضَّأُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ. صَح.

٦٩٨١- كَانَ يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يَقْبَلُ وَيُصَلِّي وَلَا

٦٩٨٢- كَانَ يَتَوَضَّأُ وَاحِدَةً وَاحِدَةً وَاثْنَتَيْنِ

٦٩٨٣- كَانَ يَتَمَتَّعُ بِالصَّعِيدِ فَلَمْ يَنْسَخْ يَدِيهِ

٦٩٨٤- كَانَ يَخْتَهِدُ فِي الْقَشْرِ الْأَوَّخِرِ مَا لَا

٦٩٨٥- كَانَ يَجْعَلُ يَمِينَهُ لِأَكْلِهِ وَشُرْبِهِ وَوُضُوئِهِ

٦٩٨٦- كَانَ يَجْعَلُ قَصَّةً مِمَّا يَلِي كَفَّهُ. صَح.

٦٩٨٧- كَانَ يَجِلُّ الْعَبَّاسُ إِجْلَالَ الْوَلَدِ

٦٩٨٨- كَانَ يَجْلِسُ الْقُرُفَصَاءَ.

٦٩٨٩- كَانَ يَجْلِسُ عَلَى الْأَرْضِ وَتَأْكُلُ عَلَى

٦٩٩٠- كَانَ يَجْلِسُ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرُ حَتَّى يَفْرُغَ

٦٩٩١- كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ

٦٩٩٢- كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الْخَبْرِ وَالرُّطْبِ.

٦٩٩٣- كَانَ يُحِبُّ أَنْ يَلْبَسَ الْمَهَاجِرُونَ وَالْأَنْصَارُ

٦٩٩٤- كَانَ يُحِبُّ الدُّبَاءَ. ح.

٦٩٩٥- كَانَ يُحِبُّ الْيَأْمَنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طَهْوَرِهِ

٦٩٩٦- كَانَ يُحِبُّ أَنْ يُخْرُجَ إِذَا غَزَا يَوْمَ

٦٩٩٧- كَانَ يُحِبُّ أَنْ يُفْطِرَ عَلَى ثَلَاثِ تَمَرَاتٍ

٦٩٩٨- كَانَ يُحِبُّ مِنَ الْمَأْكَلَةِ الْمَتَبَّ وَالْبَطِيخَ.

٦٩٩٩- كَانَ يُحِبُّ الْخَلْوَاءَ وَالْعَسَلَ. صَح.

٧٠٠٠- كَانَ يُحِبُّ الْعَرَّاجِينَ وَلَا يَزَالُ فِي يَدِهِ

III. Cilddeki Hadisler

7001-10031

٧٠٠١- كَانَ يُحِبُّ الرُّبْدَ وَالشَّمْرَ. ح.

٧٠٠٢- كَانَ يُحِبُّ الْقِتَاءَ. ح.

٧٠٠٣- كَانَ يُحِبُّ هَذِهِ السُّورَةَ سَبَّحْ اسْمَ رَبِّكَ

- ٧٠٢٧- كان يَرى بِاللَّيْلِ فِي الظُّلُمَةِ كَمَا يَرى
٧٠٢٨- كان يَرى لِلْعَبَّاسِ مَا يَرى الْوَلَدُ لِوَالِدِهِ
٧٠٢٩- كان يُزَيِّجِي الْإِرْزَاقَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَيَزُفُّهُ
٧٠٣٠- كان يُزِدُ خَلْفَهُ وَيَضَعُ طَعَامَهُ عَلَى
٧٠٣١- كان يَرْكَبُ الْجَمَارَ غُرْبًا لَيْسَ عَلَيْهِ
٧٠٣٢- كان يَرْكَبُ الْجَمَارَ وَيُخَصِّفُ الثُّغْلَ
٧٠٣٣- كان يَرْكَبُ قَبْلَ الْجُمُعَةِ أَرْبَعًا وَيَعْدُهَا
٧٠٣٤- كان يَزُورُ الْأَنْصَارَ وَيُسَلِّمُ عَلَى مَسِيئَتِهِمْ
٧٠٣٥- كان يَسْتَأْذِنُ بِفَضْلِ وَصُولِهِ ض
٧٠٣٦- كان يَسْتَأْذِنُ عَرَضًا وَيَتَرَبَّصُ مَصًّا
٧٠٣٧- كان يَسْتَجِبُ إِذَا أَفْطَرَ أَنْ يُفْطِرَ عَلَى
٧٠٣٨- كان يَسْتَجِيرُ بِالْوَةِ غَيْرِ مَطَاوِةٍ وَكَافُورٍ
٧٠٣٩- كان يَسْتَجِبُ الْجَوَامِيعَ مِنَ الدُّعَاءِ وَيَدْعُ
٧٠٤٠- كان يَسْتَجِبُ أَنْ يُسَافِرَ يَوْمَ
٧٠٤١- كان يَسْتَجِبُ أَنْ يَكُونَ لَهُ فَرْوَةٌ مَذْبُوعَةٌ
٧٠٤٢- كان يَسْتَجِبُ الصَّلَاةَ فِي الْجِبْطَانِ ض
٧٠٤٣- كان يَسْتَعْدِبُ لَهُ الْمَاءَ مِنْ بُيُوتٍ
٧٠٤٤- كان يَسْتَعِطُ بِالسَّمْسِمِ وَيَسِيلُ رَأْسَهُ
٧٠٤٥- كان يَسْتَقْفِرُ لِلصَّفِّ الْمَقْدِمِ فَلَانًا
٧٠٤٦- كان يَسْتَقْفِرُ دُعَاءَهُ بِسُبْحَانَ رَبِّي الْعَلِيِّ
٧٠٤٧- كان يَسْتَقْفِرُ وَيَسْتَصِيرُ بِصَغَالِيكِ
٧٠٤٨- كان يَسْتَعِطُّ فِي أَوَّلِ مَطَرِهِ يَنْزِعُ يَتَابَهُ
٧٠٤٩- كان يَسْتَجِدُّ عَلَى مَسْجِدِ ض
- ٧٠٠٤- كان يَخْتَجِمُ
٧٠٠٥- كان يَخْتَجِمُ عَلَى هَامِيهِ وَبَيْنَ كَيْفِيهِ
٧٠٠٦- كان يَخْتَجِمُ فِي رَأْسِهِ وَيُسَمِّيهَا أُمَ
٧٠٠٧- كان يَخْتَجِمُ فِي الْأَخْذَغَيْنِ وَالْكَاهِلِ
٧٠٠٨- كان يَخْدُثُ حَدِيثًا لَوْ غَدَهُ الْعَادُ
٧٠٠٩- كان يَخْفِي شَارِبَهُ ح
٧٠١٠- كان يَخْلِفُ لَا وَمُقَلِّبِ الْقُلُوبِ
٧٠١١- كان يَحْمِلُ مَاءَ زَمْزَمَ
٧٠١٢- كان يَخْرُجُ إِلَى الْعِيدِ مَاثِيًا وَيَزْجَعُ
٧٠١٣- كان يَخْرُجُ إِلَى الْعِيدَيْنِ مَاثِيًا وَيُصَلِّي
٧٠١٤- كان يَخْرُجُ فِي الْعِيدَيْنِ رَافِعًا صَوْتَهُ
٧٠١٥- كان يَخْطُبُ قَائِمًا وَيَجْلِسُ بَيْنَ
٧٠١٦- كان يَخْطُبُ بِقَافٍ كُلَّ جُمُعَةٍ
٧٠١٧- كان يَخْطُبُ النِّسَاءَ وَيَقُولُ لَكَ كَذَا
٧٠١٨- كان يَخْطُبُ نَوْنَهُ وَيُخَصِّفُ نَعْلَهُ وَيَعْمَلُ م
٧٠١٩- كان يَدْخُلُ الْحَمَّامَ وَيَتَنَوَّرُ ض
٧٠٢٠- كان يَذَرِكُهُ الْقَمْحُ وَهُوَ جُنُبٌ مِنْ أَهْلِهِ
٧٠٢١- كان يَذْهَبُ إِلَى خُبْرِ الشَّعِيرِ وَالْإِهَالَةِ
٧٠٢٢- كان يَذْعُو عِنْدَ الْكَرْبِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
٧٠٢٣- كان يَذْهَبُ عَلَى نِسَائِهِ فِي السَّاعَةِ
٧٠٢٤- كان يَذِيرُ الْعِمَامَةَ عَلَى رَأْسِهِ وَيَغْرِزُهَا مِنْ
٧٠٢٥- كان يَذْبَحُ أَضْحِيَّتَهُ يَدِهِ
٧٠٢٦- كان يَذْكُرُ اللَّهَ تَعَالَى عَلَى كُلِّ أَحْيَايِهِ

٧٠٥٠- كَانَ يُصَلِّيُ الْغَنِيِّ مِنْ قُوْبِهِ بِعَرْقِ الْإِذْخِرِ

٧٠٥١- كَانَ يُسَمِّي الْأَثْنَى مِنَ الْخَيْلِ فَرَسًا

٧٠٥٢- كَانَ يُسَمِّي الثَّمَرِ وَاللَّبَنَ الْأَطْيَانَ. ح

٧٠٥٣- كَانَ يَشْتَدُّ عَلَيْهِ أَنْ يُوجَدَ مِنْهُ الرِّيحُ. ح

٧٠٥٤- كَانَ يَشُدُّ صَلْبَهُ بِالْخَجَرِ مِنَ الْغَرَبِ. ض

٧٠٥٥- كَانَ يَشْرَبُ ثَلَاثَةَ أَنْفَاسٍ يُسَمِّي اللَّهُ فِي

٧٠٥٦- كَانَ يُشِيرُ فِي الصَّلَاةِ

٧٠٥٧- كَانَ يُصَافِحُ النِّسَاءَ مِنْ تَحْتِ

٧٠٥٨- كَانَ يُصْنِفِي لِلنُّورَةِ الْإِنَاءَ فَتَشْرَبُ ثُمَّ

٧٠٥٩- كَانَ يُصَلِّي فِي نَعْلِهِ

٧٠٦٠- كَانَ يُصَلِّي الصُّحَى سِتًّا وَكُفَاتٍ

٧٠٦١- كَانَ يُصَلِّي الصُّحَى أَرْبَعًا وَيَزِيدُ مَا شَاءَ

٧٠٦٢- كَانَ يُصَلِّي عَلَى الْخَمْرَةِ

٧٠٦٣- كَانَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُمَا تَوَجَّهَتْ

٧٠٦٤- كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ الظُّهْرِ رَكْعَتَيْنِ وَبَعْدَهَا

٧٠٦٥- كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً

٧٠٦٦- كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ الْعَصْرِ رَكْعَتَيْنِ

٧٠٦٧- كَانَ يُصَلِّي بِاللَّيْلِ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ

٧٠٦٨- كَانَ يُصَلِّي عَلَى الْخَصِيرِ وَالْقُرْوَةِ

٧٠٦٩- كَانَ يُصَلِّي بَعْدَ الْعَصْرِ وَيُنْهِي عَنْهَا

٧٠٧٠- كَانَ يُصَلِّي عَلَى بِسَاطٍ. ح

٧٠٧١- كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا إِذَا زَالَتْ

٧٠٧٢- كَانَ يُصَلِّي بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ. ح

٧٠٧٣- كَانَ يُصَلِّي وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ يَلْعَبَانِ

٧٠٧٤- كَانَ يُصَلِّي عَلَى الرَّجُلِ يَرَاهُ يُخْدَمُ

٧٠٧٥- كَانَ يُصُومُ عَاشُورَاءَ وَيَأْمُرُ بِهِ.

٧٠٧٦- كَانَ يُصُومُ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسَ.

٧٠٧٧- كَانَ يُصُومُ مِنْ عَزَّةٍ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ

٧٠٧٨- كَانَ يُصُومُ بَسْعَ ذِي الْحِجَّةِ وَيُؤْمُ

٧٠٧٩- كَانَ يُصُومُ مِنَ الشَّهْرِ الثَّانِي وَالْأَخَذَ

٧٠٨٠- كَانَ يُضْحِي بِكَنْهَيْنِ أَقْرَبَيْنِ أَهْلَيْنِ

٧٠٨١- كَانَ يُضْحِي بِالشَّاةِ الْوَاحِدَةِ عَنْ جَمِيعِ

٧٠٨٢- كَانَ يُضْرِبُ فِي الْخَمْرِ بِالتَّغَالِ وَالْجَرِيدِ.

٧٠٨٣- كَانَ يُضَعُّ الْيَمْنَى عَلَى الْيُسْرَى فِي

٧٠٨٤- كَانَ يُضَمِّرُ الْخَيْلَ

٧٠٨٥- كَانَ يُطُوفُ عَلَى جَمِيعِ نِسَائِهِ فِي لَيْلَةٍ

٧٠٨٦- كَانَ يُعْتَبِرُ عَلَى الْأَسْمَاءِ. ح

٧٠٨٧- كَانَ يُعْجِبُهُ الرُّؤْيَا الْحَسَنَةُ. ح

٧٠٨٨- كَانَ يُعْجِبُهُ الثَّقُلُ. ح

٧٠٨٩- كَانَ يُعْجِبُهُ إِذَا خَرَجَ لِحَاجَتِهِ أَنْ يَسْمَعَ

٧٠٩٠- كَانَ يُعْجِبُهُ الْقَاعِيَةُ

٧٠٩١- كَانَ يُعْجِبُهُ الْفَرْعُ. ح

٧٠٩٢- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُدْعَى الرَّجُلُ بِأَحَبِّ

٧٠٩٣- كَانَ يُعْجِبُهُ الْبَطِيخُ بِالرُّطْبِ

٧٠٩٤- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يُفْطِرَ عَلَى الرُّطْبِ مَا دَامَ

٧٠٩٥- كَانَ يُعْجِبُهُ التَّهَجُّدُ مِنَ اللَّيْلِ. ح

- ٧١١٩- كَانَ يُعَيِّرُ الْأَسْمَ الْفَبِيحَ. ح
- ٧١٢٠- كَانَ يُفْطِرُ عَلَى رُبَاتٍ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ
- ٧١٢١- كَانَ يَلْقَى ثَوْبَهُ وَيَخْلُبُ شَاتَهُ وَيَخْدُمُ
- ٧١٢٢- كَانَ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ وَيَتِمَّبُ عَلَيْهَا.
- ٧١٢٣- كَانَ يَقْبَلُ بِوَجْهِهِ وَخَدَيْهِ عَلَى شَرِّ الْقَوْمِ
- ٧١٢٤- كَانَ يَقْبَلُ بَعْضَ أَزْوَاجِهِ ثُمَّ يَصَلِّي وَلَا
- ٧١٢٥- كَانَ يَقْبَلُ وَهُوَ صَالِمٌ.
- ٧١٢٦- كَانَ يَقْبَلُ وَهُوَ مُحْرَمٌ
- ٧١٢٧- كَانَ يَقْسِمُ بَيْنَ نِسَائِهِ فَيَعْدِلُ وَيَقُولُ :
- ٧١٢٨- كَانَ يَقْصُرُ فِي السَّفَرِ وَيَتِمُّ وَيُفْطِرُ
- ٧١٢٩- كَانَ يَقْطَعُ قِرَاءَتَهُ آيَةً آيَةً الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
- ٧١٣٠- كَانَ يَقْلُسُ لَهُ يَوْمَ الْفِطْرِ. ض
- ٧١٣١- كَانَ يَقْلُمُ أَطْفَارَهُ وَيَقْصُرُ شَارِبَهُ يَوْمَ
- ٧١٣٢- كَانَ يَقُولُ لِأَخِيهِمْ عِنْدَ الْمَعَاتِبَةِ : مَا لَهُ
- ٧١٣٣- كَانَ يَقُولُ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ
- ٧١٣٤- كَانَ يَقُولُ مِنَ اللَّيْلِ حَتَّى تَنْفَطِرَ قَدَمَاهُ
- ٧١٣٥- كَانَ يُكَبِّرُ بَيْنَ أَضْعَافِ الْخَطِيئَةِ يُكَبِّرُ
- ٧١٣٦- كَانَ يُكَبِّرُ يَوْمَ عَرَفَةَ مِنْ صَلَاةِ الْقَدَاةِ
- ٧١٣٧- كَانَ يُكَبِّرُ يَوْمَ الْفِطْرِ مِنْ حِينَ يَخْرُجُ مِنْ
- ٧١٣٨- كَانَ يُكَنْجِلُ بِالْإِيمِدِ وَهُوَ صَالِمٌ. ض
- ٧١٣٩- كَانَ يُكَنْجِلُ كُلَّ لَيْلَةٍ وَيَخْتَجِمُ كُلَّ شَهْرٍ
- ٧١٤٠- كَانَ يُكَيِّرُ الْقَنَاعَ. ح
- ٧١٤١- كَانَ يُكَيِّرُ الْقَنَاعَ وَيُكَيِّرُ ذَهْنَ رَأْسِهِ
- ٧٠٩٦- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَدْعُو ثَلَاثًا وَأَنْ يَسْتَعْفِفَ
- ٧٠٩٧- كَانَ يُعْجِبُهُ الدَّرَاعُ. ح
- ٧٠٩٨- كَانَ يُعْجِبُهُ الدَّرَاعَانِ وَالْكَيفُ. ح
- ٧٠٩٩- كَانَ يُعْجِبُهُ الْخُلُو الْبَارِدُ. ض
- ٧١٠٠- كَانَ يُعْجِبُهُ الرِّيحُ الطَّيِّبَةُ.
- ٧١٠١- كَانَ يُعْجِبُهُ الْقَالَ الْحَسَنُ وَيُكْرَهُ الطَّيْرَةَ
- ٧١٠٢- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَلْقَى الْعَدُوَّ عِنْدَ زَوَالِ
- ٧١٠٣- كَانَ يُعْجِبُهُ النَّظَرُ إِلَى الْإِنْرَجِ وَكَانَ
- ٧١٠٤- كَانَ يُعْجِبُهُ النَّظَرُ إِلَى الْخَضِرَةِ وَالْمَاءِ
- ٧١٠٥- كَانَ يُعْجِبُهُ الْإِنَاءُ الْمُنْطَبِقُ. ض
- ٧١٠٦- كَانَ يُعْجِبُهُ الْفَرَاغُ أَنْ يُنْسَكَهَا بِبَيْدِهِ
- ٧١٠٧- كَانَ يُعْجِبُهُ أَنْ يَتَوَضَّأَ مِنْ مَخْضَبٍ مِنْ
- ٧١٠٨- كَانَ يُعْدُّ الْآيَةَ فِي الصَّلَاةِ. ض
- ٧١٠٩- كَانَ يُعْرِفُ بِرِيحِ الطَّيِّبِ إِذَا أَقْبَلَ. ض
- ٧١١٠- كَانَ يُعْقِدُ الشَّيْبِخَ
- ٧١١١- كَانَ يُعْلَمُهُمْ مِنَ الْحُمَى وَالْأَوْجَاعِ كُلِّهَا
- ٧١١٢- كَانَ يُعْمَلُ عَمَلُ النَّبِيِّ وَأَكْثَرُ مَا يُعْمَلُ
- ٧١١٣- كَانَ يُعَوِّدُ الْمَرِيضَ وَهُوَ مُغْتَكِفٌ. ح
- ٧١١٤- كَانَ يُعِيدُ الْكَلِمَةَ ثَلَاثًا لِنَقْلِ عَنْهُ. ح
- ٧١١٥- كَانَ يُغْتَسِلُ بِالصَّاعِ وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ
- ٧١١٦- كَانَ يُغْتَسِلُ هُوَ وَالْمَرْأَةُ مِنْ نِسَائِهِ مِنْ
- ٧١١٧- كَانَ يُغْتَسِلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْفِطْرِ
- ٧١١٨- كَانَ يُغْسِلُ مَقْعَدَتَهُ ثَلَاثًا

- ٧١٦٥- كَانَ يَلْبَسُ قَمِيصًا فَوْقَ الْكُفَّيْنِ
- ٧١٦٦- كَانَ يَلْبَسُ فَلَنْسُوَّةَ بَيْضَاءَ. ح
- ٧١٦٧- كَانَ يَلْبَسُ فَلَنْسُوَّةَ بَيْضَاءَ لَا طَلَّةَ. ض
- ٧١٦٨- كَانَ يَلْبَسُ الْقَلَانِسَ تَحْتَ الْقَمَانِيعِ وَيَغْيِرُ
- ٧١٦٩- كَانَ يَلْبَسُ الثَّعَالِ السَّيِّيَّةَ وَيُصَفِّرُ لِحْيَتَهُ
- ٧١٧٠- كَانَ يَلْخُطُّ فِي الصَّلَاةِ يَمِينًا وَشِمَالًا وَلَا
- ٧١٧١- كَانَ يَلْفَرُقُ صَدْرَهُ وَوَجْهَهُ بِالْمَلْتَمِزِ. ض
- ٧١٧٢- كَانَ يَلْبِسُ فِي الصَّلَاةِ الرِّجَالُ ثُمَّ الصَّبِيَانُ
- ٧١٧٣- كَانَ يَمُدُّ صَوْتَهُ بِالْقُرْآنِ مَدًّا
- ٧١٧٤- كَانَ يَمُرُّ بِالصَّبِيَانِ فَيَسْلَمُ عَلَيْهِمْ
- ٧١٧٥- كَانَ يَمُرُّ بِنِسَاءٍ فَيَسْلَمُ عَلَيْهِنَّ. ح
- ٧١٧٦- كَانَ يَمْسُحُ عَلَى وَجْهِهِ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ فِي
- ٧١٧٧- كَانَ يَمْسِي مَسِيًّا يُعْرِفُ فِيهِ أَنَّهُ لَيْسَ
- ٧١٧٨- كَانَ يَمْصُ اللِّسَانَ. ض
- ٧١٧٩- كَانَ يَنَامُ وَهُوَ جُنْبٌ وَلَا يَمْسُ مَاءً
- ٧١٨٠- كَانَ يَنَامُ حَتَّى يَنْفُخَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي
- ٧١٨١- كَانَ يَنَامُ أَوَّلَ اللَّيْلِ وَيُخَيِّرُ آخِرَهُ. ح
- ٧١٨٢- كَانَ يَنْحَرُ أَضْجِيئَةً بِالْمُصَلَّى
- ٧١٨٣- كَانَ يَنْزِلُ مِنَ الْمِنْبَرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ
- ٧١٨٤- كَانَ يَنْصَرِفُ مِنَ الصَّلَاةِ عَنْ يَمِينِهِ. ح
- ٧١٨٥- كَانَ يَنْفِثُ فِي الرُّفْقَةِ. ح
- ٧١٨٦- كَانَ يُوزِرُ مِنَ أَوَّلِ اللَّيْلِ وَأَوْسَطِهِ وَآخِرِهِ
- ٧١٨٧- كَانَ يُوزِرُ عَلَى النَّبِيرِ
- ٧١٤٢- كَانَ يَكْبِرُ الذِّكْرَ وَيَقِلُّ اللَّفْوُ وَيُطِيلُ
- ٧١٤٣- كَانَ يَكْرَهُ كِبَاخَ السُّرِّ حَتَّى يَضْرِبَ
- ٧١٤٤- كَانَ يَكْرَهُ الشُّكَالَ مِنَ الْخَيْلِ
- ٧١٤٥- كَانَ يَكْرَهُ بَيْعَ الْجَنَاءِ. ح
- ٧١٤٦- كَانَ يَكْرَهُ التَّكَاثُبَ فِي الصَّلَاةِ. ح
- ٧١٤٧- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَرَى الرَّجُلَ جَهْرًا رَفِيعًا
- ٧١٤٨- كَانَ يَكْرَهُ رَفْعَ الصَّوْتِ عِنْدَ الْقِتَالِ
- ٧١٤٩- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَرَى الْخَاتَمَ. ض
- ٧١٥٠- كَانَ يَكْرَهُ الْكَيْ وَالطَّعَامَ الْحَارَّ وَيَقُولُ
- ٧١٥١- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَطَأَ أَحَدٌ عَقِبَهُ وَلَكِنْ يَمِينِ
- ٧١٥٢- كَانَ يَكْرَهُ الْمَسَائِلَ وَيَتَبَيَّنُهَا فَإِذَا سَأَلَهُ
- ٧١٥٣- كَانَ يَكْرَهُ سُورَةَ الدُّمِّ فَلَاكًا ثُمَّ يَبَاشِرُ بَعْدَ
- ٧١٥٤- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُؤْخَذَ مِنْ رَأْسِ الطَّعَامِ
- ٧١٥٥- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُؤْكَلَ الطَّعَامُ الْحَارُّ حَتَّى
- ٧١٥٦- كَانَ يَكْرَهُ الْقَطْسَةَ الشَّدِيدَةَ فِي
- ٧١٥٧- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَرَى الْمَرْأَةَ لَيْسَ فِي يَدِهَا
- ٧١٥٨- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَطْلُعَ مِنْ تَغْلِيهِ شَيْءٌ عَنْ
- ٧١٥٩- كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَأْكُلَ الصَّبَّ. ض
- ٧١٦٠- كَانَ يَكْرَهُ مِنَ الشَّاةِ سَبْعًا الْمَرَاةَ
- ٧١٦١- كَانَ يَكْرَهُ الْكُلَيْتَيْنِ لِمَكَابِهَمَا مِنْ
- ٧١٦٢- كَانَ يَكْسُو بَنَاتِهِ حُمْرَ الْقَرِّ
- ٧١٦٣- كَانَ يَلْبَسُ بُرْدَهُ الْأَحْمَرَ فِي الْبَيْدَنِ
- ٧١٦٤- كَانَ يَلْبَسُ قَمِيصًا قَصِيرَ الْكُمَيْنِ

٧٢١٠- لَأَنْ يُؤَذِّبَ الرَّجُلَ وَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ

٧٢١١- لَأَنْ يَصْدُقَ الْمَرْءُ فِي حَتَايِهِ بِدِرْهَمٍ خَيْرٌ

٧٢١٢- لَأَنْ يَجْعَلَ أَحَدُكُمْ فِي فِيهِ ثَرَابًا خَيْرٌ لَهُ

٧٢١٣- لَأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَمْرَةٍ فَتُحْرَقَ

٧٢١٤- لَأَنْ يَزِلَّ الرَّجُلُ بِعَشْرِ بَسْمَةِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ

٧٢١٥- لَأَنْ يَطَّأَ الرَّجُلُ عَلَى جَمْرَةٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ

٧٢١٦- لَأَنْ يَطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخْطَبٍ مِنْ

٧٢١٧- لَأَنْ يَلْبَسَ أَحَدُكُمْ ثَوْبًا مِنْ رِقَاعٍ شَتَّى

٧٢١٨- لَأَنْ يَغْلِيءَ جَوْفَ أَحَدِكُمْ قَيْحًا حَتَّى

٧٢١٩- لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ عَلَى يَدَيْكَ رَجُلًا خَيْرٌ

٧٢٢٠- لَيْنَ بَقِيَّتِ إِلَى قَابِلٍ لِأَصَوْمِنَ الثَّاسِعِ

٧٢٢١- لَتَأْخُذُوا عَنِّي مَنَاسِكُكُمْ فَإِنِّي لَا أَذْرِي ل

٧٢٢٢- لَتَوَدُّنَّ الْخُفُوفَ إِلَى أَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

٧٢٢٣- لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

٧٢٢٤- لَتَرْكِبُنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شِرًّا يُشِيرُ

٧٢٢٥- لَتَرُدَّ جَمْعُنْ هَذِهِ الْأُمَّةَ عَلَى الْخَوْصِ

٧٢٢٦- لَتَسْتَجِلْنَ طَائِفَةً مِنْ أُمَّيِي الْخَمْرِ بِاسْمِ

٧٢٢٧- لَتَفْتَحُنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ وَلَيَنْعَمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا

٧٢٢٨- لَتَمْلَأَنَّ الْأَرْضُ جُزْرًا وَظُلُمًا فَإِذَا مِلْتِ

٧٢٢٩- لَتَمْلَأَنَّ الْأَرْضُ ظُلُمًا وَعُدْوَانًا ثُمَّ

٧٢٣٠- لَتَنْتَفِقُونَ كَمَا يَنْتَفِثُ مِنَ الْخِفَالَةِ

٧٢٣١- لَتَنْتَهِكُنَّ الْأَصْنَاعَ بِالطُّهُورِ أَوْ لَتَنْتَهِكُنَّهَا

٧٢٣٢- لَتَنْقُضَنَّ عَرَى الْإِسْلَامِ غُرُوزَ غُرُوزَ

٧١٨٨- كَانَ يَلَاغِبُ زَيْنَبُ بِنْتُ أُمِّ سَلَمَةَ وَيَقُولُ

٧١٨٩- كَانَ آخِرُ كَلَامِ النَّبِيِّ الصَّلَاةُ الصَّلَاةُ

٧١٩٠- كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ أَنْ قَالَ قَاتِلِ اللَّهَ

٧١٩١- كَانَ آخِرُ مَا تَكَلَّمَ بِهِ جَلَالُ رَبِّي الرَّفِيعُ

ل

٧١٩٢- اللَّهُ أَشَدَّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ إِذَا

٧١٩٣- اللَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنَ الْقَقِيمِ الْوَالِدِ

٧١٩٤- اللَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ الثَّانِبِ مِنَ الطَّغْمَانِ الْوَارِدِ

٧١٩٥- اللَّهُ أَشَدَّ أَذْنًا إِلَى الرَّجُلِ الْحَسَنِ الصَّوْتِ

٧١٩٦- اللَّهُ أَقْدَرُ عَلَيْكَ مِنْكَ عَلَيْهِ

٧١٩٧- لَأَنَا أَشَدَّ عَلَيْكُمْ خَوْفًا مِنَ النَّعَمِ مُنِّي مِنْ

٧١٩٨- لَأَنَا مِنْ فِتْنَةِ السَّيِّئِ أَخَوْفُ عَلَيْكُمْ مِنْ

٧١٩٩- لَأَنْ أَذْكُرَ اللَّهُ تَعَالَى مَعَ قَوْمٍ يَغْدُو صَلَاةَ

٧٢٠٠- لَأَنْ أَطَأَ عَلَى جَمْرَةٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَطَأَ

٧٢٠١- لَأَنْ أَطْعِمَ أَخًا فِي اللَّهِ مُسْلِمًا لَقَمَةً أَحَبَّ

٧٢٠٢- لَأَنْ أُعِينَ أَيْمِي الْمُؤْمِنِ عَلَى حَاجَتِهِ

٧٢٠٣- لَأَنْ أَقْعُدَ مَعَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ

٧٢٠٤- لَأَنْ أَقُولَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ

٧٢٠٥- لَأَنْ أَمْنَعَ بِسُوطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَحَبَّ إِلَيَّ

٧٢٠٦- لَأَنْ أَمْنَعَ بِسُوطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَحَبَّ إِلَيَّ

٧٢٠٧- لَأَنْ أَمْسِي عَلَى جَمْرَةٍ أَوْ سَنِيفٍ أَوْ

٧٢٠٨- لَأَنْ تُصَلِّيَ الْمَرْأَةُ فِي بَيْتِهَا خَيْرٌ لَهَا مِنْ

٧٢٠٩- لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ ثُمَّ يَغْدُو إِلَى

- ٧٢٥٦- لَعَنَ اللَّهُ الرِّبَا وَآكِلَهُ وَمُوكِلَهُ وَكَاتِبَهُ وَ
- ٧٢٥٧- لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ
- ٧٢٥٨- لَعَنَ اللَّهُ الرَّجُلَ مِنَ النِّسَاءِ. ح
- ٧٢٥٩- لَعَنَ اللَّهُ الزُّهْرَةَ فَإِنَّهَا هِيَ الَّتِي فَتَنَتْ
- ٧٢٦٠- لَعَنَ اللَّهُ السَّارِقَ يَسْرِقُ الْبَيْضَةَ فَتَقْطَعُ
- ٧٢٦١- لَعَنَ اللَّهُ الْفَقْرَ مَا تَدْعُ الْمُصَلِّيَ وَغَيْرَ
- ٧٢٦٢- لَعَنَ اللَّهُ الْفَقْرَ مَا تَدْعُ نَبِيًّا وَلَا غَيْرَهُ إِلَّا
- ٧٢٦٣- لَعَنَ اللَّهُ الْفَاسِقَةَ وَالْمَقْشُورَةَ. ض
- ٧٢٦٤- لَعَنَ اللَّهُ الَّذِينَ يُشَقِّقُونَ الْخُطْبَ تَشْقِيقَ
- ٧٢٦٥- لَعَنَ اللَّهُ الْمُتَنَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ
- ٧٢٦٦- لَعَنَ اللَّهُ الْمُخَلَّلَ وَالْمُخَلَّلَ لَهُ
- ٧٢٦٧- لَعَنَ اللَّهُ الْمُخْتَبِيَّ وَالْمُخْتَبِيَّةَ.
- ٧٢٦٨- لَعَنَ اللَّهُ الْمُخْتَبِينَ مِنَ الرِّجَالِ
- ٧٢٦٩- لَعَنَ اللَّهُ الْمُسَوِّفَاتِ الَّتِي يَدْعُوها زَوْجُهَا !
- ٧٢٧٠- لَعَنَ اللَّهُ الْمُسَلَّةَ الَّتِي إِذَا أَرَادَ زَوْجُهَا أَنْ
- ٧٢٧١- لَعَنَ اللَّهُ النَّائِحَةَ وَالْمُسْتَمِعَةَ
- ٧٢٧٢- لَعَنَ اللَّهُ الْوَاضِمَاتِ وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ
- ٧٢٧٣- لَعَنَ اللَّهُ الْوَاضِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ وَالْوَاضِمَةَ
- ٧٢٧٤- لَعَنَ اللَّهُ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ وَشَاةَهُ وَكَاتِبَهُ
- ٧٢٧٥- لَعَنَ اللَّهُ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ وَكَاتِبَهُ وَمَانِعَ
- ٧٢٧٦- لَعَنَ اللَّهُ زَانِجَاتِ الْقُبُورِ وَالْمُتَجَلِّدِينَ عَلَيْهَا
- ٧٢٧٧- لَعَنَ اللَّهُ زَوَارِثَ الْقُبُورِ
- ٧٢٧٨- لَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي
- ٧٢٣٣- لِيَجْهَنَّمَ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ بَابٌ مِنْهَا لِمَنْ سَلَ
- ٧٢٣٤- لِحِجَّةٍ أَفْضَلُ مِنْ عَشْرِ غَزَوَاتٍ وَلَغَزْوَةٍ
- ٧٢٣٥- لِنَحْمِ صَنِيدَ الْبِرِّ لَكُمْ خِلَالَ مَا لَمْ
- ٧٢٣٦- لَزَوَالِ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ مِنْ قَتْلِ
- ٧٢٣٧- لِسَانِ الْقَاضِي بَيْنَ جَمْعَتَيْنِ إِذَا إِلَى
- ٧٢٣٨- لَسْتُ أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي غَوْعَاءَ تَفْشَلُهُمْ
- ٧٢٣٩- لَسْتُ أَذْخُلُ دَارًا فِيهَا نَوْحٌ وَلَا كَلْبٌ
- ٧٢٤٠- لَسْتُ مِنْ دَدٍ وَلَا الدُّدُ مِنِّي
- ٧٢٤١- لَسْتُ مِنْ دَدٍ وَلَا الدُّدُ مِنِّي وَلَسْتُ مِنْ
- ٧٢٤٢- لَسْتُ مِنَ الدُّنْيَا وَلَسْتُ مِنِّي إِنْ بَعُثْتُ
- ٧٢٤٣- لَسْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرَ مِنْ خَمْسِينَ
- ٧٢٤٤- لَسِطَ أَقْدُمُهُ بَيْنَ يَدَيَّ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ
- ٧٢٤٥- لَسِيئَرٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرَ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا
- ٧٢٤٦- لَصَوْتُ أَبِي طَلْحَةَ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنْ
- ٧٢٤٧- لَصَوْتُ أَبِي طَلْحَةَ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنْ
- ٧٢٤٨- لَعَفْرَةٍ فِي كَدٍّ خِلَالَ عَيْلٍ مَخْجُوبٍ
- ٧٢٤٩- لَعَلَّكَ تُرْزَقُ بِهِ
- ٧٢٥٠- لَعَلَّكُمْ تَنْفَتَحُونَ بَعْدِي مَذَائِنَ عِظَامًا
- ٧٢٥١- لَعَنَ اللَّهُ عَلِيَّ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ. ح
- ٧٢٥٢- لَعَنَ اللَّهُ الْخَاشِمَةَ وَجَهَهَا وَالشَّافَةَ جَنِّيَهَا
- ٧٢٥٣- لَعَنَ اللَّهُ الْخَمْرَ وَشَارِبَهَا وَسَاقِيَهَا
- ٧٢٥٤- لَعَنَ اللَّهُ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ فِي الْخَمْرِ
- ٧٢٥٥- لَعَنَ اللَّهُ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ وَالرَّائِسَ الَّذِي

- ٧٣٠٢- لَقَيْنَا رَجُلًا فِي الصَّفِّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ غَزَاً
٧٣٠٣- لَقِينَا سَوَاطِئَ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مَعَا
٧٣٠٤- لِكُلِّ أُمَّةٍ مَجْلُوسٌ وَمَجْلُوسٌ أُنْتَبِىَ الدِّينَ
٧٣٠٥- لِكُلِّ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْبَرِّ بَابٌ مِنْ
٧٣٠٦- لِكُلِّ ذَا ذِي دَوَاءٍ إِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءِ
٧٣٠٧- لِكُلِّ ذَا ذِي دَوَاءٍ وَدَوَاءِ الذُّنُوبِ
٧٣٠٨- لِكُلِّ سَهْوٍ سَجْدَتَانِ بَعْدَهُمَا يُسَلِّمُ. ض.
٧٣٠٩- لِكُلِّ سُورَةٍ حَظَّهَا مِنَ الرُّكُوعِ
٧٣١٠- لِكُلِّ شَيْءٍ آفَةٌ تَفْسِدُهُ وَأَافَاتُ هَذَا
٧٣١٢- لِكُلِّ شَيْءٍ حَصَادٌ وَحَصَادُ أَتْمِي مَا بَيْنَ
٧٣١٣- لِكُلِّ شَيْءٍ حَلِيَّةٌ وَحَلِيَّةُ الْقُرْآنِ الصُّوْتُ
٧٣١٤- لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصُّوْمُ. ض.
٧٣١٥- لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الدَّارِ بَيْتُ
٧٣١٧- لِكُلِّ شَيْءٍ صَفْوَةٌ وَصَفْوَةُ الصَّلَاةِ
٧٣١٨- لِكُلِّ شَيْءٍ طَرِيقٌ وَطَرِيقُ الْجَنَّةِ الْعِلْمُ. ض.
٧٣١٩- لِكُلِّ شَيْءٍ غَرْوسٌ وَغَرْوسُ الْقُرْآنِ
٧٣٢٠- لِكُلِّ شَيْءٍ مَعْدِنٌ وَمَعْدِنُ التَّقْوَى قُلُوبُ
٧٣٢١- لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ السَّمَوَاتِ قَوْلُ
٧٣٢٢- لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ
٧٣٢٣- لِكُلِّ عَبْدٍ صَبِيحٌ فَإِنْ كَانَ صَالِحًا وَضِعَ
٧٣٢٤- لِكُلِّ عَبْدٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ عِنْدَ إِفْطَارِهِ
٧٣٢٥- لِكُلِّ غَابِرٍ لَوَاءٌ يُعْرِفُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٧٣٢٦- لِكُلِّ غَابِرٍ لَوَاءٌ عِنْدَ اسْتِغْنَائِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٧٢٧٩- لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَعَدَ وَسَطَ الْخَلْقَةِ
٧٢٨٠- لَعَنَ اللَّهُ مَنْ يَسِمُ فِي الْوُجْهِ
٧٢٨١- لَعَنَ اللَّهُ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الْوَالِدَةِ وَوَلَدِهَا
٧٢٨٢- لَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَعَنَ وَالِدَيْهِ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ
٧٢٨٣- لَعَنَ اللَّهُ مَنْ هَتَّلَ بِالْحَيَوَانِ
٧٢٨٤- لَعَنَ عَبْدُ الدِّينَارِ لَعْنُ عَبْدِ الدَّرَنَمِ. ح.
٧٢٨٥- لَعِنَتِ الْقَدَرِيَّةُ عَلَى لِسَانِ سَبْعِينَ نَبِيًّا. ض.
٧٢٨٦- لَعَنُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةً خَيْرَ مَنْ
٧٢٨٧- لَعَنُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَرْبَعِينَ
٧٢٨٨- لَقَدْ آكَلَ الدُّجَالُ الطَّعَامَ وَمَشَى
٧٢٨٩- لَقَدْ أَمَرْتُ أَنْ أَتَخَوَّرَ فِي الْقَوْلِ لِإِبْنِ
٧٢٩٠- لَقَدْ أَنْزَلَ عَلَيَّ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَقَامَتِهِ
٧٢٩١- لَقَدْ أَوْذِيتُ فِي اللَّهِ وَمَا يُؤْذَى أَحَدٌ
٧٢٩٢- لَقَدْ بَارَكَ اللَّهُ لِرَجُلٍ فِي حَاجَةٍ أَكْثَرَ
٧٢٩٣- لَقَدْ رَأَيْتُنِي يَوْمَ أُحُدٍ وَمَا فِي الْأَرْضِ
٧٢٩٤- لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَنْقَلِبُ فِي الْجَنَّةِ فِي
٧٢٩٥- لَقَدْ رَأَيْتُ الْمَلَائِكَةَ تُعَسِّلُ حَمَوزَ. ض.
٧٢٩٦- لَقَدْ رَأَيْتُ الْآنَ مِنْذُ صُنِّيتُ لَكُمْ الْجَنَّةَ
٧٢٩٧- لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَقْبَلَ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ
٧٢٩٨- لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَى عَنِ الْغِيلَةِ حَتَّى
٧٢٩٩- لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ رَجُلًا يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ
٧٣٠٠- لَقَلْبُ ابْنِ آدَمَ أَشَدُّ انْقِلَابًا مِنَ الْقَدْرِ إِذَا
٧٣٠١- لَقْنُوا مَوْتَائِكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

- ٧٣٥٠- لِلْمَمْلُوكِ طَعَامُهُ وَكَسَوَاتُهُ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا
 ٧٣٥٢- لِلْمُؤْمِنِ أَرْبَعَةُ أَغْدَاءٍ مُؤْمِنٌ يَخْصُدُهُ
 ٧٣٥٣- لِلْمُهَاجِرِينَ مَنَازِرٌ مِنْ ذَهَبٍ يَجْلِسُونَ
 ٧٣٥٤- لِلنَّارِ بَابٌ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ إِلَّا مَنْ شَفَى
 ٧٣٥٥- لَمْ تُؤْتُوا بَعْدَ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ مِثْلَ الْعَاقِبَةِ
 ٧٣٥٦- لَمْ تَحِلَّ الْقَنَائِمُ لِأَخِيهِ سُودِ الرُّؤُوسِ مِنْ
 ٧٣٥٧- لَمْ يَنْعَشِ اللَّهُ تَعَالَى نَبِيًّا إِلَّا بِلُغَةِ قَوْمِهِ
 ٧٣٥٨- لَمْ يَنْقُ مِنَ النَّبُوَّةِ إِلَّا الْمُبَشِّرَاتُ الرُّؤْيَا
 ٧٣٥٩- لَمْ يَتَكَلَّمْ فِي الْمَهْدِ إِلَّا أَرْبَعَةُ عِيسَى
 ٧٣٦١- لَمْ يَزَلْ لِلْمُتَحَابِّينِ مِثْلُ التَّكَاحِ
 ٧٣٦٢- لَمْ يَزَلْ أَمْرُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مُتَغَدِّلاً حَتَّى
 ٧٣٦٣- لَمْ يُسَلِّطْ عَلَى الدُّجَالِ إِلَّا عِيسَايُنَ
 ٧٣٦٤- لَمْ يُغْفَرْ نَبِيٌّ إِلَّا خِثٌّ يَمُوتُ. ح
 ٧٣٦٥- لَمْ يَكْذِبْ مَنْ نَعَى بَيْنَ اثْنَيْنِ لِيُصْلِحَ. ح
 ٧٣٦٦- لَمْ يَكُنْ مُؤْمِنٌ وَلَا يَكُونُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
 ٧٣٦٧- لَمْ يَلْقَ ابْنُ آدَمَ شَيْئاً قَطُّ مُنْذُ خَلَقَهُ اللَّهُ
 ٧٣٦٨- لَمْ يَمُتْ نَبِيٌّ حَتَّى يُؤْمَهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ
 ٧٣٦٩- لَمْ يَنْتَفِعْ قَوْمٌ زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلَّا مُنِعُوا
 ٧٣٧٠- لَمَّا صَوَّرَ اللَّهُ تَعَالَى آدَمَ فِي الْجَنَّةِ تَرَكَهُ
 ٧٣٧١- لَمَّا عَرَّجَ بِهِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ مَرَزَتْ بِقَوْمٍ
 ٧٣٧٢- لَمَّا نُفِخَ فِي آدَمَ الرُّوحَ مَارَتْ وَطَارَتْ
 ٧٣٧٣- لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى جَنَّةَ عَذْنٍ خَلَقَ فِيهَا
 ٧٣٧٤- لَمَّا أَلْقَى إِبْرَاهِيمُ فِي النَّارِ قَالَ اللَّهُمَّ
- ٧٣٢٧- لِكُلِّ قَرْنٍ مِنْ أُمَّيِّ سَابِقُونَ. ض
 ٧٣٢٨- لِكُلِّ قَرْنٍ سَابِقٌ.
 ٧٣٢٩- لِكُلِّ نَبِيٍّ تَرَكَّةٌ وَإِنْ تَرَكَنِي وَضِيعَتِي
 ٧٣٣٠- لِكُلِّ نَبِيٍّ حَرَمٌ وَحَرَمِي الْمَدِينَةُ. ح
 ٧٣٣١- لِكُلِّ نَبِيٍّ خَلِيلٌ فِي أُمَّتِهِ وَإِنْ خَلِيلِي
 ٧٣٣٢- لِكُلِّ نَبِيٍّ رَافِقٌ فِي الْجَنَّةِ وَرَافِقِي فِيهَا
 ٧٣٣٣- لِكُلِّ نَبِيٍّ رَهْبَانِيَّةٌ وَرَهْبَانِيَّةُ هَذِهِ الْأُمَّةِ
 ٧٣٣٤- لِلْإِمَامِ وَالْمُؤَدِّنِ مِثْلُ آخِرٍ مِنْ صَلَاتِي
 ٧٣٣٥- لِلْبُحْرِ سِنْعٌ وَلِلنَّيْبِ ثَلَاثُ
 ٧٣٣٦- لِلتَّوْبَةِ بَابٌ بِالْمَغْرِبِ مَسِيرَةٌ سَبْعِينَ عَاماً
 ٧٣٣٧- لِلْجَارِ حَقٌّ.
 ٧٣٣٨- لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ سَبْعَةٌ مَغْلَقَةٌ وَبَابٌ
 ٧٣٣٩- لِلْحُرَّةِ يَوْمَانِ وَلِلْأَمَةِ يَوْمٌ. ض
 ٧٣٤٠- لِلرَّجَالِ حَوَارِيٌّ وَلِلنِّسَاءِ حَوَارِيَّةٌ فَحَوَارِيٌّ
 ٧٣٤١- لِلرَّحِمِ لِسَانٌ عِنْدَ الْمِيزَانِ تَقُولُ يَا رَبِّ
 ٧٣٤٢- لِلْسَّائِلِ حَقٌّ وَإِنْ جَاءَ عَلَى فَرْسٍ
 ٧٣٤٣- لِلصُّفِّ الْأَوَّلِ فَضْلٌ عَلَى الصُّفُوفِ. ض
 ٧٣٤٤- لِلْعَبْدِ الْمَمْلُوكِ الصَّالِحِ أَجْرَانِ.
 ٧٣٤٥- لِلْعَازِي أَجْرُهُ وَلِلْعَاجِلِ أَجْرُهُ وَأَجْرُ
 ٧٣٤٦- لِلْمَانِدِ أَجْرٌ شَهِيدٌ وَلِلْعَرِيقِ أَجْرُ
 ٧٣٤٧- لِلْمَرْأَةِ سِتْرَانِ الْقَبْرِ وَالزَّوْجُ. ض
 ٧٣٤٨- لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ بِالْمَعْرُوفِ
 ٧٣٤٩- لِلْمُصَلِّي ثَلَاثُ خِصَالٍ يَتَنَاقَرُ الْبِرُّ مِنْ

- ٧٣٩٩- لَوْ أَنَّ الْعِبَادَ لَمْ يَذُنُوا لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا
٧٤٠٠- لَوْ أَنَّ الْمَاءَ الَّذِي يَكُونُ مِنْهُ الْوَلَدُ
٧٤٠١- لَوْ أَنَّ ابْنَ آدَمَ هَرَبَ مِنْ رِزْقِهِ كَمَا يَهْرَبُ
٧٤٠٢- لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ يَغْمَلُ فِي صَخْرَةٍ صَمَاءَ
٧٤٠٣- لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا نَزَلَ مِنْزَلًا قَالَ أَعُوذُ
٧٤٠٤- لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْتِيَ أَهْلَهُ قَالَ
٧٤٠٥- لَوْ أَنَّ امْرَأًا اطَّلَعَ عَلَيْكَ بِغَيْرِ إِذْنٍ
٧٤٠٦- لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَشْرَفَتْ
٧٤٠٧- لَوْ أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ اشْتَرَكُوا فِي
٧٤٠٨- لَوْ أَنَّ بُكَاءَ دَاوُدَ وَنُكَاءَ جَمِيعِ أَهْلِ
٧٤٠٩- لَوْ أَنَّ حَجْرًا مِثْلَ سَنَةِ خَلْقَاتِ الْفِيءِ عَنْ
٧٤١٠- لَوْ أَنَّ ذُلُومًا مِنْ غَسَاوِي بُهْرَاقٍ فِي الدُّنْيَا
٧٤١١- لَوْ أَنَّ رَجُلًا يُخْرِجُ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وَلَدَ
٧٤١٢- لَوْ أَنَّ رَجُلًا فِي جِوْرِ فِرَاحِهِمْ يَقْبَلُهَا
٧٤١٣- لَوْ أَنَّ شَرَارَةً مِنْ شَرِّ جَهَنَّمَ يَأْتِمَشْرِقُ
٧٤١٤- لَوْ أَنَّ شَيْئًا كَانَ فِيهِ شِفَاءٌ مِنَ الْمَوْتِ
٧٤١٥- لَوْ أَنَّ عَبْدِي تَحَابَّ فِي اللَّهِ وَاحِدٌ فِي
٧٤١٦- لَوْ أَنَّ قَطْرَةً مِنَ الزُّقُومِ قَطَرَتْ فِي دَارٍ
٧٤١٧- لَوْ أَنَّ مِقْمَعًا مِنْ حَدِيدٍ وَضِعَ فِي الْأَرْضِ
٧٤١٨- لَوْ أَنَّكُمْ تَكُونُونَ عَلَى كُلِّ خَالٍ عَلَى
٧٤١٩- لَوْ أَنَّكُمْ إِذَا خَرَجْتُمْ مِنْ عِنْدِي تَكُونُونَ
٧٤٢٠- لَوْ أَنَّكُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى حَقًّا
٧٤٢١- لَوْ آمَنَ بِي عَشْرَةٌ مِنَ الْيَهُودِ لَأَمَنَ بِي
- ٧٣٧٦- لَمَّا كَذَّبْتَنِي فُرَيْشَ جِئْتُ أُسْرِي بِي إِلَى
٧٣٧٧- لَمَّا أَسْلَمَ عُمَرُ أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ قَدْ
٧٣٧٨- لَمَّا عَلَجَ مَلِكُ الْمَوْتِ أَشَدَّ مِنْ أَلْفِ
٧٣٧٩- لَنْ تَخْلُقَ الْأَرْضُ مِنْ ثَلَاثِينَ وَمِثْلَ إِبْرَاهِيمَ
٧٣٨٠- لَنْ تَخْلُقَ الْأَرْضُ مِنْ أَرْبَعِينَ وَمِثْلَ
٧٣٨١- لَنْ تَزَالَ أُمِّي عَلَى سُنْبِي مَا لَمْ يَنْتَظِرُوا
٧٣٨٢- لَنْ تَزُولَ قَدَمُ شَاهِدِ الزُّبُرِ حَتَّى يُوجِبَ
٧٣٨٣- لَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ حَتَّى يَسُودَ كُلُّ قَبِيلَةٍ
٧٣٨٤- لَنْ تَهْلِكَ أُمَّةٌ أَنَا فِي أَوَّلِهَا وَعِيسَى ابْنُ
٧٣٨٥- لَنْ يَنْتَلِيَ عَبْدٌ بِشَيْءٍ أَشَدَّ مِنَ الشَّرِّكَ
٧٣٨٦- لَنْ يَنْزَحَ هَذَا الدِّينَ قَانِمًا يُقَابِلُ مَقَابِلِهِ
٧٣٨٧- لَنْ يُجَمَعَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ
٧٣٨٨- لَنْ يَدْخُلَ النَّارَ رَجُلٌ شَهِدَ بَدْرًا
٧٣٨٩- لَنْ يَزَالَ الْعَبْدُ فِي فِسْحَةٍ مِنْ دِينِهِ مَا لَمْ
٧٣٩٠- لَنْ يَشْفَعَ الْمُؤْمِنُ مِنْ خَيْرٍ يَسْمَعُهُ حَتَّى
٧٣٩١- لَنْ يُعْجِزَ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ مِنْ نَصْفِ يَوْمٍ
٧٣٩٢- لَنْ يُغْلِبَ عُسْرُ يَسْرَيْنِ إِنْ مَعَ الْغُسْرِ
٧٣٩٣- لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ
٧٣٩٤- لَنْ يُلِجَ النَّارَ أَحَدٌ صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ
٧٣٩٥- لَنْ يُلِجَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مَنْ تَكَلَّمَ أَوْ
٧٣٩٦- لَنْ يُنْفَعَ حَذَرٌ مِنْ قَدَرٍ وَلَكِنَّ الدُّعَاءَ
٧٣٩٧- لَنْ يَهْلِكَ النَّاسُ حَتَّى يُغْدَرُوا مِنْ
٧٣٩٨- لَوْ أَنَّ الدُّنْيَا كَلَّمَهَا بِحَذَائِيرِهَا بِئِدَ رَجُلٌ

٧٤٢٢- لَوْ أَخْطَأْتُمْ حَتَّى تَنْبُلْ خَطَايَاكُمْ السَّمَاءَ
 ٧٤٢٣- لَوْ أَذِنَ اللَّهُ تَعَالَى فِي الشَّجَارَةِ لِأَهْلِ
 ٧٤٢٤- لَوْ أَعْلَمَ لَكَ فِيهِ خَيْرٌ لَعَلَّمْتُكَ لَأَنَّهُ
 ٧٤٢٥- لَوْ اغْتَسَلْتُمْ مِنَ الْمَذْيِ لَكَانَ أَشَدَّ
 ٧٤٢٦- لَوْ أَقْبَلْتَ أَحَدَ مِنْ ضَمَةِ الْقَبْرِ لَأُقْبِلْتَ
 ٧٤٢٧- لَوْ أَقْسَمْتُ لَبَرَزْتُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَبْلَ
 ٧٤٢٨- لَوْ أَقْسَمْتُ لَبَرَزْتُ إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ !
 ٧٤٢٩- لَوْ أَهْدَيْ إِلَيَّ كُرَاعًا لَقَبَلْتُ وَلَوْ دُعِيتُ
 ٧٤٣٠- لَوْ بَعَى جَبَلٌ عَلَى جَبَلٍ لَدُكُ الْبَاغِي
 ٧٤٣١- لَوْ بُيِّنَ مَسْجِدِي هَذَا إِلَى صُنْعَاءَ كَانَ
 ٧٤٣٢- لَوْ تَرِكَ أَحَدٌ لِأَخِي تَرِكَ ابْنُ
 ٧٤٣٣- لَوْ تَعَلَّمَ الْبَهَائِمُ مِنَ الْمَوْتِ مَا يَعْلَمُ بَنُو
 ٧٤٣٤- لَوْ تَعَلَّمَ الْمَرْأَةُ حَقَّ الرُّوجِ لَمْ تَفْقُدْ مَا
 ٧٤٣٥- لَوْ تَعْلَمُونَ قَدَّرَ رَحْمَةُ اللَّهِ لَا تَكَلَّمُوا
 ٧٤٣٦- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَصَحَحْتُكُمْ قَلِيلًا
 ٧٤٣٧- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَصَحَحْتُكُمْ قَلِيلًا
 ٧٤٣٨- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا
 ٧٤٣٩- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا
 ٧٤٤٠- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَدْعُرُ لَكُمْ مَا خَرِئْتُمْ عَلَى
 ٧٤٤١- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ لَأَخْبِيْتُمْ أَنَّ
 ٧٤٤٢- لَوْ تَعْلَمُونَ مِنَ الدُّنْيَا مَا أَعْلَمُ
 ٧٤٤٣- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِي الْمَسْأَلَةِ مَا مَنَى أَحَدٌ
 ٧٤٤٤- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ مَا كَانَتْ

٧٤٤٥- لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَنْتُمْ لِأَقْوَنَ بَعْدَ الْمَوْتِ مَا
 ٧٤٤٦- لَوْ جَاءَ الْمُسْرُ فَدَخَلَ هَذَا الْجُحْرَ لَجَاءَ
 ٧٤٤٧- لَوْ خَشَعَ قَلْبُ هَذَا خَشَعَتْ جَوَارِحُهُ. ض
 ٧٤٤٨- لَوْ خِفْتُمْ اللَّهَ تَعَالَى حَقَّ خِيفَتِهِ لَعَلِمْتُمْ
 ٧٤٤٩- لَوْ دَعَا لَكَ إِسْرَافِيلُ وَجِبْرِيلُ وَمِيكَائِيلُ
 ٧٤٥١- لَوْ رَأَيْتَ الْأَجَلَ وَمَسِيرَةَ أَبْغَضْتَ الْأَمَلَ
 ٧٤٥٢- لَوْ رَجَعْتُ أَحَدًا بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ لَرَجَعْتُ هَذِهِ
 ٧٤٥٣- لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ لَكَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا. ض
 ٧٤٥٤- لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ مَارَقَ لَهُ خَالٌ. ض
 ٧٤٥٥- لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ لَوَضَعْتَ الْجُزْئَةَ عَنْ كُلِّ
 ٧٤٥٦- لَوْ غَفِرَ لَكُمْ مَا تَأْتُونَ إِلَى الْبَهَائِمِ لَغَفِرَ
 ٧٤٥٧- لَوْ قُضِيَ كَانَ. ض
 ٧٤٥٨- لَوْ قِيلَ لِأَهْلِ النَّارِ إِنَّكُمْ مَا كُنْتُمْ فِي النَّارِ
 ٧٤٥٩- لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا لَتَنَاقَلَهُ رِجَالٌ
 ٧٤٦٠- لَوْ كَانَ الْعِيَاءُ رِجُلًا لَكَانَ رِجُلًا
 ٧٤٦١- لَوْ كَانَ الصَّبْرُ رِجُلًا لَكَانَ رِجُلًا
 ٧٤٦٢- لَوْ كَانَ الْعَجَبُ رِجُلًا كَانَ رِجُلٌ سَوْءٌ. ض
 ٧٤٦٣- لَوْ كَانَ الْمُسْرُ فِي جُحْرِ لَدَخَلَ عَلَيْهِ
 ٧٤٦٤- لَوْ كَانَ الْعِلْمُ مَعْلَقًا بِالثُّرَيَّا لَتَنَاقَلَهُ قَوْمٌ
 ٧٤٦٥- لَوْ كَانَ الْفُحْشُ خَلْقًا لَكَانَ شَرُّ خَلْقٍ
 ٧٤٦٦- لَوْ كَانَ الْقُرْآنُ فِي إِهَابٍ مَا أَكَلْتُهُ
 ٧٤٦٧- لَوْ كَانَ الْمُؤْمِنُ فِي جُحْرِ صَبَّ لَقَبِصٌ
 ٧٤٦٨- لَوْ كَانَ الْمُؤْمِنُ عَلَى قَصَبَةٍ فِي الْبَحْرِ

- ٧٤٩٩- لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ
- ٧٥٠٠- لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا يَأْتِيهِ بَعْدَ الْمَوْتِ مَا
- ٧٥٠٢- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ
- ٧٥٠٣- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا لَهُمْ فِي التَّائِبِينَ
- ٧٥٠٤- لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُكُمْ مَا لَهُ فِي أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ
- ٧٥٠٥- لَوْ يَعْلَمُ صَاحِبُ الْمَسْأَلَةِ مَا لَهُ فِيهَا لَمْ
- ٧٥٠٦- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ لَأَمَرْتُهُمْ
- ٧٥٠٧- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَأَمَرْتُهُمْ أَنْ
- ٧٥٠٨- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَادِ
- ٧٥٠٩- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَأَمَرْتُهُمْ عِنْدَ كُلِّ
- ٧٥١٠- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَفَرَضْتُ عَلَيْهِمْ
- ٧٥١١- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَفَرَضْتُ عَلَيْهِمْ
- ٧٥١٢- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَادِ
- ٧٥١٣- لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّيِّ لَأَمَرْتُهُمْ أَنْ
- ٧٥١٤- لَوْلَا أَنْ الْكِلاَبُ أَثَمٌ مِنَ الْأُثَمِّ لَأَمَرْتُ
- ٧٥١٥- لَوْلَا أَنْ الْمَسَاكِينَ يَكْلِبُونَ مَا أَفْلَحَ مَنْ
- ٧٥١٦- لَوْلَا أَنْ لَا تَدَافَتُوا لَدَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ
- ٧٥١٧- لَوْلَا أَنْكُمْ تُذَيَّبُونَ لَخَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا يُذَيَّبُونَ
- ٧٥٢١- لَوْلَا بَنُو إِسْرَائِيلَ لَمْ يَخْبِتِ الطَّعَامُ وَلَمْ
- ٧٥٢٦- لَيَأْتِيَنَّ هَذَا الْحَجَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَهُ عَيْنَانِ
- ٧٥٣١- لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى مِنْهُمْ
- ٧٥٣٢- لَيَأْتِيَنَّ عَلَى أُمَّيِّ مَا أَتَى عَلَى
- ٧٥٣٣- لَيُؤْذَنَ لَكُمْ حَيَارُكُمْ وَلَيُؤْمَكُمْ فُرَاؤُكُمْ. ح
- ٧٤٦٩- لَوْ كَانَ أَسَاءَةُ جَارِيَةٍ لَكَسَوْتُهُ وَخَلَّيْتُه
- ٧٤٧٠- لَوْ كَانَ بَغْدِي نَبِيٍّ لَكَانَ عَمَرُ بْنُ
- ٧٤٧١- لَوْ كَانَ جُرَيْجُ الرَّاهِبِ فَقِيهًا عَالِمًا لَعَلِمَ
- ٧٤٧٢- لَوْ كَانَ حَسَنُ الْخُلُقِ رَجُلًا يَمْشِي فِي
- ٧٤٧٣- لَوْ كَانَ سُوءُ الْخُلُقِ رَجُلًا يَمْشِي فِي
- ٧٤٧٤- لَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقُ الْقَدْرِ لَسَبَقْتُهُ الْغَيْنُ
- ٧٤٧٥- لَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابِقُ الْقَدْرِ لَسَبَقْتُهُ الْغَيْنُ
- ٧٤٧٦- لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادٍ مِنْ مَالٍ لَا يَنْتَعَى
- ٧٤٧٧- لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادٍ مِنْ نَخْلٍ لَتَمَتَّى
- ٧٤٧٨- لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ أَحَدٍ ذَهَبًا لَسَرْتَنِي أَنْ لَا
- ٧٤٧٩- لَوْ كَانَ مُسْلِمًا فَأَعْتَقْتُمْ عَنْهُ أَوْ تَصَدَّقْتُمْ
- ٧٤٨٠- لَوْ كَانَتْ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ
- ٧٤٨١- لَوْ كُنْتُ أَمِيرًا أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَخِي
- ٧٤٨٢- لَوْ كُنْتُ أَمِيرًا أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَخِي
- ٧٤٨٣- لَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا مِنْ أُمَّيِّ خَلِيلًا دُونَ رَبِّي
- ٧٤٨٤- لَوْ كُنْتُ مُؤَمَّرًا عَلَى أُمَّيِّ أَحَدًا مِنْ غَيْرِ
- ٧٤٨٥- لَوْ كُنْتُ امْرَأَةً لَفُتِرَتْ أَطْفَارُكَ بِالْحِجَاءِ. ح
- ٧٤٨٦- لَوْ كُنْتُمْ تَغْرِقُونَ مِنْ بَطْحَانَ مَا رَدْتُمْ
- ٧٤٨٧- لَوْ لَمْ تُذَيَّبُوا لَجَاءَ اللَّهُ تَعَالَى بِقَوْمٍ يُذَيَّبُونَ
- ٧٤٨٩- لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّهْرِ إِلَّا يَوْمٌ لَبَعَثَ اللَّهُ
- ٧٤٩٥- لَوْ يَغْطِي النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادْعَى نَاسٌ
- ٧٤٩٧- لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي مَاذَا
- ٧٤٩٨- لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي لَأَحَبَّ

- ٧٥٣٤- لِيَأْكُلَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ. ح
- ٧٥٣٥- لِيَأْكُلَ أَحَدُكُمْ بِمِمْبِهِ وَلِيَشْرَبَ بِمِمْبِهِ
- ٧٥٣٦- لِيُؤْمَرَكُمْ أَكْثَرُكُمْ قِرَاءَةَ الْقُرْآنِ. ح
- ٧٥٣٧- لِيُؤْمَرَكُمْ أَحْسَنُكُمْ وَجْهًا فَإِنَّهُ آخَرَى أَنْ
- ٧٥٣٨- لِيُؤْمَرَنَّ هَذَا الْبَيْتَ جَنِّسَ يَغْزُوهُ حَتَّى إِذَا
- ٧٥٣٩- لِيَسْتَمِرَّ قُرَاءَةُ الْمُؤْمِنِينَ بِالْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٧٥٤٠- لِيَبْعَثَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ مَدِينَةِ الْبَشَامِ يُقَالُ
- ٧٥٤١- لِيَبْلُغَ شَاهِدُكُمْ غَايَتَكُمْ لَا تَصَلُّوا بَعْدَ
- ٧٥٤٢- لِيَجِيئَ أَقْوَامٌ مِنْ أُمَّيِّ عَلَى أَكْلِ وَلَهْوٍ
- ٧٥٤٣- لَيْتَ شِعْرِي كَيْفَ أُمَّيِّ بَعْدِي جِنِّ
- ٧٥٤٤- لِيَتَّبِعَ أَحَدُكُمْ قَلْبًا شَاكِرًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا
- ٧٥٤٥- لِيَتَصَدَّقَ الرَّجُلُ مِنْ صَاعِ بُرِّهِ وَلِيَتَصَدَّقَ
- ٧٥٤٦- لِيَتَّقِيَ أَحَدُكُمْ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ وَلَوْ بِشِقْ
- ٧٥٤٧- لِيَتَكَفَّلَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْعَمَلِ مَا يُطِيقُ فَإِنْ
- ٧٥٤٨- لِيَتَمَتَّعَ أَقْوَامٌ وَلَوْ هَذَا الْأَمْرَ أَنَّهُمْ خَرُّوا
- ٧٥٤٩- لِيَتَمَتَّعَ أَقْوَامٌ لَوْ أَكْثَرُوا مِنَ السَّيِّئَاتِ
- ٧٥٥٠- لِيَجِيئَ أَقْوَامٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَتْ فِي
- ٧٥٥١- لِيَخْرُجَنَّ هَذَا الْبَيْتُ وَلِيَعْتَمِرَنَّ بَعْدَ
- ٧٥٥٢- لِيَخْرُجَنَّ قَوْمٌ مِنْ أُمَّيِّ مِنَ النَّارِ بِشَفَاعَتِي
- ٧٥٥٣- لِيَخْشَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُؤْخَذَ عِنْدَ أَدْنَى
- ٧٥٥٤- لِيَذْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّيِّ سَبْعُونَ أَلْفًا أَوْ
- ٧٥٥٥- لِيَذْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّيِّ سَبْعُونَ أَلْفًا لَا
- ٧٥٥٦- لِيَذْخُلَنَّ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَةِ رَجُلٍ مِنْ أُمَّيِّ
- ٧٥٥٧- لِيَذْخُلَنَّ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَةِ رَجُلٍ لَيْسَ بِنَبِيِّ
- ٧٥٥٨- لِيَذْخُلَنَّ بِشَفَاعَةِ غُفَّانٍ سَبْعُونَ أَلْفًا
- ٧٥٥٩- لِيَذْخُلَنَّ الذُّجَالُ قَوْمًا مِنْكُمْ أَوْ خَيْرًا
- ٧٥٦٠- لِيَذْكُرَنَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَوْمٌ فِي الدُّنْيَا عَلَى
- ٧٥٦١- لِيَرِدَنَّ عَلَى نَاسٍ مِنْ أَصْحَابِي الْخُرُوصَ
- ٧٥٦٢- لِيَسْأَلَ أَحَدُكُمْ رُبَّهُ حَاجَتَهُ كُلَّهَا حَتَّى
- ٧٥٦٤- لِيَسْتَبِيرَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ بِالْخَطِّ بَيْنَ
- ٧٥٦٥- لِيَسْتَحْيِيَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَلَكَيْهِ اللَّذَيْنِ مَعَهُ
- ٧٥٦٦- لِيَسْتَرْجِعَ أَحَدُكُمْ فِي كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى فِي
- ٧٥٦٧- لِيَسْتَفِي أَحَدُكُمْ بِعَنَى اللَّهِ عَذَاءَ يَوْمِهِ
- ٧٥٦٨- لِيَسْلِمَ الرَّكَّابُ عَلَى الرَّاجِلِ وَلِيَسْلِمَ
- ٧٥٦٩- لَيْسَ الْأَعْمَى بِمَنْ يَغْمَى بَصَرُهُ إِنَّمَا
- ٧٥٧٠- لَيْسَ الْإِيمَانُ بِالنَّمَنِ وَلَا بِالنَّحْلِ وَلَكِنْ
- ٧٥٧١- لَيْسَ الْبُرُّ فِي حُسْنِ اللِّبَاسِ وَالزُّرِيِّ وَلَكِنْ
- ٧٥٧٢- لَيْسَ الْبَيَانُ كَثْرَةُ الْكَلَامِ وَلَكِنْ فَمَلَّ
- ٧٥٧٣- لَيْسَ الْجِهَادُ أَنْ يَضْرِبَ رَجُلٌ بِسَيْفِهِ فِي
- ٧٥٧٤- لَيْسَ الْخَيْرُ كَالْمُعَايَنَةِ. ح
- ٧٥٧٥- لَيْسَ الْخَيْرُ كَالْمُعَايَنَةِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَخْبَرَ
- ٧٥٧٦- لَيْسَ الْخُلْفُ أَنْ يَعِدَ الرَّجُلُ وَمَنْ يَبِيهِ أَنْ
- ٧٥٧٧- لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصَّرْعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي
- ٧٥٧٨- لَيْسَ الصَّيَامُ مِنَ الْأَكْلِ وَالشُّرْبِ إِنَّمَا
- ٧٥٧٩- لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْفَرَسِ وَلَكِنْ الْغِنَى
- ٧٥٨٠- لَيْسَ الْفَجْرُ بِالْأَبْيَضِ الْمُسْتَطِيلِ فِي

- ٧٦٠٥- لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْجَسَدِ إِلَّا وَهُوَ يَشْكُو
- ٧٦٠٦- لَيْسَ شَيْءٌ إِلَّا وَهُوَ أَطْوَعُ لِلَّهِ تَعَالَى مِنْ
- ٧٦٠٧- لَيْسَ صَدَقَةٌ أَكْثَرُ مِنْ مَاءٍ ح
- ٧٦٠٨- لَيْسَ عَذُوكَ الَّذِي إِنْ قَتَلْتَهُ كَانَ لَكَ نُورًا
- ٧٦٠٩- لَيْسَ عَلَى الرَّجُلِ جُنَاحٌ أَنْ يَنْزِلَ بِقَلِيلٍ
- ٧٦١٠- لَيْسَ عَلَى الْمَاءِ جُنَاحٌ ح
- ٧٦١١- لَيْسَ عَلَى الْمَاءِ جُنَاحٌ وَلَا عَلَى الْأَرْضِ
- ٧٦١٢- لَيْسَ عَلَى الْمُخْتَلِسِ قَطْعٌ ح
- ٧٦١٣- لَيْسَ عَلَى الْمَرْءِ إِحْرَامٌ إِلَّا فِي وَجْهِهَا ح
- ٧٦١٤- لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي غَيْبِهِ وَلَا فِي
- ٧٦١٥- لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ زَكَاةٌ فِي كَرَمِهِ وَلَا فِي
- ٧٦١٦- لَيْسَ عَلَى الْمُتَكَبِّفِ صِيَامٌ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَهُ
- ٧٦١٧- لَيْسَ عَلَى الْمُتَشَبِّهِ وَلَا عَلَى الْمُخْتَلِسِ وَلَا عَلَى
- ٧٦١٨- لَيْسَ عَلَى النِّسَاءِ خَلْقٌ إِنَّمَا عَلَى النِّسَاءِ
- ٧٦١٩- لَيْسَ عَلَى أَيْكٍ كَرْبٌ بَعْدَ الْيَوْمِ صَح
- ٧٦٢٠- لَيْسَ عَلَى أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَشَةِ فِي
- ٧٦٢١- لَيْسَ عَلَى رَجُلٍ نَذْرٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ وَلَعَنَ
- ٧٦٢٢- لَيْسَ عَلَى الرَّجُلِ طَلَاقٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُ
- ٧٦٢٣- لَيْسَ عَلَى مُسْلِمٍ جَزَاءٌ صَح
- ٧٦٢٤- لَيْسَ عَلَى مُقَهَّوَرٍ يَبِينُ ح
- ٧٦٢٥- لَيْسَ عَلَى مَنْ اسْتَفَادَ مَالًا زَكَاةً حَتَّى
- ٧٦٢٦- لَيْسَ عَلَى مَنْ نَامَ سَاجِدًا وَضُوءَ حَتَّى
- ٧٦٢٧- لَيْسَ عَلَى وَلَدِ الرَّثَى مِنْ وَدَرٍ أَبَوَاهُ ش
- ٧٥٨١- لَيْسَ الْكَذَّابُ بِالَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ
- ٧٥٨٢- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارَهُ
- ٧٥٨٣- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي يَشْبَعُ وَجَارَهُ جَالِعٌ
- ٧٥٨٤- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّغَّانِ وَلَا
- ٧٥٨٥- لَيْسَ الْمُسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ
- ٧٥٨٦- لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِيءِ وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ
- ٧٥٨٧- لَيْسَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ الْمَذْحُ مِنَ اللَّهِ وَلَا
- ٧٥٨٨- لَيْسَ أَحَدٌ أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ مُؤْمِنٍ يُعْمَرُ
- ٧٥٩٠- لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ يَغُولُ ثَلَاثَ بَنَاتٍ أَوْ
- ٧٥٩١- لَيْسَ أَحَدٌ مِنْكُمْ بِأَكْسَبَ مِنْ أَحَدٍ قَدْ
- ٧٥٩٢- لَيْسَ أَحَدٌ أَصْبَرَ عَلَى أَدَى سَمِيعَةٍ مِنَ اللَّهِ
- ٧٥٩٣- لَيْسَ بِحَكِيمٍ مَنْ لَمْ يُعَاطِرْ بِالْمَعْرُوفِ
- ٧٥٩٤- لَيْسَ بِخَيْرٍ مِنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِأَخِيهِ وَلَا
- ٧٥٩٥- لَيْسَ بِمُؤْمِنٍ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ غَوَائِلَهُ
- ٧٥٩٦- لَيْسَ بِمُؤْمِنٍ مُشْتَكِلُ الْإِيمَانِ مَنْ لَمْ
- ٧٥٩٧- لَيْسَ بَيْنَ الْعَبْدِ وَالشَّرِكِ إِلَّا تَرْكُ الصَّلَاةِ
- ٧٥٩٨- لَيْسَ بِي رَغْبَةٍ عَنْ أَخِي مُوسَى عَرِيضٌ
- ٧٥٩٩- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلُ فِي الْعَمَلِ مِنَ الْخُلُقِ
- ٧٦٠٠- لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ
- ٧٦٠١- لَيْسَ شَيْءٌ أَطْيَبُ لِلَّهِ تَعَالَى فِيهِ أُعْجِلَ
- ٧٦٠٢- لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ
- ٧٦٠٣- لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ
- ٧٦٠٤- لَيْسَ شَيْءٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفٍ مِثْلِهِ إِلَّا

- ٧٦٥١- لَيْسَ لِلْقَاتِلِ مِنَ الْمِيرَاثِ شَيْءٌ. ح
- ٧٦٥٢- لَيْسَ لِلْقَاتِلِ شَيْءٌ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَارِثٌ
- ٧٦٥٣- لَيْسَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَنْتَهِكَ شَيْئًا مِنْ مَالِهَا إِلَّا
- ٧٦٥٤- لَيْسَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَنْطَلِقَ لِلْحَجِّ إِلَّا بِإِذْنِ
- ٧٦٥٥- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ فِي اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ أَجْرٌ. ض
- ٧٦٥٦- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ فِي الْجَنَائِزِ نَصِيبٌ.
- ٧٦٥٧- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ فِي الْخُرُوجِ إِلَّا
- ٧٦٥٨- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ وَسْطُ الطَّرِيقِ. ض
- ٧٦٥٩- لَيْسَ لِلنِّسَاءِ سَلَامٌ وَلَا عَلَيْهِنَّ سَلَامٌ. ض
- ٧٦٦٠- لَيْسَ لِلزَّوْجِ مَعَ النِّسَاءِ أَمْرٌ وَالتَّيْمَنَةُ
- ٧٦٦١- لَيْسَ لِابْنِ آدَمَ حَقٌّ فِيهَا بِسِوَى هَذِهِ
- ٧٦٦٢- لَيْسَ لِأَخِي عَلَى أَخِي فَضْلٌ إِلَّا بِالذَّنْبِ
- ٧٦٦٣- لَيْسَ لِلْقَاتِلِ مِيرَاثٌ. ح
- ٧٦٦٤- لَيْسَ لِلْقَاتِلِ وَصِيَّةٌ. ض
- ٧٦٦٥- لَيْسَ لِيَوْمٍ فَضْلٌ عَلَى يَوْمٍ فِي الصَّيَامِ إِلَّا
- ٧٦٦٦- لَيْسَ لِي أَنْ أَدْخُلَ بَيْتًا مُرْزُوقًا. ح
- ٧٦٦٧- لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصِّيَامُ فِي السُّفْرِ. صَح
- ٧٦٦٨- لَيْسَ مِنَ الْجَنَّةِ فِي الْأَرْضِ شَيْءٌ إِلَّا
- ٧٦٦٩- لَيْسَ فِي الصَّلَاةِ صَلَاةٌ أَفْضَلُ مِنْ
- ٧٦٧٠- لَيْسَ مِنَ الْمَرْوَةِ الزَّيْحُ عَلَى
- ٧٦٧١- لَيْسَ مِنَ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ التَّمَلُّقُ وَلَا
- ٧٦٧٢- لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ ادَّعَى لِقَبْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَغْلُمُهُ
- ٧٦٧٣- لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِائَةً
- ٧٦٢٨- لَيْسَ عَلَيْكُمْ فِي غَسْلِ مَيِّتِكُمْ
- ٧٦٢٩- لَيْسَ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمٌ وَلَا لَيْلَةٌ تَعْدِلُ اللَّيْلَةُ
- ٧٦٣٠- لَيْسَ فِي الْإِبِلِ الْعَوَامِلُ صَدَقَةٌ. ض
- ٧٦٣١- لَيْسَ فِي الْأَوْقَاصِ شَيْءٌ. ض
- ٧٦٣٢- لَيْسَ فِي الْبَقَرِ الْعَوَامِلُ صَدَقَةٌ وَلَكِنْ فِي
- ٧٦٣٣- لَيْسَ فِي الْجَنَّةِ شَيْءٌ مِمَّا فِي الدُّنْيَا إِلَّا
- ٧٦٣٤- لَيْسَ فِي الْخَلْقِ زَكَاةٌ
- ٧٦٣٥- لَيْسَ فِي الْخُضْرَاوَاتِ زَكَاةٌ. ض
- ٧٦٣٦- لَيْسَ فِي الْخَيْلِ وَالزُّبَيْدِ زَكَاةٌ إِلَّا زَكَاةُ
- ٧٦٣٧- لَيْسَ فِي الصُّومِ رِبَاءٌ. صَح
- ٧٦٣٨- لَيْسَ فِي الْعَبْدِ صَدَقَةٌ إِلَّا صَدَقَةُ
- ٧٦٣٩- لَيْسَ فِي الْقَطْرِ وَلَا فِي الْقَطْرَتَيْنِ مِنْ
- ٧٦٤٠- لَيْسَ فِي الْمَالِ زَكَاةٌ حَتَّى يَحُولَ عَلَيْهِ
- ٧٦٤١- لَيْسَ فِي الْمَالِ حَقٌّ بِسِوَى الزَّكَاةِ. ض
- ٧٦٤٢- لَيْسَ فِي الْمَأْمُومَةِ قَوْلٌ. ض
- ٧٦٤٣- لَيْسَ فِي التَّوْبِ تَغْرِيطٌ إِنَّمَا التَّغْرِيطُ فِي
- ٧٦٤٤- لَيْسَ فِي صَلَاةِ الْخَوْفِ سَهْوٌ. ض
- ٧٦٤٥- لَيْسَ فِيهَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ مِنَ التَّمْرِ
- ٧٦٤٦- لَيْسَ فِي مَالِ الْمُكَاتِبِ زَكَاةٌ حَتَّى
- ٧٦٤٧- لَيْسَ فِي مَالِ الْمُسْتَفِيدِ زَكَاةٌ حَتَّى يَحُولَ
- ٧٦٤٨- لَيْسَ لِلْخَامِلِ الْمُتَوَفَّى عَنْهَا زَوْجُهَا
- ٧٦٤٩- لَيْسَ لِلَّذِينَ دَوَاءٌ إِلَّا الْقَضَاءُ
- ٧٦٥٠- لَيْسَ لِلْفَاسِقِ حَبِيبَةٌ. ض

٧٦٩٤- لَيْسَ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ إِلَّا وَهُوَ يُخْتَمُ عَلَيْهِ
 ٧٦٩٥- لَيْسَ مِنْ غَرِيمٍ يَرْجِعُ مِنْ عِنْدَ غَرِيمِهِ
 ٧٦٩٦- لَيْسَ مِنْ لَيْلَةٍ إِلَّا وَالْبُخْرُ يُشْرِفُ فِيهَا
 ٧٦٩٧- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ انْتَهَبَ أَوْ سَلَبَ أَوْ أَشَارَ
 ٧٦٩٨- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ
 ٧٦٩٩- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ تَشَبَّهَ بِغَيْرِنَا لَا تَشَبَّهُوا
 ٧٧٠٠- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ تَطَيَّرَ وَلَا مَنْ تَطَيَّرَ لَهُ أَوْ
 ٧٧٠١- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ خَلَفَ بِالْأَمَانَةِ وَمَنْ خُيِّبَ
 ٧٧٠٢- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ خُيِّبَ امْرَأَةً عَلَى زَوْجِهَا أَوْ
 ٧٧٠٣- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ خَصَصَ أَوْ اخْتَصَصَ وَلَكِنْ
 ٧٧٠٤- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ دَعَا إِلَى عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِثْلُ
 ٧٧٠٥- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ سَلَقَ وَمَنْ خَلَقَ وَمَنْ
 ٧٧٠٦- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ عَمِلَ بِسُنَّةِ غَيْرِنَا
 ٧٧٠٧- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ غَشَّ. صَح
 ٧٧٠٨- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ غَشَّ مُسْلِمًا أَوْ ضَرَّهُ أَوْ
 ٧٧٠٩- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ
 ٧٧١٠- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَمْ يَتَغَنَّ بِالْقُرْآنِ. صَح
 ٧٧١١- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوقِّرْ
 ٧٧١٢- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَتَغَرَّفَ
 ٧٧١٣- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوقِّرْ
 ٧٧١٤- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَمْ يُجَلِّ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ
 ٧٧١٥- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَلَمْ يَغْرِفْ
 ٧٧١٦- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ وَشَعَ اللَّهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَتَرَ عَلَى

٧٦٩٧- لَيْسَ مِثْلُ مَنْ وَطِئَ حُبْلَى. ح
 ٧٦٩٨- لَيْسَ مِنْكُمْ مَنْ رَجُلٍ إِلَّا أَنَا مُعْبِكُ
 ٧٦٩٩- لَيْسَ مِنِّي إِلَّا عَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ.
 ٧٧٠٠- لَيْسَ مِنِّي ذُو حَسَدٍ وَلَا نَمِيعةٍ وَلَا كَهَانَةٍ
 ٧٧٠١- لَيْسَ يَنْحَسِرُ أَهْلُ الْجَنَّةِ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا
 ٧٧٠٢- لَيْسَتْ السُّنَّةُ بِأَنْ لَا تُعْطَرُوا وَلَكِنَّ السُّنَّةَ
 ٧٧٠٣- لَيْسَ الرَّجُلُ مِنَ فَخْطَانِ النَّاسِ بَعْضًا
 ٧٧٠٤- لَيْسَ تَرْكُ الثَّغْرِ فِي الْهَذِي
 ٧٧٠٥- لَيْسَ تَرْكُ أَنْاسٍ مِنْ أَهْلِ الْخَمْرِ يُسْمُونَهَا
 ٧٧٠٦- لَيْسَ تَرْكُ أَنْاسٍ مِنْ أَهْلِ الْخَمْرِ يُسْمُونَهَا
 ٧٧٠٧- لَيْسَ الرَّجُلُ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي يَلِيهِ وَلَا
 ٧٧٠٨- لَيْسَ أَحَدُكُمْ نَشَاطَةٌ فَإِذَا كَسِلَ أَوْ فَتَرَ
 ٧٧٠٩- لَيْسَ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ مِثْلُ مُؤَخَّرَةٍ
 ٧٧١٠- لَيْسَ الْمُسْلِمِينَ فِي مَصَانِيهِمُ الْمُصِيئَةُ
 ٧٧١١- لَيْسَ مَوْتَاكُمْ الْمَأْمُونُونَ. ض
 ٧٧١٢- لَيْسَ أَهْلُ الثَّغْرِ مِنْ تَغْدِي فَتَنَ كَقَطْعِ اللَّيْلِ
 ٧٧١٣- لَيْسَ النَّاسُ مِنَ الدُّجَالِ فِي الْجَبَالِ
 ٧٧١٤- لَيْسَ ابْنُ مَرْزَمٍ الدُّجَالُ بِبَابٍ لَدَى
 ٧٧١٥- لَيْسَ الْقُرْآنُ الْقُرْآنُ نَاسٌ مِنْ أَهْلِ يَغْرُقُونَ مِنْ
 ٧٧١٦- لَيْسَ أَحَدُكُمْ جِئِنْ يُرِيدُ أَنْ يَتَّمَ : آمَنْتُ
 ٧٧١٧- لَيْسَ الْأَعْرَابُ خَلْفَ الْمُهَاجِرِينَ
 ٧٧١٨- لَيْسَ الرَّجُلُ مِنْكُمْ كَزَادِ الرَّكِبِ
 ٧٧١٩- لَيْسَ أَحَدُكُمْ مِنَ الدُّنْيَا خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ

- ٧٧٤٣- لَيْ الْوَاجِدِ يُحِلُّ عِزَّةَ وَعُقُوتَهُ
- ٧٧٤٤- لَيَّْةٌ لَا لَيْتَيْنِ
- ٧٧٤٥- اللَّيَّاسُ يُظْهِرُ الْغِنَى وَالذَّهْنُ يُذْهِبُ
- ٧٧٤٦- اللَّبَنُ فِي الْمَنَامِ فِطْرَةٌ
- ٧٧٤٧- اللَّحْدُ لَنَا وَالشَّقُّ لِعَمْرِنَا
- ٧٧٤٨- اللَّحْدُ لَنَا وَالشَّقُّ لِعَمْرِنَا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
- ٧٧٤٩- اللَّحْمُ بِالنَّيْرِ مَرْقَةٌ الْأَنْبِيَاءِ ض
- ٧٧٥٠- الَّذِي تَفَوُّتَهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ كَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ
- ٧٧٥١- الَّذِي لَا يَنَامُ حَتَّى يُؤَيِّرَ حَارِمٌ
- ٧٧٥٢- الَّذِي يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيِ الرَّجُلِ وَهُوَ يُصَلِّي
- ٧٧٥٣- اللَّهُوْ فِي ثَلَاثٍ تَأْدِيبُ فَرَسِكَ وَزَيْمِكَ
- ٧٧٥٤- اللَّيْلُ خَلْقٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ عَظِيمٍ ض
- ٧٧٥٥- اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ مَطْيَئَانِ فَارْكَبُوهُمَا بَلَاغًا
- م
- ٧٧٥٦- مَاءُ الْبَحْرِ طَهُورٌ
- ٧٧٥٧- مَاءُ الرَّجُلِ غَلِيظٌ أَبْيَضٌ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ رَفِيقٌ
- ٧٧٥٨- مَاءُ الرَّجُلِ أَبْيَضٌ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ أَصْفَرٌ فَإِذَا
- ٧٧٥٩- مَاءٌ زَمْزَمٌ لِمَا شَرِبَ لَهُ
- ٧٧٦٠- مَاءٌ زَمْزَمٌ لِمَا شَرِبَ لَهُ فَإِنْ شَرِبْتَهُ
- ٧٧٦١- مَاءٌ زَمْزَمٌ لِمَا شَرِبَ لَهُ مَنْ شَرِبَهُ لِمَرَضٍ
- ٧٧٦٢- مَاءٌ زَمْزَمٌ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ
- ٧٧٦٣- مَا اللَّذَنِي فِي الْآخِرَةِ إِلَّا كَمَا يَنْشِئُ
- ٧٧٦٤- مَا الَّذِي يُعْطِي مِنْ سَعَةٍ بِأَعْظَمِ أَجْرًا مِنْ
- ٧٧٢٠- لَيْكُونَنَّ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خُسْفٌ وَقَذْفٌ
- ٧٧٢١- لَيْكُونَنَّ فِي وَلَدِ الْعَبَّاسِ مُلُوكٌ يَلُونُ أَمْرٌ
- ٧٧٢٢- لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَيَوْمُ الْجُمُعَةِ أَنْبَعٌ وَعِشْرُونَ
- ٧٧٢٣- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ
- ٧٧٢٤- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ أَنْبَعٍ وَعِشْرِينَ ح
- ٧٧٢٥- لَيْلَةُ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ فِي
- ٧٧٢٦- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَابِعَةٍ أَوْ تَاسِعَةٍ وَعِشْرِينَ
- ٧٧٢٧- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ بِلْجَةٍ لَا حَارَةَ وَلَا بَارِدَةَ
- ٧٧٢٨- لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ سَمْحَةٍ طَلْقَةٍ لَا حَارَةَ وَلَا
- ٧٧٢٩- لَيْلَةُ أُسْرِي بِي مَا مَرَزْتُ عَلَى مَا مِنْ
- ٧٧٣٠- لَيْلَتِي مِنْكُمْ أَوَّلُوا الْأَخْلَامَ وَالنُّهْمَ
- ٧٧٣١- لَيْلَتِي مِنْكُمْ الَّذِينَ يَأْخُذُونَ عَنِّي
- ٧٧٣٢- لَيْمَسَحَنَّ قَوْمٌ عَلَى أَرْبَعِيهِمْ قِرْدَةً
- ٧٧٣٣- لَيْتَنَّهُنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ
- ٧٧٣٤- لَيْتَنَّهُنَّ أَقْوَامٌ يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى
- ٧٧٣٥- لَيْتَنَّهُنَّ أَقْوَامٌ عَنْ رَفْعِهِمْ أَبْصَارَهُمْ عِنْدَ
- ٧٧٣٦- لَيْتَنَّهُنَّ رِجَالٌ عَنْ تَرْكِ الْجَمَاعَةِ أَوْ
- ٧٧٣٧- لَيْتَنَصُرَنَّ الرَّجُلُ أَخَاهُ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا إِنَّ
- ٧٧٣٨- لَيْتَنظُرَنَّ أَحَدُكُمْ مَا الَّذِي يَمْنَى فَإِنَّهُ لَا
- ٧٧٣٩- لَيْتَنَقِصَنَّ الْإِسْلَامَ عُزُوةٌ عُزُوةٌ ح
- ٧٧٤٠- لَيْوَدُّنَّ أَهْلَ الْعَاقِبَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ
- ٧٧٤١- لَيْوَدُّنَّ رَجُلًا أَنَّهُ خَرَّ مِنْ عِنْدِ الثُّرَيَّا وَأَنَّهُ
- ٧٧٤٢- لَيْهَبُطَنَّ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا وَإِمَامًا

٧٧٦٥- مَا الْمُغْطِي مِنْ سَعَةِ بِأَفْضَلِ مِنَ الْآخِلِ
 ٧٧٦٦- مَا الْمَوْتُ فِيمَا بَعْدَهُ إِلَّا كَتَطْحَةِ عَثْرِ ض.
 ٧٧٦٧- مَا آتَى اللَّهَ عَالِمًا عِلْمًا إِلَّا أَخَذَ عَلَيْهِ
 ٧٧٦٨- مَا آتَاكَ اللَّهُ مِنْ هَذَا الْمَالِ مِنْ غَيْرِ
 ٧٧٦٩- مَا آتَاكَ اللَّهُ مِنْ أَنْوَالِ السُّلْطَانِ مِنْ غَيْرِ
 ٧٧٧٠- مَا آمَنَ بِالْقُرْآنِ مَنِ اسْتَحْلَ مَحَارِمَهُ ض.
 ٧٧٧١- مَا آمَنَ بِهِ مَنْ بَاتَ شَبَعَانِ وَجَارَهُ جَانِعِ
 ٧٧٧٢- مَا أَتَابِي مَا رَدَّدْتُ بِهِ عَنِّي الْجُوعَ ض.
 ٧٧٧٣- مَا أَتَابِي مَا أَتَيْتُ إِنْ أَنَا شَرِيتُ تَزْنِاقًا أَوْ
 ٧٧٧٤- مَا أَتَقَاهُ مَا أَتَقَاهُ مَا أَتَقَاهُ رَاعِي غَنَمٍ عَلَى
 ٧٧٧٥- مَا اجْتَمَعَ الرِّجَاءُ وَالْخَوْفُ فِي قَلْبِ
 ٧٧٧٦- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي نَيْبٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ
 ٧٧٧٧- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ عَلَى ذِكْرِ فَتَفَرَّقُوا عَنْهُ إِلَّا
 ٧٧٧٨- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ ثُمَّ تَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ ذِكْرِ
 ٧٧٧٩- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فَتَفَرَّقُوا عَنْ غَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ
 ٧٧٨٠- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي مَجْلِسٍ فَتَفَرَّقُوا وَلَمْ
 ٧٧٨١- مَا أَحْبَبْتُ مِنَ عَيْشِ الدُّنْيَا إِلَّا الطَّيِّبَ
 ٧٧٨٢- مَا أَحَبَّ عَبْدٌ عَبْدًا لِلَّهِ إِلَّا أَحْزَمَ رُتَهُ
 ٧٧٨٣- مَا أَحْبَبْتُ أَنْ أَسْلَمَ عَلَى الرَّجُلِ وَلَهُوَ
 ٧٧٨٤- مَا أَحْبَبْتُ أَنْ أَخُذَ تَحَوَّلَ لِي ذَهَبًا يَنْكُثُ
 ٧٧٨٥- مَا أَحْبَبْتُ أَنْ لِي الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا بِهِذِهِ
 ٧٧٨٦- مَا أَحْبَبْتُ أَنِّي حَكَيْتُ إِنْسَانًا وَأَنْ لِي كَذَا
 ٧٧٨٧- مَا أَخَذَ أَعْظَمَ عِنْدِي يَدًا مِنْ أَبِي بَكْرٍ

٧٧٨٨- مَا أَخَذَ أَكْثَرَ مِنَ الرِّبَا إِلَّا كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِ
 ٧٧٨٩- مَا أَخَذْتُ رَجُلًا إِخَاءَ فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا
 ٧٧٩٠- مَا أَخَذْتُ قَوْمَ بَدْعَةٍ إِلَّا رَفَعَ يَدَهُ عَنْهَا مِنْ
 ٧٧٩١- مَا أَخَزَّ الْوَلَدُ أَوْ الْوَالِدُ فَهُوَ لِعَصْبَةٍ مِنْ
 ٧٧٩٢- مَا أَحْسَنَ الْقَصْدَ فِي الْغَنَى مَا أَحْسَنَ
 ٧٧٩٣- مَا أَحْسَنَ عَبْدٌ الصَّدَقَةَ إِلَّا أَحْسَنَ اللَّهُ
 ٧٧٩٤- مَا أَحَلَّ اللَّهُ شَيْئًا أَبْلَغَ إِلَيْهِ مِنْ
 ٧٧٩٥- مَا أَخَافُ عَلَى أُنْثَى إِلَّا ضَعْفَ النَّيِّبِ ح.
 ٧٧٩٦- مَا أَخَافُ عَلَى أُنْثَى فِتْنَةً أَخَوْفَ عَلَيْهَا
 ٧٧٩٧- مَا اخْتَلَجَ عِرْقٌ وَلَا عَيْنٌ إِلَّا بِدَنْبٍ وَمَا
 ٧٧٩٨- مَا اخْتَلَطَ حُبِّي بِقَلْبِ عَبْدٍ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ
 ٧٧٩٩- مَا اخْتَلَفَتْ أُمَّةٌ بَعْدَ نَبِيِّهَا إِلَّا ظَهَرَ أَهْلُ
 ٧٨٠٠- مَا أَخَذَتْ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ إِلَّا كَمَا أَخَذَ
 ٧٨٠١- مَا أَخْشَى عَلَيْكُمْ الْفَقْرَ وَلِكِنِّي أَخْشَى
 ٧٨٠٢- مَا أَذِنَ اللَّهُ لَشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِنَبِيِّ حَسَنٍ
 ٧٨٠٣- مَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ
 ٧٨٠٤- مَا أَذِنَ اللَّهُ لِعَبْدٍ فِي الدُّعَاءِ حَتَّى أَذِنَ لَهُ
 ٧٨٠٥- مَا أَرَى الْأَمْرَ إِلَّا أَغْجَلَ مِنْ ذَلِكَ
 ٧٨٠٦- مَا أُرْسِلَ عَلَى عَادٍ مِنَ الرِّيحِ إِلَّا قَدَرُ
 ٧٨٠٧- مَا أُرْدَادَ رَجُلٍ مِنَ السُّلْطَانِ قُرْبًا إِلَّا
 ٧٨٠٨- مَا أُرَيْتُ الْعِلْمَ ض.
 ٧٨٠٩- مَا اسْتَرْذَلَ اللَّهُ عَبْدًا إِلَّا حَرَّمَ الْعِلْمَ ض.
 ٧٨١٠- مَا اسْتَرْذَلَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا إِلَّا خَطَرَ عَلَيْهِ

- ٧٨٣٤- مَا أَلْفَتَ عَبْدَ قُطٍّ فِي صَلَاتِهِ إِلَّا قَالَ لَهُ
- ٧٨٣٥- مَا أُمِرْتُ بِتَشْيِيدِ الْمَسَاجِدِ. ض
- ٧٨٣٦- مَا أُمِرْتُ كُلَّمَا بَلَسْتُ أَنْ أَتَوَضَّأَ وَلَوْ فَعَلْتُ
- ٧٨٣٧- مَا أَفْعَرُ حَاجَّ قُطٍّ. ض
- ٧٨٣٨- مَا أَنْتَ مُحَدِّثٌ قَوْمًا خَدِيفًا لَا تَبْلُغُهُ
- ٧٨٣٩- مَا أَنْزَلَ لَهُ دَاءٌ إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً. ح
- ٧٨٤٠- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى عَبْدِ نِعْمَةٍ فَقَالَ
- ٧٨٤١- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدِ نِعْمَةٍ فَحَمِدَ اللَّهَ
- ٧٨٤٢- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى عَبْدِ نِعْمَةٍ مِنْ
- ٧٨٤٣- مَا أَنْعَمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى عَبْدِ مِنْ نِعْمَةٍ
- ٧٨٤٤- مَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِهِ وَأَهْلِهِ وَوَلَدِهِ
- ٧٨٤٥- مَا أَنْفَقَ الْوَرَقُ فِي شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ
- ٧٨٤٦- مَا أَتَكَرَّرَ قَلْبُكَ فِدْعَةً. ض
- ٧٨٤٧- مَا أَهْدَى الْمَرْءُ الْمُسْلِمَ لِأَخِيهِ هَدِيَّةً
- ٧٨٤٨- مَا أَهْلٌ مُهْلٌ قُطٍّ إِلَّا آتَبَ الشَّمْسُ
- ٧٨٤٩- مَا أَهْلٌ مُهْلٌ قُطٍّ وَلَا كَبِيرٌ مُكَبَّرٌ قُطٍّ إِلَّا
- ٧٨٥٠- مَا أَوْتِيَ عَبْدٌ فِي هَدْيِهِ الدُّنْيَا خَيْرًا لَهُ مِنْ
- ٧٨٥١- مَا أَوْتِيَكُمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَا أَمْنَعُكُمْ مِنْهُ إِنْ أَنَا
- ٧٨٥٢- مَا أَوْدِيَّ أَحَدًا مَا أَوْدَيْتُ. ض
- ٧٨٥٣- مَا أَوْدِيَّ أَحَدًا مَا أَوْدَيْتُ فِي اللَّهِ. ح. ض
- ٧٨٥٤- مَا بَرَّ أَبَاهُ مِنْ شَيْءٍ إِلَيْهِ الطَّرْفَ
- ٧٨٥٥- مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا عَاشَ نِصْفَ مَا عَاشَ
- ٧٨٥٦- مَا بَلَغَ أَنْ تُؤَدَّى زَكَاةُ فَرْكِي فَلَيْسَ
- ٧٨١١- مَا اسْتَفَادَ الْمُؤْمِنُ بَعْدَ تَقْوَى اللَّهِ عَزَّ
- ٧٨١٢- مَا اسْتَكْبَرَ مَنْ أَكَلَ مَعَ خَادِمِهِ وَرَكِبَ
- ٧٨١٣- مَا أَسْرَّ عَبْدٌ سِرِيرَةً إِلَّا أَلْبَسَهُ اللَّهُ رِدَاءَهَا
- ٧٨١٤- مَا أَسْفَلَ الْكَفَّيْنِ مِنَ الْإِرَارِ فِيهِ النَّارُ
- ٧٨١٥- مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ خَوَامِ. ح
- ٧٨١٦- مَا أَسْكَرَ مِنْهُ الْفَرْقُ فَمِلَاءُ الْكَفِّ مِنْهُ
- ٧٨١٧- مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِمَّا يَكْرَهُ فَهُوَ
- ٧٨١٨- مَا أَصَابَ الْحِجَامُ فَاعْلِفُوهُ النَّاصِخَ. ح
- ٧٨١٩- مَا أَصَابَنِي شَيْءٌ مِنْهَا إِلَّا وَهُوَ مَكْتُوبٌ
- ٧٨٢٠- مَا أَصْبَحْتُ غَدَاةً قُطٍّ إِلَّا اسْتَغْفَرْتُ اللَّهَ
- ٧٨٢١- مَا أَصْبَحْنَا مِنْ دُنْيَاكُمْ إِلَّا بِسَاءَتِكُمْ.
- ٧٨٢٢- مَا أَصْرَ مَنْ اسْتَغْفَرَ وَإِنْ غَادَ فِي الْيَوْمِ
- ٧٨٢٣- مَا أَصِيبَ عَبْدٌ بَعْدَ ذَهَابِ دِينِهِ بِأَشَدِّ مِنْ
- ٧٨٢٤- مَا أَطْعَمْتُ زَوْجَتَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا
- ٧٨٢٥- مَا أَطْلَبَ الْخَضْرَاءَ وَلَا أَقْلَبَ الْغُبْرَاءَ مِنْ
- ٧٨٢٦- مَا أَغْطِي أَهْلَ بَيْتِ الرَّفِيقِ إِلَّا نَفَعَهُمْ. ض
- ٧٨٢٧- مَا أَغْطَى الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ فَهُوَ صَدَقَةٌ. ض
- ٧٨٢٨- مَا أَغْطَيْتُ أُمَّةً مِنَ الْيَقِينِ أَفْضَلَ مِنِّي
- ٧٨٢٩- مَا أَقْفَرَ مِنْ أَدَمَ بَنِي فِيهِ غُلٌّ. ح
- ٧٨٣٠- مَا اكْتَسَبَ مُكْتَسِبٌ مِثْلَ فَضْلِ عِلْمٍ
- ٧٨٣١- مَا أَكْرَمَ شَابٌ شَيْخًا لَيْسَ بِهِ إِلَّا قَيْضُ اللَّهِ
- ٧٨٣٢- مَا أَكْفَرَ رَجُلٌ رَجُلًا قُطٍّ إِلَّا بَاءَ بِهَا
- ٧٨٣٣- مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قُطٍّ خَيْرًا مِنْ أَنْ

- ٧٨٨٠- مَا تَوَطَّنَ رَجُلٌ مَسْجِدَ الْمَسَاجِدِ لِلصَّلَاةِ
٧٨٨١- مَا ثَقُلَ مِيزَانُ عَبْدٍ كَذَابُهُ تَنَفَّقُ لَهُ فِي
٧٨٨٢- مَا جَاءَنِي جَبْرِيلُ إِلَّا أَمَرَنِي بِهَاتَيْنِ
٧٨٨٣- مَا جَاءَنِي جَبْرِيلُ فَطُ إِلَّا أَمَرَنِي بِالسَّوَاكِ
٧٨٨٤- مَا جَلَسَ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى إِلَّا
٧٨٨٥- مَا جَلَسَ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى فَيَقُومُونَ
٧٨٨٦- مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ
٧٨٨٧- مَا جُمِعَ شَيْءٌ إِلَى شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ عِلْمٍ
٧٨٨٨- مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ فَدَعُهُ ح
٧٨٨٩- مَا حَسِبْتَ الشَّمْسُ عَلَى بَشَرٍ قَطُّ إِلَّا
٧٨٩١- مَا حَسَدَتْكُمْ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ مَا
٧٨٩٢- مَا حَسَنَ اللَّهُ تَعَالَى خُلُقَ رَجُلٍ وَلَا خَلْقَهُ
٧٨٩٣- مَا حَقَّ امْرِئٌ مُسْلِمٌ لَهُ شَيْءٌ يُرِيدُ أَنْ
٧٨٩٤- مَا خَلَفَ بِالطَّلَاقِ مُؤْمِنٌ وَلَا اسْتَخْلَفَ
٧٨٩٥- مَا غَابَ مَنِ اسْتَغَارَ وَلَا نِدِمَ مَنِ
٧٨٩٦- مَا خَالَطَ قَلْبَ امْرِئٍ رَجَحَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
٧٨٩٧- مَا خَالَطَتِ الصَّدَقَةُ مَالًا إِلَّا أَهْلَكَتُهُ ض
٧٨٩٨- مَا خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَيْتِهِ يَطْلُبُ عِلْمًا إِلَّا
٧٨٩٩- مَا خَفَّتْ عَنْ خَادِمِكَ مِنْ عَمَلِهِ فَهُوَ
٧٩٠٠- مَا خَلَفَ عَبْدٌ عَلَى أَهْلِهِ أَفْضَلَ مِنْ
٧٩٠١- مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ شَيْئًا أَكْلٌ مِنْ
٧٩٠٢- مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ خَلَقَ لَهُ مَا
٧٩٠٣- مَا خَلَا يَهُودِيٌّ قَطُّ بِمُسْلِمٍ إِلَّا عَدَّتْ
- ٧٨٥٧- مَا بَيْنَ السُّرَّةِ وَالرَّكْبَةِ عَوْرَةٌ ح
٧٨٥٨- مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ قِبْلَةٌ
٧٨٥٩- مَا بَيْنَ الثُّفَحَتَيْنِ أَرْبَعُونَ ثُمَّ يُنْزِلُ اللَّهُ مِنْ
٧٨٦٠- مَا بَيْنَ بَنِي وَصْبَرٍ وَرُوحَةٍ مِنْ رِيَاضٍ
٧٨٦١- مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ
٧٨٦٢- مَا بَيْنَ لَابَنِي الْمَدِينَةِ حَرَامٌ ح
٧٨٦٣- مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ مِنْ مِصَارِعِ الْجَنَّةِ
٧٨٦٤- مَا بَيْنَ مَنَكِبَيْ الْكَافِرِ فِي النَّارِ مَسِيرَةٌ
٧٨٦٥- مَا تَجَالَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا فَلَمْ يُنْصِتْ
٧٨٦٦- مَا تَجَرَّعَ عَبْدٌ جُرْعَةً أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ
٧٨٦٧- مَا تَحَابَّ اثْنَانِ فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا كَانَ
٧٨٦٨- مَا تَحَابَّ رَجُلَانِ فِي اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا وَضَعَ
٧٨٦٩- مَا تَرَفَّعَ إِبِلُ الْحَاجِّ رَجُلًا وَلَا تَضَعُ يَدًا
٧٨٧٠- مَا تَرَكَ عَبْدٌ اللَّهِ أَمْرًا لَا يَنْزِعُهُ إِلَّا اللَّهُ إِلَّا
٧٨٧١- مَا تَرَكْتَ بَعْدِي فَتَنَةٌ أَصْرٌ عَلَى الرِّجَالِ
٧٨٧٢- مَا تَرَوْنَ مِمَّا تَكْرَهُونَ فَذَلِكَ مَا تَخْزَوْنَ
٧٨٧٣- مَا تَسْتَقْبِلُ الشَّمْسُ فَيَنْقُيَ شَيْءٌ مِنْ خَلْقِي
٧٨٧٤- مَا تَشْهَدُ الْمَلَائِكَةُ مِنْ لَهْوِكُمْ إِلَّا الرَّهْمَانُ
٧٨٧٥- مَا تَصَدَّقَ النَّاسُ بِصَدَقَةِ الْأَفْضَلِ مِنْ عِلْمٍ
٧٨٧٦- مَا تَغَيَّرَتِ الْأَقْدَامُ فِي مَشْيٍ أَحَبَّ إِلَيَّ
٧٨٧٧- مَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ
٧٨٧٨- مَا تَلَفَ مَالٌ فِي بَرٍّ وَلَا بَحْرٍ إِلَّا بِخَبْسٍ
٧٨٧٩- مَا تَوَادَّ اثْنَانِ فِي اللَّهِ فَيُفَرِّقَ بَيْنَهُمَا إِلَّا

٧٩٢٧- مَا صَلَّيْتَ امْرَأَةً صَلَاةَ أَحَبِّ إِلَى اللَّهِ مِنْ

٧٩٢٨- مَا صَبَدَ صَبْدٌ وَلَا قَطِيعَتْ شَجَرَةٌ إِلَّا

٧٩٢٩- مَا ضَاقَ مَجْلِسٌ بِمُتَخَابِتَيْنِ. ض

٧٩٣٠- مَا ضَجَّكَ مِيكَائِيلُ مِنْذُ خُلِقْتَ النَّارُ. ح

٧٩٣١- مَا ضَجَّحِي مُؤْمِنٌ مُلْكِيًّا حَتَّى تَغِيْبَ

٧٩٣٣- مَا ضَرَبَ مِنْ مُؤْمِنٍ عِرْقٌ إِلَّا خَطَأَ اللَّهُ

٧٩٣٤- مَا ضَلَّ قَوْمٌ بَعْدَ هُدًى كَانُوا عَلَيْهِ إِلَّا

٧٩٣٥- مَا طَلَبَ الدُّوَاءَ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ شَرِيَةِ

٧٩٣٦- مَا طَلَعَ النَّجْمُ صَبَاحًا قَطُّ وَيَقُومُ عَاهَةً

٧٩٣٧- مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ

٧٩٣٨- مَا طَهَّرَ اللَّهُ كَفًّا فِيهَا خَاتَمَ مِنْ حَدِيدٍ. ح

٧٩٣٩- مَا عَالَ مَنْ افْتَصَدَ. ح

٧٩٤٠- مَا عَبَدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ فِقْهِ فِي

٧٩٤١- مَا عَدَلَ وَالِ الثَّجَرِ فِي رَعِيَّتِهِ. ض

٧٩٤٢- مَا عَظُمَتْ نِعْمَةُ اللَّهِ عَلَى عَبْدٍ إِلَّا

٧٩٤٣- مَا عَلَى أَحَدِكُمْ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَتَصَدَّقَ لِلَّهِ

٧٩٤٥- مَا عَلِمَ اللَّهُ مِنْ عَبْدٍ نَدَامَةً عَلَى ذَنْبٍ إِلَّا

٧٩٤٦- مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَعْرُلُوا فَإِنَّ اللَّهَ قَدَّرَ مَا

٧٩٤٧- مَا عَمِلَ آدَمِيُّ عَمَلًا أَنْجَى لَهُ مِنْ عَذَابٍ

٧٩٤٨- مَا عَمِلَ ابْنُ آدَمَ شَيْئًا أَفْضَلَ مِنَ الصَّلَاةِ

٧٩٥٤- مَا فِي السَّمَاءِ مَلَكٌ إِلَّا وَهُوَ يُوقِرُ عَمَرَ

٧٩٥٧- مَا قَبِضَ اللَّهُ تَعَالَى عَالِمًا مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ

٧٩٥٨- مَا قُدِّرَ فِي الرَّجْمِ سَيِّكُونُ

٧٩٠٤- مَا خَيَّبَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا قَامَ فِي خَوْفٍ.

٧٩٠٥- مَا خُيِّرَ عَمَارٌ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا اخْتَارَ

٧٩٠٦- مَاذَا فِي الْأَمْرَيْنِ مِنَ الشَّقَاءِ الصَّغِيرِ

٧٩٠٧- مَا ذَكَرَ لِي رَجُلٌ مِنَ الْقَرَبِ إِلَّا رَأَيْتُهُ دُونَ

٧٩٠٨- مَا ذُبَّانٍ بَجَائِعَيْنِ أَرْسِلَا فِي غَنَمٍ بِأَفْسَدَ

٧٩٠٩- مَا رَأَيْتُ مِثْلَ النَّارِ نَامَ هَارِبُهَا وَلَا مِثْلَ

٧٩١٠- مَا رَأَيْتُ مَنْظَرًا قَطُّ إِلَّا وَالْقَبْرُ أَفْطَحَ مِنْهُ

٧٩١١- مَا رَزَقَ عَبْدٌ خَيْرًا لَهُ وَلَا أَوْسَعَ مِنْ

٧٩١٢- مَا رَفَعَ قَوْمٌ أَحْقَهُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

٧٩١٣- مَا زَالَ جَنرِيْلُ يُوصِيْنِي بِالْخَارِ حَتَّى

٧٩١٤- مَا زَالَ جَنرِيْلُ يُوصِيْنِي بِالْخَارِ حَتَّى

٧٩١٥- مَا زَالَتْ أَكْلُهُ خَيْرٌ تَعَاوَدِي كُلَّ عَامٍ

٧٩١٦- مَا زَانَ اللَّهُ الْعَبْدَ بِرِبْنَةٍ أَفْضَلَ مِنْ زَهَادَةٍ

٧٩١٧- مَا زُوِيَتْ الدُّنْيَا عَنْ أَحَدٍ إِلَّا كَانَتْ خَيْرَةً

٧٩١٨- مَا سَاءَ عَمَلٌ قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا زُخْرُفُوا

٧٩١٩- مَا سَتَرَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ ذَنْبًا فِي الدُّنْيَا

٧٩٢٠- مَا سَلَطَ اللَّهُ الْقَحْطَ عَلَى قَوْمٍ إِلَّا

٧٩٢١- مَا شِئْتُ أَنْ أَرَى جَنرِيْلًا مُتَعَلِّقًا بِأَسْتَارِ

٧٩٢٢- مَا شَبَّهْتُ خُرُوجَ الْمُؤْمِنِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا

٧٩٢٣- مَا شَدَّ مُلَيِّمَانِ طَرَفَهُ إِلَى السَّمَاءِ تَخَشُّعًا

٧٩٢٤- مَا صَبَرَ أَهْلُ بَيْتٍ عَلَى جَهْدٍ فَلَاكَ إِلَّا

٧٩٢٥- مَا صَدَّقَهُ أَفْضَلُ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى. ح

٧٩٢٦- مَا صَفَّ صُفُوفَ ثَلَاثَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

- ٧٩٨٥- مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْعُو بِدَعَاءٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ مَا
٧٩٨٦- مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَىَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ
٧٩٨٧- مَا مِنْ أَحَدٍ يَمُوتُ إِلَّا نَدِمَ إِنْ كَانَ
٧٩٨٨- مَا مِنْ أَحَدٍ يُخْبِتُ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ حَدَثًا
٧٩٨٩- مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْخُلُهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ إِلَّا زَوْجُهُ
٧٩٩٠- مَا مِنْ أَحَدٍ يُؤْمِرُ عَلَى عَشْرَةِ فَصَاعِدًا إِلَّا
٧٩٩١- مَا مِنْ أَحَدٍ يَكُونُ عَلَى شَيْءٍ مِنْ أُمُورِ
٧٩٩٢- مَا مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَفِي رَأْسِهِ عُزُوقٌ مِنْ
٧٩٩٣- مَا مِنْ أَحَدٍ يَلْبَسُ ثَوْبًا لِبَاسِي بِهِ فَيَنْظُرُ
٧٩٩٤- مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي يَمُوتُ بِأَرْضِ
٧٩٩٥- مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي إِلَّا وَلَوْ شِئْتُ
٧٩٩٧- مَا مِنْ إِمَامٍ يَغْفُو عِنْدَ الْغَضَبِ إِلَّا غَفَا
٧٩٩٨- مَا مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا وَتَغْضَبُ فِي النَّارِ وَتَغْضَبُهَا
٧٩٩٩- مَا مِنْ أُمَّةٍ ابْتَدَعَتْ بَعْدَ نَبِيِّهَا فِي دِينِهَا
٧٩٩٦- مَا مِنْ إِمَامٍ أَوْ وَالٍ يَغْلِقُ بَابَهُ دُونَ ذَوِي
٨٠٠٠- مَا مِنْ أَمْرٍ يُخَيَّرُ أَزْهًا فَيُشْرَبُ مِنْهَا
٨٠٠١- مَا مِنْ أَمْرٍ مُسْلِمٍ يُنْقِي لِقَرِيبِهِ شَيْعِرًا
٨٠٠٢- مَا مِنْ أَمْرٍ يَخْلُدُ أَمْرًا مُسْلِمًا فِي
٨٠٠٣- مَا مِنْ أَمْرٍ مُسْلِمٍ تَخْطُرُهُ صَلَاةُ
٨٠٠٤- مَا مِنْ أَمْرٍ تَكُونُ لَهُ صَلَاةٌ وَاللَّيْلِ
٨٠٠٥- مَا مِنْ أَمْرٍ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ثُمَّ يَنْسَاهُ إِلَّا
٨٠٠٦- مَا مِنْ أَمِيرٍ عَشْرَةَ إِلَّا وَهُوَ يُؤْتَى بِهِ يَوْمَ
٨٠٠٧- مَا مِنْ أَمِيرٍ عَشْرَةَ إِلَّا يُؤْتَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٧٩٥٩- مَا قَدَّرَ اللَّهُ لِنَفْسٍ أَنْ يَخْلُقَهَا إِلَّا هِيَ
٧٩٦١- مَا قُطِعَ مِنَ النَّبِيَّةِ وَهِيَ حَيَّةٌ فَهُوَ
٧٩٦٢- مَا قُلَّ وَكَفَى خَيْرٌ مِمَّا كَثُرَ وَاللَّهِ
٧٩٦٤- مَا كَانَ الرَّفْقُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ وَلَا نَزْعُ
٧٩٦٥- مَا كَانَ بَيْنَ عِثْمَانَ وَرُقَيْئَةَ وَبَيْنَ لُوطٍ مِنْ
٧٩٦٦- مَا كَانَ مِنْ خَلْفٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَتَمَسَّكُوا
٧٩٦٧- مَا كَانَ وَلَا يَكُونُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مُؤْمِنٌ
٧٩٦٨- مَا كَانَتْ نُبُوَّةٌ قَطُّ إِلَّا كَانَ بَعْدَهَا قَتْلٌ
٧٩٦٩- مَا كَانَتْ نُبُوَّةٌ قَطُّ إِلَّا تَبِعَتْهَا جِلْدَاةٌ وَلَا
٧٩٧٠- مَا كَبِيرَةٌ بِكَبِيرَةٍ مَعَ الْاسْتِغْفَارِ وَلَا صَغِيرَةٌ
٧٩٧٢- مَا كَرِهْتُ أَنْ تُوَاجِهَ بِهِ أَخَاكَ فَهُوَ
٧٩٧٣- مَا كَرِهْتُ أَنْ يَرَاهُ النَّاسُ مِنْكَ فَلَا تَفْعَلْهُ
٧٩٧٤- مَا لَقِيَ الشَّيْطَانُ عَمَرَ مِنْهُ أَسْلَمَ إِلَّا خَرَّ
٧٩٧٥- مَا لِي أَرَأَيْكُمْ عَزِيزٌ
٧٩٧٦- مَا لِي وَلِلدُّنْيَا مَا أَنَا فِي الدُّنْيَا إِلَّا
٧٩٧٧- مَا مَاتَ نَبِيٌّ إِلَّا دُفِنَ حَيْثُ يَقْبَضُ
٧٩٧٨- مَا مَخَقَ الْإِسْلَامَ مَخَقَ الشُّعْ شَيْءٌ ح
٧٩٧٩- مَا مَرَزَتْ لَيْلَةُ أُسْرِي بِي بِمَلَاءٍ مِنْ
٧٩٨٠- مَا مَسَحَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ شَيْءٍ فَكَانَ لَهُ
٧٩٨١- مَا مِنْ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أُعْطِيَ مِنْ
٧٩٨٢- مَا مِنْ الذِّكْرِ أَفْضَلُ مِنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
٧٩٨٣- مَا مِنْ الْقُلُوبِ قَلْبٌ إِلَّا وَلَهُ سَخَابَةٌ
٧٩٨٤- مَا مِنْ آدَمِيٍّ إِلَّا فِي رَأْسِهِ حَكَمَةٌ بِيَدِ

- ٨٠٣١- مَا مِنْ ذَنْبٍ إِلَّا وَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ تَوْبَةٌ إِلَّا
- ٨٠٣٢- مَا مِنْ ذِي غِنًى إِلَّا سَوَّدَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَو
- ٨٠٣٣- مَا مِنْ رَاكِبٍ يَخْلُو فِي مَسِيرِهِ بِاللَّهِ وَذَكَرِهِ
- ٨٠٣٤- مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَقُومُ عَلَى
- ٨٠٣٥- مَا مِنْ رَجُلٍ يَغْرُسُ غَرْسًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ
- ٨٠٣٦- مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يُصَابُ بِشَيْءٍ فِي
- ٨٠٣٧- مَا مِنْ رَجُلٍ يُخْرِجُ فِي جَسَدِهِ جِرَاحَةً
- ٨٠٣٨- مَا مِنْ رَجُلٍ يَغُودُ مَرِيضًا مُسْتَبِئًا إِلَّا خَرَجَ
- ٨٠٣٩- مَا مِنْ رَجُلٍ يَلِي أَمْرَ عَشْرَةِ فَمَا فَوْقَ
- ٨٠٤٠- مَا مِنْ رَجُلٍ يَأْتِي قَوْمًا وَيُؤَسِّسُونَ لَهُ حَتَّى
- ٨٠٤١- مَا مِنْ رَجُلٍ يَنْقَاطِمُ فِي نَفْسِهِ وَيَتَخَالَفُ
- ٨٠٤٢- مَا مِنْ رَجُلٍ يَنْعَسَ بِلِسَانِهِ حَقًّا لَفَعِيلٍ بِهِ
- ٨٠٤٣- مَا مِنْ رَجُلٍ يَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهِ وَالَّذِي نَظَرَ
- ٨٠٤٤- مَا مِنْ رَجُلٍ يُصَلِّي عَلَيْهِ مِائَةٌ إِلَّا غُفِرَ لَهُ
- ٨٠٤٥- مَا مِنْ سَاعَةٍ تَمُرُّ بِأَيِّ آدَمَ لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ
- ٨٠٤٦- مَا مِنْ شَيْءٍ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلَ مِنْ حُسْنِ
- ٨٠٤٧- مَا مِنْ شَيْءٍ يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلَ مِنْ
- ٨٠٤٨- مَا مِنْ شَيْءٍ يُصِيبُ الْمُؤْمِنَ مِنْ نَصَبٍ
- ٨٠٤٩- مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَغْلَمُ آتِي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا
- ٨٠٥٠- مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ
- ٨٠٥١- مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ إِلَّا مُنَادٍ
- ٨٠٥٢- مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ إِلَّا مُصَارِحٌ
- ٨٠٥٣- مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ إِلَّا مُصَارِحٌ
- ٨٠٠٨- مَا مِنْ أَمِيرٍ يُؤْمَرُ عَلَى عَشْرَةِ إِلَّا سَبِيلٌ
- ٨٠٠٩- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ عِنْدَهُمْ شَأٌ إِلَّا وَفِي
- ٨٠١٠- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ تَرُوحُ عَلَيْهِمْ لُتَّةٌ مِنْ
- ٨٠١١- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ يَغْلُو عَلَيْهِمْ قَدَانٌ إِلَّا
- ٨٠١٢- مَا مِنْ أَهْلِ بَيْتٍ وَاصَلُوا إِلَّا أُجِرَى اللَّهُ
- ٨٠١٣- مَا مِنْ أَيَّامٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يَتَعَبَّدَ
- ٨٠١٤- مَا مِنْ بَعِيرٍ إِلَّا وَفِي ذِرْوَتِهِ شَيْطَانٌ فَإِذَا
- ٨٠١٥- مَا مِنْ بَقْعَةٍ يَذْكُرُ اسْمَ اللَّهِ فِيهَا إِلَّا
- ٨٠١٦- مَا مِنْ بَنِي آدَمَ مَوْلُودٌ إِلَّا يَمْسُهُ الشَّيْطَانُ
- ٨٠١٧- مَا مِنْ ذَلَكَةٍ فِي قَرْيَةٍ وَلَا بَذَرٍ لَا تُغَامُ
- ٨٠١٨- مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَغْظَمَ أَجْرًا عِنْدَ اللَّهِ مِنْ
- ٨٠١٩- مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ
- ٨٠٢٠- مَا مِنْ خَافِظَيْنِ رَفَعَا إِلَى اللَّهِ مَا خَفِظَا
- ٨٠٢١- مَا مِنْ خَافِظَيْنِ يَرْفَعَانِ إِلَى اللَّهِ بِصَلَاةٍ
- ٨٠٢٢- مَا مِنْ حَاكِمٍ يَحْكُمُ بَيْنَ النَّاسِ إِلَّا
- ٨٠٢٣- مَا مِنْ حَالَةٍ يَكُونُ عَلَيْهَا الْعَبْدُ أَحَبَّ إِلَى
- ٨٠٢٤- مَا مِنْ خَارِجٍ خَرَجَ مِنْ مَتْنِهِ فِي طَلَبِ
- ٨٠٢٥- مَا مِنْ ذَابَّةٍ طَائِرٍ وَلَا غَيْرِهِ يُقْتَلُ بِغَيْرِ حَقٍّ
- ٨٠٢٦- مَا مِنْ دُعَاءٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ أَنْ
- ٨٠٢٧- مَا مِنْ دُغْوَةٍ يَدْعُو بِهَا الْعَبْدُ
- ٨٠٢٨- مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَزُ أَنْ يُعَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى
- ٨٠٢٩- مَا مِنْ ذَنْبٍ أَجْدَزُ أَنْ يُعَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى
- ٨٠٣٠- مَا مِنْ ذَنْبٍ بَعْدَ الشُّرْكِ أَغْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ

- ٨٠٧٧- مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَهُ ذَنْبٌ يَغْتَاذُهُ
- ٨٠٧٨- مَا مِنْ عَبْدٍ يَظْلِمُ رَجُلًا مَظْلَمَةً فِي الدُّنْيَا
- ٨٠٧٩- مَا مِنْ عَبْدٍ إِلَّا وَلَهُ صِيتٌ فِي السَّمَاءِ
- ٨٠٨٠- مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَحْيَا مِنَ الْخَلَالِ إِلَّا ابْتَلَاهُ
- ٨٠٨١- مَا مِنْ عَثْرَةٍ وَلَا اخْتِلَاجٍ عَرَقِي وَلَا
- ٨٠٨٢- مَا مِنْ غَارِبَةٍ تَغْرُو فِي مَسِيلِ اللَّهِ
- ٨٠٨٣- مَا مِنْ قَاضٍ مِنْ قَضَاءِ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا
- ٨٠٨٤- مَا مِنْ قَلْبٍ إِلَّا وَهُوَ مُعَلَّقٌ بَيْنَ إصْبَغَيْنِ
- ٨٠٨٥- مَا مِنْ قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي هُمْ
- ٨٠٨٦- مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا
- ٨٠٨٧- مَا مِنْ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا خَلَّتْ بِهِمْ
- ٨٠٨٨- مَا مِنْ قَوْمٍ يَظْهَرُ فِيهِمُ الرِّبَا إِلَّا أُجِدُوا
- ٨٠٨٩- مَا مِنْ قَوْمٍ يَكُونُ فِيهِمْ رَجُلٌ صَالِحٌ
- ٨٠٩٠- مَا مِنْ لَيْلٍ وَلَا نَهَارٍ إِلَّا وَالسَّمَاءُ تُنْطَرُ
- ٨٠٩١- مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَهُ بَابَانِ بَابٌ يَصْعَدُ مِنْهُ
- ٨٠٩٢- مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُعْرِى أَخَاهُ بِمُصِيبَةٍ إِلَّا
- ٨٠٩٣- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَأْخُذُ مَضْجَعَهُ يَقْرَأُ سُورَةَ
- ٨٠٩٤- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ لَهُ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ مَا
- ٨٠٩٥- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَنْظُرُ إِلَى امْرَأَةٍ أَوَّلَ رَفْعَةٍ
- ٨٠٩٦- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَزْرَعُ زَرْعًا أَوْ يَغْرِسُ غَرْسًا
- ٨٠٩٧- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَصِيبُهُ أَدَى شَوْكَةٍ فَمَا
- ٨٠٩٨- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَشَاكُ شَوْكَةً فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا
- ٨٠٩٩- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَشِيبُ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ
- ٨٠٥٤- مَا مِنْ صَبَاحٍ وَلَا رَوَاحٍ إِلَّا وَيَقَافُ الْأَرْضُ
- ٨٠٥٥- مَا مِنْ صَدَقَةٍ أَفْضَلُ مِنْ قَوْلِ ح
- ٨٠٥٦- مَا مِنْ صَدَقَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ قَوْلِ
- ٨٠٥٧- مَا مِنْ صَلَاةٍ مَفْرُوضَةٍ إِلَّا وَبَيْنَ يَدَيْهَا
- ٨٠٥٨- مَا مِنْ عَامٍ إِلَّا وَالَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ حَتَّى
- ٨٠٥٩- مَا مِنْ عَامٍ إِلَّا يَنْقُصُ الْخَيْرُ فِيهِ وَيَزِيدُ
- ٨٠٦٠- مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَهُ
- ٨٠٦١- مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَدْعُو لِأَخِيهِ بِظَهْرِ
- ٨٠٦٢- مَا مِنْ عَبْدٍ يُعْرِى بَقَرٍ رَجُلٍ كَانَ يَعْرِفُهُ فِي
- ٨٠٦٣- مَا مِنْ عَبْدٍ يَصْرَعُ صَرْعَةً مِنْ مَرَضٍ إِلَّا
- ٨٠٦٤- مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْتَرْعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً يَمُوتُ يَوْمَ
- ٨٠٦٥- مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْطُبُ خُطْبَةً إِلَّا اللَّهُ سَابِلُهُ
- ٨٠٦٦- مَا مِنْ عَبْدٍ يَخْطُو خَطْوَةً إِلَّا سِيلَ عَنْهَا
- ٨٠٦٧- مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ إِلَّا لَهُ بَابَانِ فِي السَّمَاءِ
- ٨٠٦٨- مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّيٍّ يُصَلِّي عَلَى صَلَاةٍ
- ٨٠٦٩- مَا مِنْ عَبْدٍ يَبِيعُ تَالِدًا إِلَّا سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ
- ٨٠٧٠- مَا مِنْ عَبْدٍ كَانَتْ لَهُ نِيَّةٌ فِي آدَاءٍ فَلَيْسَ إِلَّا
- ٨٠٧١- مَا مِنْ عَبْدٍ يُرِيدُ أَنْ يَرْتَفِعَ فِي الدُّنْيَا
- ٨٠٧٢- مَا مِنْ عَبْدٍ وَلَا أَمَةٍ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِي كُلِّ
- ٨٠٧٣- مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْجُدُ فَيَقُولُ رَبِّ اغْفِرْ لِي
- ٨٠٧٤- مَا مِنْ عَبْدٍ يُصَلِّي عَلَى إِلَّا صَلَّتْ عَلَيْهِ
- ٨٠٧٥- مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَخْرُجُ مِنْ عَيْنَيْهِ مِنْ
- ٨٠٧٦- مَا مِنْ عَبْدٍ ابْتُلِيَ بِبَلَاءٍ فِي الدُّنْيَا إِلَّا

- ٨١٢٣- مَا يَجِلُّ لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَشْتَدَّ إِلَى أَحَبِّهِ بِنَظَرَةٍ
 ٨١٢٤- مَا يُخْرِجُ رَجُلًا شَيْئًا مِنَ الصَّدَقَةِ حَتَّى
 ٨١٢٥- مَا نَبَغَ الْحَدِيثُ أَهْلَهُ كَمُحَدِّثِهِ غَيْرَ
 ٨١٢٦- مَا نَبَغَ الزَّكَاةُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ ح
 ٨١٢٧- مَثَلُ الْإِيمَانِ مَثَلُ الْقَمِيصِ تَقْمُصُهُ مَرَّةً
 ٨١٢٨- مَثَلُ النِّجَالِ وَالْمُتَصَدِّقِ كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ
 ٨١٢٩- مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يُذَكَّرُ اللَّهُ فِيهِ وَالْبَيْتِ
 ٨١٣٠- مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالْجَلِيسِ الشُّرِّ
 ٨١٣١- مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ كَمَثَلِ الْعَطَارِ إِنْ
 ٨١٣٢- مَثَلُ الرَّافِلَةِ فِي الرِّبَةِ فِي غَيْرِ أَهْلِهَا
 ٨١٣٣- مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ كَمَثَلِ نَهْرٍ جَارٍ
 ٨١٣٤- مَثَلُ الْعَالِمِ الَّذِي يَعْلَمُ النَّاسَ الْخَيْرَ
 ٨١٣٥- مَثَلُ الْقَلْبِ مَثَلُ الرِّيشَةِ تُقَالِبُهَا الرِّيحُ
 ٨١٣٦- مَثَلُ الَّذِي يُغْفِقُ عِنْدَ الْمَوْتِ كَمَثَلِ
 ٨١٣٧- مَثَلُ الَّذِي يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ ثُمَّ لَا يُحَدِّثُ بِهِ
 ٨١٣٨- مَثَلُ الَّذِي يَتَعَلَّمُ الْعِلْمَ فِي صَبْرِهِ
 ٨١٣٩- مَثَلُ الَّذِي يَجْلِسُ يَسْمَعُ الْحِكْمَةَ وَلَا
 ٨١٤٠- مَثَلُ الَّذِي يَتَكَلَّمُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ
 ٨١٤١- مَثَلُ الَّذِي يَعْلَمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسَى
 ٨١٤٢- مَثَلُ الَّذِي يَبِينُ قَوْمَهُ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ
 ٨١٤٣- مَثَلُ الَّذِينَ يَغْزُونَ مِنْ أُمِّيٍّ وَيَأْخُذُونَ
 ٨١٤٤- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَارِ إِنْ جَالَسَتْهُ
 ٨١٤٥- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ الثَّلْجَةِ مَا أَخَذَتْ مِنْهَا
- ٨١٠٠- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَبِيتُ عَلَى ذِكْرِ طَاهِرٍ
 ٨١٠١- مَا مِنْ مُسْلِمٍ كَسَا مُسْلِمًا ثَوْبًا إِلَّا كَانَ
 ٨١٠٢- مَا مِنْ مُسْلِمٍ تَذَرِكُ لَهُ ابْنَتَانِ فَيُحْسِنُ
 ٨١٠٣- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْمَلُ ذَنْبًا إِلَّا وَقَفَهُ
 ٨١٠٤- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصَابُ فِي جَسَدِهِ إِلَّا أَمَرَ
 ٨١٠٥- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُظَلِّمُ مَظْلَمَةً فَيُقَاتِلَ
 ٨١٠٦- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْوُو مَرِيضًا لَمْ يَخْضُرْ
 ٨١٠٧- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُكَيِّبُ إِلَّا لَتَى مَا عَنْ يَمِينِهِ
 ٨١٠٨- مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَوْ لَيْلَتِهِ
 ٨١٠٩- مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَنْصَافِحَانِ إِلَّا
 ٨١١٠- مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَمُوتُ لَهُمَا ثَلَاثَةٌ مِنْ
 ٨١١١- مَا مِنْ مُصَلٍّ إِلَّا وَمَلَكَ عَنْ يَمِينِهِ وَمَلَكَ
 ٨١١٢- مَا مِنْ مُصِيبَةٍ تُصِيبُ الْمُسْلِمَ إِلَّا كَفَّرَ
 ٨١١٣- مَا مِنْ مُبْتِئٍ يُصَلِّي عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ
 ٨١١٤- مَا مِنْ نَبِيٍّ يَفْرَضُ إِلَّا خَيْرٌ بَيْنَ الدُّنْيَا
 ٨١١٥- مَا مِنْ نَبِيٍّ يَمُوتُ فَيُقِيمُ فِي قَبْرِهِ إِلَّا
 ٨١١٦- مَا مِنْ يَوْمٍ إِلَّا يُقَسَّمُ فِيهِ مَنَاقِبُ مِنْ
 ٨١١٧- مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وَعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنِهِ
 ٨١١٨- مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدَهُ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ
 ٨١١٩- مَا نَفَعَنِي مَالٌ قَطُّ مَا نَفَعَنِي مَالُ أَبِي
 ٨١٢٠- مَا نَفَعَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا رَادَّ اللَّهُ
 ٨١٢١- مَا وَضَعْتَ قَبْلَهُ مَسْجِدِي هَذَا حَتَّى
 ٨١٢١- فَرَجَ لِي مَا بَيْنِي وَبَيْنَ الْكُفَّةِ. ص

٨١٤٦- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ إِذَا لَقِيَ الْمُؤْمِنَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ

٨١٤٧- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ النُّحْلَةِ لَا تَأْكُلُ إِلَّا

٨١٤٨- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ السُّبُّلَةِ تَمِيلُ أَخْتَانًا

٨١٤٩- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ السُّبُّلَةِ تَسْتَقِيمُ مَرَّةً

٨١٥٠- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ الْخَامَةِ تَحْمَرُّ مَرَّةً

٨١٥١- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْخَامَةِ مِنَ الزُّرْعِ

٨١٥٢- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ

٨١٥٣- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ مَثَلُ النُّحْلَةِ إِنْ أَكَلَتْ

٨١٥٤- مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَأَنَّيَبَ الْخَرْبِ فِي الظَّاهِرِ

٨١٥٥- مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي قَوَادِمِهِمْ وَتَرَاحِمِهِمْ

٨١٥٦- مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ

٨١٥٧- مَثَلُ الْمَرْأَةِ الصَّالِحَةِ فِي النِّسَاءِ كَمَثَلِ

٨١٥٨- مَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ الشَّاةِ الْعَايِرَةِ بَيْنَ

٨١٥٨- مَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ الشَّاةِ الْعَايِرَةِ بَيْنَ

٨١٥٩- مَثَلُ ابْنِ آدَمَ وَإِلَى جَنَبِهِ سِنْعَةٌ وَتَسْعُونَ.

٨١٦٠- مَثَلُ أَصْحَابِي مَثَلُ الْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ

٨١٦١- مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ الْمَطَرِ لَا يُذْرَى أَوَّلُهُ خَيْرٌ

٨١٦٢- مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا

٨١٦٣- مَثَلُ بِلَالٍ كَمَثَلِ نَحْلَةٍ عَذَتْ تَأْكُلُ مِنْ

٨١٦٤- مَثَلُ بُلْعَمَ بْنِ بَاعُورَاءَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ

٨١٦٥- مَثَلُ مَنَى كَالرَّجَمِ فِي صَبِيحِهِ فَإِذَا حَمَلَتْ

٨١٦٦- مَثَلُ هَذِهِ الدُّنْيَا مَثَلُ ثَوْبٍ شَقَّ مِنْ أَوَّلِهِ

٨١٦٧- مَثَلُ السَّاعَةِ كَقَرَسِي رَهَانٍ مَثَلِي

٨١٦٨- مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا

٨١٦٩- مَجَالِسُ الذِّكْرِ تَنْزِلُ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ

٨١٧٠- مُدَارَاةُ النَّاسِ صَدَقَةٌ

٨١٧١- مَرَزَتْ لَيْلَةً أُسْرِي بِي عَلَى مُوسَى قَالِمًا

٨١٧٢- مَرَزَتْ لَيْلَةً أُسْرِي بِي بِالْمَلَأِ الْأَعْلَى

٨١٧٣- مَرَّ رَجُلٌ بِمُضْنِ شَجَرَةٍ عَلَى ظَهْرِ طَرِيقٍ

٨١٧٤- مَرُّوا أَوْلَادُكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ

٨١٧٥- مَرُّوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيَصِلْ بِالنَّاسِ

٨١٧٦- مَرُّوا بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ قَبْلَ

٨١٧٧- مَرُّوا بِالْمَعْرُوفِ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوهُ وَانْهَوْا

٨١٧٨- مَسْأَلَةُ الْغَنِيِّ شَيْنٌ فِي وَجْهِهِ يَوْمَ

٨١٧٩- مَشِيكَ إِلَى الْمَسْجِدِ وَانْصِرَافَكَ إِلَى

٨١٨٠- مَضُوا الْمَاءَ مَضًا وَلَا تَعْبُوهُ عَبَا ح

٨١٨١- مَضْمُضُوا مِنَ اللَّبَنِ فَإِنَّ لَهُ دَسْمًا صَح

٨١٨٢- مَظَلَّ الْغَنِيُّ ظِلْمٌ وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى

٨١٨٣- مَعَ كُلِّ خُتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ

٨١٨٤- مَعَ كُلِّ فَرْخَةٍ تَرْخَةٌ ض

٨١٨٥- مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ أَعْلَمُ النَّاسِ بِخَلَالِ اللَّهِ

٨١٨٦- مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ أَمَامَ الْعُلَمَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

٨١٨٧- مُفْتَرِكُ الْغَنَاءِ مَا بَيْنَ السُّتَيْنِ إِلَى

٨١٨٨- مُنْقَبَاتٌ لَا يُخَيَّبُ قَاتِلُهُنَّ ثَلَاثٌ وَلَوْلَاؤُنَّ

٨١٨٩- مُعْلَمُ الْغَيْرِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى

٨١٩٠- مُفَاتِحُ الْغَيْبِ خَمْسٌ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا اللَّهُ

- ٨٢١٤- مِنَ الثَّمَرِ وَالْبَشْرِ خَمْرٌ. ح
- ٨٢١٥- مِنَ الْجَفَاءِ أَنْ أَذْكَرَ عِنْدَ الرَّجُلِ فَلَا
- ٨٢١٦- مِنَ الْحِنْطَةِ خَمْرٌ وَمِنَ الثَّمَرِ خَمْرٌ وَمِنَ
- ٨٢١٧- مِنَ الزُّرْقَةِ يَمْنٌ. ض
- ٨٢١٨- مِنَ الصَّدَقَةِ أَنْ تُسَلَّمَ عَلَى النَّاسِ وَأَنْتَ
- ٨٢١٩- مِنَ الصَّدَقَةِ أَنْ تُعَلِّمَ الرَّجُلَ الْعِلْمَ فَيَعْمَلَ
- ٨٢٢٠- مِنَ الْكِبَارِ اسْتِطْلَافُهُ الرَّجُلَ فِي عِرْضٍ
- ٨٢٢١- مِنَ الْمَدْيِ الْوُضُوءُ وَمِنَ الْمَيْمِ الْفُسْلُ. ح
- ٨٢٢٢- مِنَ الْمُرُوءَةِ أَنْ يُنْصِتَ الْأَخُ لِأَخِيهِ إِذَا
- ٨٢٢٣- مِنْ أَخَوَيْنِ الْخِيَانَةُ تِجَارَةُ الْوَالِي فِي
- ٨٢٢٤- مِنْ أَسْوَأِ النَّاسِ مَنْزِلُهُ مَنْ أَذْهَبَ آخِرَتَهُ
- ٨٢٢٥- مِنْ أَشَدِّ أَمْنِيٍّ لِي حُبًّا نَاسٌ يَكُونُونَ
- ٨٢٢٦- مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَتَبَاهَى النَّاسُ فِي
- ٨٢٢٧- مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ الْفُخْشُ وَالتَّفَحُّشُ
- ٨٢٢٨- مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَمُرَّ الرَّجُلُ فِي
- ٨٢٢٩- مِنْ أَفْضَلِ السَّاعَةِ أَنْ يُشْفَعَ بَيْنَ اثْنَيْنِ
- ٨٢٣٠- مِنْ أَفْضَلِ الْعَمَلِ إِذْخَالُ السُّرُورِ عَلَى
- ٨٢٣١- مِنْ أَفْزَرِ السَّاعَةِ انْتِفَاحُ الْأَهْلَةِ. ض
- ٨٢٣٢- مِنْ أَفْزَرِ السَّاعَةِ أَنْ يَرَى الْهَلَالَ قَبْلًا
- ٨٢٣٣- مِنْ أَفْزَرِ السَّاعَةِ هَلَاكُ الْعَرَبِ. ح
- ٨٢٣٤- مِنْ أَفْزَرِ السَّاعَةِ كَثْرَةُ الْقَطْرِ وَقِلَّةُ
- ٨٢٣٥- مِنْ أَكْثَرِ الْكِبَارِ الشُّرْكُ بِاللَّهِ وَالْيَمِينُ
- ٨٢٣٦- مِنْ إِكْفَاءِ الدِّينِ تَفْصِيحُ التَّبْطِئِ وَاتِّخَاذُهُمْ
- ٨١٩١- مَقَاتِيحُ الْجَنَّةِ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
- ٨١٩٢- يَفْتَاتُ الْجَنَّةَ الصَّلَاةُ وَمِفْتَاحُ الصَّلَاةِ
- ٨١٩٣- يَفْتَاتُ الصَّلَاةَ الطُّهُورُ وَتَخْرِيمُهَا التَّكْبِيرُ
- ٨١٩٤- مَقَامُ الرَّجُلِ فِي الصَّفِّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٨١٩٥- مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ مِنْ أَعْمَالِ الْجَنَّةِ. ح
- ٨١٩٦- مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ عَشْرَةٌ تَكُونُ فِي الرَّجُلِ
- ٨١٩٧- مَكَانُ النِّكَمِ التَّكْمِيمَةُ وَمَكَانُ الْعَلَاقِ
- ٨١٩٨- مَكْتُوبٌ فِي الْإِنْجِيلِ كَمَا تَدِينُ ثُدَانُ
- ٨١٩٩- مَكْتُوبٌ فِي الثُّورَةِ مَنْ بَلَغَتْ لَهُ ابْنَةُ
- ٨٢٠٠- مَكْتُوبٌ فِي الثُّورَةِ مَنْ سَرَّهُ أَنْ تَطُولَ
- ٨٢٠١- مَكَّةُ أُمُّ الْقَرْيِ وَمَرْؤُ أُمُّ خُرَاسَانَ
- ٨٢٠٢- مَكَّةُ مَنَاحٌ لَا تُبَاغِ بِهَاعُهَا وَلَا تُؤْجَرُ بـ
- ٨٢٠٣- مَلِيءٌ عَمَّارٌ إِيْمَانًا إِلَى مُشَافِهِ. ص.ح
- ٨٢٠٤- مَلْعُونٌ مَنْ أَتَى امْرَأَةً فِي ذُبْرِهَا. ص.ح
- ٨٢٠٥- مَلْعُونٌ مَنْ سَأَلَ يَوْجُهُ اللَّهِ وَمَلْعُونٌ مَنْ
- ٨٢٠٦- مَلْعُونٌ مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكْرَ بِهِ. ح
- ٨٢٠٧- مَلْعُونٌ مَنْ سَبَّ أَبَاهُ مَلْعُونٌ مَنْ سَبَّ أُمَّهُ
- ٨٢٠٨- مَلْعُونٌ مَنْ فَرَّقَ. ح
- ٨٢٠٩- مَلْعُونٌ مَنْ لَعِبَ بِالسُّطْرَنْجِ وَالتَّائِطِزِ إِلَيْهَا
- ٨٢١٠- مَلِكٌ مُؤَكَّلٌ بِالْقُرْآنِ فَمَنْ قَرَأَهُ مِنْ
- ٨٢١١- مَمْلُوكُكَ يَكْفِيكَ فَإِذَا صَلَّى فَهُوَ أَخُوكَ
- ٨٢١٢- مِنَ اللَّهِ تَعَالَى لَا مِنْ رَسُولِهِ لَعَنَ اللَّهُ قَاطِعَ
- ٨٢١٣- مِنَ الْبِرِّ أَنْ تَصِلَ صَدِيقَ أَبِيكَ. ح

- ٨٢٢٧- مِنْ بَرَكَاتِ الْمَرْءِ تَبْكِيرُهَا بِالْأُتَى. ض
- ٨٢٣٨- مِنْ تَمَامِ التَّحِيَّةِ الْأَخْذُ بِالْيَدِ. ح
- ٨٢٣٩- مِنْ تَمَامِ عِبَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَعْدَكُمْ
- ٨٢٤٠- مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ سُكُونُ الْأَطْرَافِ. ض
- ٨٢٤١- مِنْ تَمَامِ النُّعْمَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ وَالْقَوُورُ مِنْ
- ٨٢٤٢- مِنْ حُسْنِ الصَّلَاةِ إِقَامَةُ الصَّفِّ. صَح
- ٨٢٤٣- مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَالًا
- ٨٢٤٤- مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ طَلَبِهِ. ض
- ٨٢٤٥- مِنْ حِينَ يَخْرُجُ أَعْدَكُمْ مِنْ مَنْزِلِهِ إِلَى
- ٨٢٤٦- مِنْ خُلُقَائِكُمْ خَلِيفَةُ يَخْتَوِي الْمَالَ خَفِيًّا لَا
- ٨٢٤٧- مِنْ خَيْرِ حِصَالِ الصَّائِمِ السُّؤَالُ. ح
- ٨٢٤٨- مِنْ خَيْرِ طِبِّكُمْ الْهَيْسُ. صَح
- ٨٢٤٩- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ الْخُلُقِ وَمِنْ
- ٨٢٥٠- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يُشْبِهَ أَبَاهُ. ض
- ٨٢٥١- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ خِفَّةُ لَحْيَتِهِ. ض
- ٨٢٥٢- مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ اسْتِخَارَتُهُ اللَّهَ وَمِنْ
- ٨٢٥٣- مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْجُلْمُ وَالْحَيَاءُ
- ٨٢٥٤- مِنْ شَرَارِ النَّاسِ مَنْ تُذَرِّكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ
- ٨٢٥٥- مِنْ شُكْرِ النُّعْمَةِ إِفْشَاؤُهَا. صَح
- ٨٢٥٦- مِنْ فَهْمِ الرَّجُلِ رَفْقُهُ فِي مَعِيشَتِهِ. ح
- ٨٢٥٧- مِنْ فَهْمِ الرَّجُلِ أَنْ يُصْلِحَ مَعِيشَتَهُ وَلَيْسَ
- ٨٢٥٨- مِنْ كَرَامَةِ الْمُؤْمِنِ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى نَقَاءُ
- ٨٢٥٩- مِنْ كَرَامَتِي عَلَى رَبِّي أَنِّي وَلِذَتْ مَخُونًا
- ٨٢٦٠- مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ كَيْفَانُ الْمَصَالِبِ وَالْأَمْرَاضِ
- ٨٢٦١- مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ إِطْعَامُ الْمُسْلِمِ
- ٨٢٦٢- مِنْ الَّذِي يُصَلِّيُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
- ٨٢٦٣- مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مِنْ هَذَا الْمَالِ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ
- ٨٢٦٤- مَنْ آدَى الْمُسْلِمِينَ فِي طَرَفِهِمْ وَجَبَتْ
- ٨٢٦٥- مَنْ آدَى الْعَبَّاسَ فَقَدْ آذَانِي إِثْمًا عَمَّ
- ٨٢٦٦- مَنْ آدَى عَلِيًّا فَقَدْ آذَانِي. صَح
- ٨٢٦٧- مَنْ آدَى شَعْرَةَ يَمِينِي فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ
- ٨٢٦٨- مَنْ آدَى أَهْلَ الْمَدِينَةِ آذَاهُ اللَّهُ وَعَلَيْهِ
- ٨٢٦٩- مَنْ آدَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي
- ٨٢٧٠- مَنْ آدَى دُمِيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ وَمَنْ كُنْتُ
- ٨٢٧١- مَنْ أَثْنَى رَجُلًا عَلَى ذِمَّةٍ فَقَتَلَهُ فَأَنَا بَرِيءٌ
- ٨٢٧٢- مَنْ آوَى ضَالَّةً فَهُوَ ضَالٌّ مَا لَمْ
- ٨٢٧٣- مَنْ آوَى يَتِيمًا أَوْ يَتِيمَيْنِ ثُمَّ صَبَّرَ
- ٨٢٧٤- مَنْ ابْتِغَى طَعَامًا فَلَا يَبْقَى حَتَّى
- ٨٢٧٥- مَنْ ابْتِغَى مَمْلُوكًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَلْيَكُنْ أَوَّلُ
- ٨٢٧٦- مَنْ ابْتِغَى الْعِلْمَ لِنَيْبِهِ بِهِ الْعُلَمَاءُ أَوْ
- ٨٢٧٧- مَنْ ابْتِغَى الْقَضَاءَ وَسَأَلَ فِيهِ شَفْعَاءَ وَكُلَّ
- ٨٢٧٨- مَنْ ابْتَلَى مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ فَأَخْسَرَ
- ٨٢٧٩- مَنْ ابْتَلَى بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ
- ٨٢٨٠- مَنْ ابْتَلَى بِالْقَضَاءِ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ فَلَا
- ٨٢٨١- مَنْ ابْتَلَى فَصَبَّرَ وَأَعْطَى فَشَكَرَ وَظَلِمَ
- ٨٢٨٢- مَنْ أَبْلَى بِلَاءً فَلَذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ وَإِنْ

- ٨٣٠٦- مَنْ أَجَلَ سُلْطَانُ اللَّهِ أَجَلَهُ اللَّهُ يَوْمَ
- ٨٣٠٧- مَنْ أَحَاطَ حَاطِطًا عَلَى أَرْضٍ فَهِيَ لَهُ. صَح
- ٨٣٠٨- مَنْ أَحَبَّ اللَّهَ وَأَبْغَضَ اللَّهَ وَأَعْطَى اللَّهَ وَمَنَعَ
- ٨٣٠٩- مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ وَمَنْ
- ٨٣١٠- مَنْ أَحَبَّ الْأَنْصَارَ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَمَنْ أَبْغَضَ
- ٨٣١١- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكْثُرَ اللَّهُ خَيْرَ بَيْنِهِ
- ٨٣١٢- مَنْ أَحَبَّ شَيْئًا أَكْثَرَ مِنْ ذِكْرِهِ. ض
- ٨٣١٣- مَنْ أَحَبَّ دُنْيَاهُ أَحْزَرَ بِأَعْرَاجِهِ وَمَنْ أَحَبَّ
- ٨٣١٤- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَسْبِقَ الدَّالِبَ الْمُخْتَهِدَ
- ٨٣١٥- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ الرِّجَالُ قِيَامًا
- ٨٣١٦- مَنْ أَحَبَّ فِطْرَتِي فَلْيَسْتَسِرَّ بِسِتْرِي وَإِنْ
- ٨٣١٧- مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا خَشَرَهُ اللَّهُ فِي
- ٨٣١٨- مَنْ أَحَبَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَدْ أَحْبَبَنِي
- ٨٣١٩- مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ أَحْبَبَنِي وَمَنْ أَبْغَضَ
- ٨٣٢٠- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَنْشِي
- ٨٣٢١- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصِلَ أَبَاهُ فِي قَبْرِهِ فَلْيَصِلْ
- ٨٣٢٢- مَنْ أَحَبَّ أَنْ تَسْرُهُ صَحِيفَتُهُ فَلْيَكْثِرْ فِيهَا
- ٨٣٢٣- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَجِدَ طَعْمَ الْإِيمَانِ فَلْيُحِبَّ
- ٨٣٢٤- مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَبْسُطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ وَأَنْ
- ٨٣٢٥- مَنْ اخْتَجَبَ عَنِ النَّاسِ لَمْ يَخْجَبْ عَنِ
- ٨٣٢٦- مَنْ اخْتَجَمَ لِسْنُهُ عَشْرَةَ مِنَ الشُّهُرِ
- ٨٣٢٧- مَنْ اخْتَجَمَ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ لِسْنُهُ عَشْرَةَ مِنَ
- ٨٣٢٨- مَنْ اخْتَجَمَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ أَوْ يَوْمَ النَّبِ
- ٨٢٨٣- مَنْ أَتَى الْمَسْجِدَ لِشَيْءٍ فَهُوَ خَطُءٌ. ح
- ٨٢٨٤- مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تَعْلَمْ لَهُ
- ٨٢٨٥- مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ
- ٨٢٨٦- مَنْ أَتَى فِرَاشَهُ وَهُوَ يَنْوِي أَنْ يَقُومَ يُصَلِّي
- ٨٢٨٧- مَنْ أَتَى الْجُمُعَةَ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ كَانَتْ لَهُ
- ٨٢٨٨- مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ أَوْ أَتَى
- ٨٢٨٩- مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ حُجِبَتْ
- ٨٢٩٠- مَنْ أَتَى إِلَيْكُمْ مَغْرُوفًا فَكَافَتْهُ فَإِنْ لَمْ
- ٨٢٩١- مَنْ أَتَى امْرَأَتَهُ فِي خِيضِهَا فَلْيَتَصَدَّقْ
- ٨٢٩٢- مَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ مُتَنَصِّلًا فَلْيَقْبَلْ ذَلِكَ مِنْهُ
- ٨٢٩٣- مَنْ اتَّبَعَ الْجَنَازَةَ فَلْيَجْعَلْ بِجَوَابِ
- ٨٢٩٤- مَنْ اتَّبَعَ كِتَابَ اللَّهِ هَذَا مِنَ الصَّلَاةِ
- ٨٢٩٥- مَنْ أَتَتْ عَلَيْهِ يَثُونُ سَنَةٌ فَقَدْ أَغْدَرَ اللَّهُ
- ٨٢٩٦- مَنْ أَتَتْهُ هَدِيَّةٌ وَعِنْدَهُ قَوْمٌ جُلُوسٌ فَهُمْ
- ٨٢٩٧- مَنْ اتَّخَذَ مِنَ الْخَدَمِ غَيْرَ مَا يَنْكَحُ لَمْ
- ٨٢٩٨- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ عَاشَ قَوِيًّا وَسَارَ فِي بِلَادِهِ
- ٨٢٩٩- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ أَهَابَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ
- ٨٣٠٠- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ كُلَّ لِسَانَةٍ وَلَمْ يُشْفَ
- ٨٣٠١- مَنْ اتَّقَى اللَّهَ وَقَاهُ كُلَّ شَيْءٍ. ض
- ٨٣٠٢- مَنْ أَتَكَلَّ ثَلَاثَةَ مِنْ صَلَاتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٨٣٠٣- مَنْ أَتَنَيْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ
- ٨٣٠٤- مَنْ اجْتَنَبَ أَرْبَعًا دَخَلَ الْجَنَّةَ : الدَّمَاءُ
- ٨٣٠٥- مَنْ أَجَزَى اللَّهَ عَلَى يَدَيْهِ فَرَجًا لِمُسْلِمٍ

- ٨٣٢٩- مَنْ اخْتَجَمَ يَوْمَ الْخَمِيسِ فَمَرَضَ فِيهِ
 ٨٣٣٠- مَنْ اخْتَكَزَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ طَعَامَهُمْ
 ٨٣٣١- مَنْ اخْتَكَزَ حُكْرَةً يُرِيدُ أَنْ يُغْلِي بِهَا عَلَى
 ٨٣٣٢- مَنْ اخْتَكَزَ طَعَامًا عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ يَوْمًا
 ٨٣٣٣- مَنْ أَخَذَتْ فِي أَمْرٍ هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ
 ٨٣٣٤- مَنْ أَحْرَمَ بِحُجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ مِنَ الْمَسْجِدِ
 ٨٣٣٥- مَنْ أَحْرَزَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّبَهُمَا ض.
 ٨٣٣٦- مَنْ أَحْسَنَ إِلَى يَتِيمٍ أَوْ يَتِيمَةٍ كُنْتُ أَنَا
 ٨٣٣٧- مَنْ أَحْسَنَ الصَّلَاةَ حَيْثُ يَرَاهُ النَّاسُ ثُمَّ
 ٨٣٣٨- مَنْ أَحْسَنَ فِي الْإِسْلَامِ لَمْ يُؤَاخِذْ بِمَا
 ٨٣٣٩- مَنْ أَحْسَنَ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حَقَّهُ اللَّهُ
 ٨٣٤٠- مَنْ أَحْسَنَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِالْعَرَبِيَّةِ فَلَا
 ٨٣٤١- مَنْ أَحْسَنَ الزُّمَى لَمْ تَرْكُهُ فَقَدْ تَرَكَ
 ٨٣٤٢- مَنْ أَحْيَا اللَّيَالِيَ الْأَرْبَعَةَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ
 ٨٣٤٣- مَنْ أَحْيَا لَيْلَةَ الْفِطْرِ وَلَيْلَةَ الْأَضْحَى لَمْ
 ٨٣٤٤- مَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيْتَةً فَهِيَ لَهُ وَلَيْسَ لِعِزِّقِ
 ٨٣٤٥- مَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيْتَةً فَلَهُ فِيهَا أَجْرٌ وَمَا
 ٨٣٤٦- مَنْ أَحْيَا سُتْبَى فَقَدْ أَحْيَى وَمَنْ أَحْيَى
 ٨٣٤٧- مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَخَافَهُ اللَّهُ. ح.
 ٨٣٤٨- مَنْ أَخَافَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ فَقَدْ أَخَافَ مَا
 ٨٣٤٩- مَنْ أَخَافَ مُلُومًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا
 ٨٣٥٠- مَنْ أَخَذَ السَّنْعَ فَهُوَ خَيْرٌ. ص.
 ٨٣٥١- مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ آدَاءَهَا أَدَّى
 ٨٣٥٢- مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا بِغَيْرِ حَقِّهِ
 ٨٣٥٣- مَنْ أَخَذَ مِنَ الْأَرْضِ شَيْئًا ظُلْمًا جَاءَ يَوْمُ
 ٨٣٥٤- مَنْ أَخَذَ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا جَاءَ
 ٨٣٥٥- مَنْ أَخَذَ عَلَى تَغْلِيمِ الْقُرْآنِ قَوْسًا قَلَّدَهُ
 ٨٣٥٦- مَنْ أَخَذَ عَلَى الْقُرْآنِ أَجْرًا فَذَاكَ حُطُّهُ
 ٨٣٥٧- مَنْ أَخَذَ بِسُنَّتِي فَهُوَ مِنِّي وَمَنْ رَغِبَ
 ٨٣٥٨- مَنْ أَخْرَجَ أَدَى مِنَ الْمَسْجِدِ بَنَى اللَّهُ لَهُ
 ٨٣٥٩- مَنْ أَخْرَجَ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا
 ٨٣٦٠- مَنْ أَخْطَأَ خَطِيئَةً أَوْ أَذْنَبَ ذَنْبًا لَمْ نَدِمْ
 ٨٣٦١- مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ظَهَرَتْ يَتَابِعُ
 ٨٣٦٢- مَنْ إِذَا نَ دَنَّا بِنُوعِي قَضَاءَهُ آدَاهُ اللَّهُ عَنْهُ
 ٨٣٦٣- مَنْ أَدَّى إِلَى أُمَّتِي حَبِيبًا لِقَامٍ بِهِ سُنَّةٌ أَوْ
 ٨٣٦٤- مَنْ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ فَقَدْ أَدَّى الْحَقَّ الَّذِي
 ٨٣٦٥- مَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنَ الصَّلَاةِ مَعَ الْإِمَامِ
 ٨٣٦٦- مَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنَ الْجُمُعَةِ فَلْيُصَلِّ إِلَيْهَا
 ٨٣٦٧- مَنْ أَدْرَكَ عَرَفَةَ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَقَدْ
 ٨٣٦٨- مَنْ أَدْرَكَ رَمَضَانَ وَعَلَيْهِ مِنْ رَمَضَانَ شَيْءٌ
 ٨٣٦٩- مَنْ أَدْرَكَ الْأَذَانَ فِي الْمَسْجِدِ ثُمَّ خَرَجَ
 ٨٣٧٠- مَنْ أَدْعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ وَلَهُو يَغْلُمُ فَالْجَنَّةُ
 ٨٣٧١- مَنْ أَدْعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوْ انْتَمَى إِلَى غَيْرِ
 ٨٣٧٢- مَنْ أَدْعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلْيَنْسَ مِنَّا وَلْيَنْبَوُ
 ٨٣٧٣- مَنْ أَدْعَى وَلَمْ يُسَمِّ أَذْهَنَ مَعَهُ سِتُونَ
 ٨٣٧٤- مَنْ أَذَلَّ نَفْسَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ فَهُوَ أَعَزُّ

٨٣٧٥- مَنْ أَدْبَلَ عِنْدَهُ مُؤْمِنٌ فَلَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ
 ٨٣٧٦- مَنْ أَدْبَلَ سَبْعَ سَبْعِينَ مُحْتَسِبًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ
 ٨٣٧٧- مَنْ أَدْبَلَ بَنِي عَشِيرَةٍ سَنَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ
 ٨٣٧٨- مَنْ أَدْبَلَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا
 ٨٣٧٩- مَنْ أَدْبَلَ سَنَةً لَا يَطْلُبُ عَلَيْهِ أَجْرًا دُعِيَ
 ٨٣٨٠- مَنْ أَدْبَلَ ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ لَهُ رَبًّا إِنْ شَاءَ أَنْ
 ٨٣٨١- مَنْ أَدْبَلَ ذَنْبًا فَعَلِمَ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَبْد
 ٨٣٨٢- مَنْ أَدْبَلَ ذَنْبًا وَهُوَ يَضْحَكُ دَخَلَ النَّارَ
 ٨٣٨٣- مَنْ أَرَى النَّاسَ فَوْقَ مَا عِنْدَهُ مِنَ الْخَشْيَةِ
 ٨٣٨٤- مَنْ أَرَادَ الْحَجَّ فَلْيَتَعَجَّلْ. ح
 ٨٣٨٥- مَنْ أَرَادَ الْحَجَّ فَلْيَتَعَجَّلْ فَإِنَّهُ قَدْ يَفْرَضُ
 ٨٣٨٦- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَعْلَمَ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَنْظُرْ م
 ٨٣٨٧- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ طَاهِرًا مُطَهَّرًا
 ٨٣٨٨- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَصُومَ فَلْيَسْتَحْزِرْ بِشَيْءٍ. ح
 ٨٣٨٩- مَنْ أَرَادَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ بِسُوءٍ أَذَابَهُ اللَّهُ كَمَا
 ٨٣٩٠- مَنْ أَرَادَ أَنْ يُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ وَأَنْ تُكْشَفَ
 ٨٣٩١- مَنْ أَرَادَ أَمْرًا فَشَاوَرْ فِيهِ امْرَأَةً مُسْلِمَةً
 ٨٣٩٢- مَنْ ارْتَدَّ عَنْ دِينِهِ فَأَقْتُلُوهُ. صح
 ٨٣٩٣- مَنْ أَرْضَى النَّاسَ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَذَلِكَ اللَّهُ
 ٨٣٩٤- مَنْ أَرْضَى وَالِدَيْهِ فَقَدْ أَرْضَى اللَّهَ وَمَنْ
 ٨٣٩٥- مَنْ أَرِيدَ مَالُهُ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقَاتِلْ فَتُتِلَ فَهُوَ
 ٨٣٩٦- مَنْ أَرِيدَ مَالُهُ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقَاتِلْ فَتُتِلَ فَهُوَ
 ٨٣٩٧- مَنْ ارْتَدَّ عِلْمًا وَلَمْ يَزِدْ فِي الدُّنْيَا زُهْدًا

٨٣٩٨- مَنْ اسْتَبَغَ الْوُضُوءَ فِي الْبَزْدِ الشَّدِيدِ كَانَ
 ٨٣٩٩- مَنْ اسْتَبَلَّ إِزَارَهُ فِي صَلَاتِهِ خِلَاءَ فَلَيْسَ
 ٨٤٠٠- مَنْ اسْتَجَدَّ قَمِيصًا فَلَيْسَ فَقَالَ جِبْنَ
 ٨٤٠١- مَنْ اسْتَجْمَرَ فَلْيَسْتَجْمِرْ ثَلَاثًا. صح
 ٨٤٠٢- مَنْ اسْتَحَلَّ بِدِرْهَمٍ فَقَدْ اسْتَحَلَّ. ض
 ٨٤٠٣- مَنْ اسْتَطَاعَ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ لَيْسَ فِيهِمْ
 ٨٤٠٤- مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلْيَمُتْ
 ٨٤٠٥- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَكُونَ لَهُ حَبَّةٌ مِنْ
 ٨٤٠٦- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَبْقَى دِينُهُ وَعِزَّتُهُ
 ٨٤٠٧- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَنْفَعُ أَخَاهُ
 ٨٤٠٨- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ لَا يَحُولَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ
 ٨٤٠٩- مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَشْتَرِ أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ
 ٨٤١٠- مَنْ اسْتَعَاذَ بِاللَّهِ فَأَعْيَدُوهُ وَمَنْ سَأَلَكُمْ
 ٨٤١١- مَنْ اسْتَعَاذَكُمْ بِاللَّهِ فَأَعْيَدُوهُ وَمَنْ سَأَلَكُمْ
 ٨٤١٢- مَنْ اسْتَعَجَلَ أَخْطَأَ. ض
 ٨٤١٣- مَنْ اسْتَعْفَى أَعْفَاهُ اللَّهُ وَمَنْ اسْتَعْفَى أَعْنَاهُ
 ٨٤١٤- مَنْ اسْتَعْمَلَ رَجُلًا مِنْ عَصَائِدِهِ وَلِيَهُمْ مَنْ
 ٨٤١٥- مَنْ اسْتَعْمَلَنَاهُ عَلَى عَمَلٍ فَرَزَقْنَاهُ رِزْقًا
 ٨٤١٦- مَنْ اسْتَعْمَلَنَاهُ مِنْكُمْ عَلَى عَمَلٍ فَكُنْمَنَا
 ٨٤١٧- مَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثَ
 ٨٤١٨- مَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ فِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً
 ٨٤١٩- مَنْ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كَتَبَ
 ٨٤٢٠- مَنْ اسْتَغْفَى أَعْنَاهُ اللَّهُ وَمَنْ اسْتَغْفَى أَعْفَاهُ

٨٤٢١- مَنْ اسْتَفْنَىٰ أَخَاهُ اللَّهَ وَمَنِ اسْتَعْفَىٰ أَخَاهُ

٨٤٢٢- مَنْ اسْتَفَادَ مَالًا فَلَا زَكَاةَ عَلَيْهِ حَتَّىٰ

٨٤٢٣- مَنْ اسْتَفْتَحَ أَوَّلَ نَهَارِهِ بِغَيْرِ وَحْمَةٍ

٨٤٢٤- مَنْ اسْتَلْحَقَ شَيْئًا لَيْسَ مِنْهُ حَتَّىٰ خَلَّاهُ اللَّهُ حَتَّىٰ

٨٤٢٥- مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ كَتَبَتْ

٨٤٢٦- مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى صَوْتِ غِنَاءٍ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ

٨٤٢٨- مَنْ اسْتَمَعَ فَيَنْتَهَ صُبَّ فِي أَذُنَيْهِ الْآتِلُكُ

٨٤٢٩- مَنْ اسْتَنْجَىٰ مِنَ الرِّيحِ فَلَيْسَ بِثَا ض

٨٤٣٠- مَنْ اسْتَوْدَعَ وَدِيعَةً فَلَا ضَمَانَ عَلَيْهِ ض

٨٤٣١- مَنْ أَسَدَىٰ إِلَى قَوْمٍ نِعْمَةً فَلَمْ يَشْكُرُوهَا

٨٤٣٢- مَنْ أَيْفَ عَلَىٰ دُنْيَا فَأَنْتَهُ اقْتَرَبُ مِنْ

٨٤٣٣- مَنْ أَسْلَفَ فِي شَيْءٍ فَلَيْسَ لَهُ فِي كَيْلِ

٨٤٣٤- مَنْ أَسْلَفَ فِي شَيْءٍ فَلَا يَصْرِفُهُ إِلَىٰ

٨٤٣٥- مَنْ أَسْلَمَ عَلَىٰ يَدَيْهِ رَجُلٌ وَجَبَتْ لَهُ

٨٤٣٦- مَنْ أَسْلَمَ عَلَىٰ يَدَيْ رَجُلٍ فَلَهُ وَلَاؤُهُ ض

٨٤٣٧- مَنْ أَسْلَمَ عَلَىٰ شَيْءٍ فَهُوَ لَهُ ض

٨٤٣٨- مَنْ أَسْلَمَ مِنْ فَارِسٍ فَهُوَ قُرْبَىٰ ض

٨٤٣٩- مَنْ أَشَادَ عَلَىٰ مُسْلِمٍ غَوْرَةً يَسْبِيْنُهُ بِهَا

٨٤٤٠- مَنْ أَشَارَ إِلَىٰ أَحِبِّهِ بِحَدِيدَةٍ فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ

٨٤٤١- مَنْ أَشَارَ بِحَدِيدَةٍ إِلَىٰ أَحَدٍ مِنْ

٨٤٤٢- مَنْ أَشْتَقَ إِلَىٰ الْجَنَّةِ سَارَعَ إِلَىٰ الْخَيْرَاتِ

٨٤٤٣- مَنْ اشْتَرَىٰ سَرِيقَةً وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهَا سَرِيقَةٌ

٨٤٤٤- مَنْ اشْتَرَىٰ ثَوْبًا بِعَشْرَةِ دَرَاهِمٍ وَفِيهِ دِرْهَمٌ

٨٤٤٥- مَنْ أَصَابَ دَنِيًّا فَأَقِيمَ عَلَيْهِ حَدَّ ذَلِكَ

٨٤٤٦- مَنْ أَصَابَ مَالًا فِي نَهَارِهِ أَذْهَبَهُ اللَّهُ فِي

٨٤٤٧- مَنْ أَصَابَ مِنْ شَيْءٍ فَلْيَلْزِمُهُ ض

٨٤٤٨- مَنْ أَصَابَ حَدًّا فَعُجِّلَ عَقُوبَتُهُ فِي الدُّنْيَا

٨٤٤٩- مَنْ أَصَابَتْهُ فَاةٌ فَأَلْزَمَهَا بِالنَّاسِ لَمْ تُسَدِّ

٨٤٥٠- مَنْ أَصَابَهُ هَمٌّ أَوْ سَقَمٌ أَوْ شِدَّةٌ

٨٤٥١- مَنْ أَصْبَحَ وَهُوَ لَا يَهُمُّ بِظُلْمٍ أَحَدٍ غُفِرَ لَهُ

٨٤٥٢- مَنْ أَصْبَحَ وَهُوَ التَّقْوَىٰ ثُمَّ أَصَابَ فِيهَا

٨٤٥٣- مَنْ أَصْبَحَ وَهُوَ غَيْرُ اللَّهِ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ

٨٤٥٤- مَنْ أَصْبَحَ مُطِيعًا لِلَّهِ فِي الْوَلَدِيَةِ أَصْبَحَ لَهُ

٨٤٥٥- مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِنًا فِي سِرِّهِ مُعَافَىٰ فِي

٨٤٥٦- مَنْ أَصْبَحَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَائِمًا وَعَادَ

٨٤٥٧- مَنْ أَصْبَحَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ صَائِمًا وَعَادَ

٨٤٥٨- مَنْ أَصِيبَ بِمُصِيبَةٍ فِي مَالِهِ أَوْ جَسَدِهِ

٨٤٥٩- مَنْ أَصِيبَ بِمُصِيبَةٍ فَلَذَكَرَ مُصِيبَتَهُ

٨٤٦٠- مَنْ أَصِيبَ فِي جَسَدِهِ بِشَيْءٍ فَتَرَكَهُ لِلَّهِ

٨٤٦١- مَنْ أَصْحَىٰ يَوْمًا مُخْرَمًا مُلَبِّيًا حَتَّىٰ غَزَبَ

٨٤٦٢- مَنْ اضْطَجَعَ مُضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ

٨٤٦٣- مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ فَقَدْ ذَكَرَ اللَّهَ وَإِنْ قَلَّتْ

٨٤٦٤- مَنْ أَطْعَمَ مُسْلِمًا جَائِعًا أَطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ

٨٤٦٥- مَنْ أَطْعَمَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ شَهْوَتَهُ حَرَمَهُ اللَّهُ

٨٤٦٦- مَنْ أَطْعَمَ مَرِيضًا شَهْوَتَهُ أَطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ

٨٤٦٧- مَنْ أَطْفَأَ عَنْ مُؤْمِنٍ سَيِّئَةً كَانَ خَيْرًا مِنْ

- ٨٤٦٨- مَنْ اطَّلَعَ فِي بَيْتِ قَوْمٍ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ فَقَدْ
 ٨٤٦٩- مَنْ اطَّلَعَ فِي كِتَابِ أَخِيهِ بِغَيْرِ أَمْرِهِ
 ٨٤٧٠- مَنْ أَعَانَ مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ غَارِمًا
 ٨٤٧١- مَنْ أَعَانَ عَلَى قَتْلِ مُؤْمِنٍ بِشَطْرِ كَلِمَةٍ
 ٨٤٧٢- مَنْ أَعَانَ ظَالِمًا سَلَطَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ ض.
 ٨٤٧٣- مَنْ أَعَانَ عَلَى خُصُومَةٍ يَظْلِمُ لَمْ يَزَلْ فِي
 ٨٤٧٤- مَنْ أَعَانَ ظَالِمًا يُدْحِضُ بِإِطْلِهِ حَقًّا فَقَدْ
 ٨٤٧٥- مَنْ اعْتَدَلَ إِلَيْهِ أَخُوهُ بِمَغْذِرَةٍ فَلَمْ يَقْبَلْهَا
 ٨٤٧٦- مَنْ اعْتَزَّ بِالْعَبِيدِ أَذَلَّهُ اللَّهُ. صح
 ٨٤٧٧- مَنْ اعْتَقَ رَقَبَةً مُسْلِمَةً اعْتَقَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ
 ٨٤٧٨- مَنْ اعْتَقَلَ رُحْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَقَلَهُ اللَّهُ
 ٨٤٧٩- مَنْ اعْتَكَفَ عَشْرًا فِي رَمَضَانَ كَانَ
 ٨٤٨٠- مَنْ اعْتَكَفَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا
 ٨٤٨١- مَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى حِفْظَ كِتَابِهِ فَطُنَّ أَنْ
 ٨٤٨٢- مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفْقِ فَقَدْ أُعْطِيَ
 ٨٤٨٣- مَنْ أُعْطِيَ شَيْئًا فَوَجَدَ فُلَيْحًا بِهِ وَمَنْ لَمْ
 ٨٤٨٤- مَنْ أُعْثِنَهُ الْمَكَاسِبُ فَعَلَيْهِ بِمَصْرٍ وَعَلَيْهِ
 ٨٤٨٥- مَنْ أَعَاتَ مَلْهُوفًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثًا
 ٨٤٨٦- مَنْ اغْتَبَرَتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حُرِّمَتْ
 ٨٤٨٧- مَنْ اغْتَابَ غَارِبًا فَكَأَلَمَّا قَتَلَ مُؤْمِنًا. ض.
 ٨٤٨٨- مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَانَ فِي طَهَارَةٍ
 ٨٤٨٩- مَنْ اغْتَيْبَ عِنْدَهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ فَلَمْ
 ٨٤٩٠- مَنْ أَقْبَى بِغَيْرِ عِلْمٍ كَانَ إِثْمُهُ عَلَى مَنْ

- ٨٤٩١- مَنْ أَقْبَى بِغَيْرِ عِلْمٍ لَعَنَتْهُ مَلَائِكَةُ السَّمَاءِ
 ٨٤٩٢- مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ فِي غَيْرِ رُخْصَةٍ
 ٨٤٩٣- مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ فِي الْخَضِرِ
 ٨٤٩٤- مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ قَمَاتَ قَبْلَ أَنْ
 ٨٤٩٥- مَنْ أَفْطَرَ فِي رَمَضَانَ نَابِيًّا فَلَا قَضَاءَ
 ٨٤٩٦- مَنْ أَقَالَ مُسْلِمًا أَقَالَ اللَّهُ عَشْرَتَهُ. صح
 ٨٤٩٧- مَنْ أَقَالَ نَادِمًا أَقَالَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. صح
 ٨٤٩٨- مَنْ أَقَامَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ
 ٨٤٩٩- مَنْ أَقَامَ الْبَيْتَةَ عَلَى أَيْمٍ فَلَهُ سَلْبُهُ. صح
 ٨٥٠٠- مَنْ أَقْبَسَ عِلْمًا مِنَ التَّجْوِيمِ افْتَبَسَ شُعْبَةً
 ٨٥٠١- مَنْ اقْتَصَدَ أَغْنَاهُ اللَّهُ وَمَنْ بَلَدَرَ أَفْقَرَهُ اللَّهُ
 ٨٥٠٢- مَنْ اقْتَطَعَ أَرْضًا ظَالِمًا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ
 ٨٥٠٣- مَنْ أَقْبَى كَلْبًا وَلَا كَلْبَ مَاشِيَةٍ أَوْ ضَارِيًا
 ٨٥٠٤- مَنْ أَقْرَ بَعَيْنٍ مُؤْمِنٍ أَقْرَ اللَّهُ بَعَيْنَهُ يَوْمَ
 ٨٥٠٥- مَنْ أَقْرَضَ زَوْفًا مَرْتِنِي كَانَ كَعَدَلٍ صَدَقَةٍ
 ٨٥٠٦- مَنْ أَكْتَحَلَ بِالْإِنْمِدِّ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَزَمَدْ
 ٨٥٠٧- مَنْ أَكْفَوَى أَوْ اسْتَرْفَى فَقَدْ بَرِئَ مِنْ
 ٨٥٠٨- مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الْاسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ
 ٨٥٠٩- مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ فَقَدْ بَرِئَ مِنْ
 ٨٥١٠- مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللَّهِ أَحَبَّهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض.
 ٨٥١١- مَنْ أَكْرَمَ الْقَبِيلَةَ أَكْرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض.
 ٨٥١٢- مَنْ أَكْرَمَ امْرَأًا مُسْلِمًا لَانَّمَا يُكْرِمُ اللَّهُ
 ٨٥١٣- مَنْ أَكَلَ لَحْمًا فَلْيَتَوَضَّأْ

- ٨٥٣٧- مَنْ أَنْظَرَ مُغْسِراً أَوْ وَضَعَ عَنْهُ أَطْلَةً اللَّهُ
 ٨٥٣٨- مَنْ أَنْظَرَ مُغْسِراً إِلَى مَيْسَرَتِهِ أَنْظَرَهُ اللَّهُ
 ٨٥٣٩- مَنْ أَنْظَرَ مُغْسِراً فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ مِثْلُهُ
 ٨٥٤٠- مَنْ أُنْعِمَ عَلَيْهِ نِعْمَةً فَلْيُحْمَدِ اللَّهَ وَمَنْ
 ٨٥٤١- مَنْ أُنْعِمَ اللَّهُ عَلَيْهِ نِعْمَةً فَأَرَادَ بَقَاءَهَا
 ٨٥٤٢- مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ
 ٨٥٤٣- مَنْ أَهَانَ قُرَيْشًا أَهَانَهُ اللَّهُ. صَح
 ٨٥٤٤- مَنْ أَهَلَ بِعُمْرَةٍ مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ غُيِّرَ
 ٨٥٤٥- مَنْ بَاتَ عَلَى طَهَارَةٍ ثُمَّ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ
 ٨٥٤٦- مَنْ بَاتَ كَالَأَمْرِ مِنَ طَلَبِ الْخَلَالِ بَاتَ
 ٨٥٤٧- مَنْ بَاتَ عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ لَيْسَ عَلَيْهِ
 ٨٥٤٨- مَنْ بَاتَ وَفِي يَدَيْهِ رِيحٌ غَمَرٌ فَأَصَابَتْهُ
 ٨٥٤٩- مَنْ بَاتَ وَفِي يَدَيْهِ غَمَرٌ فَأَصَابَتْهُ شَيْءٌ فَلَا
 ٨٥٥٠- مَنْ بَاعَ دَاراً ثُمَّ لَمْ يَخْضَعْ لِمَنْهَا فِي مِثْلِهَا
 ٨٥٥١- مَنْ بَاعَ غَنِيّاً لَمْ يَبَيِّنْهُ لَمْ يَزَلْ فِي مَقْتٍ
 ٨٥٥٢- مَنْ بَاعَ الْخَمْرَ فَلْيُخَفِّصِ الْخَمَازِيرَ. صَح
 ٨٥٥٣- مَنْ بَاعَ غَفَرَ دَارٍ مِنْ غَيْرِ ضَرُورَةٍ سَلَطَ
 ٨٥٥٤- مَنْ بَاعَ جِلْدَ أَصْحَبَتِهِ فَلَا أَصْحَبَةَ
 ٨٥٥٥- مَنْ بَدَأَ بِالسَّلَامِ فَهُوَ أَوْلَى بِاللَّهِ
 ٨٥٥٦- مَنْ بَدَأَ بِالْكَلَامِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا
 ٨٥٥٧- مَنْ بَدَأَ جَفَا. ح
 ٨٥٥٨- مَنْ بَدَأَ جَفَا وَمَنْ اتَّبَعَ الصَّيِّدَ عَقَلَ وَمَنْ
 ٨٥٥٩- مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ قَاتَلُوهُ. صَح
 ٨٥١٤- مَنْ أَكَلَ الطَّيْنَ فَكَأَنَّمَا أَعَانَ عَلَى قَتْلِ
 ٨٥١٥- مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَغْتَزِلْنَا وَلْيَغْتَزِلْ
 ٨٥١٦- مَنْ أَكَلَ بِالْعِلْمِ طَمَسَ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ
 ٨٥١٧- مَنْ أَكَلَ فَشَبَّحَ وَشَرِبَ فَرَوَى فَقَالَ
 ٨٥١٨- مَنْ أَكَلَ قَيْلًا أَنْ يَشْرَبَ وَتَشْرَبَ وَمَنْ
 ٨٥١٩- مَنْ أَكَلَ فِي قَصْعَةٍ ثُمَّ لَحَسَهَا اسْتَغْفَرَتْ
 ٨٥٢٠- مَنْ أَكَلَ مَعَ قَوْمٍ ثَمَرًا فَلَا يَقْرَنُ إِلَّا أَنْ
 ٨٥٢١- مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ اللَّحُومِ شَيْئًا فَلْيَغْفِلْ
 ٨٥٢٢- مَنْ أَكَلَ طَبِيبًا وَعَمِلَ فِي سُنَّةٍ وَأَمِنَ النَّاسُ
 ٨٥٢٣- مَنْ أَلْطَفَ مُؤْمِياً أَوْ خَفَّ لَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ
 ٨٥٢٤- مَنْ أَلْفَ الْمَسْجِدِ أَلْفَهُ اللَّهُ تَعَالَى. ض
 ٨٥٢٥- مَنْ أَلْفَى جَلْبَابَ الْخَبَاءِ فَلَا غِيَةَ لَهُ. ض
 ٨٥٢٦- مَنْ أَمَاطَ أَدَى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ كُتِبَ
 ٨٥٢٧- مَنْ أَمَّ قَوْماً وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ فَإِنَّ صَلَاتَهُ
 ٨٥٢٨- مَنْ أَمَّ النَّاسَ فَأَصَابَ الْوَقْتُ وَأَتَمَّ
 ٨٥٢٩- مَنْ أَمَّ قَوْماً وَفِيهِمْ مَنْ هُوَ أَقْرَأُ مِنْهُ
 ٨٥٣٠- مَنْ أَمَرَكَ مِنَ الْوَلَاةِ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا
 ٨٥٣١- مَنْ أَمَرَ بِمَغْرُوفٍ فَلْيَكُنْ أَمْرُهُ
 ٨٥٣٢- مَنْ أَمَسَى كَالأَمْرِ مِنْ عَمَلٍ يَدَّيْهِ أَمَسَى
 ٨٥٣٣- مَنْ أَمَسَكَ بِرِكَابٍ آخِيهِ الْمُسْلِمِ لَا
 ٨٥٣٤- مَنْ انْتَسَبَ إِلَى تِسْعَةِ آبَاءٍ كُفَّارٍ يُرِيدُ
 ٨٥٣٥- مَنْ انْتَقَلَ لِيَتَعَلَّمَ عِلْماً غَيْرَ لَهُ قِتْلٌ أَنْ
 ٨٥٣٦- مَنْ انْتَهَبَ فَلَيْسَ بِمَنَّا. ح

- ٨٥٨٣- مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ بِغَيْرِ عَذْرِ فَلْيَتَصَدَّقْ
- ٨٥٨٤- مَنْ تَرَكَ اللَّبَاسَ تَوَاضَعًا لِلَّهِ وَهُوَ يَغْيِرُ
- ٨٥٨٥- مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ لَيْلِيِ اللَّهِ وَهُوَ عَلَيْهِ
- ٨٥٨٦- مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْفَصْرِ حَيْطًى عَمَلَهُ. صَح
- ٨٥٨٧- مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّدًا فَقَدْ كَفَرَ
- ٨٥٨٨- مَنْ تَرَكَ الرُّمِيَّ بَعْدَ مَا عَلِمَهُ رَغْبَةً عَنْهُ
- ٨٥٨٩- مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ تَهَاقُوتٍ بِهَا طَلَعَ اللَّهُ
- ٨٥٩٠- مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعَاتٍ مِنْ غَيْرِ عَذْرِ
- ٨٥٩١- مَنْ تَزَوَّجَ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ بِنِصْفِ الْإِيمَانِ
- ٨٥٩٢- مَنْ تَزَوَّجَ بِعَمَلِ الْآخِرَةِ وَهُوَ لَا يُرِيدُهَا وَلَا
- ٨٥٩٣- مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ. ح
- ٨٥٩٤- مَنْ تَصَبَّحَ كُلَّ يَوْمٍ بِسَبْعِ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ
- ٨٥٩٥- مَنْ تَصَدَّقَ بِشَيْءٍ مِنْ جَسَدِهِ أُعْطِيَ
- ٨٥٩٦- مَنْ تَطَلَّبَ وَلَمْ يُعَلِّمْ مِنْهُ طِبَّ فَهُوَ
- ٨٥٩٧- مَنْ تَعَلَّرَتْ عَلَيْهِ التَّجَارَةُ فَعَلَيْهِ
- ٨٥٩٨- مَنْ تَعَطَّمَ فِي نَفْسِهِ وَاخْتَالَ فِي مَشِيئِهِ
- ٨٥٩٩- مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ إِلَيْهِ. ح
- ٨٦٠٠- مَنْ تَعَلَّمَ الرُّمِيَّ ثُمَّ تَرَكَهُ فَقَدْ عَصَانِي
- ٨٦٠١- مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا لِغَيْرِ اللَّهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ
- ٨٦٠٢- مَنْ تَفَحَّمْ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ يَتَفَحَّمْ فِي
- ٨٦٠٣- مَنْ تَمَسَّكَ بِالسُّنَّةِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ص
- ٨٦٠٤- مَنْ تَمَنَّى عَلَى أُمَّيِي الْعَلَاءِ لَيْلَةً وَاجِدَةً
- ٨٦٠٥- مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ. ح
- ٨٥٦٠- مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ طَوْبَى لَهُ زَادَ اللَّهُ فِي
- ٨٥٦١- مَنْ بَلَغَ حَدًّا فِي غَيْرِ حَدِّ فَهُوَ لَهُ مِنْ
- ٨٥٦٢- مَنْ بَلَغَهُ عَنِ اللَّهِ فَضِيلَةٌ فَلَمْ يُصَدِّقْ بِهَا
- ٨٥٦٣- مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي
- ٨٥٦٤- مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَنْتَبِيهِ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ بَنَى
- ٨٥٦٥- مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا وَلَوْ كَمَفْخَصٍ قَطَافٍ
- ٨٥٦٦- مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ فِي الْجَنَّةِ
- ٨٥٦٧- مَنْ بَنَى بِنَاءً أَكْثَرَ مِمَّا يَخْتَاجُ إِلَيْهِ كَانَ
- ٨٥٦٨- مَنْ بَنَى بِنَاءً فَوْقَ مَا يَكْفِيهِ كُفِّرَ يَوْمَ.
- ٨٥٦٩- مَنْ بَنَى فَوْقَ عَشْرَةِ أَذْرُعٍ نَادَاهُ مُنَادٍ مِنْ
- ٨٥٧٠- مَنْ نَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ
- ٨٥٧١- مَنْ نَابَ إِلَى اللَّهِ قَبْلَ أَنْ يُغْرِغَ قَبْلَ اللَّهِ
- ٨٥٧٢- مَنْ نَأَى أَصَابَ أَوْ كَادَ وَمَنْ عَجَلَ أَخْطَأَ
- ٨٥٧٣- مَنْ تَأَهَّلَ فِي بَلَدٍ فَلْيُصَلِّ صَلَاةَ
- ٨٥٧٤- مَنْ تَبَتَّلَ فَلَيْسَ مِثْلًا. ض
- ٨٥٧٥- مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً وَخَمَلَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَدْ
- ٨٥٧٦- مَنْ تَتَبَعَ مَا يَسْقُطُ مِنَ السُّفْهَةِ غُفِرَ لَهُ. ح
- ٨٥٧٧- مَنْ تَحَلَّمَ كَاذِبًا كُفِّرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ
- ٨٥٧٨- مَنْ تَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ
- ٨٥٧٩- مَنْ تَخَطَّى الْخُرْمَتَيْنِ فَخَطُوا وَسَطَهُ
- ٨٥٨٠- مَنْ تَخَطَّى خَلْفَهُ قَوْمٌ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ فَهُوَ
- ٨٥٨١- مَنْ تَدَاوَى بِحَرَامٍ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ فِيهِ
- ٨٥٨٢- مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ مِنْ غَيْرِ عَذْرِ فَلْيَتَصَدَّقْ

- ٨٦٢٩- مَنْ حَجَّ عَنْ أَبِيهِ أَوْ أُمِّهِ فَقَدْ قَضَى عَنْهُ
- ٨٦٣٠- مَنْ حَجَّ عَنْ وَالِدَيْهِ أَوْ قَضَى عَنْهُمَا
- ٨٦٣١- مَنْ حَدَّثَ عَنِّي بِحَدِيثٍ يَرَى أَنَّهُ كَذِبٌ
- ٨٦٣٢- مَنْ حَدَّثَ بِحَدِيثٍ فَعُطِسَ عَنْهُ فَهُوَ
- ٨٦٣٣- مَنْ حَسَبَ كَلَامَهُ مِنْ عَمَلِهِ قُلْ كَلَامُهُ إِلَّا
- ٨٦٣٤- مَنْ خَضَرَ مَغْصِبَةً فَكَرِهَهَا فَكَأَنَّمَا غَابَ
- ٨٦٣٥- مَنْ خَضَرَ إِمَامًا فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ
- ٨٦٣٦- مَنْ خَفِظَ عَلَى أَثْمِيْنِ أَرْبَعِينَ حَدِيثًا مِنْ
- ٨٦٣٧- مَنْ خَفِظَ عَلَى أَثْمِيْنِ أَرْبَعِينَ حَدِيثًا مِنْ
- ٨٦٣٨- مَنْ خَفِظَ مَا بَيْنَ قَفْمَتَيْهِ وَرِجْلَيْهِ دَخَلَ
- ٨٦٣٩- مَنْ خَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ
- ٨٦٤٠- مَنْ خَفِظَ لِسَانَهُ وَسَمْعَهُ وَبَصَرَهُ يَوْمَ عَرَفَةَ
- ٨٦٤١- مَنْ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا
- ٨٦٤٢- مَنْ خَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ. ح
- ٨٦٤٣- مَنْ خَلَفَ فَلْيَخْلِفْ بِرَبِّ الْكُفَّةِ. ض
- ٨٦٤٤- مَنْ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ صَبْرٍ يَنْقُطِعُ بِهَا
- ٨٦٤٥- مَنْ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَقَالَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
- ٨٦٤٦- مَنْ خَلَفَ بِالْأَمَانَةِ فَلَيْسَ بِثَا. ص
- ٨٦٤٧- مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السَّلَاحَ فَلَيْسَ بِثَا
- ٨٦٤٨- مَنْ حَمَلَ بِجَوَائِبِ الشَّرِيرِ الْأَرْبَعِ غُفِرَ لَهُ
- ٨٦٤٩- مَنْ حَمَلَ مِنْ أَمِّيْنِ أَرْبَعِينَ حَدِيثًا بَعَثَهُ اللَّهُ
- ٨٦٥٠- مَنْ حَمَلَ سِلْعَتَهُ فَقَدْ بَرِئَ مِنْ
- ٨٦٥١- مَنْ حَمَلَ أَخَاهُ عَلَى شَيْءٍ فَكَأَنَّمَا حَمَلَهُ
- ٨٦٠٦- مَنْ تَوَصَّأَ كَمَا أَمَرَ وَصَلَّى كَمَا أَمَرَ غُفِرَ
- ٨٦٠٧- مَنْ تَوَصَّأَ عَلَى طَهْرٍ حُجِبَ لَهُ عَشْرُ
- ٨٦٠٨- مَنْ تَوَصَّأَ بَعْدَ الْغُسْلِ فَلَيْسَ بِثَا. ض
- ٨٦٠٩- مَنْ تَوَصَّأَ فِي مَوْضِعٍ يُؤْلَى فَأَصَابَهُ
- ٨٦١٠- مَنْ تَوَصَّأَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِيهَا وَنَعِمَتْ وَمِنْ
- ٨٦١١- مَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ
- ٨٦١٢- مَنْ جَادَلَ فِي خُصُومَةٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَمْ يَزَلْ
- ٨٦١٣- مَنْ جَاءَ مَعَ الْمُشْرِكِ وَسَكَنَ مَعَهُ فَإِنَّهُ
- ٨٦١٤- مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيْلَاءَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ
- ٨٦١٥- مَنْ جَرَّدَ طَهْرَ الْمَرْءِ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقٍّ
- ٨٦١٦- مَنْ جَعَلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ دُخِيَ
- ٨٦١٧- مَنْ جَلَبَ عَلَى الْخَيْلِ يَوْمَ الرَّهَانِ فَلَيْسَ
- ٨٦١٨- مَنْ جَمَعَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ مِنْ غَيْرِ عِلْدٍ
- ٨٦١٩- مَنْ جَمَعَ الْمَالَ مِنْ غَيْرِ حَقِّهِ سَلَطَهُ اللَّهُ
- ٨٦٢٠- مَنْ جَمَعَ الْقُرْآنَ مَتَّعَهُ اللَّهُ بِعَقْلِهِ حَتَّى
- ٨٦٢١- مَنْ جَهَّزَ غَارِبًا حَتَّى يَسْتَقِيلَ كَانَ لَهُ مِثْلُ
- ٨٦٢٢- مَنْ خَافَظَ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الطَّهْرِ
- ٨٦٢٣- مَنْ خَافَظَ عَلَى شَفْعَةِ الصُّحَى غُفِرَتْ لَهُ
- ٨٦٢٤- مَنْ خَافَظَ عَلَى الْأَذَانِ سَنَةً وَجَبَتْ لَهُ
- ٨٦٢٥- مَنْ حَاوَلَ أَمْرًا بِمَغْصِبَةٍ كَانَ أَبْعَدَ لِمَا رَجَا
- ٨٦٢٦- مَنْ حَجَّ اللَّهُ فَلَمْ يَزِفْهُ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ
- ٨٦٢٧- مَنْ حَجَّ هَذَا الثُّبْتُ أَوْ اعْتَبَرَ فَلْيَكُنْ
- ٨٦٢٨- مَنْ حَجَّ فَرَارَ قُبْرِي بَعْدَ وَفَاتِي كَانَ كَمَنْ

- ٨٦٧٥- مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ الْوُضُوءِ طَهَّرَ جَسَدَهُ
- ٨٦٧٦- مَنْ ذَكَرَ امْرَأًا بِمَا لَيْسَ فِيهِ لِيَعِينَهُ حَبْسَهُ
- ٨٦٧٧- مَنْ ذَكَرَ رَجُلًا بِمَا فِيهِ فَقَدْ اغْتَابَهُ. ض
- ٨٦٧٨- مَنْ ذَكَرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ فَقَدْ
- ٨٦٧٩- مَنْ ذَكَرَتْ عِنْدَهُ فَخَطِيئَةُ الصَّلَاةِ عَلَيْهِ
- ٨٦٨٠- مَنْ ذَكَرَتْ عِنْدَهُ فَلْيُصَلِّ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ مِنْ
- ٨٦٨١- مَنْ ذَهَبَ بَصَرُهُ فِي الدُّنْيَا جَعَلَ اللَّهُ لَهُ
- ٨٦٨٢- مَنْ ذَهَبَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ
- ٨٦٨٣- مَنْ رَأَى غَوْرَةً فَسَتَرَهَا كَانَ كَمَنْ أَحْيَا.
- ٨٦٨٤- مَنْ رَأَى شَيْئًا يُعْجِبُهُ فَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا
- ٨٦٨٥- مَنْ رَأَى حَيَّةً فَلَمْ يَقْتُلْهَا مَخَافَةَ طَلَبِهَا
- ٨٦٨٦- مَنْ رَأَى مُتَبَكِّئًا فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
- ٨٦٨٧- مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُتَكَبِّرًا فَلْيُكَبِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ
- ٨٦٨٨- مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى فَإِنْ
- ٨٦٨٩- مَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ
- ٨٦٩٠- مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَسَيَّرَ لِي فِي النِّقْطَةِ
- ٨٦٩١- مَنْ رَأَيْتُمُوهُ يَذْكُرُ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ بِسُوءٍ
- ٨٦٩٢- مَنْ رَابَطَ فَوَاقٍ نَافَقٍ حَرَمَهُ اللَّهُ عَلَى
- ٨٦٩٣- مَنْ رَابَطَ لَيْلَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَتْ لَهُ
- ٨٦٩٤- مَنْ رَاحَ زَوْجَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَ لَهُ بِمِثْلِ
- ٨٦٩٥- مَنْ رَأَى بِاللَّهِ لِفَتْرٍ اللَّهُ فَقَدْ بَرَّ مِنْ
- ٨٦٩٦- مَنْ رَأَى صَغِيرًا حَتَّى يَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
- ٨٦٩٧- مَنْ رَجَمَ وَلَوْ ذَبِيحَةً عُصْفُورٍ رَحِمَهُ اللَّهُ
- ٨٦٥٢- مَنْ حُوسِبَ عُذْبٌ. ح
- ٨٦٥٣- مَنْ خَافَ أَذْلَجَ وَمَنْ أَذْلَجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ
- ٨٦٥٤- مَنْ خَبَّبَ زَوْجَةً امْرَأَةً أَوْ مَمْلُوكَةً فَلَيْسَ
- ٨٦٥٥- مَنْ خَتَمَ الْقُرْآنَ أَوَّلَ النَّهَارِ صَلَّتْ عَلَيْهِ
- ٨٦٥٦- مَنْ خُتِمَ لَهُ بِصِيَامٍ يَوْمَ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ص. ح
- ٨٦٥٧- مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ
- ٨٦٥٨- مَنْ خَضَبَ بِالسَّوَادِ سَوْدَ اللَّهِ وَجْهَهُ يَوْمَ
- ٨٦٥٩- مَنْ خَلَقَهُ اللَّهُ لِوِاجِدَةٍ مِنَ الْمُنَوَّرَاتِ وَفَقَّهَ
- ٨٦٦٠- مَنْ دَخَلَ الْبَيْتَ دَخَلَ فِي حَسَنَةٍ وَخَرَجَ
- ٨٦٦١- مَنْ دَخَلَ الْخُمَامَ بِغَيْرِ مِثْرٍ لَعَنَهُ
- ٨٦٦٢- مَنْ دَخَلَتْ عَيْنُهُ قَبْلَ أَنْ يَسْتَأْذِنَ وَيُسَلِّمَ
- ٨٦٦٣- مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ
- ٨٦٦٤- مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ قَالَ الْمَلَكُ
- ٨٦٦٥- مَنْ دَعَا عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ فَقَدْ انْتَصَرَ. ض
- ٨٦٦٦- مَنْ دَعَا رَجُلًا بِغَيْرِ اسْمِهِ لَعَنَتْهُ
- ٨٦٦٧- مَنْ دُعِيَ إِلَى عُرْسٍ أَوْ نَحْوِهَا
- ٨٦٦٨- مَنْ دَفَعَ غَضَبَهُ دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ عَذَابَهُ وَمَنْ
- ٨٦٦٩- مَنْ دَفَنَ فَلَاكَةً مِنَ الْوُلْدِ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
- ٨٦٧٠- مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ. ح
- ٨٦٧١- مَنْ ذَبَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ بِالْفَتْنَةِ كَانَ حَقًّا
- ٨٦٧٢- مَنْ ذَبَحَ لِصَافِيَةٍ ذَبِيحَةً كَانَتْ فِدَاءَهُ مِنْ
- ٨٦٧٣- مَنْ ذَرَعَهُ الْقَيْءُ وَهُوَ صَائِمٌ فَلَيْسَ عَلَيْهِ
- ٨٦٧٤- مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ فَقَاصَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ

٨٦٩٨- مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ
 ٨٦٩٩- مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ كَانَ لَهُ جِجَابًا مِنْ
 ٨٧٠٠- مَنْ رَدَّ عَادِيَةَ مَاءٍ أَوْ عَادِيَةَ نَارٍ فَلَهُ أَجْرُ
 ٨٧٠١- مَنْ رَدَّاهُ الطَّيْرَةُ عَنْ حَاجَتِهِ فَقَدْ
 ٨٧٠٢- مَنْ رَزَقَ فِي شَيْءٍ فَلْيَلْزِمْنَاهُ. ض
 ٨٧٠٣- مَنْ رَزَقَ ثَقَى فَقَدْ رَزِقَ خَيْرَ الدُّنْيَا
 ٨٧٠٤- مَنْ رَزَقَهُ اللَّهُ امْرَأَةً صَالِحَةً فَقَدْ أَعَانَهُ
 ٨٧٠٥- مَنْ رَضِيَ مِنَ اللَّهِ بِالْيُسْرِ مِنَ الرِّزْقِ
 ٨٧٠٦- مَنْ رَضِيَ عَنِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. ض
 ٨٧٠٧- مَنْ رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ أَوْ وَضَعَ فَلَا
 ٨٧٠٨- مَنْ رَفَعَ حَجَرًا عَنِ الطَّرِيقِ كَتَبَ لَهُ حَسَنَةٌ
 ٨٧٠٩- مَنْ رَفَعَ بِنْتِي عَشْرَةَ رُكْعَةٍ بَنِي لَهُ بَيْتٌ فِي
 ٨٧١٠- مَنْ رَفَعَ عَشْرَ رُكْعَاتٍ فِيمَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ
 ٨٧١١- مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ لَهُ
 ٨٧١٢- مَنْ رَمَى مُلِمًّا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ. ح
 ٨٧١٣- مَنْ رَمَانَا بِاللَّيْلِ فَلَيْسَ مِنَّا. ح
 ٨٧١٤- مَنْ رَوَّعَ مُؤْمِنًا لَمْ يُؤْمِنْ اللَّهُ رُوعَتَهُ يَوْمَ
 ٨٧١٥- مَنْ رَكَرَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي. ض
 ٨٧١٦- مَنْ رَأَى بِالْعِدْنَةِ مُحْتَسِبًا كُنْتُ لَهُ
 ٨٧١٧- مَنْ رَأَى قَبْرَ وَالِدَيْهِ أَوْ أَحَدِهِمَا يَوْمَ
 ٨٧١٨- مَنْ رَأَى قَبْرَ أَبَوَيْهِ أَوْ أَحَدِهِمَا فِي كُلِّ
 ٨٧١٩- مَنْ رَأَى قَوْمًا فَلَا يُؤْمِنُهُمْ وَلَيْسَ بِهِمْ رَحْلٌ
 ٨٧٢٠- مَنْ رَزَعَ رَزْعًا فَأَكَلَ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ عَاقِبَةٌ

٨٧٢١- مَنْ رَزَى مِنْهُ الْإِيمَانُ فَإِنَّ تَابَ تَابَ
 ٨٧٢٢- مَنْ رَزَى أَوْ شَرِبَ الْخَمْرَ نَزَعَ اللَّهُ مِنْهُ
 ٨٧٢٣- مَنْ رَزَى رُزِي بِهِ وَلَوْ بِحِيطَانِ دَارِهِ. ص
 ٨٧٢٤- مَنْ رَزَى أُمَةً لَمْ يَزَلْ تَزَلِي جِلْدَهُ اللَّهُ يَوْمَ
 ٨٧٢٥- مَنْ رَهَدَ فِي الدُّنْيَا عَلَّمَهُ اللَّهُ بِمَا تَعَلَّمَ
 ٨٧٢٦- مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ وَمَنْ كَثُرَ
 ٨٧٢٧- مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ بُلَّغَهُ اللَّهُ
 ٨٧٢٨- مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتْ
 ٨٧٢٩- مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكَثَّرَ فَإِنَّمَا
 ٨٧٣٠- مَنْ سَأَلَ مِنْ غَيْرِ فَفَرَّ فَكَأَنَّمَا يَأْكُلُ
 ٨٧٣١- مَنْ سُوِّلَ بِاللَّهِ فَأَعْطِيَ كُتِبَ لَهُ سَبْعُونَ
 ٨٧٣٢- مَنْ سُوِّلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ الْجَنَّةُ اللَّهُ يَوْمَ
 ٨٧٣٣- مَنْ سَبَّ الْعَرَبَ فَأُولَئِكَ هُمْ
 ٨٧٣٤- مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ
 ٨٧٣٥- مَنْ سَبَّ الْأَنْبِيَاءَ قُتِلَ وَمَنْ سَبَّ
 ٨٧٣٦- مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي وَمَنْ سَبَّنِي فَقَدْ
 ٨٧٣٧- مَنْ سَبَّحَ سُبْحَةَ الصُّحَى خَوْلًا مُجْرُمًا
 ٨٧٣٨- مَنْ سَبَّحَ فِي ذُبُرِ صَلَاةِ الْغَدَاةِ مِائَةً
 ٨٧٣٩- مَنْ سَبَّحَ إِلَى مَا لَمْ يَسْقِهُ إِلَهِي مُسْلِمٌ
 ٨٧٤٠- مَنْ سَقَرَ عَلَى مُؤْمِنٍ عَوْرَةً فَكَأَنَّمَا أَخِيَا
 ٨٧٤١- مَنْ سَقَرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ فِي الدُّنْيَا فَلَمْ
 ٨٧٤٢- مَنْ سَرَهُ أَنْ يَكُونَ أَفْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ
 ٨٧٤٣- مَنْ سَرَهُ أَنْ يَسْتَجِيبَ اللَّهُ لَهُ عِنْدَ

٨٧٤٤- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُحِبَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَلْيَقْرَأْ فِي

٨٧٤٥- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَجِدَ خَلَاوَةَ الْإِيمَانِ فَلْيُحِبِّ

٨٧٤٦- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَسْلَمَ فَلْيَلْزِمِ الصُّمْتَ

٨٧٤٧- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى سَيِّدِ شَبَابِ أَهْلِ

٨٧٤٨- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى تَوَاضُعِ عِيسَى

٨٧٤٩- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَتَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

٨٧٥٠- مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى امْرَأَةٍ مِنَ الْخَوَرِ

٨٧٥١- مَنْ مَرَّتُهُ حَسَنَتُهُ وَسَاءَتُهُ سَيِّئَتُهُ فَهُوَ

٨٧٥٢- مَنْ سَعَى بِالنَّاسِ فَهُوَ لِغَيْرِ رِشْدَةٍ أَوْ فِيهِ

٨٧٥٣- مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَاً وَمَنِ اتَّبَعَ الصَّيِّدَ

٨٧٥٤- مَنْ سَلَ مَنِيْقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ بَاتَعَ

٨٧٥٥- مَنْ سَلَ عَلَيْنَا السَّيْفَ فَلَيْسَ بِثَا. صَح

٨٧٥٦- مَنْ سَلَكَ طَرِيقاً يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْماً سَهَّلَ

٨٧٥٧- مَنْ سَلَّمَ عَلَى قَوْمٍ فَقَدْ فَضَّلَهُمْ بِعَشْرِ

٨٧٥٨- مَنْ سَمِعَ الْمُؤَذِّنَ فَقَالَ يٰمُحَمَّدُ مَا يَقُولُ فَلَهُ

٨٧٥٩- مَنْ سَمِعَ سَمْعَ اللَّهِ بِهِ وَمَنْ رَأَى رَأَى

٨٧٦٠- مَنْ سَمَى الْمَدِينَةَ يَفْرَبُ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ

٨٧٦١- مَنْ سَهَا فِي صَلَاتِهِ فِي ثَلَاثٍ أَوْ أَرْبَعٍ

٨٧٦٢- مَنْ سَوَّدَ مَعَ قَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ وَمَنْ رَوَّعَ

٨٧٦٣- مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ كَانَتْ لَهُ نُورَةٌ

٨٧٦٤- مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ كَانَتْ لَهُ نُورَةٌ

٨٧٦٥- مَنْ شَدَّدَ سُلْطَانَهُ بِمَغْصَبَةِ اللَّهِ أَوْهَرَ اللَّهُ

٨٧٦٦- مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ لَمْ يَتُبْ

٨٧٦٧- مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ أَتَى عَطْشَانٌ يَوْمَ

٨٧٦٨- مَنْ شَرِبَ خَمِراً خَرَجَ نُورُ الْإِيمَانِ مِنْ

٨٧٦٩- مَنْ شَرِبَ مُسْكِرًا مَا كَانَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ

٨٧٧٠- مَنْ شَرِبَ بَصَقَةً مِنْ خَمْرٍ فَاجْلِدُوهُ

٨٧٧١- مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ

٨٧٧٢- مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا

٨٧٧٣- مَنْ شَهِدَ شَهَادَةَ يُسْتَبَاحُ بِهَا مَالُ امْرِئٍ

٨٧٧٤- مَنْ شَهِدَ سَيِّئَةً ثُمَّ وَضَعَهَا قَدَمُهُ هَذَرَ. صَح

٨٧٧٥- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ

٨٧٧٦- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ

٨٧٧٧- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَأَتْبَعَهُ بَيْتًا مِنْ سُؤَالِ

٨٧٧٨- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَبَيْتًا مِنْ سُؤَالِ

٨٧٧٩- مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ فَقَدْ

٨٧٨٠- مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَعَّدَ اللَّهُ

٨٧٨١- مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ سِتِّينَ

٨٧٨٢- مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنَ الْمَحْرَمِ فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ

٨٧٨٣- مَنْ صَامَ يَوْمًا تَطَوُّعًا لَمْ يُطْلَغْ عَلَيْهِ أَحَدٌ

٨٧٨٤- مَنْ صَامَ الْأَيْدَ فَلَا صَامَ وَلَا أَفْطَرَ. صَح

٨٧٨٥- مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ شَهْرِ حَرَامٍ

٨٧٨٦- مَنْ صَامَ يَوْمًا لَمْ يَخْرِفْهُ كُحِبِّ لَهُ عَشْرُ

٨٧٨٧- مَنْ صَبَّرَ عَلَى الْقُورِ الشَّدِيدِ صَبْرًا

٨٧٨٨- مَنْ صَدَعَ رَأْسَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاحْتَسَبَ

٨٧٨٩- مَنْ صَرَعَ عَنْ دَابَّتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ. ض

- ٨٨١٣- مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ قِيْرَاطًا
- ٨٨١٤- مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ لَمْ يَنْهَها زَيْدٌ عَلَيْهِا
- ٨٨١٥- مَنْ صَلَّى خَلْفَ الْإِمَامِ فَلْيَقْرَأْ بِفَاتِحَةٍ -
- ٨٨١٦- مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ مِائَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ غُفِرَ
- ٨٨١٧- مَنْ صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ فِي الْمَسْجِدِ فَلَا
- ٨٨١٨- مَنْ صَلَّى صَلَاةً فَرِيضَةً فَلَهُ دَعْوَةٌ
- ٨٨١٩- مَنْ صَمَتَ نَجَاحُضَ
- ٨٨٢٠- مَنْ صَنَعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ فَقَالَ لِفَاعِلِهِ
- ٨٨٢١- مَنْ صَنَعَ إِلَى أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَدًا
- ٨٨٢٢- مَنْ صَنَعَ صَبِيْعَةً إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْفٍ عِنْدِ
- ٨٨٢٣- مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فِي الدُّنْيَا كُفِّلَ أَنْ يَنْفُخَ
- ٨٨٢٤- مَنْ صَارَ صَارَ اللَّهُ بِهِ وَمَنْ شَاقَّ شَاقَّ
- ٨٨٢٥- مَنْ ضَحَّى طَيِّبَةً بِهَا نَفْسُهُ مُخْتَبِئًا
- ٨٨٢٦- مَنْ ضَحَّى قَبْلَ الصَّلَاةِ فَإِنَّمَا ذَبَحَ لِنَفْسِهِ
- ٨٨٢٧- مَنْ ضَحَكَ فِي الصَّلَاةِ فَلْيُعِدِ الْوُضُوءَ
- ٨٨٢٨- مَنْ ضَرَبَ غُلَامًا لَهُ حَدًّا لَمْ يَأْتِهِ أَوْ لَطَمَهُ
- ٨٨٢٩- مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكَهُ ظَالِمًا أُقِيدَ مِنْهُ يَوْمَ
- ٨٨٣٠- مَنْ ضَرَبَ بِسَوْطٍ ظَلَمًا اقْتَصَصَ مِنْهُ يَوْمَ
- ٨٨٣١- مَنْ ضَمَّ يَمِيْنَهُ لَهْ أَوْ لِعَيْنِهِ حَتَّى يُغْنِيَهُ اللَّهُ
- ٨٨٣٢- مَنْ ضَمَّ بِالْمَالِ أَنْ يُنْفِقَهُ وَبِاللَّيْلِ أَنْ
- ٨٨٣٣- مَنْ ضَيَّقَ مَنْزِلًا أَوْ قَطَعَ طَرِيقًا أَوْ آذَى
- ٨٨٣٤- مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ
- ٨٨٣٥- مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ خَمْسِينَ مَرَّةً خَرَجَ مِنْ
- ٨٧٩٠- مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ فَلَا
- ٨٧٩١- مَنْ صَلَّى رَكْعَةً مِنَ الصُّبْحِ ثُمَّ طَلَعَتْ
- ٨٧٩٢- مَنْ صَلَّى التَّوَرَاتَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ. صَح
- ٨٧٩٣- مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ
- ٨٧٩٤- مَنْ صَلَّى الْقَدَاةَ كَانَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ حَتَّى
- ٨٧٩٥- مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَأَنَّمَا قَامَ
- ٨٧٩٦- مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَقَدْ أَخَذَ
- ٨٧٩٧- مَنْ صَلَّى فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ
- ٨٧٩٨- مَنْ صَلَّى قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا كَانَ كَعَدْلِ
- ٨٧٩٩- مَنْ صَلَّى قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا غُفِرَ لَهُ ذُنُوبُهُ
- ٨٨٠٠- مَنْ صَلَّى الصُّحَى أَرْبَعًا وَقَبْلَ الْأَوَّلَى
- ٨٨٠١- مَنْ صَلَّى قَبْلَ الْغُضِيِّ أَرْبَعًا حَرَّمَهُ اللَّهُ
- ٨٨٠٢- مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ
- ٨٨٠٣- مَنْ صَلَّى بَعْدَ الْمَغْرِبِ بِسِتِّ رَكَعَاتٍ لَمْ
- ٨٨٠٤- مَنْ صَلَّى مَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فَإِنَّهَا
- ٨٨٠٥- مَنْ صَلَّى بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ عَشْرِينَ
- ٨٨٠٦- مَنْ صَلَّى بِسِتِّ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الْمَغْرِبِ قَبْلَ
- ٨٨٠٧- مَنْ صَلَّى الصُّحَى لَثْنَتِي عَشْرَةَ رَكْعَةً بَنَى.
- ٨٨٠٨- مَنْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ فِي خِلَاءٍ لَا يَرَاهُ إِلَّا
- ٨٨٠٩- مَنْ صَلَّى عَلَى وَاحِدَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا
- ٨٨١٠- مَنْ صَلَّى عَلَى وَاحِدَةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
- ٨٨١١- مَنْ صَلَّى عَلَى حِمَى يُصْبِحُ غَبْرًا وَحِينَ
- ٨٨١٢- مَنْ صَلَّى عَلَى عِنْدِ قَبْرِي سَبْعَةً وَمَنْ

٨٨٣٦- مَنْ طَلَبَ الشَّهَادَةَ صَادِقًا أُعْطِيَهَا وَلَوْ لَمْ

٨٨٣٧- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ كَانَ كُفَّارَةً لِمَا مَضَى. ض.

٨٨٣٨- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ تَكَثَّرَ اللَّهُ لَهُ بِرَزَقِهِ. ض.

٨٨٣٩- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى

٨٨٤٠- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِيُجَارِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ أَوْ

٨٨٤١- مَنْ طَلَعَ الْبِدْعَةَ أَلْزَمَتْهُ بِدْعَتُهُ.

٨٨٤٢- مَنْ ظَلَمَ قَيْدَ ذِبْرِ مِنَ الْأَرْضِ طَوْفَهُ مِنْ

٨٨٤٣- مَنْ عَادَ مَرِيضًا لَمْ يَزَلْ فِي خُرْفَةِ الْجَنَّةِ

٨٨٤٤- مَنْ عَادَ بِاللَّهِ فَقَدْ عَادَ بِمَعَاذِهِ. ح.

٨٨٤٥- مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتَّى يَذُرْكَا دَخَلَتْ أَلَا

٨٨٤٦- مَنْ عَالَ أَهْلَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَهُمْ

٨٨٤٧- مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ فَأَذْبَهُنَّ وَزَوَّجَهُنَّ

٨٨٤٨- مَنْ عَدَّ عَدَاً مِنْ أَجْلِهِ فَقَدْ أَسَاءَ صُحْبَةً

٨٨٤٩- مَنْ عَرَّضَ عَلَيْهِ رَيْحَانٌ فَلَا يَرُدُّهُ فَإِنَّهُ

٨٨٥٠- مَنْ عَزَى تَكَلَّى كَيْسِي يُرَدُّ فِي النَّجَّةِ. ض.

٨٨٥١- مَنْ عَزَى مُصَاباً فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ. ض.

٨٨٥٢- مَنْ عَشِقَ فَعَفَى ثُمَّ مَاتَ مَاتَ

٨٨٥٣- مَنْ عَشِقَ فَكَنِمَ وَعَفَى فَمَاتَ فَهُوَ

٨٨٥٤- مَنْ عَفَا عِنْدَ الْقُدْرَةِ عَفَا اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ

٨٨٥٥- وَمَنْ عَفَا عَنْ دَمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ نَوَابِتُ إِلَّا

٨٨٥٦- مَنْ عَفَا عَنْ قَائِلِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ

٨٨٥٧- مَنْ عَلَّقَ تَبِيْعَةً فَقَدْ أَشْرَكَ. ص.

٨٨٥٨- مَنْ عَلَّقَ وَدَعَةً فَلَا وَدَعَ اللَّهُ لَهُ وَمَنْ عَلَّقَ

٨٨٥٩- مَنْ عَلِمَ أَنَّ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ حَقٌّ وَاجِبٌ

٨٨٦٠- مَنْ عَلِمَ أَنَّ اللَّهَ رُبُّهُ وَأَنَّيَ نَبِيُّهُ مَوْفِقًا مِنْ

٨٨٦١- مَنْ عَلِمَ أَنَّ اللَّيْلَ يَأْوِيهِ إِلَى أَهْلِهِ فَلْيَشْهَدْ

٨٨٦٢- مَنْ عَلِمَ الزُّمَى ثُمَّ تَرَكَهُ فَلَيْسَ مِنَّا. ص.

٨٨٦٣- مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا فَلَهُ أَجْرٌ مِنْ عَمَلٍ بِهِ لَا

٨٨٦٤- مَنْ عَلَّمَ آيَةً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ أَوْ تَاباً مِنْ

٨٨٦٥- مَنْ عَمَّرَ مَسْرَّةَ الْمَسْجِدِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ

٨٨٦٦- مَنْ عَمَّرَ جَانِبَ الْمَسْجِدِ الْأَيْسَرَ لِقَلْبِهِ

٨٨٦٧- مَنْ عَمَّرَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعِينَ سَنَةً فَقَدْ أَغْلَزَ

٨٨٦٨- مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَثَرُنَا فَهُوَ

٨٨٦٩- مَنْ عَمَّرَ أَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى

٨٨٧٠- مَنْ عَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاخَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ

٨٨٧١- مَنْ عَدَا إِلَى صَلَاةِ الصُّبْحِ عَدَا بِرَأْيِهِ

٨٨٧٢- مَنْ عَدَا أَوْ رَاخَ وَهُوَ فِي تَغْلِيمٍ دِينِهِ فَهُوَ

٨٨٧٣- مَنْ عَرَسَ غَرْماً لَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ آدَمِيٌّ وَلَا

٨٨٧٤- مَنْ عَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَمْ يَنْوَ إِلَّا عَقَالاً

٨٨٧٥- مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا فَلْيَغْتَسِلْ. ح.

٨٨٧٦- مَنْ غَسَلَ الْمَيِّتَ فَلْيَغْتَسِلْ وَمَنْ حَمَلَهُ

٨٨٧٧- مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا فَسَتَرَهُ سَتَرَهُ اللَّهُ مِنْ

٨٨٧٨- مَنْ غَسَلَ مَيِّتًا فَلْيَبْدَأْ بِقَصْرِهِ. ض.

٨٨٧٩- مَنْ غَسَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا. ص.

٨٨٨٠- مَنْ غَسَّ الْعَرَبَ لَمْ يَدْخُلْ فِي شِقَاقِي

٨٨٨١- مَنْ غَسَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا وَالْمَكْرُ وَالْخِدَاعُ فِي

- ٨٩٠٥- مَنْ قَامَ مَقَامَ رِبَاءٍ وَسَمِعَهُ فَإِنَّهُ فِي مَقْتَبِ
- ٨٩٠٦- مَنْ قُتِلَ بَيْنَ عَيْنَيْ أُمِّهِ كَانَ لَهُ بِشْرًا مِنْ
- ٨٩٠٧- مَنْ قُتِلَ حَيَّةً فَكَأَنَّمَا قُتِلَ رَجُلًا مُشْرِكًا
- ٨٩٠٨- مَنْ قُتِلَ حَيَّةً أَوْ غُفْرًا فَكَأَنَّمَا قُتِلَ
- ٨٩٠٩- مَنْ قُتِلَ حَيَّةً فَلَهُ سِتْعَ حَسَنَاتٍ وَمَنْ
- ٨٩١٠- مَنْ قُتِلَ غَضُفُورًا بَغَيْرِ حَقِّهِ سَأَلَهُ اللَّهُ
- ٨٩١١- مَنْ قُتِلَ كَافِرًا فَلَهُ سَلْبَةٌ. صَح
- ٨٩١٢- مَنْ قُتِلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرَحْ رَاحَةَ الْجَنَّةِ
- ٨٩١٣- مَنْ قُتِلَ مُعَاهِدًا فِي غَيْرِ كُنْهِهِ حَرَّمَ اللَّهُ
- ٨٩١٤- مَنْ قُتِلَ مُؤْمِنًا فَاعْتَصَبَ بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلِ
- ٨٩١٥- مَنْ قُتِلَ وَرَعًا عَفَرَ اللَّهُ عَنْهُ سِتْعَ
- ٨٩١٦- مَنْ قُتِلَ بَطْنُهُ لَمْ يَعْذَبْ فِي قَبْرِهِ. ح
- ٨٩١٧- مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ
- ٨٩١٨- مَنْ قُتِلَ دُونَ مَظْلَمَتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ
- ٨٩١٩- مَنْ قَدَّمَ مِنْ نُسْكِهِ شَيْئًا أَوْ أَخْرَجَهُ فَلَا
- ٨٩٢٠- مَنْ قَدَفَ مَمْلُوكُهُ وَهُوَ تَرِيءٌ بِمَا قَالَ
- ٨٩٢١- مَنْ قَدَفَ دُمِيًّا حَدُّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِسِنَابِ
- ٨٩٢٢- مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ يَتَأَخَّلُ بِهِ النَّاسَ جَاءَ يَوْمَ
- ٨٩٢٣- مَنْ قَرَأَ بِمِائَةِ آيَةٍ فِي لَيْلَةٍ حُجِبَ لَهُ قُتُوثُ
- ٨٩٢٤- مَنْ قَرَأَ فِي لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنْ
- ٨٩٢٥- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ تَوَجَّحَ بِهَا فِي الْجَنَّةِ
- ٨٩٢٦- مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ دُبِّرَ كُلُّ صَلَاةٍ
- ٨٩٢٧- مَنْ قَرَأَ الْآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي
- ٨٨٨٢- مَنْ غَلَّ بَعِيرًا أَوْ شَاةً أُنِيَ يَحْمِلُهُ يَوْمَ
- ٨٨٨٣- مَنْ غَلَبَ عَلَى مَاءٍ فَهُوَ أَخْقُ بِهِ. صَح
- ٨٨٨٤- مَنْ فَاقَهُ الْغَزْوُ مَعِيَ فَلْيَغْزُ فِي الْبَحْرِ. ض
- ٨٨٨٥- مَنْ قَدَى أَسِيرًا مِنْ أَيْدِي الْعَدُوِّ قَاتَا
- ٨٨٨٦- مَنْ قَرَأَ مِنْ مِيرَاتٍ وَارِثِهِ قَطَعَ اللَّهُ مِيرَاثَهُ
- ٨٨٨٧- مَنْ قَرَّقَ بَيْنَ وَالِدَيْهِ وَوَلَدَيْهَا فَفَرَّقَ اللَّهُ بَيْنَهُ
- ٨٨٨٨- مَنْ قَرَّقَ فَلَيْسَ بِمَا. صَح
- ٨٨٨٩- مَنْ قَطَرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ
- ٨٨٩٠- مَنْ قَطَرَ صَائِمًا أَوْ جَهَّزَ غَائِبًا فَلَهُ مِثْلُ
- ٨٨٩١- مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ
- ٨٨٩٢- مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَوَاقَ نَافِقًا عَزَمَ
- ٨٨٩٣- مَنْ قَادَ أَعْمَى أَنْ يَبِينَ خَطْوَةً وَجَبَتْ لَهُ
- ٨٨٩٤- مَنْ قَادَ أَعْمَى أَنْ يَبِينَ خَطْوَةً غُفِرَ لَهُ مَا
- ٨٨٩٥- مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَفَعَّنَهُ يَوْمًا مِنْ
- ٨٨٩٦- مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا دَخَلَ
- ٨٨٩٧- مَنْ قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
- ٨٨٩٨- مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ
- ٨٨٩٩- مَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بَغَيْرِ عِلْمٍ فَلْيَتَّبِعُوا
- ٨٩٠٠- مَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَأَصَابَ فَقَدْ
- ٨٩٠١- مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ
- ٨٩٠٢- مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ
- ٨٩٠٣- مَنْ قَامَ لَيْلَتِي الْعِيدِ مُحْتَسِبًا لِلَّهِ تَعَالَى
- ٨٩٠٤- مَنْ قَامَ فِي الصَّلَاةِ فَانْقَضَتْ رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ

- ٨٩٥١- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَتِي مَرَّةٍ غُفِرَ
- ٨٩٥٢- مَنْ قَرَأَ فِي يَوْمٍ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَتِي
- ٨٩٥٣- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ فَقَدْ
- ٨٩٥٤- مَنْ قَرَأَ بَعْدَ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ قُلْ هُوَ اللَّهُ
- ٨٩٥٥- مَنْ قَرَأَ إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ قَبْلَ
- ٨٩٥٦- مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلْيَسْأَلِ اللَّهَ بِهِ فَإِنَّهُ
- ٨٩٥٧- مَنْ قَرَضَ بَيْتَ شِعْرِ بَعْدَ الْعِشَاءِ لَمْ
- ٨٩٥٨- مَنْ قَرَنَ بَيْنَ حَجِّهِ وَغُفْرَتِهِ أَجْزَأَهُ لَهَا
- ٨٩٥٩- مَنْ قَضَى لُسْكُهُ وَسَلِّمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ
- ٨٩٦٠- مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ حَاجَةً كَانَ لَهُ
- ٨٩٦١- مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ حَاجَةً كَانَ لَهُ
- ٨٩٦٢- مَنْ قَطَعَ سِدْرَةَ صَوَّبَ اللَّهُ رَأْسَهُ فِي
- ٨٩٦٣- مَنْ قَطَعَ رَجَمًا أَوْ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ
- ٨٩٦٤- مَنْ قَعَدَ عَلَى فِرَاشٍ مَغِيبَةٍ قُضِيَ اللَّهُ لَهُ
- ٨٩٦٥- مَنْ كَانَ آخِرَ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ
- ٨٩٦٦- مَنْ كَانَ خَالِفًا فَلَا يَخْلِفُ إِلَّا بِاللَّهِ صَح
- ٨٩٦٧- مَنْ كَانَ مَسْهَلًا هَيَّأَ لِنَا حَزْمَهُ اللَّهُ عَلَى
- ٨٩٦٨- مَنْ كَانَ عَلَيْهِ دَيْنٌ فَهَمَّ بِقَضَائِهِ لَمْ يَزَلْ
- ٨٩٦٩- مَنْ كَانَ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلَاةَ فَهُوَ
- ٨٩٧٠- مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مَوَدَّةٌ لِأَخِيهِ ثُمَّ لَمْ
- ٨٩٧١- مَنْ كَانَ قَاضِيًا فَقَضَى بِالْعَدْلِ فَبِالْحَرِيِّ
- ٨٩٧٢- مَنْ كَانَ لَهُ إِمَامٌ فَقَرَأَهُ الْإِمَامُ لَهُ قِرَاءَةً
- ٨٩٧٣- مَنْ كَانَ لَهُ سَعَةٌ وَلَمْ يُصَحَّ فَلَا يَقْرَأَنَّ
- ٨٩٢٨- مَنْ قَرَأَ السُّورَةَ الَّتِي يَذْكُرُ فِيهَا آلَ
- ٨٩٢٩- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ
- ٨٩٣٠- مَنْ قَرَأَ الْفُشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ سُورَةِ الْكَهْفِ
- ٨٩٣١- مَنْ قَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ الْكَهْفِ
- ٨٩٣٢- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَضَاءَ
- ٨٩٣٣- مَنْ قَرَأَ يَسْ كُلَّ لَيْلَةٍ غُفِرَ لَهُ. ض
- ٨٩٣٤- مَنْ قَرَأَ يَسْ فِي لَيْلَةٍ أَصْبَحَ مَغْفُورًا
- ٨٩٣٥- مَنْ قَرَأَ يَسْ مَرَّةً فَكَانَمَا قَرَأَ الْقُرْآنَ
- ٨٩٣٦- مَنْ قَرَأَ يَسْ مَرَّةً فَكَانَمَا قَرَأَ الْقُرْآنَ عَشْرَ
- ٨٩٣٧- مَنْ قَرَأَ يَسْ انْتَبَهَاءَ وَجْهِ اللَّهِ غُفِرَ اللَّهُ لَهُ مَا
- ٨٩٣٨- مَنْ قَرَأَ حَمِ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةٍ أَصْبَحَ
- ٨٩٣٩- مَنْ قَرَأَ حَمِ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ
- ٨٩٤٠- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةٍ غُفِرَ لَهُ مَا
- ٨٩٤١- مَنْ قَرَأَ حَمِ الدُّخَانِ فِي لَيْلَةِ جُمُعَةٍ أَوْ
- ٨٩٤٢- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْوَاقِعَةِ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ لَمْ
- ٨٩٤٣- مَنْ قَرَأَ خَوَاتِيمَ الْخَشْرِ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ
- ٨٩٤٤- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَكَانَمَا قَرَأَ ثُلُثَ
- ٨٩٤٥- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ
- ٨٩٤٦- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ بَنَى
- ٨٩٤٧- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عِشْرِينَ مَرَّةً بَنَى
- ٨٩٤٨- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدَ خَمْسِينَ مَرَّةً
- ٨٩٤٩- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدَ مِائَةَ مَرَّةٍ فِي
- ٨٩٥٠- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدَ مِائَةَ مَرَّةٍ غُفِرَ اللَّهُ

- ٨٩٧٤- مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ. صح
- ٨٩٧٥- مَنْ كَانَ لَهُ صَبِيٌّ فَلْيَصْصِ إِلَى
- ٨٩٧٦- مَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ صَالِحٌ تَحْتَهُ اللَّهُ
- ٨٩٧٧- مَنْ كَانَ لَهُ مَالٌ فَلْيُرْ عَلَيْهِ أَلْرُءُ. ح
- ٨٩٧٨- مَنْ كَانَ لَهُ وَجْهَانِ فِي الدُّنْيَا كَانَ لَهُ يَوْمٌ
- ٨٩٧٩- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
- ٨٩٨٠- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا
- ٨٩٨١- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا
- ٨٩٨٢- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا
- ٨٩٨٣- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا
- ٨٩٨٤- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا
- ٨٩٨٥- مَنْ كَانَ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَلْيُحِبِّ
- ٨٩٨٦- مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً إِذَا دُعِيَ إِلَيْهَا كَانَ كَتَمَ
- ٨٩٨٧- مَنْ كَتَمَ عَلَى غَالٍ فَهُوَ مَغْلَةٌ. ح
- ٨٩٨٨- مَنْ كَتَمَ عِلْمًا عَنْ أَهْلِهِ أَلْجَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٨٩٨٩- مَنْ كَثُرَتْ صَلَاتُهُ بِاللَّيْلِ حَسُنَ وَجْهُهُ
- ٨٩٩٠- مَنْ كَثُرَ كَلَامُهُ كَثُرَ سَقَطُهُ وَمَنْ كَثُرَ
- ٨٩٩١- مَنْ كَذَبَ بِالْقَدَرِ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا جِئْتُ
- ٨٩٩٢- مَنْ كَذَبَ فِي خَلْعِهِ كُفِّرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- ٨٩٩٣- مَنْ كَذَبَ عَلَى مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّخِذْ مَقْعَدَهُ مِنَ
- ٨٩٩٤- مَنْ كَذَبَ عَلَى فَهُوَ فِي النَّارِ. صح
- ٨٩٩٥- مَنْ كَذَبَ فِي خَلْعِهِ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّخِذْ
- ٨٩٩٦- مَنْ كَرَّمَ أَصْلَهُ وَطَابَ مَوْلَدُهُ حَسُنَ
- ٨٩٩٧- مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى
- ٨٩٩٨- مَنْ كَفَّ غَضَبَهُ سَتَرَ اللَّهُ غَوْرَتَهُ. ض
- ٨٩٩٩- مَنْ كَفَّنَ مَيْتًا كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ مِنْهُ
- ٩٠٠٠- مَنْ كُنْتُ مَوْلَاةً فَعَلَيْ مَوْلَاةٍ. ح
- ٩٠٠١- مَنْ كُنْتُ وَلِيَّةً فَعَلَيْ وَلِيَّةٍ. ح
- ٩٠٠٢- مَنْ لَبَسَ الْخَبِيرَ فِي الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي
- ٩٠٠٣- مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شَهْرَةٍ أَغْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ
- ٩٠٠٤- مَنْ لَبَسَ ثَوْبَ شَهْرَةٍ أَلْبَسَهُ اللَّهُ يَوْمَ
- ٩٠٠٥- مَنْ لَبَسَ الْخَبِيرَ فِي الدُّنْيَا أَلْبَسَهُ اللَّهُ
- ٩٠٠٦- مَنْ لَطَمَ مَمْلُوكَهُ أَوْ حُرَّتَهُ فَكَفَّارَتُهُ أَنْ ي
- ٩٠٠٧- مَنْ لَعِبَ بِالْتَّرْدِيشِ فَكَأَنَّمَا غَمَسَ يَدَهُ
- ٩٠٠٨- مَنْ لَعِبَ بِطَلَاقٍ أَوْ عِتَاقٍ فَهُوَ كَمَا
- ٩٠٠٩- مَنْ لَعِقَ الصُّخْفَةَ وَلَعِقَ أَصَابِعَهُ أَشْبَعَهُ
- ٩٠١٠- مَنْ لَعِقَ الْفَسَلَ ثَلَاثَ عَدَوَاتٍ كُلِّ شَهْرٍ
- ٩٠١١- مَنْ لَعِيَ اللَّهُ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ
- ٩٠١٢- مَنْ لَعِيَ اللَّهُ بَغَيْرِ أَكْبَرٍ مِنْ جِهَادٍ لَعِيَ اللَّهُ
- ٩٠١٣- مَنْ لَعِيَ الْعَدُوَّ فَصَبَّرَ حَتَّى يُقْتَلَ أَوْ
- ٩٠١٤- مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ
- ٩٠١٥- مَنْ لَمْ يَأْتِ بَيْتَ الْمَقْدِسِ يُصَلِّي فِيهِ
- ٩٠١٦- مَنْ لَمْ يَأْخُذْ مِنْ شَارِبِهِ فَلَيْسَ بِمَنَاحٍ.
- ٩٠١٧- مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِالْقَدَرِ خَيْرُهُ وَشَرُّهُ فَالَا مِنْهُ
- ٩٠١٨- مَنْ لَمْ يَبَيِّتِ الصَّيَّامَ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ
- ٩٠١٩- مَنْ لَمْ يَشْرِكْ وَلَدًا وَلَا وَالِدًا فَوَرَّثَهُ

- ٩٠٤٣- مَنْ مَثَّلَ بِحَيَوَانٍ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ
- ٩٠٤٤- مَنْ مَرَضَ لَيْلَةً فَصَبَرَ وَرَضِيَ بِهَا عَنْ اللَّهِ
- ٩٠٤٥- مَنْ مَسَّ الْخَصْيَ فَقَدْ لَفَّاح
- ٩٠٤٦- مَنْ مَسَّ ذَكَرَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ. صَح
- ٩٠٤٧- مَنْ مَشَى إِلَى صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ فِي
- ٩٠٤٨- مَنْ مَشَى بَيْنَ الْفَرَضَيْنِ كَانَ لَهُ بِكُلِّ
- ٩٠٤٩- مَنْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِيَعِينَهُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ
- ٩٠٥٠- مَنْ مَلَكَ ذَا رَجَمٍ مَغْرَمٌ فَهُوَ حُرٌّ. صَح
- ٩٠٥١- مَنْ مَنَعَ مَنَحَةَ وَرَقٍ أَوْ مَنَحَةَ لَبَنٍ أَوْ
- ٩٠٥٢- مَنْ مَنَعَ مَنَحَةً عَدَّتْ بِصَدَقَةٍ وَرَاخَتْ
- ٩٠٥٣- مَنْ مَنَعَ فَضْلَ مَاءٍ أَوْ كَلَامٍ مَنَعَهُ اللَّهُ فَضْلَهُ
- ٩٠٥٤- مَنْ نَامَ عَنْ وَثْرَةٍ أَوْ نِسْبَةٍ فَلْيَصَلِّ إِذَا
- ٩٠٥٥- مَنْ نَامَ بَعْدَ الْقَصْرِ فَاخْتَلَسَ عَقْلُهُ فَلَا
- ٩٠٥٦- مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِيعْهُ وَمَنْ نَذَرَ
- ٩٠٥٧- مَنْ نَذَرَ نَذْرًا وَلَمْ يُسَمِّهِ كُفَّارَتُهُ كُفَّارَةً
- ٩٠٥٨- مَنْ نَزَلَ عَلَى قَوْمٍ فَلَا يَصُومُ تَطَوُّعًا إِلَّا
- ٩٠٥٩- مَنْ نَسِيَ صَلَاةً أَوْ نَامَ عَنْهَا لَكُفَّارَتُهَا أَنْ
- ٩٠٦٠- مَنْ نَسِيَ الصَّلَاةَ عَلَى خَطِيئَةٍ طَرِيقَ
- ٩٠٦١- مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ فَلَا يَأْكُلُ أَوْ شَرِبَ
- ٩٠٦٢- مَنْ نَصَرَ أَخَاهُ يَظْهَرُ الْغَيْبِ نَصَرَهُ اللَّهُ فِي
- ٩٠٦٣- مَنْ نَظَرَ إِلَى أَخِيهِ نَظْرَةً وَدَّ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ
- ٩٠٦٤- مَنْ نَظَرَ إِلَى مُسْلِمٍ نَظْرَةً يُحِبُّهُ بِهَا فِي
- ٩٠٦٥- مَنْ نَفَسَ عَنْ غَرِيبِهِ أَوْ مَخَا عَنْهُ كَانَ فِي
- ٩٠٢٠- مَنْ لَمْ يَجْمَعْ الصَّيَّامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا
- ٩٠٢١- مَنْ لَمْ يَخْلُقْ عَائَتَهُ وَيَقْلُمَ أَطْفَارَهُ وَيَجُزِّ
- ٩٠٢٢- مَنْ لَمْ يَخْلُلْ أَصَابِعَهُ بِالْمَاءِ خَلَّلَهَا اللَّهُ
- ٩٠٢٣- مَنْ لَمْ يَذْكُرِ الرَّكْعَةَ لَمْ يَذْكُرِ الصَّلَاةَ. ح
- ٩٠٢٤- مَنْ لَمْ يَدْعُ قَوْلَ الرَّؤُوبِ وَالْعَمَلُ بِهِ فَلَيْسَ
- ٩٠٢٥- مَنْ لَمْ يَذَرِ الْمُخَابَرَةَ فَلْيَأْذَنْ بِحَرْبٍ مِنْ
- ٩٠٢٦- مَنْ لَمْ يَزَحَمْ صَغِيرَتَا وَيَعْرِفَ حَقَّ كَبِيرَتَا
- ٩٠٢٧- مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَاءِ اللَّهِ وَيُؤْمِنَ بِقَدْرِ اللَّهِ
- ٩٠٢٨- مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ. صَح
- ٩٠٢٩- مَنْ لَمْ يَصَلِّ رَكْعَتَيِ الْفَجْرِ فَلْيُصَلِّهَا
- ٩٠٣٠- مَنْ لَمْ يَطَهِّرْهُ الْبُخْرُ فَلَا طَهَّرَهُ اللَّهُ. ض
- ٩٠٣١- مَنْ لَمْ يَقْبَلِ رُخْصَةَ اللَّهِ كَانَ عَلَيْهِ مِنْ
- ٩٠٣٢- مَنْ لَمْ يُؤَيِّزْ فَلَا صَلَاةَ لَهُ. ض
- ٩٠٣٣- مَنْ لَمْ يُوصِ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ فِي الْكَلَامِ مَعَ
- ٩٠٣٤- مَنْ مَاتَ مُخْرِبًا خَيْرٌ مُلْكِيًّا. ض
- ٩٠٣٥- مَنْ مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَثَنَهُ اللَّهُ
- ٩٠٣٦- مَنْ مَاتَ عَلَى شَيْءٍ بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ. صَح
- ٩٠٣٧- مَنْ مَاتَ مِنْ أَثَمِي يَفْعَلُ عَمَلٌ قَوْمٍ لَوْطَ
- ٩٠٣٨- مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَّامٌ صَامَ عَنْهُ وَلَهُ. صَح
- ٩٠٣٩- مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ
- ٩٠٤٠- مَنْ مَاتَ بِكُفْرَةٍ فَلَا يَقِيلَنَّ إِلَّا فِي قَبْرِهِ
- ٩٠٤١- مَنْ مَاتَ وَهُوَ مُذْمُومٌ خَمَرَ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ
- ٩٠٤٢- مَنْ مَثَّلَ بِالشَّعْرِ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَاقٌ

- ٩٠٨٩- مَنْ لَا حَيَاءَ لَهُ فَلَا غِيْبَةَ لَهُ. ص
- ٩٠٩٠- مَنْ لَا يَزْحَمُ لَا يَزْحَمُ. ص
- ٩٠٩١- مَنْ لَا يَزْحَمُ النَّاسَ لَا يَزْحَمُهُ اللهُ. ص
- ٩٠٩٢- مَنْ لَا يَزْحَمُ مَنْ فِي الْأَرْضِ لَا يَزْحَمُهُ
- ٩٠٩٣- مَنْ لَا يَزْحَمُ لَا يَزْحَمُ وَمَنْ لَا يَغْفِرُ لَا
- ٩٠٩٤- مَنْ لَا يَزْحَمُ لَا يَزْحَمُ وَمَنْ لَا يَغْفِرُ لَا
- ٩٠٩٥- مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ مِنَ النَّاسِ لَا يَسْتَجِيبُ مِنْ
- ٩٠٩٦- مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللهُ. ح
- ٩٠٩٧- مَنْ يَنْزُوذَ فِي الدُّنْيَا يَنْفَقَهُ فِي
- ٩٠٩٨- مَنْ يَتَكَبَّرْ لِي أَنْ لَا يَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئاً
- ٩٠٩٩- مَنْ يُحَرِّمُ الرَّفْقَ يُحَرِّمُ الْخَيْرَ كُلَّهُ. ص
- ٩١٠٠- مَنْ يُخْفِرْ ذِمَّتِي كُنْتُ خَصْمَهُ وَمَنْ
- ٩١٠١- مَنْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ يُنْعَمُ فِيهَا لَا يَبْئَسُ لَا
- ٩١٠٢- مَنْ يُزَانِي يُزَانِي اللهُ بِهِ وَمَنْ يَسْمَعُ يَسْمَعُ
- ٩١٠٣- مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْراً يُفْقَهُهُ فِي الدِّينِ
- ٩١٠٤- مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْراً يُفْقَهُهُ فِي الدِّينِ
- ٩١٠٥- مَنْ يُرِدِ اللهُ يُهْدِيهِ يُفْهِمَهُ
- ٩١٠٦- مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْراً يُصِيبْ مِنْهُ. ص
- ٩١٠٧- مَنْ يُرِدْ هَوَانٌ قُرْبُشٍ أَهَانُهُ اللهُ. ص
- ٩١٠٨- مَنْ يَسْتَرْ عَلَى مُغْسِرٍ يَسْتَرْ اللهُ عَلَيْهِ فِي
- ٩١٠٩- مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ
- ٩١١٠- مَنْ يَعْمَلْ مِثْلَ مِثْلِهِ يَجْزِي بِهِ فِي الدُّنْيَا. ص
- ٩١١١- مَنْ يَكُنْ فِي حَاجَةٍ أَحِبِّهِ يَكُنْ اللهُ فِي
- ٩٠٦٦- مَنْ يَبِخْ عَلَيْهِ يُعَذِّبْ بِمَا يَبِخْ عَلَيْهِ. ص
- ٩٠٦٧- مَنْ يُوقِشَ الْمُخَاسِبَةَ هَلَكَ. ح
- ٩٠٦٨- مَنْ يُوقِشَ الْجَسَابَ عُذِّبَ. ح
- ٩٠٦٩- مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ مَتَهُ فَهُوَ كَسُفْكَ
- ٩٠٧٠- مَنْ وَافَقَ مِنْ أَحِبِّهِ شَهْوَةً غُيِّرَ لَهُ. ص
- ٩٠٧١- مَنْ وَافَقَ مَوْتُهُ عِنْدَ انْقِضَاءِ رَمَضَانَ دَخَلَ
- ٩٠٧٢- مَنْ وَجَدَ سَعَةً فَلْيَكُنْ فِي ثَوْبِ جَبْرَةِ. ح
- ٩٠٧٣- مَنْ وَجَدَ مِنْ هَذَا الْوَسْوَاسِ فَلْيَقُلْ آمَنَّا
- ٩٠٧٤- مَنْ وَجَدَ ثَمَرًا فَلْيَقْطِرْ عَلَيْهِ وَمَنْ لَا
- ٩٠٧٥- مَنْ وَشَعَ عَلَى عِيَالِهِ فِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ
- ٩٠٧٦- مَنْ وَصَلَ صَفًّا وَصَلَهُ اللهُ وَمَنْ قَطَعَ
- ٩٠٧٧- مَنْ وَصَعَ الْخُمْرَ عَلَى كَفِّهِ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ
- ٩٠٧٨- مَنْ وَطِئَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ فَقُضِيَ
- ٩٠٧٩- مَنْ وَطِئَ امْرَأَتَهُ فَوَلَدَتْ لَهُ فِيهِ مُتَقَفَّةٌ
- ٩٠٨٠- مَنْ وَطِئَ عَلَى إِزَارٍ خِيَلَاءَ وَطِئَهُ فِي
- ٩٠٨١- مَنْ وَقَاهُ اللهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرَّ مَا
- ٩٠٨٢- مَنْ وَقَرَ صَاحِبَ بَدْعَةٍ فَقَدْ أَغَانَ عَلَى
- ٩٠٨٣- مَنْ وَفَى شَرَّ لَفْلَقِهِ وَفَقْبِهِ وَذَبْذَبِهِ فَقَدْ
- ٩٠٨٤- مَنْ وَلَدَ لَهُ ثَلَاثَةُ أَوْلَادٍ فَلَمْ يَسْمَعْ أَحَدَهُمْ
- ٩٠٨٥- مَنْ وَلَدَ لَهُ وَلَدٌ فَأَذَّنَ فِي أُذُنِهِ الْيَمْنَى
- ٩٠٨٦- مَنْ وَلَّى شَيْئاً مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ لَمْ
- ٩٠٨٧- مَنْ وَلَّى الْقَضَاءَ فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سَكِينٍ. ح
- ٩٠٨٨- مَنْ وَهَبَ هَبَةً فَهُوَ أَخَقُّ بِهَا مَا لَمْ يُنَبَّ

- ٩١٣٥- الْمُؤَذَّنُ أَمْلَكَ بِالْأَذَانِ وَالْإِمَامُ أَمْلَكَ
- ٩١٣٦- الْمُؤَذَّنُونَ أَقْوَلُ النَّاسِ أَغْنَاءًا يَوْمَ
- ٩١٣٧- الْمُؤَذَّنُونَ أَغْنَاءُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى فُطْرِهِمْ
- ٩١٣٨- الْمُؤَذَّنُونَ أَغْنَاءُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى صَلَاتِهِمْ
- ٩١٣٩- الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي يَمِينٍ وَاجِدٍ وَالْكَافِرُ
- ٩١٤٠- الْمُؤْمِنُ يَشْرَبُ فِي يَمِينٍ وَاجِدٍ وَالْكَافِرُ.
- ٩١٤١- الْمُؤْمِنُ مِرَاةُ الْمُؤْمِنِ. ح
- ٩١٤٢- الْمُؤْمِنُ مِرَاةُ الْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنُ آخُو
- ٩١٤٣- الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبَيْنَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ
- ٩١٤٤- الْمُؤْمِنُ مَنْ آمَنَهُ النَّاسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَ
- ٩١٤٥- الْمُؤْمِنُ يَمُوتُ بِعَرَقِ الْجَنِينِ. ح
- ٩١٤٦- الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا
- ٩١٤٧- الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَيُؤْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا
- ٩١٤٨- الْمُؤْمِنُ يَفَارُ وَاللَّهُ أَفْضَلُ غَيْرَةٍ. ص
- ٩١٤٩- الْمُؤْمِنُ عَزْزٌ كَرِيمٌ وَالْفَاجِرُ حَبْ لَيْمٌ
- ٩١٥٠- الْمُؤْمِنُ بِخَيْرٍ عَلَى كُلِّ حَالٍ تَنَزَّغَتْ نَفْسُهُ
- ٩١٥١- الْمُؤْمِنُ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّاسِ
- ٩١٥٢- الْمُؤْمِنُ مُكْفَّرٌ
- ٩١٥٣- الْمُؤْمِنُ يَسِيرُ الْمَوْلُودَةِ. ض
- ٩١٥٤- الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَتَصَبَّرُ عَلَى
- ٩١٥٥- الْمُؤْمِنُ أَحْكَمُ عَلَى اللَّهِ مِنْ بَعْضِ
- ٩١٥٦- الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ لَا يَدْعُ نَصِيحَتَهُ
- ٩١٥٧- الْمُؤْمِنُ لَا يُتَرَبَّعُ عَلَيْهِ شَيْءٌ أَصَابَهُ فِي
- ٩١١٢- يَمْنَى مُتَأَخَّرٌ مِنْ سَبَقٍ. ص
- ٩١١٣- مَنَاقِلَةُ الْمَسْكِينِ بَقِيَّةُ الْمَوْتِ. ص
- ٩١١٤- مَنَاقِلَةُ هَذَا عَلَى ثُرْعَةٍ مِنْ ثُرَعٍ
- ٩١١٥- مَنَاقِلَةُ رُؤْيَى أَنْ أَظْلِمَ مُعَاهِدًا وَلَا
- ٩١١٦- مَنَاقِلَةُ لَا يَتَشَبَّحَانِ : طَالِبٌ عِلْمٍ
- ٩١١٧- مَنَاقِلَةُ مَنَاقِلِ. ح
- ٩١١٨- مَنَاقِلَةُ الْغَرِيبِ شَهَادَةٌ. ح
- ٩١١٩- مَنَاقِلَةُ الْفَجَاءَةِ أَخَذَهُ أَصْفَح. ح
- ٩١٢٠- مَنَاقِلَةُ الْفَجَاءَةِ رَاحَةٌ لِلْمُؤْمِنِ وَأَخَذَهُ أَصْفَح
- ٩١٢١- مَنَاقِلَةُ الْأَرْضِ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ فَكُنْ أَخِيَا مِنْهَا
- ٩١٢٢- مَنَاقِلَةُ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ صَلَّيَ اللَّهُ. ص
- ٩١٢٣- مَنَاقِلَةُ سَوْبُ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا
- ٩١٢٤- مَنَاقِلَةُ الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ. ص
- ٩١٢٥- مَنَاقِلَةُ الرَّجُلِ أَخُوهُ وَابْنُ عَمَّتِهِ. ح
- ٩١٢٦- مَنَاقِلَةُ إِخْدَاكُنَّ فِي بَيْتِهَا تُدْرِكُ جِهَادَ
- ٩١٢٧- مَنَاقِلَةُ الْغَيْلِ فِي شَقْرِهَا. ح
- ٩١٢٨- مَنَاقِلَةُ الْبَحْرِ خَلَّالٌ وَمَأْوَاهُ طُهْرٌ
- ٩١٢٩- الْمَاءُ لَا يَنْجَسُهُ شَيْءٌ. ح
- ٩١٣٠- الْمَاءُ طَهُورٌ إِلَّا مَا غَلَبَ عَلَى رِيحِهِ أَوْ
- ٩١٣١- الْمَاءُ فِي الْبَحْرِ الَّذِي يَصِيبُهُ الْقَيْءُ لَهُ
- ٩١٣٢- الْمَاءُ يُغْفَرُ لَهُ مَدَى صَوْتِهِ وَيَشْهَدُ لَهُ
- ٩١٣٣- الْمَاءُ يُغْفَرُ لَهُ مَدَى صَوْتِهِ وَأَجْرُهُ مِثْلُ
- ٩١٣٤- الْمَاءُ الْمُحْتَسِبُ كَالشَّهِيدِ الْمُشْخِطِ

- ٩١٨١- الْمَدْبُورُ مِنَ الثَّلَاثِ. ح
- ٩١٨٢- الْمَدْبُورُ لَا يَبَاعُ وَلَا يُوْهَبُ وَهُوَ حُرٌّ مِنْ
- ٩١٨٣- الْمَدْعَى عَلَيْهِ أَوْلَى بِالْيَمِينِ إِلَّا أَنْ تَقُومَ
- ٩١٨٤- الْمَدِينَةُ حَرَمٌ آمِنٌ. صَح
- ٩١٨٥- الْمَدِينَةُ خَيْرٌ مِنْ مَكَّةَ. ض
- ٩١٨٦- الْمَدِينَةُ قُبَّةُ الْإِسْلَامِ وَدَارُ الْإِيمَانِ
- ٩١٨٧- الْمِرَاءُ فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ. صَح
- ٩١٨٨- الْمَرْءُ فِي صَلَاةٍ مَا انْتَهَرَهَا
- ٩١٨٩- الْمَرْءُ كَبِيرٌ بِأَخِيهِ. ض
- ٩١٩٠- الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. صَح
- ٩١٩١- الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ وَلَهُ مَا اكْتَسَبَ. صَح
- ٩١٩٢- الْمَرْأَةُ لِأَخِيهِ أَرْوَاجُهَا. ض
- ٩١٩٣- الْمَرْأَةُ غَوْرَةٌ فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْرَفَهَا
- ٩١٩٤- الْمَرْصُ سَوْطُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يُؤَدَّبُ بِهِ
- ٩١٩٥- الْمَرْبِضُ نَحَاتُ خَطَايَاهُ كَمَا يَنْحَاتُ وَرَثَى
- ٩١٩٦- الْمَرْزُ كُلُّهُ حَرَامٌ أَبْيَضُهُ
- ٩١٩٧- الْمُسْتَبَانِ مَا قَالَا فَعَلَى الْبَيَادِي مِنْهُمَا
- ٩١٩٨- الْمُسْتَبَانِ شَيْطَانَانِ يَنْهَاتَانِ
- ٩١٩٩- الْمُسْتَحَاضَةُ تَغْتَسِلُ مِنْ قُرَى إِلَى قُرَى. ح
- ٩٢٠٠- الْمُسْتَشَارُ مُؤَقَّتٌ
- ٩٢٠١- الْمُسْتَشَارُ مُؤَقَّتٌ إِنْ شَاءَ أَشَارَ وَإِنْ شَاءَ
- ٩٢٠٢- الْمُسْتَشَارُ مُؤَقَّتٌ فَإِذَا اسْتَشِيرَ فَلْيُخَيَّرْ
- ٩٢٠٣- الْمُسْنَجِدُ بَيْتُ كُلِّ مُؤْمِنٍ. ض
- ٩١٥٨- الْمُؤْمِنُ كَيْسٌ قَطِينٌ خَلِيزٌ. ض
- ٩١٥٩- الْمُؤْمِنُ هَيِّنٌ لَيْسَ حَتَّى تَخَالَهُ مِنَ اللَّيْنِ
- ٩١٦٠- الْمُؤْمِنُ وَاهٍ رَافِقٌ فَالسَّعِيدُ مَنْ مَاتَ عَلَى
- ٩١٦١- الْمُؤْمِنُ مَنْفَعَةٌ إِنْ مَا شِئْتَهُ نَفَعَكَ وَإِنْ
- ٩١٦٢- الْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهَى الْوَلَدَ فِي الْجَنَّةِ كَانَ
- ٩١٦٣- الْمُؤْمِنُونَ هَيُّونَ هَيُّونَ كَيْتُونَ كَالْجَعَلِ الْأَيْفِ
- ٩١٦٤- الْمُؤْمِنُونَ كَرَجَلٍ وَاحِدٍ إِنْ اشْتَكَى رَأْسُهُ
- ٩١٦٥- الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَةِ
- ٩١٦٦- الْمُتَبَايِنَانِ لَا يَحَابَانِ وَلَا يُؤْكَلُ طَعَامُهُمَا.
- ٩١٦٧- الْمُتَخَابِثُونَ فِي اللَّهِ عَلَى كَرَاهِيٍّ مِنْ
- ٩١٦٨- الْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ يُعْطَ كَلَابِسٌ قُوْنِي.
- ٩١٦٩- الْمُتَعَبَّدُ بِغَيْرِ فَقْدٍ كَالْجِمَارِ فِي الطَّاحُونِ
- ٩١٧٠- الْمُتِمُّ الصَّلَاةُ فِي السَّفَرِ كَالْمُقْصِرِ فِي
- ٩١٧١- الْمُتَمَسِّكُ بِشَيْئٍ عِنْدَ قَسَادِ أَمْرِي لَهُ
- ٩١٧٢- الْمُتَمَسِّكُ بِشَيْئٍ عِنْدَ اخْتِلَافِ أَمْرِي
- ٩١٧٣- الْمُجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ. ح
- ٩١٧٤- الْمُجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ إِلَّا ثَلَاثَةٌ مُجَالِسٍ
- ٩١٧٥- الْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ فِي اللَّهِ. صَح
- ٩١٧٦- الْمُخْتَكِرُ مَلْعُونٌ. صَح
- ٩١٧٧- الْمُخْرِمَةُ لَا تَنْتَقِبُ وَلَا تُلْبَسُ
- ٩١٧٨- الْمُخْرُومُ مَنْ حَرَّمَ الْوَصِيَّةَ. ض
- ٩١٧٩- الْمُخْتَلِفَاتُ هُنَّ الْمُتَاَفِقَاتُ. ض
- ٩١٨٠- الْمُخْتَلِفَاتُ وَالْمُتَبَرِّجَاتُ هُنَّ

- ٩٢٢٧-المغرب ونز الثهار فأوتروا صلاة
- ٩٢٢٨-المقام المخمود الشفاعة. صح
- ٩٢٢٩-المقيم على الزنى كغايه وتين. ض
- ٩٢٣٠-المكاتب عبد ما بقي عليه من كتابه
- ٩٢٣١-المكثرون هم المنقلون يوم القيامة. صح
- ٩٢٣٢-المكر والخديعة في النار
- ٩٢٣٣-المكر والخديعة والخيانة في النار. ض
- ٩٢٣٤-الملحمة الكبرى وفتح القسطنطينية
- ٩٢٣٥-الملك في فرنش والقضاء في الأنصار
- ٩٢٣٦-المناقب لا يصلي الضحى ولا يقرأ قل يا
- ٩٢٣٧-المناقب يملك عينه ينيكي كما
- ٩٢٣٨-المستعمل واكب. ض
- ٩٢٣٩-المستعمل بمنزلة الزاكي. ض
- ٩٢٤٠-المنحة مزودة والناس على شروطهم
- ٩٢٤١-المهدي من عترتي من ولد فاطمة. صح
- ٩٢٤٢-المهدي من ولد العباس عمي. ض
- ٩٢٤٣-المهدي منا أهل البيت يصلحه الله في
- ٩٢٤٤-المهدي ومي أجلى الجبهة أفسالاف
- ٩٢٤٥-المهدي رجل من ولدي وجهه كالكوكب
- ٩٢٤٦-الموت كفارة لكل مسلم. صح
- ٩٢٤٧-الملائكة شهداء الله في السماء وأنتم
- ٩٢٤٨-الميت يبعث في تابه التي يموت
- ٩٢٤٩-الميت من ذات الجنب شهيد. صح
- ٩٢٠٤-المنجد الذي أسس على التقوى
- ٩٢٠٥-المسك أطيب الطيب. صح
- ٩٢٠٦-المسلم من سلم المسلمون من لسانه
- ٩٢٠٧-المسلم من سلم المسلمون من لسانه
- ٩٢٠٨-المسلم من سلم المسلمون من لسانه
- ٩٢٠٩-المسلم أخو المسلم. ح
- ٩٢١٠-المسلم مرأة المسلم فإذا رأى به شيئاً
- ٩٢١١-المسلمون إخوة لا فضل لأحد على
- ٩٢١٢-المسلمون شركاء في فلاة في الكلا
- ٩٢١٣-المسلمون على شروطهم. صح
- ٩٢١٤-المسلمون عند شروطهم ما وافق الحق
- ٩٢١٥-المسلمون عند شروطهم فيما أجل. ض
- ٩٢١٦-المشاؤون إلى المساجد في الظلم
- ٩٢١٧-المصابب والأمراض والأخزان في الدنيا
- ٩٢١٨-المصيبة تبيض وجه صاحبها يوم تنود
- ٩٢١٩-المضمضة والامششاق مئة والأذنان
- ٩٢٢٠-المطلقة ثلاثاً ليس لها سكنى ولا
- ٩٢٢١-المعتدي في الصدقة كما يهها. ح
- ٩٢٢٢-المعتكف يتبع الجنابة ويعود
- ٩٢٢٣-المعتكف يغكف الذنوب ويغفر له من
- ٩٢٢٤-المعروف باب من أبواب الجنة وهو
- ٩٢٢٥-المعك طرف من الظلم. صح
- ٩٢٢٦-المقبون لا محمود ولا مأجور

- ٩٢٧٢- يَغْمُ الْعَبْدُ الْحَجَامُ يَذْهَبُ بِالْذَّمِّ وَيُخَفُّ
٩٢٧٣- يَغْمُ الْعَطِيَّةُ كَلِمَةً حَقٌّ تَسْمَعُهَا ثُمَّ
٩٢٧٤- يَغْمُ الْمُؤْنُ عَلَى الدِّينِ قُوْتُ سَنَةٍ. ض.
٩٢٧٥- يَغْمُ الْمَيْتَةُ أَنْ يَمُوتَ الرَّجُلُ دُونَ حَقِّهِ. ح.
٩٢٧٦- يَغْمُ تَخَفَةُ الْمُؤْمِنِ الشُّعْرُ
٩٢٧٧- يَغْمُ سِلَاحُ الْمُؤْمِنِ الصَّبْرُ وَالْذُّعَاءُ. ح.
٩٢٧٨- يَغْمُ الْأُضْحِيَّةُ الْجَدْعُ مِنَ الصَّائِنِ. ض.
٩٢٧٩- نَعْلَانُ أَجَاهِدُ فِيهِمَا خَيْرٌ مِنْ أَنْ أُغَيِّقَ
٩٢٨٠- نَغَمَتَانِ مَغْبُورٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ
٩٢٨١- نَفْسُ الْمُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَبْيِهِ حَتَّى يَقْضَى
٩٢٨٢- نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلَى أَهْلِهِ صَدَقَةٌ. ص.
٩٢٨٣- نَفِي بِعَهْدِهِمْ وَتَسْتَعِينُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ. ص.
٩٢٨٤- نَهْرَانِ مِنَ الْجَنَّةِ النَّيْلُ وَالْفُرَاتُ. ح.
٩٢٨٥- نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُورُوا فَإِنَّهَا
٩٢٨٦- نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُورُوا فَإِنْ
٩٢٨٧- نُهِيتُ عَنِ التَّعَرِّيِ. ص.
٩٢٨٨- نُهِيتُ أَنْ أَمْشِيَ عُرْيَانًا. ص.
٩٢٨٩- نُهِيتُ عَنِ الْمُصَلَّيْنِ. ص.
٩٢٩٠- نُهِينَا عَنِ الْكَلَامِ فِي الصَّلَاةِ إِلَّا بِالْفَرَاغِ
٩٢٩١- نُورُوا مَنَازِلَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَقِرَاءَةِ
٩٢٩٢- نُورُوا بِالْفَجْرِ فَإِنَّهُ أَعْظَمُ لِلْأَجْرِ. ح.
٩٢٩٣- نُورُ الصَّالِحِ عِبَادَةٌ وَصَمْتُهُ تَسْبِيحٌ وَعَمَلُهُ
٩٢٩٤- نُورٌ عَلَى عِلْمٍ خَيْرٌ مِنْ صَلَاةٍ عَلَى
- ٩٢٥٠- الْمَيْتُ يَعْدُبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نَبِيحُ
٩٢٥١- الْمِيزَانُ بَيْنَ الرَّحْمَنِ يَرْفَعُ أَقْوَامًا وَيَضَعُ
ن
٩٢٥٢- نَارُكُمْ هَلِهِ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ
٩٢٥٣- نَامُوا فَإِذَا انْتَبَهْتُمْ فَأَخْبِتُوا. ح.
٩٢٥٤- نَبَاتُ الشَّعْرِ فِي الْأَنْفِ أَمَانٌ مِنَ الْجَذَامِ
٩٢٥٥- نَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ. ص.
٩٢٥٦- نَجَا أَوَّلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِالْيَقِينِ وَالزُّهْدِ
٩٢٥٧- نَحُّ الْأَدَى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ. ص.
٩٢٥٨- نَزَلَ الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ وَهُوَ أَشَدُّ
٩٢٥٩- نَضِيرٌ وَلَا نَعَاقِبُ. ص.
٩٢٦٠- نُصِرْتُ بِالصَّبَا وَأَهْلِكْتُ عَادَ
٩٢٦١- نُصِرْتُ بِالصَّبَا وَكَانَتْ عَذَابًا عَلَى مَنْ
٩٢٦٢- نِصْفُ مَا يُخْفَرُ لِأُمَّتِي مِنَ الْقُبُورِ مِنْ
٩٢٦٣- نَضَّرَ اللَّهُ أَمْرًا سَمِعَ مِنَّا شَيْئًا قَبْلَهُ كَمَا
٩٢٦٤- نَضَّرَ اللَّهُ أَمْرًا سَمِعَ مِنَّا خَدِيثًا فَحَفِظَهُ
٩٢٦٥- نُطْفَةُ الرَّجُلِ بَيْنَاءٌ غَلِيظَةٌ وَنُطْفَةُ الْمَرْأَةِ
٩٢٦٦- نَظَرُ الرَّجُلِ إِلَى أَخِيهِ عَلَى شَوْقٍ خَيْرٌ مِنْ
٩٢٦٧- نِغَمُ الْإِدَامِ الْخَلُّ. ص.
٩٢٦٨- نِغَمُ الْبَيْتِ بِفَرْغِ غُرْسٍ هِيَ مِنْ عُيُونِ الْجَنَّةِ
٩٢٦٩- نِغَمُ الْجِهَادِ الْحَجُّ. ص.
٩٢٧٠- نِغَمُ السُّخُورِ الشُّعْرُ. ض.
٩٢٧١- نِغَمُ الشَّيْءِ الْهَدْيَةُ أَمَامَ الْحَاجَّةِ. ض.

- ٩٣١٨- التَّصَرُّعُ مَعَ الصَّبْرِ وَالْفَرَجُ مَعَ الْكَرْبِ
- ٩٣١٩- النَّظَرُ إِلَى عَلِيٍّ عِبَادَةٌ. صَح
- ٩٣٢٠- النَّظَرُ إِلَى الْكَفَّةِ عِبَادَةٌ. ض
- ٩٣٢١- النَّظَرُ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ وَالْخُسْرَى
- ٩٣٢٢- التَّقَفُّ كُلُّهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا الْبَنَاءَ فَلَا
- ٩٣٢٣- التَّقَفُّ فِي الْحَجِّ كالتَّقَفُّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
- ٩٣٢٤- النُّعِيمَةُ وَالشَّيْمَةُ وَالْحَمِيَّةُ فِي النَّارِ لَا
- ٩٣٢٥- التُّؤَمُ أَخُو الْمَوْتِ وَلَا يَمُوتُ أَهْلُ
- ٩٣٢٦- النَّيَّةُ الْخَسَنَةُ تَدْخُلُ صَاحِبَتِهَا الْجَنَّةَ. ض
- ٩٣٢٧- النَّيَّةُ الصَّادِقَةُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ فَإِذَا صَدَقَ
- ٩٣٢٨- نَهَى عَنِ الْأَغْلُوطَاتِ. ح
- ٩٣٢٩- نَهَى عَنِ الْاِخْتِصَارِ فِي الصَّلَاةِ. صَح
- ٩٣٣٠- نَهَى عَنِ الْإِخْصَاءِ. ض
- ٩٣٣١- نَهَى عَنِ الْإِقْرَانِ إِلَّا أَنْ يَسْتَأْذِنَ الرَّجُلُ
- ٩٣٣٢- نَهَى عَنِ الْإِقْفَاءِ فِي الصَّلَاةِ. صَح
- ٩٣٣٣- نَهَى عَنِ الْإِقْفَاءِ وَالتَّوَزُّكِ فِي
- ٩٣٣٤- نَهَى عَنِ الْأَكْلِ وَالشُّرْبِ فِي إِتَاءِ
- ٩٣٣٥- نَهَى عَنِ التَّبْتُلِ. صَح
- ٩٣٣٦- نَهَى عَنِ التَّبَغُّرِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ.
- ٩٣٣٧- نَهَى عَنِ التَّخْرِيشِ بَيْنَ الْبَهَائِمِ. ح
- ٩٣٣٨- نَهَى عَنِ التَّخْتُمِ بِالذَّهَبِ. صَح
- ٩٣٣٩- نَهَى عَنِ التَّرَجُّلِ إِلَّا غِيَاً. صَح
- ٩٣٤٠- نَهَى عَنِ التَّكْلِيفِ لِلضَّيْفِ. صَح
- ٩٢٩٥- يَتُّهُ الْمُؤْمِنُ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ. ض
- ٩٢٩٦- يَتُّهُ الْمُؤْمِنُ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ وَعَمَلُ
- ٩٢٩٧- النَّاتِحَةِ إِذَا لَمْ تَتَّبِعْ قَبْلَ مَوْتِهَا تَقَامُ يَوْمَ
- ٩٢٩٨- النَّائِمُ الطَّاهِرُ كَالصَّائِمِ الْقَائِمِ. ض
- ٩٢٩٩- النَّاجِسُ أَكْبَلُ رَأً مَلْعُونٌ. ض
- ٩٣٠٠- النَّارُ جَبَّارٌ. ض
- ٩٣٠١- النَّارُ دَعْوٌ لَكُمْ فَاحْذَرُوهَا. ح
- ٩٣٠٢- النَّاسُ تَبَعَ لِقَرْنِهِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ
- ٩٣٠٣- النَّاسُ وَلَدَ آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرَابٍ. ح
- ٩٣٠٤- النَّاسُ رَجُلَانِ عَالِمٌ وَمُتَعَلِّمٌ وَلَا خَيْرَ فِيمَا
- ٩٣٠٥- النَّاسُ ثَلَاثَةٌ سَالِمٌ وَغَانِمٌ وَشَايِبٌ. ض
- ٩٣٠٦- النَّاسُ مَعَادِنُ وَالْعِرْقُ دَسَاسٌ وَأَذْبٌ
- ٩٣٠٧- النَّاسُ تَبَعَ لَكُمْ يَا أَهْلَ الْمَدِينَةِ فِي
- ٩٣٠٨- النَّاسُ فِي قَوْمِهِ كَالْمَعْشَبِ فِي ذَاوِهِ. ض
- ٩٣٠٩- النَّبِيُّ لَا يُوْرَثُ. ض
- ٩٣١٠- النَّبِيُّ فِي الْجَنَّةِ وَالشَّهِيدُ فِي الْجَنَّةِ
- ٩٣١١- النَّبِيُّونَ وَالْمُرْسَلُونَ سَادَةُ أَهْلِ الْجَنَّةِ
- ٩٣١٢- النَّجُومُ أَمْنَةٌ لِلسَّمَاءِ فَإِذَا دَهَبَتِ النُّجُومُ
- ٩٣١٣- النَّجُومُ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ وَأَهْلِ بَيْتِي
- ٩٣١٤- النَّخْلُ وَالشَّجَرُ بَرَكَةٌ عَلَى أَهْلِهِ وَعَلَى
- ٩٣١٥- النَّذَمُ قُوَّةٌ. صَح
- ٩٣١٦- النَّذَمُ قُوَّةٌ وَالتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَعَمَلٍ لَا
- ٩٣١٧- النَّذَرُ يَجِبُ وَكَفَّارَتُهُ كَفَّارَةٌ يَجِبُ. صَح

- ٩٣٦٤- نَهَى عَنِ الشَّعَارِ. صَح
- ٩٣٦٥- نَهَى عَنِ الشُّهْرَتَيْنِ رَقَّةِ الثِّيَابِ وَغِلَظِهَا
- ٩٣٦٦- نَهَى عَنِ الصَّرَفِ قَبْلَ مَوْتِهِ بِشَهْرَيْنِ. ح
- ٩٣٦٧- نَهَى عَنِ الصَّمَاءِ وَالْأَخْبَاءِ فِي ثَوْبٍ
- ٩٣٦٨- نَهَى عَنِ الصُّورَةِ. ح
- ٩٣٦٩- نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ عَلَى الْقُبُورِ. صَح
- ٩٣٧٠- نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ
- ٩٣٧١- نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بِنِصْفِ النَّهَارِ حَتَّى
- ٩٣٧٢- نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ فِي الْحَمَامِ وَعَنِ
- ٩٣٧٣- نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ فِي السَّرَاوِيلِ. ض
- ٩٣٧٤- نَهَى عَنِ الضَّحْكِ مِنَ الصُّرْطَةِ. ض
- ٩٣٧٥- نَهَى عَنِ الطَّعَامِ الْخَارِ حَتَّى يَبْرُدَ. ض
- ٩٣٧٦- نَهَى عَنِ الْعَبِّ نَفْسًا وَاجِدًا وَقَالَ ذَلِكَ
- ٩٣٧٧- نَهَى عَنِ الْعُمُرَةِ قَبْلَ الْحَجِّ. ض
- ٩٣٧٨- نَهَى عَنِ الْغَنَاءِ وَالِاسْتِمَاعِ إِلَى الْغِنَاءِ
- ٩٣٧٩- نَهَى عَنِ الْكُمِيِّ. صَح
- ٩٣٨٠- نَهَى عَنِ الْمُتَعَةِ. صَح
- ٩٣٨١- نَهَى عَنِ الْمُثَلَّةِ. صَح
- ٩٣٨٢- نَهَى عَنِ الْمَجْرِ. ض
- ٩٣٨٣- نَهَى عَنِ الْمُخَاقَلَةِ وَالْمُخَاصَرَةِ
- ٩٣٨٤- نَهَى عَنِ الْمُخَابَرَةِ. صَح
- ٩٣٨٥- نَهَى عَنِ الْمَرَاثِي. صَح
- ٩٣٨٦- نَهَى عَنِ الْمُرَابَنَةِ. صَح
- ٩٣٤١- نَهَى عَنِ الْجَدَادِ بِاللَّيْلِ وَالْخَصَادِ بِأ
- ٩٣٤٢- نَهَى عَنِ الْجِدَالِ فِي الْقُرْآنِ. ح
- ٩٣٤٣- نَهَى عَنِ الْجُلُوسِ عَلَى مَائِدَةٍ يُشْرَبُ
- ٩٣٤٤- نَهَى عَنِ الْجُمُعَةِ لِلْخُرَةِ وَالْعَقَصَةِ
- ٩٣٤٥- نَهَى عَنِ الْجَلَالَةِ أَنْ يُرَكَّبَ عَلَيْهَا أَوْ
- ٩٣٤٦- نَهَى عَنِ الْخَبْوَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامِ
- ٩٣٤٧- نَهَى عَنِ الْحُكْمَةِ بِالْبَلَدِ وَعَنِ التَّلْقِي
- ٩٣٤٨- نَهَى عَنِ الْخَذْفِ. صَح
- ٩٣٤٩- نَهَى عَنِ الدُّوَاءِ الْخَبِيثِ. صَح
- ٩٣٥٠- نَهَى عَنِ الدِّيْبَاجِ وَالْخَبِيرِ
- ٩٣٥١- نَهَى عَنِ الدَّيْبَعَةِ أَنْ تُفْرَسَ قَبْلَ أَنْ
- ٩٣٥٢- نَهَى عَنِ الرُّقَى وَالثَّمَالِيعِ وَالتَّوَلَةِ. صَح
- ٩٣٥٣- نَهَى عَنِ الرُّكُوبِ عَلَى جُلُودِ النَّمَارِ. صَح
- ٩٣٥٤- نَهَى عَنِ الرُّودِ. صَح
- ٩٣٥٥- نَهَى عَنِ السَّدْلِ فِي الصَّلَاةِ وَأَنْ يُغَطِّيَ
- ٩٣٥٦- نَهَى عَنِ السَّوَاكِ بِغُودِ الرُّيْحَانِ وَقَالَ إِنَّهُ
- ٩٣٥٧- نَهَى عَنِ السُّومِ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَعَنْ
- ٩٣٥٨- نَهَى عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا وَالْأَكْلِ قَائِمًا. ح
- ٩٣٥٩- نَهَى عَنِ الشُّرْبِ مِنْ فِي السَّقَاءِ. صَح
- ٩٣٦٠- نَهَى عَنِ الشُّرْبِ مِنْ فِي السَّقَاءِ وَعَنْ
- ٩٣٦١- نَهَى عَنِ الشُّرْبِ مِنْ ثَلْمَةِ الْقَدَحِ وَأَنْ
- ٩٣٦٢- نَهَى عَنِ الشُّرْبِ فِي آتِيَةِ الذَّهَبِ
- ٩٣٦٣- نَهَى عَنِ الشَّرَاءِ وَالْبَيْعِ فِي الْمَسْجِدِ وَأَنْ

- ١٠٤٤١- نَهَى عَنْ إِحَابَةِ طَعَامِ الْفَاقِيقِينَ. ض
- ١٠٤٤١١- نَهَى عَنْ اخْتِنَاسِ الْأَشْقِيَةِ. صَح
- ١٠٤٤١٢- نَهَى عَنْ اسْتِئْجَارِ الْأَجِيرِ حَتَّى يُبَيَّنَ لَهُ
- ١٠٤٤١٣- نَهَى عَنْ أَكْلِ الثُّومِ. صَح
- ١٠٤٤١٤- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْبَصَلِ. صَح
- ١٠٤٤١٥- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْبَصَلِ وَالْكُرَّاثِ وَالثُّومِ. ح
- ١٠٤٤١٦- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْهَوَّةِ وَعَنْ أَكْلِ
- ١٠٤٤١٧- نَهَى عَنْ أَكْلِ الصَّبِّ. ض
- ١٠٤٤١٨- نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ.
- ١٠٤٤١٩- نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ
- ١٠٤٤٢٠- نَهَى عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْخُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ. صَح
- ١٠٤٤٢١- نَهَى عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْخَيْلِ وَالْبَقَالِ
- ١٠٤٤٢٢- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْجَلَاذَةِ وَالْبَانِيهَا. صَح
- ١٠٤٤٢٣- نَهَى عَنْ أَكْلِ الْمُجْتَمَةِ وَهِيَ الْبَيْ تَصْبُرُ
- ١٠٤٤٢٤- نَهَى عَنْ أَكْلِ الطَّعَامِ الْحَارِّ حَتَّى
- ١٠٤٤٢٥- نَهَى عَنْ أَكْلِ الرُّخْمَةِ. ض
- ١٠٤٤٢٦- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرَةِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا
- ١٠٤٤٢٧- نَهَى عَنْ بَيْعِ حِرَابِ الْجَمَلِ وَعَنْ بَيْعِ
- ١٠٤٤٢٨- نَهَى عَنْ بَيْعِ فَضْلِ الْمَاءِ. صَح
- ١٠٤٤٢٩- نَهَى عَنْ بَيْعِ اللَّذْهِبِ بِالْوَرِقِ دَيْنًا. صَح
- ١٠٤٤٣٠- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَيَوَانِ بِالْحَيَوَانِ
- ١٠٤٤٣١- نَهَى عَنْ بَيْعِ السِّلَاحِ فِي الْفِتْنَةِ. ض
- ١٠٤٤٣٢- نَهَى عَنْ بَيْعِ السُّنَيْنِ. صَح
- ٩٣٨٧- نَهَى عَنِ الْمُرَابَّةِ وَالْمُخَافَةِ. صَح
- ٩٣٨٨- نَهَى عَنِ الْمُرَارَعَةِ. صَح
- ٩٣٨٩- نَهَى عَنِ الْمُرَابَذَةِ. صَح
- ٩٣٩٠- نَهَى عَنِ الْمُفْدَمِ
- ٩٣٩١- نَهَى عَنِ الْمُنَابَذَةِ وَعَنِ الْمُلَامَسَةِ. صَح
- ٩٣٩٢- نَهَى عَنِ الْمَوَاقِعَةِ قَبْلَ الْمَلَاعَةِ. صَح
- ٩٣٩٣- نَهَى عَنِ الْمَيَاطِرِ الْخُمْرِ وَالْقِسِيِّ. صَح
- ٩٣٩٤- نَهَى عَنِ الْعِشْرَةِ الْأَرْجَوَانِ. ح
- ٩٣٩٥- نَهَى عَنِ الشَّجَشِ. صَح
- ٩٣٩٦- نَهَى عَنِ الثَّدْوِ. صَح
- ٩٣٩٧- نَهَى عَنِ الثَّمِي
- ٩٣٩٨- نَهَى عَنِ الثَّفْحِ فِي الشَّرَابِ. ح
- ٩٣٩٩- نَهَى عَنِ الثَّفْحِ فِي الطَّعَامِ
- ٩٤٠٠- نَهَى عَنِ الثَّفْحِ فِي السُّجُودِ وَعَنِ الثَّفْحِ
- ٩٤٠١- نَهَى عَنِ الثَّهْمِيِ وَالْمَثَلَةِ. صَح
- ٩٤٠٢- نَهَى عَنِ الثَّهْمَةِ وَالْغَلِيَسَةِ. ح
- ٩٤٠٣- نَهَى عَنِ الثُّوْحِ وَالشُّعْرِ وَالثَّمَاوِيرِ
- ٩٤٠٤- نَهَى عَنِ الثُّومِ قَبْلَ الْعِشَاءِ وَعَنْ
- ٩٤٠٥- نَهَى عَنِ الثِّيَاحَةِ. صَح
- ٩٤٠٦- نَهَى عَنِ الْوُخْدَةِ أَنْ يَبِيتَ الرَّجُلُ
- ٩٤٠٧- نَهَى عَنِ التَّوَسُّمِ فِي الْوُجْهِ وَالضَّرْبِ فِي
- ٩٤٠٨- نَهَى عَنِ التَّوَسُّمِ. صَح
- ٩٤٠٩- نَهَى عَنِ الْوَصَالِ. صَح

- ٩٤٣٣- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ حَتَّى يَطْيَبَ. صَح
- ٩٤٣٤- نَهَى عَنْ بَيْعِ الصُّبْرَةِ مِنَ الثَّمَرِ لَا يَعْلَمُ
- ٩٤٣٥- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْكَالِيِّ بِالْكَالِيِّ. صَح
- ٩٤٣٦- نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبْلِ الْخَبَلَةِ. صَح
- ٩٤٣٧- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ بِالثَّمَرِ. صَح
- ٩٤٣٨- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْوَلَاءِ وَعَنْ هَبِّهِ. صَح
- ٩٤٣٩- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَصَاةِ وَعَنْ بَيْعِ
- ٩٤٤٠- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثُّغْلِ حَتَّى يَزْمُو وَعَنْ
- ٩٤٤١- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى يَبْدُو صَلَاحُهَا
- ٩٤٤٢- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ بِالثَّمَرِ كَيْلًا وَعَنْ بَيْعِ
- ٩٤٤٣- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمُضْطَرِّ وَبَيْعِ الْقَرْرِ وَبَيْعِ
- ٩٤٤٤- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْغُرَبَانِ.
- ٩٤٤٥- نَهَى عَنْ بَيْعِ الشَّاةِ بِاللَّحْمِ. صَح
- ٩٤٤٦- نَهَى عَنْ بَيْعِ اللَّحْمِ بِالْخِيَوَانِ. صَح
- ٩٤٤٧- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمَضَامِينِ وَالْمَلَاقِيحِ وَحَبْلِ
- ٩٤٤٨- نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى يَبْدُو صَلَاحُهَا
- ٩٤٤٩- نَهَى عَنْ بَيْعِ الطَّعَامِ حَتَّى يَجْرِيَ فِيهِ
- ٩٤٥٠- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْمُخْفَلَاتِ. صَح
- ٩٤٥١- نَهَى عَنْ بَيْعَتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ. صَح
- ٩٤٥٢- نَهَى أَنْ تَلْقَى الْبَيْعَ. صَح
- ٩٤٥٣- نَهَى عَنْ تَلْقَى الْجَلْبِ. ح
- ٩٤٥٤- نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَعَنْ ثَمَنِ
- ٩٤٥٥- نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ إِلَّا الْكَلْبَ
- ٩٤٥٦- نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ إِلَّا الْكَلْبَ الصَّيْدَ.
- ٩٤٥٧- نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَثَمَنِ الدَّمِ وَكَسْبِ
- ٩٤٥٨- نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَثَمَنِ الْخَنْزِيرِ
- ٩٤٥٩- نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَثَمَنِ الْبَيْئِ
- ٩٤٦٠- نَهَى عَنْ جَلْدِ الْخَدِّ فِي الْمَسَاجِدِ. ض
- ٩٤٦١- نَهَى عَنْ جُلُودِ السَّبَاعِ. صَح
- ٩٤٦٢- نَهَى عَنْ خَلْقِ الْفَقَا إِلَّا عِنْدَ
- ٩٤٦٣- نَهَى عَنْ خَاتَمِ الذَّهَبِ. صَح
- ٩٤٦٤- نَهَى عَنْ خَاتَمِ الذَّهَبِ وَعَنْ خَاتَمِ
- ٩٤٦٥- نَهَى عَنْ خِصَاءِ الْخَيْلِ وَالْبَهَائِمِ. ض
- ٩٤٦٦- نَهَى عَنْ ذُبَالِحِ الْجِنَّ.
- ٩٤٦٧- نَهَى عَنْ ذُبِيحَةِ نَصَارَى الْغَرْبِ. ض
- ٩٤٦٨- نَهَى عَنْ ذُبِيحَةِ الْمُجُوسِيِّ وَصَيْدِ كُلِّهِ
- ٩٤٦٩- نَهَى عَنْ رُكُوبِ الثَّمُورِ. ض
- ٩٤٧٠- نَهَى عَنْ سَبِّ الْأَمْوَاتِ. صَح
- ٩٤٧١- نَهَى عَنْ سَلْفِ وَبَيْعِ وَشُرَاطِينِ فِي بَيْعِ
- ٩٤٧٢- نَهَى عَنْ شَرْيْطَةِ الشَّيْطَانِ. ح
- ٩٤٧٣- نَهَى عَنْ صَبْرِ الرُّوحِ وَخِصَاءِ الْبَهَائِمِ. ض
- ٩٤٧٤- نَهَى عَنْ صَوْمِ سِتَّةِ أَيَّامٍ مِنَ السَّنَةِ ثَلَاثَةَ
- ٩٤٧٥- نَهَى عَنْ صَوْمِ يَوْمٍ عَرَفَةَ بِعَرَفَةَ. صَح
- ٩٤٧٦- نَهَى عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْفِطْرِ وَالتَّخْرِ. صَح
- ٩٤٧٧- نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمِ قَبْلِ رَمَضَانَ.
- ٩٤٧٨- نَهَى عَنْ صِيَامِ رَجَبٍ كُلِّهِ. ض

- ٩٥٠٢- نَهَى عَنْ مَخَاضِ النِّسَاءِ. ض
- ٩٥٠٣- نَهَى عَنْ نَتْفِ الشَّيْبِ. ح
- ٩٥٠٤- نَهَى عَنْ نَفْثَةِ الْغُرَابِ وَالْفِرَاشِ السَّيِّئِ
- ٩٥٠٥- نَهَى أَنْ يَتَّبَعَ النَّاسُ فِي الْمَسَاجِدِ. صَح
- ٩٥٠٦- نَهَى أَنْ يَبُولَ الرَّجُلُ قَائِمًا. صَح
- ٩٥٠٧- نَهَى أَنْ يَنْزَعِفَ الرَّجُلُ.
- ٩٥٠٨- نَهَى أَنْ تُصَبَّرَ الْبَهَائِمُ. صَح
- ٩٥٠٩- نَهَى أَنْ يَمْشِيَ الرَّجُلُ بَيْنَ النَّجِيرَيْنِ
- ٩٥١٠- نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى الْجَنَائِزِ بَيْنَ
- ٩٥١١- نَهَى أَنْ يَنْتَعِلَ الرَّجُلُ وَهُوَ قَائِمٌ
- ٩٥١٢- نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الرَّابِدِ. صَح
- ٩٥١٣- نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الْجَارِي. ض
- ٩٥١٤- نَهَى أَنْ يُسَمَّى كَلْبًا أَوْ كَلْبِيًّا. ض
- ٩٥١٥- نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ فِي لِحَافٍ لَا
- ٩٥١٦- نَهَى أَنْ يَقْعُدَ الرَّجُلُ بَيْنَ الظِّلِّ
- ٩٥١٧- نَهَى أَنْ يُتَغَاطَى السَّيْفُ مَنْسُولًا. صَح
- ٩٥١٨- نَهَى أَنْ يُسْتَنْجَى بِغُرَّةٍ أَوْ عَظْمٍ. صَح
- ٩٥١٩- نَهَى أَنْ يَقْعُدَ عَلَى الْقَبْرِ وَأَنْ يُقْصَصَ أَوْ
- ٩٥٢٠- نَهَى أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا. صَح
- ٩٥٢١- نَهَى أَنْ يَقْتُلَ شَيْءٌ مِنَ الدَّوَابِّ صَبْرًا.
- ٩٥٢٢- نَهَى أَنْ يُكْتَبَ عَلَى الْقَبْرِ شَيْءٌ. صَح
- ٩٥٢٣- نَهَى أَنْ يَضَعَ الرَّجُلُ إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى
- ٩٥٢٤- نَهَى أَنْ يَدْخُلَ الْمَاءُ إِلَّا بِمَنْزَرٍ. صَح
- ٩٤٧٩- نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ. صَح
- ٩٤٨٠- نَهَى عَنْ صِيَامِ يَوْمِ السَّبْتِ.
- ٩٤٨١- نَهَى عَنْ ضَرْبِ الدَّفِّ وَلُغْرِ الصَّنَجِ
- ٩٤٨٢- نَهَى عَنْ طَعَامِ الْمُتَبَايِنِينَ أَنْ يُؤْكَلَ. صَح
- ٩٤٨٣- نَهَى عَنْ غَسْبِ الْفَخْلِ. صَح
- ٩٤٨٤- نَهَى عَنْ غَسْبِ الْفَخْلِ وَقَفِيرِ
- ٩٤٨٥- نَهَى عَنْ عَشْرِ الْوُشْرِ وَالْوُشْمِ وَالنَّتْفِ
- ٩٤٨٦- نَهَى عَنْ فَتْحِ الثَّمَرَةِ وَقَشْرِ الرُّطْبَةِ. ض
- ٩٤٨٧- نَهَى عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصَّبَّانِ. صَح
- ٩٤٨٨- نَهَى عَنْ قَتْلِ الصَّبْرِ. صَح
- ٩٤٨٩- نَهَى عَنْ قَتْلِ أَرْبَعٍ مِنَ الدَّوَابِّ الثَّمَلَةِ
- ٩٤٩٠- نَهَى عَنْ قَتْلِ الصُّفْدَعِ لِلدَّوَاءِ. ح
- ٩٤٩١- نَهَى عَنْ قَتْلِ الصُّرْدِ وَالصُّفْدَعِ وَالثَّمَلَةِ
- ٩٤٩٢- نَهَى عَنْ قَتْلِ الْخَطَّاطِيفِ. ح
- ٩٤٩٣- نَهَى عَنْ قَتْلِ كُلِّ ذِي رُوحٍ إِلَّا أَنْ
- ٩٤٩٤- نَهَى عَنْ قِسْمَةِ الضَّرَارِ. ض
- ٩٤٩٥- نَهَى عَنْ كَسْبِ الْإِمَاءِ. صَح
- ٩٤٩٦- نَهَى عَنْ كَسْبِ الْأَمَةِ حَتَّى يَعْلَمَ مِنْ أَيْنَ
- ٩٤٩٧- نَهَى عَنْ كَسْبِ الْحَبَّامِ. ح
- ٩٤٩٨- نَهَى عَنْ كُلِّ مُسَكِّرٍ وَمُفَكِّرٍ. صَح
- ٩٤٩٩- نَهَى عَنْ لُبْسَتَيْنِ الْمَشْهُورَةِ فِي حُسْنِهَا.
- ٩٥٠٠- نَهَى عَنْ لَبَنِ الْبَخَالَةِ. صَح
- ٩٥٠١- نَهَى عَنْ لُقْطَةِ الْعَاجِ. صَح

- ٩٥٤٨- نهى أن ينام الرجل على سطح ليس
٩٥٤٩- نهى أن يستوفز الرجل في صلاته. صح
٩٥٥٠- نهى أن يكون الإمام مؤذناً.
٩٥٥١- نهى أن يمشي الرجل بين المراتين. صح
٩٥٥٢- نهى أن يقام عن الطعام حتى يرفع. ح
٩٥٥٣- نهى أن يصلي الرجل ورأسه مقفوص. ح
٩٥٥٤- نهى أن يصلي الرجل وهو خافق. ح
٩٥٥٥- نهى أن يصلي خلف المتحدث والنايم.
٩٥٥٦- نهى أن يقول الرجل قاتماً.
٩٥٥٧- نهى أن تفتح جنازة معها رائحة. ص
٩٥٥٨- نهى أن ينفخ في الشراب وأن يشرب
٩٥٥٩- نهى أن يمشي الرجل في نخل واحدة
٩٥٦٠- نهى أن تكلم النساء إلا بإذن
٩٥٦١- نهى أن تلقى التواة على الطبق الذي
٩٥٦٢- نهى أن يسمى الرجل خزاً أو وليداً أو
٩٥٦٣- نهى أن يخصى أحد من ولد آدم. ح
٩٥٦٤- نهى أن يمتطي الرجل في الصلاة أو
٩٥٦٥- نهى أن يضحي لئلاً. ص
٩٥٦٦- نهى أن تقام الصبيان في الصف
٩٥٦٧- نهى أن ينفخ في الطعام والشراب
٩٥٦٨- نهى أن يفتش الثمر عما فيه. ح
٩٥٦٩- نهى أن يصابح المشركون أو يكنوا أو
٩٥٧٠- نهى أن يفرد يوم الجمعة
- ٩٥٢٥- نهى أن يمس الرجل ذكره يمينه وأن
٩٥٢٦- نهى أن يقوم الإمام فوق شيء والناس
٩٥٢٧- نهى أن يقام الرجل من مقعده ويجلس
٩٥٢٨- نهى أن يسافر بالقرآن إلى أرض
٩٥٢٩- نهى أن يستقبل القبلتين يقول أو
٩٥٣٠- نهى أن يتخلى الرجل تحت شجرة
٩٥٣١- نهى أن يتال في البحر. صح
٩٥٣٢- نهى أن يتال في قبلة المسجد. ص
٩٥٣٣- نهى أن يتال بأبواب المساجد. ص
٩٥٣٤- نهى أن يستنجي أحد بعظم أو رزقة أو
٩٥٣٥- نهى أن يقول الرجل في مستخفه. صح
٩٥٣٦- نهى أن يجلس الرجل في الصلاة وهو
٩٥٣٧- نهى أن يقرب بين الحج والغرة. صح
٩٥٣٨- نهى أن يقد السير بين اصنعين. صح
٩٥٣٩- نهى أن يضحي بقضباء الأذن
٩٥٤٠- نهى أن تكسر سكة المسلمين الجائزة
٩٥٤١- نهى أن يعجم الثوى طبعاً. صح
٩٥٤٢- نهى أن ينفق في الإناء أو ينفخ
٩٥٤٣- نهى أن يمسح الرجل يده بخوب من لم
٩٥٤٤- نهى أن يسمى أربعة أسماء أفلح
٩٥٤٥- نهى رسول الله أن تخلق المرأة
٩٥٤٦- نهى أن يتخذ شيء فيه الروح
٩٥٤٧- نهى أن يجمع أحد بين اسمه

٩٥٧١- نَهَى أَنْ يُجْلِسَ بَيْنَ الصُّحِّ وَالظِّلِّ وَقَالَ

٩٥٧٢- نَهَى أَنْ يَمْنَعَ نَقْعَ الْبُرِّ. صَح

٩٥٧٣- نَهَى أَنْ يُجْلِسَ الرَّجُلَ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ إِلَّا

٩٥٧٤- نَهَى أَنْ يُشَارَ إِلَى الْمَطْرِ. ض

٩٥٧٥- نَهَى أَنْ يُقَالَ لِلْمُسْلِمِ صَرُورَةٌ. ض

٩٥٧٦- نَهَى أَنْ تُسَمَّرَ الْجُدُرُ. ض

هـ

٩٥٧٧- هَاجَرُوا ثَوْرِيُوا أَبْنَاءَكُمْ مَجْدًا. ض

٩٥٧٨- هَاجَرُوا مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. ض

٩٥٧٩- هَذَا الْقَرْعُ كَثُرَ بِهِ طَعَامَنَا. ح

٩٥٨٠- هَذِهِ النَّارُ جُزْءٌ مِنْ مِائَةِ جُزْءٍ مِنْ

٩٥٨١- هَذِهِ الْخُشُوشُ مُخْتَصَرَةٌ فَإِذَا دَخَلَ

٩٥٨٢- هَاجِمٌ وَالْمُطْلَبُ كَهَاتَيْنِ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ

٩٥٨٣- هَاهُنَا تُكْسَبُ الْعِزَاتُ يَغْنَى جِنْدُ

٩٥٨٤- هَجَاهُمْ حَسَانٌ فَشَقَى وَاسْتَشَقَى.

٩٥٨٥- هَجَّرَ الْمُسْلِمَ أَخَاهُ كَسَفَكَ دَمِهِ. ح

٩٥٨٦- هَذَانَا الْعُمَالُ غُلُولٌ. ض

٩٥٨٧- هَذَانَا الْعُمَالُ حَرَامٌ كُلُّهَا. ض

٩٥٨٨- هَدَيْتُ اللَّهَ تَعَالَى إِلَى الْمُؤْمِنِ السَّائِلِ عَلَى

٩٥٨٩- هَلْ تَرَوْنَ مَا أَرَى إِنِّي لَأَرَى مَوَاقِعَ الْفِتَنِ

٩٥٩٠- هَلْ تَنْصَرُونَ وَلْتَرْوُونَ إِلَّا

٩٥٩١- هَلْ تَنْصَرُونَ إِلَّا بِضَعْفِ الْكُفْرِ بِذُخُولِهِمْ

٩٥٩٢- هَلْ مِنْ أَحَدٍ يَنْشِي عَلَى الْمَاءِ إِلَّا

٩٥٩٣- هَلَاكَ أُمِّي عَلَى يَدَيِ غِلْمَةٍ مِنْ

٩٥٩٤- هَلَاكَ الْمُتَطَفُّونَ

٩٥٩٥- هَلَاكَ الْمُتَقَلَّبُونَ. صَح

٩٥٩٦- هَلَكَتِ الرِّجَالُ حِينَ أَطَاعَتِ النِّسَاءَ. ح

٩٥٩٧- هَلُمَّ إِلَى جِهَادٍ لَا شَوْكَةَ فِيهِ الْحَجُّ.

٩٥٩٨- هِمَّةُ الْعُلَمَاءِ الرِّعَايَةُ وَهِمَةُ السُّفَهَاءِ

٩٥٩٩- هُنَّ أَغْلَبُ يَغْنِي النِّسَاءَ. ض

٩٦٠٠- الْهَدْيَةُ إِلَى الْإِمَامِ غُلُولٌ

٩٦٠١- الْهَدْيَةُ تَذْهَبُ بِالسَّمْعِ وَالْقَلْبِ

٩٦٠٢- الْهَدْيَةُ تُعَوِّرُ عَيْنَ الْحَكِيمِ. ض

٩٦٠٣- الْهَرَّةُ لَا تَقْطَعُ الصَّلَاةَ لَأَنَّهَا مِنْ مَتَاعِ

٩٦٠٤- الْهَوَى مَقْفُورٌ لِصَاحِبِهِ مَا لَمْ يَمْعَلْ بِهِ أَوْ

و

٩٦٠٥- وَاللَّهُ مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا بِمِثْلِ مَا

٩٦٠٦- وَاللَّهُ لَأَنْ يَهْدِيَ بِهَذَاكَ وَاحِدٌ خَيْرٌ لَكَ

٩٦٠٧- وَاللَّهُ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي

٩٦٠٨- وَاللَّهُ لَا يُلْقِي اللَّهَ حَبِيبَهُ فِي النَّارِ. صَح

٩٦٠٩- وَاللَّهُ لَا تَجِدُونَ بَغْدِي أَعْدَلَ عَلَيْكُمْ

٩٦١٠- وَإِكْلِي ضَيْفِكَ فَإِنَّ الضَّيْفَ يَنْتَجِبِي أَنْ

٩٦٠١- وَالشَّاةُ إِنْ رَجَعَتْهَا يَرْحَمَنَّكَ

٩٦١٢- وَأَيُّ دَاءٍ أَذْوَى مِنَ الْبُخْلِ

٩٦١٣- وَأَيُّ وَضْوءٍ أَفْضَلُ مِنَ الْغُسْلِ. صَح

٩٦١٤- وَأَيُّ الْمُؤْمِنِ حَقٌّ وَاجِبٌ. ض

- ٩٦٣٨- وَهَبْتُ خَالَتِي فَاحْتَتِ بَنْتُ عَمْرٍو غُلَامًا
٩٦٣٩- وَبَنِي الْفَرَّاحِ فِرَّاحَ آلِ مُحَمَّدٍ مِنْ خَلِيلَةٍ
٩٦٤٠- وَبَنِي عَمَّارٍ تَفْتُلَةَ الْفِتَّةِ الْبَاغِيَةِ يَدْعُوهُمْ
٩٦٤١- وَبَنِيكَ أَوْلَيْسَ الدُّهْرُ كُلُّهُ غَدًا.
٩٦٤٢- وَبَنِيكَ إِذَا مَاتَ عَمْرٌ فَإِنْ
٩٦٤٣- وَبَنِي لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ. صَح
٩٦٤٤- وَبَنِي لِلْأَعْقَابِ وَبَطُونِ الْأَقْدَامِ مِنْ
٩٦٤٥- وَبَنِي لِلْأَغْنِيَاءِ مِنَ الْفُقَرَاءِ. ض
٩٦٤٦- وَبَنِي لِلْعَالِمِ مِنَ الْجَاهِلِ وَبَنِي لِلْجَاهِلِ
٩٦٤٧- وَبَنِي لِلْعَرَبِ مِنْ شَرِّ قَدِ اقْتَرَبَ أَفْلَحَ
٩٦٤٨- وَبَنِي لِلَّذِي يُحَدِّثُ فَيَكْذِبُ لِيُضْحِكَ
٩٦٤٩- وَبَنِي لِلْمَالِكِ مِنَ الْمَمْلُوكِ وَبَنِي
٩٦٥٠- وَبَنِي لِلْمُتَالَيْنِ مِنْ أُمَمِي الَّذِينَ يَقُولُونَ
٩٦٥١- وَبَنِي لِلْمُكْثِرِينَ إِلَّا مَنْ قَالَ بِالنَّمَالِ هَكَذَا
٩٦٥٢- وَبَنِي لِلنِّسَاءِ مِنَ الْأَخْمَرَيْنِ الذَّهَبِ
٩٦٥٣- وَبَنِي لِلْوَالِي مِنَ الزَّوْجَةِ إِلَّا وَالِيًا يَخُوطُهُمْ
٩٦٥٤- وَبَنِي لِأُمَمِي مِنْ عُلَمَاءِ الشُّوءِ. ض
٩٦٥٥- وَبَنِي لِمَنْ اسْتَطَالَ عَلَى مُسْلِمٍ فَانْتَقَصَ
٩٦٥٦- وَبَنِي لِمَنْ لَا يَعْلَمُ وَبَنِي لِمَنْ عَلِمَ ثُمَّ لَا
٩٦٥٧- وَبَنِي لِمَنْ لَا يَعْلَمُ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَعَلَّمَهُ
٩٦٥٨- وَبَنِي وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَهْوِي فِيهِ الْكَافِرُ
٩٦٥٩- الْوَائِدَةُ وَالْمَوْعُودَةُ فِي النَّارِ. ح
٩٦٦٠- الْوَاحِدُ شَيْطَانُ
- ٩٦١٥- وَبَنِيَتْ مَخْبَةُ اللَّهِ عَلَى مَنْ
٩٦١٦- وَبَنِي الْخُرُوجِ عَلَى كُلِّ ذَاتِ نِطَاقٍ فِي
٩٦١٧- وَبَدَدْتُ أَلِي لَقِيْتُ إِخْوَانِي الَّذِينَ آمَنُوا
٩٦١٨- وَبَشَرُوا اللَّهَ مَعَكَ يَجِبُ
٩٦١٩- وَبَنِي جَبْرِ الْعُلَمَاءِ يَدْعُمُ الشُّهَدَاءَ فَرَجَحَ
٩٦٢٠- وَبَسُطُوا لِلْإِمَامِ وَسُودُوا لِلخَلَلِ. ح
٩٦٢١- وَبَسَبَ الْمُؤْمِنِينَ كَفَّارَةً لِيُخْطَأَهُ
٩٦٢٢- وَبَضِعَ عَنْ أُمَمِي الْخَطَأَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا
٩٦٢٣- وَبَعْدَنِي رَمِي فِي أَهْلِ بَنِيٍّ مَنْ أَقَرَّ مِنْهُمْ
٩٦٢٤- وَبَعْدَ اللَّهِ ثَلَاثَةُ الْغَارِي وَالْحَاجِ
٩٦٢٥- وَبَعْرُوا اللَّحَى وَخَذُوا مِنَ الشَّوَارِبِ
٩٦٢٦- وَبَعْرُوا عَنَابِيَكُمْ وَقَصُّوا
٩٦٢٧- وَبَعَثَ الْعِشَاءَ إِذَا مَلَأَ اللَّيْلُ بَطْنَ كُلِّ
٩٦٢٨- وَبَعْرُوا مَنْ تَعْلَمُونَ مِنْهُ الْعِلْمَ وَوَقَّرُوا مَنْ
٩٦٢٩- وَبَعَثَ بِالشَّمْسِ بَسْعَةَ أَمْثَالِكِ يَزُومُونَهَا
٩٦٣٠- وَلَدَ الرَّجُلِ مِنْ كَسْبِهِ مِنْ أَطْيَبِ كَسْبِهِ
٩٦٣١- وَلَدَ الرَّئِي شَرُّ الثَّالِثَةِ.
٩٦٣٢- وَلَدَ الرَّئِي شَرُّ الثَّالِثَةِ إِذَا عَمِلَ بِعَمَلِ
٩٦٣٣- وَلَدَ الْمُلَاعَنَةِ عَصْبَتُهُ عَصْبَتُهُ
٩٦٣٤- وَلَدَ آدَمَ كُلُّهُمْ تَحْتَ لِوَانِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ
٩٦٣٥- وَلَدَ نُوحٍ ثَلَاثَةُ سَنَامٍ وَخَامِ
٩٦٣٦- وَلَدَ نُوحٍ ثَلَاثَةُ سَنَامٍ أَبُو الْعَرَبِ وَخَامِ أَبُو
٩٦٣٧- وَلَدَ لِي الثَّلَاثَةُ غُلَامٌ فَسَمَيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي

- ٩٦٨٤- الْوَقْتُ الْأَوَّلُ مِنَ الصَّلَاةِ رِضْوَانُ اللَّهِ
- ٩٦٨٥- الْوَلَاءُ لِمَنْ
- ٩٦٨٦- الْوَلَاءُ لِمَنْ أَغْتَفَى. صَح
- ٩٦٨٧- الْوَلَاءُ لُحْمَةً كُلُّحْمَةٍ النَّسَبُ لَا يَبَاعُ وَلَا
- ٩٦٨٨- الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَامِرِ الْخَجَرُ. صَح
- ٩٦٨٩- الْوَلَدُ ثَمَرَةُ الْقَلْبِ وَإِنَّهُ مَجْتَنِبَةٌ مَبْخَلَةٌ
- ٩٦٩٠- الْوَلَدُ مِنْ رِيحَانِ الْجَنَّةِ. ض
- ٩٦٩١- الْوَلَدُ مِنْ كَسْبِ الْوَالِدِ. ض
- ٩٦٩٢- الْوَلِيمَةُ أَوَّلُ يَوْمٍ حَقٌّ وَالثَّانِي مَغْرُوفٌ
- ٩٦٩٣- الْوَيْلُ كُلُّ الْوَيْلِ لِمَنْ تَرَكَ عِيَالَهُ بِخَيْرٍ
- لا
- ٩٦٩٤- لَا أَكُلُ وَأَنَا مُتَكَبِّةٌ. صَح
- ٩٦٩٥- لَا أَجْزُ لِمَنْ لَا حِسْبَةَ لَهُ. ض
- ٩٦٩٦- لَا أَجْزُ إِلَّا عَنِ حِسْبَةٍ وَلَا عَمَلٌ إِلَّا بِبَيَّةٍ
- ٩٦٩٧- لَا إِخْصَاءَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا بُنْيَانٌ
- ٩٦٩٨- لَا إِسْعَادَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا غَمْرٌ وَلَا يَهَارُ
- ٩٦٩٩- لَا إِسْلَافٌ وَلَا غُلُولٌ. صَح
- ٩٧٠٠- لَا أَشْتَرِي شَيْئًا لَيْسَ عِنْدِي ثَمَنُهُ. صَح
- ٩٧٠١- لَا أَغَايِي أَحَدًا قَتَلَ بَعْدَ أَخْلٍ الدُّنْيَا. صَح
- ٩٧٠٢- لَا اغْتِكَافَ إِلَّا بِصِيَامٍ. صَح
- ٩٧٠٣- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا يَشْفِيهَا عَمَلٌ وَلَا تَشْرُكُ
- ٩٧٠٤- لَا إِيْمَانٌ لِمَنْ لَا أَمَانَةٌ لَهُ وَلَا دِينٌ لِمَنْ
- ٩٧٠٥- لَا إِيْمَانٌ لِمَنْ لَا أَمَانَةٌ لَهُ وَلَا صَلَاةٌ لِمَنْ
- ٩٦٦١- الْوَالِدُ أَوْسَطُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ. صَح
- ٩٦٦٢- الْوَاهِبُ أَحَقُّ بِهَيْبَتِهِ مَا لَمْ يُغَبِّ مِنْهَا. ض
- ٩٦٦٣- الْوَيْزُ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُوَيِّزْ فَلَيْسَ مِنَّا. صَح
- ٩٦٦٤- الْوَيْزُ بِلَيْلٍ. ح
- ٩٦٦٥- الْوَيْزُ رَكْعَةٌ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ. صَح
- ٩٦٦٦- الْوَعْدَةُ خَيْرٌ مِنْ جَلِيسِ السُّوءِ خَيْرٌ مِنْ
- ٩٦٦٧- الْوُدُّ وَالْعَدَاوَةُ يَتَوَارَثَانِ. ض
- ٩٦٦٨- الْوُدُّ يَتَوَارَثُ وَالْبُغْضُ يَتَوَارَثُ. صَح
- ٩٦٦٩- الْوُدُّ الَّذِي يَتَوَارَثُ فِي أَهْلِ الْإِسْلَامِ. ض
- ٩٦٧٠- الْوَرِغُ الَّذِي يَقِفُ عِنْدَ الشُّبْهَةِ. ض
- ٩٦٧١- الْوَزْعُ فَوْنِسِقُ
- ٩٦٧٢- الْوَزْنُ وَزَنَ أَهْلُ مَكَّةَ وَالْمَكِّيَالُ مَكِّيَالٌ
- ٩٦٧٣- الْوُضُوءُ يَسْتَوْنَ صَاعًا. صَح
- ٩٦٧٤- الْوُضُوءُ دَرَجَةٌ عِنْدَ اللَّهِ لَيْسَ فَوْقَهَا
- ٩٦٧٥- الْوُضُوءُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ. صَح
- ٩٦٧٦- الْوُضُوءُ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ وَلَوْ مِنْ نُورٍ
- ٩٦٧٧- الْوُضُوءُ مَرَّةً مَرَّةً. ح
- ٩٦٧٨- الْوُضُوءُ يُكْفِّرُ مَا قَبْلَهُ ثُمَّ تَصِيرُ الصَّلَاةُ
- ٩٦٧٩- الْوُضُوءُ مِمَّا خَرَجَ وَلَيْسَ
- ٩٦٨٠- الْوُضُوءُ مِنْ كُلِّ دَمٍ سَائِلٍ. ض
- ٩٦٨١- الْوُضُوءُ شَطْرُ الْإِيْمَانِ وَالسَّوَالُكُ شَطْرُ
- ٩٦٨٢- الْوُضُوءُ قَبْلُ
- ٩٦٨٣- الْوُضُوءُ قَبْلُ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ يَنْفِي الْفَقْرَ

- ٩٧٢٩- لَا تَتَّبِعُ الْجَنَازَةَ بَصَوْتٍ وَلَا نَارٍ وَلَا
٩٧٣٠- لَا تَتَّخِذُوا الْمَسَاجِدَ طُرُقًا إِلَّا لِلذِّكْرِ أَوْ
٩٧٣١- لَا تَتَّخِذُوا الضَّيْعَةَ فَتَرْغَبُوا فِي
٩٧٣٢- لَا تَتَّخِذُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا صَلُّوا فِيهَا. صح
٩٧٣٣- لَا تَتَّخِذُوا شَيْئًا فِيهِ الرُّوحُ غَرَضًا. صح
٩٧٣٤- لَا تَتْرُكْ هَذِهِ الْأُمَّةَ شَيْئًا مِنْ سِنَنِ الْأَوَّلِينَ
٩٧٣٥- لَا تَتْرُكُوا النَّارَ فِي بُيُوتِكُمْ حِينَ
٩٧٣٦- لَا تَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ. صح
٩٧٣٧- لَا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ وَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ
٩٧٣٨- لَا تُقَوِّنْ فِي شَيْءٍ مِنَ الصَّلَاةِ إِلَّا فِي
٩٧٣٩- لَا تُجَادِلُوا فِي الْقُرْآنِ فَإِنْ جَدَلَا فِيهِ
٩٧٤٠- لَا تُجَارِ أَخَاكَ وَلَا تُشَارِهِ وَلَا تُعَارِهِ. ض
٩٧٤١- لَا تُجَالِسُوا أَهْلَ الْقَدْرِ وَلَا
٩٧٤٢- لَا تُجَاوِزُوا الْوَقْتَ إِلَّا بِإِخْرَامٍ.
٩٧٤٣- لَا تَجْمَعُ خَصْلَتَانِ فِي مَوْلَمٍ الْبُخْلِ
٩٧٤٤- لَا تُجْزِئُ صَلَاةَ الرَّجُلِ حَتَّى يَقِيمَ ظَهْرَهُ
٩٧٤٥- لَا تَجْعَلُوا عَلَى الْعَاقِلَةِ مِنْ قَوْلٍ مُعْتَرِفٍ
٩٧٤٦- لَا تَجْلِسَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ إِلَّا يَأْذِبُهُمَا. ح
٩٧٤٧- لَا تَجْلِسُوا عَلَى الْقُبُورِ وَلَا تُصَلُّوا
٩٧٤٨- لَا تَجْمَعُوا بَيْنَ اسْمِي وَنَحْبِي. صح
٩٧٤٩- لَا تُخْبِي أُمَّ عَلَى وَلَدٍ. ح
٩٧٥٠- لَا تُخْبِي نَفْسَ عَلَى أُخْرَى. صح
٩٧٥١- لَا تَجُوزِ الْوَصِيَّةَ لِوَارِثٍ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
- ٩٧٠٦- لَا تَأْسَ بِالْخَبِيثِ قَدَمْتُ فِيهِ أَوْ أُخْرِتْ
٩٧٠٧- لَا تَأْسَ بِالْخَيَوَانِ وَاحِدٌ بِالثَّنَيْنِ يَدَا
٩٧٠٨- لَا تَأْسَ بِالْفَمَحِ بِالشَّعِيرِ اثْنَيْنِ بِوَاحِدٍ يَدَا
٩٧٠٩- لَا تَأْسَ بِالْعَيْنِ لِمَنِ اتَّقَى وَالصَّخَّةَ لِمَنِ
٩٧١٠- لَا بُدَّ مِنَ الْغَرِيفِ وَالْغَرِيفُ فِي النَّارِ. ض
٩٧١١- لَا تَبْرَأَنَّ بِصَامٍ فِي الشَّقْرِ. ح
٩٧١٢- لَا تَأْتُوا الْكُفَّانَ. صح
٩٧١٣- لَا تَأْتِي مَائَةٌ سَنَةٍ وَعَلَى الْأَرْضِ نَفْسٌ
٩٧١٤- لَا تَأْخُذُوا الْخَلِيطَ إِلَّا عَمَّنْ تُحِبُّونَ
٩٧١٥- لَا تُؤَخِّرُوا الصَّلَاةَ لِبَطْعَانٍ وَلَا لِبَعِيرٍ
٩٧١٦- لَا تُؤَخِّرُوا الْجَنَازَةَ إِذَا خَضَرَتْ. ض.
٩٧١٧- لَا تَأْذُنْ امْرَأَةً فِي بَيْتِ زَوْجِهَا إِلَّا بِإِذْنِهِ
٩٧١٨- لَا تَأْذُنُوا لِمَنْ لَمْ يَبْدَأَ بِالسَّلَامِ. صح
٩٧١٩- لَا تُؤْذُوا مُسْلِمًا بِشَيْءٍ كَافِرٍ. صح
٩٧٢٠- لَا تَأْكُلُوا الْبَصَلَ النَّسِيءَ. ح
٩٧٢١- لَا تَأْكُلُوا بِالشَّمَالِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ
٩٧٢٢- لَا تَأْلُوا عَلَى اللَّهِ فَإِنَّهُ مَنْ تَأَلَّى عَلَى اللَّهِ
٩٧٢٣- لَا تَبَايِرِ الْمَرْأَةَ الْمَرْأَةَ فَتَنْتَعِبَهَا لِزَوْجِهَا
٩٧٢٤- لَا تَبَايِعْ أُمَّ الْوَلَدِ
٩٧٢٥- لَا تَبَاغِضُوا وَلَا تَدَابِرُوا وَلَا تَنَافَسُوا
٩٧٢٦- لَا تَبْدُؤُوا الْيَهُودَ وَلَا النَّصَارَى بِالسَّلَامِ
٩٧٢٧- لَا تَبْرُزْ فُخْذَكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى فُخْذِ حَيٍّ
٩٧٢٨- لَا تَبْكُوا عَلَى الدِّينِ إِذَا وَلِيَهُ أَهْلُهُ وَلَكِنْ

- ٩٧٧٥- لَا تَزُوجُنَّ عَجُوزًا وَلَا عَاقِرًا فَإِنِّي مُكَابِّرُ
- ٩٧٧٦- لَا تَرِيدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ عَلَى
- ٩٧٧٧- لَا تَسْأَلِ النَّاسَ
- ٩٧٧٨- لَا يَسْأَلِ الرَّجُلُ فِيهِمْ ضَرْبَ امْرَأَتِهِ ؟ وَلَا
- ٩٧٧٩- لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ ثَلَاثَةَ
- ٩٧٨٠- لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ بَرِيدًا إِلَّا وَمَعَهَا مَخْرَمٌ
- ٩٧٨١- لَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ إِلَّا مَعَ ذِي مَخْرَمٍ وَلَا
- ٩٧٨٢- لَا تُسَبِّحُوا الْأَمْوَاتَ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى
- ٩٧٨٣- لَا تُسَبِّحُوا الْأَمْوَاتَ فَتَقُودُوا الْأَحْيَاءَ. ح
- ٩٧٨٤- لَا تُسَبِّحُوا الْأَيْمَةَ وَادْعُوا اللَّهَ لَهُمْ بِالصَّلَاحِ
- ٩٧٨٥- لَا تُسَبِّحُوا الدُّهْرَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الدُّهْرُ. صَح
- ٩٧٨٦- لَا تُسَبِّحُوا الدِّيكَ فَإِنَّهُ يُوقِظُ لِلصَّلَاةِ. صَح
- ٩٧٨٧- لَا تُسَبِّحُوا الرِّيحَ فَإِنَّهَا مِنْ رُوحِ اللَّهِ تَعَالَى
- ٩٧٨٨- لَا تُسَبِّحُوا السُّلْطَانَ فَإِنَّهُ فِيءُ اللَّهِ فِي
- ٩٧٨٩- لَا تُسَبِّحُوا الشَّيْطَانَ وَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ
- ٩٧٩٠- لَا تُسَبِّحُوا أَهْلَ الشَّامِ فَإِنَّ فِيهِمْ
- ٩٧٩١- لَا تُسَبِّحُوا ثُبْعًا فَإِنَّهُ كَانَ قَدْ أَسْلَمَ. ح
- ٩٧٩٢- لَا تُسَبِّحُوا مَا عِزَّ. ح
- ٩٧٩٣- لَا تُسَبِّحُوا مُضَرَ فَإِنَّهُ كَانَ قَدْ أَسْلَمَ
- ٩٧٩٤- لَا تُسَبِّحُوا وَرَقَةَ بْنِ نَوْفَلٍ فَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ لَهُ
- ٩٧٩٥- لَا تُسَبِّحِي الْحُمَى فَإِنَّهَا تُدْهَبُ خَطَايَا بَنِي
- ٩٧٩٦- لَا تَسْتَبْطِنُوا الرُّزْقَ فَإِنَّهُ لَمْ يَكُنْ عِنْدَ
- ٩٧٩٧- لَا تَسْكُنِ الْكُفُورَ فَإِنَّ سَاكِنَ الْكُفُورِ
- ٩٧٥٢- لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ بَنِي عَلَى صَاحِبِ
- ٩٧٥٣- لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ ذِي الطَّنَةِ وَلَا ذِي
- ٩٧٥٤- لَا تَجِدُوا النَّظَرَ إِلَى الْمَجْدُومِينَ. ح
- ٩٧٥٥- لَا تَحْرَمِ الْمَصَّةَ وَلَا الْمُصْتَنَاءَ. صَح
- ٩٧٥٦- لَا تُخَيِّفُوا أَنْفُسَكُمْ بِالذَّنْبِ. ض
- ٩٧٥٧- لَا تَدْخُلِ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ. صَح
- ٩٧٥٨- لَا تَدْخُلِ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا
- ٩٧٥٩- لَا تَدْعُ صَلَاةَ اللَّيْلِ وَلَوْ خَلَبَ شَاةٌ. ض
- ٩٧٦٠- لَا تَدْعُوا رُفْعَتِي الْقَصْرِ وَلَوْ طَرَدْتُكُمْ
- ٩٧٦١- لَا تَدْعُوا الرُّفْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ
- ٩٧٦٢- لَا تَدْفِنُوا مَوْتَاكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَّا أَنْ
- ٩٧٦٣- لَا تَدْفِنُوا النَّظَرَ إِلَى الْمَجْدُومِينَ. ح
- ٩٧٦٤- لَا تَذْبَحَنَّ ذَاتَ ذَرْ. صَح
- ٩٧٦٥- لَا تَذْكُرُوا هَلَاكَكُمْ إِلَّا بِخَيْرٍ
- ٩٧٦٦- لَا تَذْهَبِ الدُّنْيَا حَتَّى تَصِيرَ لِلْكَعْبِ بْنِ
- ٩٧٦٧- لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ
- ٩٧٦٨- لَا تَرْكَبُوا الْحَزَّ وَلَا الثَّمَارَ. صَح
- ٩٧٦٩- لَا تُرَوِّعُوا الْمُسْلِمَ فَإِنَّ رَوْعَةَ الْمُسْلِمِ
- ٩٧٧٠- لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّيِي ظَاهِرِينَ حَتَّى
- ٩٧٧١- لَا تَزَالُ أُمَّيِي بِخَيْرٍ مَا عَجَلُوا الْإِفْطَارَ
- ٩٧٧٢- لَا تَزَالُ أُمَّيِي عَلَى الْفُطْرَةِ مَا لَمْ يُؤَخَّرُوا
- ٩٧٧٣- لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّيِي قَوَّامَةٌ عَلَى أَمْرِ
- ٩٧٧٤- لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّيِي ظَاهِرِينَ عَلَى

- ٩٧٩٨- لَا تُسَلِّمُوا تَسْلِيمَ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى فَإِنَّ
 ٩٧٩٩- لَا تُسَمِّ عِلَامَتَكَ رَنَاحًا وَلَا يَسَارًا وَلَا
 ٩٨٠٠- لَا تُسْمُوا الْعَيْنَ الْكُزْبَ وَلَا تَقُولُوا خَيْبَةً
 ٩٨٠١- لَا تُشْتَرُوا السُّمُكَ فِي الْمَاءِ فَإِنَّهُ
 ٩٨٠٢- لَا تُشُدُّ الرِّجَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ :
 ٩٨٠٣- لَا تُشْرَبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرِّ ح.
 ٩٨٠٤- لَا تُشْغَلُوا قُلُوبُكُمْ بِذِكْرِ الدُّنْيَا ض.
 ٩٨٠٥- لَا تُشْغَلُوا قُلُوبُكُمْ بِسَبِّ الْمُلُوكِ وَلَكِنْ
 ٩٨٠٦- لَا تُشِئَنَّ وَلَا تُسْتَوْشِمَنَّ. صَح
 ٩٨٠٧- لَا تُشْمُوا الطَّعَامَ كَمَا تُشْمَةُ السَّبَاحِ ض.
 ٩٨٠٨- لَا تُصَاحِبِ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ
 ٩٨٠٩- لَا تُصَحِّبِ الْمَلَائِكَةَ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَ
 ٩٨١٠- لَا تُصَحِّبَنَّ أَحَدًا لَا يَرَى لَكَ مِنَ الْقُضَلِ
 ٩٨١١- لَا تُصَلِّحِ الصَّبِيغَةَ إِلَّا عِنْدَ ذِي حَسَبٍ أَوْ
 ٩٨١٢- لَا تُصَلُّوا صَلَاةَ فِي يَوْمٍ مَرَّتَيْنِ. ح.
 ٩٨١٣- لَا تُصَلُّوا خَلْفَ النَّاسِ وَلَا الْمُتَخَذِثِ. ح.
 ٩٨١٤- لَا تُصَلُّوا إِلَى قَبْرِ وَلَا تُصَلُّوا عَلَى
 ٩٨١٥- لَا تُصُومَنَّ امْرَأَةٌ إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا. صَح
 ٩٨١٦- لَا تُصُومُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ مُفْرَدًا
 ٩٨١٧- لَا تُصُومُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا وَقَبْلَهُ يَوْمٌ إِلَّا
 ٩٨١٨- لَا تُصُومُوا يَوْمَ السَّبْتِ إِلَّا فِي قَرْيَةٍ
 ٩٨١٩- لَا تُضْرِبُوا إِمَاءَ اللَّهِ. صَح
 ٩٨٢٠- لَا تُضْرِبُوا الرِّقِيقَ فَإِنَّكُمْ لَا تَذَرُونَ مَا

- ٩٨٢١- لَا تُضْرِبُوا إِمَاءَكُمْ عَلَى كَتِفِكُمْ فَإِنَّ
 ٩٨٢٢- لَا تُطْرَحُوا الدُّرُّ فِي أَفْوَاهِ الْخَنَازِيرِ. ض.
 ٩٨٢٣- لَا تُطْرَحُوا الدُّرُّ فِي أَفْوَاهِ الْكِلَابِ. ض.
 ٩٨٢٤- لَا تُطْرَقُوا النِّسَاءَ لَيْلًا. ح.
 ٩٨٢٥- لَا تُطْعَمُوا الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا تَأْكُلُونَ. ض.
 ٩٨٢٦- لَا تُطْلَقُوا النِّسَاءَ إِلَّا مِنْ رِبَّةٍ فَإِنَّ اللَّهَ
 ٩٨٢٧- لَا تُظْهِرِ الشَّمَاتَةَ لِأَخِيكَ فَيَرْخِمَهُ اللَّهُ
 ٩٨٢٨- لَا تُعْجَبُوا بِعَمَلِ عَامِلٍ حَتَّى تَنْظُرُوا بِهِمْ
 ٩٨٢٩- لَا تُعْجِزُوا فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ لَنْ يَهْلِكَ مَعَ
 ٩٨٣٠- لَا تُعَذِّبُوا بِعَذَابِ اللَّهِ. صَح
 ٩٨٣١- لَا تُعَذِّبُوا صِبْيَانَكُمْ بِالْعَنْزِ مِنَ الْعَذَرَةِ
 ٩٨٣٢- لَا تُعَزِّزُوا فَوْقَ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ. ح.
 ٩٨٣٣- لَا تُغَالُوا فِي الْكُفْرِ فَإِنَّهُ يُسَلِّبُ سَلْبًا
 ٩٨٣٤- لَا تُغِيْطَنَّ فَاجِرًا يَنْفَعُهُ إِنَّ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ
 ٩٨٣٥- لَا تُغَضَّبَ. صَح
 ٩٨٣٦- لَا تُغَضَّبَ فَإِنَّ الْقَضَبَ مُفْسِدَةٌ. ض.
 ٩٨٣٧- لَا تُغَضَّبَ وَلَكَ الْجَنَّةُ. ض.
 ٩٨٣٨- لَا تُغْفِقَ أَصَابِعَكَ وَأَنْتَ فِي الصَّلَاةِ.
 ٩٨٣٩- لَا تُقَامِ الْخُدُودُ فِي الْمَسَاجِدِ وَلَا يُقْتَلُ
 ٩٨٤٠- لَا تُقْبَلِ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طَهْوٍ وَلَا صَدَقَةٌ مِنْ
 ٩٨٤١- لَا تُقْبَلِ صَلَاةُ الْخَائِضِ إِلَّا بِخِمَارٍ. ح.
 ٩٨٤٢- لَا تُقْتُلُوا الْجَرَادَ فَإِنَّهُ مِنْ جُنْدِ اللَّهِ
 ٩٨٤٣- لَا تُقْتُلُوا الصَّفَادِعَ فَإِنَّ نَعِيْقَهُنَّ

- ٩٨٦٨- لَا تَفْسَحْ يَدَكَ بِذَنْبٍ مَنْ لَا تَكْسُو. ض
- ٩٨٦٩- لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ. صبح
- ٩٨٧٠- لَا تُنْزِعُ الرُّحْمَةَ إِلَّا مِنْ شَقِيحٍ. ح
- ٩٨٧١- لَا تُوصِلْ صَلَاةَ بِصَلَاةٍ حَتَّى تَتَكَلَّمَ أَوْ
- ٩٨٧٢- لَا تُؤَلِّهِ وَالِدَةً عَنْ وَلَدِهَا. ح
- ٩٨٧٣- لَا تَيْتَسَا مِنَ الرِّزْقِ مَا تَهْزُهُزَّتْ رُؤُوسُكُمَا
- ٩٨٧٤- لَا جَلْبَ وَلَا جَنْبَ وَلَا شِعَارَ فِي
- ٩٨٧٥- لَا حَبْسَ بَعْدَ سُورَةِ النَّسَاءِ. ح
- ٩٨٧٦- لَا خَلِيمَ إِلَّا ذُو غُفْرَةٍ وَلَا حَكِيمَ إِلَّا ذُو
- ٩٨٧٧- لَا جَمْعَ إِلَّا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ. صبح
- ٩٨٧٨- لَا جَمْعَ فِي الْإِسْلَامِ وَلَا مُنَاجَشَةٍ. ح
- ٩٨٧٩- لَا خَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ دَوَاءَ مَنْ يَسْقَعُ
- ٩٨٨٠- لَا خِزَامَ وَلَا
- ٩٨٨١- لَا خَيْرَ فِي الْإِمَارَةِ لِرَجُلٍ مُسْلِمٍ. ح
- ٩٨٨٢- لَا خَيْرَ فِي مَالٍ لَا يَزُرُّا بَيْنَهُ وَجَسَدٌ لَا
- ٩٨٨٣- لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُصَيِّفُ. ح
- ٩٨٨٤- لَا رِضَاعَ إِلَّا مَا فَتَقَ الْأَمْعَاءُ. ح
- ٩٨٨٥- لَا رُقِيَّةَ إِلَّا مِنْ غَيْرٍ أَوْ حُمَةٍ أَوْ دَمٍ. صبح
- ٩٨٨٦- لَا زَكَاةَ فِي مَالٍ حَتَّى يَخُولَ عَلَيْهِ
- ٩٨٨٧- لَا زَكَاةَ فِي حَجَرٍ. ض
- ٩٨٨٨- لَا سَبَقَ إِلَّا فِي خُفٍّ أَوْ خَافِرٍ أَوْ
- ٩٨٨٩- لَا سَمَرَ إِلَّا لِلْفَصْلِ أَوْ مُسَافِرٍ. ح
- ٩٨٩٠- لَا شُقْعَةً إِلَّا فِي دَارٍ أَوْ عَقَارٍ. ض
- ٩٨٤٤- لَا تُقْصُ الرُّزْيَا إِلَّا عَلَى عَالِمٍ أَوْ ن
- ٩٨٤٥- لَا تُقَطِّعْ يَدَ السَّارِقِ إِلَّا فِي رُبْعٍ دِينَارٍ
- ٩٨٤٦- لَا تُقَطِّعِ الْأَيْدِي فِي السَّقْرِ. صبح
- ٩٨٤٧- لَا تُقُولُوا الْكُزْمَ وَلَكِنْ قُولُوا الْعِنَبَ
- ٩٨٤٨- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَتَبَاهَى النَّاسُ فِي
- ٩٨٤٩- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لَا يُغَالَ فِي الْأَرْضِ
- ٩٨٥٠- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا عَلَى شِرَارِ النَّاسِ
- ٩٨٥١- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكُونَ أَسْعَدُ النَّاسِ
- ٩٨٥٢- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَمُتَ الرَّجُلُ بِقَبْرِ
- ٩٨٥٣- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لَا يُخْجَ
- ٩٨٥٤- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُزْفَعَ الرُّكْمُ
- ٩٨٥٥- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ سَبْعُونَ
- ٩٨٥٦- لَا تُقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكُونَ الزُّهْدُ رِوَايَةً
- ٩٨٥٧- لَا تُكَبِّرُوا فِي الصَّلَاةِ حَتَّى يَفْرَغَ الْمُؤَذِّنُ
- ٩٨٥٨- لَا تُكَبِّرُ مِثْلَكَ مَا قُدِّرَ يَكُنْ وَمَا تَزَوَّقْ
- ٩٨٦٠- لَا تُكْرِهُوا مَرْضَاكُمْ عَلَى الطَّعَامِ
- ٩٨٦١- لَا تَكْلُمُوا لِلصُّنْفِ. ض
- ٩٨٦٢- لَا تُكُونُ رَاهِدًا حَتَّى تُكُونَ مُتَوَاضِعًا. ض
- ٩٨٦٣- لَا تُلَاحِثُوا بَلَقَةَ اللَّهِ وَلَا يَفْصِيهِ وَلَا
- ٩٨٦٤- لَا تُلَوِّمُونَا عَلَى حُبِّ زَيْنٍ. صبح
- ٩٨٦٥- لَا تُمَارِ أَخَاكَ وَلَا تُمَارِخُهُ وَلَا تُعْذِهِ
- ٩٨٦٦- لَا تُمْسِ الْقُرْآنَ إِلَّا وَأَنْتَ طَاهِرٌ. صبح
- ٩٨٦٧- لَا تُمْسِ النَّارَ مُسْلِمًا رَأَيْتَ أَوْ رَأَى مِنْ

- ٩٨٩١- لَا شَيْءَ أَعَزُّ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى. صح
- ٩٨٩٢- لَا صَرُورَةَ فِي الْإِسْلَامِ. صح
- ٩٨٩٣- لَا صَلَاةَ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَرْتَفِعَ
- ٩٨٩٤- لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ
- ٩٨٩٥- لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا وُضُوءَ لَهُ وَلَا وُضُوءَ
- ٩٨٩٦- لَا صَلَاةَ بِخَضِرَةِ طَعَامٍ وَلَا وَهُوَ يُدَافِعُهُ
- ٩٨٩٧- لَا صَلَاةَ لِمُلْتَقِبٍ. ض.
- ٩٨٩٨- لَا صَلَاةَ لِجَارِ الْمَسْجِدِ إِلَّا فِي
- ٩٨٩٩- لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ. ح
- ٩٩٠٠- لَا ضِمَانَ عَلَى مُؤْتَمِنٍ. ض.
- ٩٩٠١- لَا طَاعَةَ لِمَنْ لَمْ يَطْعِ اللَّهَ. صح
- ٩٩٠٢- لَا طَاعَةَ لِأَحَدٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِنَّمَا
- ٩٩٠٣- لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ
- ٩٩٠٤- لَا طَلَاقَ قَبْلَ النِّكَاحِ وَلَا عِتَاقَ قَبْلَ
- ٩٩٠٥- لَا طَلَاقَ وَلَا عِتَاقَ فِي إِغْلَاقٍ. صح
- ٩٩٠٦- لَا طَلَاقَ إِلَّا لَعْدَةٍ وَلَا عِتَاقَ إِلَّا لَوَجْهِ
- ٩٩٠٧- لَا عُدْوَى وَلَا صَفَرَ وَلَا هَامَةَ. صح
- ٩٩٠٨- لَا عُدْوَى وَلَا طَيْرَةَ وَلَا هَامَةَ وَلَا صَفَرَ
- ٩٩٠٩- لَا عَفَرَ فِي الْإِسْلَامِ
- ٩٩١٠- لَا عَقْلَ كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعَ كَالْكَفِّ وَلَا
- ٩٩١١- لَا غَرَارَ فِي صَلَاةٍ وَلَا تَسْلِيمٍ. صح
- ٩٩١٢- لَا غَضَبَ وَلَا نَهْبَةَ. ض.
- ٩٩١٣- لَا غَوْلَ. صح
- ٩٩١٤- لَا فِرْعَ وَلَا عَتِيرَ
- ٩٩١٥- لَا قَطْعَ فِي ثَمَرٍ
- ٩٩١٦- لَا قَطْعَ فِي زَمَنِ الْمَجَاعَةِ. ض.
- ٩٩١٧- لَا قَلِيلَ مِنْ أَذَى الْجَارِ. ض.
- ٩٩١٨- لَا قَوْدَ إِلَّا بِالسَّيْفِ
- ٩٩١٩- لَا قَوْدَ فِي الْمَامُومَةِ وَلَا الْجَانِفَةِ وَلَا
- ٩٩٢٠- لَا كَبِيرَةَ مَعَ الْاسْتِغْفَارِ وَلَا صَغِيرَةَ مَعَ
- ٩٩٢١- لَا كِفَالَه فِي حَدٍّ. ض.
- ٩٩٢٢- لَا نَذَرَ فِي مَعْصِيَةٍ وَكَفَّارَةَ يَجِبِينَ.
- ٩٩٢٣- لَا تَقْلَمَ شَيْئًا خَيْرًا مِنْ أَلْفِ مِثْلَةٍ إِلَّا
- ٩٩٢٤- لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ. صح
- ٩٩٢٥- لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ وَشَاهِدَيْنِ. ح
- ٩٩٢٦- لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ وَشَاهِدَيْنِ عَدْلٍ. صح
- ٩٩٢٧- لَا هِجْرَةَ بَعْدَ فَتْحِ مَكَّةَ. صح
- ٩٩٢٨- لَا هِجْرَةَ بَعْدَ ثَلَاثٍ. صح
- ٩٩٢٩- لَا هَمَّ إِلَّا هَمُّ الَّذِينَ وَلَا وَجَعَ إِلَّا وَجَعُ
- ٩٩٣٠- لَا وَتَاءَ مَعَ السَّيْفِ وَلَا نَجَاءَ مَعَ
- ٩٩٣١- لَا وَتْرَانٍ فِي لَيْلَةٍ. ض.
- ٩٩٣٢- لَا وَصَالَ فِي الصَّوْمِ. صح
- ٩٩٣٣- لَا وَصِيَّةَ لِوَارِثٍ. ح
- ٩٩٣٤- لَا وَضُوءَ إِلَّا مِنْ صَوْتٍ أَوْ رِيحٍ. ض.
- ٩٩٣٥- لَا وَضُوءَ لِمَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ. ض.
- ٩٩٣٦- لَا وَفَاءَ لِنَذَرٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ. ح

- ٩٩٦٠- لَا يَخْرُفُ قَارِءُ الْقُرْآنِ. ض
- ٩٩٦١- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا رَاحِمٌ. ض
- ٩٩٦٢- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ
- ٩٩٦٣- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَبٌّ وَلَا بَخِيلٌ وَلَا
- ٩٩٦٤- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ
- ٩٩٦٥- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ صَاحِبُ مَكْسَبٍ. صَح
- ٩٩٦٦- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّءُ الْمَلَكَةِ. ح
- ٩٩٦٧- لَا يَرِثُ الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ وَلَا الْمُسْلِمُ
- ٩٩٦٨- لَا يَزِدُّ الْقَضَاءُ إِلَّا الدُّعَاءَ وَلَا يَزِيدُ فِي
- ٩٩٦٩- لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِي فَرْشٍ مَا بَقِيَ مِنْ
- ٩٩٧٠- لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَلُوا
- ٩٩٧١- لَا يَزَالُ الْمَسْرُوقُ مِنْهُ فِي يَهْمَةٍ يَمُنُّ هُوَ
- ٩٩٧٢- لَا يُسْأَلُ بِوَجْهِهِ إِلَّا الْجَنَّةُ. صَح
- ٩٩٧٣- لَا يَغْدُلُ بِالرَّغَةِ. ح
- ٩٩٧٤- لَا يَغْضَهُ بَغْضُكُمْ بَغْضًا. ح
- ٩٩٧٥- لَا يَغْلُ مُؤْمِنٌ. ح
- ٩٩٧٦- لَا يَغْلِقُ الرُّمْنُ. ح
- ٩٩٧٧- لَا يُغْنِي خَلَدٌ مِنْ قَدَرٍ. صَح
- ٩٩٧٨- لَا يُنْفَقُ مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ مِنْ أَقَلِّ مِنْ
- ٩٩٧٩- لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَخَذَتْ
- ٩٩٨٠- لَا يَقْبَلُ إِيْمَانٌ بِلاَ عَمَلٍ وَلَا عَمَلٌ بِلاَ
- ٩٩٨١- لَا يَقْتُلُ مُسْلِمٌ بِكَافِرٍ. ح
- ٩٩٨٢- لَا يَقْتُلُ حَرٌّ عَبْدًا. ح
- ٩٩٣٧- لَا يَأْتِي عَلَيْكُمْ عَامٌ وَلَا يَوْمٌ إِلَّا وَالِدِي
- ٩٩٣٨- لَا يُؤَدُّنُ إِلَّا مُتَوَصِّئًا. ض
- ٩٩٣٩- لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ
- ٩٩٤٠- لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا
- ٩٩٤١- لَا يُبَيِّحُ عَلَى النَّاسِ إِلَّا وَلَدُ بَيْتِي وَإِلَّا مِنْ
- ٩٩٤٢- لَا يُبْلَغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى
- ٩٩٤٣- لَا يُبْلَغُ الْعَبْدُ حَقِيقَةُ الْإِيْمَانِ حَتَّى يَخْزَنَ
- ٩٩٤٤- لَا يُتَجَالَسُ قَوْمٌ إِلَّا بِالْأَمَانَةِ. ح
- ٩٩٤٥- لَا يُتْرَكُ اللَّهُ أَحَدًا يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا غَفَرَ
- ٩٩٤٦- لَا يُتَكَلَّمَنَّ أَحَدٌ لِصَنْبِيهِ مَا لَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ
- ٩٩٤٧- لَا يُتِمُّ بَعْدَ احْتِلَامٍ وَلَا صِمَاتٍ يَوْمٌ إِلَى
- ٩٩٤٨- لَا يُتَمَنَّى أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ إِثْمًا مُحْسِنًا
- ٩٩٤٩- لَا يُجْتَسَعُ كَافِرٌ وَقَاتِلُهُ فِي النَّارِ أَبَدًا. صَح
- ٩٩٥٠- لَا يُجْزِي وَلَدُ وَالِدٍ إِلَّا أَنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكًا
- ٩٩٥١- لَا يُجْلَدُ فَوْقَ عَشْرَةِ أَسْوَاطٍ إِلَّا فِي حَدٍّ
- ٩٩٥٢- لَا يُجْلِسُ الرَّجُلُ بَيْنَ الرَّجُلِ وَابْنِهِ فِي
- ٩٩٥٣- لَا يُجْزَعُ أَهْلُ بَيْتٍ عَنْهُمْ الشُّعْرُ. صَح
- ٩٩٥٤- لَا يُحَافِظُ عَلَى رُكْعَتَيِ الْقُبْرِ إِلَّا
- ٩٩٥٥- لَا يُحَافِظُ عَلَى صَلَاةِ الصُّحَى إِلَّا أَوَابٌ
- ٩٩٥٦- لَا يُخْتَكِرُ إِلَّا خَاطِيًا. صَح
- ٩٩٥٧- لَا يُخْرَمُ الْخَرَامُ الْخَلَائِلُ. ض
- ٩٩٥٨- لَا يُجِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يُزَوَّعَ مُسْلِمًا. صَح
- ٩٩٥٩- لَا يُجِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يُفَرِّقَ بَيْنَ الثَّنَيْنِ إِلَّا

- ٩٩٨٣- لَا يَقْرَأُ الْحُبُّ وَلَا الْخَائِبُ شَيْئاً مِنْ
 ٩٩٨٤- لَا يَقْصُرُ عَلَى النَّاسِ إِلَّا أَمِيرٌ أَوْ مَأْمُورٌ أَوْ
 ٩٩٨٥- لَا يُلْذَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ لُجْجِ مَرَّتَيْنِ. صح
 ٩٩٨٦- لَا يَفْسُ الْقُرْآنَ إِلَّا طَاهِرٌ. ح
 ٩٩٨٧- لَا يُمَوِّتُونَ أَخَذَ مِنْكُمْ إِلَّا وَلَهُ يُخْسِنُ
 ي
 ٩٩٨٨- يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ الصَّابِرُ فِيهِمْ عَلَى
 ٩٩٨٩- يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَكُونُ الْمُؤْمِنُ فِيهِ
 ٩٩٩٠- يُؤَجَّرُ الرَّجُلُ فِي نَفَقَتِهِ كُلِّهَا إِلَّا فِي
 ٩٩٩١- يُؤْمُ الْقَوْمُ أَقْرَبُهُمْ لِلْقُرْآنِ. ح
 ٩٩٩٢- يُبْصَرُ أَخْذُكُمْ الْقَدَى فِي عَيْنِ أَخِيهِ.
 ٩٩٩٣- يُبْعَثُ النَّاسُ عَلَى بُيُوتِهِمْ. صح
 ٩٩٩٤- يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ
 ٩٩٩٥- يُبْعَثُ لَنَا زَيْنًا صَاحِبًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ح
 ٩٩٩٦- يُنْفَكُ لِلْمُكَاتِبِ الرَّبْعُ. صح
 ٩٩٩٧- يُخْرِجُ مِنَ الْوُضُوءِ مَذًى وَمِنَ الْفُسْطِ
 ٩٩٩٨- يُخْرِجُ فِي الْوُضُوءِ رِطْلَانٍ مِنْ مَاءٍ. ض
 ٩٩٩٩- يُخْرِجُ مِنَ السَّوَاكِ الْأَصَابِعَ. صح
 ١٠٠٠٠- يُجِيرُ عَلَى أَمْتِي أَدْنَاهُمْ. صح
 ١٠٠٠١- يُحِبُّ اللَّهُ الْعَامِلَ إِذَا عَمَلَ أَنْ يُحْسِنَ.
 ١٠٠٠٢- يُحْرَمُ مِنَ الرِّضَاعَةِ مَا يُحْرَمُ مِنَ
 ١٠٠٠٣- يُخْرَبُ الْكَعْبَةُ ذُو السَّوِيقَتَيْنِ مِنَ
 ١٠٠٠٤- يَدُ اللَّهِ عَلَى الْجَمَاعَةِ.

- ١٠٠٠٥- يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامٌ أَفْئِدَتُهُمْ مِثْلُ أَفْئِدَةِ
 ١٠٠٠٦- يَدُورُ الْمَعْرُوفُ عَلَى يَدِ مِائَةِ رَجُلٍ
 ١٠٠٠٧- يَذْهَبُ الصَّالِحُونَ الْأَوَّلُ فَالْأَوَّلُ وَيَبْقَى
 ١٠٠٠٨- يَرِثُ الْوَلَاءُ مِنَ يَرِثُ الْمَالُ. ض
 ١٠٠٠٩- يَسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ:
 ١٠٠١٠- يَسْرُوا وَلَا تَعْسَرُوا وَبَشَرُوا وَلَا
 ١٠٠١١- يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةٌ: الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ
 ١٠٠١٢- يَشْفَعُ الشَّهِيدُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ
 ١٠٠١٣- يَشْمَتُ الْعَاطِسُ ثَلَاثًا فَمَا زَادَ فَهُوَ
 ١٠٠١٤- يَطِيعُ الْمُؤْمِنُ عَلَى كُلِّ خَلْقٍ لَيْسَ
 ١٠٠١٥- يُعْطَى الْمُؤْمِنُ فِي الْجَنَّةِ قُوَّةُ مِائَةِ فِي
 ١٠٠١٦- يُغْفَرُ لِلشَّهِيدِ كُلُّ ذَنْبٍ إِلَّا الدِّينَ. صح
 ١٠٠١٧- يُكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ عِبَادُ جِهَالٍ
 ١٠٠١٨- يُكْسَى الْكَافِرُ لَوْحِينَ مِنْ نَارٍ فِي
 ١٠٠١٩- يُكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ عِبَادُ جِهَالٍ
 ١٠٠٢٠- يُلَبِّي الْمُعْتَمِرُ حَتَّى يَسْتَلِمَ الْحَجَرَ. ح
 ١٠٠٢١- يُمِنُ الْخَيْلُ فِي شَقَرِهَا. ح
 ١٠٠٢٢- يُمِينُكَ عَلَى مَا يَصْدَقُكَ عَلَيْهِ
 ١٠٠٢٣- يُنْزَلُ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عِنْدَ الْمَنَارَةِ
 ١٠٠٢٤- يُنْزَلُ فِي الْفَرَاتِ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِثْقَالٍ مِنْ
 ١٠٠٢٥- يُهْرَمُ ابْنُ آدَمَ وَيَبْقَى مَعَهُ اثْنَتَانِ الْحَرَصُ
 ١٠٠٢٦- يُوزَنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِدَادُ الْعُلَمَاءِ وَدَمُ
 ١٠٠٢٧- الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى وَابْدَأُ

١٠٠٢٨- اليمن حسن الخلق. ض

١٠٠٢٩- اليمن على نية المستحلف. صح

١٠٠٣٠- اليوم الموعود يوم القيامة والشاهد يوم

١٠٠٣١- اليوم الموعود يوم القيامة واليوم

BİBLİYOGRAFYA

Abdullah b. Mübârek el-Mervezî, *Kitabü'z-zühd ve'r-rekâik*, Beyrut ts.

Aclûnî, İsmail b. Muhammed, *Keşfu'l-hafâ ve müzîlu'l-ilbâs ammâ's-tehera mine'l-ehâdis alâ elsineti'n-nâs*, I-II, Beyrut 1985.

Ahmed b. Muhammed b. Hanbel, *el-Müsned*, I-VI, İstanbul 1982.

Aliyyül Karî, Nuruddîn Ali b. Sultan, *el-Esrâru'l-merfûa fil ahhârî'l-mevzûa*, Beyrut 1971.

Beğavî, Ebû Muhammed el-Huseyn b. Mesûd, *Şerhu's-sünne*, I-XV, Beyrut 1983.

Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Huseyn, *Delâilü'n-nübüvve*, I-VII, Beyrut, 1985.

Bezzâr, Ebû Bekir Ahmed b. Amr b. Abdülhalık, *Müsnedü'l-Bezzâr*, (nşr. Mahfuzurrahman Zeynullah), I-III, Beyrut 1409.

Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail, *el-Câmiu's-sahîh*, I-VIII, İstanbul 1981.

_____, *el-Edebü'l-müfred*, (thk. M. Abdülkadir Atâ), Beyrut 1990.

_____, *et-Târihu'l-kebîr*, (nşr. es-Seyyid Hâşim en-Nedvî), I-VIII, Beyrut ts.

Dârekutrî, Ebü'l-Hasen Ali b. Ömer, *es-Sünen*, (nşr. Abdullah Hâşim), Beyrut 1966.

Deylemî, Ebû Mansûr Şehrdâr el-Hemedânî, *Müsnedü'l-firdevs bime'sûri'l-hutâb*, I-IV, Beyrut 1986.

Ebû Dâvûd, Süleyman b. Eş'as, *es-Sünen*, (thk. Muhammed Muhyiddin Abdülhamid), I-IV, İstanbul ts.

Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdillâh el-İsfehânî, *Hilyetü'l-evliyâ ve tabakâtü'l-asfiyâ*, I-X, Beyrut 1967.

Elbârî, Nâsiruddîn, *Silsiletü'l-ehâdisi'z zaîfe ve'l-mevzûa*, I-II, Beyrut 1374..

Hakîm et-Tirmizî, *Nevâdiru'l-usûl fî ehâdisi'r-resûl*, (nşr. Abdurrahman Umeyre), I-IV, Beyrut 1992.

Hatîb, Ebû Bekr Ahmed b. Ali el-Bağdâdî, *Şerefu ashabi'l-hadîs*, (thk. M. Saîd Hatiboğlu), Ankara, 1971.

_____, *Târihu Bağdâd*, I- XIV, Beyrut ts.

Hennad b. Serî, *Kitabü'z-zühâ*, (thk. Abdurrahman b. Abdülcebbar), I-II, Beyrut 1985.

Heysemî, Nuruddîn Ali b. Ebî Bekr, *Mevâridü'z-zam'ân ilâ zevâid'i İbn-i Hibbân*, Beyrut ts.

Hindî, Muhammed Tâhir, *Tezkiratu'l-mevzûât*, Beyrut 1399.

Irâkî, Ebû 'l-Fazl Abdürrahim b. el-Huseyn, *el-Muğnî an hamli'l-esfâr fî'l-esfâr fî tahrîci mâ fî'l-İhyâi mine'l-ahbâr*, Mısır ts.

İbn Abdülber, Ebû Ömer b. Yusuf, *el-İstîâb fî ma'rifeti'l-ashâb*, (thk. Ali Muhammed el-Becâvi), I-IV, Mısır 1969.

_____, *et-Temhîd*, (nşr. Mustafa b. Ahmed el-Alevî-Muhammed Abdülkebir el-Bekrî), I-XXIV, Mağrib 1387.

İbn Arrâk, Ebû'l-Hasen el-Kinânî, *Tenzîhu's-şerîati'l-merfûa ani'l-ahbârî's-şenîati'l-mevzûa*, I-II, Beyrut 1981. İbnü'l-Cevzî, Ebû'l-Ferec, Cemâlüddîn, *el-İlelü'l-mütenâhiye*, (nşr. Halil el-Meys), I-II, Beyrut 1403.

_____, *Kitâbu'l-mevzûât*, I-III, Medine, 1966.

İbn Hacer, Ahmed b. Ali el-Askalânî, *Fethu'l-bârî şerhu Sahîhi'l-Buhârî*, (thk. M. Fuâd Abdülbâki), I-XIII, Beyrut ts.

_____, *el-İsâbe fî temyîzi's-sahâbe*, I-IV, Beyrut ts.

_____, *Lisânü'l-mîzân*, I-VII, Beyrut 1986.

İbn Kesîr, İmâdü'd-dîn Ebû'l-Fidâ, *Tefsîru'l-Kurani'l-azîm*, I-IV, İstanbul 1986.

İbn Sa'd, Muhammed, *Kitab et-Tabakâtu'l-kübrâ*, I-IX, Beyrut 1985.

Malik b. Enes, *el-Muvatta*, (çev. A. M. Büyükçınar, Yaşar Erol, Ahmed Arpa, Durak Pasmaz, Abdullah Yücel, I-II, İstanbul 1981).

Münâvî, Abdurrauf, *Feyzu'l-kadîr şerhu'l-Câmi's-sağîr*, I-VI, Beyrut ts.

Münzirî, Ebû Muhammed Zekiyyüddin, *et-Terğîb ve't-terhîb mine'l-hadisi's-şerif*, I-V, İstanbul ts.

Müttekî, Alâuddin Ali, *Kenzü'l-ummâl fî süneni'l-akvâl ve'l-ef'âl*, I-XVI, Beyrut 1985.

Nesâî, Ahmed b. Şuayb, *es-Sünen*, I-VIII, Beyrut ts.

Suyûtî, Celâlüddin Abdirrahman b. Ebî Bekr, *ed-Dürri'l-mensûr fî't-tefsîri bi'l-me'sûr*, I-VI, Mısır ts.

_____, *el-Habâik fî ahbârî'l-melâik*, Beyrut 1985.

Şevkânî, Muhammed b. Ali, *el-Fevâidu'l-mecmûa fî'l-ehâdisi'l-mevzûa*, İstanbul ts.

Taberânî, Ebû'l-Kasım Süleyman b. Ahmed, *el-Mu'cemü'l-evsat*, I-X, (nşr. Tarık b. İvazullah- Abdülmuhsin b. İbrahim) Kahire 1415.

_____, *el-Mucemü'l-kebîr*, (nşr. Hamdî b. Abdülmecid es-Silefi), I-XX, M 1983.

Tahâvî, Ahmed b. Muhammed b. Selâme, *Şerhu meâni'l-âsâr*, (nşr. Muhammed Zührî en-Neccâr), I-IV, Beyrut 1399.

Tirmizî, Muhammed b. İsâ, *Sünen* (çev. Osman Zeki Molla Mehmedoğlu, I-VI, İstanbul ts).

_____, *eş-Şemâilu'l-Muhammediyye*, (thk. İzzet Ubeyd ed-Deâs), Humus 1991.

Wensinck, A.J., *el-Mu'cemu'l-müfehres li elfâzı'l-hadîs en-nebevî*, I-VIII, İstanbul 1988.

Zağlûl, Muhammed Saîd, *Mevsûâtu etrâfi'l-hadîs*, I-XI, Beyrut 1989.

Zebîdî, Muhammed Murtazâ, *İthâfu's-sâdeti'l-müttekîn bi şerhi İhyai ulûmi'd-dîn*, I-XIV, Beyrut 1989.

Zehebî, Muhammed b. Ahmed, *Mîzânü'l-i'tidâl fi nakdi'r-ricâl*, (nşr. Ali Muhammed Muavvız- Adil Ahmed Abdülmevcud), I-VIII, Beyrut 1995.

Hadisler, Resul-i Ekrem Efendimizin mübarek dilinden dökülen rahmet damlarıdır. O rahmet damları yeryüzüne hayat veren yağmur taneleri gibi müminlerin gönüllerine hayat verirler. O rahmet damlarından istifade edildikçe mükemmele doğru giden yolda mesafeler alınmaya, doğru olanlar anlaşılmağa başlanır. Güllerin yeşerip çevreye güzel kokular saçtığı gibi, hadislerle amel eden müminler de çevrelerine iman kokuları saçmaya başlarlar. Kısaca hadisler birer gül demeti gibidirler.

Büyük hadis alimi İmam Suyûtî (ö.911/1505)'nin hadislerle ilgili topladığı gül demetlerinden birisi de elinizdeki el-Câmiu's-Sağîr adlı eseridir. Kısa ve özlü 10.031 hadisten meydana gelen eserde pek çok gül kokusu vardır. Eser, bu gül kokularından istifade edilmesini sağlamak amacıyla tercüme edilerek ümmet-i Muhammed'in istifadesine sunulmuştur.

Tel: 0332 350 92 13
0536 382 44 22
Türbe Cad. No:71 Karatay/KONYA
serhatkitabevi.com
serhat.kitabevi@hotmail.com

